

קובץ נגיש

דוח תקופתי לשנת 2023

מגדל חברה לביטוח בע"מ

מגדל
ביטוח ופיננסים

שנת 2023 הייתה מהקשות שידעו אזרחי ישראל מאז קום המדינה.

מלחמת חרבות ברזל, שפרצה לאחר מתקפת הטרור הרצחנית של חמאס ב-7 באוקטובר, עודנה נמשכת וכך גם השפעותיה על כלל המשק.

אנו מבקשים להשתתף בצער משפחות הנרצחים והנופלים, לאחל החלמה מהירה לפצועים, לייחל לשובם של החטופים ולחזק את ידי כוחות הביטחון העושים לילות כימים בהגנה על מדינת ישראל.

בשנת 2023 התחלנו ביישום התוכנית האסטרטגית של מגדל ביטוח ופיננסים לשנים הקרובות ובניית תהליכים שיאפשרו לנו לקצור את הפירות בשנים הקרובות במטרה לחזור להובלה ולצמיחה רווחית.

זאת הייתה שנה מאתגרת, אך הצלחנו להציג בה גם הישגים והצלחות, בהם השקת שורה של מוצרים ומסלולים חדשים, תנופת השקעות במגוון ענפים, השגת תשואות טובות לעמיתים תוך הובלת טבלת התשואות בחלק ניכר מהמסלולים, שיפור בתחום הביטוח הכללי והקטנת בור דמי הניהול בלמעלה מחצי מיליארד ש"ח.

את פירות יישום התוכנית במספר תחומים ניתן כבר לראות בתוצאות הרבעון הרביעי לשנת 2023, אולם לפנינו עוד נושאים מורכבים בהם נפעל לטפל בשנת 2024.

הבסיס להצלחת יישום התוכנית הוא **התשתית האיתנה של מגדל ביטוח ופיננסים**, כחברה עם וותק של 90 שנים, בעלת שדרה ניהולית חזקה ומקצועית, מנהלים ועובדים מצוינים, למעלה מ- 2.5 מיליון לקוחות ונכסים מנוהלים של מעל 400 מיליארד ש"ח.

אנחנו בטוחים שכל אלה יאפשרו לנו להשיג את היעדים שהצבנו לעצמנו.

בתקווה לימים שקטים יותר.

ביחד ננצח!

תוכן העניינים

- פרק 1 תיאור עסקי התאגיד
- פרק 2 דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד
- פרק 3 דוח והצהרות בדבר הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי
- פרק 4 דוחות כספיים מאוחדים
- פרק 5 פרטים נוספים על התאגיד
- פרק 6 נספחים

מגדל חברה לביטוח בע"מ

מספר חברה: 6-000489-52 כתובת: אפעל 4, קרית אריה, פתח תקווה
טלפון: 076-8868182 פקסימיליה: 03-9238988
דוא"ל: migdalhold@migdal.co.il אתר אינטרנט: www.migdal.co.il

דירקטוריון

- פרופ' אמיר ברנע - יו"ר (מונה לדירקטוריון ביום 15/10/2023 והחל כהונתו כיו"ר ביום 15/11/2023)
- רונית בודו - דב"ת
- מירב בן כנען הלר - דב"ת
- קרן בר חוה (פרשה ביום 5/2/2024)
- כרמי גילון (כיהן כיו"ר דירקטוריון זמני עד ליום 15/3/2023, פרש ביום 19/2/2024)
- אברהם דותן
- מעין כהן - דב"ת
- אריה מינטקביץ' (פרש ביום 19/2/2024)
- בני ממן - דב"ת (מונה ביום 13/2/2024)
- גד נוסבאום

תיאור עסקי התאגיד

החברה הינה מבטח, כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. החברה מחזיקה במגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ שאף היא מבטח. דוח זה נערך בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998 ובהתאם לחוזרי הממונה כפי שעודכנו מעת לעת, וכן בהתאם לקודקס הרגולציה - שער 5 חלק 4 פרק 1 שכותרתו "דין וחשבון" לציבור, לעניין תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי של חברות ביטוח, אשר החילו את תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התשל"ל-1970 על מבטחים, בשינויים המתחייבים מאופי פעילותם, לעיתים תוך קביעת פירוט שונה מהנדרש לפי התקנות האמורות.

פרק זה מהווה חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי ויש לקרוא את הדוח התקופתי, על כל חלקיו, כמקשה אחת.

מידע צופה פני עתיד בדוח זה

בדוח זה כללה החברה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך"). מידע כאמור כולל, בין היתר, תחזיות, מטרות, הערכות ואומדנים המתייחסים לאירועים או עניינים עתידיים, אשר התממשותם אינה וודאית ואינם בשליטת הקבוצה. מידע צופה פני עתיד בדוח זה יזוהה בדרך כלל באמירות כמו "החברה צופה", "החברה מצפה", "החברה מעריכה", "החברה מאמינה", "בכוונת החברה", "החברה בוחנת", "החברה מתכננת" וביטויים דומים, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

בנוסף, התממשותו ו/או אי התממשותו של מידע צופה פני עתיד אינו ודאי והוא מושפע מגורמים אשר לא ניתן להעריכם מראש והם אינם מצויים בשליטת החברה, ובכללם, גורמי הסיכון המאפיינים את פעילות החברה הנזכרים בדוח זה וכן אופן הישום של הוראות רגולציה ותגובת הגורמים הרלוונטיים, לרבות צרכנים וגופים מוסדיים אליהן, ההתפתחויות בסביבה הכללית ובגורמים החיצוניים המשפיעים על פעילות החברה המתוארים בדוח זה.

על כן, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות, אף באופן מהותי, מן התוצאות המוערכות או המשתמעות מהמידע המוצג בדוח זה.

הערכים הכספיים הנקובים בפרק זה ובדוח הדירקטוריון הינם, בדרך כלל (זולת כאשר צוין אחרת), במיליוני ש"ח. הערכים הכספיים הנקובים בדוחות הכספיים הינם, בדרך כלל (זולת כאשר צוין אחרת), באלפי ש"ח.

עסקי החברה הינם בתחומים הדורשים ידע מקצועי רב אשר במסגרתו מקובלים מונחים מקצועיים רבים החיוניים להבנת עסקי החברה. על מנת להביא את תיאור עסקי החברה באופן בהיר ככל שניתן, הובא תיאור עסקי החברה תוך שימוש הכרחי במונחים מקצועיים אלו, בצירוף הסבר ובאור בהירים ככל שניתן. התיאור המובא לגבי מוצרי הביטוח והכיסויים הביטוחיים המתוארים בפרק זה הינו לצרכי דוח זה בלבד והתנאים המלאים והמחייבים הם התנאים המפורטים בתכניות הביטוח או בתקנוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל הרלבנטיות, והוא לא מהווה יעוץ ולא ישמש לצרכי פרשנות תכניות הביטוח או התקנונים כאמור.

פרק 1 - תיאור עסקי התאגיד
תוכן עניינים

3	מקרא - הגדרות.....	1.
5	חלק א' - פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה	
6	פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה.....	2.
13	תחומי הפעילות של הקבוצה.....	3.
14	השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה.....	4.
14	חלוקת דיבידנדים.....	5.
15	חלק ב' - תיאור ומידע על תחומי הפעילות של החברה	
16	תחום א' - ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך	
16	מוצרים ושירותים.....	6.
29	תחרות.....	7.
32	לקוחות.....	8.
34	תחום ב' - ביטוח בריאות	
34	מוצרים ושירותים עיקריים.....	9.
38	תחרות.....	10.
40	לקוחות.....	11.
41	תחום ג' - ביטוח כללי	
41	מוצרים ושירותים עיקריים.....	12.
46	תחרות.....	13.
49	לקוחות.....	14.
51	חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות - אין	
52	חלק ד' - מידע נוסף ברמת כלל החברה	
53	מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה.....	15.
58	חסמי כניסה ויציאה.....	16.
60	גורמי הצלחה קריטיים.....	17.
61	השקעות.....	18.
63	ביטוח משנה.....	19.
70	הון אנושי.....	20.
75	שיווק והפצה.....	21.
80	ספקים ונותני שירותים.....	22.
80	רכוש קבוע ומידע על השקעות במערכות המחשב.....	23.
81	עונתיות.....	24.
82	נכסים לא מוחשיים.....	25.
83	דיון בגורמי סיכון.....	26.
83	הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה.....	27.
84	חלק ה' - היבטי ממשל תאגידי	
85	דירקטורים חיצוניים.....	28.
85	היבטי ממשל תאגידי.....	29.
90	גילוי בדבר מבקר הפנים.....	30.
91	רואה חשבון מבקר.....	31.
92	אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי.....	32.

הקדמה לפרק תיאור עסקי התאגיד

1. מקרא - הגדרות

בדוח זה ייעשה שימוש בהגדרות המפורטות להלן לנוחות הקורא:

אגרות חוב ממשלתיות צמודות למדד אשר המדינה מנפיקה לחברות הביטוח ולקרנות הפנסיה בריבית ולתקופה קבועים מראש. בביטוח חיים - אג"ח מסוג ח"ץ; ובפנסיה מסוג "מירון" ו"ערד".	"אג"ח מיועדות"
אליהו הנפקות בע"מ.	"אליהו הנפקות"
אליהו 1959 בע"מ (לשעבר אליהו חברה לבטוח בע"מ).	"אליהו 1959"
מבטח וחברה מנהלת, כהגדרתם בחוק הפיקוח.	"גוף מוסדי"
פרויקט גן העיר בע"מ.	"גן העיר"
הסכומים שמפקיד עמית (או שמפקידים עבורו) בקרן פנסיה או בקופת גמל.	"דמי גמולים"
סכומים הכלולים בפרמיות המיועדים לכיסוי הוצאות המבטח (דמי רישום, דמי פוליסה, ודמי היטל).	"דמים"
הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ.	"הבורסה"
הדוח התקופתי לשנת 2022 של החברה.	"הדוח התקופתי לשנת 2022"
מגדל חברה לביטוח בע"מ.	"החברה" ו/או "התאגיד" ו/או "מגדל אחזקות"
קודקס הרגולציה של רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.	"החוזר המאוחד"
הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.	"הממונה" או "הממונה על שוק ההון"
החברה והחברות המוחזקות על ידה, בבעלותה המלאה או החלקית, שדוחותיהן הכספיים מאוחדים עם דוחות החברה.	"הקבוצה" ו/או "קבוצת מגדל"
הרבעון הרביעי של שנת 2023.	"הרבעון המדווח"
רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.	"הרשות" או "רשות שוק ההון"
אותו חלק מהנכסים שאינו מושקע באג"ח מיועדות.	"השקעות חופשיות"
שנת 2023.	"התקופה המדווחת"
חברה שעיסוקה ניהול קופות גמל או קרנות פנסיה וקיבלה רישיון לכך מאת הממונה, בהתאם לסעיף 4 לחוק קופות גמל.	"חברה מנהלת"
כהגדרתם בבאור 1 לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023 בסעיף ההגדרות.	"חוזי ביטוח"
כהגדרתם בבאור 1 לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023 בסעיף ההגדרות.	"חוזי השקעה"
חוזר הסולבנסי 2 שפרסם הממונה בחודש יוני 2017, וכפי שעודכן מעת לעת.	"חוזר הסולבנסי"
חוק החברות, התשנ"ט-1999.	"חוק החברות"
חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995.	"חוק הסדרת העיסוק"
חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.	"חוק הפיקוח"

"חוק ניירות ערך"	חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.
"חוק קופות הגמל"	חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.
"יזומה" או "יזומה לעצמאיים"	יזומה קרן פנסיה לעצמאיים המנוהלת (החל מאפריל 2021) על ידי מגדל מקפת.
"מבוטח" ו/או "עמית"	המבוטח בביטוח חיים או בפוליסת ביטוח אחרת שהוצאה על-ידי החברה והעמית בקרנות פנסיה וקופות גמל המנוהלות על-ידי מקפת.
"מבטח סימון"	מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ (חברה בת של מגדל סוכנויות).
"מגדל אחזקות"	מגדל אחזקות ביטוח ופיננסיים בע"מ.
"מגדל גיוס הון"	מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ.
"מגדל מקפת" או "מקפת"	מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.
"מגדל מקפת משלימה"	קרן פנסיה חדשה כללית - מגדל מקפת משלימה.
"מגדל נדל"ן"	מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ.
"מגדל סוכנויות"	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ.
"מידרוג"	מידרוג בע"מ.
"נכסי החסכון לטווח ארוך"	כהגדרתם בסעיף 31א לחוק הפיקוח.
"פלתורס"	סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ.
"פרמיה"	דמי הביטוח ותשלומים אחרים שעל המבוטח לשלם למבטח בהתאם לתנאי הפוליסה, לרבות דמים.
"פרמיה שהורוחה"	פרמיה המתייחסת לשנת הדוח.
"קופת ביטוח"	תכנית ביטוח שאושרה לפי חוק קופות גמל כקופת גמל לתגמולים, לפיצויים או לקצבה.
"קופת גמל"	קרן או תכנית ביטוח שניתן לגביהן אישור קופת גמל לפי הוראות סעיף 13 לחוק קופות גמל, לרבות כקופת גמל לתגמולים, לפיצויים, לקצבה, להשקעה או כקרן השתלמות.
"קופת גמל לקצבה"	קופת גמל המיועדת לתשלום קצבה.
"קרן כללית"	קופת גמל לקצבה שאיננה זכאית להשקיע באג"ח מיועדות.
"קרן השתלמות"	קופת גמל המאפשרת לעמית לצבור כספים לצורכי השתלמות והכספים ניתנים למשיכה בחלוף 6 שנות חברות. מוצר זה נחשב הן כמוצר פנסיוני והן כמוצר פיננסי.
"קרן פנסיה"	קרן פנסיה ותיקה, קרן פנסיה חדשה כללית וקרן פנסיה חדשה מקיפה.
"קרן פנסיה ותיקה"	קופת גמל לקצבה שאינה קופת ביטוח שאושרה לראשונה לפני יום 1 בינואר 1995.
"קרן פנסיה חדשה"	קופת גמל לקצבה שאינה קופת ביטוח ושאינה קופת גמל מרכזית לקצבה, שאושרה לראשונה אחרי יום 1 בינואר 1995 (כאשר לעניין "קרן חדשה כללית" - לא נקבע לגביה כי היא זכאית לרכוש אג"ח מיועדות מסוג "ערד"; ולעניין "קרן חדשה מקיפה" - נקבע לגביה כי היא זכאית לרכוש אג"ח מיועדות מסוג "ערד").
"שגיא יוגב"	שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1998) בע"מ
"שחם אורלן"	שחם אורלן סוכנות לביטוח בע"מ.
"תכניות חדשות"	פוליסות ביטוח חיים המשווקות החל מ-1.1.2004.
"תקנות ההון"	תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998.

חלק א' – פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה

2. פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה

2.1. תיאור החברה

החברה התאגדה בחודש מאי 1934. הקבוצה פועלת בתחומי הביטוח, הפנסיה והגמל. פעילות הביטוח של הקבוצה מתבצעת באמצעות החברה, ופעילות הפנסיה והגמל של הקבוצה מתבצעת באמצעות מגדל מקפת (חברה בת של החברה).

בנוסף, הקבוצה מחזיקה בסוכנויות ביטוח ועיקר ההחזקה כאמור הינה באמצעות מגדל סוכנויות, חברה בת של החברה.

2.2. מבנה השליטה בחברה

בעלת השליטה בחברה הינה מגדל אחזקות, שהינה חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב. נכון למועד פרסום דוח זה, בעל השליטה הסופי בחברה הינו מר שלמה אליהו, אשר מחזיק יחד עם גב' חיה אליהו בכ-64.28% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות, באמצעות חברות פרטיות בשליטתו (אליהו הנפקות בע"מ המחזיקה בכ-58.13% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות ופרויקט גן העיר בע"מ המחזיקה בכ-6.15% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות). לפירוט נוסף אודות מבנה השליטה בחברה, ראה באור 1. ב. לדוחות הכספיים ותקנה 21א' בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

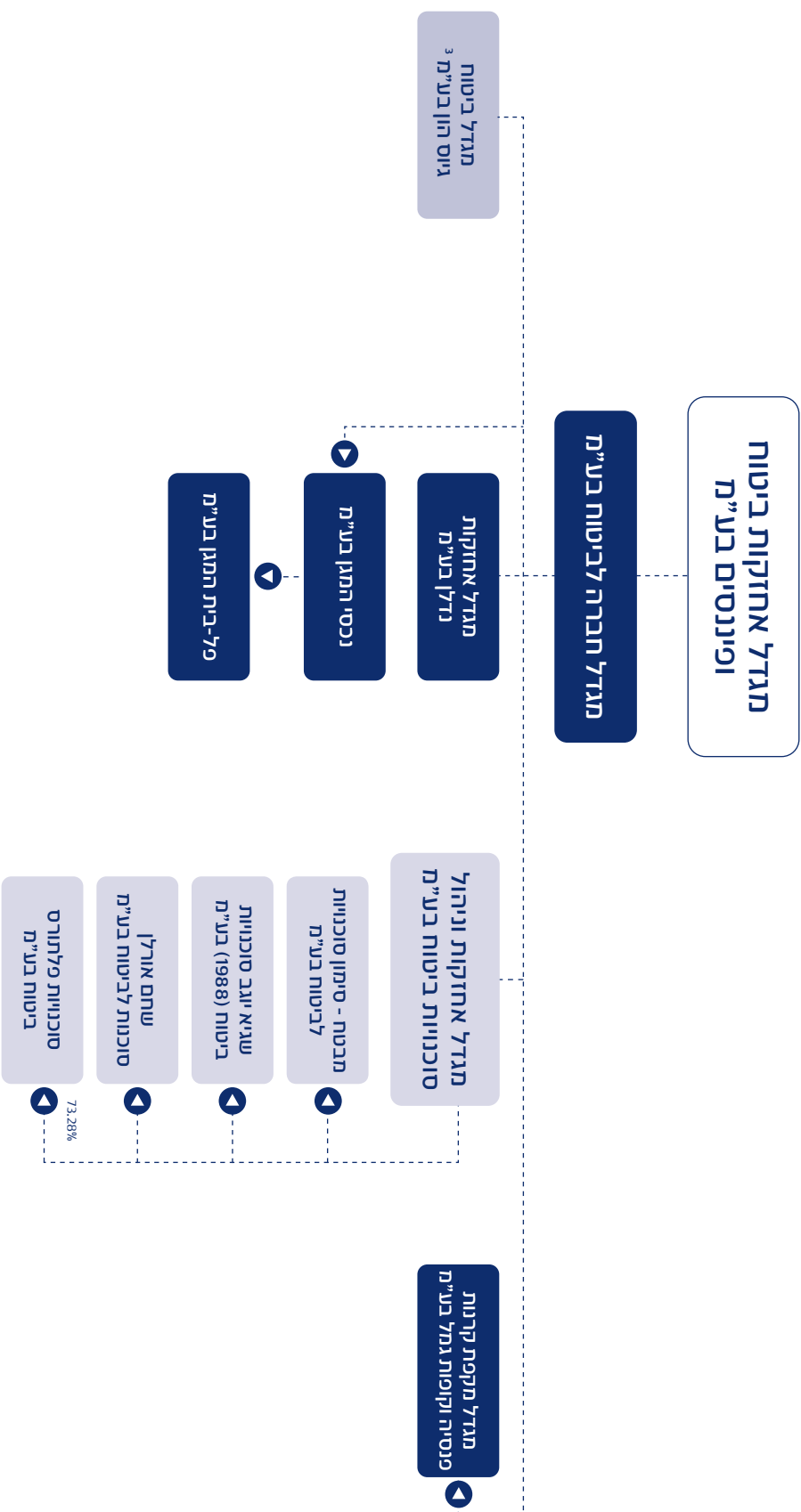
2.3. תרשים מבנה אחזקות של הקבוצה

להלן תרשים מבנה האחזקות של החברות העיקריות בקבוצה, סמוך ליום פרסום הדוח¹.

¹ לרשימה מלאה של החברות הבנות והחברות הכלולות לתאריך הדוח, ראה תקנה 11 בחלק פרטים נוספים על התאגיד.

תרשים אחזקות הקבוצה

נכון ליום 19 במרס 2024

הערות:

1. מבנה האחזקות בקבוצה כולל את החברות הפעילות העיקריות בקבוצה. לפרטים נוספים אודות אחזקות בחברות בנות ובחברות קשורות, ראה גם תקנה זו בחלק מפרטים נוספים על התאגיד.
2. החברות המתוארות הינן באחזקה של 100% אלא אם צוין אחרת.
3. עיקר פעילותה של החברה הינו גיוס הון משעי עבור מגדל ביטוח.

2.4. התפתחויות עיקריות מהותיות בקבוצה במהלך שנת 2023 ועד למועד פרסום הדוח

2.4.1. השפעת הסביבה הכלכלית ותנודתיות בעקום הריבית

תוצאות פעילות הקבוצה מושפעות במידה ניכרת משוקי ההון, ובין היתר משיעורי הריבית, אשר להם השלכה על התשואות הגלומות בנכסים הפיננסיים המנוהלים על ידי הקבוצה וכן על הכנסות הקבוצה ממרווח פיננסי ודמי ניהול משתנים בפוליסות תלויות תשואה. לחברה חשיפה לעלייה בשיעור האינפלציה, כיוון שמרבית ההתחייבויות הביטוחיות בפוליסות שאינן תלויות תשואה הינן צמודות מדד. כמו כן, כיוון שגביית דמי הניהול המשתנים בתיק המשתתף ברווחים תלויה בתשואה הריאלית שהושגה, עלולה עלייה בשיעור האינפלציה לגרום לפגיעה בהכנסות הקבוצה מדמי ניהול.

בתקופה המדווחת נמשכה העלייה של עקום הריבית, ובמקביל חלה עלייה בתשואה לפדיון של האג"ח הממשלתי והאג"ח הקונצרני בארץ. מנגד, בשערי המניות בחו"ל נרשמו עליות שערים בהובלת מניות הטכנולוגיה לעומת עליות שערים מתונות במדדי המניות בארץ.

ברבעון המדווח, עם פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" בחודש אוקטובר 2023, נרשמו ירידות שערים חדות במדדי המניות בארץ ועלייה בתשואות איגרות החוב הממשלתיות אשר קוזזו ברובן במהלך חודשים נובמבר ודצמבר 2023, אי לכך השפעת המלחמה לא היתה מהותית. מרווחי איגרות החוב הקונצרניות שהתרחבו עם פרוץ המלחמה חזרו קרוב לרמתם טרם המלחמה נכון ליום 31 בדצמבר 2023, אך התנודתיות בשווקים נותרה גבוהה, וכמוה גם פרמיית הסיכון של המדינה.

לפירוט נוסף, לרבות התפתחויות בסביבה הכלכלית לאחר תאריך הדיווח, ראה סעיף 2 בדוח הדירקטוריון.

לפירוט לעניין רגישות החברה לסיכוני שוק - שינוי שיעור ריבית ואינפלציה ראה באור 1.ב.37 (א) בדוחות הכספיים.

לעניין התפתחויות בסביבה הכלכלית לאחר תאריך המאזן, ראה סעיף 3.1 בדוח הדירקטוריון של החברה ובאור 1 לדוחות הכספיים.

2.4.2. השפעת הנחות אקטואריות שונות בתחומי הפעילות השונים של החברה

בביטוח חיים, עליית עקום הריבית ועדכון ההנחות בדבר הרכב תיק הנכסים, הביאו בעיקרן להגדלת התשואה הצפויה בתיק הנכסים הקיים והצפוי². כתוצאה מכך, עודכנו ההנחות בדבר שיעורי ריבית ההיוון המשמשים לחישוב ההפרשות לגמלה, לרבות השינוי בפקטור היוון K^3 , וכנגזרת הביאו לקיטון בעתודות ביטוח החיים ולגידול ברווח הכולל בתקופה וברבעון המדווחים.

בנוסף, בעקבות מחקר שערכה החברה בנוגע לשיעורי מימוש גמלה והתפלגות גילאי הפרישה בוצע קיטון בהתחייבויות הביטוחיות במקביל לגידול ברווח הכולל.

מנגד, החברה עדכנה בשנת הדוח את העתודה לתביעות בגין אובדן כושר עבודה וזאת בהתבסס על הניסיון בפועל של משך זמן תשלום התביעות בשנים האחרונות.

לפירוט ראה סעיף 2.4 בדוח הדירקטוריון ובאור 5.ב.3.37 לדוחות הכספיים.

בביטוח כללי, השפעת ירידת עקום הריבית בטווח הקצר והבינוני, לרבות השפעת פרמית אי הנזילות והקצאת עודף שווי הוגן של נכסים מעל ערכם בספרים, הביאו להגדלת ההתחייבויות הביטוחיות בשייר, בענפי רכב חובה וחבויות, ולקיטון ברווח הכולל בתקופה וברבעון המדווחים. לפירוט ראה סעיף 2.8 בדוח הדירקטוריון ובאור 9.ג.3.37 בדוחות הכספיים.

2.4.3. פדיון מוקדם מלא של אגרות החוב (סדרות ג' ו-ד') של מגדל גיוס הון ביוזמת מגדל גיוס הון

ביום 31 במרס 2023, בוצע פדיון יזום מוקדם ומלא של אגרות החוב (סדרות ג' ו-ד') שבמחזור של מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ (חברת בת יעודית בבעלותה המלאה של החברה), בסך של כ-1.9 מיליארד ש"ח, בהתאם לתנאי אגרות החוב. עם ביצוע הפדיון המוקדם של אגרות החוב כאמור, נמחקו

² לרבות השפעת השינוי על העתודה בגין תכנית "מגדל בטוח". לפירוט, ראה באור 5.ב.3.37 בדוחות הכספיים.

³ ההפרשה לעתודה המשלימה לגמלאות מבוצעת באופן הדרגתי על ידי שימוש בפקטור ההיוון K. לפירוט, ראה באור 5.ב.3.37 בדוחות הכספיים.

אגרות החוב האמורות מהמסחר בבורסה, והסתיימו מלוא התחייבויותיה של מגדל גיוס הון כלפי מחזיקי אותן אגרות חוב. לפירוט ראה דוח מידי של החברה מיום 6 במרס 2022 (מס' אסמכתא: 2023-01-024267), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה וכן באור 24 לדוחות הכספיים.

2.4.4 הנפקת סדרות אגרות חוב (סדרה יא' ו-יב')

בחודש יולי 2023 מגדל גיוס הון גייסה סך של כ-660 מיליון ש"ח במסגרת הנפקה לציבור של שתי סדרות חדשות של אגרות חוב (סדרה יא' ו-יב') (בפסקה זו: "**אגרות החוב**"), על פי דוח הצעת מדף של מגדל גיוס הון מיום 2 ביולי 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-073662) ("**דוח הצעת המדף**") שפורסם על פי תשקיף מדף של מגדל גיוס הון הנושא את התאריך 29 ביולי 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-096607) ("**תשקיף המדף**"). שיעור הריבית השנתית אשר נושאות אגרות החוב הינו 5.4%. בהתאם לתנאים שפורטו בתשקיף המדף שמכוחו הונפקו אגרות החוב האמורות ובדוח הצעת המדף - סכום הגיוס הופקד בחברה, לשימושה על פי שיקוליה ובאחריותה, והחברה מחויבת כלפי הנאמן לאגרות החוב למלא אחר תנאי התשלום של אגרות החוב. כמו כן, אגרות החוב שהונפקו הוכרו על ידי הממונה כמכשיר הון רובד 2 בידי החברה בכפוף למגבלות הקבועות בהוראות הממונה, הכל כמפורט בתשקיף המדף האמור ובדוח הצעת המדף. לפירוט נוסף, ראה דוחות מיידים של החברה מיום 3 ביולי 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-074361) ומיום 2 ביולי 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-073665), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה ובאור 24 בדוחות הכספיים.

2.4.5 החלפת סדרה ה' באמצעות הרחבת סדרות יא' ו-יב'

ביום 20 בדצמבר 2023 הוחלף סך של כ-497 מיליון ש"ח אגרות חוב (סדרה ה') כנגד הקצאת 241,665,606 אגרות חוב (סדרה יא') ו-241,665,606 (סדרה יב') ("**אגרות החוב**") על פי דוח הצעת המדף המעודכן מיום 13 בדצמבר 2023. לפירוט ראה דוח מידי מיום 13 בדצמבר 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-135846), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה. נכון למועד זה, ולאחר ההחלפה האמורה לעיל, קיימות בין יתר אגרות החוב שהנפיקה מגדל גיוס הון, 403,860,666 אגרות חוב (סדרה ה'), 571,506,606 אגרות חוב (סדרה יא') ו-571,506,606 אגרות חוב (סדרה יב'), במחזור. בהתאם לתנאים שפורטו בדוח הצעת המדף - סכום הגיוס הופקד בחברה, לשימושה על פי שיקוליה ובאחריותה, והחברה מחויבת כלפי הנאמן לאגרות החוב למלא אחר תנאי התשלום של אגרות החוב. כמו כן, אגרות החוב שהונפקו הוכרו על ידי הממונה כמכשיר הון רובד 2 בידי החברה בכפוף למגבלות הקבועות בהוראות הממונה, הכל כמפורט בתשקיף המדף האמור ובדוח הצעת המדף.

לפירוט נוסף, ראה דוחות מידיים של מגדל אחזקות מיום 13 בדצמבר 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-135855), מיום 19 בדצמבר 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-137784) ומיום 21 בדצמבר 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-139164), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה וכן באור 24 לדוחות הכספיים.

2.4.6 דירוג לאגרות החוב שהונפקו ודירוג החברה

בהמשך לאמור בסעיף 2.4.4 לעיל, ביום 2 ביולי 2023 הודיעה מגדל גיוס הון על קבלת דרוג (A1.il (hyb) מאת מידרוג בע"מ ("**מידרוג**") להנפקת מכשירי הון רובד 2 בדרך של הנפקת סדרות חדשות של אגרות חוב (סדרה יא' וסדרה יב') בהיקף של עד 700 מיליון ש"ח ע.ג. לפירוט ראה דוח מידי של החברה מיום 2 ביולי 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-067944 ו-2023-01-073266).

ביום 22 בנובמבר 2023, קיבלה החברה, דוח מעקב דירוג מאת חברת מידרוג. מידרוג מותירה על כנו דירוג Aa2.il לאיתנות הפיננסית (IFS) של החברה וכן הותירה על כנו דירוג של A1.il (hyb) לכתבי ההתחייבות הנדחים (הון משני מורכב ומכשיר הון רובד 2), שהונפקו על ידי מגדל גיוס הון. אופק הדירוג יציב. לפרטים נוספים ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 22 בנובמבר 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-126993).

בהמשך לאמור בסעיף 2.4.5 לעיל, בחודש דצמבר 2023 קיבלה החברה, דוח מעקב דירוג מאת חברת מידרוג. מידרוג הותירה על כנו דירוג Aa2.il לאיתנות הפיננסית (IFS) של החברה וכן קבעה דירוג A1.il (hyb) לגיוס כתבי התחייבות נדחים (סדרות יא' ו-יב') בדרך של הרחבת סדרות, באמצעות

הצעת רכש חליפין לאגרות חוב (סדרה ה') בסך של עד 620 מיליון ש"ח ע.נ. לפרטים נוספים, ראה דוח מיידי של מגדל אחזקות מיום 11 בדצמבר 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-134790).

2.4.7 ישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2

על החברה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס סולבנסי 2, וזאת בהתאם להוראות ישום שפורסמו במסגרת חוזר הסולבנסי. בדוח הדירקטוריון של החברה מובאים נתונים מתוך דוח יחס כושר הפירעון של החברה ליום 30 ביוני 2023. הדוח חושב ונערך בהתאם להוראות הממונה בעניין כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2 ואושר על ידי דירקטוריון החברה. לפרטים ראה סעיף 3.2 בדוח הדירקטוריון של החברה ובאור 14.ד בדוחות הכספיים.

2.4.8 גיבוש תכנית אסטרטגית בקבוצה

בענין גיבוש תכנית אסטרטגית בקבוצת מגדל אחזקות ראה סעיף 4 בדוח הדירקטוריון של החברה.

2.4.9 מגבלת הפקדה לביטוחי מנהלים

ביום 12 ביולי 2023 פורסם תיקון לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964, ולפיו הפקדה לקופת ביטוח (המכונה גם "ביטוח מנהלים") תוגבל לחלק השכר שמעל פעמיים השכר הממוצע במשק ("תקרת ההפקדה החודשית"), כך שהחלק שעד לתקרת ההפקדה החודשית יופקד לקופת גמל לקצבה שאינה קופת ביטוח. כמו כן, ביום 12 ביולי 2023 פורסם תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל)(העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008, המגביל העברת כספים מקופת גמל שאינה קופת ביטוח לקופת ביטוח, כך שיתרת הכספים הצבורים שלא הועברו כאמור תעמוד לכל הפחות, לאחר העברת הכספים לקופת הביטוח, על מכפלה של תקרת ההפקדה החודשית במספר החודשים שחלפו ממועד התשלום הראשון לקופת הגמל. התיקונים האמורים נכנסו לתוקף ביום 1 בספטמבר 2023.

כמפורט בסעיף 6.4 להלן, בתחום חסכון ארוך הטווח בוצעו בשנים האחרונות שינויים רבים שהשפיעו על המוצרים הפנסיוניים, על אופי פעילות ערוצי ההפצה ותמהיל המוצרים בתחום וכן על אופי התחרות והרווחיות בתחום. השינויים האמורים, נבעו, בין היתר, מהוראות רגולטוריות אשר הביאו להגברת התחרות ("המגמה בתחום").

להערכת החברה, נכון למועד זה, קביעת מגבלת ההפקדה לביטוחי מנהלים מחריפה את המגמה בתחום של הפחתה משמעותית בהיקפי המכירות החדשות ובשיעור הניודים היוצאים במוצר זה בשנים האחרונות, אולם עשויה להיות לה השפעה חיובית על פעילות הפנסיה של הקבוצה.

הערכות הקבוצה בנוגע להשלכות ישום התיקון לתקנות כאמור, לרבות ההערכה לעניין השפעתה של מגבלת ההפקדה לביטוח מנהלים, הינן בגדר מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד זה וכן על הערכות והנחות של הנהלת הקבוצה בשלב זה, אשר התממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה המלאה של החברה. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, בין היתר, בהתחשב בדרכי הפעולה של גורמים שונים הפועלים בשוק.

2.4.10 השפעת מלחמת "חרבות ברזל" על הקבוצה

ביום 7 באוקטובר 2023, פרצה מלחמת "חרבות ברזל" בין מדינת ישראל לארגון הטרור "חמאס" שבעזה ("המלחמה"). למלחמה השלכות שונות, ובהן, סגירה זמנית של עסקים, הגבלות על התכנסות והפסקת לימודים זמנית במערכות החינוך ובמוסדות להשכלה גבוהה. בנוסף, אזרחים רבים גויסו בגיוס חירום לזרועות הביטחון ואזרחים רבים פונו מיישובים באזור עוטף עזה ובגבול הצפון. צעדים אלו גרמו לצמצום הפעילות במשק הישראלי ולירידה בפעילות הכלכלית. כמו כן, כתוצאה מפרוץ המלחמה נרשמו תנודות חדות בשווקים הפיננסיים, בעיקר בישראל. לפרטים נוספים בדבר השפעות השינויים בשוק ההון כתוצאה מהמלחמה על הנכסים המנוהלים וההתחייבויות הביטוחיות ראו ס"ק (ג) להלן.

הקבוצה חשופה מתוקף פעילותה לירידות בשווקים הפיננסיים, להאטה בפעילות במשק הישראלי ולסיכונים אחרים הנובעים מהמלחמה, כמפורט להלן.

בשלב זה קיים חוסר וודאות משמעותי בקשר להתפתחות המלחמה, להיקפה ולמשך זמנה. לפיכך, לא ניתן להעריך כעת את היקף ההשפעה המלא של המלחמה על הקבוצה ועל תוצאותיה, לרבות בטווח המידי והבינוני, אשר עשוי להתאפיין, בהסתמך על אירועי העבר, גם בהתאוששות משמעותית של השווקים.

להתפתחויות בסביבה הכלכלית לאחר תאריך הדיווח, ראה סעיף 3.1 בדוח הדירקטוריון של החברה. למלחמה השפעה על קבוצת מגדל במספר מישורים. להלן יובאו הערכות בנוגע להשפעת המלחמה עד בסמוך לפני מועד פרסום דוח זה:

(א) המשכיות עסקית

חברות הקבוצה וידאו כי במהלך תקופת המלחמה מתקיימים במלואם התהליכים התפעוליים והעסקיים ונשמרת יכולתן להמשיך ולהעמיד רמת שירות גבוהה לסוכנים, למבוטחים וללקוחות.

הנהלת הקבוצה מקבלת דיווחים על תמונת המצב, ככל שנדרש, ומתכנסת על פי הצורך לקבלת ההחלטות העסקיות והניהוליות הנדרשות בהתאם לתמונת המצב המעודכנת. כמו כן, דירקטוריון החברה ודירקטוריון מגדל אחזקות מקבלים עדכונים שוטפים בהתאם להתפתחויות.

הקבוצה פועלת לזיהוי, כימות והערכה של מכלול הסיכונים הנובעים מהאירועים, לרבות התייחסות לנכסים מנוהלים, נאותות ההון, שינויים בריבית חסרת הסיכון, היבטי נזילות בתיקי העמיתים ותיקי הנוסטרו, חשיפות בפעילות הביטוח וביטוח משנה וכן סיכונים תפעוליים. הקבוצה נקטה בשורה של צעדים במטרה להגן מפני איומי סייבר וקידום הבקורות בתחום זה, בהתאם להנחיות מערך הסייבר וחברות יעוץ בתחום הסייבר.

ההנהלה ממשיכה ומקדמת שורה של פעולות בתחום משאבי האנוש על מנת לתמוך בעובדים ובני משפחותיהם, בפרט בעובדים שהינם תושבי הדרום, לרבות מענה לצרכים הייחודיים בעת הזו.

(ב) תוצאות הפעילות החיתומית בביטוח

עד למועד הדיווח היקף החשיפה לסיכוני הביטוח הינו כמפורט להלן:

(1) תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

עיקר החשיפה לפעילות החברה נובעת מביטוח ריסק מוות ואובדן כושר עבודה. נכון למועד הסמוך לפרסום הדוח, הגידול בעלות התביעות בענפים אלו הינו בסך של כ-80 מיליון ש"ח לפני מס.

יצוין כי הפעילות בתחום עשויה להיות מושפעת לרעה בשל גידול משמעותי באבטלה, הן בהיבטי מכירות עסק חדש והן בהיבטי גבייה של פרמיות ודמי גמולים בתיק הקיים. כמו כן, על אף שעד לסמוך למועד פרסום דוח זה לא חל שינוי מהותי בהיקף המשיכות והפדיונות הנובעים מהמלחמה, המלחמה עלולה להביא לעלייה בהיקף המשיכות והפדיונות, ובהיקף הפיגורים בהפקדות פרמיה/דמי גמולים במוצרי חסכון ופיננסים (בעיקר בקרנות השתלמות ומוצרי חסכון פרט).

בקרנות הפנסיה המנוהלות על ידי הקבוצה, הגידול בתביעות מוות והצפי לגידול בתביעות נכות כתוצאה מהמלחמה השפיע לרעה אך לא באופן מהותי על מנגנון האיזון האקטוארי בין עמיתי הקרן ועל העודף/גירעון שלה, אשר נובעים מגורמים דמוגרפיים ומתוצאות השקעות של נכסי קרן הפנסיה, ואין בו כדי להשפיע על התוצאות הכספיות של הקבוצה.

(2) תחום ביטוח בריאות

נכון למועד הסמוך לפרסום הדוח, הגידול בעלות התביעות בתחום זה הינו בסך של כ-14 מיליון ש"ח לפני מס.

(3) תחום ביטוח כללי

ככלל, נזקי רכוש הנובעים מאירועי מלחמה מכוסים על ידי המדינה במסגרת "מס רכוש" ואינם מכוסים במסגרת פוליסות רכוש, ולפיכך הגידול בהיקף החשיפה בתחום זה כתוצאה מהמלחמה אינו מהותי.

(ג) השפעות שוק ההון, לרבות שינוי עקום הריבית, על הנכסים המנוהלים וההתחייבויות הביטוחיות

ברבעון המדווח, עם פרוץ המלחמה בחודש אוקטובר 2023, נרשמו ירידות שערים חדות במדדי המניות בארץ ועלייה בתשואות איגרות החוב הממשלתיות אשר קוזזו במהלך חודשים נובמבר ודצמבר 2023, אי לכך השפעת המלחמה בהיבט זה לא היתה מהותית. מרווחי איגרות החוב הקונצרניות שהתרחבו עם פרוץ המלחמה חזרו קרוב לרמתם טרם המלחמה נכון ליום 31 בדצמבר 2023, אך התנודתיות בשווקים נותרה גבוהה וכמוה גם פרמיית הסיכון של המדינה.

להערכת החברה, נכון למועד הסמוך לפרסום הדוחות, למלחמת "חרבות ברזל" לא צפויה להיות השפעה מהותית על יחס כושר הפירעון של החברה ליום 31 בדצמבר 2023.

לניתוח התוצאות הכספיות של החברה ברבעון המדווח, ראה סעיף 2.3 בדוח הדירקטוריון של החברה.

לעניין ההשפעות לאחר תאריך המאזן ראה באור 1 לדוחות הכספיים וסעיף 3.2 בדוח הדירקטוריון של החברה.

(ד) נזילות, מצב פיננסי ומקורות מימון

יצוין כי בתקופת הדוח ולאחריו, לא קיימת השפעה מהותית של המלחמה על נזילות הקבוצה. בנוסף, נכון ליום 31 בדצמבר 2023 ולמועד אישור הדוחות הכספיים, הקבוצה עומדת באמות המידה הפיננסיות בגין התחייבויותיה.

(ה) ניהול סיכונים

כחלק מניהול הסיכונים, פועלת הקבוצה לזיהוי, כימות והערכה של מכלול הסיכונים הנובעים מהמלחמה ומהמצב הביטחוני, לרבות השפעה על נכסים מנוהלים, נאותות ההון, שינויים בריבית חסרת הסיכון, נזילות בתיקי העמיתים ותיקי הנוסטרו, חשיפות בפעילות הביטוח וביטוח משנה.

במקביל לבחינת הסיכונים העסקיים והביטוחיים, הנבחנים במסגרת הפעילות השוטפת, נבחנים הסיכונים התפעוליים הנובעים מהמלחמה ומהמצב הביטחוני, וזאת בהתייחס, בין היתר, לשינויים בתהליכי עבודה, החלטות עסקיות, שינויים רגולטוריים, שינויים בפעילות הבקרה נוכח נסיבות התקופה ושילוב עבודה מרחוק. ככל שבמסגרת הבחינה האמורה מאותרים פערים, החברה פועלת להשלמתם.

במסגרת ניהול סיכון הקטסטרופה בתחומי חיים ובריאות, בחידוש חוזי ביטוח משנה לשנת 2024 למקרי אובדן חיים ונכויות חלו מספר שינויים, הכוללים בין היתר הקטנת שייר החברה, הגדלת גובה הכיסוי מעל השייר, והחרגה חלקית של כיסוי המלחמה. יצוין כי סכום הגידול בתביעות בגין אירועי "חרבות ברזל" אינו עולה על השייר העצמי של החברה בחוזה. לפירוט נוסף ראה סעיף 19 להלן.

(ו) סוכנויות ביטוח

נכון למועד פרסום הדוח לא היה שינוי מהותי בפעילות סוכנויות הביטוח ולא צפויה השפעה מהותית בהיקפי הפעילות של הסוכנויות, ובהתאם לכך לא צפויה להיות השפעה מהותית ברמת הקבוצה בשל פעילות זו.

(ז) אחריות חברתית

קבוצת מגדל הודיעה על תמיכה ארוכת טווח בעיר שדרות. במסגרת זו, תעניק הקבוצה לעיר תמיכה כספית בסך של כ-10 מיליון ש"ח בשנים הקרובות וכן תעמיד לרשות העירייה משאבים אנושיים ומקצועיים, בהתאם לצרכים שיגובשו עם העירייה, במטרה לסייע לעיר בשיקום לאחר המלחמה.

כמו כן, מאז תחילת המלחמה, קבוצת מגדל סייעה וממשיכה לסייע בפתרון בעיות נקודתיות והקדימה תשלום למרבית ספקיה (עסקים קטנים ובינוניים). בעקבות המצב, החברה פתחה בעמוד הפייסבוק שלה את "חמ"ל מגדל" במטרה לענות על שאלות שמטרידות את הציבור בנושאי השקעות, ביטוח, פנסיה ופיננסים. עוד הודיעה החברה על שורה של הקלות, הטבות והרחבות פוליסה בביטוח כללי ללא עלות במטרה להציע מענה ראשוני למפוני העוטף, לכוחות הביטוח ולמשרתי המילואים.

לפירוט אודות הוראות רגולטוריות בעקבות המלחמה ראה סעיף 15.4 להלן.

האמור לעיל מתבסס על המידע שיש בידי החברה למועד פרסום דוח זה. בנוסף יובהר, כי תוצאות הקבוצה מושפעות בחלקן הגדול מאירועים אקסוגניים לקבוצה ובהם תנודתיות בשוק ההון ושינויים בעקום הריבית. לפיכך, תנודתיות חדה בשווקים הפיננסיים ובעקום הריבית כתוצאה מהמלחמה או בשל אירועים אחרים עשויה להביא לקיטון או גידול משמעותיים בנתונים המפורטים לעיל.

הערכות החברה וחברות הקבוצה בדבר ההשלכות המפורטות לעיל על פעילות הקבוצה, לרבות ההשלכות האפשריות של המלחמה, התפתחותה והמצב הביטחוני, לאחר תאריך המאזן, אינן ודאיות והתממשותן או היקף התממשותן אינן בשליטת חברות הקבוצה והינן בגדר "מידע צופה פני עתיד" כהגדרתו בחוק ניירות ערך. הערכות אלה מבוססות, בין היתר, על המידע שיש בידי החברה וחברות הקבוצה בנושא זה, על תרחישים אפשריים שבחנו החברה וחברות הקבוצה, על פי שיקול דעתן, לרבות בנוגע להנחיות הגורמים המאסדרים ולהתנהלות ענף הביטוח. הערכות ותרחישים אלה עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה, לרבות באופן שונה מהותי, מכפי שנצפה.

2.4.11 מיסוי

בדבר שינוי בשיעור המע"מ על עסקאות והעלאה מקבילה של שיעור מס הרווח ומס השכר על מוסדות פיננסיים, החל משנת 2025, ראה באור 21 לדוחות הכספיים.

3. תחומי הפעילות של הקבוצה

תחומי הפעילות העיקריים של הקבוצה, המדווחים כמגזרים עסקיים בדוחותיה הכספיים המאוחדים של החברה, הינם (ראה בנוסף באור 3א. בדוחות הכספיים):

3.1 תחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך

תחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפי ביטוחי החיים וכן את פעילות הקבוצה בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל. הפעילות בתחום זה מתמקדת בעיקר בחסכון לתקופת הפרישה (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן, קרנות פנסיה וקופות גמל, לרבות קרן השתלמות) ("החסכון") וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות ואובדן כושר עבודה ("הסיכון" או "הריסק"). תחום זה, הינו תחום הפעילות העיקרי בו עוסקת הקבוצה.

3.2 תחום ביטוח בריאות

תחום ביטוח הבריאות כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בתתי הענפים הבאים: ביטוח הוצאות רפואיות (כגון ניתוחים, טיפולים מחליפי ניתוח, תרופות והשתלות), ביטוח מחלות קשות, ביטוח סיעודי, ביטוחי שיניים, ביטוחי נסיעות לחו"ל וביטוח תאונות אישיות בתקופת ביטוח העולה על שנה.

3.3 תחום ביטוח כללי

תחום הביטוח הכללי כולל את כל ענפי הביטוח שהקבוצה עוסקת בהם, שאינם נמנים עם תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח ותחום ביטוח הבריאות. תחום זה כולל את תתי הענפים העיקריים הבאים: ביטוח רכב חובה, ביטוח רכב רכוש, וענפי ביטוח כללי אחרים (הכוללים ביטוחי חבויות וביטוחי רכוש ואחרים).

3.4 פעילויות נוספות

לחברה קיימות פעילויות אחרות, הכלולות בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה במסגרת "מגזרי פעילות אחרים" או ב"לא מיוחס למגזרי פעילות". פעילויות אלו כוללות החזקה בסוכנויות הביטוח ופעילות השקעה המבוצעת שלא כנגד העתודות הביטוחיות לסוגיהן, אלא כנגד ההון העצמי הנדרש לעסקי הביטוח ועודפי ההון של חברות הקבוצה.

4. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה

בשנים 2022 ו-2023 ועד למועד פרסום הדוח לא בוצעו עסקאות מהותיות בהון החברה.

5. חלוקת דיבידנדים

נכון למועד הדוח, יתרת העודפים (כמשמעותם בסעיף 302 לחוק החברות) הינה בסך של כ-7,732 מיליוני ש"ח. מובהר כי אין ביתרה האמורה לעיל כדי להוות אינדיקציה ליכולת ו/או כוונות החלוקה העתידית של החברה. לפירוט אודות מגבלות הדין והמגבלות הרגולטוריות החלות על החברה ועל הגופים המוסדיים בקבוצה בקשר עם חלוקת דיבידנד, ראה באור 14.ד. בדוחות הכספיים.

חלק ב' - תיאור ומידע על תחומי הפעילות של החברה

תחום א' - ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

6. מוצרים ושירותים

6.1. כללי

תחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך מאופיין בעיקר במוצרי חסכון לתקופת הפרישה ("החסכון"), מוצרי חסכון לפרט וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון מוות, נכות ואובדן כושר עבודה ("הסיכון" או "הריסק").

הקבוצה משוקקת מגוון מוצרים בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך - ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל לסוגיהן וכן מוצרים לטווח בינוני או קצר כגון: פוליסות פרט בביטוח חיים, קופות גמל להשקעה וקרנות השתלמות. פעילות הקבוצה בתחום זה מתבצעת באמצעות החברה וחברת הבת שלה: מגדל מקפת, המנהלת את קרנות הפנסיה החדשות של הקבוצה ("מקפת אישית", "מקפת משלימה"), קרנות ההשתלמות, קופות גמל וכן את קרן הפנסיה הוותיקה "יוזמה". לפירוט המוצרים ראה סעיף 6.2 להלן.

תמהיל מוצרי תחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך מושפע מאסדרות רגולטוריות ענפיות במסגרת חוקים, תקנות, חוזרים והוראות ממונה שמטרתן הסדרת התחום, עידוד החסכון לטווח ארוך של ציבור החוסכים, קביעת כללים ומגבלות, באמצעות מתן תמריצים כגון הטבות מס לחסכון הפנסיוני ותנאי משיכתו, קביעת הוראות בדיני עבודה המחייבות מעסיקים לערוך ביטוח פנסיוני לעובדיהם, הנפקת אגרות חוב מיועדות (מנגנון שמוחלף בפנסיה, בהתאם להוראות חוק ההתייעלות הכלכלית במנגנון הבטחת תשואה) ועוד, המהווים שיקול מרכזי בבחירת הלקוחות את מוצרי התחום.

נכון ליום 30 בספטמבר 2023, ועל בסיס התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה החדשות ובקופות הגמל, הקבוצה ממוקמת ראשונה בתחום זה⁴. לפירוט נתי שוק בתחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך ראה סעיף 7.3 להלן. כמו כן, לחלקה של הקבוצה בתחום החסכון לטווח ארוך כהגדרתו בחוק הפיקוח, ראה סעיף 16.1.1(א) להלן.

האסדרות הרגולטוריות שנכנסו לתוקפן בשנים האחרונות, לרבות בנושאים העוסקים בהפחתת דמי הניהול (בכלל זה ממקבלי קצבאות ומשאריהם בקרנות הפנסיה ובפוליסות ביטוח), התקשרות בהסכמי ברירת מחדל, אופן הקצאת אג"ח מיועדות והחלפת הקצאת האג"ח המיועדות לקרנות הפנסיה במנגנון הבטחת תשואה, וכן עדכון לוחות התמורה הביאו לשינויים מהותיים בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך, ובפרט ביחס לתמהיל המוצרים הכלולים בו. למגמות ושינויים מהותיים בתחום זה וכן לפרטים נוספים אודות אסדרות רגולטוריות האמורות ולהשלכותיהן על החברה, ראה סעיפים 6.3 ו-6.4 להלן.

6.2. המוצרים בתחום, מאפייניהם העיקריים וההבדלים העיקריים ביניהם

ביטוח חיים: המוצר כולל כיסוי של סיכון (ריסק) או חסכון טהור ו/או שילוב ביניהם המוצעים בהתאם לחוזה בין המבטח למבטח (פוליסות ביטוח).

במסגרת ביטוח החיים, חברת הביטוח נוטלת על עצמה לשלם את תגמולי הביטוח בעת התממשות אירוע הסיכון, אף אם חלו שינויים אקסוגניים, לטובה או לרעה, לגבי פרמטרים אשר מעוגנים בתנאי הפוליסה, לרבות סיכון של עלייה בתוחלת החיים, במידה וסיכון זה נכלל במקדם ההמרה לקצבה הנקוב במסלול הקצבה הרלוונטי. במסגרת זו משוקקות פוליסות ביטוחי מנהלים לשכירים ועצמאיים וגם פוליסות הכוללות ריסק ו/או חסכון שאינן פנסיוניות.

קרנות פנסיה: ככלל, המוצר כולל שילוב של כיסוי ביטוח הדדי לריסק וחסכון (קצבה, פנסיית נכות ופנסיית שארים), ואלו מעוגנים בתקנון הקרן. קופות גמל: המוצר כולל חסכון, לטווח הארוך, הבינוני והקצר, בהתאם למוצר הרלוונטי. יצוין כי במסגרת מוצר קופת הגמל, נכללות קרנות ההשתלמות וקופות גמל להשקעה, אשר הינן מוצר חסכון לטווח קצר עד בינוני, ובצידן הטבות מס מסוימות.

הבדלים עיקריים בין מוצרי חסכון ארוך טווח - להלן יפורטו המאפיינים העיקריים המבדילים בין מוצרים המשווקים על ידי הקבוצה בתחום החסכון ארוך הטווח:

⁴ מבוסס על עיבוד דיווחי משרד האוצר, נכון ליום 30 בספטמבר 2023 שפורסמו באתר האינטרנט של משרד האוצר (דוחות ניהוליים, פנסיה-נט, גמל-נט).

קופות ביטוח ⁵	קרנות פנסיה	קופות גמל ⁶	סוג ההתקשרות
חוזה (פוליסת ביטוח)	תקנון	תקנון	שיוני תנאי ההתקשרות
ניתנים לשיוני רק בהתאם לתנאי החוזה ובכפוף לדין.	ניתנים לשיוני מעת לעת באישור הממונה.	ניתנים לשיוני מעת לעת באישור הממונה.	שיוני תנאי ההתקשרות
ניתן למשוך כספים שהופקדו עד לשנת 2008, ויועדו לחסכון באפיק ההוני, כסכום הוני. החל משנת 2008 לא ניתן להפקיד כספים לאפיק ההוני; כספים שהופקדו לאחר שנת 2008 ניתן למשוך החל מגיל פרישה, כקצבה בלבד.	קצבה החל מגיל פרישה. ניתן לבצע היוון קצבה (משיכה חד פעמית) של הכספים שנצברו מעבר לסכום המיועד לתשלומי קצבה מזערית.	ניתן למשוך כספים שהופקדו עד לשנת 2008, כסכום הוני. ניתן למשוך כספים שהופקדו לאחר שנת 2008, כקצבה באמצעות העברה לקופה לקצבה (קרן פנסיה/ קופת ביטוח).	יעוד החסכון הנצבר ⁷
במסגרת ביטוח חיים ניתן לרכוש כיוסי למקרה מוות, נכות/אובדן כושר עבודה וביטוח לאריכות ימים, אשר ניתן להתאימם לצרכי המבוטח, הכל בהתאם לתנאי הפוליסה.	במסגרת קרנות הפנסיה קיים, במרבית המקרים, כיוסי לשארים למקרה פטירה וכיוסי לאובדן כושר עבודה, וניתן להתאים את הכיוסים לצרכי המבוטח בהתאם להוראת התקנון.	כיוסים ביטוחיים אם קיימים מוגדרים בתקנון של כל קופה. חברה מנהלת של קופת גמל רשאית לרכוש פוליסה קבוצתית לביטוח מפני מקרה מוות ואובדן כושר עבודה. בנוסף, חברה מנהלת של קופת גמל רשאית לשווק לעמיתיה כיוסים ביטוחיים באמצעות פוליסות פרט לסיכונים מוות, לסיכונים נכות ולשחרור מתשלום. נכון למועד זה, הקבוצה אינה משווקת כיוסים ביטוחיים כאמור.	כיוסי ביטוחיים לסיכון
לא קיים ביטוח הדדי. ההתקשרות בין המבוטח למבוטח הינה באמצעות חוזה.	קרן ביטוח הדדי בין העמיתים / הפנסיונרים החברים בקרן. הנחות אקטואריות, המהוות בסיס לזכויות העמיתים / פנסיונרים, נבחנות מעת לעת בהתאם למצב בפועל. אם חל בהן שינוי, לטובה או לרעה, זכויות העמיתים / הפנסיונרים מושפעות משינויים אלה, והם נושאים בעודף או בגירעון אקטוארי של הקרן בהתאם לתקנונה.	לא קיים ביטוח הדדי.	ביטוח הדדי

⁵ תכנית ביטוח שאושרה כקופת גמל (למניעת ספק, לא כולל תכנית פרט שאיננה מאושרת כקופת גמל).

⁶ קופת גמל בהקשר זה הינה קופת גמל לחסכון (אשר הכספים המופקדים בה החל משנת 2008 מיועדים לקצבה) או קופת גמל לתגמולים (אשר הכספים שהופקדו בה עד לשנת 2008 ניתן למשוך כסכום הוני). יודגש כי כאמור לעיל, בטבלה זו דוונים ההבדלים העיקריים בין מוצרי חסכון ארוך טווח המשווקים על ידי הקבוצה, ולפיכך אין בטבלה התייחסות למוצרי קרנות ההשתלמות וקופות הגמל להשקעה.

⁷ מובהר כי ישנם כללים המאפשרים משיכה הונית כגון כספי פיצויים והיוון חלקי/מלא של כספי הקצבאות.

קופות גמל ⁶	קרנות פנסיה	קופת ביטוח ⁵	
לא קיים מקדם קיצבה.	מקדם קצבה לא מובטח ומושפע ממשתנים דמוגרפיים ופיננסיים, כפי שנקבע בתקנון כל קרן.	<p>בפוליסות ששווקו עד לתום שנת 2012, המבוטחים בתכנית קצבה נהנים, בחלק ממסלולי הקצבה, ממקדם קצבה מובטח מפני שינויים בתוחלת החיים, בהתאם לתנאי הפוליסה. החל מחודש ינואר 2013, פוליסות הכוללות מקדם קצבה מובטח משווקות למצטרפים החל מגיל 60 בלבד. למצטרפים מתחת לגיל 60 מוצעות פוליסות ביטוח חיים משולבות חסכון ללא מקדמי קצבה מובטחים, ומקדם הקצבה בהן יקבע במועד הפרישה.</p> <p>בחודש ינואר 2023 החלה החברה לעשות שימוש במקדם המרה חדש לקצבה לאור רגולציה חדשה בתחום.</p>	מקדם קיצבה
גמישות מלאה בבחירת המוטבים, למעט ביחס לכספי הפיצויים, המשולמים לשארים, כמשמעותם בחוק פיצויי פיטורין.	זהות השארים קבועה בתקנון, ובהיעדר שארים קיימת גמישות בבחירת המוטבים.	גמישות מלאה בבחירת המוטבים, למעט ביחס לכספי הפיצויים המשולמים לשארים, כהגדרתם בחוק פיצויי פיטורין.	זהות הנהנה

קופות גמל ⁶	קרנות פנסיה	קופת ביטוח ⁵	הנפקת אג"ח מיועדות ומנגנון הבטחת תשואה
<p>לקופות הגמל בניהול הקבוצה לא מונפקות אג"ח מיועדות¹³ ולא חל "מנגנון הבטחת התשואה".</p>	<p>החל משנת 2004, קרנות פנסיה חדשות מקיפות וקרנות פנסיה ותיקות (סגורות לעמיתים חדשים)¹⁰ - זכאיות להשקיע 30% מסך נכסיהן באג"ח מיועדות¹¹.</p> <p>החל מחודש יולי 2017, ההשקעה האמורה מתחלקת באופן הבא: 60% מנכסי מקבלי הקצבה מושקעים באג"ח המיועדות, ויתרת אגרות החוב המיועדות מוחזקות בנכסי העמיתים הפעילים והמוקפאים¹².</p> <p>בחודש אוקטובר 2022 נכנס לתוקף "מנגנון הבטחת התשואה" אשר מחליף, באופן הדרגתי, את מנגנון הנפקת האג"ח המיועדות.</p>	<p>ביחס לפוליסות שנמכרו עד שנת 1990 - לחברות הביטוח מונפקות אגרות חוב ממשלתיות מיועדות המבטיחות הצמדה למדד בתוספת ריבית ("אג"ח חץ").</p> <p>בהתאם, מרבית תכניות ביטוח החיים שנמכרו עד אותו מועד הן תכניות מבטיחות תשואה (צמודות למדד בתוספת ריבית), כאשר חברת הביטוח משקיעה את מרבית העתודות באג"ח חץ ואת יתרת העתודות בהשקעות חופשיות בהתאם למגבלות הקבועות בהסדרים התחיקתיים. תכניות אלה נקראות "מבטיחות תשואה" או "לא משתתף"⁸.</p> <p>בפוליסות אלה לא הוגדרו דמי ניהול מהצבירה וחברת הביטוח נהנית מהפער שנוצר בין התחייבויותיה כלפי המבוטחים כפי שנקבעו בפוליסות הביטוח ובין הרווחים מההשקעותיה (הן מההשקעות החופשיות והן בהשקעות באג"ח חץ) ("המרווח" ו/או "המרווח הפיננסי").</p> <p>ביחס לפוליסות שנמכרו במהלך שנת 1991 ואילך - תכניות הביטוח המוצעות, אינן מבטיחות תשואה למבוטח וכן צומצמה בגין הנפקת אג"ח חץ לחברת הביטוח, אשר בשנת 1992 הופסקה לחלוטין⁹.</p> <p>כספי החסכון מושקעים בהשקעות חופשיות (למעט הכספים המושקעים באג"ח חץ בפוליסות ששווקו בשנת 1991), ויתרת החסכון המצטבר תלויה בתוצאות שמוניבות ההשקעות של המבטח ("תכנית משתתף" או "משתתפות ברווחים" או "תכניות תלויות תשואה" או "ביטוח תלוי תשואה").</p>	

6.3 מבנה הרווחיות בתחום

בביטוח חיים - הרווחיות המדווחת על ידי החברה בדוחותיה הכספיים, מושפעת, בין היתר, מכללי חשבונאות לעניין הכרה בהכנסות, דחיית הוצאות ושיטת שיערוך נכסים, וכן מהתפתחות הפרשות האקטואריות כתוצאה

⁸ הקבוצה פדתה במהלך השנים, בהתאם לאישור משרד האוצר, חלק מאג"ח המיועדות במטרה להשיג תשואות עודפות, והעתודות הושקעו בהשקעות חופשיות. הקבוצה איננה יכולה לרכוש מחדש אג"ח מיועדות בגין חלק מהנכסים שנפדו על ידה בהתאם למנגנון ההתחשבות שנקבע מול משרד האוצר, כך שאחזקת אגרות חוב מיועדות תפחת על פני תקופת חיי הפוליסות מבטיחות התשואה עד שיעור של 50% מסך הנכסים העומדים כנגד ההתחייבויות בגין פוליסות מבטיחות תשואה, וכתוצאה מכך החשיפה של הקבוצה במסגרת ההשקעות החופשיות גדלה. להשפעה של ירידת הריבית על העתודות, ראה באור 37. ב.ב.3 (5) בדוחות הכספיים.

⁹ בגין התכניות שנמכרו עד אותו מועד, ממשיכה המדינה להנפיק אג"ח מיועדות בגין הכספים שעל-פי תנאי תכנית הביטוח ניתן להפקידם בפוליסות אלו לאחר השינוי.

¹⁰ לקרנות הפנסיה הוותיקות ניתנים סבסוד ממשלתי נוסף בגין הפחתת שיעור האג"ח המיועדות ותנאיהן, וכן כרית ביטחון בגין שינויים אפשריים בעקום הריבית.

¹¹ בקרנות הפנסיה החדשות ובקרן וותיקה, שיעור הריבית האפקטיבית המובטחת באג"ח המיועדות הינה כיום 4.86% (בנוסף להפרשי הצמדה) (יוער, כי בקרן הוותיקה קיימות סדרות אג"ח מיועדות שהונפקו בעבר בשיעור ריבית אפקטיבית של 5.57%). החל מחודש אוקטובר 2022 שיעור הריבית האפקטיבית הינו 5.15% (בנוסף להפרשי הצמדה).

¹² נכון למועד הדוח, כ-26% מנכסי העמיתים הפעילים והמוקפאים מושקעים באג"ח מיועדות.

¹³ למעט הסדרים מיוחדים במספר קופות ספציפיות (אשר אינן בניהול הקבוצה).

מדרישות רגולטוריות ומשינויים בהנחות האקטואריות הנובעים, בין היתר, כתוצאה משינויים דמוגרפיים המשפיעים על אריכות חיים, תמותה, תחלואה, שיעורי מימוש גמלה, שינויים בסביבת הריבית ועוד.

הרווחיות הבסיסית בביטוח חיים מושפעת מהמקורות העיקריים הבאים:

רווח ביטוחי: פער בין הפרמיה הנגבית עבור כיסוי הסיכון לבין עלות הסיכון (כפי שהיא באה לידי ביטוי בתשלומי תביעות, הוצאות בגין סילוק התביעות, לרבות תביעות תלויות ועתודות בגינן, וכן תשלומי גמלה או העברות הסיכון לביטוח משנה).

מרווח פיננסי ודמי ניהול: בפוליסות מבטיחות תשואה - המרווח בין התשואה המושגת בפועל לבין זו המובטחת למבוטח (ככל וישנו פער חיובי). בפוליסות משתתפות ברווחים - דמי ניהול מפרמיה ודמי ניהול מצבירה מפוליסות הכוללות חסכון, לרבות דמי ניהול קבועים ומשתנים (כשיעור מתשואה ריאלית מצטברת וחיובית בלבד מפוליסות תלויות תשואה ששווקו עד סוף שנת 2003).

הוצאות (הוצאות שיווק ותפעול):

רווחיות החברה ממכירת פוליסות ביטוח חיים מבוססת בעיקרה על התוצאה המצרפית של המרכיבים המתוארים לעיל לאורך חיי הפוליסה. לפיכך, למידת השימור של הפוליסות ("שימור התיק") חשיבות רבה לרמת הרווחיות של החברה לאורך זמן.

להכנסות/ הפסדים מההשקעות העומדות כנגד עתודות הביטוח השפעה מהותית על רווחי חברות הביטוח, זאת נוכח ההיקפים הגדולים של הנכסים והעתודות של חברות הביטוח המושקעים בשוק ההון. כמו כן, לשינויים בשוק ההון, בתשואות הגלומות ובהשקעות האחרות במשק, השפעה מהותית על רווחיות הקבוצה, לאור השפעתם על גובה דמי הניהול מצבירה ועל גובה המרווח הפיננסי הנזכר לעיל.

קרנות פנסיה - מקור ההכנסות של החברה המנהלת בקבוצה הינו דמי הניהול שהיא גובה (מדמי הגמולים ומן הצבירה), והרווחיות הינה הפער שבין דמי הניהול לבין הוצאות התפעול והשיווק בפועל. הביטוח הינו ביטוח הדדי ובסיכונים התביעות נושאים העמיתים ולא החברה המנהלת.

קופות גמל - מקור ההכנסות של החברה המנהלת הינו דמי הניהול שהיא גובה מהצבירה, והרווחיות הינה הפער שבין דמי הניהול לבין הוצאות התפעול והשיווק בפועל.

בקרנות הפנסיה וקופות הגמל, כל התשואה מהשקעות כספי העמיתים, בניכוי דמי הניהול מהצבירה, נזקפת לעמיתים, ועל כן השפעת תוצאות ההשקעות על רווחי החברה המנהלת של קרן הפנסיה ו/או קופת הגמל, מצטמצמת להשפעה עקיפה הנגזרת מההיקף הכולל של הצבירה בקרן הפנסיה ו/או בקופת הגמל ממנה נגזרים דמי הניהול לחברה המנהלת. בנוסף, לחברה המנהלת רווחים/הפסדים מהשקעות בגין תיק הנוסטרו.

6.4 מגמות ושינויים עיקריים בתחום

במהלך השנים האחרונות, חלו שינויים רבים בתחום החסכון ארוך הטווח, אשר השפיעו על המוצרים הפנסיוניים, על אופי פעילות ערוצי ההפצה ותמהיל המוצרים בתחום וכן על אופי התחרות והרווחיות בתחום. השינויים האמורים, נבעו, בין היתר, מהוראות רגולטוריות אשר הביאו להגברת התחרות בתחום, וביניהן ניתן למנות את ההוראות העיקריות הבאות: (1) הוראות שהביאו לביטול האפשרות לשווק פוליסות ביטוח חיים חדשות הכוללות מקדם קצבה מובטח; (2) הוראות לכניסת קרנות פנסיה ברירת מחדל וביטול הסכמי ברירת מחדל, אשר להבנת החברה, הביאו להגברת התחרות בתחום הפנסיה; (3) הוראות בעניין איחוד חשבונות לא פעילים של עמית לחשבוננו הפעיל, ומתן אפשרות לעמית לניוד חשבונות; (4) הגבלת העלות המצטברת של כלל הכיסויים הביטוחיים שיירכשו במסגרת קופת הביטוח ל-35% מסך ההפקדות למרכיב התגמולים, אשר לה יש השפעה על כיסויי ריסק מוות בפוליסות קיימות וכן על שיעור הכיסוי בביטוח אובדן כושר עבודה הנרכש מתוך תגמולי עובד ומעסיק; (5) הוראות להחלפה הדרגתית של מנגנון הנפקת איגרות החוב המיועדות בקרנות הפנסיה ב"מנגנון הבטחת תשואה"; (6) הוראות לעניין הפחתת שיעור דמי הניהול המרביים שייגבו ממקבלי קצבאות ומשאריהם בקרנות הפנסיה וכן ממבוטחים ומהמוטבים בפוליסות ביטוח שהוצאו לפי קופות ביטוח.

כמו כן, הממונה נקט בפעולות לעידוד כניסת מתחרים לחברות המנהלות הגדולות ולמנהלי ההסדרים בתחום מתן שרותי התפעול וגילה מעורבות גוברת באישור תכניות ותעריפים. שינויים רגולטוריים נוספים בתחום, נבעו מהוראות שונות ביחס לסוכנים ולבעלי רישיון, המקדמות תחרות בין הסוכנים, כגון הגבלת יכולת הסוכנים וסוכנויות ההסדר לעסוק בשיווק ובתפעול בו זמנית, איסור על קיום זיקה בין העמלה המשולמת לסוכן לבין דמי הניהול וכן הארכת תקופת החזר עמלת ההיקף במוצרי הריסק במקרה של ביטול פוליסה.

השינויים הרגולטורים העיקריים שפורסמו ונכנסו לתוקף (חלקי או מלא) בתקופת הדוח הינם: (1) מגבלות הפקדה לביטוחי מנהלים (כאמור בסעיף 2.4.9 לעיל); (2) עדכון תקנות הוצאות השירות לעניין חיוב נכסי הקופה בגין הוצאות בביצוע השקעות (כאמור בסעיף 6.4.2 להלן); (3) עדכון חוזר מסלולי השקעה ורשימת מסלולי ההשקעה אותם יוכלו הגופים המוסדיים להקים (כאמור בסעיף 6.4.4 להלן).

כתוצאה מכלל השינויים האמורים לעיל, בתקופה המדווחת, נמשכה מגמת התחרות והשפיעה על התחום במספר גזרות, כדוגמת: גידול ניכר בהעברות הכספים נטו בביטוח חיים לגופים מוסדיים אחרים (לפירוט ראה סעיף 6.7 להלן), המשך צמיחת הפעילות במוצרי הפנסיה והמשך מגמת השחיקה בתעריפים ובדמי הניהול המתקבלים בקשר עם מוצרי התחום.

הירידה ברווחיות המתוארת לעיל, עלולה להימשך בעתיד, בין היתר, לאור הערכת החברה כי כתוצאה מהשינויים הרגולטוריים מהשנים האחרונות כמפורט לעיל וכפי שיפורט להלן, תמשך מגמה משמעותית של הניוד היוצא מביטוחי מנהלים לקרנות הפנסיה בשנים הקרובות לצד שחיקה בדמי הניהול. הקבוצה פועלת למיתון מגמה זו, תוך חיזוק פעולות ואמצעי השימור.

יצוין, כי אף הוראות חוזר הסולבנסי משפיעות, בין היתר, על עלות ההון של מוצרי התחום הנמכרים, וכפועל יוצא על רווחיותם ואופן תמחורם.

הערכות החברה בנוגע להשלכות השינויים הרגולטוריים בתחום החסכון לטווח ארוך, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח האסדרות הרגולטוריות הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה, בדבר דרכי פעולה שבהן יבחרו הגופים הפועלים בשוק ו/או בדבר נוסחם הסופי של השינויים הרגולטוריים אשר טרם נכנסו לתוקפם הסופי והמחייב. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, אם, בין היתר, ישתנו ההוראות או יעודכנו או ייושמו באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום וכן בהתאם לדרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, הגופים המוסדיים, הסוכנים והמפיצים, אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

התפתחויות עיקריות בסביבה העסקית של התחום ובכלל זה שינויים מהותיים בהסדרים תחיקתיים:

6.4.1. עדכון הנחות ופרמטרים אקטואריים הנוגעים לחישוב העתודות

בשנת 2023 החברה הקטינה את העתודה המשלימה לגמלאות כתוצאה מהשפעת עליית הריבית ועדכון ההנחות בדבר הרכב תיק הנכסים כמפורט בסעיף 2.4.1 לעיל.

בנוסף, בעקבות מחקר שערכה החברה בנוגע לשיעורי מימוש גמלה והתפלגות גילאי הפרישה בוצע קיטון בהתחייבויות הביטוחיות במקביל לגידול ברווח הכולל.

מנגד, החברה הגדילה בשנת הדוח את העתודה לתביעות בגין אובדן כושר עבודה וזאת בהתבסס על הניסיון בפועל של משך זמן תשלום התביעות בשנים האחרונות.

לפירוט, ראה סעיף 2.6 בדוח הדירקטוריון של החברה ובאור 3.3.37.ב. בדוחות הכספיים.

לעניין רגישות החברה לשינויים של עקום הריבית ראה באור 3.1.37.א) בדוחות הכספיים, ולעניין רגישות לשינויים בפרמטרים ביטוחיים אחרים, ראה באור 3.3.37.ב. בדוחות הכספיים.

6.4.2. אופן הצגת הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות

בהמשך לפרסומם של ההסדרים התחיקתיים בנושא הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות, אשר פורטו בסעיף 6.4.2 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי לשנת 2022, לרבות עדכון תקנות הוצאות לעניין רכיבי הוצאות השירות בהן ניתן יהיה לחייב את נכסי הקופה בהתאם לסיווג המסלול וטיטת החוזר לעניין אופן הצגת העלות השנתית הכוללת הצפויה שבה יישא העמית או המבוטח באותה שנה בשל דמי ניהול והוצאות ישירות, לרבות עמלת ניהול חיצוני, ככל שתיגבה באותו מסלול ("העלות השנתית הצפויה"), בחודש יולי 2023 פורסם חוזר "אופן הצגת העלות השנתית הצפויה לעמית או למבוטח", אשר הסדיר את החובה להציג למבוטח או לעמית את שיעור העלות השנתית הצפויה, ביחס לכל מסלול השקעה בו מושקעים כספיו, לפי התחשיב, הנוסח והאופן שפורטו בחוזר. החוזר נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2024.

6.4.3 חוק התכנית הכלכלית

בעקבות החלטות הממשלה במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה לישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023 ("חוק התכנית הכלכלית" או "התכנית הכלכלית", לפי העניין), פורסמו בתחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך ההוראות המפורטות להלן:

(א) **תיקון לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964, וכן תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008.**

לעניין הסדרה זו והשלכותיה ראה את הפירוט בסעיף 2.4.9 לעיל.

(ב) **טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלת הפצה לסוכן ביטוח פנסיוני)**

ביום 3 באפריל 2023 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(עמלת הפצה לסוכן ביטוח פנסיוני), התשפ"ג-2023, במסגרתה מוצע לקבוע כי חברה מנהלת רשאית לשלם לסוכן ביטוח פנסיוני עמלה חד-פעמית רק אם הוסכם בהסכם ההפצה ביניהם כי הסוכן יידרש להשיב את העמלה לחברה המנהלת, בכל מקרה בו אירע אחד מהמקרים המפורטים להלן במהלך 72 החודשים הראשונים ממועד צירוף העמית לקופת גמל או ממועד מינוי הסוכן: (1) העמית נייד את הכספים לקופת גמל אחרת; (2) העמית משך את הכספים מקופת הגמל (למעט משיכה מקופת גמל להשקעה); (3) העמית ביטל את מינוי הסוכן. שיעור ההשבה לחברה המנהלת במקרים אלו יחושב באופן יחסי לשנה שבה אירעה הפעולה, בהתאם לשיעור ההשבה המדורג כמפורט בטבלה שבתוספת לטיטות התקנות.

(ג) **טיוטת חוזר הנחות וביטולים בביטוחי חיים**

ביום 3 באפריל 2023 פורסמה טיוטת חוזר הממונה בעניין הנחות וביטולים בביטוחי חיים, לפיה מוצע לקבוע כי: (1) תקופת ההנחה על פרמיות בביטוח חיים תינתן לתקופה שלא תפחת מיום תחילת הביטוח ועד ליום תום תקופת הביטוח; (2) סוכן הביטוח ישיב לחברת הביטוח את החלק היחסי של העמלה החד פעמית, בהתאם לשיעורים ולהנחיות הקבועים לעניין זה בטיטות החוזר, וזאת במקרים של ביטול הפוליסה או ביטול מינוי הסוכן במהלך תקופה של 6 שנים ממועד תחילת הביטוח.

נכון למועד פרסום דוח זה, טרם פורסמו הנחיות עדכניות ו/או תקנות סופיות או חוזר סופי לעניין טיוטת התקנות וטיטות החוזר המפורטים בפסקאות (ב) ו-(ג) לעיל, ומשכך לא ברור מתי ייכנסו לתוקף, ואם בכלל.

נכון למועד זה, החברה בוחנת את התיקונים המוצעים כאמור בפסקאות (ב) ו-(ג) לעיל. להערכת החברה תיקונים אלו, ככל שיתקבלו בנוסחם המוצע, עשויים להקטין את שיעורי הביטולים במוצרים הרלוונטיים ובמקביל להוריד את היקפי המכירות של מוצרים חדשים מאותו סוג. מאחר שתיקונים מוצעים אלה טרם התקבלו ו/או אושרו, אין ביכולתה של החברה להעריך את השפעתם ומידת מהותיותם, אם וככל שיאושרו ויישמו בפועל.

הערכת החברה בנוגע להשלכות התיקונים האמורים, ככל שיושלמו וייכנסו לתוקף, הינה בגדר מידע צופה פני עתיד, אשר מתבססת על הנחות והערכות של החברה נכון למועד זה, ואשר עשויה להיות שונה בפועל בשל שורה רחבה של גורמים, לרבות הנוסח הסופי של התיקונים שיבוצעו בהוראות הרגולציה, ככל שיבוצעו, ודרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, בעלי הרישיון והגופים המוסדיים.

6.4.4 חוזר מסלולי השקעה ורשימת מסלולי השקעה

(א) **רשימת מסלולי השקעה - טיוטה**

בהמשך לפרסומם של ההסדרים התחיקתיים בנושא תיקון מסלולי השקעה בקופות גמל, אשר פורטו בסעיף 6.4.3 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי לשנת 2022, בחודש מרס 2024, פרסם הממונה טיוטת חוזר "רשימת מסלולי השקעה - תיקון" במסגרתה מוצע לערוך

מספר שינויים במסלולי ההשקעה, כך שלמסלולי ההשקעה נוספו מספר מסלולי השקעה נוספים כגון: (1) מסלול "הלכה למקבלי קצבה קיימים"; (2) מסלול אשראי ואג"ח עם מניות (עד 25% מניות); (3) מסלול סחיר – אג"ח עם מניות (עד 25% מניות); (4) מסלול עוקב מדדים – אג"ח עם מניות (עד 25% מניות). מובהר כי מסלולים (2) ו-(4) רלוונטיים רק במוצרי החסכון שהכספים בהם אינם מחויבים להשתלם כקצבה. במסלולים עוקבי מדדים, לרבות במסלולים כאמור למקבלי קצבה, הוצעו השינויים הבאים: (1) שיעור המעקב אחר כל אחד מבין שלושה מדדים, לפחות, שאינם דומים, יהיה בין 10% ל-50% מנכסי המסלול; ו-(2) הרחבת רשימת הנכסים בהם ניתן להשקיע לצורך הפקדות, משיכות והעברות כספים או טיפול בבטחונות בגין נגזרים. באותה טיוטה הוצע לבטל את מסלול "מתמחה גמיש" אשר רלוונטי למסלולים מתמחים בנייהול אקטיבי. נכון למועד פרסום דוח זה עדיין לא פורסם הנוסח הסופי של רשימת מסלולי ההשקעה.

(ב) חוזר מסלולי השקעה – דחיית מועד

נוכח המצב המיוחד בעורף שהוכרז בעקבות מלחמת "חרבות ברזל" הורה הממונה, במסגרת הוראות השעה שפורסמו ביום 23 באוקטובר 2023, על דחיית מועד תחילתן של הוראות "חוזר מסלולי השקעה - תיקון", מיום 1 בינואר 2024, ליום 1 ביולי 2024. (לפירוט נוסף בנוגע להוראות השעה שפורסמו על ידי הממונה בחודש אוקטובר 2023, ראה סעיף 15 להלן).

החברה נערכת לישום חוזר מסלולי השקעה בהתאמה לדחייה אשר פורסמה בחודש אוקטובר בעקבות מלחמת "חרבות ברזל".

6.4.5 הסדרים תחיקתיים שפורסמו בעקבות מלחמת "חרבות ברזל"

לעניין ההסדרים התחיקתיים שפורסמו על רקע המצב המיוחד בעורף שהוכרז בשל מלחמת "חרבות ברזל" והשלכותיהם ראה הפירוט בסעיף 15.4 להלן.

6.5 תיאור המוצרים/ הכיסויים הביטוחיים העיקריים

6.5.1 ביטוח חיים

תכניות ביטוח חיים נחלקות לשני סוגים עיקריים: פוליסות הכוללות מרכיבי סיכון בלבד ופוליסות עם מרכיב חסכון אשר יכולות לשלב כיסוי ביטוחי.

(א) פוליסות עם מרכיב סיכון בלבד

ביטוחים אלה אינם כוללים מרכיב חסכון ואינם צוברים ערכי פדיון. ביטוחים אלה מוצעים הן כביטוחי פרט והן במסגרת הסכמים לביטוח קבוצתי. השוני בין פוליסת ביטוח קבוצתי לבין פוליסת ביטוח פרט בא לידי ביטוי במאפיינים העיקריים הבאים הקיימים בפוליסת ביטוח קבוצתי:

בעל הפוליסה - יכול להיות מעסיק/תאגיד. סכומי הביטוח מוגדרים מראש עבור מבטחי הקבוצה ונקבעים על-פי קריטריונים שונים כגון מצב משפחתי וכו'. התעריף מחושב, בין היתר, לפי הגיל האקטוארי של הקבוצה ותחומי עיסוקה. תוקף הסכם הביטוח הוא לתקופה קצרה אשר נקבעת מראש בין בעל הפוליסה וחברת הביטוח, וגביית הפרמיות בדרך כלל מבוצעת בתשלום מרוכז עבור מבטחי הקבוצה. עם עזיבת המבוטח את הקבוצה, קיימת חובה לאפשר למבוטח אשר רכש ביטוח חיים בסכום הנקוב בתקנות או למעלה ממנו, להמשיך את הביטוח במסגרת פוליסה פרטית.

(ב) פוליסות לחסכון אשר יכולות לשלב כיסוי ביטוחי

פוליסות אלו נחלקות לשני סוגים עיקריים - אלה המוכרות כקופת גמל ומיועדות לחסכון פנסיוני (מיועדות לעובדים שכירים ועצמאיים ומוגדרות בהסדר התחיקתי כקופת ביטוח), ופוליסות שאינן מוכרות כקופת גמל, ומיועדות לחסכון פרטי (תכניות פרט). ההבדל המשמעותי ביעוד הפוליסות לחסכון כקופת גמל, בא לידי ביטוי בעיקר בהטבות המס הניתנות לחוסכים בתכניות אלה הקבועות בהסדר התחיקתי, ובצידן כללי משיכה המגבילים את פדיון הכספים כקצבה בלבד, לגיל פרישה בלבד ובתנאים המוגדרים בהסדרים התחיקתיים. לעומת זאת הצבירה בפוליסות אשר אינן מוכרות כקופת גמל נזילה וניתנת למשיכה בכל עת. אופי הפוליסות הכוללות חסכון השתנה במהלך השנים עקב הסדרות רגולטוריות שהממונה יוזם מעת לעת.

להלן פירוט הכיסויים הביטוחיים/התכניות העיקריות המשווקות כיום, הכוללות מרכיב סיכון בלבד:

סוג תכנית	מהות הכיסוי
ביטוח ריסק טהור	ביטוח חיים למקרה מוות ללא מרכיב חסכון. ביטוח זה מבטיח למוטבים סכום ביטוח קבוע מראש כאשר המבוטח נפטר במהלך תקופת הביטוח. סכום הביטוח יכול להיות סכום חד פעמי או תשלום חודשי לתקופה הנקבעת מראש, בהתאם לתכנית הביטוח הרלבנטית. הביטוח הינו תמורת תשלום פרמיה צמודה למדד ומשתנה אחת לשנה. ניתן לצרף לביטוח הרחבות או נספחים נוספים, כגון מוות מתאונה, נכות מתאונה, פיצוי באבדן כושר עבודה וכו'. כיסוי זה מוצע אף בתכנית "ביטוח משכנתא" באופן בו סכום הביטוח יורד במהלך התקופה והוא מוצע לאוכלוסייה הנוטלת הלוואת דיור.

ביטוח אובדן כושר עבודה	כיסוי המבטיח פיצוי חודשי בשיעור שלא יעלה על 75% מהשכר במקרה של אובדן כושר עבודה ושחרור מתשלום פרמיה. הכיסוי משווק בתוכניות שונות המתייחסות להגדרות שונות של מצב כושר עבודה, כגון אבדן היכולת לעסוק בעיסוק סביר אחר או אובדן היכולת לעסוק במקצוע/עיסוק ספציפי. הפיצוי משולם כל עוד המבוטח במצב של אי כושר עבודה או עד תום תקופת הביטוח. למעסיק ולעצמאי הוקנו הטבות מס בגין הפקדות לכיסוי זה במגבלות מסוימות. התכנית מאפשרת רכישה מודולארית של הרחבות לכיסוי המשווק, כגון קיצור תקופת המתנה, הגדרה עיסוקית, ביטול קיזוז הפיצוי מגורם ממשלתי וכו'. פרטים על ההרחבות המשווקות ניתן לראות באתר החברה.
-------------------------------	--

להלן פירוט תכניות הביטוח העיקריות המשווקות כיום, בהן ניתן לשלב חסכון עם כיסוי ביטוחי למקרה מוות או אובדן כושר עבודה ו/או חסכון בלבד:

סוג תכנית	מהות הכיסוי
סדרת "מגדל לקצבה" ו"קשת"	תכניות הביטוח מסדרת "מגדל לקצבה" ו"קשת" שמשווקת החברה מתחלקות בין תכניות ביטוח המוכרות כקופת גמל וכאלה שאינן מוכרות כקופת גמל. בכל התוכניות קיימת הפרדה בין מרכיב החסכון למרכיב ה"ריסק" ומרכיב ההוצאות (דמי ניהול). התוכניות המוכרות כקופת גמל מיועדות למטרת קצבה בלבד וניתן לרכוש בהן רק כיסויים למקרי מוות ואובדן כושר עבודה. בתכניות ביטוח אלה מוצע מגוון מסלולי השקעה לבחירת המבוטח. תכניות אלו הינן המשך לסדרת הפוליסות ששווקו החל מ-2004 כמפורט להלן (סדרת ה"מגדלור") (שהותאמו מפעם לפעם להסדרים התחיקתיים). התכניות הותאמו לרפורמה במקדמי הקצבה ולרפורמה בדמי הניהול שנכנסו לתוקף החל מינואר 2013. החל מחודש ינואר 2016 הותאמו מסלולי ההשקעה בפוליסות אלו אשר מוכרות כקופת ביטוח להוראות חוזר מסלולי השקעה בקופת גמל אשר פורסם בשנת 2015, והן כוללות כיום מודל השקעות מנוהל תלוי גיל. החל מחודש פברואר 2019, החברה חדלה מלשווק ביטוחי ריסק למקרה מוות במסגרת התכניות הנזכרות לעיל. על אף האמור, במרץ 2023, לאור אי התנגדות הממונה, החלה החברה לשווק שוב ביטוחי ריסק למקרה מוות במסגרת ביטוחי מנהלים.

סדרת פוליסות "חיים חדשים"	במסגרת סדרת פוליסות "חיים חדשים", החברה עורכת פוליסות יעודיות למעסיקים המבקשים לשלם לעובדיהם תשלומים בתקופת פרישה מוקדמת, טרם קבלת הקצבה.
----------------------------------	---

תכניות ששווקו בעבר

<p>פוליסות ששווקו בשנים 2004-2016. הפוליסות כוללות הפרדה בין מרכיבי החסכון, הריסק ודמי הניהול. כמו כן, תכניות הביטוח המשולבות בחסכון, מתחלקות בין תכניות ביטוח המוכרות כקופת גמל ובין תכניות ביטוח שאינן מוכרות כקופת גמל. בפוליסות אלה ניתנת אפשרות למבוטח לבחור בין מספר מסלולי השקעה. חלק מתכניות הביטוח ששווקו, הבטיחו בהתאם לתנאים שנקבעו בתכניות הביטוח הרלבנטיות, ריבית מובטחת או מינימום תשואה.</p>	<p>פוליסות מסוג "מגדלור"</p>
<p>פוליסה זו הייתה פוליסת ביטוחי החיים העיקרית שנמכרה בענף בשנים 1989-2003. מטרת הפוליסה הייתה, בין היתר, לתת מענה למעסיקים אשר הפקידו את תשלומי הביטוח הפנסיוני בצמוד לשכר (להבדיל מהצמדה למדד). המאפיינים העיקריים של תכנית זו הינם כדלהלן: (א) חלוקת הפרמיה לשני מרכיבים: הפניית אחוז מסוים מהפרמיה לחסכון והפניית יתרת הפרמיה המיועדת לרכישת ביטוח לסיכון מקרה מוות ולהוצאות תפעול ושיווק. חלוקת הפרמיה בין המרכיבים נקבעה על-ידי המבוטח; (ב) מרכיב הכיסוי הביטוחי מחושב בכל חודש מחדש, בהתאם לפרמיה המועברת ולגילו של המבוטח באותו החודש, והחסכון נצבר בנפרד. צבירת החסכון מיועדת על פי רוב לתשלום גמלה. החל מחודש אוקטובר 2001, אפשרה הקבוצה במסגרת תכנית זו לבחור בין מספר מסלולי השקעה.</p>	<p>פוליסות מסוג "עדיף" (בקבוצה, השם המסחרי של פוליסות אלה "יותר")</p>
<p>הפוליסות כוללות ביטוח מעורב הכולל שני מרכיבים, חסכון וסיכון, אשר מוגדרים בסכום קבוע מראש בהתאם לגיל המבוטח ותנאי החיתום שנקבעו בעת ההצטרפות לביטוח. עלות כיסוי החסכון והסיכון מעורבת. סכום הביטוח משולם בתום התקופה הנקובה בפוליסה כחסכון מצטבר או במקרה מוות שארע לפני תום תקופת הביטוח. הביטוח המעורב שנמכר עד תחילת שנות ה-90 היה בדרך כלל צמוד למדד, הן סכום הביטוח והן הפרמיות. בפוליסות אלה מאחר והפרמיה הינה צמודה למדד, ככל שחלה עליית שכר מעבר למדד, לא ניתן להפקיד סכומים נוספים ששיקפו את עליית השכר. ביטוח גמלה הינו ביטוח בפוליסה מסוג מסורתית שרוב הפרמיה שלה מיועדת לתשלום גמלה במועד הפרישה.</p>	<p>פוליסות קלאסיות (מסורתיות) בעיקר מעורב, גמלה (חסכון טהור)</p>
<p>ביטוח חיים למקרה מוות ללא מרכיב חסכון (כמתואר לעיל), תמורת תשלום פרמיה קבועה צמודה למדד או פרמיה משתנה אחת לחמש שנים.</p>	<p>ביטוח ריסק טהור (שאינו בפרמיה משתנה אחת לשנה)</p>
<p>ביטוח המבטיח תשלום פיצוי חד פעמי במקרה שהנכות נגרמה כתוצאה מתאונה.</p>	<p>ביטוח נכות מתאונה</p>

לפירוט בדבר התוצאות בהתאם לסוגי הפוליסות, ראה באור 18 בדוחות הכספיים.

מוצרי פנסיה 6.5.2

קרנות הפנסיה המנוהלות על-ידי מגדל מקפת הינן:

קרן פנסיה ותיקה

לקבוצה קרן פנסיה ותיקה, יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים, המנוהלת על-ידי מגדל מקפת. קרן זו הינה קרן פנסיה ותיקה המבוססת על מנגנון איזון אקטוארי אישי. הקרן נסגרה למצטרפים חדשים בעקבות ההסדרה הרגולטורית בקרנות הפנסיה בשנת 1995.

קרן פנסיה חדשה

מגדל מקפת אישית - הינה קרן פנסיה המיועדת להפקדות שוטפות של עמיתים שכירים ועצמאיים עד לגובה התקרה המותרת להפקדות. הקרן מציעה מגוון מסלולי פנסיה הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ולמקרי פטירה וכן מסלולי השקעה שונים. חלק החסכון בקרן משולם כפנסייט זקנה החל בגיל הפרישה. קרן זו זכאית לאג"ח מיועדות. החל מחודש אוקטובר 2022, שולב בקרן זו מנגנון של "הבטחת תשואה", אשר מחליף באופן הדרגתי את מנגנון האג"ח המיועדות.

מגדל מקפת משלימה - הינה קרן פנסיה כללית המיועדת להפקדות שוטפות, לרבות הפקדות בסכומים העולים על תקרת ההפקדות המותרת לקרן פנסיה אישית, וכן ניתן להפקיד במסגרתה הפקדות חד פעמיות. החל מחודש ינואר 2008, בנוסף למסלול החסכון לפנסייט זקנה החל מגיל 60, מציעה קרן זו מגוון של מסלולי פנסיה הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ולמקרי פטירה, והחל מהמועד האמור היא פועלת כקרן פנסיה מקיפה. קרן זו אינה זכאית לאג"ח מיועדות ולא יחול לגביה מנגנון "הבטחת תשואה".

מוצרי גמל 6.5.3

מגדל מקפת הינה החברה המנהלת של קופות הגמל בקבוצה. קופות הגמל המנוהלות על-ידי הקבוצה הינן:

סוג הקופה	מהות
קרן השתלמות	הקופה מיועדת לשכירים ולעצמאיים. היא מאפשרת לעמית לצבור כספים לצורכי השתלמות וליהנות מהטבות מס. הכספים המצטברים בקרן ניתנים למשיכה לצורכי השתלמות החל מתום שלוש שנות חברות בקרן. לאחר שש שנות חברות בקרן ניתן למשוך את הכספים לכל מטרה.
קופת גמל לחסכון	הקופה מיועדת לשכירים ולעצמאיים. ההפקדות בקופה הן על בסיס חודשי לשכירים. עצמאים יכולים להפקיד את הכספים אחת לתקופה.
קופת גמל להשקעה	קופה אשר ניתן להפקיד בה סכום מצטבר (בכל קופות הגמל להשקעה של אותו עמית) של עד כ-79 אלף ש"ח בשנה (נכון לשנת 2024), וכן ניתן למשוך את הכספים בכל עת. בעת משיכה הונית ימוסו הכספים במס מרווחים ריאליים בשיעור של 25% ובעת משיכת הכספים בדרך של קצבה יהיו פטורים הכספים ממס על הרווחים.
קופת גמל להשקעה לחסכון ארוך טווח לכל ילד	הקופה מיועדת לעמיתים שהינם ילדים אשר ההורה זכאי בגינם לקצבת ילדים של הביטוח הלאומי. הפקדות לקופה מבוצעות באמצעות הביטוח הלאומי ומתקציבו. ההורה רשאי לבצע הגדלת הפקדות לילד כאשר סכום ההגדלה מנוכה מקצבת הילדים.
קופת גמל לדמי מחלה	מאפשרת למעסיק לצבור כספים בקופה עבור תשלום בעד ימי מחלה.
קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית	הקופה מיועדת לניהול הסכומים שינוכו על-ידי מעסיק שהוגדר בחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004) התשס"ג-2003, ממשכורתו של עובד המועסק על-ידי אותו מעסיק. הכוונה לאותם מעסיקים שלגביהם חל הסדר פנסיה תקציבית. שיעור הניכוי החל משנת 2005 הינו 2% ממשכורתו של העובד.
קופת גמל מרכזית לפיצויים	קופה זו סגורה להפקדות חדשות החל מינואר 2011. הקופה מיועדת למעסיק המבקש לצבור כספים להבטחת פיצויי פיטורין לעובדיו. העמית הינו המעסיק וצבירת הכספים היא במרוכז על שם המעסיק עבור עובדיו.

6.6 פירוט אודות קרנות הפנסיה וקופות הגמל המנוהלות בקבוצה

להלן נתונים עיקריים לשנים 2021-2023 (במיליון ש"ח)¹⁴:

שנה	נכסים מנוהלים	דמי גמולים	צבירה נטו	שיעור דמי ניהול מנכסים ⁽¹⁾	שיעור דמי ניהול מהפקדות
קרנות פנסיה חדשות					
מגדל מקפת אישית					
2023	115,314	9,123	7,156	0.20%	1.68%
2022	98,330	8,158	4,364	0.21%	1.77%
2021	97,003	7,478	2,545	0.20%	1.90%
מגדל מקפת משלימה					
2023	3,175	509	893	0.35%	0.89%
2022	2,035	427	393	0.42%	0.82%
2021	1,827	292	220	0.45%	0.73%
קרן פנסיה ותיקה (יוזמה ותיקה)					
2023	1,990	9	(68)	0.60%	8.51%
2022	1,991	10	(62)	0.60%	9.00%
2021	2,278	11	(56)	0.60%	9.10%
קופות גמל וקרנות השתלמות					
קופות גמל - קרנות השתלמות					
2023	19,689	2,140	1,603	0.56%	-
2022	16,635	1,748	1,534	0.59%	-
2021	16,470	1,568	(66)	0.62%	-
קופות גמל - קופות גמל לתגמולים ופיצויים					
2023	7,329	305	1,464	0.48%	-
2022	5,312	256	1,246	0.49%	-
2021	4,507	214	463	0.51%	-
קופות גמל - קופות גמל לחסכון ארוך טווח לכל ילד					
2023	754	112	86	0.23%	-
2022	616	100	81	0.23%	-
2021	588	95	83	0.23%	-
קופות גמל - קופות גמל להשקעה					
2023	1,121	251	242	0.62%	-
2022	779	250	256	0.63%	-
2021	598	216	159	0.66%	-
קופות גמל - אחר⁽²⁾					
2023	223	5	(40)	0.53%	-
2022	245	9	(32)	0.50%	-
2021	308	8	(4)	0.51%	-
סה"כ קרנות פנסיה וקופות גמל					
שנה	נכסים מנוהלים	דמי גמולים	צבירה נטו		
2023	149,595	12,454	11,337		
2022	125,943	10,956	7,781		
2021	123,580	9,881	3,345		

(1) הפירוט המובא לעניין שיעור דמי ניהול מנכסים מתייחס למבוטחים שאינם מקבלי קצבאות.

(2) כולל: קופת גמל מרכזית לפיצויים, קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית וקופת גמל לדמי מחלה.

לפירוט לעניין ניתוח התוצאות המתייחסות, בין היתר, לשינויים בדמי הניהול בפנסיה ובגמל, ראה סעיף 2.6 לדוח הדירקטוריון.

¹⁴ "צבירה נטו", מוגדרת כדמי גמולים בתוספת מעבר עמיתים נטו ובניכוי פדיונות ותשלומי פנסיה.

6.7 מידע בדבר העברות כספים (ניודים)

להלן נתונים עיקריים לשנים 2021-2023 (במיליון ש"ח)¹⁵:

שנת 2023	ביטוח חיים	קופות גמל	קרנות פנסיה	סה"כ
העברות לקבוצה מגופים אחרים:				
העברות מחברות ביטוח אחרות	396	481	2,298	3,176
העברות מקרנות פנסיה	112	373	5,523	6,008
העברות מקופ"ג	207	3,248	239	3,694
סה"כ העברות לקבוצה	715	4,102	8,060	12,877
העברות מהקבוצה לגופים אחרים:				
העברות לחברות ביטוח אחרות	439	48	94	580
העברות לקרנות פנסיה	2,955	87	6,678	9,722
העברות לקופ"ג	1,805	1,465	419	3,688
סה"כ העברות מהקבוצה	5,199	1,600	7,191	13,990
העברות נטו לשנת 2023	(4,484)	2,502	869	(1,113)

שנת 2022	ביטוח חיים	קופות גמל	קרנות פנסיה	סה"כ
העברות לקבוצה מגופים אחרים:				
העברות מחברות ביטוח אחרות	259	376	1,288	1,923
העברות מקרנות פנסיה	148	194	3,764	4,107
העברות מקופ"ג	248	2,784	173	3,205
סה"כ העברות לקבוצה	655	3,354	5,225	9,235
העברות מהקבוצה לגופים אחרים:				
העברות לחברות ביטוח אחרות	625	33	161	819
העברות לקרנות פנסיה	2,024	81	6,260	8,365
העברות לקופ"ג	1,579	1,146	414	3,140
סה"כ העברות מהקבוצה	4,227	1,260	6,835	12,323
העברות נטו לשנת 2022	(3,572)	2,094	(1,610)	(3,088)

¹⁵ "צבירה נטו", מוגדרת כדמי גמולים בתוספת מעבר עמיתים נטו ובניכוי פדיונות ותשלומי פנסיה.

שנת 2021	ביטוח חיים*	קופות גמל	קרנות פנסיה	סה"כ
העברות לקבוצה מגופים אחרים:				
333	127	393	853	
266	117	2,568	2,951	
225	1,044	89	1,358	
824	1,288	3,050	5,162	
העברות מהקבוצה לגופים אחרים:				
536	36	123	695	
1,319	22	5,710	7,050	
1,686	1,652	370	3,708	
3,541	1,710	6,203	11,453	
(2,717)	(422)	(3,153)	(6,292)	

* הוצג מחדש

7. תחרות

7.1. כללי

התחום מאופיין בתחרות חריפה בין היצרנים ובין הענפים בתחום (ביטוח, פנסיה וגמל), וזאת, בין היתר, בשל אופיים של המוצרים הפנסיוניים שהינם מוצרים תחליפיים, עם מאפיינים ייחודיים ודגשים מסוימים בכל אחד מהם. ההסדרים התחיקתיים בתחום בשנים האחרונות היו מיועדים, בין היתר, להסרת חסמים שונים, שהביאו להגברת השקיפות והתחרות בתחום. ככלל, התחרות בתחום מתרכזת בגובה דמי הניהול, בתשואות, בעלות הכיסויים הביטוחיים, וכן בקיומם של מאפיינים מבדילים בין מוצרי התחום וברמת השירות. להערכת החברה, התחרות החריפה בין קרנות הפנסיה אשר התגברה בשנים האחרונות וכן התחרות בתחום ביטוחי המנהלים ובין מוצרי החסכון השונים, צפויות להימשך.

7.2. שינויים בהיקף הפעילות בשוק¹⁶

בביטוח חיים, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 חלה ירידה של כ-7% בהיקף הפרמיות בשוק בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד הנובעת הן מירידה בפרמיה החד פעמית והן מירידה בפרמיה השוטפת.

בפעילות ענף הפנסיה, חלה עלייה בהיקף דמי הגמולים של כ-15% בשנת 2023, לעומת צמיחה של כ-17% בשנת 2022 לעומת שנת 2021. בענף הגמל (כולל קרנות השתלמות), חלה ירידה בדמי הגמולים של כ-1% בשנת 2023, לעומת ירידה של כ-12% בשנת 2022 לעומת שנת 2021.

בהיקף הפעילות המצרפי במונחי נכסים מנוהלים, נכון לספטמבר 2023, נרשמה עלייה של כ-12% בסך מוצרי התחום לעומת ספטמבר 2022, על רקע התשואות בשווקי ההון והגידול בצבירה נטו בפנסיה, זאת לעומת יציבות ב-30 בספטמבר 2022 לעומת 30 בספטמבר 2021.

משקל ענף ביטוח החיים, במונחי נכסים מנוהלים (ללא התחייבויות בגין חוזי השקעה), הסתכם נכון ל-30 בספטמבר 2023 בכ-25% (לעומת כ-26% ב-30 בספטמבר 2022). משקל ענף קרנות הפנסיה החדשות הסתכם נכון ל-30 בספטמבר 2023 בכ-38% (לעומת כ-36% ב-30 בספטמבר 2022), ומשקלו של ענף הגמל הסתכם נכון ל-30 בספטמבר 2023 בכ-37% (לעומת כ-38% ב-30 בספטמבר 2022).

נכון ל-30 בספטמבר 2023, בהיקף המצרפי של ההתחייבויות הביטוחיות בענף ביטוח החיים (ללא התחייבויות בגין חוזי השקעה) חלה עלייה של כ-4% לעומת 30 בספטמבר 2023.

נכון ל-31 בדצמבר 2023, בהיקף הנכסים המצרפי בביטוח חיים משתתף ברווחים חלה עלייה של כ-5% לעומת 31 בדצמבר 2022, בהיקף הנכסים המצרפי המנוהל בענף קרנות הפנסיה החדשות, חלה עלייה של כ-21%

¹⁶ מבוסס על נתוני אתרי משרד האוצר, וביניהם "ביטוח-נט", "פנסיה-נט", ו"גמל-נט".

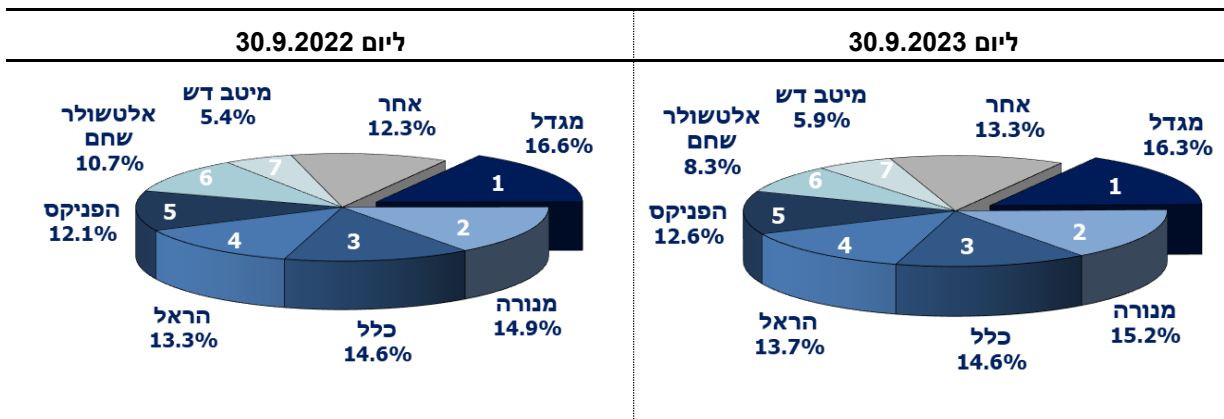
לעומת 31 בדצמבר 2022, ובהיקף הנכסים המצרפי המנוהל בענף קופות הגמל חלה עלייה של כ-11%. הגידול בהיקף הנכסים המנוהלים המצרפי הגיע ברובו מהתשואות החיוביות בשוקי ההון בשנת 2023 וכן מצבירה שוטפת חיובית בקרנות הפנסיה וקופות הגמל.

7.3 נתוני שוק¹⁷

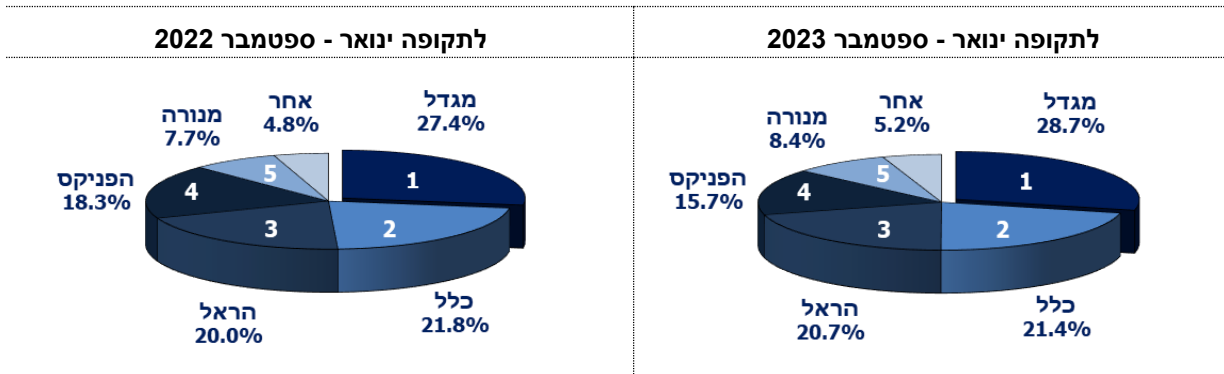
נכון ליום 30 בספטמבר 2023 הקבוצה ממוקמת ראשונה בהתחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה החדשות ובקופות הגמל, מבין הגופים הפועלים בתחום. המתחרים העיקריים של הקבוצה הינם מנורה מבטחים החזקות בע"מ ("מנורה"), כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ ("כלל"), הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסים בע"מ ("הראל"), הפניקס אחזקות בע"מ ("הפניקס") וכן אלטשולר שחם גמל ופנסיה בע"מ.

התחום בכללותו

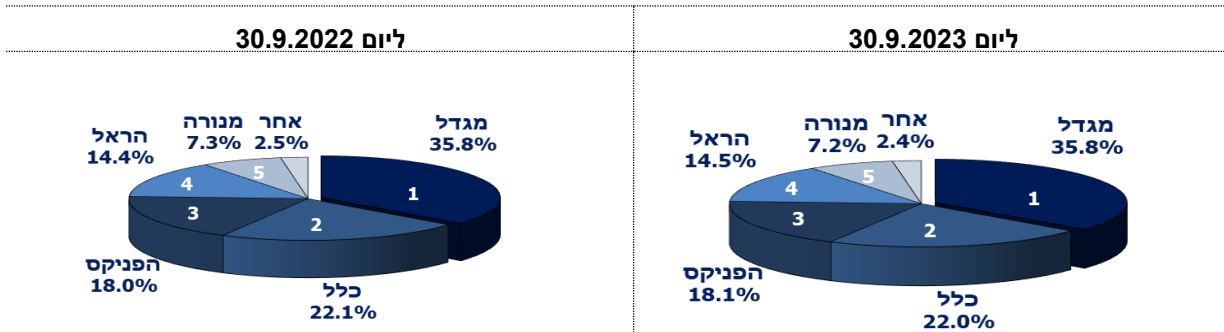
על בסיס התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה החדשות ובקופות הגמל:

ביטוח חיים - התפלגות פרמיות:

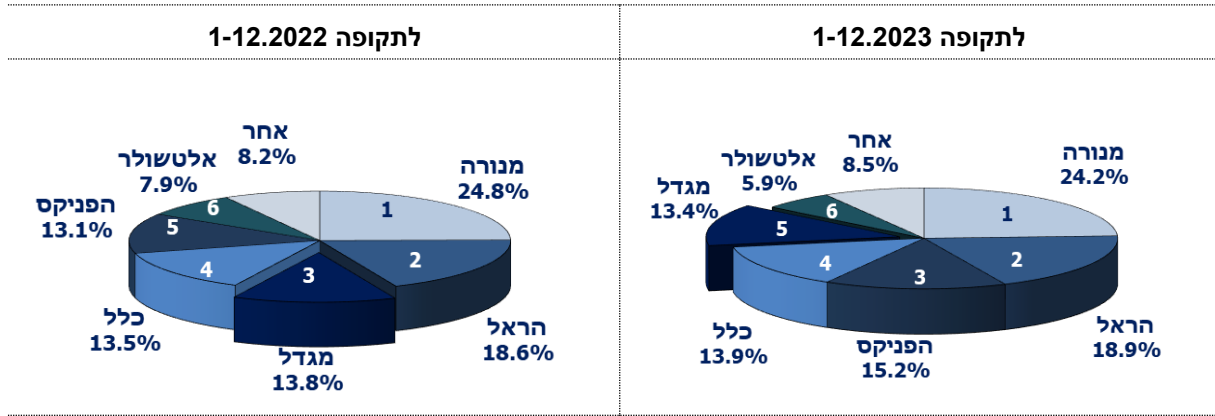

ביטוח חיים - התפלגות התחייבויות ביטוחיות:

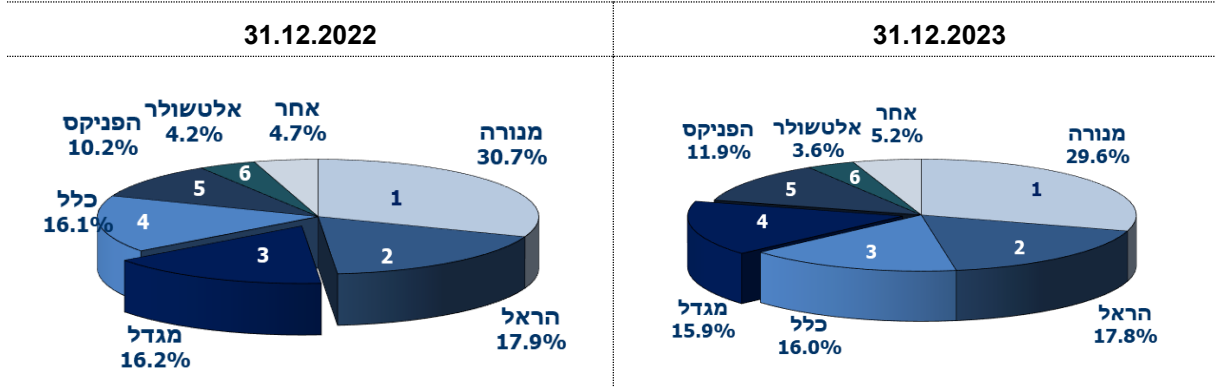

¹⁷ הנתונים המובאים בסעיף זה אודות נתוני שוק, מבוססים על עיבודי דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט של משרד האוצר ("דוחות ניהוליים", "פנסיה-נט", "גמל-נט"), למעט אם נאמר אחרת. כמו כן, הפרמיות והתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים, בהתאם לנתונים המפורסמים בדוחות הניהוליים, אינם כוללים תקבולים בגין חוזי השקעה, שהוגדרו ככאלה על-ידי חברות הביטוח השונות.

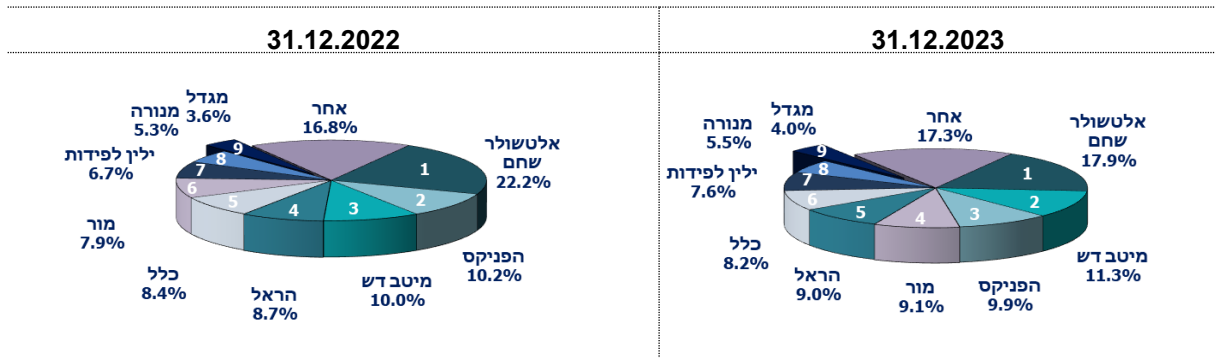
קרנות פנסיה חדשות - התפלגות דמי גמולים

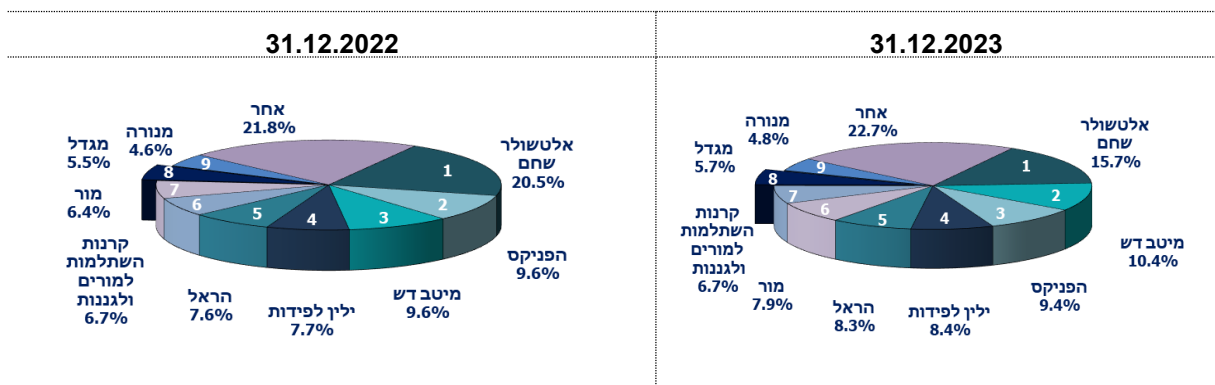
קרנות פנסיה חדשות - התפלגות נכסים מנוהלים:

קופות גמל וקרנות השתלמות - התפלגות נכסים מנוהלים בקופות הגמל וקרנות השתלמות:

קופות גמל וקרנות השתלמות - התפלגות נכסים מנוהלים בקרנות השתלמות:

7.4 השיטות העיקריות של הקבוצה להתמודד עם התחרות

לקבוצת מגדל ניסיון, ידע ומוניטין ארוך שנים בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך והיא כאמור לעיל הקבוצה הגדולה והמובילה בתחום¹⁸, דבר המאפשר לה לנצל את היתרונות האמורים ולמנף אותם לחיזוק

¹⁸ נכון ליום 30.9.2023, על בסיס נתוני התחייבויות ביטוחיות חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה וקופות הגמל.

מעמדה בתחום.

הקבוצה עוסקת בכל מוצרי התחום, וברשותה פלטפורמה באמצעותה היא מציעה ללקוחות מגוון מוצרים בתחום, לרבות שילובים של מוצרים ביטוחיים ופנסיוניים, באמצעותם היא מגדילה את סל המוצרים אשר היא מציעה ללקוחותיה, ובידה האפשרות להתאים לכל לקוח מוצר או שילוב מוצרים העונה על צרכיו ומאפייניו הייחודיים, תוך פישוט הליכי המכירה.

על רקע השינויים הרגולטוריים והתגברות התחרות בתחום, הקבוצה נערכת להתאים את המוצרים הקיימים למציאות הרגולטורית והתחרותית המשתנה. בנוסף, החברה משווקת מגוון רחב של מוצרים בתחום, לכל טווחי הגילאים. על מנת להתאים את עצמה להתפתחויות בגזרת ההפצה, הקבוצה פועלת לשכלל ולהרחיב את יכולות המכירה הישירות בתחום הפנסיה והגמל, ומשקיעה משאבים בפיתוח יכולות המכירה והשירות הדיגיטליות שלה.

במסגרת זו, פועלת הקבוצה בשיתוף פעולה עם ערוצי ההפצה ותומכת בהם, בין היתר, באמצעות אספקת כלים יעילים לביצוע המכירות, ובכלל זה כלים דיגיטליים המשרתים את הסוכנים, המעסיקים והמתפעלים לטובת הצטרפות וניהול התכניות, וכן כלים דיגיטליים עבור לקוחות הקבוצה (מבוטחים ועמיתים) המאפשרים להם להצטרף לביטוח או לקופת הגמל, לפי העניין, לקבל מידע עדכני, לבצע שינויים, לבקש הלוואות, להגיש תביעות ולעקוב אחר סטאטוס פנייתם, וכן לבצע פדיון כספים ועוד. כמו כן, לקבוצה אפליקציית סולר בשוק הביטוח והחסכון הפנסיוני, המאפשרת צפייה במידע וביצוע כל מגוון הפעולות כאמור לעיל. הקבוצה, מקפידה על שכלולם של הכלים הדיגיטליים שפיתחה, באמצעות, בין היתר, טכנולוגיות מתקדמות לצורך ניתוח ומיצוי פוטנציאל הלקוחות.

הקבוצה פועלת על מנת לשפר את שביעות רצונם של לקוחותיה ושל הסוכנים, בין היתר, באמצעות השירות הניתן להם, ובאמצעות העמקת נתח לקוח תוך יצירת בסיס ארוך טווח לקשריה עם הלקוח הסופי. הקבוצה פועלת על מנת לשווק ללקוחותיה הקיימים מוצרים נוספים, וזאת באמצעות קידום מכירות של סוכני החברה לשיווק מוצרים נוספים של הקבוצה ללקוחות הקיימים של אותם סוכנים. כמו כן, פועלת הקבוצה להגדלת מכירות מוצרי הפרט ובמיוחד מוצרי סיכונים, בין היתר, על ידי הרחבת מגוון המוצרים וחבילות הביטוח שאותן היא מציעה באמצעות גיוס סוכנים המתמחים בתחום זה ובאמצעות פלטפורמות מכירה עצמאיות, ובכלל זה הפעלת מוקד מכירות יעודי למכירת מוצרי סיכון.

הרחבת פעילות הקבוצה כאמור, נעשית תוך שימת דגש על הרחבת המידע האקטוארי וניתוחו לשם השגת יעדי הקבוצה.

בנוסף, לקבוצה ניסיון בניהול תיק נכסים לטווח ארוך, באמצעות ביצוע פעילויות השקעה מגוונות ותוך מתן דגש על פיתוח יכולות והתמקצעות בתחום ניהול ההשקעות, הן בארץ והן בחו"ל, ובכלל זה בתחומי הנדל"ן והאשראי, וזאת מתוך מטרה להשיג תשואות ראויות למבוטחים ולעמיתים, תוך התאמה לרמת הסיכון. כמו כן, הקבוצה משקיעה במיתוג ובפרסום, על מנת להגיע לתודעת הלקוחות בתחומים בהם היא פועלת, ובכלל זה פרסום בערוצי תקשורת שונים. לנוכח השינויים הרגולטוריים והתגברות התחרות בתחום, כאמור, פועלת הקבוצה לשיפור היעילות התפעולית והשירות ללקוחות ולערוצי ההפצה השונים של הקבוצה, וזאת, בין היתר, באמצעות חדשנות וישום מערכות מחשוב מתקדמות והקפדה על מצבת כוח אדם איכותי, הכל תוך בחינת תהליכי רחב ומבנה העלויות.

8. לקוחות

8.1 ביטוח חיים

להלן נתונים לגבי התפלגות פרמיות ברוטו בביטוח חיים בשנים 2021-2023 (לא כולל תקבולים בגין חוזי השקעה):

2021		2022		2023		
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	
65	6,216	72	6,229	74	6,170	מבוטחים שכירים
35	3,335	28	2,381	26	2,176	מבוטחים פרטיים ועצמאיים
0	23	0	25	0	21	ביטוח קבוצתי
100	9,574	100	8,635	100	8,367	סה"כ

יצוין כי החל משנת 2022 בעקבות שינוי במבנה הפוליסות של החברה, מרבית פוליסות החסכון שמופקות מסווגות כחוזי השקעה ולא כחוזי ביטוח.

להלן נתונים בדבר התפלגות פרמיות ברוטו, כולל תקבולים בגין חוזי השקעה בשנים 2021-2023:

2021		2022		2023		
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	
58	6,216	58	6,229	63	6,170	מבוטחים שכירים
42	4,515	42	4,533	37	3,632	מבוטחים פרטיים ועצמאיים
0	23	0	25	0	21	ביטוח קבוצתי
100	10,754	100	10,787	100	9,823	סה"כ

8.2 קרנות פנסיה

2021		2022		2023		
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	
92	7,140	92	7,881	92	8,838	עמיתים שכירים
8	640	8	714	8	802	עמיתים עצמאיים
100	7,781	100	8,595	100	9,640	סה"כ

8.3 קופות גמל

2021		2022		2023		
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	
77	1,619	77	1,814	81	2,273	עמיתים שכירים ¹⁹
23	481	23	548	19	540	עמיתים פרטיים ועצמאיים ²⁰
100	2,100	100	2,362	100	2,813	סה"כ

8.4 שיעור פדיונות²¹

בביטוח חיים, שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת הסתכם בשנת 2023 בכ-4.8% לעומת כ-3.8% בשנת 2022 וכ-3.4% בשנת 2021.

בפנסיה²², שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת²³ הסתכם בשנת 2023 בכ-8.0%, לעומת כ-8.3% בשנת 2022 ו-8.4% בשנת 2021.

בגמל, שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת²⁴ הסתכם בשנת 2023 בכ-13.5%, לעומת כ-11.4% בשנת 2022 וכ-14.1% בשנת 2021.

לקבוצה אין תלות בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות בתחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך. בנוסף, לחברה אין לקוח בודד שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה בדוחות המאוחדים.

¹⁹ כולל קופה לדמי מחלה ומקפת תקציבית בסכומים שאינם מהותיים בכל אחת מהשנים.

²⁰ כולל קופ"ג להשקעה וחסכון לכל ילד.

²¹ שיעור פדיונות, כולל ניווד יוצא.

²² הנתונים מתייחסים לקרנות פנסיה חדשות.

²³ צבירה ממוצעת מוגדרת כממוצע בין יתרת נכסים נטו לתחילת תקופה לבין יתרת נכסים נטו לסוף תקופה בקרן/קופה.

²⁴ צבירה ממוצעת מוגדרת כממוצע בין יתרת נכסים נטו לתחילת תקופה לבין יתרת נכסים נטו לסוף תקופה בקרן/קופה.

תחום ב' - ביטוח בריאות

9. מוצרים ושירותים עיקריים

9.1. תיאור כללי של תחום הפעילות

תחום ביטוח בריאות כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בתתי הענפים הבאים: ביטוח הוצאות רפואיות (כגון ניתוחים, תרופות והשתלות), ביטוח מחלות קשות, ביטוח סיעודי, ביטוח שיניים, ביטוחי נסיעות לחו"ל וביטוח תאונות אישיות בו תקופת הביטוח עולה על שנה.

תחום ביטוח הבריאות הינו תחום מתפתח וצומח המאופיין בהסדרה רגולטורית ענפה ורחבה. הביקוש וההיצע בתחום מושפעים, בין היתר, ממדיניות הממשלה בתחום הבריאות, ובכלל זה הרחבה או צמצום של סל הבריאות²⁵ והשירותים הנוספים הניתנים במסגרת השב"ן²⁶, מעלייה ברמת החיים ותוחלת החיים, ומהתפתחויות טכנולוגיות בתחום הרפואה המאפשרות שימוש בתרופות ובטיפולים רפואיים מתקדמים.

9.2. מאפיינים עיקריים של התחום

ביטוחי הבריאות מיועדים לשפות או לפצות את המבוטח במקרים של פגיעה בבריאותו כתוצאה ממחלה או תאונה.

הכיסויים הביטוחיים בתחום זה המוצעים על-ידי חברות הביטוח נחלקים בעיקר לשכבות הבאות:

- (א) ביטוח תחליפי (תחליף לשירותים הניתנים בסל הבריאות/השב"ן);
- (ב) ביטוח משלים (כיסוי ביטוחי מעבר לכיסוי הכלול בסל הבריאות ו/או השב"ן);
- (ג) ביטוח מוסף (ביטוח שכלל איננו כלול בכיסוי הקיים בסל הבריאות ו/או השב"ן)

הכיסויים הביטוחיים מוצעים בדרך כלל כפוליסה עצמאית נפרדת, או כרכיב ביטוחי הנלווה לפוליסה אחרת, או באמצעות חבילת כיסויים המאגדת מספר כיסויים ביטוחיים.

פרמיות הביטוח הינן פרמיות קבועות או פרמיות המשתנות במהלך תקופת הביטוח, בין היתר, בהתאם לגיל המבוטח ומצבו הבריאותי.

ביטוחי הבריאות מוצעים הן כפוליסה אישית למבוטח ("ביטוח פרט") והן במסגרת הסכמים לביטוח קבוצתי ("ביטוח קבוצתי").

ביטוחי פרט - בדרך כלל, ביטוחי הפרט הם תכניות ביטוח המוצעות לתקופות ארוכות (למשך כל חיי המבוטח או גיל קבוע שנקבע מראש), אף אם חל שינוי במצבו הבריאותי של המבוטח במהלך תקופה זו. החל מפברואר 2016 הוחלו על מרבית סוגי תכניות ביטוח הבריאות ששווקו ממועד זה הוראות לפיהן תקופת הביטוח תתחדש מאליה מדי שנתיים.

מאחר שתכניות הביטוח הינן בדרך כלל לתקופות ארוכות, וחלקן מאופיינות בצבירת רזרבות ניכרות במהלך תקופות אלו, שינויים בהנחות ובתחזיות האקטואריות ביחס לסיכון העתידי, כגון שיעורי תחלואה, התפתחות תוחלת החיים והתפתחות תוחלת התביעה ועוד, עשויים להביא לשינויים מהותיים בסכומי ההפרשות. עקב המשקל הניכר של גובה הרזרבות כאמור, ההכנסות מההשקעות העומדות כנגד העתודות הביטוחיות בתחום זה משפיעות באופן מהותי על רווחיות התחום.

כמו כן, לאור העובדה שתוכניות ביטוח הוצאות רפואיות הינן בדרך כלל לתקופות ארוכות יחסית, ניתנה לחברות הביטוח האפשרות, במסגרת פוליסות הביטוח ששווקו טרם פברואר 2016, לשנות את התנאים ו/או את טבלת הפרמיות למבוטחים קיימים, בכפוף לקבלת אישור של הממונה. לעומת זאת, בעניין הפוליסות המשווקות החל מפברואר 2016 ומנגנון עדכון המחירים והכיסויים המאפיין אותם, קיים חוסר ודאות ביחס לאורך הזמן שבמסגרתו ניתן לקבל אישור לעדכון תעריפים מהממונה ומשכך גם ביחס לרווחיות המוצר.

²⁵ סל שירותי הבריאות הבסיסי הניתן לכל תושב במדינת ישראל מכוח חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994.

²⁶ תכניות לשירותי בריאות נוספים בקופות החולים (מרחיבים/תחליפיים לסל הבריאות).

ביטוחים קבוצתיים - תנאי ההסכמים לביטוח קבוצתי נקבעים במשא ומתן בין המבטח לבין הגוף המייצג את הקבוצה וחלים על כל הפרטים הנכללים בקבוצה. ההסכמים נחתמים לתקופות ידועות מראש של מספר שנים. הפרמיות כוללות לעיתים מנגנון התאמת פרמיה לאורך תקופת הביטוח. גביית הפרמיות בביטוח הקבוצתי בדרך כלל מבוצעת בתשלום מרוכז עבור מבוטחי הקבוצה. לעיתים תנאי הפוליסה הקבוצתית רחבים יותר מתנאי פוליסת הפרט. בעזוב המבטח את הקבוצה, בדרך כלל קיימת חובה להציע למבטח זכות להמשיך בפוליסת פרט דומה, בהתאם לתנאים שנקבעו בפוליסה הקבוצתית.

9.3 שינויים עיקריים

להלן יפורטו השינויים המשמעותיים שאירעו בתחום בשנת הדוח:

9.3.1 הסדרים תחיקתיים בתחום ביטוחי הבריאות

בחוק התכנית הכלכלית וכן בהנחיות הממונה נכללו תיקוני חקיקה והוראות בתחום ביטוחי הבריאות, כמפורט להלן:

(א) תיקון לחוק הפיקוח על הביטוח

במסגרת התיקון לחוק הפיקוח, שנכלל בחוק התכנית הכלכלית, נוספה חובת תשלום של חברת הביטוח לקופת החולים במקרה בו מבוטח, אשר מחזיק בפוליסת ניתוחים מסוג "ביטוח מהשקל הראשון" ששווקה לאחר פברואר 2016, במקביל לחברות בתכנית שירותי הבריאות הנוספים של קופות החולים (להלן: "שב"ן"), בחר להפעיל את השב"ן ולבצע את הניתוח במסגרתו. זאת, בכפוף לכך שהניתוח האמור מכוסה בפוליסת הביטוח של המבוטח, והרופא שביצע את הניתוח נמצא בהסדר ניתוח עם המבטח או שהוא נכלל ברשימת הרופאים המומחים של המבטח. בהתקיים האמור, חברת הביטוח תעביר לקופת החולים תשלום בסכום שיהיה הנמוך מבין מחיר הניתוח הקבוע בתעריפון משרד הבריאות או מחיר הניתוח למבטח שייקבע בצו על-ידי שר האוצר, אם נקבע, בניכוי ההשתתפות העצמית שהמבוטח שילם לקופת החולים. חברת הביטוח תהיה רשאית להשיג על הודעת התשלום בהתאם למנגנון ולמועדים הקבועים בחקיקה.

רשות שוק ההון תפעיל ותחזק ממשק מקוון ומאובטח שישימש להעברת המידע הדרוש בין חברות הביטוח וקופות החולים והיא רשאית לקבוע הוראות שתחולנה על חברות הביטוח וקופות החולים לעניין הפעלת הממשק המקוון והעברת המידע באמצעותו.

התיקונים המתוארים בסעיף (א) זה, יחולו על תכניות ביטוח לניתוחים שנמכרו או חודשו החל מיום 1 באוקטובר 2023 ואילך.

בנוסף, במועד חידושה של פוליסת ניתוחים פרט, ששווקה לאחר פברואר 2016, מסוג "ביטוח מהשקל הראשון" (ביום 1 ביוני 2024), תעביר חברת הביטוח מבוטחים, אשר חברים בתכנית השב"ן, מפוליסה זו לפוליסת ביטוח ניתוחים מסוג "משלים שב"ן", ללא בחינה מחודשת של מצב רפואי קודם וללא תקופת אכשרה. זאת, אלא אם הודיעו המבוטחים לחברת הביטוח בתוך שנה כי אינם מעוניינים לעבור לפוליסת ביטוח ניתוחים מסוג משלים שב"ן, אלא מעוניינים להישאר בפוליסה המקורית מסוג "ביטוח מהשקל הראשון".

(ב) תיקון לחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה לישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ו-2016

בנוסף למפורט בסעיף (א) לעיל, במסגרת תיקון זה נקבעו ההוראות הבאות: חברת ביטוח תקבע רשימה אחת של רופאים מנתחים שיש לה עימם הסדר ניתוח, אשר תחול לעניין כלל תכניות הביטוח הכוללות ביטוח לניתוחים שהיא משווקת; חברת הביטוח תקבע את רשימת הרופאים כך שמחצית לפחות מכלל הרופאים שברשימה יהיו רופאים פעילים ברשימות הרופאים של קופות החולים; וחברת הביטוח לא תשנה או תבטל הסדר ניתוח עם רופא מנתח אם כתוצאה מהשינוי יפחת שיעור החפיפה מול קופת חולים, אחת או יותר, אלא אם כן הממונה אישר את השינוי או הביטול. תיקון חקיקה זה נכנס לתוקף ביום 1 באוקטובר 2023.

(ג) רפורמה בתחום ביטוחי הבריאות

ביום 1 באוקטובר 2023 נכנסה לתוקפה האסדרה המקיפה בתחום ביטוחי הבריאות שפרסם הממונה לראשונה בשנת 2022, באמצעות הוראות רגולטוריות שונות, אשר כוללת שורה של שינויים בתחום ביטוחי הבריאות, אשר נועדו, בין היתר, להקל על המבוטחים להשוות בין מוצרי הבריאות של חברות הביטוח השונות ועלויותיהם, באופן שיאפשר למבוטח לקבל החלטה מושכלת ביחס למוצר הביטוחי המתאים לו ("האסדרה"). לפרטים ולהרחבה אודות תוכן האסדרה האמורה, ראו סעיף 9.3.2 לדוח התקופתי לשנת 2022.

(ד) תיקון החוזר המאוחד שער 6 חלק 3 פרק 2 - חובת הצעת תכנית בעלת כיסוי ביטוחי משלים שב"ן

בחודש מרס 2024, כחלק מהאסדרה וכחלק מהחלטת הממשלה בעניין צמצום תופעת כפל הביטוח בביטוחי הבריאות הפרטיים, ובמטרה להגדיר את הכיסויים הקבועים בפוליסה באופן המעניק את הכיסוי הביטוחי המרבי לטובת המבוטח, פרסם הממונה תיקון לעניין עדכון תנאי התכנית של פוליסות ביטוח לניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל משלים לשב"ן ("פוליסת משלים שב"ן"). בהתאם לתיקון, חברת הביטוח תשפה מבוטח בשל ניתוח פרטי בישראל רק במקרים הבאים: (1) תכנית השב"ן שהמבוטח חבר בה אינה כוללת כיסוי ביטוחי להוצאות הניתוח; (2) הרופא המנתח אינו נמצא בהסדר ניתוח עם קופת החולים ונמצא בהסדר ניתוח עם חברת הביטוח.

כמו כן, התיקון קובע את ההוראות הבאות: (1) חברת הביטוח תשפה מבוטח בשל ההשתתפות העצמית ששילם בעד ניתוח שמומן באמצעות תכנית השב"ן, אף אם הרופא לא נכלל ברשימת ההסדר עם חברת הביטוח; (2) חברת הביטוח תשפה בגין רכישת אביזר במקרה בו קיים אביזר שלא נמצא בכיסוי השב"ן, אך נמצא בכיסוי פוליסת הביטוח בחברה.

הוראות אלה יחולו על פוליסת משלים שב"ן (פרט וקבוצתי) שיחודשו או ייכרתו החל ממועד פרסום התיקון.

(ה) חוזר העברת מבוטחים לפוליסת ביטוח ניתוחים משלים שב"ן

בחודש מרס 2024, פרסם הממונה חוזר העברת מבוטחים לפוליסת ביטוח ניתוחים משלים שב"ן ("החוזר"), במסגרתו נקבעו הוראות וכללים להסדרת אופן העברת מבוטחים מפוליסת ניתוחים מסוג "שקל ראשון" ("הפוליסה המקורית") לפוליסת ניתוחים מסוג "משלים שב"ן", בהמשך להסדרים התחיקתיים שנקבעו לעניין זה בתיקון לחוק הפיקוח כמפורט בסעיף (ד) לעיל. החוזר קבע הוראות לעניין הודעות ואופן פניית חברת הביטוח למבוטחים; כללים לעניין שמירת הרצף הביטוחי ושיעור ההנחות; אופן פניית המבוטח לחברת הביטוח לעניין ביטול ההעברה וכללים לגבי ביטול ההעברה; וכן כללים לגבי הגילוי והפרסום הנדרש מחברת הביטוח במסגרת הליך העברת מבוטחים לפוליסת "משלים שב"ן" כאמור. תחילתו של חוזר זה מיום פרסומו.

החברה פועלת לישום ההוראות כמפורט בפסקאות לעיל, ובמסגרת זו, החלה לשווק את מוצרי הביטוח המותאמים להוראות הדין תוך שהיא תמחרה מחדש את חלקם.

נכון למועד דוח זה, נוכח היקפן ומהותן של ההוראות לעיל, ובשל שלבי הישום המקדמיים והראשוניים של הוראות אלה, החברה אינה יכולה להעריך באופן מלא את ההשפעות של ישום ההוראות כאמור, וזאת, בין היתר, בהתחשב בשינויים פוטנציאליים בשירותים שיועמדו במסגרת השב"ן ובהיקפם, בהיקף המכירות והשימור של פוליסות אלו, במתכונת ההתנהלות של שוק ביטוחי הבריאות וציבור המבוטחים בעקבות השינויים הכלולים בהוראות לעיל וכן בתנאי ההתקשרות עם ספקים.

9.4. תיאור הכיסויים הביטוחיים/השירותים העיקריים המוצעים על ידי הקבוצה:

סוג התכנית	מהות הכיסוי
	ביטוח הוצאות רפואיות
ביטוח רפואי מסוג ניתוח בישראל*	מעניק כיסוי להוצאות הכרוכות בניתוחים פרטיים בארץ. בפוליסות המשוקות החל מחודש ינואר 2014 בהתאם להוראות הממונה, לא ניתנת למבוטח אפשרות מתן פיצוי כספי במקרה שבחר לבצע ניתוח במסגרת השב"ן או במסגרת ציבורית. כיסוי לניתוחים בישראל משווק במספר רבדים הכוללים כיסוי לניתוחים בישראל עם השתתפות עצמית, משלים שב"ן וכיסוי "מהשקל הראשון". החל מיום 1.2.2016 משווק כיסוי לניתוחים במסגרת פוליסה אחידה לחברות הביטוח במסגרת מסלול "מהשקל הראשון" או משלים שב"ן, והחל מיום 1.7.2016 הכיסוי ניתן רק עבור ניתוחים המבוצעים אצל ספקי שירות שבהסדר.
ביטוח רפואי מסוג ניתוח בחו"ל*	מעניק כיסוי להוצאות הכרוכות בניתוחים פרטיים בחו"ל. בהמשך לאמור בסעיף 9.3.1(ג) החל מחודש אוקטובר 2023 משווקים ביטוחים אלו במסגרת פוליסה אחידה.
ביטוח רפואי מסוג השתלות*	מעניק כיסוי להוצאות הכרוכות בהשתלת איברים ו/או טיפולים מיוחדים בחו"ל. בהמשך לאמור בסעיף 9.3.1(ג), החל מחודש אוקטובר 2023 משווקים ביטוחים אלו במסגרת פוליסה אחידה.
ביטוח מסוג תרופות*	מעניק כיסוי בגין תרופות שאינן כלולות בסל הבריאות. בהמשך לאמור בסעיף 9.3.1(ג), החל מחודש אוקטובר 2023 משווקים ביטוחים אלו במסגרת פוליסה אחידה.
ביטוח שניים	מעניק כיסוי להוצאות בגין טיפולי שניים בהסתמך על מספר רבדי כיסוי: טיפולים משמרים, טיפולי חניכים, טיפולים משקמים, טיפולי שתלים ואורתודנטיה. נכון למועד הדוח, כיסוי זה משווק על-ידי החברה בביטוח קבוצתי בלבד ולתקופות קצובות.
נספחי בריאות	מעניקים בעיקר כיסויים לשירותים אמבולטוריים והחזר הוצאות רפואיות נוספות שלא בעת אשפוז.
כתבי שירות	שירותים רפואיים, הניתנים בעיקר על ידי ספקים רפואיים, וכוללים בין היתר שירותי אבחון מהיר, יעוץ און ליין וטיפולי רפואה משלימה.

* בתוכניות ביטוח פרט ששווקו עד ליום 1.2.2016, הכיסויים הביטוחיים האמורים הוצעו לכל החיים. תכניות פרטיות לביטוח הוצאות רפואיות, שמשוקות לאחר יום 1.2.2016 מתחדשות כל שנתיים ביום 1 ביוני של השנה הקלנדרית הרלוונטית, החל משנת 2018, באופן אוטומטי או בתנאים הקבועים בהסדר התחיקתי הרלוונטי.

סוג התכנית	מהות הכיסוי
	ביטוח מחלות קשות
מחלות קשות	כיסוי ביטוחי המעניק למבוטח תגמולי ביטוח (בעיקר פיצוי כספי להבדיל משיפוי) בקרות אחת מהמחלות הקשות או אירועים רפואיים חמורים, על-פי רשימה קבועה מראש הכלולה בתכנית הביטוח. בתכניות ביטוח ששווקו עד ליום 1.2.2016 הוצע הכיסוי לתקופה קצובה. בתכניות ביטוח המשווקות לאחר יום 1.2.2016, תכניות הביטוח מתחדשות, החל משנת 2018 כל שנתיים ומסתיימות בגיל הקבוע בפוליסה.
	ביטוח סיעודי
ביטוח סיעודי	כיסוי ביטוחי המעניק תגמולי ביטוח בהיות המבוטח במצב סיעודי בהתאם להגדרה הקבועה לכך בפוליסה ולאחר תקופת המתנה הקבועה בפוליסה. תשלום תגמולי הביטוח הינו לתקופה קצובה או לכל החיים בהתאם לתנאי הפוליסה. בתכניות הביטוח ששווקו עד שנת 2012, הפיצוי החודשי היה צמוד לתיק ההשקעות, בהתאם לתנאים שנקבעו בתכנית. החל משנת 2012, תכנית הביטוח ששווקה הצמידה את סכום הפיצוי החודשי במקרה של מצב סיעודי למדד המחירים לצרכן, בהתאם לתנאי התכנית. בתנאים מסוימים, במקרה של הפסקת תשלום הפרמיה לפני תום תקופת הביטוח, זכאי המבוטח לכיסוי ביטוחי חלקי, בהתאם לתנאים שנקבעו בפוליסה. בביטוח פרט כיסוי ביטוחי זה מוצע לכל החיים. החל מיום 13 בנובמבר 2019, הפסיקה החברה לשווק פוליסות ביטוח סיעודי פרט. הפוליסות ששווקו על ידי החברה עד המועד האמור תיוותרנה בתוקפן, והחברה תמשיך לקיים התחייבויותיה בקשר עמן.
	ביטוח תאונות אישיות (לתקופה העולה על שנה)
תאונות אישיות	תכנית המעניקה למבוטח תגמולי ביטוח בגין נזק (פיצוי) או הוצאה רפואית (שיפוי) שנגרמו לו כתוצאה מתאונה. הכיסוי הינו רב שנתי וניתן למקרה מוות, כוויות, שברים, מצב סיעודי, אשפוז או נכות, והוצאות רפואיות כאשר אלו נגרמים כתוצאה מתאונה, ויכול שיכלול כיסוי לאי כושר זמני לעבודה כתוצאה מתאונה. הכיסוי הביטוחי מוצע לתקופה קצובה. יצוין כי מוצר זה אינו משווק על ידי החברה החל מחודש מאי 2021.
	ביטוח נסיעות לחו"ל
נסיעות לחו"ל	מעניק שיפוי עבור הוצאות הכרוכות באירועים רפואיים שאירעו בחוץ לארץ וכן שיפוי בגין נזקי צד ג', כבודה, ביטול או קיצור נסיעה וכן הרחבה מותאמת למחלת הקורונה הכוללת החזר הוצאות במקרה של ביטול וקיצור נסיעה בזמן מגיפה, הכל בהתאם לתנאי הפוליסה של המבוטח.

לפירוט בדבר התוצאות לפי סוגי פוליסות בתחום בריאות - ראה באור 19 בדוחות הכספיים.

10. תחרות

10.1. כללי

המתחרים העיקריים בתחום מתחלקים לשתי קבוצות עיקריות: חברות הביטוח, שמרביתן פועלות בתחום, וכן קופות החולים המציעות חלק מהכיסויים הביטוחיים במסגרת שירותי בריאות נוספים (שב"ן). בתחום קיימת תחרות חריפה בין חברות הביטוח, הנובעת, בין היתר, מריבוי מתחרים ודמיון במוצרים.

תחום ביטוחי הבריאות בישראל מרוכז ברובו בידי חמש קבוצות הביטוח הגדולות: קבוצת הראל, קבוצת הפניקס, קבוצת כלל, קבוצת מגדל וקבוצת מנורה, כאשר קבוצת הביטוח הדומיננטית מביניהן הינה קבוצת הראל עם כ-38% מהפרמיות בשוק נכון לתקופה המסתיימת ביום 30 בספטמבר 2023.

חלקו של הביטוח הקבוצתי מסך כל הפרמיות בתחום היווה כ-43% בשנת 2022²⁷. הביטוח הסיעודי הקבוצתי היווה כ-25% מסך הפרמיות בתחום ועיקרו מיוחס לביטוח הסיעודי עבור מבוטחי קופות החולים.

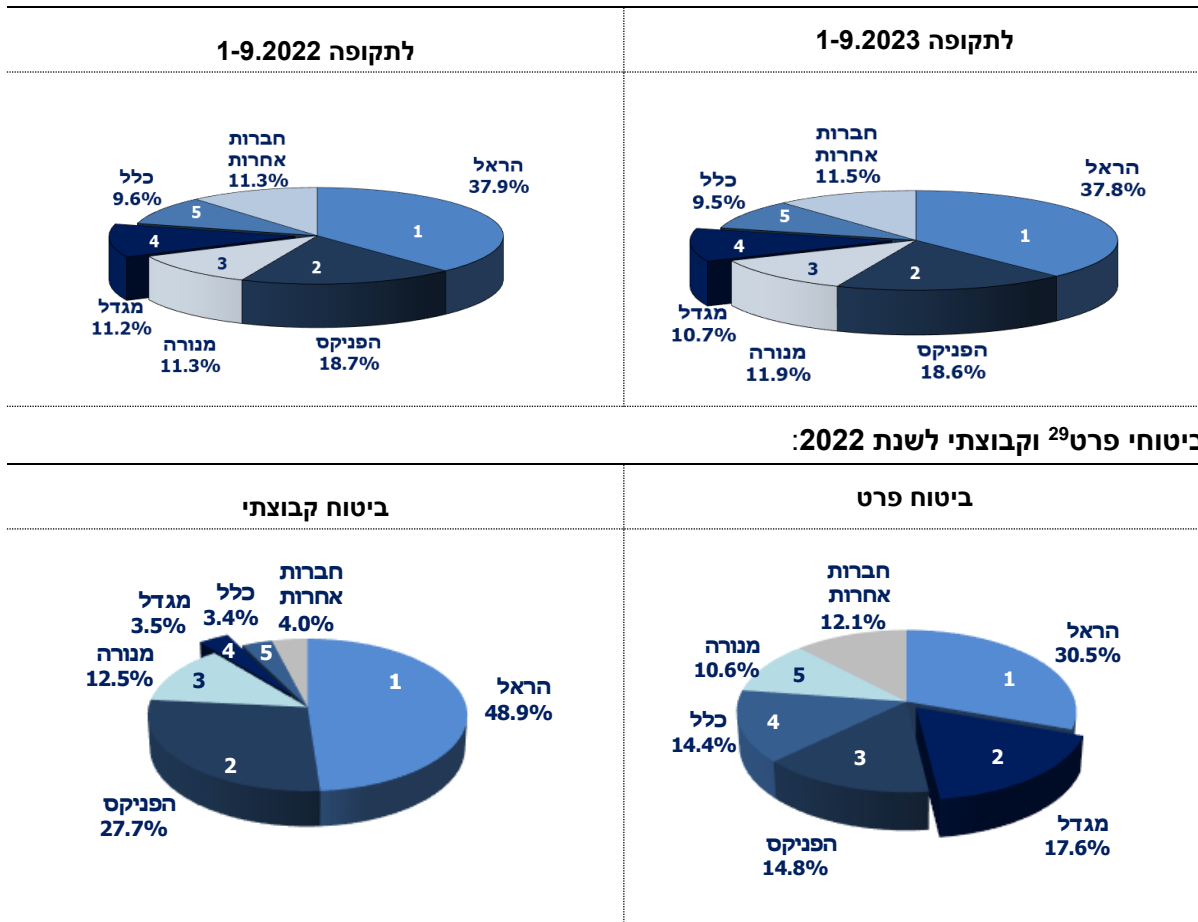
²⁷ מבוסס על הדוח השנתי לשנת 2022 של רשות שוק ההון ביטוח וחסכון. ללא ביטוחי נכיות, עובדים זרים, תאונות אישיות ואחר.

חלקה של הקבוצה בשוק ביטוח הבריאות הסיעודי הקבוצתי קטן, ואין לה הסכמים לביטוח סיעודי עם קופות החולים.

10.2 נתוני שוק

להלן נתחי שוק במונחי פרמיות:

סה"כ עסקי בריאות²⁸:

10.3 השיטות העיקריות של הקבוצה להתמודד עם התחרות בתחום

הקבוצה מתמודדת עם התחרות באמצעות מיתוגה בשוק ביטוחי הבריאות והשירותים הנלווים להם ותמחור הוגן ונכון למוצריה, תוך מתן דגש על חדשנות בתחום המוצרים ומתן שירות גבוה ומקצועי לסוכני הביטוח ולמבוטחים.

הקבוצה פועלת להרחבת היצע המוצרים והשירותים ושיפור המוצרים הקיימים המוצעים על ידה וכן לשמירה על רמת שירות גבוהה ללקוחות ולסוכנים, תוך יעילות תפעולית אשר נעשית, בין היתר, באמצעות פיתוח ושימוש בכלים דיגיטליים שיאפשרו מתן שירות פשוט ומהיר, בעת ההצטרפות לביטוח ובמהלך תקופת הביטוח, במיוחד בעת תביעה.

הקבוצה פועלת להרחבת פעילותה, בין היתר, באמצעות הכוונת סוכניה לתחום פעילות זה וגיוס סוכנים חדשים המתמחים במוצרי ביטוח הבריאות המעניקים שירות אישי ללקוחות. באמצעות סוכנים אלו, פונה החברה לאוכלוסיות יעד נוספות ומכירת כיסויים נוספים למבוטחים קיימים.

במקביל פועלת הקבוצה לשימור הפוליסות של הלקוחות הקיימים וכן להשתתפות במכרזים לביטוחים מסוג קולקטיב להם פוטנציאל רווחיות נאות. כל זאת, תוך שימת דגש על מדיניות קבלת עסקים, הרחבת בסיס המידע האקטוארי ככלי לניהול סיכונים ולניהול יעיל של התביעות.

²⁸ נתחי השוק מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("דוחות ניהוליים").

²⁹ נתחי השוק בביטוחי פרט וביטוח קבוצתי מבוססים על הדוח השנתי לשנת 2022 של רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון. ללא ביטוחי נכונות, עובדים זרים, תאונות אישיות ואחר.

11. לקוחות

להלן נתונים לגבי התפלגות פרמיות ברוטו בביטוח בריאות בשנים 2021-2023:

2021		2022		2023		
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	
88	1,518	88	1,624	88	1,723	מבוטחים פרטיים
12	198	12	219	12	227	ביטוח קבוצתי
100	1,716	100	1,843	100	1,950	סה"כ

בפוליסות פרט בביטוח סיעודי, שיעור הביטולים, במונחי פרמיות, מהפוליסות בתוקף לראשית השנה הסתכם בשנת הדוח בכ-1.8%, לעומת כ-1.7% בשנת 2022 וכ-1.2% בשנת 2021.

בפוליסות פרט בביטוח בריאות אחר (שאינו כולל את הביטוח הסיעודי וכולל את תתי הענפים האחרים בפוליסות לתקופה העולה על שנה), שיעור הביטולים, במונחי פרמיות, מהפוליסות בתוקף לראשית השנה הסתכם בשנת הדוח בכ-11.0%, לעומת כ-9.2% בשנת 2022 וכ-9.0% בשנת 2021.

לקבוצה אין תלות בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות בתחום ביטוח בריאות. בנוסף, לחברה אין לקוח בודד שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה בדוחות המאוחדים.

תחום ג' - ביטוח כללי

12. מוצרים ושירותים עיקריים

12.1. כללי

תחום הביטוח הכללי כולל את ענפי ביטוח רכב חובה, רכב רכוש וענפי ביטוח כללי אחרים (ראה פירוט להלן) שאינם כלולים בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המפורטים בסעיף 6 לעיל) ובתחום ביטוח הבריאות (המפורטים בסעיף 9 לעיל), כמפורט להלן:

ביטוח רכב חובה - מתמקד בכיסוי נזקי גוף, אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין (פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970). לפרטים אודות מאפיינים מיוחדים של ענף ביטוח רכב חובה ראה סעיפים 12.3 ו-12.4 להלן.

ביטוח רכב רכוש - מתמקד בכיסוי נזקי רכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי. אודות מאפיינים מיוחדים של ענף ביטוח רכב רכוש ראה סעיף 12.3 להלן.

ענפי ביטוח כללי אחרים - בין יתר ענפי הביטוח הכללי שלא נזכרו לעיל, הקבוצה מתמקדת בעיקר בענפי ביטוחי רכוש ובביטוחי חבויות, המאופיינים בהענקת כיסויים לסיכונים ספציפיים, או ב"חבילות כיסויים" לדירות, בתי עסק וכו' המשלבות מספר כיסויים ביטוחיים. אודות מאפיינים מיוחדים של ענפי ביטוח כללי אחרים ראה סעיף 12.4 להלן.

12.2. שינויים עיקריים שחלו בתחום בתקופת הדוח

12.2.1. התכנית הכלכלית של הממשלה לשנים 2023 ו-2024

בחודש פברואר 2023 התקבלו החלטות הממשלה לעניין התכנית הכלכלית, אשר כוללות, בין היתר, את ההחלטות המפורטות להלן בתחום הביטוח הכללי.

(א) הפחתת הוצאות ביטוח - חליפי רכבים

בהתאם לדברי ההסבר בקשר עם החלטות הממשלה האמורות לעיל, נכון למצב האסדרתי כיום, שמאי הרכב מחויבים בהתאם להוראת משרד התחבורה לקבוע שומה לפי מחיר מחירון שנקבע על ידי יבואני הרכב, וספקי החלפים וחברות הביטוח מחויבים בתשלום שנקבע על ידי השמאי. כתוצאה מהוראה זו, גדלה עלות תיקון הרכב במסגרת תביעה וקיימים רכבים תקינים המושבתים שלא לצורך, עלויות שבסופו של דבר מושטות על הציבור בדמות ייקור מחיר הביטוח.

במסגרת החלטות הממשלה נקבע כי שרת התחבורה והבטיחות בדרכים תביא להתייעצות עם המועצה המייעצת לשמאי רכב טיוטת הוראות מקצועיות המבוססת על אגד הנחיות המקצועיות לשמאי רכב, כך שבמסגרתן ייקבע כי שומת הרכב תכלול את מחיר השוק של חלקי חילוף לרכב שנדרש להחליפם או לתקנם. כאמור בדברי ההסבר להצעת ההחלטה, מחיר זה יתבסס על המחיר הצפוי בין קונה מרצון למוכר מרצון, אותו ניתן לאמוד באמצעות ההתקשרויות החוזיות בין חברת ביטוח למוסך שהתקשר עימה בהסכם או בין חברת ביטוח לספק חלפים, זאת, תוך מתן תשומת לב למחיר חלפים זמינים וברי השגה במועד קביעת השומה. עוד הובהר במסגרת דברי ההסבר להצעת ההחלטה, כי אין באמור בהחלטת הממשלה כדי לגרוע מכל סמכות הנתונה על פי כל דין לחברות הביטוח לפעול להקטנת או צמצום הנזק בעדו החברה חייבת בתגמולי ביטוח.

(ב) הפחתת עומס בבתי המשפט - תביעות רכב

במסגרת החלטות הממשלה הוחלט, בין היתר, במטרה להקל ולהפחית את עומס התיקים בבתי המשפט, לקדם תיקון חקיקה שיחייב את חברות הביטוח והליסינג ליישב תביעות רכב רכוש, אשר בדרך כלל מתבררות בסדר דין מהיר, באמצעות מנגנון בוררות חובה. הכרעת הדין במסגרת המנגנון האמור תתבצע ללא צורך בדיון ועל בסיס הגשת מסמכים, חומר תיעוד דיגיטלי וכתבי טענות, אלא אם מצא הבורר כי יש צורך בקיום דיון כאמור.

נכון למועד דוח זה, טרם פורסמו הנחיות ו/או תיקוני חקיקה לצורך הסדרת ההחלטות המפורטות בסעיפים (א) ו-(ב) לעיל ולא ברור מתי יפורסמו אם בכלל, ומשכך אין באפשרות החברה להעריך באופן מלא את מידת המהותיות וההשפעה של ההחלטות האמורות, אם וככל שתהיינה, על פעילותה.

12.2.2. הכרעת ממונה בנושא קיזוז סכומים מתגמולי הביטוח בביטוח רכב (רכוש) בגין הפרש במחירי חלפים כאשר הרכב תוקן במוסך שאינו בהסדר

בחודש ספטמבר 2023 פרסם הממונה הכרעה בנושא תשלום תגמולי ביטוח מופחתים בביטוח רכב (רכוש) בגין הפרש במחירי חלפים כאשר הרכב תוקן במוסך שאינו בהסדר. ברקע להכרעה, עמדו פניות ציבור לממונה מהן עלה כי בפוליסות רכב רכוש חלק מחברות הביטוח מנכות חלק מתגמולי הביטוח, וזאת בגין ההפרש בין מחירון יבואן החלפים אותו מצטט השמאי בשומה לבין הסכום אותו הייתה משלמת חברת הביטוח עבור אותם החלפים אם אלה היו נרכשים מספקי חלפים איתם התקשרה חברת הביטוח.

במסגרת ההכרעה, נקבע, בין היתר, כי חברת ביטוח אינה רשאית להפחית מתגמולי הביטוח או לבצע פעולה דומה למבוטח שהודיע לחברת הביטוח על מקרה הביטוח מיד לאחר שנודע לו על מקרה הביטוח, שיתף פעולה עם החברה, פעל בתום לב לתיקון רכבו במוסך שאינו בהסדר ולא יודע מראש ובאופן ברור על ידי חברת הביטוח בדבר זכויותיו, חובותיו והמשמעויות הנגזרות מהן.

כן נקבע כי, על חברת ביטוח לתת למבוטח גילוי בולט לגבי אופן ההתנהלות המצופה ממנו עם קרות מקרה הביטוח, וכן לוודא כי בעת יישוב תביעה, המבוטח הונחה באופן ברור כיצד עליו לפעול להקטנת הנזק וכן שהפניה למבוטח התבצעה באופן ובמועד המאפשר לו פעולה סבירה טרם התיקון.

בסוגיית הפחתת ההשתתפות העצמית נקבע כי טרם ביצוע הפחתה, חברת הביטוח תבחן בהתאם לנסיבות המקרה, להעניק למבוטח אפשרות תשלום השתתפות עצמית נמוכה יותר בדומה להשתתפות העצמית אותה היה משלם לו היה מתקן את הרכב במוסך שבהסדר.

נכון למועד הדוח, החברה החלה ליישם את העקרונות הקבועים בהכרעת הממונה.

12.2.3. הגשת תכנית ביטוח בענף רכב רכוש - טיוטה

בחודש פברואר 2024, בהמשך לפרסומה של הכרעת הממונה כמפורט בסעיף 12.2.2 לעיל ולאחר בחינת ההתייחסויות שהגיעו לרשות בעקבות הקול הקורא שפורסם בנושא תשלום תגמולי ביטוח מופחתים בביטוח רכב (רכוש) בגין הפרש במחירי חלפים כאשר הרכב תוקן במוסך שאינו בהסדר, פרסם הממונה את טיוטת חוזר ביטוח הגשת תכנית ביטוח בענף רכב רכוש (להלן: "טיטת החוזר"). במסגרת טיוטת החוזר מוצע להבהיר כי חברת ביטוח הפועלת להקטנת הנזק בביטוח רכב רכוש, צריכה לעשות זאת תוך התנהלות על פי חובת תום הלב ובהוגנות. בהתאם, מוצע לקבוע כי במקרה בו המבוטח שיתף פעולה עם חברת הביטוח, והביא לחסכון בעלויות או במקרה בו חברת הביטוח הפחיתה את תגמולי הביטוח בהתאם לכללי הקטנת הנזק, חברת הביטוח תנכה מתגמולי הביטוח השתתפות עצמית, כאילו המבוטח תיקן את רכבו במוסך הסדר. עוד מוצע לקבוע, על מנת להימנע ממצב בו עלות התביעה הממוצעת עולה לאחר הגדרת רכבים כאובדן גמור להלכה במקום להביא לתיקון הנזק במוסך מורשה, כי חברות הביטוח לא יכללו בתוכניות הביטוח את האפשרות לפיצוי בגין אובדן גמור להלכה, וכי רכבים יושבתו רק במקרים של אובדן גמור המחייב את הורדת הרכב הניזוק מהכביש.

נכון למועד דוח זה, טרם פורסם נוסח החוזר הסופי לעניין הטיטת האמורה ואין באפשרות החברה להעריך באופן מלא את השלכות הטיטת האמורה, אם וככל שתגובש לחוזר סופי, על פעילותה.

12.3. תיאור הכיסויים הביטוחיים העיקריים המוצעים ומאפייניהם הייחודיים

סוג התכנית	מהות הכיסוי
	ביטוח רכב
	ביטוח רכב חובה
מתן כיסוי ביטוחי מכוח פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970 ("פקודת ביטוח רכב")	<p>המוצר הינו פוליסה לביטוח נזקי גוף כתוצאה מהשימוש ברכב, אשר חובה לרכשו על פי פקודת ביטוח רכב. פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה בהתאם לפקודת ביטוח רכב, את בעל הרכב והנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 ("הפלת"ד" או "חוק הפלת"ד"), בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג הרכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. הפוליסה הינה פוליסה תקנית שיש להנפיקה בהתאם להוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010.</p> <p>סכום תגמולי הביטוח איננו מוגבל, למעט ראשי נזק מסוימים כגון "כאב וסבל" המוגבלים בסכום וכן פיצוי בגין אובדן שכר, הכל בהתאם למגבלות הכיסוי כפי שהן קבועות בחוק הפלת"ד. תיקונים לחוק הפלת"ד ו/או פסיקה הנוגעות לפרשנות לחוק האמור משפיעים על היקף הכיסוי.</p> <p>הפוליסות בביטוח חובה מונפקות בדרך כלל לפרק זמן של שנה. עם זאת, קצב התנהלות התביעות בענף ארוך יותר ועשוי להמשך מספר שנים, וזאת בשל פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות סופית של הנזק וסילוק התביעה. עקרונות התעריף נקבעים על סמך הנחיות הממונה המאוגדות תחת החוזר המאוחד, ובהתאם לעקרונות אלה נקבעו הפרמטרים שמבטח יוכל לעשות בהם שימוש לצורך קביעת התעריף והנהלים שעל-פיהם על מבטח לנהוג בכל הקשור לאשור דמי הביטוח.</p> <p>בקבוצה מופעל תעריף דיפרנציאלי, המסתמך על חלק מהמשתנים הרלבנטיים שנבחרו על-ידי הקבוצה כמתאימים ביותר לצורך הערכת הסיכון וקביעת הפרמיה.</p>
	ביטוח רכב רכוש
ביטוח רכב רכוש כולל כיסוי נזקי רכוש לרכב המבטוח ונזקי רכוש שהרכב המבטוח יגרום לצד ג'	<p>המוצר הינו פוליסה לביטוח רכב המעניקה כיסוי לנזק שעלול להיגרם לרכב עצמו או לרכוש של צד ג'. ישנם מספר סוגים של ביטוחי רכב רכוש:</p> <p>(א) ביטוח רכב צד שלישי המעניק רק כיסוי לנזקים שאירעו לרכושו של צד שלישי.</p> <p>(ב) כיסוי מקיף המציע כיסוי לנזקים לצד שלישי וכן לנזקים לרכב עצמו, כגון גניבה.</p> <p>(ג) כיסוי מקיף חלקי המחריג נזקי תאונה או גניבה.</p> <p>פוליסות "רכב רכוש" מתחלקות לשתי קבוצות עיקריות על-פי סוגי הרכב:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ביטוח לרכב פרטי ומסחרי שמשקלו עד 3.5 טון - מעניק כיסויים ביטוחיים בהתאם לתנאי פוליסה תקנית הקבועים בהוראות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986. לפוליסה התקנית ניתן להוסיף הרחבות באשר להיקף הכיסוי ולסיכונים המכוסים (במסגרת הריידרים - כתבי השירות - מוצעים כיסויים שונים הכוללים שבר שמשות, שירותי דרך וגרירה, רכב חלופי וכו'). התעריף הינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד ומותאם לסיכון) והוא מבוסס על מספר פרמטרים: הן אלה הקשורים לרכב המבטוח בפוליסה (סוג, דגם וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבטוח (כמות נהגים ברכב, גיל הנהגים, ניסיון תביעות ועוד). • ביטוח לכלי רכב אחרים שאינם נכללים בסוג הקודם, כגון: משאיות מעל 3.5 טון, אופנועים, מוניות, ציוד כבד, אוטובוסים, ציוד חקלאי וכיו"ב. פוליסות הביטוח לסוגי רכב אלה אינן כפופות לתנאי הפוליסה התקנית.

סוג התכנית	מהות הכיסוי
	ביטוח כללי אחר
	<p>ענף זה כולל בעיקרו שני סוגי ביטוח: ביטוחי רכוש, הכוללים כיסוי בגין אבדן או נזק פיזי לרכוש המבוטח, וביטוחי חבויות, הכוללים כיסוי בגין חבות כספית על פי דין של מבוטח כלפי צד ג' בגין נזק לגוף או לרכוש שייגרם לו, כמפורט להלן. כמו כן, כולל ענף זה פוליסות תאונות אישיות לתקופה של שנה.</p>
	ביטוחי רכוש
	<p>מוצרים אלו מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד אובדן או נזק פיזי לרכושו. הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכוני אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזק תוצאתי (אובדן רווחים) עקב הנזק הפיזי לרכוש, והם מהווים נדבך בביטוחי דירות, ביטוח בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, ביטוח מטענים בהובלה (ימית, יבשתית, אווירית) וכו'. במרבית המקרים הפוליסות בביטוחי רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. יצוין כי פוליסות עסקיות מונפקות לפרק זמן שבין שנה לשנה וחצי. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח. הכיסויים הביטוחיים בתחום זה מיועדים ללקוחות פרטיים ועסקיים.</p> <p>המוצרים המרכזיים בענף ביטוח רכוש הינם כדלקמן:</p>
ביטוחי דירות	<p>כוללים ביטוח למבנה ותכולת דירות מגורים והם מבוססים על ביטוחי הרכוש כמתואר לעיל בתוספת ביטוחי חבויות הקשורים לדירת מגורים (אחריות כלפי צד שלישי ואחריות מעסיקים בגין עובדי משק בית).</p> <p>הפוליסה לביטוח דירה מבוססת על תנאי הפוליסה התקנית לדירות, כפי שנקבעו בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו - 1986. לפוליסה התקנית ניתן להוסיף הרחבות וזאת לגבי היקף הכיסוי המבוטח. הכיסויים המוצעים על ידי הקבוצה כוללים, בין השאר, נזקי מים.</p> <p>התעריף הינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי ומותאם לסיכון והוא מבוסס על מאפייני הנכס המבוטח.</p> <p>כמו כן, במסגרת ביטוחי הדירות הקבוצה מציעה פוליסה "מבנה אגב משכנתא" שהינה פוליסת מבנה בלבד, בהתאם לפוליסה התקנית, אשר קהל היעד העיקרי הינו לווין בנקים למשכנתאות.</p>
ביטוח בתי עסק	<p>ביטוח בתי עסק הינו בדרך כלל תכנית ביטוח הכוללת מספר כיסויים (ביטוחי רכוש וביטוחי חבויות), אשר מטרתה לאחד לפוליסה אחת את כל הכיסויים הנחוצים לבית העסק.</p> <p>ביטוח רכוש, מבנים ותכולות, המשמשים לצרכים עסקיים מפני סיכוני אש וסיכונים נלווים (כיסוי לסיכונים הנמכר ביחד עם הכיסוי מפני סיכוני אש, כגון: כיסוי בפני פריצה, התפוצצות, רעידת אדמה). כיסוי זה ניתן להרחבה לכיסוי נזק תוצאתי, דהיינו אובדן רווחים וכן ביטוחי חבויות. החיתום של המוצר מתבצע בעיקרו על בסיס ניתוח הסיכון הספציפי ובביטוח עסקים גדולים, בין היתר, בהתאם לתנאי ביטוח המשנה בגין הסיכון המבוטח.</p>
ביטוחי רכוש אחרים	<p>במסגרת ביטוחי הרכוש האחרים, הקבוצה מציעה כיסויים ביטוחים נוספים כגון ביטוחים ימיים ואוויריים (כלי שיט, כלי טייס, הובלת מטענים), ביטוח עבודות קבלניות, ביטוח ציוד מכני הנדסי, ביטוח נאמנות וביטוח כל הסיכונים. היקף הפעילות בענפי ביטוח אלה אינו מהותי.</p>
	ביטוחי תאונות אישיות (לתקופה של שנה)
	<p>ביטוח תאונות אישיות מעניק למבוטח פיצוי בגין נזק שנגרם כתוצאה מתאונה שאירעה לו. הכיסוי ניתן למקרה מוות או נכות כתוצאה מתאונה ויכול שיכלול כיסוי לאי כושר זמני לעבודה. במסגרת תחום פעילות ביטוח כללי נכללות פוליסות ביטוח תאונות אישיות לתקופה של שנה בלבד (כאשר פוליסות ביטוח תאונות אישיות לתקופה של למעלה משנה נכללות במסגרת תחום ביטוח בריאות). יצוין כי החברה הפסיקה לשווק פוליסות ביטוח תאונות אישיות פרט החל מיום 1 בפברואר 2021.</p>
	ביטוחי חבויות

סוג התכנית	מהות הכיסוי
	<p>ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו על-פי דין של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי כלשהו. הפוליסות בביטוחי חבויות מונפקות בדרך כלל למשך זמן של שנה. יצוין כי פוליסות עסקיות מונפקות לפרק זמן שבין שנה לשנה וחצי. עם זאת, קצב התפתחות התביעות בענף ארוך יותר והוא עשוי להמשך מספר שנים, וזאת בשל מספר סיבות: הנזק המכוסה בפוליסה נגרם לצד שלישי שאינו המבוטח בפוליסה, פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות החבות והנזק והגשת התביעה ארוך יחסית. במקרים רבים מדובר בבירור עובדתי ומשפטי מורכב יחסית, הן ביחס לחבות המבוטח והן ביחס להיקף הנזקים, תקופת ההתיישנות בגין עילת התביעה ארוכה יותר מתקופת ההתיישנות המקובלת בביטוח רכוש. בביטוחי החבויות מסוג אחריות כלפי צד שלישי ואחריות מעבידים, הכיסוי הוא על בסיס אירוע (בניגוד לפוליסות על בסיס הגשת תביעה - Claim made), דהיינו, הכיסוי ניתן לאירועים אשר קרו במהלך תקופת הביטוח, והתביעה יכולה להיות מוגשת לאחר תום תקופת הביטוח בכפוף להתיישנות. בביטוחי חבויות מסוג אחריות מקצועית, חבות המוצר ואחריות נושאי משרה, הכיסוי הוא על בסיס הגשת התביעה (Claim made), דהיינו הכיסוי ניתן לאירועים אשר קרו בתקופת הביטוח או במועד הרטרואקטיבי המצוין ברשימה, והגשת התביעה צריכה להיות במהלך תקופת הביטוח.</p>
ביטוח אחריות כלפי צד שלישי	<p>מטרתו של מוצר זה, להגן על המבוטח מפני חבות, שהוא עלול לחוב, בגין נזק שגרם ברשלנותו כלפי צד שלישי כלשהו. הכיסוי מותאם לפעילותו של המבוטח וגבול האחריות בפוליסה נקבע על ידי המבוטח, לפי שיקול דעתו. מוצר זה נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (כיסוי לאחריות כלפי צד ג' בלבד), והן כחלק מפוליסה הכוללת מספר פרקי כיסוי (פרקי חבויות ופרקי רכוש) אשר מטרתה לאחד לפוליסה אחת את כלל הכיסויים הנחוצים לבית העסק.</p>
ביטוח אחריות מעבידים	<p>מטרתו של מוצר זה, להגן על מעסיק מפני חבות שהוא עלול לחוב בגין נזק שגרם ברשלנותו לעובד מעובדיו תוך כדי ועקב עבודתו. הכיסוי בפוליסות אלו ניתן מעל לסכומים שבהם נושא המוסד לביטוח לאומי המטפל בתאונות עבודה. מוצר זה נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (כיסוי לאחריות מעסיקים), והן כחלק מפוליסה הכוללת מספר פרקי כיסוי (פרקי חבויות ופרקי רכוש) אשר מטרתה לאחד לפוליסה אחת את כלל הכיסויים הנחוצים לבית העסק.</p>
ביטוחי חבויות אחרים	<p>מוצעים כיסויים ביטוחיים לאחריות מוצר, ביטוח אחריות מקצועית, וביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה.</p>

12.4 הסדרים מיוחדים המתייחסים לענף ביטוח רכב חובה

12.4.1 הסדר הביטוח השיורי ("הפול")

הואיל וקיימת מצד אחד חובה על בעל רכב לבטח את רכבו בהתאם לפקודת ביטוח רכב, אך מצד שני, חברות הביטוח רשאיות לסרב לבטח כלי רכב, בהתאם לשיקול דעתן, בעלי רכב שנדחו על-ידי חברות הביטוח רשאים לרכוש ביטוח באמצעות "הפול" - המאגר הישראלי לביטוח רכב, שהינו תאגיד משותף לחברות הביטוח, אשר אופן הקמתו, דרכי ניהולו והתנהלותו, חובותיו, חלקה של כל חברת ביטוח בהסדר, אופן ההתחשבות של הביטוח המשותף לרבות הסדרים לעניין קביעת התעריף, מוסדרים בתקנות ביטוח רכב מנועי (הסדר ביטוח שיורי ומנגנון לקביעת התעריף), התשס"א-2001. כל חברות הביטוח הפועלות בענף ביטוח רכב חובה שותפות ב"פול" וכל אחת נושאת בהפסדי ה"פול" או ברווחיו, על-פי חלקה היחסי בשוק ביטוח רכב חובה, כפי שנקבע בתום השנה השוטפת. לחלקה של הקבוצה בתוצאות ה"פול" ראה סעיף 2.8 בדוח הדירקטוריון.

12.4.2 קרנית

הקרה לפיצוי נפגעי תאונות הדרכים ("קרנית") הינה תאגיד שהוקם על-פי חוק הפלת"ד, שתפקידו לפצות נפגעים הזכאים לפיצויים מכוח חוק זה ואין בידם לתבוע פיצויים מאת חברות הביטוח בשל קרות אחד מהמקרים הבאים: הנהג האחראי אינו ידוע, אין לנהג האחראי ביטוח רכב חובה או שהביטוח איננו מכסה את החבות, מבטח כלי הרכב נמצא בפירוק או שמונה לו מנהל מורשה. החל מיום 1 בינואר 2023, חברות הביטוח מחויבות להעביר לקרנית 1% מסכום הפרמיה נטו ו"רכיב מל"ל" (כאמור בסעיף 12.4.4 להלן) שהן גובות בגין פוליסות ביטוח רכב חובה, ובנוסף, מחויבות להעביר

לקופות החולים באמצעות קרנית 12.66% מדמי הביטוח ורכיב מל"ל, זאת בהתאם לכך שהאחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים בשל נזקי גוף לנפגעי תאונות דרכים חלה על קופות החולים (יצוין, כי עד המועד האמור, גביית השיעורים כאמור והעברתם לקרנית היתה ללא "רכיב מל"ל").

12.4.3 מתווה סליקה "קל כבד"

במסגרת פעילות רכב חובה, מפעיל איגוד חברות הביטוח מערכת סליקה שנועדה להעביר תשלומים באופן ממוכן בין מבטחי רכב בהתאם לחוק הפלת"ד וצו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), התשס"א-2001. הצדדים למערכת הסליקה הם כלל המבטחים, וההסדר חל על תאונות בהן נטלו חלק כלי הרכב המבטחים בפוליסות. מנהל המתווה מוסמך לקיים בוררות לגבי מחלוקות בשאלת החבות, הן במישור המשפטי והן במישור העובדתי.

12.4.4 זכות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי ("מל"ל")

על-פי סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 ("חוק הביטוח הלאומי"), מוקנית למל"ל זכות שיבוב, המאפשרת לו לתבוע את חברות הביטוח, באופן פרטני, בגין כספים אשר שילם או עתיד לשלם למבטחיהן. בהתאם, החל מחודש ינואר 2014, מוטלת על חברת ביטוח חובת דיווח למל"ל בכל מקרה שבו המבטח ניכה או רשאי היה לנכות מסכומי הפיצוי את סכומי הגמלה שהמל"ל שילם או עתיד לשלם בהתאם לחוק ואשר המל"ל זכאי לתבוע מהמבטח. ההוראות מסדירות אף את אופן ומועדי הדיווח. בכל מקרה שהמבטח לא מסר למל"ל את הדיווח תוך התקופה שנקבעה בחוק, תקופת ההתיישנות של תביעת המל"ל בגין זכות השיבוב תחל במועד קבלת הדיווח או ביום שבו נודע למל"ל על ההליכים בהם זכאי המבטח לפיצוי, לפי המוקדם ("הסדר השיבוב המקורי"). בחודש יולי 2021 גובש הסדר חדש בהסכמה בין חברות הביטוח (ובכללן החברה) לבין המל"ל ("ההסכם") בעניין ישום זכות השיבוב של המל"ל לפי סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי, במקרים בהם צד שלישי מחויב בפיצויים מכוח חוק הפלת"ד. ההסכם קובע כי הצדדים ימשיכו להפעיל את מנגנון ההתדיינות וההתחשבות הקיים ביניהם, ביחס למקרים שאירעו ויתרחשו בתקופה שמיום 1 בינואר 2014 עד יום 31 בדצמבר 2022, ואשר חייבו או יחייבו את המל"ל לשלם גמלה לפי החוק, המשמשים עילה לחייב את החברה לשלם פיצויים לפי חוק הפלת"ד. החברה העבירה לידי המל"ל מקדמה על חשבון המקרים כאמור בסכום השווה לשיעור של 4.027% מדמי הביטוח שנגבו על ידה בשנים 2014 עד 2018 (בסך של 103.2 מיליון ש"ח), אשר ממנה יקוזזו תביעות המל"ל האמורות בכפוף לאמור להסכם. מעבר לתשלום המקדמה, ההתחשבות תמשיך להתבצע בהתאם למנגנון הקיים. כמו כן, נקבע במסגרת תיקון סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי שיעור קבוע ומוגדר מדמי הביטוח שעל כלל המבטחות להעביר למל"ל בגין תאונות דרכים שיתרחשו בשנת 2023 ואילך, וזאת חלף שיבוב פרטני של התביעות. בהתאם להוראות כאמור, השיעורים מדמי הביטוח שייגבו בכל שנה ויועברו למל"ל יהיו כדלקמן: בשנים 2023 ו-2024 10% מדמי הביטוח, ומתחילת שנת 2025 ואילך 10.95% מדמי הביטוח. להערכת החברה, ההסדרים המפורטים לעיל לא צפויים להשפיע מהותית על התוצאות הכספיות של החברה, כמו כן, להערכת החברה בשנת 2024 התחשבות המל"ל וחברות הביטוח כאמור לעיל ישוב להתבצע בהתאם להסדר השיבוב המקורי.

להערכת החברה, ההסדרים המפורטים בסעיף 12.4 זה, אינם צפויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות של החברה.

הערכות החברה כי ההסדרים המפורטים לא צפויים להשפיע מהותית על התוצאות הכספיות של החברה, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות.

13. תחרות

13.1 כללי

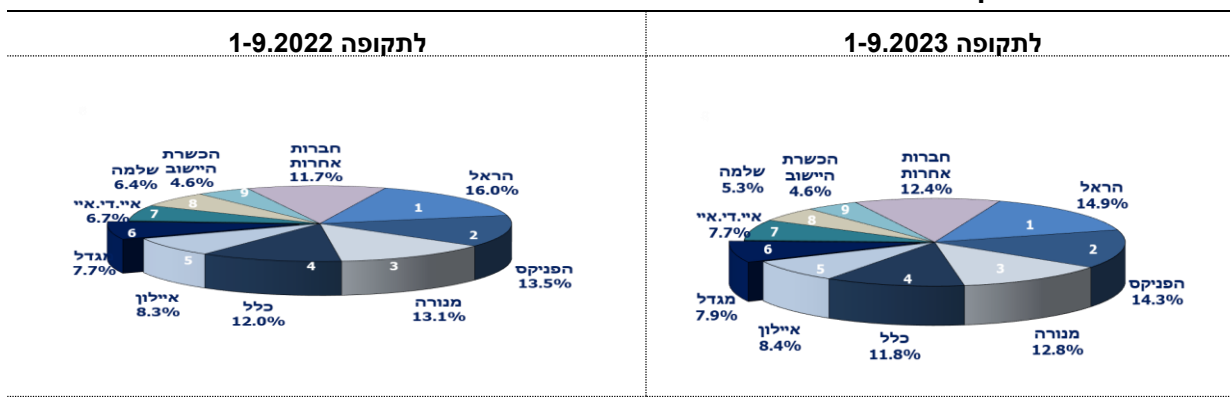
תחום ביטוח כללי מאופיין בתחרות חריפה ומתמשכת, אשר באה לידי ביטוי בשנים האחרונות בכניסת מתחרים חדשים בעיקר בביטוחי הפרט. בנוסף, הפעילות בתחום מאופיינת בתנודות מחירים ובשינויים בעלות התביעות. בשוק זה, לרבות בענפי הפרט, קיימת רגישות גבוהה למחיר, וחברות הביטוח מתחרות ביניהן באמצעות מתן הנחות, מבצעים והטבות למבטחים ובשירות המוענק למבטחים, וכן בשיעורי העמלות שמעניקות החברות

לסוכני הביטוח, אשר להם השפעה להקטנת הרווחיות בתחום. כניסת מתחרים הפועלים באופן דיגיטלי, ישירות מול המבוטחים, ובמקביל הרחבה משמעותית של הפעילות הישירה מצד חברות הביטוח המסורתיות, הביאו להגברה ניכרת של התחרות בענפים אלה.

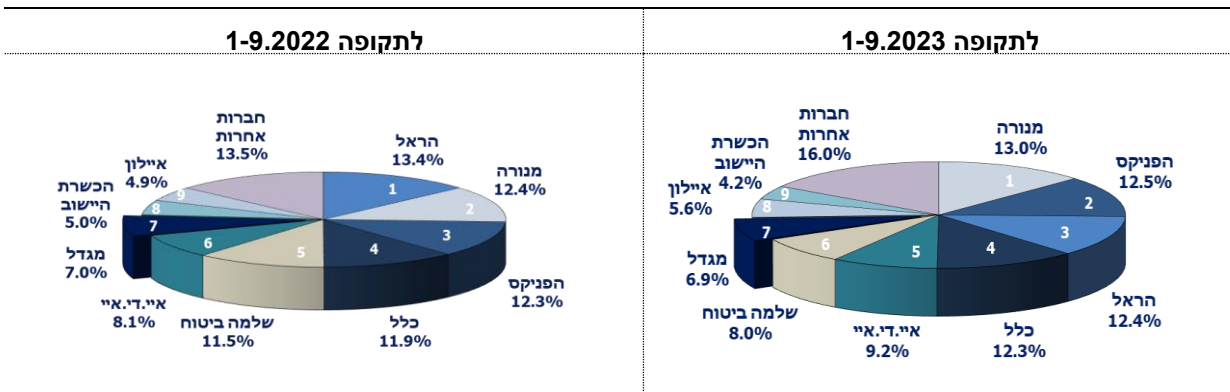
על פי נתוני משרד האוצר³⁰, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023, נרשמה עלייה של כ-13% בהיקף המצרפי של הפרמיות ברוטו בשוק הביטוח הכללי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, זאת לאחר שבתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 נרשמה עלייה של כ-9% בהיקף הפרמיות לעומת התקופה המקבילה בשנת 2021. בענף ביטוח רכב חובה הפרמיות שמרו על יציבות בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בענף ביטוח רכב רכוש חלה עלייה של כ-24%, בביטוחי החבות חלה עלייה של כ-10%, ובביטוחי הרכוש האחרים (ללא רכב) נרשמה עלייה של כ-12% בשוק. נתח השוק של הקבוצה, כפי שמשקף מהפרמיות ברוטו בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2023 עומד על שיעור של כ-8%, ובתקופה זו הקבוצה ממוקמת במקום השישי בין הגופים הפועלים בתחום, כמפורט להלן. לפירוט בדבר השינוי בפרמיות הקבוצה בביטוח כללי, ראה סעיף 2.8 בדוח הדירקטוריון.

13.2. נתוני שוק במונחי פרמיות ברוטו³¹

תחום ביטוח כללי בארץ בכללותו:

ביטוח רכב חובה:

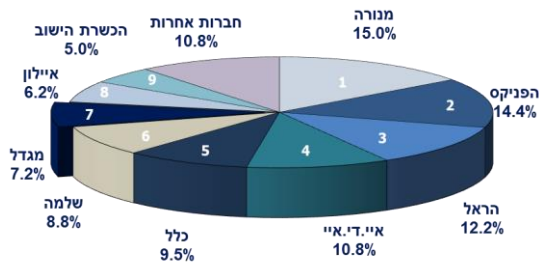
³⁰ נתוני השוק מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("דוחות ניהוליים").

³¹ הנתונים המפורטים בסעיף זה מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("דוחות ניהוליים"), למעט אם נאמר במפורש אחרת.

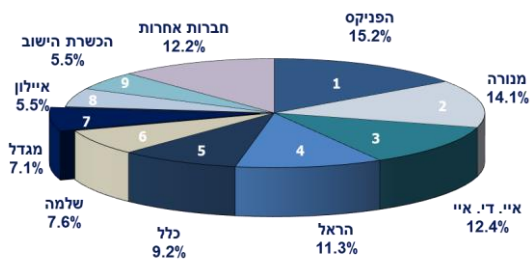
³² במסגרת חברות אחרות נכללת הקרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות בע"מ שנתח השוק שלה בתקופה 1-9.2023 הינו כ-1.4%

ביטוח רכב רכוש:

לתקופה 1-9.2022

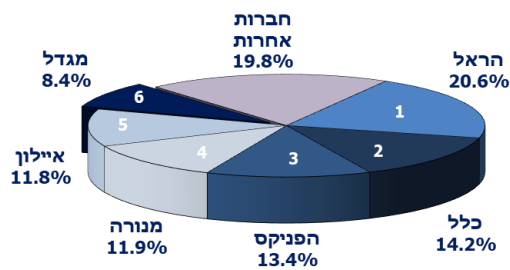

לתקופה 1-9.2023

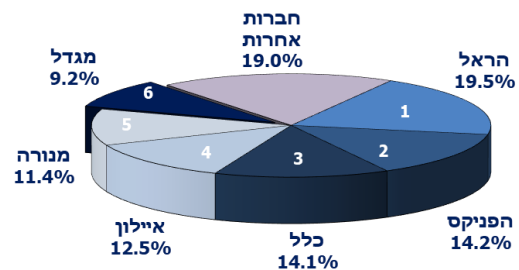

ענפי ביטוח כללי אחרים:

לתקופה 1-9.2022

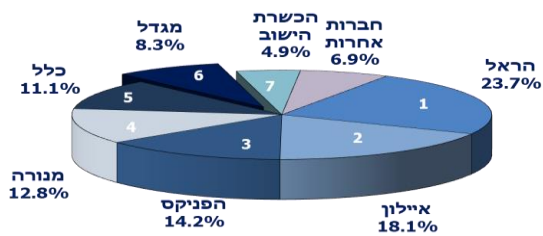

לתקופה 1-9.2023

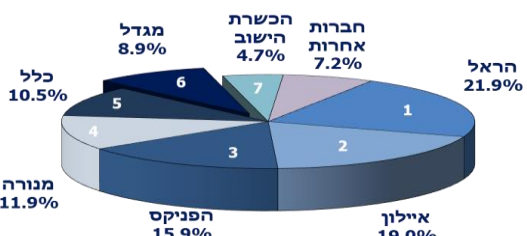

ענפי החבויות (ללא רכב חובה):

לתקופה 1-9.2022

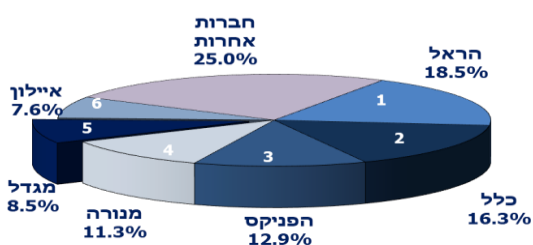

לתקופה 1-9.2023

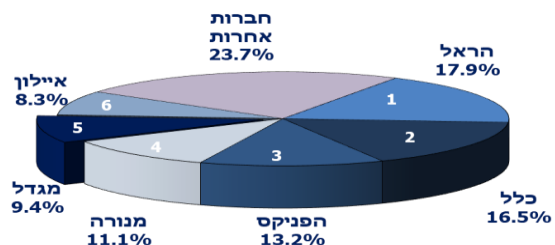

ענפי רכוש (ללא רכב רכוש)³³:

לתקופה 1-9.2022

לתקופה 1-9.2023

³³ במסגרת חברות אחרות נכללת הקרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות בע"מ שנתח השוק שלה בתקופה 1-9.2023 הינו כ-5.5%.

13.3. השיטות העיקריות של הקבוצה להתמודד עם התחרות

החברה מתמודדת עם התחרות בתחום הביטוח הכללי במספר מישורים:

- 13.3.1. ניהול התעריף בביטוחי הפרט ובביטוחים העסקיים - הקבוצה מנהלת את התעריף בביטוחי הפרט ובביטוחים העסקיים באופן שמאפשר לה להתחרות על נתחי השוק ופלחי הלקוחות בהם היא מעוניינת, תוך ניתוח המידע המצטבר שברשותה בתחום הביטוח הכללי אשר מאפשר לה להגיב לשינויים בשוק. החברה בוחנת מעת לעת מודלי תמחור אקטוארים חדשים, לרבות שיפור החיתום.
- 13.3.2. ריענון וגיוון הכיסויים הביטוחיים - החברה בוחנת את הכיסויים הביטוחיים המוצעים על ידה מעת לעת ומרעננת ומגוונת אותם על מנת לתת מענה מדויק ללקוחותיה, בהתאם לשינויים בטעמי הלקוחות.
- 13.3.3. מיתוג מחדש - החברה ממתגת את מוצריה מעת לעת מחדש בהתאם למגמות בשוק, ובמטרה להבטיח שיווק אפקטיבי ולשפר את כושר התחרות שלה.
- 13.3.4. שיפור תהליכי שיווק ומכירה, ובכלל זה באמצעות שימוש בכלים טכנולוגיים.
- 13.3.5. יעול תהליכי סילוק התביעות ושיפור השירות לסוכני ומבוטחי החברה בכל הקשור בתביעות.
- 13.3.6. הנגשת השירות ללקוחות ולסוכנים באמצעות תפעוליים וטכנולוגיים - החברה פועלת לשיפור השירות והנגשתו ללקוחותיה ולסוכנים באמצעות התייעלות תפעולית, הטמעה ושימוש במערכות מחשוב מתקדמות, לרבות פיתוח אמצעים דיגיטלים שונים לסוכנים אשר נועדו ליעל את עבודתם ולהקל עליה.

14. לקוחות

14.1. התפלגות הפעילות בתחום ביטוח כללי

להלן פרטים אודות התפלגות הפעילות בתחום ביטוח כללי, לפי פרמיות ברוטו, בשנים 2021-2023 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

2021		2022		2023	
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח
74	1,378	73	1,522	74	1,755
26	494	27	549	26	617
100	1,872	100	2,071	100	2,372

(1) כולל ציי רכב וחברות שעיסוקן ברכב.

העלייה בפרמיות בשנת 2023 לעומת שנת 2022 נבעה מגידול בכמות הפוליסות במרבית ענפי הביטוח הכללי וכן מעלייה בפרמיה הממוצעת בענף רכב רכוש.

לקבוצה אין תלות בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות בתחום ביטוח כללי. בנוסף, לקבוצה אין לקוח בודד שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה בדוחות המאוחדים. לפירוט חלוקת הפרמיות לפי ענפים במסגרת ביטוח כללי ראה באור 3 בדוחות הכספיים.

14.2. ותק והתמדה של הלקוחות

14.2.1. ביטוח רכב חובה

בשנת 2023, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב חובה, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת, הסתכם בכ-61% לעומת שיעור חידושים של כ-69% בשנת 2022 וכ-57% בשנת 2021. להלן פרטים אודות התפלגות וותק לקוחות בביטוח רכב חובה, במונחי מחזור פרמיות, לשנים 2021-2023:

מספר שנות ביטוח (שנות ותק)	2021	2022	2023
שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק) ⁽¹⁾	34%	43%	41%
שנת ביטוח שנייה (שנת ותק אחת)	19%	16%	19%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)	11%	11%	10%
למעלה משלוש שנות ותק	36%	30%	30%
סה"כ	100%	100%	100%

(1) בשנת 2022, הגידול במשקל הפרמיות בגין לקוחות חדשים (ללא וותק) נבע בעיקרו מגידול בכמות הפוליסות החדשות, ובכלל זה בשל זכייתה של החברה בחלק ממכרז ביטוח רכב עובדי המדינה לשנת 2022.

14.2.2. **ביטוח רכב רכוש**

בשנת 2023, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב רכוש, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת, הסתכם בכ-82% לעומת כ-81% בשנת 2022 וכ-60% בשנת 2021.

להלן פרטים אודות התפלגות וותק לקוחות בביטוח רכב רכוש, במונחי מחזור פרמיות, לשנים 2021-2023:

מספר שנות ביטוח (שנות וותק)	2023	2022	2021
שנת ביטוח ראשונה (ללא וותק) ⁽¹⁾	41%	40%	29%
שנת ביטוח שנייה (שנת וותק אחת)	19%	16%	21%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות וותק)	10%	12%	11%
למעלה משלוש שנות וותק	30%	32%	39%
סה"כ	100%	100%	100%

(1) בשנת 2022, הגידול במשקל הפרמיות בגין לקוחות חדשים (ללא וותק) נבע בעיקרו מגידול בכמות הפוליסות החדשות, ובכלל זה בשל זכייתה של החברה בחלק ממכרז ביטוח רכב עובדי המדינה לשנת 2022.

14.2.3. **פלח לקוחות משותף לענפי רכב חובה ורכב רכוש**

(א) בשנת 2023, פלח הלקוחות המשותף לענף רכב חובה ולענף רכב רכוש הינו כ-85% מהמבוטחים בענף רכב חובה, לעומת כ-81% בשנים 2022 ו-2021.

(ב) בשנת 2023, פלח הלקוחות המשותף לענף רכב רכוש ולענף רכב חובה הינו כ-93% מהמבוטחים בענף רכב רכוש, בדומה לשנים 2022 ו-2021.

14.2.4. **ביטוח דירות**

בשנת 2023, שיעור החידושים בענף ביטוחי הדירות³⁴ במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת הסתכם בכ-96% לעומת כ-95% בשנת 2022 וכ-91% בשנת 2021. להלן פרטים אודות התפלגות וותק לקוחות בביטוחי דירות³⁵ במונחי מחזור פרמיות לשנים 2021-2023 באחוזים:

מספר שנות ביטוח (שנות וותק)	2023	2022	2021
שנת ביטוח ראשונה (ללא וותק)	15%	14%	10%
שנת ביטוח שנייה (שנת וותק אחת)	12%	9%	10%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות וותק)	7%	8%	11%
למעלה משלוש שנות וותק	66%	69%	69%
סה"כ	100%	100%	100%

³⁴ לא כולל ביטוח ללווי בנקים למשכנתאות, אשר הינו במסגרת ביטוח קבוצתי ב-off run.

³⁵ לא כולל ביטוח ללווי בנקים למשכנתאות, אשר הינו במסגרת ביטוח קבוצתי ב-off run.

חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות - אין

חלק ד' - מידע נוסף ברמת כלל החברה

15. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה

15.1. רגולציה ופיקוח - כללי

פעילות הקבוצה בתחומים השונים כפופה לרגולציה ענפה ופיקוח הדוק על ידי רשויות פיקוח שונות, כדלקמן:

פעילויות הביטוח, פנסיה וגמל

פעילות הביטוח, הפנסיה והגמל בקבוצה, באמצעות החברה וחברות הבת שלה, נתונה לפיקוח הממונה, שבמסגרת סמכויותיו על פי החוקים השונים, מוסמך להוציא הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם וניהולם של הגופים הנמצאים תחת פיקוחו. בהתאם לחוק הפיקוח, עיסוק בביטוח, לרבות בתיווך בביטוח, מחייב קבלת רישיון, וחוק הפיקוח קובע הוראות לעניין רישוי מבטחים וסוכני ביטוח לרבות סמכות לבטל רישיונות. החזקה של אמצעי שליטה במבטח וסוכנות ביטוח מחייבת קבלת היתרים, וחוק הפיקוח כולל הוראות הנוגעות לקבלת היתרי שליטה והיתרי החזקה כאמור. פעילות הקבוצה בתחום הפנסיה מחייבת קבלת רישיון מבטח וכן קבלת היתר לפעול כחברה מנהלת. פעילות הקבוצה בתחום הגמל מחייבת אף היא קבלת היתר לפעול כחברה מנהלת. לפירוט בעניין רישיונות והיתרים כאמור, ראה סעיף 16.1.1 להלן.

יודגש, כי ההוראות הרגולטוריות המפורטות להלן אינן מהוות רשימה ממצה של כלל הוראות הדין החלות על הקבוצה אלא רק את ההוראות העיקריות שבהן, בראיית החברה.

יודגש, כי ההוראות הרגולטוריות המפורטות להלן אינן מהוות רשימה ממצה של כלל הוראות הדין החלות על הקבוצה אלא רק את ההוראות העיקריות שבהן, בראיית החברה.

15.2. הכרעות עקרוניות בתלונות, עריכת ביקורות, דרישות נתונים, עיצומים כספיים

כנגד הקבוצה, וכנגד קבוצות ביטוח אחרות, מוגשות, מעת לעת, תלונות, חלקן מועברות לממונה. הכרעות הממונה בתלונות אלו ניתנות לעיתים רחוקות כהכרעות רוחביות ביחס לקבוצות מבטחים.

במסגרת סמכויות הפיקוח עורך הממונה, מעת לעת, ביקורות ובדיקות מטעמו בגופים המוסדיים בקבוצה. במסגרת זו, בין היתר, מתקבלות דרישות ו/או הנחיות ביחס לטיפול הקבוצה במוצרים השונים, לרבות הנחיות לתיקון ליקויים או ביצוע פעולות שונות ובמקרים חריגים מחייבת ביצוע החזרים כספיים למבטחים ולעמיתים. בהתאם לממצאי ביקורות או נתונים המועברים, הממונה מטיל לעיתים עיצומים כספיים כחלק מסמכויות הפיקוח שלו.

15.3. פעילות הקבוצה בכללותה

להלן יפורטו הוראות דין מהותיות (לרבות טיטות) שפורסמו בתקופת הדוח ועד פרסומו המתייחסות לפעילויות הקבוצה בכללותה.

15.3.1. הצעה לבחינת שליטת גופים מוסדיים בתאגיד שהוא סוכן ביטוח או סוכן ביטוח פיננסי

בהמשך לאמור בסעיף 33.1.1 בדוח התקופתי לפרק תיאור עסקי התאגיד של שנת 2022, בחודש יולי 2023 פורסם קול קורא על ידי הצוות הבין-משרדי לבחינת החזקת גופים מוסדיים בסוכנויות ביטוח, אשר הוקם על מנת לבחון את השפעות ההחזקה של גופים מוסדיים בתאגידים שהם סוכן ביטוח על אופן הפעילות של סוכנויות אלו ועל האובייקטיביות שלהן בשיווק מוצרים. במסגרת הקול הקורא התבקשה התייחסות הציבור להיבטים הרלבנטיים העומדים בבסיס עבודת הצוות.

כצעד משלים לעבודת הצוות הוחלט לחוקק הוראת שעה, שתעמוד בתוקפה עד יום 31 בדצמבר 2024, שתאסור על רכישה של 20% או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה בסוכנויות ביטוח נוספות בידי הגופים המוסדיים, עד להגשת המלצת והחלת תיקוני החקיקה הנדרשים, במידת הצורך.

נכון למועד פרסום דוח זה, טרם פורסמו הנחיות ו/או המלצות הצוות הבין-משרדי ו/או תיקוני חקיקה לצורך הסדרת ההחזקה של סוכנויות ביטוח על ידי גופים מוסדיים ולא ברור מתי יפורסמו ואם בכלל, ומשכך אין ביכולתה של החברה להעריך את מידת המהותיות וההשפעה של המלצות הצוות, אם וככל שתהינה, על פעילות החברה.

15.3.2. הוראות לעניין מקורות מידע פיננסי שהם גופים מוסדיים

ביום 14 ביוני 2022 נכנס לתוקף חוק שירות מידע פיננסי, התשפ"ב-2021 ("חוק שירות מידע פיננסי"). החוק מסדיר את הפעילות הכלולה במתן שירות מידע פיננסי, הן מצד הגופים שייתנו את השירות והן מצד הגופים הפיננסיים בהם מוחזק מידע פיננסי של לקוחות.

מטרתו העיקרית של החוק היא לקדם "מערכת פיננסית פתוחה" ("Open Finance") שתאפשר ללקוח לקבל את כלל המידע הפיננסי על אודותיו באופן יעיל, נגיש ונוח, וזאת בהלימה עם המגמה בעולם, שבמסגרתה פועלות מדינות שונות להחיל אסדרה זו על גופים פיננסיים נוספים ומידע פיננסי נוסף.

החוק מטיל על מקורות מידע המחזיקים במידע פיננסי הנוגע ללקוח, חובה לאפשר לנותני שירותי מידע פיננסי גישה מקוונת למידע פיננסי של הלקוח, בכפוף להסכמתו.

הגופים המוסדיים של הקבוצה נחשבים אף הם למקורות מידע פיננסיים, אשר מחויבים להעניק גישה למידע פיננסי מהסוגים המוגדרים בחוק שירות מידע פיננסי.

בחודש יוני 2023 פרסם הממונה חוזר לעניין מקורות מידע שהם גופים מוסדיים. החוזר קובע הוראות לישום חובותיו של גוף מוסדי, כמקור מידע, כלפי נותן שירות מידע פיננסי לעניין מידע מסוג נתוני אשראי של לקוח.

15.3.3. הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תיקון – איסור סירוב התקשרות של גוף מוסדי עם סוכן ביטוח)

בחודש ינואר 2024 פורסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תיקון – איסור סירוב התקשרות של גוף מוסדי עם סוכן ביטוח), התשפ"ד-2024 במסגרתה מוצע לתקן את סעיף 41 לחוק הפיקוח ולקבוע איסור על גופים מוסדיים לסרב סירוב בלתי סביר להתקשר עם סוכני ביטוח בהסכם בעל תנאים דומים לתנאים שנקבעו עם סוכן ביטוח אחר שעמו הגוף המוסדי התקשר ו/או סירוב המבוסס על מספר הלקוחות, מאפייני הלקוחות או היקף הסכומים של לקוחות הסוכן. עוד מוצע שכל סירוב התקשרות או סיום התקשרות יהיו בהודעה לסוכן הביטוח, בכתב, תוך פירוט הנימוקים לסירוב. בנוסף, מוצע לקבוע שסירוב המבוסס על הסכם שאינו רווחי לגוף המוסדי לעניין שיעור ותנאי דמי העמילות לגבי סוג מוצר ביטוח מסויים, לא ייחשב כסירוב בלתי סביר, ובלבד שאין הסכם הכולל תנאים כאמור עם סוכן ביטוח אחר.

נכון למועד דוח זה טרם פורסם נוסח סופי של הצעת החוק ואין באפשרות החברה להעריך באופן מלא את השלכות הצעת החוק, אם וככל שתגובש לתיקון החוק, על פעילותה.

15.4. הוראות רגולטוריות בעקבות המלחמה

לנוכח מלחמת חרבות ברזל וההכרזה על מצב מיוחד בעורף, ובשל הצורך לקבוע הוראות מיוחדות שיקלו על הציבור ועל התנהלות הגופים המוסדיים וכן בשל הצורך לקבוע הוראות מיוחדות בנוגע לאופן הפעולה של הגופים המוסדיים בתקופה זו, פורסמו מספר חוקים, עדכונים ותיקונים לחקיקה קיימת, הנחיות מנהליות והוראות מקצועיות על-ידי הממשלה והממונה. להלן תמצית ההסדרים התחיקתיים כאמור שפורסמו בעקבות מלחמת חרבות ברזל עד מועד פרסום הדוח הרלוונטיים לפעילות חברות הקבוצה:

15.4.1. הנחיות לגופים המוסדיים על רקע מלחמת "חרבות ברזל"

ביום 17 באוקטובר 2023 פרסם הממונה דגשים והנחיות לאופן הפעולה של גופים מוסדיים בתקופת המצב המיוחד בעורף, ביחס לשירות הניתן למבוטחים ולחוסכים ולהיבטים התפעוליים של הגופים, לרבות לעניין זמינות, נגישות ורציפות השירותים המסופקים; אופן הטיפול בפניות לקוחות על רקע המלחמה והשלכותיה; חידוש פוליסת ביטוח ומענה לרצף ביטוח; הקפאת ביטוחים ומתן הקלות בתשלום דמי ביטוח, יישוב תביעות בביטוחי סיעוד והלוואות לעמיתים ומבוטחים. ההנחיות כללו דגשים לעניין היבטי ממשל תאגידי וניהול סיכונים של הגופים המוסדיים על רקע השלכות המלחמה והמצב המיוחד בעורף.

בחודש נובמבר 2023, פרסם הממונה הנחיות נוספות על רקע התמשכות המלחמה, וביניהן: (1) הוספת נתב שיחות במוקד הטלפוני הקיים, במטרה לאפשר לנפגעי המלחמה וקרוביהם להזדהות

לצורך קבלת קדימות בתור ולספק להם שירות מהיר, רגיש ומותאם; (2) דרישה לפעול לזיהוי מקרי פטירה שאירעו במסגרת המלחמה ולהתאים את פעולות האיתור המבוצעות לכל מקרה ומקרה (איתור עמיתים ומוטבים); (3) ביצוע מירב המאמצים להגדלת הסיכוי לקבל דברי דואר שגוף מוסדי מחויב לשלוח, ובכלל זה לשלוח מכתבים והודעות גם לכתובת דואר אלקטרוני, ככל שזו ידועה לגוף המוסדי (גם במקרים בהם העמית לא בחר בחלופה זו לצורך קבלת דיוור); (4) החזר פרמיה ושמירה על רצף ביטוחי לרכב מגויס; (5) הנחיות לעניין יישוב תביעה בביטוח דירה שאינה תפוסה, לפיהן מצופה כי חברת הביטוח לא תדחה תביעת ביטוח של מבוטח בשל העובדה שהדירה פנויה למעלה מ- 60 ימים ובשל נסיבות שמנעו מלהתגורר בה.

15.4.2. הוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון לשעת חירום (להלן: "הוראות שעה")

ביום 23 באוקטובר 2023 פרסם הממונה שורה של הוראות שעה, שנועדו להתאים את עבודתם של הגופים המוסדיים למצב המיוחד בעורף. הוראות השעה, שנעשו בדרך של תיקון חוזרים של הממונה, עוסקות במספר תחומי פעילות של הגופים המוסדיים ובעיקרן - הוראות לעניין חידוש חוזה ביטוח בתחום הביטוח הכללי; דחיית מועד התחילה של הוראות חוזר מסלולי השקעה, מיום 1 בינואר 2024 ליום 1 ביולי 2024; דחייה בשלושים ימים של מועד משלוח הדוח הרבעוני למבוטחים ולעמיתים בגין הרבעון השלישי לשנת 2023; וכן הארכת המועדים האחרונים הקבועים לפרסום ולדיווחים שונים של הגופים המוסדיים, לרבות דוחות תקופתיים ודוחות אקטואריים, דיווח בדבר הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA); כן ניתנו הקלות המאפשרות גמישות בביצוע השקעות בשוק ההון, ובפרט ביחס להיקף האנליזה הנדרשת טרם רכישה בשוק המשני ומתן אורכה ביחס למועד תיקופן של אנליזות קיימות.

ביום 3 בדצמבר 2023 פרסם הממונה הוראות שעה נוספות במסגרתן נקבעו הוראות, בין היתר, לעניין דחיית המועד הנדרש לשליחת הודעות למבוטחים מכוח הוראות החוזר המאוחד בנושא "עריכת תכנית לביטוח בריאות", כך שההודעות תישלחנה יחד עם הודעת חברת הביטוח למבוטחים לפני מועד חידוש הפוליסות הקרוב בחודש יוני 2024; ותיקון הוראות חוזר "ייפוי כוח לבעל רישיון" לפיו ייפוי כוח שניתן לבעל רישיון, לפי נספח ב' לחוזר למשך עשר שנים, אשר פג תוקפו בתקופה שבין 1 באוקטובר 2023 ועד ליום 1 בינואר 2024, יהיה בתוקף עד לתום חודשיים ממועד סיום ההכרזה על מצב מיוחד בעורף או עד לשישה חודשים מיום סיום תוקף ייפוי הכוח, לפי המוקדם מביניהם.

15.4.3. חוק דחיית מועדים (הוראת שעה)(חרבות ברזל)(חזרה, פסק דין או תשלום לרשות)

ביום 18 באוקטובר 2023 פרסם חוק דחיית מועדים (הוראת שעה)(חזרה, פסק דין או תשלום לרשות), התשפ"ד – 2023 (להלן: "חוק דחיית מועדים") זה, במסגרתו נקבעו הוראות למתן דחייה לתקופה של 30 ימים לביצועם של פעולות ותשלומים, אשר היו צריכים להתבצע בתקופה שמיום 7 באוקטובר 2023 ועד ליום 7 בנובמבר 2023 (להלן: "התקופה הקובעת"), לרבות מכוח חזרה ופסק דין לזכאים המפורטים בחוק. ביום 7 בנובמבר 2023 פרסם צו שקבע הארכה של התקופה הקובעת עד ליום 7 בדצמבר 2023 וכן הורה על דחייה בביצועם של פעולות ותשלומים כאמור לתקופה של 60 ימים (במקום 30 ימים). בהמשך לכך, ביום 7 בדצמבר 2023, פרסם צו נוסף, אשר הורה על דחיית התקופה הקובעת עד ליום 31 בדצמבר 2023 ועל הארכת תקופת הדחייה של פעולות ותשלומים הכפופים לחוק דחיית מועדים לתקופה של 85 ימים (במקום 60 ימים) או עד ליום 31 בדצמבר 2023, לפי המוקדם מביניהם.

בהמשך לאמור לעיל לעניין פרסומו של חוק דחיית מועדים והצווים שפורסמו מכוחו, אשר התייחסו כאמור לתקופה שבין 7 באוקטובר 2023 ועד ליום 31 בדצמבר 2023 (להלן: "התקופה הקובעת הראשונה"), פרסם ביום 31 בדצמבר 2023 חוק דחיית מועדים (הוראת שעה- חרבות ברזל) (חזרה, פסק דין או תשלום לרשות) (תיקון) (דחיית מועדים בתקופה הקובעת השנייה), התשפ"ד-2023 (להלן: "התיקון לחוק דחיית מועדים"), אשר קבע הסדר המשך שיחול בתקופה שבין 1 בינואר 2024 ועד ליום 29 בפברואר 2024 (להלן: "התקופה הקובעת השנייה"), אשר מקנה:

(א) זכאות לדחיית התשלומים או התחייבויות שנכללו בתחולת החוק במהלך התקופה הקובעת הראשונה ב- 145 ימים או עד ליום 29 בפברואר 2024, לפי המוקדם מביניהם;

(ב) זכאות של דחיית תשלומים או התחייבויות שחלים במהלך התקופה הקובעת השנייה לתקופה של 31 ימים לרשימת הזכאים המפורטת בתיקון לחוק דחיית תשלומים.

15.4.4. חוק הארכת תקופות ודחיית מועדים (הוראת שעה – חרבות ברזל) (סדרי מינהל, תקופות כהונה ותאגידים)

בחודש נובמבר 2023 פורסם חוק הארכת תקופות ודחיית מועדים (הוראת שעה – חרבות ברזל) (סדרי מינהל, תקופות כהונה ותאגידים), התשפ"ד 2023, במסגרתו נקבעו, בין היתר, הקלות והארכות מועד של שלושה חודשים לעניין כינוס אסיפה שנתית, תקופות כהונה של דירקטורים חיצוניים ודירקטורים בלתי תלויים ותוקף עסקאות הטעונות אישורים מיוחדים, במקרים בהם המועדים הרלבנטיים חלים בתקופות הקובעות המוגדרות בחוק.

15.4.5. תיקון חוק ההתיישנות (תיקון מס' 8 – הוראת שעה – חרבות ברזל)

על רקע המצב המיוחד בעורף והשלכותיו על המשק, וכן הקושי של אזרחי מדינת ישראל לנהל הליכים משפטיים אזרחיים, בחודש ינואר 2024 פורסם תיקון מס' 8 לחוק ההתיישנות, תשי"ח-1958 ("התיקון"). התיקון קובע כי ככלל, התקופה שבין ה-7 באוקטובר 2023 ועד ליום 6 באפריל 2024, לא תבוא במניין הימים לעניין התיישנותה של עילת תביעה.

החברה נערכה לישום הוראות ההסדרים הרגולטוריים שפורסמו בעקבות המלחמה, כמפורט בסעיפים 15.4.1 עד 15.4.5 לעיל.

15.5. תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

להלן יפורטו הוראות דין מהותיות החלות על התחום, וכן הסדרים תחיקתיים אשר פורסמו בתקופת הדוח ועד פרסומו.

15.5.1. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ("חוק הפיקוח")

חוק הפיקוח כולל הוראות שעניינן הפיקוח על עסקי הביטוח ובין היתר הוראות בדבר הגבלות על ניהול עסקים, הוראות לעניין משטר תאגדי, אורגנים ובעלי תפקידים במבטח, דינים וחשבונות, סמכויות פיקוח ובירור מנהלי, הוראות לעניין הפרדת עסקי ביטוח חיים מעסקים אחרים של מבטח, הוראות לעניין שמירה על ענייני מבטחים, הוראות לעניין שמירה על יכולת לקיים התחייבויות ועל ניהול תקין, הוראות המסמיכות את שר האוצר ו/או הממונה על שוק ההון להתקין תקנות ולהוציא הוראות, על פי הסמכויות שהוגדרו להם, בעניינים שונים הקשורים לפיקוח על פעילות הביטוח על היבטיהם השונים ועוד. מכוח הסמכויות האמורות, הותקנו תקנות בנושאים שונים וכן מפורסמות מעת לעת על-ידי הממונה הוראות שונות שעניינן הסדרת פעילותם של הגופים המפוקחים על-ידו.

חוק הפיקוח כולל הוראות שעבירה עליהן מהווה עבירה פלילית, וכן מסמיך את הממונה להשית עיצומים כספיים בסכומים משמעותיים תוך שימוש בסמכויות מנהליות שהחוק מקנה לו.

15.5.2. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 ("חוק קופות גמל")

החוק מסדיר את דרכי הקמתן של קופות גמל, את סוגי קופות הגמל, אופן ניהולן ודרכי פעילותן של החברות המנהלות, ואת מערכת היחסים שבין העמית והחברה המנהלת. חוק קופות גמל מחיל חלק מהוראות חוק הפיקוח אף על חברות מנהלות. חוק קופות גמל כולל הוראות לעניין סמכות הממונה לתת הוראות ניהול תקין בדומה לסמכות הממונה להוציא הוראות לניהול תקין אצל מבטח והוראות דומות לעניין עיצומים כספיים ועבירות פליליות בדומה לחוק הפיקוח. הוראות החוק מסדירות אף את זכותו של עובד לבחור את סוג המוצר הפנסיוני והגוף המוסדי ממנו הוא רוצה לרכוש את המוצר שבחר. תכניות ביטוח המוכרות כקופת ביטוח, כפופות אף הן לחלק מההוראות הכלולות בחוק קופות גמל.

15.5.3. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים) התשע"ב-2012 ("תקנות ההשקעה") והחוזר המאוחד - פרק ניהול נכסי השקעה

בתקנות ההשקעה נקבעה מסגרת אחידה לכללי השקעה החלים על כל הגופים המוסדיים, המסדירה את עקרונות ההשקעה בנכסים של הגופים המוסדיים, ומסמיכה את הממונה לקבוע הוראות בעניינים שונים המתייחסים לכללי ההשקעה החלים על גופים מוסדיים (נוסטרו), חברה מנהלת, כספי פוליסות

משתתפות ברווחים ונכסי קרנות פנסיה וקופות גמל). בתקנות ההשקעה נקבעו מגבלות שונות על השקעות הגופים המוסדיים והמשקיעים המוסדיים, כגון מגבלות החשיפה לתאגיד ולקבוצת תאגידים (הן ביחס לשווי הנכסים המנוהלים, סוג ההתחייבות או ההון העצמי, והן ביחס לשיעור ההחזקה באמצעי שליטה בתאגיד) ומגבלות החשיפה לאפיקי השקעה מסוימים.

בנוסף, חלות על ניהול השקעות על ידי גופים מוסדיים הוראות החוזר המאוחד – פרק ניהול נכסי השקעה. במסגרת פרק זה נקבעו, בין היתר, הוראות בנוגע לתשתית הארגונית והתפעולית של הגופים המוסדיים, ניהול נכסי אשראי וחוב, התקשרויות עם צדדים קשורים, חובת המשקיע המוסדי לפרסם מראש את מדיניות ההשקעה שלו והוראות משלימות לתקנות החלות על גופים מוסדיים שנקבעו בהתאם לסמכות שהוקנתה לממונה (כגון בנושאים הוצאות ישירות והצבעה באסיפות כלליות).

15.5.4. חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981

החוק מסדיר בעיקר את מערכת היחסים בין המבטח ובין המבוטח, לרבות מעמדו של סוכן הביטוח, וכן קובע הוראות שונות בנושאים העיקריים הבאים: מהות חוזה הביטוח, חובת גילוי ותוצאות אי הגילוי, תקופת הביטוח והתנאים לביטולה או לקיצורה, מעמדם וזכויותיהם של מוטבים, הוראות לעניין תשלומי דמי הביטוח ומועדיהם (לרבות קביעת ריבית מיוחדת על הימנעות מתשלום תגמולי ביטוח שאינם שניים במחלוקת), הוראות לעניין שינויים בסיכון המבוטח, הוראות לעניין אופן תשלומי תגמולי הביטוח (לרבות מועד התיישנות לגביהם) והוראות שונות המיוחדות לסוגי הביטוח השונים כגון ביטוח חיים, ביטוח תאונות מחלה ונכות, ביטוח נזקים, ביטוח חבות וכו'.

15.5.5. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (יעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005

חוק זה מסדיר שני נושאים מרכזיים:

(א) הוראות שעניינן העיסוק ביעוץ ושיווק של מוצרים פנסיוניים והפיקוח עליהם.

(ב) הוראות שעניינן מערכת סליקה פנסיונית מרכזית.

עיסוק ביעוץ ובשיווק של מוצרים פנסיוניים - החוק מגדיר שני עיסוקים הדורשים הכשרה ורישוי – (1) יעוץ פנסיוני; (2) שיווק מוצרים פנסיוניים. האבחנה בין יעוץ לשיווק מבוססת על קיומה של "זיקה" של בעל הרישוי למוצר שהוא משווק. בחוק קבועות הוראות לעניין חובת הרישוי הן של יועץ פנסיוני והן של משווק פנסיוני, התנאים למתן רישיונות כאמור, חובותיו של בעל רישיון, איסורים והגבלות החלים על עיסוק ביעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני (לרבות הוראות לעניין עיסוק ביעוץ פנסיוני על-ידי תאגיד בנקאי), הוראות לעניין הפיקוח על בעל רישיון, לרבות סמכות הממונה להוציא הוראות לניהול תקין ושמירה על עסקי מבוטחים, הוראות הנוגעות למערכת היחסים בין היועץ/הסוכן הפנסיוני ובין הגוף המוסדי שנועדו להשוות הוראות חוק רלבנטיות החלות על סוכנים אף על משווקים ויועצים פנסיוניים, וכן הוראות המקנות לממונה סמכות להשית עיצומים וסנקציות פליליות.

הסדרת נושא המסלקה הפנסיונית - החוק כולל הוראות שעניינן הסדרת הקמתה והפעלתה של מסלקה פנסיונית, לרבות ההיתרים הנדרשים להקמתה, וכן הוראות שעניינן חובת השימוש במערכת הסליקה הפנסיונית.

15.5.6. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012

התקנות האמורות מהוות חלק מההסדרה הרגולטורית בדמי הניהול של התחום, שנכנסה לתוקף החל מיום 1 בינואר 2013, וקובעות מודל אחיד לגביית דמי הניהול בשלושת מוצרי החסכון הפנסיוני (פוליסות ביטוח המוכרות כקופות גמל, קרנות פנסיה וקופות גמל), כך שדמי הניהול נגבים הן מההפקדות והן מהצבירה, וכן קובעות את גובה דמי הניהול המירבי אותו ניתן לגבות ממוצרי החסכון הפנסיוני.

15.5.7. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008

תקנות אלה מסדירות העברת כספים בין קופות גמל ("העברת כספים") וכוללות הוראות בנושאים העיקריים הבאים: התנאים והסייגים להעברת כספים, המועדים להעברת הכספים (לרבות מנגנון פיצוי

בגין עיכוב בהעברתם), אופן העברת הכספים, העברת האחריות הביטוחית במקרה בו לעמית העובר היה כיסוי ביטוחי לסיכונים נכות או מוות, מניעת תכנוני מס לא לגיטימיים באמצעות העברת כספים ועוד.

15.5.8. **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופות גמל), התשע"ד-2014**

בחודש פברואר 2016 נכנסו לתוקף, בצורה הדרגתית, תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופות גמל) התשע"ד-2014 ("תקנות התשלומים"), המסדירות את אופן זרימת המידע בין כלל הגורמים המעורבים לעניין אופן ביצוע ההפקדות ושיון למרכיבי חשבון קופת הגמל (מעסיקים, גופים מוסדיים וחברות מתפעלות).

16. **חסמי כניסה ויציאה**

16.1. **חסמי כניסה**

חסמי הכניסה העיקריים של תחומי הפעילות השונים של הקבוצה קבועים בהוראות הדינים הרלבנטיים המחייבים קבלת רישיונות והיתרים.

16.1.1. **רישיונות והיתרים**

(א) **פעילות ביטוח, קרנות פנסיה וקופות גמל**

בהתאם לחוק הפיקוח, עיסוק בביטוח (לרבות החזקה של חברה מנהלת של קרן פנסיה) מחייב מתן רישיון מבטח לפי חוק הפיקוח ("רישיון מבטח"), החזקה של יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה במבטח מותנית בקבלת היתר להחזקת אמצעי שליטה מאת הממונה³⁶ ("היתר החזקה"), ושליטה במבטח או בסוכן תאגיד מותנית אף היא בקבלת היתר שליטה מאת הממונה ("היתר שליטה").

בין יתר השיקולים למתן רישיון מבטח, סוכן תאגיד, היתר החזקה והיתר שליטה מביא הממונה בחשבון מגוון רחב של שיקולים ובהם, בין היתר, הצגת תכניות הפעולה של המבקש, התאמת נושאי המשרה לתפקידם, האמצעים הכספיים, הניסיון והרקע העסקי של הגורמים המבקשים את הרישיון או ההיתרים, התחרות בשוק ההון לרבות במשק הביטוח ורמת השירות בו, המדיניות הכלכלית של הממשלה, הסדרים לעניין ביטוח משנה, צוות העובדים וכו'. הממונה רשאי לקבוע תנאים ומגבלות בקשר למתן ההיתרים, לרבות ביחס לקיום גרעין שליטה קבוע ויציב במבטח, איסור על שעבוד של אמצעי שליטה הנכללים במסגרת שרשרת השליטה במבטח, שמירת מסגרת קבוצת השליטה לרבות קביעת הוראות או מגבלות ביחס למכירה או העברה של אמצעי השליטה לאחר.

בהתאם לחוק קופות הגמל, עיסוק בניהול קופות גמל מחייב מתן רישיון חברה מנהלת, וכן החזקה של יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה בחברה מנהלת של קופת גמל מותנית בקבלת היתר החזקה ו/או היתר שליטה, לפי העניין. השיקולים שנמנו לעיל לעניין מתן הרישיונות וההיתרים במבטח חלים, בשינויים המחויבים, אף על קופות הגמל, דין קופת גמל לקצבה כדין מבטח.

כמו כן, בהתאם לסעיף 32(ג) לחוק הפיקוח, נקבע איסור על החזקה מהותית בתחום החסכון לטווח ארוך³⁷. החזקה מהותית הוגדרה כהחזקת נתח שוק העולה על 15% מסך נכסי החסכון לטווח ארוך, כפי שהוגדרו בחוק הפיקוח.

בהתאם לנתונים שפרסם הממונה בחוזר מחודש דצמבר 2023, סך שווי כלל נכסי החסכון לטווח ארוך, נכון ליום 30 בספטמבר 2023 עומד על כ-1,893.2 מיליארד ש"ח. נתח השוק המקסימלי,

³⁶ גופים המנהלים כספי לקוחות (מבטח, חברה מנהלת, וקרן וקרן סל כהגדרתן בחוק השקעות משותפות) יוכלו לקבל היתר החזקה שלא יעלה על 7.5% מאמצעי שליטה בגוף מוסדי בתנאים שנקבעו במדיניות רשות שוק ההון למתן היתר להחזקת אמצעי שליטה בגוף מוסדי לגופים המנהלים כספי לקוחות.

³⁷ לעניין החזקה מהותית בתחום החסכון לטווח ארוך לצורך קבלת ההיתר כאמור, לא יילקחו בחשבון הפרמטרים הבאים: (1) שינוי בשווי השוק של נכסי החסכון לטווח ארוך המנהלים; (2) שינוי בשווי כלל נכסי החסכון לטווח ארוך; (3) הצטרפות מבטחים/עמיתים לתוכניות הביטוח/קופות גמל באופן המגדיל את סך הנכסים, למעט הצטרפות שבאה בעקבות התקשרות עם גוף מוסדי אחר או מיזוג עמו.

בהתאם לחישוב האמור ונכון למועד הנ"ל הינו כ-284.0 מיליארד ש"ח. הקבוצה מחזיקה, נכון ליום 30 בספטמבר 2023 ועל בסיס הנתונים שעל-פיהם חושבו שווי הנכסים האמורים בכ- 14.6% מסך נכסי החסכון לטווח ארוך.

(ב) הון מינימאלי נדרש ממבטח

בחודש אפריל 2018 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מזערי הנדרש לקבלת רישיון מבטח), התשע"ח-2018 (להלן בפסקה זו: "תקנות הון עצמי מזערי לקבלת רישיון מבטח"), אשר ביטלו והחליפו את תקנות ההון, באופן הבא: לעניין הון עצמי מזערי לקבלת רישיון של חברת ביטוח, יחולו תקנות הון עצמי מזערי לקבלת רישיון מבטח, אשר במסגרתן הופחת ההון העצמי הנדרש לקבלת רישיון חברת ביטוח. כך, נקבע כי ככלל, לחברה המבקשת לעסוק בביטוח חיים או בביטוח בריאות ארוך טווח - נדרש הון עצמי מינימלי של 15 מיליון שקלים חדשים; ולחברה המבקשת לעסוק בביטוח כללי או בביטוח בריאות קצר טווח - נדרש הון עצמי מינימלי של 10 מיליון שקלים חדשים, ואולם לחברה המבקשת לעסוק בביטוח חבויות - 15 מיליון שקלים חדשים.

(ג) ההיתר להחזקת אמצעי שליטה בגופים המוסדיים בקבוצה

במסגרת מהלך העברת החזקות אליהו 1959 לידי אליהו הנפקות, ניתן לאליהו הנפקות ביום 19 בספטמבר 2017 היתר הממונה להחזקת אמצעי שליטה ולשליטה בחברה, מגדל מקפת ויוזמה (להלן: "ההיתר החדש"). ההיתר החדש כולל תנאים ומגבלות כמקובל בהיתר שליטה במבטחים. כמו כן, לפרטים נוספים לעניין ההון העצמי הנדרש מהגופים המוסדיים אשר בשליטת אליהו הנפקות, ראה באור 14ד. בדוחות הכספיים.

נוסף על האמור לעיל, מר שלמה אליהו מסר לממונה כתב התחייבות שנחתם ביום 18 בספטמבר 2017. בהתאם לכתב התחייבות האמור (שתוקף היתר השליטה הותנה במסירתו), התחייב מר שלמה אליהו, בהיותו בעל השליטה בחברה, במגדל מקפת ויוזמה ("המבטחים"), להשלים את ההון העצמי של החברה לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על עסקי הביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן וכן להשלים את ההון העצמי של מגדל מקפת ושל יוזמה לסכום הקבוע בתקנות ההון, או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן. ההתחייבות היא בלתי הדירה ותקפה כל עוד מר שלמה אליהו שולט, במישרין או בעקיפין, במבטחים הנזכרים לעיל.

בשל המיזוג של יוזמה למגדל מקפת בשנת 2021 ובעקבות בקשה שהוגשה לממונה, התקבל היתר מעודכן לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה, אשר אינו כולל עוד את יוזמה בין החברות שעליהן חל ההיתר.

(ד) היתרים ומגבלות בעקבות רכישת השליטה בחברה

היתר הממונה על התחרות - ביום 12 ביוני 2012, ניתן אישור הממונה על התחרות (כהגדרתו אז, הממונה על ההגבלים העסקיים) למיזוג בין מר שלמה אליהו, אליהו 1959 והחברה. אישור הממונה על התחרות תוקן ביום 7 בדצמבר 2014. על פי תנאי המיזוג (כולל התיקון מיום 7 בדצמבר 2014) החל ממועד השלמת העסקה, לא תתקשר החברה (במישרין ובעקיפין)³⁸, בהסכם עם חברות סוחרות קשורות³⁹ לביצוע עסקאות בנכסי עמיתים, אשר התמורה בגינו תשולם מנכסי העמיתים, אלא בדרך של הליך תחרותי המעניק לכל חברה סוחרת הזדמנות שווה להשתתף בו ("ההליך התחרותי") ואשר ישתתפו בו ארבע חברות סוחרות לכל הפחות.

הצעתה של חברה סוחרת קשורה לביצוע עסקאות מסוימות בנכסי עמיתים, תוכל להיבחר בהליך התחרותי רק במידה שהוגשו הצעות לביצוע של אותו סוג עסקאות מארבע חברות סוחרות לכל

³⁸ לעניין זה החברה משמעה - החברה, לרבות אדם קשור, כהגדרת מונח זה בכללי ההגבלים העסקיים (הוראות והגדרות כלליות), התשס"ו-2006.

³⁹ חברה סוחרת קשורה הוגדרה - חברה סוחרת, אשר לפחות חמישה אחוזים ממניותיה מוחזקות, במישרין או בעקיפין, על-ידי בעל שליטה במגדל, לרבות אחזקה באמצעות נאמן ולמעט חברה סוחרת שבמועד השלמת העסקה לרכישת השליטה בחברה על ידי מר שלמה אליהו מלוא מניותיה מוחזקות, במישרין או בעקיפין, על-ידי החברה.

הפחות, וכן שתעריפי העמלות שהציעה החברה הסוחרת הקשורה הם הנמוכים ביותר מבין הצעות אלו.

החברה לא תנהל משא ומתן או מגעים עם חברה סוחרת קשורה או מי מטעמה, בקשר לפרטי ההליך התחרותי ותנאיו, לפני פרסום מסמכי ההליך התחרותי ואחריו ועד לבחירת הזוכים בו, למעט קבלת הבהרות בקשר להצעות שהוגשו על-ידי המשתתפים בהליך.

במועד רכישת השליטה הוראה זו הייתה רלבנטית לבנק לאומי ובנק אגוד. נכון למועד דוח זה, ההוראה איננה רלוונטית. לפירוט ראה באור 1.38 א.1 בדוחות הכספיים.

16.1.2. הון עצמי ומגבלות על חלוקת דיבידנד

לפירוט בעניין ההון הנדרש של הגופים המוסדיים בקבוצה, ומגבלות לעניין חלוקת דיבידנד לרבות סכומי עודפים שאינם ניתנים לחלוקה, ראה סעיף 5 בחלק א' לעיל וכן באור 1.14 ד. בדוחות הכספיים.

16.1.3. מומחיות, ידע וניסיון

הפעילות הביטוחית והפיננסית של עסקי הקבוצה מחייבת ידע מקצועי ספציפי, בעיקר בתחום האקטואריה וניהול סיכונים, והיכרות עם שוקי הפעילות לרבות שוק ההון, שוק המוצרים הפיננסיים ושוק ביטוח המשנה. כמו כן, לצבירת ניסיון בפעילות זו ומידע אקטוארי ובסיס נתונים רחב חשיבות רבה לקביעת תעריפים וחיתום של עסקים חדשים. מעבר לכך, הפעילות הביטוחית והפיננסית של הקבוצה מחייבת קיום תשתית טכנולוגית ומקצועית התומכת בתחומי הפעילות של הקבוצה וכוח אדם, מקצועי, מיומן ובהיקפים מתאימים.

16.1.4. גודל מינימלי (מסה קריטית)

על מנת לכסות את עלויות התפעול הקבועות הגבוהות הנדרשות להפעלת המערכות הביטוחיות וההשקעיות, כולל הצורך לענות על הדרישות הרגולטוריות המשתנות בתחומים השונים, דרוש היקף מינימלי של הכנסות על מנת לכסות את עלויות התפעול.

16.2. חסמי יציאה

חסמי היציאה העיקריים מפעילויות הקבוצה השונות קבועים אף הם בדינים הרלבנטיים.

16.2.1. פעילות הביטוח הפנסיה והגמל

פירוק או חיסול של עסקי ביטוח של מבטח כפופים לפיקוחו של הממונה אשר רשאי להורות למבטח לפעול בדרך מסוימת בחיסול העסקים או לפנות לבית המשפט בבקשה למתן צו שהפירוק יהיה בידי בית המשפט או בפיקוחו.

מיזוג, פיצול, הפסקת ניהול או פירוק מראון מחייבים קבלת אישור מראש של הממונה, לרבות מתן היתר שליטה חדש לגורם אשר רוכש את הפעילות. אם הוגשה בקשה לצו למינוי כונס נכסים או מפרק זמני על חברה מנהלת והצווים כאמור לא בוטלו תוך תקופה מסוימת שנקבעה בחוק קופות הגמל או שהניהול לא עבר לחברה מנהלת אחרת תוך התקופה שנקבעה בחוק, רשאי הממונה להחיל את סמכויותיו בכל הקשור לשמירת יציבותה של קופת הגמל לרבות מינוי מנהל מורשה בהתאם לכללים שנקבעו לגבי חברות ביטוח.

בעסקי ביטוח חיים והפנסיה וכן בעסקי ביטוח כללי ובריאות בענפים המאופיינים "בתביעות זנב ארוך" - הפסקת הפעילות כרוכה בהמשך הטיפול בתיק הלקוחות הקיים ובתביעות ביטוחיות הנובעות ממנו לתקופות ארוכות (Run Off).

17. גורמי הצלחה קריטיים

הגורמים המנויים להלן הינם גורמים המשפיעים על ההצלחה בפעילויות הקבוצה ("גורמי הצלחה").

גורמי הצלחה כלליים:

שינויים חיוביים במצב המשק, התעסוקה ושוק ההון; דרישות רגולטוריות, לרבות פיקוח על תעריפים; התחרות בתחום; נאמנות לקוחות ושימור התיק; ביצועי ההשקעות, לרבות ניהול הסיכונים הכרוכים בכל תחומי הפעילות בקבוצה; ערוצי הפצה, כולל יכולתם להגביר ביקושים ויצירת שווקים חדשים; מגוון המוצרים והיכולת להתאים את המוצרים לתנאי

השוק וצרכי הלקוח, כולל מתן פתרונות משולבים ללקוחות במגוון מוצרי הקבוצה; איכות וחווית השירות למבוטחים, עמיתים ולקוחות אחרים וכן לסוכנים; מיצוב החברה כחברה מובילה בתחום ביטוח החיים וחסכון לטווח ארוך, תוך יצירת מותג שיחזק את מעמדה התחרותי; שימור ורכישת הון אנושי איכותי; רמת המחשוב והטכנולוגיה; יעילות התפעול ורמת הוצאות התפעול, השיווק והמכירות; הפעלת בקרה יעילה ובחינה ושיפור מתמיד של תהליכי העבודה; איטנות ויציבות; תכנון הון לטווח ארוך ושילוב שיקולי ההון באופן מושכל באסטרטגיית העסקית.

גורמי הצלחה ייחודיים לתחומי הביטוח והחסכון לטווח ארוך:

רמת דמי הניהול המותרת על פי דין והנגבית בפועל וגובה התעריפים המאושרים על ידי הממונה; איכות החיתום; איכות האקטואריה בתמחור, בחישוב העתודות ובדרכי ניהולם; שכיחות התביעות וחומרתן, לרבות אירועי קטסטרופה; איכות ניהול התביעות, לרבות ניהול הסכמים עם נותני השירותים ובקרת הונאות; היקף הכיסוי, תנאי הכיסוי ועלויות ביטוח משנה; היקף הטבות המס ללקוח (בתחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך); התפתחויות טכנולוגיות ואחרות ברפואה; שינויים בסל הבריאות ורמת שימור המבוטחים/ עמיתים.

18. השקעות⁴⁰

18.1. מבנה ניהול ההשקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה

ההשקעות בגופים המוסדיים בקבוצה מבוצעות באמצעות חטיבת ההשקעות המרכזת את הידע, המומחיות וכוח האדם הנדרשים לניהול ההשקעות, לפרטים נוספים ראה סעיף 20.1 להלן.

קביעת מדיניות השקעות - דירקטוריון של כל חברה שהיא גוף מוסדי מתווה את מדיניות ההשקעות הכוללת בתחומי פעילותו. במדיניות ההשקעות הכוללת קובע דירקטוריון הגוף המוסדי הרלבנטי את האסטרטגיה, היעדים ומסגרת החשיפה לאפיקי ההשקעות השונים, בכל אחד מהתיקים המנוהלים על ידי הגופים המוסדיים בקבוצה.

ועדת השקעות עמיתים, כהגדרתה להלן, האחראית הן על כספי התחייבויות תלויות תשואה בניהול המבטח והן על כספי העמיתים בניהול החברה המנהלת של קרנות הפנסיה וקופות גמל, קובעת את מדיניות ההשקעה הספציפית של כל אחד מהגופים הנ"ל בקבוצה, תחת מסגרת מדיניות ההשקעות הכוללת שקבע הדירקטוריון.

ועדת השקעות נוסטרו, כהגדרתה להלן, קובעת את מדיניות ההשקעה של המבטח תחת מסגרת מדיניות ההשקעות הכוללת שקבע הדירקטוריון.

ועדות ההשקעה בחברה - על פי ההסדר התחיקתי, בחברה פועלות שתי ועדות השקעה.

האחת, ועדה לניהול תיק השקעות של כספים לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה (כספי עמיתים) ("ועדת השקעות משתתף") והשנייה, ועדה להשקעת ההון העצמי של המבטח ולהשקעת כספים לכיסוי ההתחייבויות הביטוחיות שאינן התחייבויות תלויות תשואה ("ועדת השקעות נוסטרו").

ועדת השקעה עמיתים במגדל מקפת - במגדל מקפת פועלת ועדת השקעות לניהול כספי העמיתים המנוהלים על ידי מגדל מקפת (תיק קרנות הפנסיה ותיק קופות הגמל של הגופים המוסדיים).

ועדת השקעות עמיתים - ועדת השקעות משתתף וועדת ההשקעות לניהול כספי העמיתים המנוהלים על ידי מגדל מקפת, אשר הינן בהרכב פרסונלי זהה.

ועדת משנה לאשראי - בקבוצה פועלת ועדת משנה לאשראי (משותפת לכל הגופים המוסדיים), המורכבת מחברים בעלי מומחיות וניסיון מוכחים בתחום האשראי העומדים בכשירות הנדרשת על פי חוק החברות לדירקטור חיצוני ותפקידה העיקרי לדון בעסקאות אשראי ובחובות בעייתיים בהתאם לקבוע לעניין זה בהסדר התחיקתי החל על גופים מוסדיים. כמו כן, מונתה ועדת אשראי פנימית, הכוללת חברים שהינם עובדי הקבוצה בעלי מומחיות וניסיון מוכחים בהעמדת אשראי או אישורו ותפקידה העיקרי הינו מתן המלצות לוועדת המשנה לאשראי ולוועדות ההשקעה בנוגע לעסקאות אשראי.

חטיבת ההשקעות - חטיבת ההשקעות מרכזת את ניהול ההשקעות של תיק הנוסטרו ותיקי ההשקעות של העמיתים (תיק המשתתף ברווחים, תיק קרנות הפנסיה ותיק קופות הגמל של הגופים המוסדיים בקבוצה).

⁴⁰ הסעיף מתייחס לניהול השקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה בלבד.

בתיקי העמיתים מכהן מנהל השקעות יעודי אשר מופקד על ניהול ההשקעות הכולל של אותם תיקים ובתיק הנוסטרו מכהן מנהל השקעות יעודי של אותו התיק.

מגבלות החזקה קבוצתיות - בהתאם להוראות רגולציה שונות בישראל ומחוץ לה הקובעות מגבלות החזקה לגבי תאגידיים בענפי פעילות מסוימים (כגון: תאגידיים בנקאיים, מבטחים, חברות תקשורת), נספרות החזקות הגופים המוסדיים באופן מצרפי עם החזקות גופים נוספים בשליטת הקבוצה. בהתאם, ההחזקה המצרפית האמורה (הן ביחס לכספי נוסטרו והן ביחס לכספי עמיתים) עלולה להיות מוגבלת והקבוצה עלולה להיות מנועה לעיתים מלהגדיל החזקות בניירות ערך של תאגידיים כאמור ואף להידרש למכור החזקות קיימות, לרבות החזקות הקבוצה עבור אחרים ומתיקי ההשקעות המנוהלים על ידי הקבוצה.

מגבלות להשקעה בצדדים קשורים - נוכח העובדה כי בגופים מוסדיים קיימים מאפיינים שונים, שאינם מצויים בכל חברה ציבורית ואשר קיומם מצדיק התייחסות שונה, בין היתר נוכח העובדה כי הגופים המוסדיים מנהלים כספי עמיתים, אימצה החברה נוהל לאיתור ואישור עסקאות עם צדדים קשורים בחברה החל, בין היתר, על בעלי עניין בחברה, דירקטורים וגורמים נוספים, במסגרתו נקבעו מנגנונים לאישור עסקאות עם צדדים קשורים והשקעות בהם וכן נקבעו מגבלות חשיפה לצדדים קשורים. לפירוט נוסף אודות השליטה בחברה ראה סעיף 16.1.1 לעיל. לפרטים נוספים אודות נוהל צדדים קשורים, ראה בפרק פרטים נוספים על התאגיד בתקנה 22.

18.2. התפלגות הנכסים המנוהלים

להלן התפלגות הנכסים המנוהלים של הגופים המוסדיים בקבוצה, נכון ליום 31.12.2023 וליום 31.12.2022 (במיליוני ש"ח):

31.12.2022		31.12.2023		גוף מוסדי
כספים תלויי תשואה (1)	נוסטרו	כספים תלויי תשואה (1)	נוסטרו	
132,997	53,544	142,443	54,977	החברה (2)
102,357	201	120,479	205	מגדל מקפת - קרנות פנסיה
23,586		29,116		מגדל מקפת - קופות גמל
260,940	53,745	292,038	55,182	סה"כ

(1) "כספים תלויי תשואה" הינם במבטח - נכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, ובקרנות הפנסיה וקופות הגמל - נכסי עמיתים.

(2) ליום 31.12.2023 סך ההתחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה בחברה בתחומים ביטוח חיים ובריאות הינו כ-140,210 מיליון ש"ח, מזה: כ-135,016 מיליון ש"ח בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה וכ-5,194 מיליון ש"ח בגין חוזי השקעה תלויי תשואה, לעומת סך ההתחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה ביום 31.12.2022 של כ-133,029 מיליון ש"ח, מזה: כ-128,469 מיליון ש"ח בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה וכ-4,560 מיליון ש"ח בגין חוזי השקעה תלויי תשואה.

(3) לפירוט נוסף בדבר התפלגות אפיקי השקעה ראה אתר האינטרנט של החברה:

<https://www.migdal.co.il/He/MigdalTeam/investments/Pages/nustro.aspx>

<https://www.migdal.co.il/He/MigdalMakefet/Investments/Nechasim/Pages/default.aspx>

18.3. הצהרה מראש על מדיניות השקעה

בחוזר המאוחד - פרק ניהול נכסי השקעה נקבע כי משקיע מוסדי יצהיר על מדיניות השקעה, ביחס למסלול השקעה לא מתמחה וביחס למסלול השקעה מתמחה, בהתאם להוראות הקבועות בחוזר האמור, לרבות דיווח במקרה של שינוי.

ההצהרה על מדיניות ההשקעה צריכה לכלול בנוסף היבטים של השקעות אחראיות (ESG).

לקישור לאתר האינטרנט בו פורסמו ההצהרות של הגופים המוסדיים ראה:

<https://www.migdal.co.il/He/MigdalTeam/investments/Pages/InvestmentPolicy.aspx>
<https://www.migdal.co.il/He/MigdalMakefet/Investments/InvesPolicy/Pages/default.aspx>
<https://www.migdal.co.il/He/PensionarySavings/pensia/Yozma/Pages/InvestPlicty.aspx>

18.4. השקעות עיקריות של הנוסטרו בחברות מוחזקות, שותפויות ומיזמים שאינם חברות בנות⁴¹

יתרת ההשקעות של הקבוצה בחברות כלולות הינה בסכום של כ-19 מיליון ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2023, לעומת כ-28 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2022, הירידה נבעה בעיקרה ממימוש השקעה של חברה בחו"ל, למידע נוסף אודות החברות הכלולות והיקף ההשקעות בהן, ראה בנוסף, באורים ב.7 ו-1.38 בדוחות הכספיים.

19. ביטוח משנה

19.1. כללי

כחלק בלתי נפרד מהעיסוק בביטוח ובניהול הסיכונים, פועלת החברה לכיסוי חלק מן הסיכונים הביטוחיים שהיא נוטלת על עצמה, באמצעות ביטוחי משנה בחו"ל. יתרת הסיכון המוטלת על החברה לאחר העברת חלק מהסיכון למבטח המשנה, נקראת "שייר".

להתקשרות עם מבטח משנה מספר יתרונות, שעיקרם פיזור הסיכונים הביטוחיים להם חשופה החברה, הגנה על הון החברה מפני סיכונים גבוהים ותנודות בתוצאות החיתומיות ותרומה להקטנת הון החברה נדרשת לרתק במסגרת משטר כושר פירעון מבוסס סולבנסי 2. יתרון נוסף הינו תמיכה של מבטחי המשנה בתמחור מוצרים בהם הם חולקים עם החברה מניסיונם.

ביטוח המשנה מותאם לסיכונים השונים, בהתאם לאופי הסיכון ורמתו.

רכישת ביטוח משנה מתבצעת בפוליסות או ענפים בהם, להערכת החברה, יעיל יותר להעביר את הסיכון מאשר להשתמש בהון החברה. הערכות אקטואריות פנימיות, מודלים אקטואריים או סטטיסטיים שונים וניסיון תביעות, מסייעים בידי החברה לאמוד את רמת ביטוח המשנה הדרושה. הסכמי ביטוח המשנה בהם קשורה החברה, אינם גורעים מחובתה של חברת הביטוח כלפי מבטחיה, ולפיכך ליציבות מצבם הכספי של מבטחי המשנה עשויה להיות השפעה על החברה. לפרטים נוספים, ראה באורים 37.א.3.ב) ו-37.ב.1.4 בדוחות הכספיים.

עסקאות ביטוח משנה נערכות בתחומי הפעילות השונים של החברה - ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות וביטוח כללי (ביטוחי רכוש וחבויות).

דירקטוריון החברה מאשר מידי שנה את מערך ביטוח המשנה ואת מדיניות החשיפה למבטחי משנה לשנה הקרובה.

בנוסף, כחלק מפעילותה של החברה לעמידה ביעדי ההון על פי משטר כושר פירעון מבוסס סולבנסי 2, החברה בוחנת מעת לעת את חוזי ביטוח המשנה הקיימים בהם היא קשורה, התאמתם לדרישות ההון החלות עליה, ונחיצותן של התקשרויות בסוגי ביטוח משנה חדשים, בהתאם לפעילות העסקית. לפרטים נוספים בעניין זה, ראה באור 14.ד. בדוחות הכספיים.

ככלל, קיימים שני סוגים של התקשרויות בביטוח משנה:

ביטוח משנה חוזי

נערך במסגרת הסכם ביטוח משנה, על פיו מבטח המשנה מקבל על עצמו מראש חלק מוסכם מהסיכונים שהמבטח הישיר נוטל עליו, הכלולים בפוליסות הביטוח השונות בענף/תחום עליו סוכם מראש, במהלך תקופת ההסכם ובהיקף סכומי הביטוח המוגדרים בהסכם ("חוזי ביטוח המשנה"). חוזי ביטוח המשנה נחתמים ו/או מתחדשים, בדרך כלל, מדי שנה (בדרך כלל בתחילת השנה הקלנדרית), והם מכסים, בתנאים הקבועים בהם, את מכלול הסיכונים הכלולים בפוליסות הביטוח השונות אשר נמכרות על-ידי החברה במהלך תקופת הפעילות עליה חל ההסכם. תביעות מבטחים משולמות מכוח ובהתאם לתנאי חוזי ביטוח המשנה הללו.

ביטוח משנה פקולטיבי

ההתקשרות עם מבטח המשנה נעשית לכיסוי סיכונים הגלומים בפוליסות ספציפיות ("הסכמים פקולטיביים"). בדרך כלל יבוטחו עסקים בביטוח מסוג זה, כאשר סכום הביטוח עולה בהיקפו על סכומי הביטוח המכוסים בחוזי ביטוח המשנה הנזכרים בפסקה הקודמת, ו/או כאשר הסיכון מוחרג מחוזה ביטוח המשנה ו/או משיקולי חיתום פרטניים.

⁴¹ להגדרת חברה מוחזקת, חברה בת, חברה כלולה, ראה באור 1 הגדרות בדוחות הכספיים.

לעתים, בביטוח כללי, כאשר ללקוח קיימת פעילות גלובלית (הן בארץ והן בחו"ל), מבצעת החברה עסקאות מורכבות יותר, בהן הכיסוי הביטוחי ניתן לא רק לפעילות הישראלית אלא אף לפעילות בחו"ל ("עסקה רב-לאומית").

המבנים המקובלים של ביטוחי המשנה הינם:

19.1.1. **ביטוחי משנה יחסיים** - קיימים בעיקר שני סוגים של ביטוח משנה יחסי:

(א) **הסכם מסוג מכסה (Quota Share)** לפיו משתתף מבטח המשנה, בפרמיה, בסיכון ובתביעות בשיעור זהה שנקבע מראש.

(ב) **הסכם מסוג מותר (Surplus)** בו שיעור ההשתתפות של מבטח המשנה משתנה מסיכון לסיכון בהתאם לסכום הביטוח של הסיכון המסוים. שיעור השתתפותו של מבטח המשנה הינו היחס שבין הסכום שמעבר לשייר (הנקבע מראש) לסכום הביטוח הכולל. מבטח המשנה משתתף בפרמיה, בסיכון ובתביעות בהתאם לשיעור ההשתתפות האמור לעיל.

19.1.2. **ביטוחי משנה בלתי יחסיים** - מבטח המשנה משתתף בסיכון מעבר לסכום השייר. החוזה העיקרי בביטוח משנה בלתי יחסי הינו **חוזת הפסד יתר לסיכון (Per Risk Excess Of Loss)** בו מבטח המשנה מקבל פרמיה הנגזרת מסה"כ פרמיית הענף אליו מתייחס החוזה, תמורתה הוא מכסה נזקים מעל סכום מסוים, ועד לתקרה, כפי שנקבעו מראש בחוזה.

תקופת ההתקשרות:

התקשרויות בביטוח המשנה בביטוח כללי נערכות בדרך כלל על בסיס שנתי.

בביטוח חיים וביטוח בריאות, בהם הפוליסות הינן לטווח ארוך, מכסים חוזי ביטוח המשנה את הפוליסות הנמכרות בתקופת הפעילות אליה מתייחס החוזה, אך תוקפם יהיה לכל אורך חיי הפוליסות שנמכרו עד לפיקיעתן (Natural-Expiry). בחלק מהסכמי ביטוח המשנה בביטוחי בריאות, קיימת אפשרות שמבטח המשנה ידרוש שינויים בהסכם ביחס למבוטחים קיימים אם מתקיימים תנאים מסוימים הקבועים בהסכם.

התחשבות עם מבטחי המשנה:

במסגרת עסקאות ביטוחי המשנה, משלמת החברה למבטחי המשנה פרמיה בניכוי עמלות. מבטחי המשנה משלמים לחברה תשלומים בגין תביעות, בהתאם למבנה עסקת ביטוח המשנה.

עמלות המשולמות על ידי מבטחי המשנה למגדל:

בביטוחי משנה יחסיים, החברה זכאית לעמלות מאת מבטחי המשנה אשר נקבעות כשיעור קבוע מהפרמיה המועברת להם ("עמלות ביטוח משנה"). בנוסף, קיימים חוזי ביטוח משנה יחסיים אשר מכוחם זכאית החברה, בנוסף לעמלת מבטחי המשנה אשר הינה בשיעור קבוע, אף לעמלת רווחים, שהינה עמלה תלויה תוצאות חיתומיות (רווחיות) של העסקים המועברים. קרי: החברה מקבלת עמלת רווח, אשר מחושבת כשיעור מהרווח החיתומי באותו הסיכון (Profit Commission).

בביטוחי משנה בלתי יחסיים, לא משולמות לחברה עמלות על-ידי מבטח המשנה.

להלן תמצית תיאור הסדרי ביטוח המשנה בחברה לשנת 2023 בהתאם לתחומי הפעילות:

19.2. **ביטוח חיים**

החברה רוכשת ביטוחי משנה בגין מרכיב הסיכון בפוליסות ביטוח חיים (סיכוני מוות, נכות ואובדן כושר עבודה).

חוזי ביטוחי המשנה לכיסוי סיכוני מוות, נכות ואובדן כושר עבודה נערכים בהסכמים מסוג "מותר" או מסוג "מכסה" או שילוב של שניהם, כמפורט להלן:

סיכוני מוות ונכות - חוזה מסוג "מותר".

סיכוני אובדן כושר עבודה - החוזה הינו מסוג "מותר" ומסוג "מכסה".

ככלל, מבנה העמלות בכל החוזים הנזכרים לעיל בגין מרכיב הסיכון בפוליסות ביטוח חיים, כולל תשלום עמלה בשנה הקלנדרית הראשונה לחוזה, ובשנים הקלנדריות שלאחריה משולמת עמלת רווחים מדי שנה.

ביום 1 בינואר 2023, החברה חידשה לשנה נוספת את חוזה ביטוח המשנה לאירועי קטסטרופה בביטוח חיים (לרבות אירוע רעידת אדמה ואירוע מלחמה גרעינית, ביולוגית וכימית). במסגרת חוזה זה, לא משולמת עמלת ביטוח משנה ו/או עמלת רווחים. לחברה אין כיסוי כנגד אירוע מגפה ממבטחי משנה.

ביום 1 בינואר 2024, חודש חוזה ביטוח המשנה לאירועי קטסטרופה, תוך החרגת כיסוי מלחמה אקטיבית והוספת כיסוי למקרה אובדן כושר עבודה.

כמו כן, קיימים בחברה ביטוחי משנה פקולטטיביים, הנערכים לכיסוי סיכונים הגלומים בפוליסות ספציפיות.

בחוזי ביטוחי המשנה, קיימות תקרות של סכומי ביטוח ברמת מבוטח. ככלל, החברה אינה מוכרת כיסויים בסכומים החורגים מתקרת הכיסוי, ללא ביטוח משנה פקולטטיבי.

לנתונים בדבר הפרמיה המשולמת למבטחי המשנה, חלקם של מבטחי המשנה בתביעות וכן העמלות המשתלמות ממבטחי המשנה, ראה באורים 3ב, 3ג. ו-3.ד בדוחות הכספיים.

לחברה מספר מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות מהווה 10% או יותר מסך הפרמיות בביטוח המשנה בביטוח חיים, כמפורט להלן⁴²:

2022		2023		הדירוג בהתאם ל-S&P	שם מבטח המשנה
שיעור מסך פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח) ביטוח חיים באחוזים	פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח) ביטוח חיים באחוזים	שיעור מסך פרמיית ביטוח משנה בתחום ביטוח חיים באחוזים	פרמיית ביטוח משנה בתחום ביטוח חיים באחוזים		
50	134	43	63	AA-	Swiss Re
26	70	24	36	AA-	Munich Re
9	24	13	19	A+	Partner Re

19.3. פנסיה

19.3.1. מגדל מקפת אישית

לקרן הפנסיה מגדל מקפת אישית ביטוח משנה מסוג הפסד יתר לכיסוי מקרי מוות ונכות תמידית באירועי קטסטרופה. פרמיית ביטוח המשנה משולמת מנכסי הקרן. בחוזה זה, לא משולמת עמלת ביטוח משנה ו/או עמלת רווחים.

ביום 1 בינואר 2024, חודש חוזה ביטוח המשנה לשנה נוספת, תוך החרגת כיסוי מלחמה אקטיבית והוספת כיסוי לכל מקרי הנכות.

19.3.2. מגדל מקפת משלימה

לקרן הפנסיה מגדל מקפת משלימה, חוזה ביטוח משנה מסוג "מכסה" הנותן כיסוי אובליגטורי של 90% למקרי מוות או נכות של עמיתי הקרן הפעילים שאינם במסלול יסוד לזקנה, המשולמים בהתאם לתקנון הקרן ("המבוטחים"). הכיסוי למקרה מוות או נכות הינו עד לסך של 10 מיליון ש"ח. כמו כן, משולמת עמלת רווחים.

19.4. ביטוח בריאות

בביטוח בריאות, החברה רוכשת ביטוח משנה בגין מרכיב הסיכון בפוליסות ביטוח מחלות קשות.

מחלות קשות - לחברה חוזה מסוג "מכסה". מבנה העמלות בחוזה זה, כולל תשלום עמלה בשנה הקלנדרית הראשונה, ובשנים הקלנדריות שלאחריה משולמת עמלת רווחים מדי שנה.

בחוזי ביטוח המשנה, קיימות תקרות של סכומי ביטוח ברמת מבוטח. ככלל, החברה אינה מוכרת כיסויים בסכומים החורגים מתקרת הכיסוי, ללא ביטוח משנה פקולטטיבי.

⁴² הדירוג המופיע בטבלה לעיל הינו נכון למועד הסמוך לפרסום הדוח.

לחברה מספר מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות מהווה 10% או יותר מסך הפרמיות בביטוח המשנה בביטוח בריאות, כמפורט להלן⁴³:

2022		2023		הדירוג בהתאם ל- S&P	שם מבטח המשנה
שיעור מסך פרמיות ביטוח משנה בתחום ביטוח בריאות באחוזים	פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	שיעור מסך פרמיות ביטוח משנה בתחום ביטוח בריאות באחוזים	פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)		
53	82	52	86	AA-	Hannover Re
37	57	38	64	AA-	Swiss Re

19.5. ביטוח כללי

19.5.1. ביטוח רכב חובה

התחייבויות החברה בענף רכב חובה לשנת 2023 מוגנות בחוזה ביטוח משנה מסוג "הפסד יתר" עם גבולות אחריות בלתי מוגבלים ע"י רוב מבטחי המשנה, או, לחילופין, עד לתקרת גבול אחריות הנחשבת גבוהה דיה. בענף רכב חובה לא מתקבלות עמלות ממבטחי המשנה.

התחייבויות החברה לא הגיעו לתקרות שנקבעו בהסכמי ביטוח המשנה בתקופה המדווחת, ולא קיימות תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

19.5.2. ענפי ביטוח כללי אחרים

הענפים העיקריים בהם רוכשת החברה ביטוחי משנה הינם ענפי הרכוש לסוגיו השונים ובכלל זה: אש וסיכונים נלווים, קבלנים, הנדסי ימי וכן לכיסוי ענפי החבויות למיניהן. למערך ביטוח המשנה ולמדיניות ביטוח המשנה של החברה חשיבות רבה ביחס ליכולתה של החברה לבטח סיכונים גדולים או מיוחדים. כתוצאה מהסדרי ביטוח המשנה השונים, מוגבלת חשיפת החברה בגין תביעה בודדת בהתאם לסכומים המוסכמים בין החברה ובין מבטחי המשנה, לרבות סכומי השייר העצמי. סכומי החשיפה המקסימליים והשייר העצמי נקבעים בהתאם לאומדן החברה בדבר הנזקים או האירועים הצפויים להתרחש.

בעסקים בהם סכומי הביטוח עולים בהיקפם על הקיבולת שנקבעה בחוזה הרלוונטי, ו/או כאשר הסיכון מוחרג מהחוזה עם מבטח המשנה ו/או משיקולי חיתום פרטניים, תוך התאמה למסגרות ותנאי החוזים, נרכש ביטוח משנה פקולטטיבי.

בענפי רכוש, קבלנים, הנדסי⁴⁴, ימי רוכשת החברה ביטוח משנה יחסי מסוג מכסה ו/או מותר בו השתתפות מבטח המשנה נקבעת כאחוז שווה בפרמיה ובתביעה.

בחוזי רכוש וקבלנים, מגבילים מבטחי המשנה את השתתפותם בכיסוי רעידת אדמה לשיעור חשיפה מקסימלית לאירוע שהינו, בכל מקרה, גבוה משיעור הנזק המירבי הצפוי המוערך על ידי החברה (MPL).

בחוזה בענף ההנדסי לשנת 2023, עודכנה מגבלת החשיפה של מבטחי המשנה לרעידת אדמה לסכום ביטוח מצטבר של 14 מיליארד ש"ח. כמו כן, מגבילים מבטחי המשנה המשתתפים בחוזה את חשיפתם באירוע בודד לכ-4% מסכום הביטוח המצטבר כאמור, שהינו, בכל מקרה, גבוה משיעור הנזק המירבי הצפוי המוערך על ידי החברה (MPL).

בחוזה ביטוח המשנה היחסי בענפי הרכוש קיימת מגבלת חשיפה של מבטחי המשנה לרעידת אדמה בסכום ביטוח מצטבר של כ-76 מיליארד ש"ח, ובמקרה בודד בשיעור גבוה משיעור הנזק המירבי הצפוי המוערך על ידי החברה (MPL).

כמו כן, בחוזה זה קיים כיסוי לאירועי טרור המוגבל לסכום ביטוח נמוך מקיבולת החוזה.

⁴³ הדירוג המופיע בטבלה לעיל הינו נכון למועד הסמוך לפרסום הדוח.

⁴⁴ לרבות כיסוי בגין סיכוני חבות כלפי צד שלישי.

בחוזה בענף הדירות לשנת 2023 (חוזה מסוג מכסה) נערך שינוי בביטוח המשנה לעניין מגבלת חשיפה של מבטחי המשנה לרעידת אדמה שעודכן לסכום ביטוח מצטבר של כ-85 מיליארד ש"ח.

כמו כן, מגבילים מבטחי המשנה המשתתפים בחוזה את חשיפתם באירוע רעידת אדמה בודד בכ-2.35% מסכום הביטוח המצטבר כאמור, שהינו בכל מקרה גבוה משיעור הנזק המירבי הצפוי המוערך על ידי החברה (MPL).

חוזה הקטסטרופה לשנת 2023 הותאם לשינויים בחוזים האמורים לעיל.

בשנת 2023, כל עמלות ביטוח המשנה להן זכאית מגדל הינן בשיעור קבוע מהפרמיה, כאשר בנוסף בחוזה הדירות, משולמת עמלה בשיעור משתנה בהתאם לתוצאות.

בענפי החבויות - החברה מעריכה את הסיכון, על בסיס מודלים אקטוארים וניסיון תביעות, ורוכשת הגנה מעל השייר ועד למגבלה הדרושה לדעתה, על בסיס החשיפה המצטברת בפוליסות שהחברה מוכרת.

בענפי החבויות, רוכשת החברה חוזי ביטוח משנה מסוג הפסד יתר בהם סכום השייר העצמי קבוע, ומבטח המשנה מכסה נזקים מעל סכום השייר ועד לתקרה הקבועה בחוזה לנזק בודד ועד למגבלת סכום תביעות מצטבר לתקופת החוזה.

התחייבויות החברה לא הגיעו לתקרות שנקבעו בהסכמי ביטוח המשנה בתקופה המדווחת, ולא קיימות תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

בענפי החבויות לא מתקבלות עמלות ממבטחי המשנה.

19.5.3 כללי

לחברה אין מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות בשנת הדוח מהווה 10% או יותר מסך פרמיות ביטוח המשנה בביטוח כללי, למעט, המפורט להלן:

2022		2023		הדירוג בהתאם ל-S&P	שם מבטח המשנה
שיעור מסך פרמיית ביטוח	פרמיית ביטוח משנה מועברת	שיעור מסך פרמיות ביטוח	פרמיית ביטוח משנה מועברת		
משנה בתחום	למבטח המשנה	משנה בתחום	למבטח המשנה		
ביטוח כללי	(במיליון ש"ח)	ביטוח כללי	(במיליון ש"ח)		
באחוזים		באחוזים			
8	37	11	65	A+	Mapfre

19.5.4 הסכם ביטוח משנה בין החברה ובין Swiss Re לניהול תיק Run-off

לחברה הסכם ביטוח משנה עם Swiss Re במסגרתו מעניקה Swiss Re כיסוי ביטוחי לתיק תביעות הביטוח הכללי שנקלט מאליהו בטוח בשנת 2016 המכסה את מלוא התחייבויות הביטוח של החברה בתיק זה. לפרטים נוספים ראה באור 1.38.ה.1 לדוחות הכספיים.

19.6 מדיניות החשיפה למבטחי משנה

19.6.1 כללי

מדיניות החשיפה למבטחי משנה מאושרת מידי שנה על ידי דירקטוריון החברה.

ייתכנו שני סוגים של חשיפה למבטח משנה:

(א) חשיפה ליתרות פתוחות, כלומר הסיכון שמבטח המשנה לא יוכל לעמוד בכיסוי התחייבויות הקיימות והעתידיות. חשיפה זו מנוהלת על-ידי מעקב שוטף אחר מצבו של מבטח המשנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויות הכספיות לחברה.

(ב) חשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד. ההצטברות מוערכת על בסיס שיעור הנזק המירבי הצפוי ("MPL"). חשיפה זו מנוהלת על ידי הערכה פרטנית בגין כל אחד ממבטחי המשנה באופן נפרד.

על מנת להקטין את הסיכון הכרוך בחשיפה למבטחי המשנה, פועלת החברה בהתאם לעקרונות הבאים:

הכלל היסודי המנחה את החברה בקביעת המדיניות הוא פיזור הסיכון בין מבטחי המשנה השונים. בהקשר זה נקבעה תקרת חשיפה כוללת למבטח משנה בזיקה להון העצמי של מבטח המשנה ולהון העצמי של החברה. בנוסף, בוחנת החברה את האיתנות הפיננסית של מבטח המשנה כפי שמתבטאת בדירוג האשראי של מבטח המשנה, הנבחן בהתאם לדירוגי חברת (S&P (Standard and Poor's ("S&P"). אם לא קיים למבטח המשנה דירוג של S&P, ייבחן הדירוג על פי חברת A.M.Best או Moody's⁴⁵. במסגרת זאת, החברה מביאה בחשבון את אופק הדירוג.

כמו כן, בבחינת החשיפה למבטחי המשנה החברה מביאה בחשבון שיקולים נוספים כגון מקום מושבו של מבטח המשנה.

בחברה קיימים מנגנוני ניהול ובקרה של חשיפה למבטחי המשנה.

להערכת החברה, הקשחת שוק ביטוח המשנה נמשכה בחידוש חוזי ביטוח המשנה לשנת 2024, סיכונים מתעוררים גוברים, לרבות סיכונים מלחמה, אקלים, וסייבר מעצימים מגמה זו בשוק ביטוחי המשנה. למלחמת "חרבות ברזל" ישנה השפעה על תיאבון הסיכון של מבטחי המשנה לעניין המשך התקשרות בחוזי ביטוח משנה ובעסקאות פקולטיביות במדינת ישראל. על רקע ההתפתחויות האמורות, נציין כי מספר מבטחי משנה החליטו לצמצם את חשיפתם לשוק הישראלי ולא היתה כניסה של מבטחי משנה חדשים לשוק.

במסגרת ניהול הסיכונים הביטוחיים וסיכונים צד נגדי, דירקטוריון החברה קבע תאבון סיכון באשר לחשיפת החברה לענפי הפעילות השונים וכן מדיניות חשיפה למבטחי משנה. מדיניות זו מגדירה חשיפה כוללת מקסימלית למבטח משנה ופיזור הסיכון ומבוססת, בין היתר, על רמות הדירוג. החברה עוקבת באופן הדוק אחר ההתפתחויות בתקופה זו והצעדים הנדרשים.

19.6.2. במסגרת מדיניות ביטוח המשנה, החברה מבחינה בין סוגי העסקים הבאים:

עסקי "זנב קצר"⁴⁶

עסקים אלה כוללים את ענפי הרכוש למיניהם, בגינם רוכשת החברה בעיקר ביטוח משנה יחסי. השייר המצטבר מוגן בפני אירועי קטסטרופה בחוזה הפסד יתר.

בסוגי עסקים אלה, ההתקשרויות נעשות עם מבטחי משנה מדירוג BBB+ ומעלה על פי דירוג S&P.

עסקי "זנב ארוך"⁴⁷

הסיכונים המכוסים הם בעיקר ענפי חבויות ורכב חובה. רבות מתביעות אלה מגיעות לערכאות, ולעתים קביעת החבות וגובה השיפוי עלולה להתפרס על פני שנים רבות. בעסקי "זנב ארוך", הואיל ועל החברה להתקשר עם מבטחי משנה אשר להערכתה יהיו ברי פירעון לטווח הארוך, מספר מבטחי המשנה עליהם ניתן להסתמך מוגבל למדי. לפיכך, מדיניות החברה בשנת 2023 הייתה להתקשר, בסוגי עסקים אלה, עם מבטחי משנה בדרוג שלא יפחת מקבוצת A על פי דירוג S&P⁴⁸.

במסגרת מדיניות החשיפה למבטחי משנה לשנת 2023 החליט הדירקטוריון כי במקרה של שינוי האופק של מבטח המשנה ל-Negative החברה תתייחס לשינוי כאמור כהורדת Notch בדירוג הכללי של מבטח המשנה (על אף שלא חל שינוי כאמור על ידי חברת הדירוג הרלוונטית).

לפירוט נוסף בקשר לחשיפה למבטחי משנה ראה באור 4.1.ב.37 בדוחות הכספיים.

⁴⁵ לעיתים, במסגרת הסדרי ביטוח כולל, נכללים הסדרי ביטוח משנה שאינם מהותיים עם חברות לא מדורגות.

⁴⁶ "זנב קצר" - "Short tail" - ענפים שבהם פער הזמנים שבין האירוע הביטוחי להתגבשות סופית של הנזק ותשלומו הינו קצר יחסית.

⁴⁷ "זנב ארוך" - "Long tail" - ענפים שבהם פער הזמנים שבין האירוע הביטוחי להתגבשות סופית של הנזק ותשלומו הינו ארוך.

⁴⁸ למעט חברה אחת אשר ההתקשרות איתה אושרה באופן מיוחד ע"י הדירקטוריון.

19.7. חשיפת מבטחי המשנה לאירועי קטסטרופה מסוג רעידת אדמה ופגעי טבע בביטוח כללי

בגין אירועי קטסטרופה (רעידת אדמה ופגעי טבע), רכשה החברה, בנוסף לכיסוי במסגרת הסכמי ביטוח משנה יחסיים, ביטוח משנה מסוג "הפסד יתר" לענפי רכוש, קבלנים, הנדסי ורכב רכוש בגין השייר המצטבר, בסכום מוגדר לחשיפה, אשר ינבע מאירוע כאמור, וזאת בהתבסס על אומדן החברה בדבר הנזק או האירוע הצפוי להתרחש עקב קטסטרופה. בהערכת הסיכון, השתמשה החברה, בין היתר, בתוכנות בינלאומיות יעודיות, המבוססות על מודלים מתמטיים להערכת סיכוני קטסטרופה. אם יקרה אירוע שיגרום נזק שחומרתו תעלה על האומדן האמור, יחשף החברה להפסדים אשר אינם מכוסים בביטוח משנה.

בהתאם למודלים כאמור, החברה מגינה על עצמה כנגד אירועי רעידת אדמה בעוצמה המתרחשת אחת לכ-400 שנים.

בשנת 2023, נרכש כיסוי לא יחסי בשיעור של 1.8%, המייצג MPL בשיעור של 5% (לפני השתתפות עצמית של המבוטח) בגין אירוע הצפוי להתרחש אחת לכ-400 שנים. סכומי הביטוח המכוסים בביטוח משנה יחסי (חוזי ופקולטיבי) ברעידת אדמה, נכון ליום 31 בדצמבר 2023, הינם בסך כ-271 מיליארד ש"ח, ואילו סכומי הביטוח בשייר, עליהם החברה מגינה באמצעות חוזה ביטוח משנה לא יחסי, הינם בסך של כ-89 מיליארד ש"ח.

החשיפה לרעידת אדמה מכוסה ברובה ע"י מבטחים מדירוג A ומעלה לפי דרוג S&P בהתאם למדיניות ביטוח משנה המפורטת בסעיף 19.6.1 לעיל. מבטח המשנה המשתתף בכיסוי ביטוח משנה לאירועי קטסטרופה, שחלקו מסך החשיפה עולה על 10%, הינו Swiss Re.

19.8. ריכוז תוצאות ביטוח משנה בביטוח כללי (במיליוני ש"ח)

ענפי פעילות	ענף רכב חובה (1) (2)			ענף רכב רכוש			ענפי הרכוש האחרים (3)		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
פרמיות שהועברו למבטחי משנה תוצאות מבטחי המשנה - רווח / (הפסד)	6.2	7.1	6.8	3.9	5.1	7.6	337.0	382.9	483.3
	(5.6)	(14.6)	(5.2)	1.5	1.7	3.5	128.2	106.4	79.2

שאר ענפי החבויות (4) (5)	סה"כ		
	2021	2022	2023
פרמיות שהועברו למבטחי משנה תוצאות מבטחי המשנה - רווח / (הפסד)	114.5	83.6	114.0
	(35.8)	(58.1)	(26.7)
	97.8	35.4	41.3

פירוט ענפי הרכוש האחרים לפי סוגי פרמיות	2021	2022	2023
פרמיות ביטוח משנה - יחסי	230.0	260.2	323.7
פרמיות ביטוח משנה - לא יחסי	0.9	1.0	1.4
פרמיות ביטוח משנה - כיסוי לאירועי קטסטרופה (6)	106.1	121.7	158.2
סה"כ פרמיות ביטוח משנה	337.0	382.9	483.3

(1) בענפי רכב חובה וחבויות, תוצאות מבטחי המשנה משקפות את הרווח/(הפסד) של שנת החיתום השוטפת וכן שינויים שחלו בתביעות התלויות של מבטחי משנה בשנות חיתום ותיקות.

(2) ההפסד למבטחי משנה בענף רכב חובה בשנים 2021-2023 הושפע מהתפתחות שלילית בניסיון התביעות של החברה.

(3) הרווח למבטחי משנה בענפי הרכוש מאופיין בתנודתיות גבוהה יחסית בניסיון התביעות בביטוחי עסקים.

(4) בענפי החבויות, היקף הפרמיות הנמוך יחסית בשנת 2022 הושפע בעיקרו משינוי במועדי חידוש פוליסות בהן הכיסוי הביטוחי ארוך משנה במספר עסקים גדולים.

- (5) ההפסד של מבטחי משנה בענפי החבויות בשנים 2022 ו-2023 התרכז בעיקרו בביטוח אחריות כלפי צד שלישי. בשנת 2021 ההפסד הושפע ממספר תביעות פקולטטיביות.
- (6) הפרמיה כוללת את כל סוגי הסדרי ביטוח המשנה לכסוי סיכוני קטסטרופה (ביטוח משנה יחסי, ביטוח משנה פקולטטיבי וביטוח משנה מסוג הפסד יתר לכסוי השייר המצטבר).

20. הון אנושי

20.1. מבנה ארגוני של הקבוצה

נכון ליום 31 בדצמבר 2023, המבנה הארגוני של הקבוצה הינו כדלקמן:

חטיבת חסכון ארוך טווח - החל מחודש מאי 2023 פוצלה לשתי חטיבות: **חטיבת חסכון ארוך טווח ובריאות**, המרכזת את פעילות המטה בתחומי ביטוח החיים והחסכון ארוך הטווח וביטוח הבריאות; **חטיבת תפעול חסכון ארוך טווח ובריאות**, המרכזת את פעילות התפעול בתחומי ביטוח החיים והחסכון ארוך הטווח וביטוח הבריאות וכן את הטיפול בתשלומי תביעות בתחומים כאמור.

חטיבת לקוחות וערוצי ההפצה - מרכזת את פעילות הקבוצה מול סוכנויות הביטוח, סוכני הביטוח והמשווקים הפנסיוניים של מוצרי הביטוח השונים. ריכוז הפעילות נעשה על ידי המרחבים האזוריים ועל ידי מערכי המכירה הארציים של ערוצי ההפצה השונים של הקבוצה וכן באמצעות יחידת חיתום עסקי ורפואי.

חטיבת ביטוח כללי - מרכזת את פעילות הביטוח הכללי בתחומים השונים, לרבות חיתום פרט, חיתום עסקים, ביטוח משנה וליווי ההיבטים הרגולטוריים בתחום. הפעילות כוללת את ניהול המוצרים וכן קביעת מדיניות והנחיות חיתום לערוצי ההפצה של החברה. כמו כן, במהלך שנת 2023, החטיבה מרכזת גם את פעילות התביעות בתחום ביטוחי הפרט.

תחום תביעות ביטוח כללי - במהלך שנת 2023, בוצע שינוי כך שהתחום אשר ריכז את הטיפול בכלל התביעות בתחום הביטוח הכללי (פרט ועסקים), מרכז כעת את הטיפול בתביעות בתחום הביטוח העסקי בלבד.

יצוין כי כ-100 עובדים מיחידת תביעות פרט ורגולציה הועברה בשנת 2023 לחטיבת ביטוח כללי.

חטיבת השקעות - מרכזת את ניהול ההשקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה, הכולל את השקעות העמיתים, השקעות נוסטרו, נדל"ן, אשראי, אנליזה, השקעות ריאליות, קרנות השקעה וגזברות.

חטיבת שירות ומשאבים - בשנת 2023 פוצלה חטיבת שירות ומשאבים בין ארבע יחידות מטה שונות: (1) תחום שירות וחוויית לקוח הועבר ליחידת אסטרטגיה שיווק שירות וחוויית לקוח (במצבת העובדים מוצג תחת הנהלת החברה ותחום שירות ומשאבים); (2) יחידת פניות הציבור והגנת הפרטיות הועבר למערך היעוץ המשפטי והאכיפה (במצבת העובדים מוצג תחת הנהלת החברה ותחום שירות ומשאבים); (3) מחלקת הדיגיטל הועברה לחטיבת טכנולוגיות ו-(4) תחום מנהל לוגיסטיקה ורכש הועבר לחטיבת פיננסים ומשאבים.

חטיבת פיננסים ומשאבים - מרכזת את נושאי הכספים, במהלך שנת 2023 לאחר שינוי ארגוני שבוצע, החטיבה מרכזת גם את תחום המנהל הלוגיסטיקה והרכש בחברה (לאחר שתחום זה פוצל מחטיבת שירות ומשאבים).

מערך האקטואריה - בהתאם להוראות חוזר גופים מוסדיים 2022-9-23 - "אקטואר ממונה ואקטואר ראשי", במהלך שנת 2023 פוצלה יחידת האקטואריה מחטיבת הפיננסים והמשאבים למערך נפרד הכפוף ישירות למנכ"ל החברה. המערך מרכז את כלל העובדים העוסקים באקטואריה בחברה.

חטיבת טכנולוגיות - אשר ריכזה את שירותי המחשוב, מערכות המידע של הקבוצה ותחום אבטחת המידע, מרכזת בשנת 2023 גם את תחום הדיגיטל (לאחר שתחום זה פוצל מחטיבת שירות ומשאבים).

הנהלת הקבוצה ותחום שירות ומשאבים - מרכזת, בין היתר, את מזכירות החברה אשר אחראית על ליווי עבודת הדירקטוריון והדיווחים לציבור, ואת תחום משאבי אנוש שאחראי על ההון האנושי בחברה וניהול התחום כולל: גיוס, רווחה, הדרכה ופיתוח ארגוני, תקציב בקרה שגר, הטבות ואחריות חברתית. לשינויים ארגוניים שחלו לאחר תאריך המאזן, ראו סעיף 20.3 להלן.

מערך הביקורת הפנימית - אחריות על תחום הביקורת הפנימית בקבוצה. המבקר הפנימי כפוף ליו"ר דירקטוריון החברה (במצבת העובדים מוצג תחת הנהלת החברה ותחום שירות ומשאבים).

יחידת ניהול סיכונים - היחידה משמשת כגורם מתווה ומטמיע בפועל של מדיניות החברה לניהול סיכונים, מתודולוגית ניהול הסיכונים לרבות נהלי העבודה, תהליכי הדיווח וכלים ממוכנים תומכים, וכגורם המנחה לנושא ניהול הסיכונים בחברה, על אגפיה השונים (במצבת העובדים מוצג תחת הנהלת הקבוצה תחום שירות ומשאבים).

תחום אסטרטגיה שיווק, שירות וחוויית לקוח - מרכזת את פעילות האסטרטגיה, פעילות השיווק ופעילות תחום שירות וחוויית לקוח (במצבת העובדים מוצג תחת הנהלת הקבוצה תחום שירות ומשאבים), לשינויים ארגוניים שחלו לאחר תאריך המאזן, ראו סעיף 20.3 להלן.

מערך היעוץ המשפטי והאכיפה - אחראי על ליווי משפטי של ענייני החברה, ניהול סיכונים בתחום המשפטי וציות להוראות הדין והרגולציה החלות על החברה. במהלך שנת 2023 לאחר השינוי הארגוני, המערך כולל גם תחומי הגנת הפרטיות ופניות הציבור (במצבת העובדים מוצג תחת הנהלת הקבוצה תחום שירות ומשאבים). לשינויים ארגוניים שחלו לאחר תאריך המאזן, ראו סעיף 20.3 להלן.

פעילויות סוכנויות הביטוח של הקבוצה מרוכזות בעיקרן במגדל סוכנויות.

20.2. מצבת עובדי הקבוצה⁴⁹

בהתאם לתחומי הפעילות הנזכרים בחלק ב' לדוח זה, קיימות חטיבות/יחידות שונות (כגון עובדי חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה, השקעות, פיננסים, שירות ומשאבים, טכנולוגיות וכו') אשר מספקות שירותים ליותר מתחום אחד מתחומי הפעילות, לפיכך אין בקבוצה חלוקה ברורה לגבי שיוך כלל העובדים בהתאם לתחומי הפעילות האמורים.

נכון ליום 31 בדצמבר 2023, הועסקו בקבוצה 4,280 עובדים, לעומת 4,305 עובדים נכון ליום 31 בדצמבר 2022⁵⁰. ניתן לחלק את מצבת העובדים בקבוצה למועד הנ"ל (במונחי משרה מלאה, כולל עובדים המועסקים באמצעות חברות כוח אדם) בהתאם לחלוקה הבאה:

החטיבה/יחידה	31 בדצמבר 2023	31 בדצמבר 2022
חטיבת חסכון ארוך טווח ובריאות	44	39
חטיבת תפעול חסכון ארוך טווח ובריאות	1,096	1,114
חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה	713	686
חטיבת ביטוח כללי	203	93
תביעות ביטוח כללי	28	127
חטיבת השקעות	94	86
חטיבת פיננסים ומשאבים	206	150
מערך האקטואריה	35	33
חטיבת טכנולוגיות	382	350
הנהלת הקבוצה ותחום שירות ומשאבים	487	631
מערך הביקורת הפנימית	19	18
סוכנויות ביטוח של הקבוצה	968	973
אחר	5	5
סה"כ	4,280	4,305

20.3. שינויים ארגוניים לאחר תאריך המאזן

בחודש ינואר 2024, בהמשך להודעתה של גב' ענת אטלס, מנהלת החטיבה לפיתוח עסקי, דאטה ודיגיטל בחברה על רצונה לסיים את תפקידה, כאמור בסעיף 20.8.10 להלן, וכחלק מההיערכות לישום התכנית האסטרטגית, הוחלט על איחוד פעילויות בעולמות השיווק והשירות.

⁴⁹ מובהר, כי בסעיף זה ההתייחסות הינה לנתונים אודות מועסקים שהינם עובדי הקבוצה, או עובדים המועסקים באמצעות חברות כוח אדם, ואינם כוללים עובדים המועסקים על-ידי דפוס העסקה אחרים, כגון עובדים המועסקים על-ידי נותני שירותים לחברה. כמו כן, מצבת עובדי הקבוצה כוללת עובדים/ות בחופשת לידה ובחופשה ללא תשלום, אשר נכון ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם מספרם ב-212 עובדים לעומת 214 נכון ליום 31 בדצמבר 2022. יצוין כי עובדים יומיים נספרים על פי היקפי משרה.

⁵⁰ הנתונים לגבי מצבת העובדים אינם כוללים עובדים המועסקים על-ידי חברות המוחזקות בשיעור של 50% ומטה שאינן מהותיות.

חטיבת הטכנולוגיות אמונה החל מהמועד האמור גם על תחום חוויית הלקוח. זאת, מתוך ראייה הוליסטית של תחום השירות כמוטה טכנולוגיה ומתוך מטרה להאיץ את התהליכים העמוקים שמבצעת החברה לדיגיטציה של השירות ושילוב טכנולוגיות מתקדמות בעולמות השירות. במקביל, החברה ריכזה את תחום מותג ומוניטין תאגידי, בהובלתה של גב' דלית ויכסלבאום, במסגרתו אוחדו תחומי השיווק, הדוברות, התקשורת התאגידית וקשרי המשקיעים וכן תקשורת פנים ארגונית.

כמו כן, ובהמשך לאמור בסעיף 20.8.12 להלן, במועד סיום תפקידה של עו"ד טלי כסיף כמזכירת החברה, תעבור מזכירות החברה תחת מערך היעוץ המשפטי והאכיפה.

20.4. תיאור השקעות החברה בהדרכה ופיתוח ארגוני

הקבוצה משקיעה בהדרכות מקצועיות לעובדים ולסוכנים, בהתאם לתפקיד העובד והחטיבה בה הוא פועל, והיא פועלת על פי תכנית הדרכה ופיתוח ארגוני התומכת בהשגת היעדים העסקיים שהוצבו על-ידה בכל היחידות הארגוניות באופן שוטף, בגמישות ובהתאם לצרכים, ובין היתר שולחת את עובדיה להשתלמויות מקצועיות, כנסים והדרכות רלוונטיות.

לקבוצה תכניות הדרכה יעודיות לקידום הערוץ הניהולי והמקצועי וכן הכשרות מקצועיות לעובדים חדשים במערכי השירות והתפעול, המותאמים לצרכיה המקצועיים של הקבוצה. בנוסף, מקיימת הקבוצה מעת לעת סדנאות העשרה לעובדי הקבוצה בנושאים מגוונים.

20.5. הטבות וטיבם של הסכמי העסקה/חתימה על הסכם קיבוצי

מרבית עובדי החברה ומגדל מקפת מועסקים תחת הסכם קיבוצי כמפורט בסעיף 20.5.1 להלן. שאר עובדי הקבוצה מועסקים באמצעות הסכמים אישיים כאמור בסעיף 20.5.2 להלן.

20.5.1. הסכם קיבוצי בחברה ובמגדל מקפת

ביום 12 ביוני 2023 נחתם הסכם קיבוצי חדש בין החברה ומגדל מקפת (חברה בת של החברה) לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד העובדים בחברה, לתקופה של ארבע שנים ועד ליום 31 בדצמבר 2026. אומדן הגידול המוערך הממוצע בעלות הכוללת של הוצאות שכר עבודה ונלוות בכל שנה משנות ההסכם ביחס לשנה הקודמת הרלוונטית הוא כ-23.6 מיליון ש"ח. לפירוט אודות עיקרי ההסכם ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 12 ביוני 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-064359), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה וכן באור 32 בדוחות הכספיים.

המידע בנוגע להסכם הקיבוצי ובפרט לאומדן הגידול הממוצע בעלות הכוללת של הוצאות שכר עבודה ונלוות כאמור לעיל, הינו מידע צופה פני עתיד, כמשמעו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המבוסס על הערכת החברה בעניין אופן ישום ההסכם הקיבוצי ותלוי, בין היתר, בהיקפי העובדים, שעות נוספות, השלכות אקטואריות של כספי פיצויים וחופשה, היקף המימוש של תכנית הפרישה, וכן בפעילות ובתוצאות העסקיות של החברה.

20.5.2. הסכמי עבודה אישיים

יחסי העבודה בין חברות הקבוצה לעובדיהם, שאינם כפופים להסכם הקיבוצי והארכתו כמפורט בסעיף 20.5.1 לעיל, מושתתים על הסכמי עבודה אישיים. הסכמי העבודה האישיים מגדירים את תנאי העסקתם לרבות משכורת בסיס, תנאים סוציאליים ותנאים נלווים, וכן תנאי סיום העסקה.

בקבוצה קיימות מספר קבוצות עובדים, המתוגמלים מעבר לשכר הבסיסי, אף בשכר הנגזר מביצועים או על-פי עמידה ביעדים.

לעניין תגמול נושאי משרה ראה סעיף 20.6 להלן.

20.6. מדיניות ועקרונות תגמול נושאי משרה

20.6.1. מדיניות תגמול של החברה ושל מגדל מקפת (הגופים המוסדיים בקבוצת מגדל)

ביום 14 במרס 2023 אישרה האסיפה הכללית של החברה את מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים לשנים 2023 עד 2025.

ביום 30 במאי 2023 אישר דירקטוריון החברה, בהתאם להמלצות ועדת התגמול של הגופים המוסדיים, עדכון למדיניות תגמול הגופים המוסדיים לשנים 2023 עד 2025 ("מדיניות התגמול

המעודכנת של הגופים המוסדיים"), אשר כולל, בין היתר, את האפשרות להעניק תגמול הוני, הניתן למימוש למניות מגדל אחזקות או למניות חברות בנות של מגדל אחזקות, במישרין או בעקיפין, לנושאי המשרה כחלק מחבילת התגמול הכוללת שלהם.

עיקרי מדיניות התגמול המעודכנת של הגופים המוסדיים מתפרסמת באתר האינטרנט של החברה בקישור הבא: <https://www.migdal.co.il/about/reward-policy>.

יצוין כי למגדל אחזקות, בעלת השליטה בחברה, מדיניות תגמול נפרדת אשר מביאה בחשבון, בין היתר, את מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים ("מדיניות התגמול של מגדל אחזקות"). על נושאי משרה בחברה, אשר מכהנים גם כנושאי משרה במגדל אחזקות, חלות הוראות מדיניות התגמול של מגדל אחזקות בנוסף למדיניות התגמול של הגופים המוסדיים, כאשר אם קיימת סתירה או אי בהירות בין ההוראות השונות, תחול ההוראה המחמירה. לפירוט אודות מדיניות התגמול של מגדל אחזקות לשנים 2023 עד 2025, ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מהימים 31 במאי 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-058452), 1 ביוני 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-060060), 28 ביוני 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-071295) ו-5 ביולי 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-075333), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

לפירוט נוסף אודות מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, ראה ביאור 3.ז.38 לדוחות הכספיים.

20.6.2. אישור תכנית תגמול הונית בקבוצת מגדל

בהמשך לאמור לעיל, לאור הרצון לבסס תמריץ ארוך טווח לנושאי המשרה במגדל אחזקות, בחברות בנות של מגדל אחזקות ובחברות נוספות הנשלטות בעקיפין בידי מגדל אחזקות (להלן ביחד: "**החברות הנשלטות**"), למנהליה ולעובדיה, אימץ דירקטוריון מגדל אחזקות ביום 30 במאי 2023 תכנית תגמול הונית המאפשרת הענקת תגמול הוני, ובין היתר הקצאה של אופציות לנושאי משרה המכהנים בחברות קבוצת מגדל אחזקות, בהתאם למסלול רווח הון כאמור בסעיף 102(ב)(3) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 ("**תכנית התגמול ההונית**").

בהתאם לכך, ביום 30 במאי 2023 החליט דירקטוריון החברה, לאחר קבלת אישור ועדת התגמול של החברה, להקצות ל-17 נושאי משרה בחברה ובחברות בנות של החברה, ביניהם מנכ"ל החברה ("**הניצעים**"), 12,055,568 אופציות לא רשומות למסחר הניתנות למימוש למניות רגילות של מגדל אחזקות ("**האופציות**") (בכפוף גם לאישור המוסדות המוסמכים במגדל אחזקות להקצאת מניות כאמור, אשר התקבלו עד ליום 30 במאי 2023), וזאת בהתאם לתנאי תכנית התגמול ההונית ולמדיניות התגמול המעודכנת של הגופים המוסדיים. יצוין כי לעניין נושאי המשרה המכהנים הן במגדל אחזקות והן בחברה נדרש, בין היתר, גם אישור אסיפת בעלי המניות של מגדל אחזקות למדיניות התגמול של מגדל אחזקות, אשר התקבל ביום 5 ביולי 2023. יצוין כי בנוסף לניצעים שהינם נושאי משרה בחברה, מגדל אחזקות אישרה גם הקצאה לנושאי משרה נוספים במגדל אחזקות ובחברות נוספות בשליטתה.

לפרטים נוספים בקשר עם הקצאת האופציות כאמור, דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות בדבר דוח הצעה פרטית מהותית מיום 31 במאי 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-058461) ("**דוח הצעה פרטית מחודש מאי 2023**") ובדבר כינוס אסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות במגדל אחזקות ותוצאותיה מהימים 30 במאי 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-058461), 31 במאי 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-058452), 1 ביוני 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-060060), 28 ביוני 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-071295) ו-5 ביולי 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-075333), וכן דוח מיידי של מגדל אחזקות על שינויים בהחזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 6 ביולי 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-076389), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

כמו כן, בימים 9 באוקטובר 2023 ו-21 באוגוסט 2023, אישרו דירקטוריון מגדל אחזקות ודירקטוריון החברה, לאחר אישור ועדות התגמול, הקצאה נוספת של 563,738 אופציות לנושא משרה בחברה (שאינו דירקטור או מנכ"ל), המכהן גם כנושא משרה במגדל אחזקות ובמגדל מקפת, חברה בת בשליטתה המלאה של החברה, בהתאם לתכנית התגמול ההונית ובאותם התנאים שפורטו בדוח ההצעה הפרטית מחודש מאי 2023. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות בדבר הצעה

פרטית שאינה מהותית או חריגה מיום 10 באוקטובר 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-093334), אשר כלול בדוח זה על דרך ההפניה.

יצוין כי ביום 31 בינואר 2024 החליטו דירקטוריון החברה ודירקטוריון מגדל אחזקות, בהתאם לסמכות הנתונה להם כאמור בסעיף 2.7 לדוח הצעה פרטית מחודש מאי 2023, ולאחר אישור ועדת התגמול, על האצת מועד ההבשלה של 118,308 אופציות (מתוך סך של 567,874 אופציות) שהוענקו לנושאת משרה במגדל אחזקות ובחברה, וזאת עקב פרישתה הצפויה בהגעה לגיל פרישה לאחר תקופת כהונה ארוכה. כיוון שנושאת המשרה צפויה לסיים את יחסי עובד-מעסיק בינה לבין החברה בתחילת חודש אוקטובר 2024, הוחלט להאיץ את מועד ההבשלה של חלק יחסי ממנת האופציות השנייה של נושאת המשרה, כך שתשקף את התקופה בה נושאת המשרה מכהנת בחברה מתוך תקופת ההבשלה הכוללת של המנה השניה (קרי 15 חודשים מתוך 24 חודשי כהונה). בהתאם, במועד סיום יחסי עובד-מעסיק ולאחר ההאצה, 118,308 אופציות תהיינה בשלות וניתנות למימוש מייד למוניות מגדל אחזקות החל ממועד זה ועד למועד פקיעת האופציות. ההאצה עומדת בתנאי מדיניות התגמול ותנאי תכנית התגמול ההוני. לפירוט, ראה דיווח מייד של מגדל אחזקות מיום 1 בפברואר 2024 (מס' אסמכתא 2024-01-012270), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

לפירוט נוסף אודות תכנית התגמול ההונית בקבוצת מגדל, ראה באור 33 לדוחות הכספיים.

20.7. קבוצת נושאי המשרה הבכירה

לפירוט אודות נושאי המשרה הבכירה, ראה תקנה 26 א. בפרק פרטים נוספים על התאגיד. נושאי המשרה מועסקים על-פי הסכמים אישיים, המפרטים את תנאי העסקתם.

לפרטים אודות השכר והתגמולים שניתנו בשנת 2023 לרבות תנאי העסקתם של מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה ובתאגידי שבשליטת החברה, ראה תקנה 21 בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

20.8. שינויים בנושאי משרה בכירה בקבוצה

20.8.1. בחודש ינואר 2023 הסתיימה כהונתו של מר אסף מיזן כאקטואר הראשי של החברה. ביום 8 בינואר 2023 מונה מר דוד סנטורי לתפקיד אקטואר ראשי זמני של החברה, בכפוף להודעת אי התנגדות הממונה, אשר התקבלה ביום 1 בפברואר 2023. מר סנטורי כיהן בתפקיד זה עד לכניסתו לתפקיד של מר אלי ברגלס ביום 16 באפריל 2023 כמפורט בסעיף 20.8.2 להלן.

20.8.2. ביום 14 בפברואר 2023 החליט דירקטוריון החברה למנות את מר אלי ברגלס כמשנה למנכ"ל והאקטואר הראשי של החברה, בהמשך לסיום כהונתו של מר מיזן כמפורט לעיל, ואת מר משה מורגנשטרן כמשנה למנכ"ל ומנהל חטיבת טכנולוגיות בחברה בהמשך לסיום כהונתו של גב' תמי אוחנה קול בתפקיד האמור. מר מורגנשטרן החל את כהונתו בקבוצה ביום 2 באפריל 2023 לאחר קבלת אי-התנגדות הממונה במועד זה, ומר ברגלס החל את כהונתו בקבוצה ביום 16 באפריל 2023 לאחר קבלת אי-התנגדות הממונה ביום 4 באפריל 2023.

20.8.3. ביום 15 בפברואר 2023, הסתיימה כהונתו של מר שגיא יוגב כמנכ"ל החברה. לפירוט, ראה דיווח מייד של מגדל אחזקות מיום 30 בינואר 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-012462), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

20.8.4. ביום 15 בפברואר 2023 החל מר רונן אגסי את כהונתו כמנכ"ל החברה. לפירוט, ראה דיווח מייד של מגדל אחזקות מיום 30 בינואר 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-012465), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה. מר אגסי כיהן כמנכ"ל זמני במקפת החל מיום 17 באפריל 2023 ועד לתחילת כהונתו של גב' מיכל גור כגן כמנכ"לית מקפת ביום 1 באוגוסט 2023 כמפורט בסעיף 20.8.8 להלן. כמו כן, יצוין כי מר אגסי מכהן כיו"ר דירקטוריון מקפת החל מיום 23 באוקטובר 2023, לאחר קבלת אי התנגדות הממונה למינוי.

20.8.5. בסוף חודש מרס 2023 סיים מר עמית אורון את כהונתו כמנהל חטיבת חסכון ארוך טווח ובריאות בחברה, ומנכ"ל מגדל מקפת. לפירוט, ראה דיווח מייד של מגדל אחזקות מיום 25 בדצמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-154936), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

- 20.8.6. ביום 26 במרס 2023 החליט דירקטוריון החברה למנות את גברת רון רגב למנהלת תפעול חסכון ארוך טווח ובריאות החל מחודש אפריל 2023.
- 20.8.7. בחודש מאי 2023 הודיעה גב' שרון שחם, מנהלת חטיבת ביטוח כללי, על רצונה לסיים את תפקידה. ביום 24 במאי 2023 מונתה גב' אדוה שלנגר-מאירי כמנהלת חטיבת ביטוח כללי בחברה והיא החלה בתפקידה ביום 1 ביוני 2023.
- 20.8.8. ביום 24 במאי 2023 החליט דירקטוריון החברה למנות את גב' מיכל גור כגן, אשר היתה מנהלת הסיכונים של חברות הקבוצה, למנהלת חטיבת חסכון ארוך טווח ובריאות בחברה; וביום 29 במאי 2023 החליט דירקטוריון מקפת למנות את גב' גור כגן כמנכ"לית מקפת, בכפוף לקבלת אי התנגדות הממונה למינוי כאמור. בימים 24 ו-29 במאי 2023 החליטו דירקטוריון החברה ודירקטוריון מקפת (בהתאמה), למנות את מר יוגב בן זיו כמנהל סיכונים זמני בחברה ובמקפת, בכפוף לקבלת אי התנגדות הממונה. כמו כן, ביום 23 ביולי 2023 החליט דירקטוריון החברה למנות את מר דוד גלעד למנהל הסיכונים בחברה וביום 27 ביולי 2023 החליט דירקטוריון מקפת למנות את מר גלעד למנהל הסיכונים במקפת, וזאת בכפוף לאי התנגדות הממונה. ביום 1 באוגוסט 2023 התקבלה הודעת אי התנגדות הממונה למינוי של גב' גור כגן כמנכ"לית מקפת ולמינויו של מר גלעד למנהל הסיכונים בחברה ובמקפת. בהתאם, גב' גור כגן סיימה ביום 1 באוגוסט 2023 את תפקידה כמנהלת הסיכונים הראשית והחלה בתפקידה כמנהלת חטיבת חסכון ארוך טווח ובריאות בחברה וכמנכ"לית מקפת. מר גלעד החל את כהונתו כמנהל הסיכונים בחברה ובמקפת ביום 9 באוקטובר 2023. בהתאם לאמור, החל מיום 1 באוגוסט 2023 ועד ליום 9 באוקטובר 2023, הוא מועד כניסתו לתפקיד של מר גלעד כמנהל הסיכונים, כיהן מר יוגב בן זיו כמ"מ מנהל הסיכונים. לפירוט, ראה דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מיום 31 במאי 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-058779) וכן מיום 3 באוגוסט 2023 (מס' אסמכתאות: 2023-01-089079, 2023-01-089085, 2023-01-089535 ו-2023-01-089082), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.
- 20.8.9. ביום 24 במאי 2023, הודיעה גב' רוני גינור, אקטוארית ממונה בתחום ביטוח כללי בחברה, כי ברצונה לסיים את תפקידה, וזאת החל מיום 20 ביוני 2023. בהתאם לכך, דירקטוריון החברה החליט ביום 30 במאי 2023 למנות את מר מתן גרוס לאקטואר ממונה בתחום ביטוח כללי. הודעת אי התנגדות הממונה למינוי כאמור התקבלה ביום 17 ביולי 2023.
- 20.8.10. בחודש ינואר 2024 הודיעה גב' ענת אטלס, מנהלת החטיבה לפיתוח עסקי, דאטה ודיגיטל בחברה, על רצונה לסיים את תפקידה וזאת החל מיום 31 בינואר 2024.
- 20.8.11. החל מחודש ינואר 2024 גב' דלית ויכסלבאום מרכזת את תחום המותג והמוניטין התאגידי, כאמור בסעיף 20 לעיל.
- 20.8.12. בחודש ינואר 2024 הודיעה גב' טלי כסיף, מזכירת הקבוצה, כי ברצונה לפרוש מתפקידה בהגיעה לגיל פרישה.
- 20.8.13. ביום 19 בפברואר 2024 הודיע מר טל כהן מנהל הכספים של מגדל אחזקות ומנהל חטיבת הפיננסים ומשאבים של החברה על כוונתו לסיים את תפקידיו. כמו כן, ביום 19 בפברואר 2024 אישרו דירקטוריון מגדל אחזקות ודירקטוריון החברה את מינויו של מר דוד סבן למנהל כספים של מגדל אחזקות ולמנהל החטיבה הפיננסית בחברה, במקומו של מר כהן, וזאת בכפוף לקבלת אי התנגדות הממונה. טרם נקבע מועד לסיום הכהונה של מר כהן ולתחילת הכהונה של מר סבן. לפירוט ראה דוח מיידי של מגדל אחזקות מיום 20 בפברואר 2024 (מס' אסמכתא: 2024-01-017892).
- לפירוט אודות שינויים בדירקטוריון החברה ושינויים נוספים בנושאי המשרה הבכירה בקבוצה בשנת הדוח ראה סעיף 29.1 בחלק ה' להלן.

21. שיווק והפצה

21.1. כללי

ערוצי השיווק וההפצה העיקריים של הקבוצה בתחומי הפעילות של החברה הינם:

21.1.1. סוכני וסוכנויות ביטוח

מרבית תכניות הביטוח של הקבוצה משווקות באמצעות סוכני ביטוח וסוכנויות ביטוח, לרבות סוכנויות הביטוח המוחזקות על-ידי הקבוצה.

הקבוצה נמצאת בקשרים עסקיים עם כ-3,300 סוכנויות ביטוח (תאגידיים⁵¹) וסוכני ביטוח ("סוכנים") הפזורים ברחבי הארץ. הקבוצה קשורה עם מרבית הסוכנים בעסקי ביטוח חיים, פנסיה וגמל, ביטוחי בריאות וביטוח כללי והם מבצעים את עיקר המכירות של הקבוצה.

חלק מפעילות השיווק וההפצה באמצעות סוכנים, מתבצע אף באמצעות סוכנויות ביטוח בשליטת הקבוצה באמצעות מגדל סוכנויות שהבולטות שבהן הינן מבטח סימון, שגיא יוגב ושחם-אורלן בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך והבריאות בקבוצה, ופלתורס ושחם-אורלן בתחום הביטוח הכללי בקבוצה.

בהקשר זה, יש לציין את החלטות הממשלה שהתקבלו ביום 24 בפברואר 2023 במסגרת התכנית הכלכלית ("החלטות הממשלה") לעניין הצעתה לבחינת שליטת גופים מוסדיים בתאגיד שהוא סוכן ביטוח או סוכן ביטוח פנסיוני. במסגרת החלטות הממשלה כאמור, הוצע להקים צוות בין-משרדי לבחינת ההחזקה של גופים מוסדיים בסוכנויות. הצוות יבחן את השפעות ההחזקה של גופים מוסדיים בתאגידיים שהם סוכן ביטוח או סוכן ביטוח פנסיוני על אופן הפעילות של סוכנויות אלו ועל האובייקטיביות שלהם בשיווק מוצרים, את האמצעים להתמודדות עם השפעות אלו ואת ההסדר הרצוי לגבי אחזקות קיימות של גופים מוסדיים בסוכנויות ביטוח, ויגיש את המלצותיו, לרבות תיקוני חקיקה נדרשים. כצעד משלים לעבודת הצוות הוחלט לחוקק הוראת שעה, שתעמוד בתוקפה עד יום 31 בדצמבר 2024, שתאסור על רכישה של 20% או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה בסוכנויות ביטוח נוספות בידי הגופים המוסדיים, עד להגשת המלצת והחלת תיקוני החקיקה הנדרשים, במידת הצורך. לפרטים נוספים בדבר החלטת הממשלה ראה סעיף 15.3.1 לעיל.

21.1.2. הפצה ישירה

במסגרת זו, השיווק וההפצה של מוצרי הקבוצה נעשה במישרין, באמצעות עובדי הקבוצה. עיקר הפעילות במסגרת ערוץ ההפצה הישירה הינה בענפי הפנסיה והגמל באמצעות משווקים פנסיוניים.

החברה ומקפת עורכות התקשרויות ישירות מול מעסיקים, ועדי עובדים/ארגוני עובדים או ישירות מול עובדים המאפשרות הצטרפות יזומה של עובדים לקרנות הפנסיה/קופות הגמל (לרבות קרנות השתלמות) שבניהול הקבוצה, לרבות השתתפות במכרזים המתפרסמים על-ידי מעסיקים/ארגוני עובדים. המשווקים מוכרים בנוסף מוצרים ביטוחיים כגון מוצרי ריסק, בריאות וחסכון פרט.

חלק מהפוליסות הקבוצתיות בביטוח חיים ובביטוח בריאות משווקות במכירה ישירה על-ידי הקבוצה, בעיקר באמצעות השתתפות במכרזים.

עיקר פעילות השיווק וההפצה הישירה בביטוח כללי הינה מול לקוחות קצה על ידי שיווק ישיר.

בנוסף, למגדל מוקד טלפוני לשיווק ביטוחי פרט מסוג ביטוחי ריסק מוות, בריאות, רכב, דירות (לרבות ביטוח מבנה ללווי בנקים למשכנתאות), נסיעות לחו"ל וכן ביטוחי רכב קבוצתיים.

21.1.3. תאגידיים בנקאים - ערוץ הפצה זה כולל את ההפצה והשיווק של מוצרים בענפי הגמל והפנסיה באמצעות יועצים פנסיוניים בסניפי הבנק (פעילות שאינה מהותית).

21.1.4. אי תלות בערוצי הפצה

לחברה אין תלות בגורם בודד מתוך ערוץ הפצה כלשהו, אשר אובדנו ישפיע מהותית לרעה על פעילותה או שתיגרם לה תוספת עלות מהותית כתוצאה מהצורך להחליפו.

21.1.5. ערוצי הפצה המהווים מעל 10% מהפרמיות בתחומי הפעילות

בשנת 2023 לא היה לחברה סוכן בודד שהיקף הפרמיות שלו עולה על 10% מהיקף הפרמיות בכל תחום פעילות רלבנטי, למעט סוכנות מבטח סיימון בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח.

⁵¹ חלק מסוכני הביטוח הינם תאגידיים המעסיקים עובדים, כאשר מספר העובדים באותה סוכנות אינו כולל במסגרת המספר לעיל.

לפירוט אודות הפרמיות ודמי הגמולים שהתקבלו בשנת 2023 דרך הסוכנויות שבשליטת הקבוצה ראה להלן.

21.1.6. שיעור פעילות ההפצה והשיווק בחלוקה בין הערוצים השונים

בענפי הפנסיה והגמל, מבוצעת עיקר הפעילות הישירה. חלקם של ערוצי ההפצה במונחי דמי גמולים (באחוזים) הינו כדלקמן:

	2021	2022	2023
פנסיה			
סוכנים	69	70	71
ישירים	31	29	28
תאגידים בנקאיים	-	1	1
גמל			
סוכנים	45	48	54
ישירים	49	47	42
תאגידים בנקאיים	6	5	4

חלקן של הסוכנויות שבשליטת הקבוצה באחוזים (כולל נתונים של סוכני משנה של הסוכנויות האמורות) במונחי פרמיות ודמי גמולים (באחוזים) הינו כדלקמן:

	2021	2022	2023
ביטוח חיים	21	22	22
פנסיה	23	22	21
גמל	11	14	18
ביטוח בריאות	20	18	18
ביטוח כללי	9	10	9

לפרטים אודות מצבת כוח האדם של סוכנויות הביטוח שבשליטת הקבוצה, ראה הטבלה שבסעיף 20.2 לעיל.

21.2. הסדרת פעילות הסוכנים, המשווקים הפנסיונים והיועצים הפנסיוניים

פעילות הסוכנים והיועצים הפנסיונים במערך השיווק וההפצה מפוקחת על-ידי הממונה ומוסדרת על ידי הוראות חוק הפיקוח ו/או חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (יעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), תשס"ה-2005 בכל הקשור למוצרים הפנסיוניים). בכלל זה, הוראות אלו חלות על פעילותם של סוכני ביטוח פנסיוניים, משווקים פנסיוניים ויועצים פנסיוניים, והרישיונות הנדרשים לצורך פעילותם. ככלל, תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה), התשס"ו-2006, מסדירות את שיעורי ואופן עמלת ההפצה המקסימלית שתשולם ליועץ פנסיוני במוצרי הגמל והפנסיה ("תקנות ההפצה").

21.3. תיאור מבנה העמלות ושיעורי העמלות הממוצעים לפי תחומי הפעילות

21.3.1. תחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

(א) סוכנים

הקבוצה משלמת לסוכנים עמלות בשיעורים משתנים בגין שיווק המוצרים, ושיעור העמלה משתנה בהתאם לתכנית הנמכרת ובהתאם להסכמים פרטניים שנחתמים עם הסוכנים. בנוסף, מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.

(1) מבנה העמלות בביטוח חיים

- **עמלות שוטפות** - העמלות המשתלמות לסוכנים הינן "עמלות שטוחות", דהיינו עמלה המשתלמת בשיעור דומה במשך מספר שנים ולאחר מכן, ברוב ההסכמים, תשלום עמלות בשיעור הנמוך, בדרך כלל, משיעור העמלה השטוחה (ברוב תכניות הביטוח המשווקות על-ידי הקבוצה "העמלה השטוחה" משתלמת במשך 15 שנה). יצוין כי, ביחס לחלק ממוצרי ביטוח חיים, העמלה משתלמת בשיעור קבוע לאורך כל תקופת הביטוח, וכן קיימת אפשרות לתשלום העמלה בשיעורים משתנים לאורך תקופת הביטוח. בנוסף, במוצרים מסוימים משתלמת עמלה בשיעור קבוע מצבירה לאורך כל תקופת הביטוח.

- עמלות בגין מכירות - בדרך כלל עמלה חד פעמית אשר נגזרת, בדרך כלל, מהיקף המכירות ומעמידת הסוכן ביעד המכירות שנקבע לו ובחלק מהמקרים מעמידת הסוכן ביעד שימור התיק. בחלק מפוליסות ביטוח החיים העמלה מחושבת כפונקציה של פרמטרים המשפיעים על רווחיות המוצר, לרבות הסדרים המתייחסים לביטולי פוליסות. בנוסף, מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.
- במוצרי ביטוח מסוימים - משתלמות עמלות הנגזרות מהיקף העברת כספי חסכון מקופות ו/או תכניות ביטוח שאינן של החברה ו/או היקף הפקדות חד-פעמיות.

(2) מבנה העמלות בגין שיווק מוצרי הפנסיה

- עמלות שוטפות - העמלות משתלמות מדמי גמולים והינם בשיעור מדמי הגמולים הנגבים בפועל.
- עמלות בגין מכירות - הקבוצה משלמת עמלה הנגזרת, בדרך כלל, מהיקף המכירות, מהיקף העברות כספים חיצוני מקרנות שאינן של החברה ומעמידה ביעד המכירות. העמלות נקבעו כפונקציה של פרמטרים המשפיעים על רווחיות המוצר ובכפוף לביטולים כמתואר לעיל ביחס לעמלות ביטוח חיים.

(3) מבנה העמלות בגין שיווק מוצרי הגמל

- עמלות שוטפות - משולמות לסוכני ביטוח בגין שיווק קופות הגמל כשיעור מהצבירה.
- עמלות היקף - עמלות הנגזרות מהיקף העברת כספי חסכון מקופות שאינן של החברה. כמו כן, עבור מכירות שוטפות של קרן ההשתלמות וקופת גמל להשקעה, החברה משלמת עמלה הנגזרת, בדרך כלל, מהיקף המכירות ומעמידה ביעד המכירות ובכפוף לביטולים.

בהתאם לתיקון חקיקה שנערך בשנת 2017⁵², בגין חלק מהתכניות ששווקו עד ליום 1 באפריל 2017, ממשיכה להשתלם, בנוסף למנגנוני העמלות המתוארים לעיל, עמלה מדמי ניהול מצבירה ומדמי ניהול מפרמיה (במוצרי ביטוח חיים), עמלה מדמי הניהול מצבירה ועמלה מדמי הגמולים, תוך התחשבות ברווחיות המוצר במוצרי הפנסיה וכן עמלה מדמי הניהול מצבירה תוך התחשבות ברווחיות המוצר במוצרי הגמל.

(ב) משווקים פנסיונים

החברה מתגמלת את המשווקים הפנסיונים במוצרי ביטוח חיים, החסכון ארוך הטווח, וביטוח הבריאות על עמידה ביעדי מכירות שמשנתנים מעת לעת וכן בגין צירוף עמיתים חדשים. סכום התשלום למשווק מורכב משיעור עמידת המשווק ביעדים שנקבעו, כשהוא מוכפל בעמלת יעד שקלית שנקבעה לו וכן מסכום המתקבל בגין צירוף עמיתים. תשלום זה מושפע מהיקפי המכירות של המשווק.

(ג) יועצים פנסיונים

לחברה יש הסכמי הפצה עם יועצים פנסיוניים, שחלקם תאגידיים ונלקחם יועצים עצמאיים. בהסכמים בהם קיימת זכאות לעמלת הפצה, היא נקבעת בהתאם לתקנות ההפצה.

⁵² חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 20), התשע"ז-2017.

(ד) שיעור עמלות ממוצעות

להלן פירוט של שיעור העמלות הממוצע (באחוזים) בתחום⁵³:

2021	2022	2023	
			ביטוח חיים
5.7	6.2	6.3	שיעור מפרמיה
50.6	55.6	64.7	בשנה הראשונה - שיעור מפרמיה משוננת
			פנסיה
0.8	1.5	1.8	שיעור מדמי גמולים ⁽²⁾
			גמל
0.1	0.2	0.2	שיעור מנכסים מנוהלים ממוצעים ⁽²⁾

(1) העלייה בשיעור העמלה מפרמיה משוננת חדשה בשנים 2022 ו-2023 הושפעה משינוי בתמהיל המכירות המאופיין בעלייה במשקל מכירות הסיכונים.

(2) העלייה בשיעור העמלות בפנסיה וגמל נובעת בעיקרה מהגידול במכירות בענפים אלו.

21.3.2 תחום ביטוח בריאות

(א) **ביטוחי פרט** - הקבוצה משלמת לסוכני הביטוח עמלות בשיעורים משתנים בגין שיווק המוצרים, ושיעור העמלה משתנה בהתאם לתכנית הנמכרת.

מבנה העמלות מורכב בדרך כלל מאחד או יותר מהסעיפים הבאים:

(1) עמלות שוטפות - העמלות המשתלמות הינן "עמלות שטוחות", וכן קיימת אפשרות לתשלום עמלה בשיעורים משתנים לאורך תקופת הביטוח, בהתאם להסכמים הפרטניים עם הסוכנים.

(2) עמלות בגין מכירות - חלק מההסכמים עם הסוכנים כוללים עמלה חד פעמית הנגזרת מהיקף המכירות ומעמידת הסוכן ביעד המכירות ובחלק מהמקרים מעמידת הסוכן ביעד שימור התיק שנקבע לו.

(3) בנוסף מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.

(ב) **ביטוחים קבוצתיים** - העמלות משולמות בשיעור מוסכם מהפרמיה.

להלן פירוט של שיעור העמלות הממוצע (באחוזים) בתחום:

2021	2022	2023	
24.5	23.6	22.9	שיעור מפרמיה

21.3.3 תחום ביטוח כללי

העמלה המשולמת לסוכנים בתחום ביטוח כללי מחושבת כשיעור מוסכם מהפרמיות, כאשר שיעור העמלה משתנה בהתאם לענף הספציפי. להלן פירוט של שיעורי העמלות הממוצעים (באחוזים) בתחום:

2021	2022	2023	
4.7	4.8	4.6	ענף ביטוח רכב חובה
15.7	14.7	14.7	ענף ביטוח רכב רכוש
16.1	15.5	14.1	ענפי רכוש (ללא רכב)
13.5	14.6	13.9	ענפי חבויות ⁽¹⁾
13.3	13.1	12.8	סה"כ

(1) בשנת 2022 שיעור העמלות בענפי החבויות הושפע משינוי תמהיל העסקים המבטוחים.

21.3.4 העמדת הלוואות לסוכנים

לעיתים מעמידה הקבוצה הלוואות לסוכניה, בביטחון תזרימי עמלות עתידיים או בביטחונות אחרים.

⁵³ כולל עמלות סוכנים, משווקים פנסיונים ויועצים פנסיונים.

ההלוואות ניתנות בתנאים מסחריים במסגרת הכללים שנקבעו על ידי הממונה. לפירוט ראה באור 9 בדוחות הכספיים.

22. ספקים ונותני שירותים

22.1. כללי

הקבוצה רוכשת מוצרים ושירותים ממספר רב של ספקים ונותני שירותים⁵⁴. בחירתם של אלה נעשית בהתאם לאיכות וטיב השירות המוצע על ידם, זמינותם, תחומי מומחיותם, התנאים המסחריים שהם מציעים וכו'. בדרך כלל התקשרויות אלו הינן לתקופה קצובה ואינן כוללות הסדר בלעדיות (יוער כי באופן עקרוני נמנעת הקבוצה, ככל שמתאפשר, מקיומה של "תלות בספק"⁵⁵ אחד, ופועלת ליצירת גיוון בקרב ספקיה).

22.2. ספקי מחשב ותוכנה

הקבוצה קשורה בהסכמים שונים עם ספקי ציוד חומרה, תוכנה ופתרונות מחשוב אחרים, המספקים לה פתרונות טכנולוגיים מגוונים בנושאים של ציוד מחשוב, לרבות שרתים וציוד קצה, תקשורת, מערכות הפעלה ווירטואליזציה, מערכי אחסון וניהול מידע, תוכנות לסוגיהן, בסיסי נתונים, כלי ניטור ובקרה, אבטחת מידע ושירותים מקצועיים אחרים, לרבות שירותי מומחה. חלק מספקים אלה הינן חברות המתמחות במתן שירותים יעודיים, שלעתים, בעת אירועים משבריים (לרבות בתחום הטכנולוגי), הקבוצה עשויה להידרש לשיתוף פעולה שלהן. התשלומים השוטפים לכל אחד מספקים אלה אינם מהותיים.

23. רכוש קבוע ומידע על השקעות במערכות המחשב

23.1. להלן טבלה המרכזת את נכסי המקרקעין המהותיים בבעלות החברה או הנשכרים על-ידיה והכלולים ברכוש הקבוע:

מיקום	שטח במ"ר	שימוש עיקרי	בעלות/שכירות
פתח תקוה	62,430	בנייני המשרדים העיקריים של הקבוצה לרבות מרבית פעילות סוכנויות הביטוח המוחזקות על-ידי הקבוצה ("סוכנויות הקבוצה")	בעלות
	1,531	בעיקר משרדים המשמשים את סוכנויות הקבוצה	שכירות
	2,838	שטח שבנייתו טרם הושלמה / טרם אוכלס	בעלות
ראשון לציון	834	בנייני סוכנויות הקבוצה	שכירות
אשקלון	3,891	מרכז שירות לקוחות ותפעול	שכירות
ירושלים	1,971	בנייני סוכנויות הקבוצה	שכירות
נתניה	991	בנייני סוכנויות הקבוצה	שכירות
חיפה	2,166	בנייני סניף הקבוצה בחיפה	בעלות
	632	בנייני סוכנויות הקבוצה	שכירות

יצוין כי ישנם אתרים נוספים בהם הקבוצה שוכרת מבנים לצורך פעילותה ולצורך פעילות הסוכנויות המוחזקות על ידה, בהיקף לא מהותי.

מרכז המחשבים העיקרי המשמש את הגופים המוסדיים בקבוצה מצוי בפתח תקוה. בהתאם להוראות הממונה בעניין ניהול המשכיות עסקית, למרכז המחשבים שני אתרים מרוחקים נוספים הכוללים אתר גיבוי ועותק נוסף (שלישי) של המידע.

לפירוט בדבר העלות המופחתת של קרקע ובנייני משרדים ושיפורים במושכר, לרבות נכסים הנמדדים על בסיס שווי הוגן כנדל"ן להשקעה, ופרטים נוספים בדבר הרכוש הקבוע של הקבוצה ראה באור 6 בדוחות הכספיים.

⁵⁴ מובהר בזאת, כי בספקים ונותני שירותים הקבוצה איננה כוללת את המשווקים/יועצים הכלולים בערוץ ההפצה והשיווק כמתואר בסעיף 21 לעיל, וכן איננה כוללת את מבטחי המשנה, המתוארים בסעיף 19 לעיל.

⁵⁵ כהגדרת מונח זה בחוזר הממונה לעניין עדכון הוראות דוח התקופתי של חברות ביטוח.

23.2. מידע על השקעות החברה במערכות המחשוב

מערכות המחשוב והמידע של הקבוצה חיוניות לניהול עסקיה בכלל ולהתמודדות עם התחרות והרגולציה בפרט. בבעלות החברה מגוון רחב של ציוד מחשוב הכולל שרתים, מערכות אחסון וגיבוי, ציוד תקשורת, עמדות קצה וציוד היקפי אחר, וכן מגוון רחב של זכויות בעלות או שימוש בתוכנות שונות לרבות תוכנות בפיתוח עצמי.

חטיבת הטכנולוגיות מספקת את מרבית שירותי המחשוב ליחידות השונות בקבוצה, והיא אשר מפעילה, במידת הצורך, ספקים וחברות תוכנה שונות, לצורך מתן שירותי המחשוב המוענקים לקבוצה. לכוח האדם המועסק ביחידה זו, ראה סעיף 20.2 לעיל.

לקבוצה מערכות מידע הכוללות חומרה, תוכנות וציוד נוסף שעלותן המופחתת ליום 31 בדצמבר 2023 הינה כ- 762 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-632 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022. בשנת 2023, השקעות הקבוצה במחשבים ובפיתוח מערכות מידע הסתכמו בסך של כ-253 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-232 מיליון ש"ח בשנת 2022. ראה באורים 4 ו-6 בדוחות הכספיים.

ההשקעות במערכות המחשב מיועדות הן לתמיכה ביעדים האסטרטגים העסקיים של הקבוצה והן לעמידה בדרישות רגולציה משתנות.

בתקופת הדוח השקעות הקבוצה במערכות המחשב התמקדו בעיקר בתחומים הבאים: פיתוח מערכות שירות ומכירה לערוצי ההפצה ובכלל זה קווי עסקים דיגיטלים, שיפור יכולות מערך השירות ללקוחות הקבוצה באמצעות מערכות CRM וניהול מוקדי שירות, השבחת מערכות ביטוח כללי, תמיכה בפיתוח מוצרי ביטוח חיים וביטוח בריאות, מעבר לענן AWS, ישום חוזרי רגולציה ותקינה צדי ג' כדוגמת IFRS, חיזוק יכולות ההגנה על מידע החברה, לרבות מפני איומי סייבר, ושיפור מתמשך של זמינות ויציבות מערכות הייצור.

24. עונתיות

24.1. חסכון ארוך טווח

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים וביטוח בריאות וההכנסות מדמי ניהול מקרנות הפנסיה וקופות הגמל אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, ניכר בחודש דצמבר גידול מסוים בהפקדות של פרמיות/דמי גמולים לתכניות פנסיוניות וקופות גמל, ביחס לשאר חודשי השנה, במטרה למצות את הטבות המס הגלומות בהפקדה לחסכון פנסיוני וקופות גמל.

להלן התפלגות הפרמיות שהורווחו ברוטו בביטוח חיים⁵⁶ לפי רבעונים (במיליוני ש"ח ובאחוזים):

	2021		2022		2023		
	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	
רבעון 1	24.1	2,311	25.8	2,217	24.6	2,061	
רבעון 2	24.4	2,336	24.7	2,137	24.7	2,069	
רבעון 3	24.4	2,337	24.9	2,153	26.0	2,173	
רבעון 4	27.0	2,589	24.6	2,128	24.7	2,065	
סה"כ לשנה	100.0	9,573	100.0	8,635	100.0	8,368	

להלן התפלגות דמי הגמולים בפנסיה (במיליוני ש"ח ובאחוזים):

	2021		2022		2023		
	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	
רבעון 1	23.3	1,810	23.4	2,009	23.6	2,272	
רבעון 2	24.7	1,924	24.5	2,103	24.4	2,355	
רבעון 3	25.5	1,986	25.8	2,221	26.0	2,509	
רבעון 4	26.5	2,060	26.3	2,262	26.0	2,505	
סה"כ לשנה	100.0	7,781	100.0	8,595	100.0	9,641	

⁵⁶ לא כולל תקבולים בגין חוזי השקעה שהסתכמו בכ-1,455 מיליון ש"ח בשנת 2023 לעומת כ-2,152 מיליון ש"ח בשנת 2022 וכ-1,180 מיליון ש"ח בשנת 2021.

להלן התפלגות דמי הגמולים בגמל (במיליוני ש"ח ובאחוזים):

2021		2022		2023		
באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	
21.2	445	23.6	556	21.2	596	רבעון 1
22.1	463	22.6	534	22.5	633	רבעון 2
23.2	488	24.3	575	24.7	695	רבעון 3
33.5	704	29.5	698	31.6	889	רבעון 4
100.0	2,100	100.0	2,362	100.0	2,813	סה"כ לשנה

24.2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוחי רכבים של קבוצות עובדים שונות וצוי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם, בדרך כלל בינואר, וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושן הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח לתקופה לפני מס מנוטרלת באמצעות העתודה לסיכונים שטרם חלפו.

במרכיבי ההוצאות האחרים כגון תביעות ובמרכיבי ההכנסות האחרים כגון הכנסות מהשקעות לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, ראוי לציין, כי עונת חורף קשה עלולה לגרום לעלייה בתביעות בענפי הרכוש, לרוב ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקיטון ברווח.

בשנים 2021-2023 לא אירעו נזקי חורף מהותיים.

להלן התפלגות פרמיות ברוטו בביטוח כללי לפי רבעונים (במיליון ש"ח ובאחוזים):

2021		2022		2023		
באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	
31.9	598	32.6	674	31.4	744	רבעון 1
21.3	398	23.2	481	25.5	606	רבעון 2
24.4	456	23.2	481	23.7	563	רבעון 3
22.4	420	21.0	435	19.4	459	רבעון 4
100.0	1,872	100.0	2,071	100.0	2,372	סה"כ לשנה

25. נכסים לא מוחשיים

25.1. כללי

הקבוצה משתמשת לצורך פעילותה בשמות החברות ובלוגו שלהן אשר חלקם נרשמו כסימן מסחרי כגון: "מגדל אחזקות" "מגדל ביטוח", "מגדל מקפת" ועוד.

25.2. מאגרי מידע

לגופים המוסדיים בקבוצה מאגרי מידע רשומים שונים, אשר במסגרתם נשמרים הנתונים הנמסרים על ידי לקוחות הקבוצה. המידע הצבור במאגרים אודות לקוחות, כולל מידע שנמסר על ידם בעת רכישת מוצר ממוצרי הקבוצה וכן מידע נוסף שנמסר לקבוצה, או אשר הקבוצה מאתרת אותו, בקשר עם השירותים הניתנים על ידה (כגון מידע עקב טיפול בתביעות ביטוח וכו'). כמו כן, לגופים המוסדיים בקבוצה מאגרים רשומים אודות סוכני הקבוצה, ספקים, עובדים וכו', פרטים אשר שמירתם במאגר ממוחשב ורישומם מחויבים על פי הוראות הדין. מאגרי המידע משמשים את הקבוצה בתפעול השוטף של עסקיה.

25.3. מוניטין ועודפי עלות

בחברה נרשמו מוניטין ועודפי עלות בעיקר ברכישת סוכנויות ביטוח, תיקי ביטוח, חברות ניהול של קרנות פנסיה, קרן השתלמות ופעילויות שירותים פיננסיים. בשנים 2021-2023 לא נרשמה ירידת ערך מוניטין בספרי הקבוצה. לפירוט נוסף, ראה באור 4 בדוחות הכספיים.

26.1. טבלת גורמי הסיכון לגבי הפעילות הביטוחית והחסכון ארוך הטווח

מידת ההשפעה של גורם הסיכון על פעילות הקבוצה			
השפעה גדולה	השפעה בינונית	השפעה קטנה	גורמי סיכון
V			מצב המשק והתעסוקה
			סיכוני שוק
V			- סיכון ריבית
V			- סיכוני שוק (מכשירים הוניים / נכסים ריאליים)
	V		- סיכונים הקשורים במדד המחירים לצרכן
	V		- סיכון מטבע
	V		סיכוני אשראי לרבות מרווח
			סיכוני הביטוח
	V		- אריכות חיים לרבות שיעור מימוש גמלה
	V		- תחלואה
	V		- סיכון קטסטרופה (כגון רעידת אדמה מלחמה או טרור)
	V		- סיכונים ביטוחיים אחרים לרבות סיכוני אקלים וסביבה
	V		רמת שימור תיק
	V		ביטוח משנה (זמינות וצד נגדי)
	V		תחרות ומתחרים
	V		טעמי הציבור
	V		שינויי רגולציה
	V		תקדימים משפטיים וסמכויות ממונה
	V		תמהיל העסקים
	V		התאמת נכסים להתחייבויות
		V	סיכוני נזילות
	V		הליכים משפטיים ותובענות ייצוגיות
	V		מוניטין
			סיכונים תפעוליים
	V		- תלות במערכות מידע
	V		- אבטחת מידע וסייבר
	V		- סיכונים תפעוליים אחרים
	V		סיכוני ציות

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון על הקבוצה הינה על סמך הערכת הנהלת הקבוצה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך דוח זה. ייתכן כי בפועל מידת ההשפעה תהיה שונה, לאור שינויים שיחולו במאפייני פעילות הקבוצה או בתנאי השוק ו/או בהתנהלות הגופים הרגולטוריים המפקחים על פעילות הקבוצה.

אין שינוי מהותי בגורמי הסיכון ובמידת השפעתם לעומת שנה קודמת. לפירוט אודות גורמי הסיכון העיקריים בפעילות הביטוח של הקבוצה וניהולם, ראה באור 37 בדוחות הכספיים.

החברה מנהלת את תחומי הפעילות שלה, תוך שימוש במתודות של ניהול סיכונים. הקבוצה שמה דגש בפעילותה על ניהול הסיכונים אליהם היא חשופה, וזאת במטרה לזהות ולהעריך את השפעתם הפוטנציאלית של סיכונים אלה על הקבוצה, תוך התייחסות למתאם בין הסיכונים. כמו כן, דירקטוריון החברה אישר תאבון סיכון וסיבולת סיכון לסיכונים השונים. לפירוט בנוגע להשפעת מלחמת "חרבות ברזל" על החברה ראה סעיף 2.4.10 לעיל.

27. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

27.1. הסכם קיבוצי

בענין ההסכם הקיבוצי שבין החברה ומגדל מקפת ובין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, שהוכרה כארגון היציג בקרב עובדי החברה ומגדל מקפת - ראה סעיף 20.5 לעיל וביאור 32 בדוחות הכספיים.

חלק ה' - היבטי ממשל תאגידי

28. דירקטורים חיצוניים

נכון למועד הדוח, בחברה מכהנים ארבעה דירקטורים בלתי תלויים כמשמעותו של מונח זה בפרק 2 לחלק 1 לשער 5 (דירקטוריון גוף מוסדי) לחוזר המאוחד. לפירוט נוסף אודות הדירקטורים הבלתי תלויים בחברה ראה תקנה 26 בפרק פרטים נוספים על התאגיד וכן סעיף 29.1 להלן.

29. היבטי ממשל תאגידי

29.1. שינויים בהרכב דירקטוריון החברה

(א) ביום 5 בספטמבר 2022, לאחר שהסתיימה תקופת הכהונה השנייה של גב' רונית בודו כדירקטורית בלתי תלויה בחברה, החברה הגישה בקשה לממונה להאריך את כהונתה של גב' בודו לתקופת כהונה שלישית כדירקטורית בלתי תלויה. בעקבות הודעת הממונה מיום 21 בספטמבר 2022 כי בכוונתו להתנגד לבקשה כאמור בכפוף לשימוע, הגישה גב' בודו עתירה מנהלית לקבלת מלוא המידע שהיווה בסיס להודעה. למיטב ידיעת החברה, ביום 1 בפברואר 2023 קבע בית המשפט, בין היתר, כי גב' בודו תקבל לידיה מידע כפי שהוגדר על ידי בית המשפט. בהמשך להחלטה זו ולמיטב ידיעת החברה, הרשות ביקשה מבית המשפט ביום 12 בפברואר 2023 ארכה למסירת המידע כאמור לאור העובדה כי בין הצדדים מתנהל שיח אשר יכול ויביא לסיום ההליך מחוץ לכתלי בית המשפט. ביום 29 במרס 2023 הודיע הממונה כי הוא אינו מתנגד למינויה של גב' בודו לכהונה נוספת כדירקטורית בלתי תלויה בחברה, עד ליום 5 באפריל 2025, ובלבד שגב' בודו לא תמונה ולא תכהן כחברת ועדת ביקורת. כן נכתב בהודעת הממונה, כי כל עוד גב' בודו תכהן במקביל כנושאת משרה בחברת מלם תים בע"מ, היא לא תכהן כחברת ועדת מחשוב וסייבר וכי יגובש הסדר ניגוד עניינים בקשר עם כהונתה של גב' בודו במלם תים בע"מ. יצוין כי ביום 2 באפריל 2023 בית המשפט מחק את העתירה המנהלית.

(ב) ביום 24 בנובמבר 2022 אישר דירקטוריון החברה את מינויו של מר כרמי גילון ליו"ר זמני של החברה. ביום 17 בינואר 2023 הודיע הממונה, כי אינו מתנגד למינויו של מר גילון כיו"ר הדירקטוריון החברה עד ליום 15 במרס 2023. מר גילון חדל לכהן כיו"ר דירקטוריון זמני בחברה ביום 15 במרס 2023.

ביום 24 באפריל 2023 מינה דירקטוריון החברה את מר כרמי גילון ליו"ר דירקטוריון זמני עד ליום 30 במאי 2023, בכפוף לאי התנגדות הממונה, אשר הודיע ביום 29 במאי 2023, כי אין באפשרותו לאשר את הבקשה שהוגשה מאחר שחסרים בה פרטים. בנסיבות אלה, ולמען הסדר הטוב, החליט דירקטוריון החברה למנות את מר גילון ליו"ר דירקטוריון בתחילת כל ישיבה, וזאת עד למינויו של פרופ' אמיר ברנע כיו"ר דירקטוריון החברה כאמור בסעיף (ה) להלן.

(ג) ביום 27 באפריל 2023 החלה גב' מירב בן כנען הלר את תקופת כהונתה השלישית כדירקטורית בלתי תלויה בחברה, לאחר שהתקבלה הודעת אי התנגדות הממונה למינוי כאמור וכן למינויה כיו"ר ועדת הביקורת בחברה.

(ד) ביום 30 במאי 2023 מינתה האסיפה הכללית של החברה את מר יוסי בן ברוך, מנכ"ל מגדל אחזקות, כדירקטור בחברה, בכפוף לאי התנגדות הממונה. בחודש יוני 2023 ביקש הממונה הבהרות בנוגע למינוי. התייחסות והבהרות כאמור הועברו לממונה על ידי מגדל אחזקות ועל ידי החברה.

ביום 28 ביולי 2023 התקבלה הודעה מהממונה בעניין כוונתו להתנגד למינוי של מר יוסי בן ברוך, כדירקטור בחברה. בהודעה צוין, בין היתר, כי בכוונת הממונה להתנגד למינוי מאחר שלעמדתו הוצאתו לפועל של המינוי המבוקש טומנת בחובה חשש לפגיעה בעצמאות דירקטוריון החברה מנימוקים שונים אשר פורטו במכתב. מר בן ברוך הוזמן לטעון טענותיו בפני הרשות בטרם קבלת החלטה סופית בעניין. מגדל אחזקות ממתינה לקבלת עמדה סופית בכתב מהממונה בנושא זה. לפירוט אודות מכתב הממונה ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 30 ביולי 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-86409), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

(ה) ביום 9 באוקטובר 2023 החליט דירקטוריון מגדל אחזקות למנות את פרופ' אמיר ברנע כדירקטור בחברה, בכפוף לאי התנגדות הממונה שהתקבלה ביום 15 באוקטובר 2023. ביום 18 באוקטובר

2023, מינה דירקטוריון החברה את פרופ' ברנע כיו"ר הדירקטוריון הקבוע של החברה, בכפוף להודעת אי התנגדות הממונה למינוי כאמור, ובהיקף משרה של 50%. ביום 7 בנובמבר 2023 החליט דירקטוריון החברה, לאחר פניה של הרשות, להגדיל את היקף המשרה כאמור, כך שתעמוד על 2/3 משרה (66.7%). ביום 15 בנובמבר 2023 התקבלה הודעת אי התנגדות הממונה למינוי כאמור והחל מיום זה פרופ' ברנע מכהן כיו"ר הדירקטוריון.

בהתאם להוראות הממונה מיום 28 ביולי 2023, והוראות תקנון החברה שעודכן בעקבות הוראות הממונה ואשר כפוף לאישורו, יו"ר הדירקטוריון של החברה ימונה לתקופה של שלוש שנים, כל עוד הוראות הממונה תעמודנה בתוקף.

לפרטים, ראה דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מיום 9 באוקטובר 2023, מיום 16 באוקטובר 2023, מיום 19 באוקטובר 2023, מיום 8 בנובמבר 2023 ומיום 15 בנובמבר 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-114159, 2023-01-116037, 2023-01-117183, 2023-01-122472, 2023-01-124572 ו-2023-01-124575 בהתאמה), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

(ו) ביום 24 בינואר 2024 מינה דירקטוריון מגדל אחזקות, בשבתו כאסיפה כללית של החברה, את מר בני ממן כדירקטור בלתי תלוי נוסף בחברה, בכפוף לקבלת הודעת אי התנגדות הממונה למינוי אשר התקבלה ביום 13 בפברואר 2024 כאמור בדיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 14 בפברואר 2024 (מס' אסמכתא 2024-01-016116).

(ז) ביום 30 בינואר 2024 החליט דירקטוריון החברה גם על מינוי ועדת איתור, לצורך איתור מועמדים רלוונטיים לכהונה כדירקטורים בלתי תלויים בחברה.

(ח) ביום 5 בפברואר 2024 הודיעה ד"ר קרן בר חוה, המכהנת כדירקטורית במגדל אחזקות ובחברה, על התפטרותה מכל תפקידיה בקבוצת מגדל אשר נכנסה לתוקף באותו היום. לפירוט ראה סעיף 29.3 להלן.

(ט) ביום 19 בפברואר 2024 החליטה האסיפה הכללית השנתית של החברה למנות מחדש את הדירקטורים המכהנים בחברה (שאינם דירקטורים בלתי תלויים), מר אברהם דותן ומר גד נוסבאום, לתקופת כהונה נוספת עד לאסיפה הכללית השנתית הבאה. במועד זה הסתיימה כהונתם של הדירקטורים המכהנים מר אריה מינטקביץ ומר כרמי גילון. בהתאם ונכון למועד זה, הרכב דירקטוריון החברה מונה 7 דירקטורים מתוכם 4 דירקטורים בלתי תלויים (לענין מינוי של מר בן ברוך כדירקטור נוסף בחברה ראו סעיף (ד) לעיל).

ביום 19 בפברואר 2024, בסמוך לפני ישיבת דירקטוריון החברה כאמור, התקבל בחברה מכתב מהממונה המופנה ליו"ר דירקטוריון החברה בנוגע להרכב דירקטוריון החברה. במסגרת המכתב ציין הממונה, בין היתר, כי האירועים וההתפתחויות האחרונות בחברה (ביניהם דוח הבדיקה כאמור בסעיף 29.3 להלן) מצביעים על התמשכות הכשלים בממשל התאגידי ועל פגיעה ביכולתו של דירקטוריון החברה לבצע את תפקידו כנדרש. כמו כן, ציין הממונה כי קיים חשש להתמשכות הפגיעה בניהול התקין, לאור התמשכות התחלופה הגבוהה של נושאי משרה בחברה (ראו לענין זה סעיפים 20.8 ו-(ח) לעיל) ולאור הצפי לשינויים נוספים בהרכב הדירקטוריון. במכתבו הודיע הממונה, כי נוכח הכוונה לשינוי הרכב דירקטוריון החברה בניגוד להסכמות בין נציגי החברה לנציגי רשות שוק ההון, באופן שהרכב הדירקטוריון יכלול 7 דירקטורים במקום 9 דירקטורים, כמו גם טענת הממונה לאי שקיפות מצד החברה לגבי הרכב הדירקטוריון, ובשים לב לחוות דעת שהעבירה החברה להתייחסות הממונה בעניין אפשרות מינוי דירקטורית בלתי תלויה בחברה, כדירקטורית בלתי תלויה במקפת, וזאת במקום דירקטור בלתי תלוי במקפת שימונה כדירקטור בלתי תלוי בחברה ("בקשת ההצרכה"), על החברה להעביר לממונה, לא יאוחר מיום 22 בפברואר 2024, התייחסות מפורטת באשר להרכב הדירקטוריון הסופי, מספר חבריו ולאופן שבו הוא עומד בהוראות הדין, לרבות המומחיות הנדרשת. במסגרת המכתב, הודיע הממונה, כי אין כוונתו לאשר כל שינוי בהרכב דירקטוריון החברה לרבות בבקשת ההצרכה, עד שהחברה תעביר את התייחסותה המפורטת כאמור. לפירוט ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 20 בפברואר 2024 (מס' אסמכתא 2024-01-017901) הכלול בדוח זה על דרך ההפניה. ביום 22 בפברואר 2024 החברה השיבה למכתב הממונה כאמור.

29.2. מכתבי רשות שוק ההון

במהלך המחצית השנייה של שנת 2022 ובמהלך הרבעון הראשון של שנת 2023 התקבלו במגדל אחזקות ובחברה מספר פניות של רשות שוק ההון ביטוח וחסכון (להלן: "הרשות"), אשר הופנו לחברי דירקטוריון מגדל אחזקות ודירקטוריון החברה, בהן העלתה הרשות טענות בנוגע ליציבותה וניהולה התקין של החברה ולממשל התאגידי שלה (להלן ביחד: "פניות הרשות"). בתמצית תוזכרנה עיקרי פניות הרשות ועיקרי תגובות מגדל אחזקות והחברה שהתקבלו במהלך התקופה המדווחת: (א) מכתב הממונה מיום 17 בינואר 2023, אשר במסגרתו הורה הממונה לחברה, בתוקף סמכותו לפי סעיף 65 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ("חוק הפיקוח"), לפעול לתיקון הפגמים הנטענים במכתבו; (ב) מכתבי תשובה מטעם מגדל אחזקות ומטעם החברה מיום 16 בפברואר 2023 ("המכתבים מיום 15 בפברואר 2023"); (ג) שני מכתבים מטעם הממונה מיום 14 במרס 2023, האחד מופנה לחברי דירקטוריון מגדל אחזקות והשני מופנה לחברי דירקטוריון החברה. לפרטים נוספים ולהרחבה בדבר פניות הרשות למגדל אחזקות ולחברה ובדבר התשובות שניתנו לפניות כאמור, ראה סעיפים 29.4.7 עד 29.4.8 בפרק תיאור עסקי התאגיד לדוח התקופתי לשנת 2022.

במהלך החודשים אפריל ומאי 2023, ובהמשך לאמור במכתבי הממונה מיום 14 במרס 2023, העלו נציגי מגדל אחזקות ונציגי החברה בפני הרשות את טענותיהם ("הליך השימוע"). ביום 28 ביולי 2023 התקבל מכתבו של הממונה בו צוין כי לאחר שבחן את כלל טענות מגדל אחזקות והחברה במכתבים מיום 15 בפברואר 2023 ובהליך השימוע, החליט הממונה בתוקף סמכותו לפי סעיף 65 לחוק הפיקוח על שורה של צעדים שעיקריהם כדלקמן: (1) על החברה לדאוג למינוי של יו"ר דירקטוריון בעל רקע וניסיון הולמים ולמסור על כך הודעה לממונה לצורך קבלת אי התנגדותו למינוי, עד ליום 1 באוקטובר 2023; (2) באשר להפרה לכאורה של חובת האמונים אותה הזכיר הממונה במכתבו מיום 14 במרס 2023, ציין הממונה כי הוא מקבל את טענות החברה ואינו קובע כי הופרה חובת האמונים של מי מחברי דירקטוריון החברה; (3) על החברה לקבוע שתקופת הכהונה של יו"ר הדירקטוריון לא תפחת משלוש שנים. עם זאת, במהלך תקופת הכהונה כאמור, דירקטוריון החברה יהיה רשאי למנות יו"ר אחר בהתאם לסמכותו לפי חוזר "דירקטוריון גוף מוסדי", אולם האסיפה הכללית של החברה לא תחליט על סיום כהונתו של דירקטור שיכהן כיו"ר דירקטוריון בטרם יחלפו שלוש שנים ממועד מינויו לתפקיד יו"ר. על החברה לעגן הוראה זו בתקנון ולהעביר את התקנון המעודכן לאישור הרשות עד ליום 1 באוקטובר 2023. במכתב צוין, בנוגע למינוי יו"ר קבוע לחברה, כי לעמדת הממונה חוסר היציבות המתמשך בחברה, אשר בא לידי ביטוי, בין היתר, בתחלופה התכופה של יו"ר דירקטוריון החברה והעובדה שטרם מונה לה יו"ר דירקטוריון קבוע מיום 15 בנובמבר 2022, הביא לפגיעה ביציבות הניהולית של החברה ובניהולה התקין; (4) מספר הדירקטורים הבלתי תלויים בחברה יהיה שליש ועוד אחד, וזאת עד למתן הוראה אחרת בעניין. על החברה לעגן הוראה זו בתקנון ולהעביר את התקנון המעודכן לאישור הרשות עד ליום 1 באוקטובר 2023; (5) על החברה להפריד בין מקום מושבו של יו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות לבין מקום מושבו של יתר בעלי התפקידים בחברה עד ליום 31 באוגוסט 2023. הממונה ציין במכתבו כי לשיטתו נפל פגם בהתנהלותו של יו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות לאור מעורבותו בהליך מינוי מנכ"ל החברה, אשר פגע לעמדתו בניהול התקין של החברה ובאפקטיביות הליך המינוי, ומבלי לגרוע מסמכות דירקטוריון החברה לזמן את יו"ר מגדל אחזקות לשמיעת עמדתו לאחר התנעת תהליך סדור ע"י דירקטוריון החברה; (6) על החברה להעביר לאישור רשות שוק ההון נוהל העברת מידע בין החברה לבין בעלי המניות ונוהל בעל שליטה עד ליום 1 באוקטובר 2023. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 30 ביולי 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-086409), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

ביום 30 באוגוסט 2023, לאחר שדו שיח שקיימה מגדל אחזקות עם הממונה לא הגיע לכלל הסכמות, הגישה מגדל אחזקות עתירה לבית המשפט המחוזי בירושלים, להורות על ביטול הוראות הממונה ("העתירה"). בתמצית, נטען בעתירה כי הטענות שציין הממונה כתשתית להוראות שנתן, אשר עיקרן התערבות לא נאותה במינוי מנכ"ל החברה ובגיבוש האסטרטגיה שלה, אינן נכונות עובדתית ומשפטית כאחד, וכי הנסיבות של האירועים כאמור תאמו את הוראות הדין והפסיקה ואת המקובל בכלל חברות הביטוח. עוד נטען בעתירה כי הוראות הממונה שהופנו כלפי החברה ניתנו בהיעדר סמכות בדין, וזאת בהתחשב, בין היתר, בכך שמרבית ההוראות כאמור נוגעות למעשה לצעדים המצויים בסמכות מגדל אחזקות ולא בסמכותה של החברה. כמו כן, נטען בעתירה, בין היתר, כי הוראות הממונה אינן נשענות על תשתית עובדתית כנדרש והן פוגעות, הלכה למעשה, בזכות השליטה של מגדל אחזקות בחברה בניגוד לדין ולמושכלות יסוד של ממשל תאגידי. כן נטען בעתירה, כי נפלו פגמים של אי סבירות וחוסר מידתיות בשיקול דעת הממונה וכי ההוראות מהוות אפליה פסולה

אל מול קבוצות ביטוח אחרות. בנוסף, לאור המועמדים לקיום הוראות הממונה שנקבעו במכתב הממונה מיום 28 ביולי 2023, הגישה מגדל אחזקות בקשה דחופה למתן צו ביניים וצו ארעי, כדי להתלות את הוראות הממונה עד להכרעה בעתירה. לפירוט בנוגע לעתירה, ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 30 באוגוסט 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-100338), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

ביום 30 באוגוסט 2023 החליט בית המשפט שלא לתת צו ארעי במעמד צו אחד. כמו כן, ביום 24 בספטמבר 2023 החליט בית המשפט כי במכלול הנסיבות אין מקום להיעתר לבקשה למתן צו ביניים. בהחלטה קבע בית המשפט, בין היתר, כי מאזן הנוחות נוטה לטובת האינטרס הציבורי בקיום ההוראות שמצא הממונה כי הן נחוצות בנסיבות העניין, כאשר בבחינת מכלול טענותיה של מגדל אחזקות, בית המשפט לא שוכנע כי עלול להיגרם לה נזק במידה המצדיקה מתן צו ביניים. באשר לשיקול סיכויי העתירה, קבע בית המשפט כי טענות מגדל אחזקות ראויות לבידור, לצד התייחסות לכך, כי על פני הדברים נראה כי ההליך שהתקיים בפני הממונה, בטרם נתן החלטתו, היה רציני וסדור, ומכל מקום, בנסיבות העניין, בית המשפט לא ראה מקום להידרש בפירוט לשיקול סיכויי העתירה כאמור. יחד עם זאת, בית המשפט מצא להורות כי ביחס להוראות בהחלטת הממונה שנקבע כי יש לקיימן עד ליום 1 באוקטובר 2023, הרי שהמועד יוארך עד ליום 1 בנובמבר 2023, וזאת בשים לב למועד מתן החלטת בית המשפט זמן קצר יחסית לפני המועד הקבוע בהחלטת הממונה, לרצון לתת שהות-מה נוספת לשם השלמת הדרוש, אך גם לפרק הזמן הממושך שבו מתנהלת החברה ללא יו"ר דירקטוריון קבוע.

בהתאם להוראות הממונה ולהחלטת בית המשפט בבקשה למתן צו ביניים כאמור, הופרד מקום מושבו של יו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות ממקום מושבם של יתר בעלי התפקידים בחברה. בנוסף, ובהתאם למועדים שנקבעו לישום הוראות הממונה, החברה העבירה לאישור הרשות נוהל בעל שליטה והעברת מידע (נוהל שאושר על ידי הרשות) וכן תקנון מעודכן בו עוגנו הוראות הממונה לעניין תקופת כהונתו של יו"ר דירקטוריון החברה ולעניין מספר הדירקטורים הבלתי תלויים בחברה, כל עוד הוראות אלו של הממונה תעמודנה בתוקף, ובשים לב להכרעה שתינתן בעתירה המנהלית. כמו כן, החברה מינתה יו"ר דירקטוריון קבוע לתקופה של שלוש שנים כאמור בסעיף 29.1(ה) לעיל.

ביום 12 בפברואר 2024 התקיים דיון בעתירה במסגרתו ולאחר שנשמעו טענות הצדדים והערות בית המשפט, הודיעה מגדל אחזקות כי היא מוכנה שלא לעמוד על הסעדים שהתבקשו בגדרה של העתירה זולת הסעד שעניינו ביטול ההוראה בדבר הפרדת מקום מושבו של יו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות ממקום מושבם של יתר בעלי התפקידים בחברה ("ההוראה בדבר הפרדת מקום המושב") וזאת מבלי לגרוע מטענותיה במישור העקרוני ומבלי לגרוע מאפשרות החברה לפנות לממונה בעתיד ביחס למשך הזמן שבו יעמדו בתוקף יתר ההוראות שניתנו בהחלטת הממונה. במסגרת הדיון, התבקש הממונה על ידי בית המשפט למסור האם הוא עומד על הוראתו בדבר הפרדת מקום המושב. באותו היום, הודיע הממונה כי הוא עומד על קיום ההוראה כאמור, ביחד עם יתר ההוראות אשר פורטו בהחלטת הממונה, וכי הוא מסכים לשוב ולבחון את ההוראה הנ"ל מחדש כעבור שנה מיום כניסתה לתוקף של החלטתו (דהיינו ביום 31.8.2024).

ביום 14 בפברואר 2024 ניתן פסק דינו של בית המשפט אשר הכריע בשאלה האם בנסיבות העניין קמה עילה להתערב בהוראת הממונה בדבר הפרדת מקום המושב מבוטלת, וזאת, בין היתר, מאחר שבנסיבות העניין לא הונחה תשתית עובדתית מספקת אשר יש בה כדי להצדיק את ההוראה כאמור ולקשור באורח מבוסס ומספק בינה לבין הפגם שנמצא במסגרת החלטת הממונה. בנוסף, העתירה ביחס ליתר ההוראות שנכללו בהחלטת הממונה, אשר לגביהן הודיעה מגדל אחזקות במסגרת הדיון בעתירה ולאחר שמיעת הערות בית המשפט כי היא לא עומדת על הסעדים הנוגעים להן - נדחתה, כאשר בית המשפט רשם לפניו את הודעת מגדל אחזקות כי אין באמור כדי לגרוע מאפשרות מגדל אחזקות לפנות לממונה בעתיד ביחס למשך הזמן בו יעמדו ההוראות כאמור על כנן, וזאת מבלי שבית המשפט מחווה כל דעה בהקשר זה. לפירוט, ראה דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מהימים 30 באוגוסט 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-100662), 10 בספטמבר 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-104970), 26 בספטמבר 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-109452 ו-2023-01-109503), 13 בפברואר 2024 (מס' אסמכתא 2024-01-015759) ו-15 בפברואר 2024 (מס' אסמכתא 2024-01-016485), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

29.3. דוח בדיקה בחברה

ביום 27 בנובמבר 2023 התקבל בחברה, דוח סיכום בירור תלונה שהוגשה על-ידי דירקטורית בחברה כנגד דירקטורית אחרת בחברה בטענה להטרדה מינית לכאורה, ובנוגע לטענות הדדיות נלוות שהועלו על ידן, אשר נבדקו בהתאם להחלטת דירקטוריון החברה על-ידי שופטת בדימוס ("הבודקת" ו"הדוח", בהתאמה).

במסגרת הדוח פירטה הבודקת את מסקנותיה והמלצותיה בעקבות הליך בירור שערכה, מהן עולה, בין היתר, כי האירועים שתוארו בפניה מהווים התנהגות שאינה הולמת ופוגענית מצד הדירקטורית הנילוונה, אך אינם עולים כדי הטרדה מינית, כמובנה בחוק. בנוסף, צוין כי גם הדירקטורית המתלוננת נהגה בצורה פוגענית כלפי הדירקטורית הנילוונה במהלך ישיבות הדירקטוריון וועדת הביקורת של החברה ולה תרומה שווה למערכת היחסים הקשה והמסוכסכת בין השתיים. כמו כן, במסגרת הדוח קבעה השופטת על סמך עדויות ומסמכים שהובאו בפניה, כי האווירה בדירקטוריון ובוועדת הביקורת של החברה היתה רוויה במתח רב, לרבות אווירת "מחנאות" ותלונות הדדיות מרובות בין חברי הדירקטוריון, עד כדי פגיעה ביכולתו של הדירקטוריון לבצע את תפקידו. בהתאם, המליצה הבודקת, בין היתר, כי החברה תבחן כיצד ליישב את המחלוקות הקיימות בדירקטוריון וכן כי דירקטוריון החברה ישקול במידת הצורך נקיטת צעדים נוספים, לרבות בחינת התקיימותם או אי התקיימותם של התנאים הקבועים בסעיף 18 לחוזר "דירקטוריון גוף מוסדי" (שכותרתו: "הפסקת כהונת דירקטור בלתי תלוי").

דירקטוריון החברה קיים מספר דיונים בנוגע לדוח, במסגרתם הסמיך הדירקטוריון את יו"ר דירקטוריון החברה לנסות ולהגיע לפתרון מוסכם עם הנילוונה ועם המתלוננת בנוגע להמלצות הדוח, תוך פרק זמן שהקציב לצורך כך. יו"ר הדירקטוריון עדכן גם את נציגי רשות שוק ההון בחלופות שנבחנו בעניין זה.

בנוסף, ביום 24 בינואר 2024, קיים דירקטוריון מגדל אחזקות דיון בממצאים ובמסקנות הבודקת, וזאת בהמשך לדיון קודם של דירקטוריון מגדל אחזקות בו התקבל עדכון אודות הדיונים שהתקיימו בנושא בדירקטוריון החברה. דירקטוריון מגדל אחזקות החליט, כי במסגרת האסיפה השנתית של החברה, אשר צפויה להתכנס בתקופה הקרובה, ובה ממילא יידרש דירקטוריון מגדל אחזקות, בכובעו כאסיפה כללית של החברה, לבחון את הרכב דירקטוריון החברה ולמנות את הדירקטורים בחברה (שאינם דירקטורים בלתי תלויים), יובאו בחשבון, בין היתר, מסקנת הבודקת הנוגעת לאווירה בדירקטוריון מגדל אחזקות, כמו גם הוראות הממונה שניתנו לחברה ביום 28 יולי 2023 הנוגעות להרכב דירקטוריון החברה כאמור לעיל. עוד קודם לכינוס האסיפה השנתית, קיבל דירקטוריון מגדל אחזקות בישיבתו כאמור, החלטה על מינויו של מר בני ממן כדירקטור בלתי תלוי נוסף בחברה, (ראה בהקשר זה סעיף 29.1(ו) לעיל). לפירוט ראה דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מיום 28 בנובמבר 2023 (מספר אסמכתא 2023-01-129366) ומיום 25 בינואר 2024 (מספר אסמכתא 2024-01-010140), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

על רקע דוח הבדיקה ומסקנות הבודקת כאמור, ביום 5 בפברואר 2024 הודיעה ד"ר קרן בר חוה, המכהנת כדירקטורית במגדל אחזקות ובחברה, כי אם תתקיים במועדה ישיבת ועדת הביקורת של החברה שנקבעה ליום 5 בפברואר 2024 בראשות יו"ר וועדת הביקורת של החברה (במקום למנות לה מחליף) - היא תתפטר מכל תפקידיה בקבוצת מגדל אחזקות. ישיבת הוועדה האמורה התקיימה בראשות יו"ר ועדת הביקורת ובהתאם ההתפטרות של ד"ר בר חוה נכנסה לתוקף. לפירוט אודות הודעת ההתפטרות, הטעמים שעומדים בבסיסה והתייחסות החברה ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 5 בפברואר 2024 (מס' אסמכתא 2024-01-013437), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

ביום 19 בפברואר 2024, במסגרת דיון של דירקטוריון מגדל אחזקות, בשבתו כאסיפה הכללית השנתית של החברה, התקבלה החלטה על הרכב דירקטוריון החברה. לפירוט ראה סעיף 29.1(ט) לעיל.

30. גילוי בדבר מבקר הפנים

שם: תמיר סולומון

תאריך תחילת כהונה: 25 בינואר 2019.

המבקר הפנימי הינו עובד החברה ובנוסף מכהן כמבקר הפנימי הראשי של החברה ושל מגדל מקפת (החל מיום 1 באפריל 2021).

המבקר הפנימי עומד בהוראות סעיף 146(ב) לחוק החברות ובהוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992.

למיטב ידיעת התאגיד, המבקר הפנימי אינו מחזיק בניירות ערך של התאגיד.

למבקר הפנימי אין קשרים עסקיים או אחרים מהותיים עם החברה או עם גוף הקשור אליה.

היקף העסקה

המבקר הפנימי הראשי מועסק במשרה מלאה, בנוסף למערך מבקרים הכפוף לו. על מערך זה נמנים מבקרים בחברות בנות של הקבוצה, בהן קיימת חובה בדין למנות מבקר פנימי או שהוחלט וולונטרית למנות מבקר פנימי, לנוכח היקפי הפעילות ו/או החשיפות הקיימות בחברות הנ"ל.

בנוסף מסתייע המבקר הפנימי ביועצים חיצוניים, בהתאם לסוג ומורכבות הפעילות.

להלן פרוט שעות הביקורת שהושקעו בקבוצה בשנת 2023 :

היקף הביקורת הכוללת בקבוצה	היקף הביקורת בחברה	היקף הביקורת במגדל מקפת	היקף הביקורת במגדל סוכנויות
34,500	22,500	6,900	5,100

היקף שעות הביקורת הפנימית נובע מתכנית העבודה של החברה. היקף שעות הביקורת בקבוצה בשנת 2022 עמד על 35,500 שעות.

תגמול

המבקר הפנימי הראשי מועסק על-פי הסכם עבודה אישי. סך התגמול בגין העסקתו של מר סולומון כמבקר הפנימי הראשי בקבוצה כפי שהוכר בדוחות הכספיים לשנת 2023 הסתכם בכ-2 מיליון ש"ח. להערכת הדירקטוריון, תנאי התגמול של המבקר הפנימי כאמור לעיל, תואמים את מדיניות התגמול של החברה ואין בהם כדי ליצור חשש של השפעה על שיקול דעתו המקצועי של המבקר הנ"ל.

במהלך שנת 2023 הוענקו למבקר הפנימי 567,874 אופציות לא רשומות למסחר הניתנות למימוש למניות רגילות של מגדל אחזקות בשווי כולל של 878,650 ש"ח, וזאת כחלק מתכנית האופציות החלה על נושאי משרה ועובדים בחברה ובחברות הקבוצה.

31. רואה חשבון מבקר

31.1. שם משרד המבקר של החברה ושם השותף המטפל בחברה

רואי החשבון של החברה הינם משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר רואי חשבון ומשרד סומך חייקין רואי חשבון, שהינם מבקרים משותפים בכל החברות המהותיות שבמסגרת הקבוצה. השותפה המטפלת מטעם משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר הינה רואי חשבון יעל אסף-לגזיאל. השותף המטפל מטעם משרד סומך חייקין הינו רואי חשבון טל זהרני. מועד תחילת כהונתם של משרדי רואי החשבון כרואי חשבון משותפים הינו אפריל 1998.

בחודש מרס 2024 החליטה האסיפה הכללית של מגדל אחזקות לבחור מחדש ברואי החשבון המבקרים המשותפים סומך חייקין וקוסט, פורר, גבאי את קסירר ולהסמיך את דירקטוריון מגדל אחזקות לקבוע את שכרם. לפרטים נוספים, ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 14 במרס 2024 (מס' אסמכתא: 2024-01-026316), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

בטבלה שלהלן מפורט שכר רואי החשבון (לא כולל מע"מ) (באלפי ש"ח) עבור שירותים שניתנו על ידם:

שירותים אחרים ⁽²⁾ סה"כ		שירותי ביקורת ⁽¹⁾		
שכר טרחה רואי חשבון בשנת 2023				
8,197	1,747	6,450	החברה	
946	15	931	חברות מנהלות של קרנות פנסיה וקופות גמל	
1,032	366	666	מגדל סוכנויות והחברות המוחזקות על ידה	
113		113	אחר	
10,288	2,128	8,160	סה"כ	
שכר טרחה רואי חשבון בשנת 2022				
9,960	2,084	7,876	החברה	
961	-	961	חברות מנהלות של קרנות פנסיה וקופות גמל	
666	-	666	מגדל סוכנויות והחברות המוחזקות על ידה	
161	-	161	אחר	
11,748	2,084	9,664		

⁽¹⁾ שירותי ביקורת כוללים שכר טרחה בגין ביקורת SOX, ביקורת סולבנסי ו-IFRS17.

⁽²⁾ מיוחס לשירותי מס מיוחדים, פרויקט מיכון של תהליכים דיגיטליים בחברה ויעוץ.

32. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

החברה מישמת את הוראות חוזרי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון הנוגעות לבקורות ונהלים לגבי הגילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי של גוף מוסדי ומבצעת את ההליכים הנדרשים בקשר לכך וזאת על פי השלבים ובמסגרת המועדים שנקבעו בחוזרים הנ"ל, ובשיתוף יועצים חיצוניים שנשכרו לביצוע המשימה. במסגרת זאת, אימצה החברה את מודל הבקרה הפנימי של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת המשמשת לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

32.1. בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת החברה, בשיתוף המנכ"ל ומנהל החטיבה הפיננסית של החברה, העריכו לתום תקופת הדיווח את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף החברה. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל החברה ומנהל החטיבה הפיננסית הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה הינן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהחברה נדרשה לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

32.2. בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך תקופת הדיווח המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2023, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

הצהרות, דוחות וגילויים בהתייחס לתהליכים הרלוונטיים, בהתאם להוראות חוזרי אחריות ההנהלה מצורפים בפרק 3 לדוח התקופתי.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

רון אגסי

מנכ"ל

פרופ' אמיר ברנע

יו"ר הדירקטוריון

20 במרס 2024

**דוח הדירקטוריון
על מצב
ענייני התאגיד**

דוח הדירקטוריון

פרק 2 - דוח הדירקטוריון על מצב עניני התאגיד - תוכן עניינים

מספר עמוד	שם הסעיף	
1	תיאור הקבוצה	1
1	הסברי הדירקטוריון למצב עניני התאגיד	2
21	מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות הקבוצה ובסביבתה העיסקית	3
27	יעדים ואסטרטגיה עסקית של החברה	4

דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023

דוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2023 סוקר את השינויים העיקריים בפעילות הקבוצה בשנת 2023 ("תקופת הדוח" ו/או "שנת הדוח"). דוח הדירקטוריון הינו חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי על כל חלקיו, ויש לקרוא את הדוח התקופתי כולו כמקשה אחת.

1. תיאור הקבוצה

1.1. כללי

מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה" או "מגדל", "מגדל ביטוח") פועלת באמצעות חברות הבנות שלה ("קבוצת מגדל", "הקבוצה"), בעיקר בתחומי הביטוח, הפנסיה, והגמל.

מגדל ביטוח היא חברת הביטוח הגדולה והמובילה בתחום ביטוח החיים וחסכון לטווח ארוך בישראל¹.

בעלת השליטה המלאה בחברה הינה מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ("מגדל אחזקות" ו/או "קבוצת מגדל אחזקות"). נכון לסמוך למועד פרסום דוח זה, מר שלמה אליהו, אשר מחזיק יחד עם גב' חיה אליהו בכ-64.28% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה, באמצעות חברות פרטיות בשליטתו (אליהו הנפקות בע"מ ופרויקט גן העיר בע"מ) הינו בעל השליטה הסופי בחברה. לפירוט, ראה באור 1.1 בדוחות הכספיים.

1.2. התפתחויות עיקריות בקבוצה במהלך שנת 2023 ועד למועד פרסום הדוח

לתיאור התפתחויות עיקריות מהותיות בקבוצה ובסביבתה העסקית, שאירעו במהלך שנת הדוח ולאחריה, ראה סעיף 2.4 בחלק א' לפרק תיאור עסקי התאגיד, סעיף 2 להלן וכן באור 39 בדוחות הכספיים.

2. הסברי הדירקטוריון למצב ענייני התאגיד

2.1. ניתוח המצב הכספי ותוצאות הפעילות

הקבוצה בוחנת בכל תקופות הדיווח את מקורות הרווח הכולל שלה בחלוקה הבאה:

- (א) רווח מפעילות ביטוחית מקווי העסקים העיקריים של הקבוצה הכולל הכנסות מהשקעות על בסיס הנחות תשואות ריאליות (קבועות בכל תקופות הדיווח) שאותן קבעה החברה שהינן בין 2% ל-4.5% בתחומי הפעילות השונים וללא השפעות מיוחדות (להלן: "רווח חיתומי"). מדד זה הינו מדד מקובל בענף לבחינת התוצאות העסקיות והוא בכפוף להנחות התשואה כאמור. **בביטוח חיים** - הרווח החיתומי כולל דמי ניהול משתנים בתיק המשתתף ברווחים בשנים 1992-2003 ומרווח פיננסי בפוליסות מבטיחות תשואה המחושבים על בסיס הנחות התשואה כאמור, וכן את כלל דמי הניהול הקבועים שנרשמו בתקופה המדווחת. **בביטוח בריאות ובביטוח כללי** - הרווח החיתומי כולל הכנסות מהשקעות על בסיס הנחות התשואות הריאליות האמורות.
- (ב) רווח עודף/חסר מהשקעות מעבר להנחות התשואה האמורות (להלן: "רווח השקעתי"). הרווח השקעתי כולל: דמי ניהול משתנים עודפים/חסרים בתיק המשתתף ברווחים לעומת דמי הניהול המשתנים שחושבו על פי הנחות התשואה ונכללו ברווח החיתומי, הכנסות מהשקעות עודפות/חסרות מעבר לתשואות הריאליות בתחומי הפעילות השונים, וכן הכנסות מהשקעות העומדות כנגד ההון בניכוי הוצאות מימון.
- (ג) השפעות מיוחדות לרבות השפעת שינויים של עקום הריבית (להלן: "רווח מהשפעות מיוחדות").
- סך הרווח הכולל מחושב בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים. יחד עם זאת, החלוקה לתמהיל מקורות הרווח אינה מבוססת על כללי חשבונאות מקובלים ואינה מהווה תחליף למידע הכלול בדוחות הכספיים.

¹ נכון ליום 30.9.2023, על בסיס נתוני התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה וקופות הגמל.

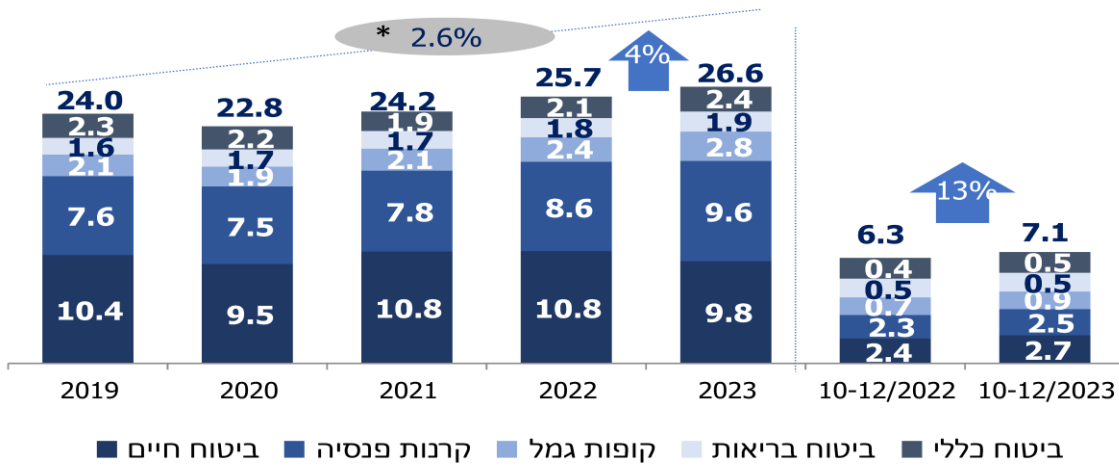
להלן ניתוח מקורות הרווח הכולל של החברה (במיליוני ש"ח):

הפרש	10-12/22	10-12/23	2021	הפרש	2022	2023	
רווח חיתומי							
(133)	77	(56)	633	(284)	548	264	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
(43)	37	(6)	114	(144)	155	11	ביטוח בריאות
(50)	67	17	(72)	60	(54)	6	ביטוח כללי
12	13	25	71	24	81	105	סוכנויות
(214)	194	(20)	747	(344)	730	387	סה"כ רווח (הפסד) חיתומי
רווח השקעתי							
69	(119)	(50)	1,229	884	(1,602)	(718)	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
75	(50)	25	182	445	(548)	(103)	ביטוח בריאות
84	(37)	47	199	471	(528)	(57)	ביטוח כללי
120	(36)	84	200	1,014	(1,054)	(40)	אחר
349	(241)	107	1,811	2,814	(3,732)	(918)	סה"כ רווח (הפסד) השקעתי
השפעות מיוחדות							
280	378	658	325	413	900	1,314	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
(37)	-	(37)	(293)	(963)	926	(37)	ביטוח בריאות
(209)	154	(55)	(51)	(330)	322	(8)	ביטוח כללי
(34)	61	27	54	(34)	61	27	אחר
(0)	593	592	34	(913)	2,209	1,296	סה"כ רווח (הפסד) מהשפעות מיוחדות
רווח (הפסד) מתחומי הפעילות, סוכנויות ואחר							
216	336	552	2,187	1,013	(153)	860	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
(5)	(13)	(18)	4	(662)	533	(130)	ביטוח בריאות
(175)	185	9	76	202	(260)	(58)	ביטוח כללי
12	13	25	71	24	81	105	סוכנויות ביטוח
87	25	112	254	981	(993)	(12)	אחר
134	546	680	2,591	1,557	(793)	765	רווח כולל לפני מס
(49)	(167)	(216)	(888)	(533)	299	(234)	מיסים על הכנסה
85	379	464	1,704	1,024	(494)	531	רווח כולל לאחר מס
	20.7%	23.9%	26.2%		(6.0%)	6.9%	תשואה כוללת להון במונחים שנתיים

2.2 התפתחות היקף הפעילות של הקבוצה בשנת הדוח וברבעון המדווח

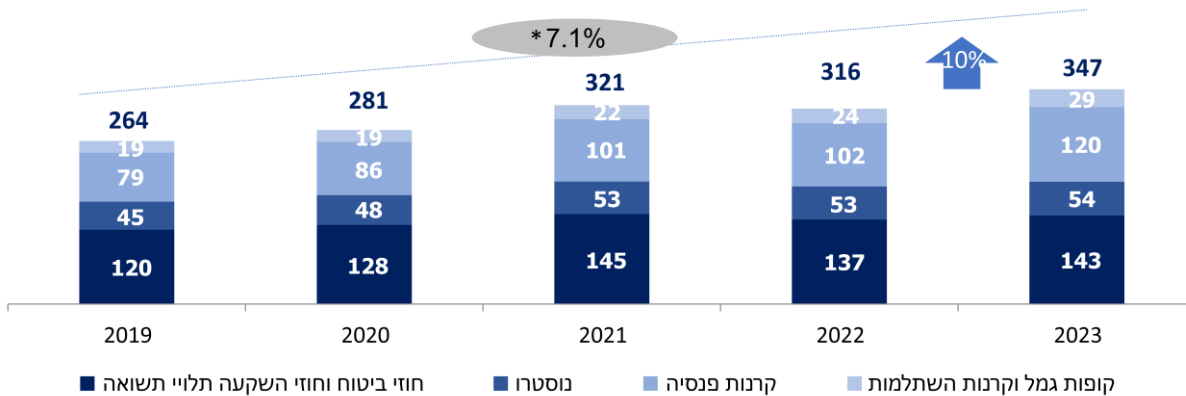
בשנת 2023 חלה עלייה בסך הפרמיות, התקבולים בגין חוזי השקעה ודמ הגמולים בקבוצה לעומת שנת 2022, שהתבטאה במרבית תחומי הפעילות למעט בביטוח חיים. ברבעון הרביעי של שנת 2023 ("הרבעון המדווח") נרשמה עלייה בפרמיות לעומת הרבעון המקביל אשתקד בכל תחומי הפעילות. בפרמיות השוטפות בביטוח חיים חלה ירידה לעומת אשתקד הן ברבעון המדווח והן בתקופה המדווחת, ואילו בפרמיות החד פעמיות בגין חוזי ביטוח ובתקבולים החד פעמיים בגין חוזי השקעה חלה עלייה ברבעון המדווח אך ירידה בתקופה המדווחת.

להלן התפתחות הפרמיות, התקבולים בגין חוזי ההשקעה ודמי הגמולים בקבוצה (במיליארדי ש"ח):

* גידול שנתי ממוצע

להלן התפתחות סך הנכסים המנוהלים² בקבוצה (במיליארדי ש"ח):

* גידול שנתי ממוצע

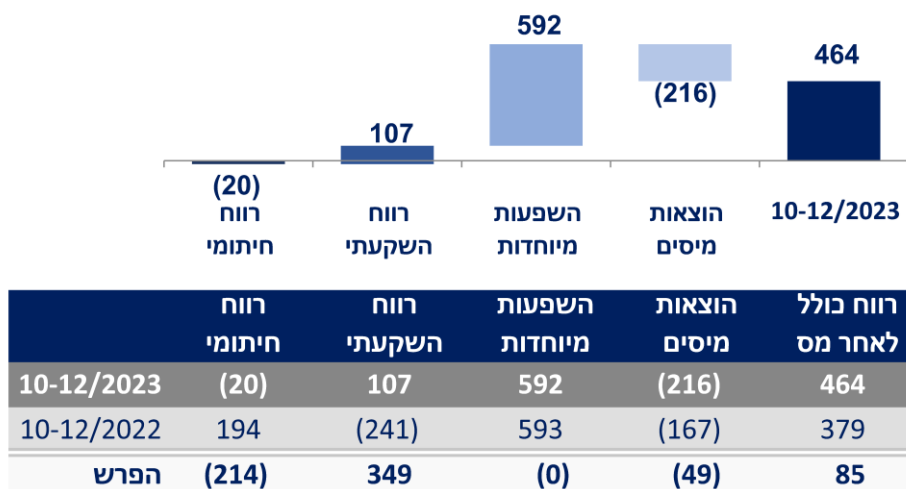
הגידול בהיקף הנכסים המנוהלים בסוף שנת 2023 לעומת סוף שנת 2022 הושפע בעיקרו מהתשואות החיוביות בתקופה המדווחת בשוקי ההון ומגידול בצבירה נטו בפנסיה ובגמל.

² נתוני הנכסים המנוהלים כוללים את נכסי הנוסטרו העומדים כנגד ההון. כמו כן, כוללים את הנכסים המנוהלים בקרנות הפנסיה וקופות הגמל, אשר אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

2.3. תיאור התפתחות תוצאות הפעילות ברבעון המדווח

הרכב הרווח הכולל ברבעון המדווח (במיליוני ש"ח)

שינוי ברכיבי הרווח הכולל בהשוואה לרבעון המקביל (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - ברבעון המדווח נרשם הפסד חיתומי בביטוח חיים, בפרט בביטוחי ריסק מוות ואובדן כושר עבודה (כ-80 מיליון ש"ח כתוצאה ממלחמת "חרבות ברזל"), וכן בביטוח בריאות בשל גידול בתביעות. בנוסף, חלה ירידה ברווח החיתומי בתחום ביטוח כללי. לפירוט ראה ההסבר בתחומי הפעילות להלן.

מנגד, בתחומי הפעילות האחרים, הכוללים בעיקר את תוצאות הפעילות של סוכנויות הביטוח בקבוצה, חלה עלייה ברווח ברבעון המדווח לעומת הרבעון המקביל אשתקד בשל גידול בהכנסות מעמלות.

רווח השקעתי - ברבעון המדווח, נרשם רווח השקעתי עודף לעומת הפסד השקעתי ברבעון המקביל אשתקד. הרווח ההשקעתי העודף ברבעון המדווח נבע בעיקרו מרווח השקעתי עודף בתיק הנוסטרו שקוזז בחלקו בשל אי גביית דמי ניהול משתנים בתיק המשתתף ברווחים כאמור להלן.

בפוליסות ביטוח החיים המשתתפות ברווחים ששווקו עד שנת 2004 נרשמה תשואה ריאלית חיובית. עם זאת, בשל התשואה הריאלית השלילית המצטברת שנרשמה בפוליסות ביטוח החיים המשתתפות ברווחים ששווקו עד שנת 2004, החברה לא רשמה דמי ניהול משתנים מתחילת שנת 2022, אלא דמי ניהול קבועים בלבד. כל עוד לא תושג תשואה ריאלית חיובית שתכסה את הפסדי ההשקעות שנצברו לחובת המבוטחים, לא תוכל החברה לגבות דמי ניהול משתנים. אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם נכון ליום 31 בדצמבר 2023 בכ-1 מיליארד ש"ח לפני מס (לעומת כ-1.5 מיליארד ש"ח לפני מס ביום 31 בדצמבר 2022). לאחר תאריך הדיווח ועד סמוך לפרסום הדוחות הכספיים, חלו עליות בשווקים הפיננסיים אשר הקטינו את אומדן דמי הניהול המשתנים שלא יגבו לכ-0.8 מיליארד ש"ח.

בתיק השקעות הנוסטרו, לרבות אג"ח מיועדות, נרשמו רווחים מהשקעות בסך של כ-740 מיליון ש"ח, לעומת רווחים מהשקעות בסך של כ-571 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

יצוין, כי פעילות הקבוצה ותוצאותיה מושפעות במידה ניכרת משינויים בשוקי ההון, ובין היתר משינויים בשיעור הריבית אשר לה השלכות על ההתחייבויות הביטוחיות ועל תיקי הנכסים הפיננסיים המנוהלים על ידי הקבוצה וכנגזרת על דמי הניהול ועל המרווח הפיננסי מהשקעות.

השפעות מיוחדות ברבעון המדווח (במיליוני ש"ח)

הנחות					
	ריבית	אקטואריות	א.ב.ע.	אחר	סה"כ
10-12/2023	304	533	(280)	36	592
10-12/2022	519	-	-	74	593
הפרש	(215)	533	(280)	(38)	(1)

שינוי בהשפעות מיוחדות ביחס לרבעון מקביל (במיליוני ש"ח)

השפעות מיוחדות - ברבעון המדווח, **בביטוח חיים** השפעת השינויים של עקום הריבית ועדכון ההנחות בדבר הרכב תיק הנכסים, לרבות השינוי בפקטור ההיוון K, הביאו לקיטון בעתודות ביטוח החיים ולגידול ברווח הכולל.

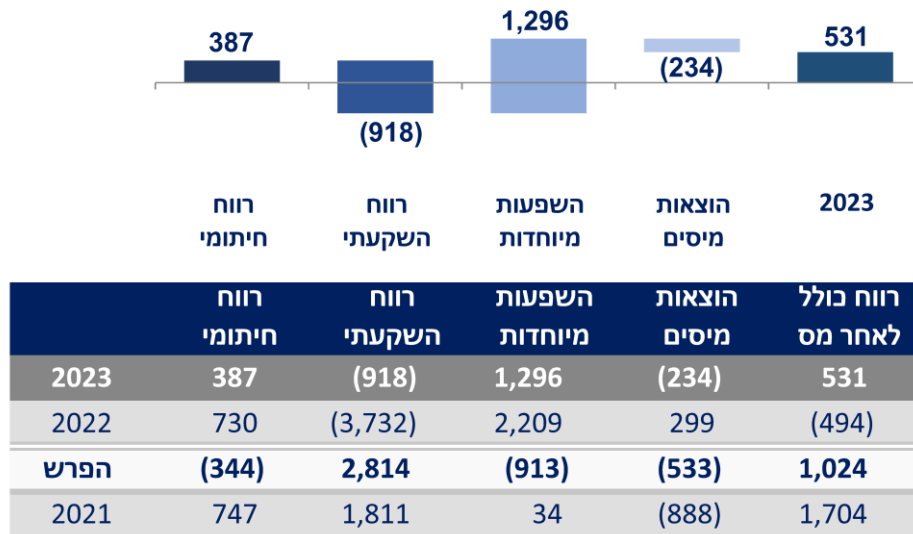
בנוסף, בעקבות מחקר שערכה החברה בנוגע לשיעורי מימוש גמלה והתפלגות גילאי הפרישה בוצע קיטון בהתחייבויות במקביל לגידול ברווח הכולל. מנגד, החברה עדכנה את העתודה לתביעות בגין אובדן כושר עבודה וזאת בהתבסס על הניסיון בפועל של משך זמן תשלום התביעות בשנים האחרונות. **בביטוח כללי** חל גידול בעתודות וקיטון ברווח הכולל, כתוצאה מירידה של עקום הריבית בטוח הקצר והבינוני, וכן כתוצאה מהשפעת עדכון הייחוס של חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים.

ברבעון המקביל אשתקד, ההשפעות המיוחדות הביאו לקיטון בעתודות ביטוח חיים וביטוח כללי כמפורט בתחומי הפעילות להלן.

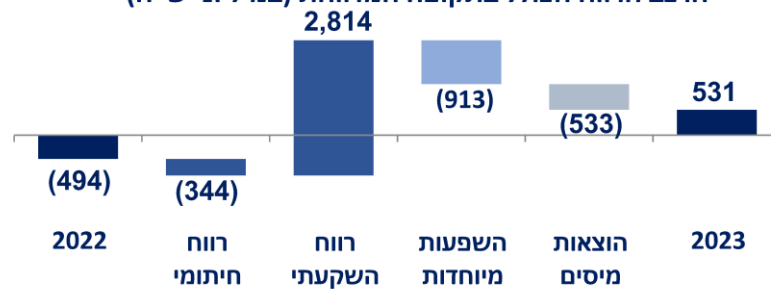
בנוסף, ברבעון המדווח בוצע שיערוך של בנייני המשרדים בבעלות לשימוש עצמי שהשפעתו על הרווח הכולל הסתכמה בכ-36 מיליון ש"ח לפני מס, לעומת השפעת שיערוך בסך כ-74 מיליון ש"ח לפני מס ברבעון המקביל אשתקד. לפירוט נוסף בדבר התפתחות התוצאות ברבעון הרביעי של שנת הדוח, ראה במסגרת תחומי הפעילות להלן.

2.4. תיאור התפתחות תוצאות הפעילות בשנת הדוח

הרכב הרווח הכולל בתקופה המדווחת (במיליוני ש"ח)

הרכב הרווח הכולל בתקופה המדווחת (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - בתקופה המדווחת חלה ירידה ברווח החיתומי מתחומי הפעילות של הקבוצה אשר התרכזה בביטוח חיים, בפרט בביטוח ריסק מוות ואובדן כושר עבודה, וכן בביטוח בריאות בשל גידול בתביעות. הירידה האמורה קוזזה בחלקה מעלייה ברווח החיתומי בביטוח כללי. בנוסף, בתחומי הפעילות האחרים, הכוללים בעיקר את תוצאות הפעילות של סוכנויות הביטוח בקבוצה, חלה עלייה ברווח בתקופה המדווחת לעומת התקופה המקבילה אשתקד בשל גידול בהכנסות מעמלות.

רווח השקעתי - בתקופה המדווחת, חל צמצום בהפסד ההשקעתי העודף לעומת אשתקד בה נרשמו תשואות שליליות גבוהות. ההפסד ההשקעתי השלילי בתקופה המדווחת נבע בעיקרו מהפסד השקעתי עודף בתיק הנוסטרו ומאי גביית דמי ניהול משתנים בתיק המשתתף ברווחים בביטוח חיים כאמור להלן.

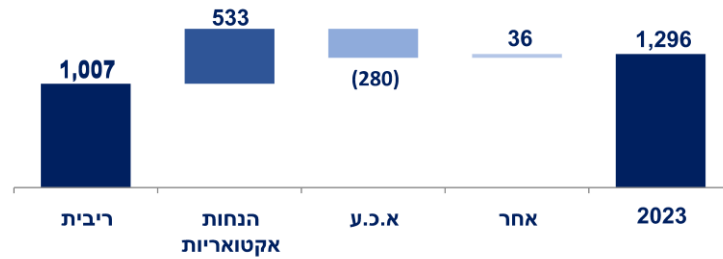
בפוליסות ביטוח החיים המשתתפות ברווחים ששווקו עד שנת 2004 נרשמה תשואה ריאלית חיובית. עם זאת, בשל תשואה ריאלית שלילית מצטברת, לא נרשמו דמי ניהול משתנים מתחילת שנת 2022, אלא דמי ניהול קבועים בלבד, כאמור לעיל.

בתיק השקעות הנוסטרו, לרבות אג"ח מיועדות, נרשמו רווחים מהשקעות בסך של כ-2,786 מיליון ש"ח לעומת רווחים מהשקעות בסך של כ-648 מיליון ש"ח אשתקד.

בנוסף, בהוצאות המימון חלה עלייה לעומת אשתקד בסך של כ-12 מיליון ש"ח, אשר נבעה בעיקרה מגידול בהוצאות המימון בגין אגרות החוב המשמשים כהון משני בחברה.

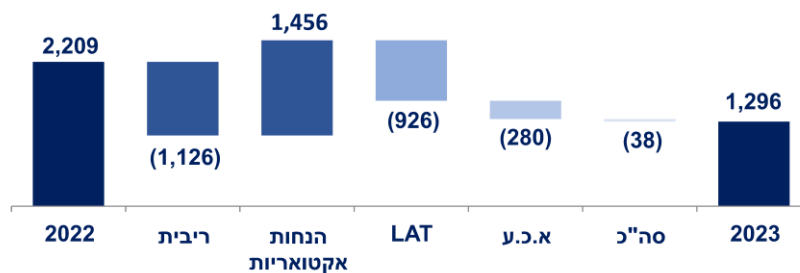
בדבר ההתפתחות בשוקי ההון בארץ ובעולם, בשנת הדוח ולאחר תאריך המאזן, ראה סעיף 3.1 להלן.

השפעות מיוחדות בתקופה המדווחת על הרווח הכולל (במיליוני ש"ח)

	הנחות					סה"כ
	ריבית	אקטואריות	LAT	א.כ.ע.	אחר	
2023	1,007	533	-	(280)	36	1,296
2022	2,133	(923)	926	-	74	2,209
הפרש	(1,126)	1,456	(926)	(280)	(38)	(913)
2021	78	154	(293)	-	96	34

שינוי בהשפעות מיוחדות בהשוואה לתקופה המקבילה (במיליוני ש"ח)

השפעות מיוחדות - בתקופה המדווחת, **בביטוח חיים** העלייה של עקום הריבית ועדכון ההנחות בדבר הרכב תיק הנכסים, לרבות השינוי בפקטור ההיוון K, הביאו לקיטון בעתודות ביטוח חיים ולגידול ברווח הכולל. בנוסף, בעקבות מחקר שערכה החברה בנוגע לשיעורי מימוש גמלה והתפלגות גילאי הפרישה בוצע קיטון בהתחייבויות במקביל לגידול ברווח הכולל. מנגד, החברה עדכנה את העתודה לתביעות בגין אובדן כושר עבודה וזאת בהתבסס על הניסיון בפועל של משך זמן תשלום התביעות בשנים האחרונות.

בביטוח כללי חל גידול בעתודות וקיטון ברווח הכולל, כתוצאה מירידת עקום הריבית בטווח הקצר והבינוני, לרבות השפעת פרמית אי הנזילות.

בשנת 2022, ההשפעות המיוחדות הביאו לקיטון בעתודות ביטוח חיים וביטוח כללי. בביטוח בריאות עליית עקום הריבית, לרבות השינוי בפרמית אי הנזילות, הביאו לאיפוסה המלא של עתודת LAT ולגידול ברווח הכולל.

לפירוט ההשפעות המיוחדות ראה בתיאור התוצאות בתחומי הפעילות: ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך, ביטוח בריאות וביטוח כללי להלן, וכן באור 5.ב.3.37 ו-9.ג.3.37 בדוחות הכספיים.

בתקופה המדווחת, כתוצאה משערורך בנייני המשרדים בבעלות לשימוש עצמי חל גידול ברווח הכולל של כ-36 מיליון ש"ח לפני מס לעומת שיערוך של כ-74 מיליון ש"ח לפני מס בשנת 2022.

לפירוט נוסף בדבר המרווח הפיננסי, כולל דמי ניהול, התשואות ושיעור דמי הניהול בתיק המשתתף ברווחים, ראה באור 18 בדוחות הכספיים וכן סעיפים 2.6.3 ו-2.6.4 להלן.

2.5 הוצאות הנהלה וכלליות

בשנת 2023 הוצאות הנהלה וכלליות של הקבוצה³ הסתכמו בכ-1,940 מיליון ש"ח לעומת כ-1,718 מיליון ש"ח בשנת 2022 וכ-1,697 מיליון ש"ח בשנת 2021.

הגידול בהוצאות בשנת 2023 לעומת שנת 2022 נובע בעיקרו מעלייה בשכר, לרבות רכיבי שכר משתנים, וכן מעלייה בעלויות בגין פרויקט האסטרטגיה של הקבוצה. הגידול בהוצאות בשנת 2022 לעומת שנת 2021 נבע בעיקרו מעלייה

³ הוצאות הנהלה וכלליות לרבות הוצאות הנזקפות לסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח ולסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות.

ברכיבי שכר שאינם משתנים וכן מעלייה בהוצאות שירותי מחשוב. לפירוט נוסף בדבר הוצאות הנהלה וכלליות ראה באור 32 בדוחות הכספיים.

2.6 תחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

2.6.1 תוצאות הפעילות ברבעון המדווח

התפתחות בהיקף הפעילות

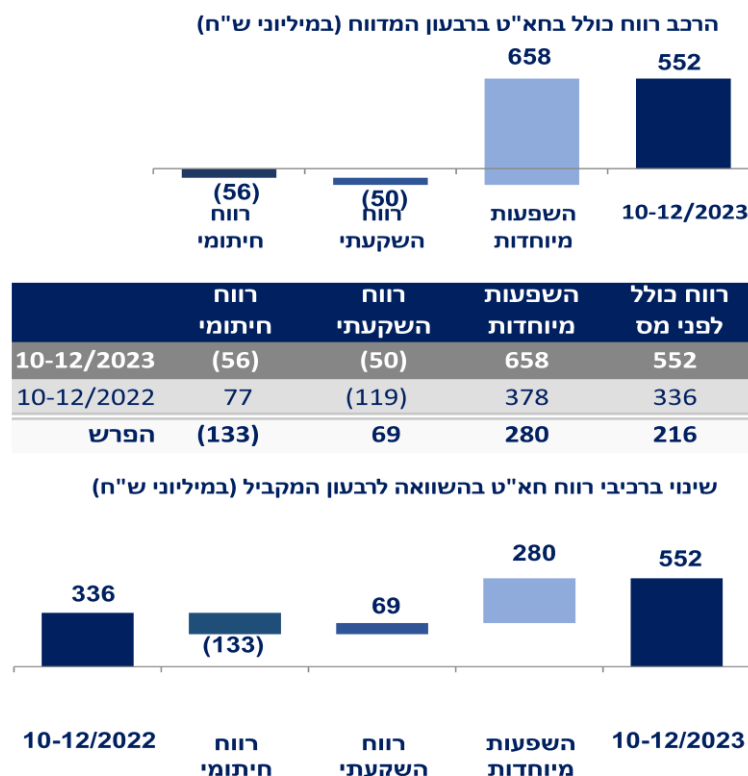
ביטוח חיים - הפרמיות השוטפות (כולל תקבולים שוטפים בגין חוזי השקעה) הסתכמו בכ-1,724 מיליון ש"ח ברבעון המדווח, לעומת כ-1,889 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-9%. הפרמיות החד פעמיות בגין חוזי ביטוח והתקבולים החד פעמיים בגין חוזי השקעה הסתכמו בכ-978 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-498 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-96%.

קרנות פנסיה - דמי הגמולים⁴ הסתכמו בכ-2,505 מיליון ש"ח ברבעון המדווח, לעומת כ-2,262 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-11%.

קופות גמל - דמי הגמולים הסתכמו בכ-889 מיליון ש"ח ברבעון המדווח, לעומת כ-698 ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-27%.

פדיונות בביטוח חיים - שיעור הפדיונות (לרבות נידודים) מהעתודה הממוצעת (במונחים שנתיים) הסתכם ברבעון המדווח בכ-5% לעומת כ-4% ברבעון המקביל אשתקד.

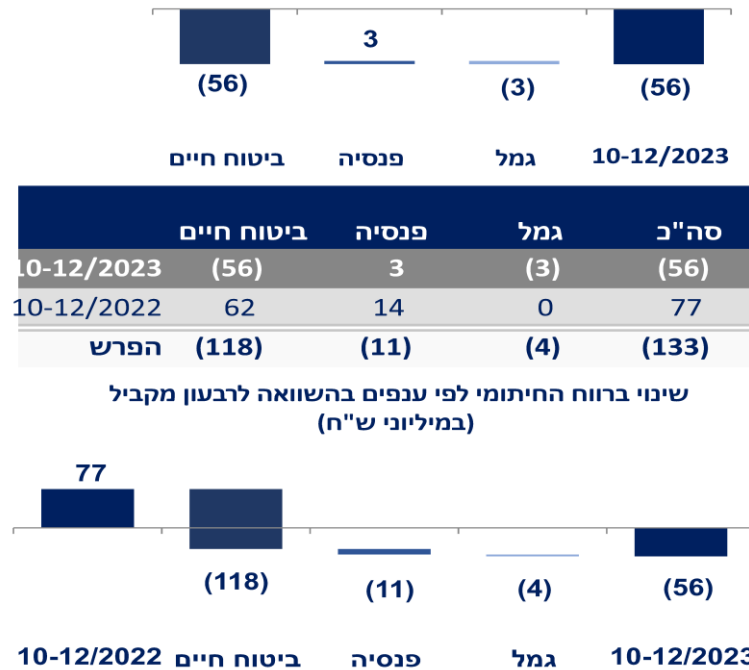
התפתחות הרכב הרווח הכולל ברבעון המדווח

⁴ דמי הגמולים בפנסיה ובגמל אינם כוללים העברות כספים בגין מעבר עמיתים לקרן/קופה.

הרכב הרווח החיתומי בתחום חא"ט ברבעון המדווח לפי ענפים (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - ברבעון המדווח, **בביטוח חיים** חל קיטון ברווח החיתומי לעומת הרבעון המקביל אשתקד, שהושפע ברובו מירידה ברווח מסיכון בעקבות גידול בתביעות ביטוח אובדן כושר עבודה וכן גידול בתביעות מוות ואובדן כושר עבודה בסך כ-80 מיליון לפני מס, בשל השפעת מלחמת "חרבות ברזל". **בפנסיה ובגמל** נרשמה ירידה ברווח החיתומי שנבעה מגידול בהוצאות הנהלה וכלליות, בחלקן משתנות, וכן מגידול בהפחתת הוצאות רכישה נדחות אשר קוזזו בחלקם בשל עלייה בהכנסות מדמי ניהול.

רווח השקעתי - ברבעון המדווח נרשם קיטון בהפסד ההשקעתי לעומת הרבעון המקביל אשתקד. ההפסד ההשקעתי ברבעון המדווח נבע בעיקרו מאי גביית דמי ניהול משתנים בתיק המשתתף ברווחים. מנגד, בתיק הנוסטרו נרשמו רווחי השקעות.

השפעות מיוחדות - ברבעון המדווח, השפעת העלייה של עקום הריבית ועדכון ההנחות בדבר הרכב תיק הנכסים, לרבות השינוי בפקטור ההיוון K ובעתודת מגדל בטוח, הובילו לקיטון בעתודות ולגידול ברווח הכולל לפני מס בביטוח חיים בסך של כ-360 מיליון ש"ח, זאת לעומת קיטון בעתודות וגידול ברווח הכולל לפני מס בסך של כ-366 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

כמו כן, בעקבות מחקר שערכה החברה בנוגע לשיעורי מימוש גמלה והתפלגות גילאי הפרישה בוצע קיטון בהתחייבויות, במקביל לגידול ברווח הכולל, בסך של כ-570 מיליון ש"ח.

מנגד, החברה עדכנה בשנת הדוח את העתודה לתביעות בגין אובדן כושר עבודה בסך כ-280 מיליון ש"ח בשייר, וזאת בהתבסס על הניסיון בפועל של משך זמן תשלום התביעות בשנים האחרונות.

בנוסף, חל גידול ברווח הכולל כתוצאה משערוך של בנייני המשרדים בבעלות לשימוש עצמי שהשפעתו על הרווח הכולל הסתכמה בכ-8 מיליון ש"ח לפני מס, לעומת השפעת שערוך בסך כ-12 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.6.2. תוצאות הפעילות בתקופה המדווחת

התפתחות בהיקף הפעילות

ביטוח חיים - בשנת 2023 הסתכמו הפרמיות השוטפות (כולל תקבולים שוטפים בגין חוזי השקעה) בכ-7,158 מיליון ש"ח, לעומת כ-7,629 בשנת 2022, קיטון של כ-6%. הפרמיות החד פעמיות והתקבולים החד פעמיים בגין חוזי השקעה הסתכמו בכ-2,665 מיליון ש"ח, לעומת כ-3,158 מיליון ש"ח בשנת 2022, קיטון של כ-16%.

קרנות פנסיה - דמי הגמולים הסתכמו בכ-9,641 מיליון ש"ח, לעומת כ-8,595 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול של כ-12%.

קופות גמל - דמי הגמולים הסתכמו בכ-2,813 מיליון ש"ח, לעומת כ-2,362 מיליון ש"ח בשנת 2022, גידול של כ-19%.

מכירות חדשות (שוטפות) - בשנת 2023 חל גידול של כ-18% בפנסיה⁵ וגידול של כ-14% בגמל, ומנגד, קיטון של כ-16% במכירות החדשות של פוליסות ביטוח חיים (כולל חוזי השקעה) לעומת שנת 2022.

פדיונות וניודים - במהלך שנת 2023 נמשכה העלייה בניודים נטו ובפדיונות בפוליסות חסכון פרט ומנהלים. מנגד בקרנות הפנסיה נרשם ניוד חיובי נטו בקרנות הפנסיה לעומת ניוד שלילי נטו בשנת 2022, ובענף הגמל נרשמה עלייה בניוד החיובי נטו.

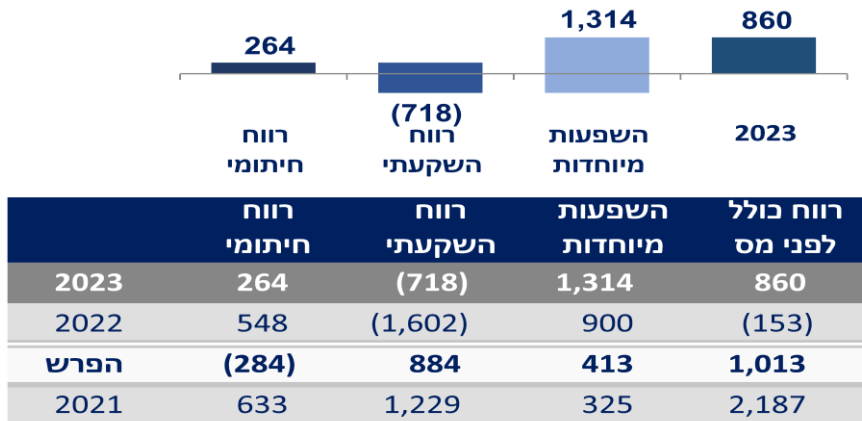
לפירוט היקפי העברות הכספים בביטוח חיים, בפנסיה ובגמל, ראה סעיף 6.7 בחלק ב' לדוח תיאור עסקי התאגיד.

בשנת 2023 שיעור הפדיונות בביטוח חיים מהעתודה הממוצעת הסתכם בכ-4.8%, לעומת כ-3.8% בשנת 2022.

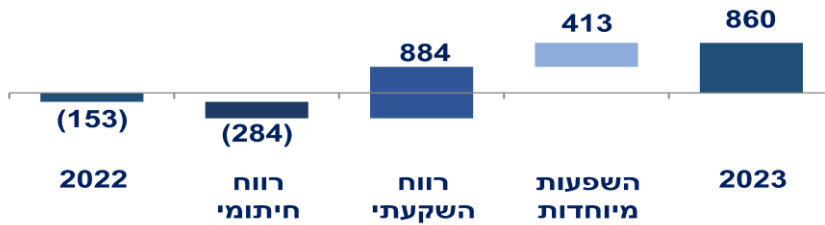
לפירוט השינוי בשיעורי הפדיונות (כולל ניוד יוצא) בפנסיה ובגמל בשנת 2023 לעומת שנת 2022, ראה סעיף 8.4 בחלק ב' לדוח תיאור עסקי התאגיד.

התפתחות הרכב הרווח הכולל בתקופה המדווחת

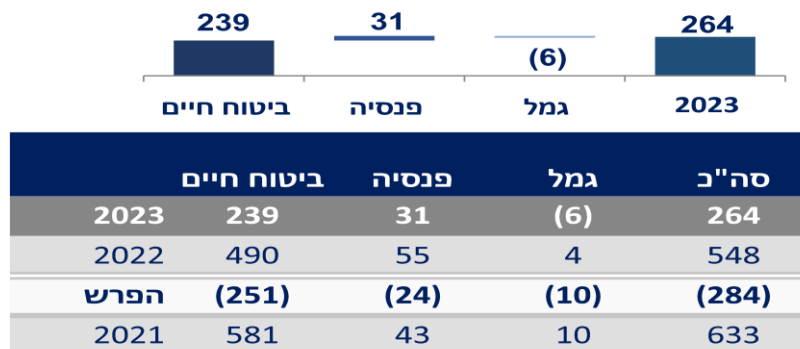
הרכב רווח הכולל בחא"ט בתקופה המדווחת (במיליוני ש"ח)

שינוי ברכיבי רווח חא"ט בהשוואה לתקופה המקבילה (במיליוני ש"ח)

הרכב הרווח החיתומי בתקופה המדווחת לפי ענפים (במיליוני ש"ח)

שינוי ברווח החיתומי לפי ענפים בהשוואה לתקופה המקבילה (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - בשנת 2023, **בביטוח חיים** הירידה ברווח החיתומי לעומת אשתקד הושפעה ברובה מקיטון ברווח מסיכון בעקבות גידול בתביעות ביטוח אובדן כושר עבודה וכן גידול בתביעות מוות ואובדן כושר עבודה בשל השפעת מלחמת "חרבות ברזל" כאמור לעיל. **בפנסיה וגמל** חלה ירידה ברווח החיתומי שהושפעה בעיקרה מגידול בהוצאות הנהלה וכלליות, בחלקן משתנות, וכן מגידול בהפחתת הוצאות רכישה נדחות אשר קוזזו בחלקם בשל גידול בהכנסות מדמי ניהול.

רווח השקעתי - בשנת 2023 נרשם קיטון בהפסד ההשקעתי לעומת אשתקד. ההפסד ההשקעתי בתקופה המדווחת נבע בעיקרו ממרווח פיננסי שלילי בנוסטרו ביטוח חיים ומאי גביית דמי ניהול משתנים בתיק המשתתף ברווחים. מנגד, בתיק הנוסטרו בפנסיה וגמל נרשמו רווחי השקעות לעומת הפסדי השקעות אשתקד.

השפעות מיוחדות - בתקופה המדווחת, העלייה של עקום הריבית ועדכון ההנחות בדבר הרכב תיק הנכסים, לרבות השינוי בפקטור ההיוון K ובעתודת מגדל בטוח, הובילו לקיטון בעתודות ולגידול ברווח הכולל לפני מס בביטוח חיים בסך כ-1,016 מיליון ש"ח.

כמו כן, בעקבות מחקר שערכה החברה בנוגע לשיעורי מימוש גמלה והתפלגות גילאי הפרישה נרשם גידול ברווח הכולל בסך של כ-570 מיליון ש"ח. מנגד, בביטוח אובדן כושר עבודה, נרשם גידול בעתודה וקיטון ברווח הכולל בסך של כ-280 מיליון ש"ח בשייר, כאמור לעיל. סך השפעת השינויים האמורים על הקיטון בעתודות והגידול ברווח הכולל הסתכמו בכ-1,306 מיליון ש"ח בתקופה המדווחת, זאת לעומת קיטון בעתודות וגידול ברווח הכולל בסך של כ-890 מיליון ש"ח לפני מס אשתקד.

לפירוט ראה באור 5.ב.37 בדוחות הכספיים.

בנוסף, בתקופה המדווחת בוצע שערור של בנייני משרדים בבעלות לשימוש עצמי שהשפעתו על הרווח הכולל הסתכמה בכ-8 מיליון ש"ח לפני מס, לעומת השפעת שערור בסך כ-12 מיליון ש"ח לפני מס בשנת 2022.

לפרטים נוספים בדבר עסקי ביטוח חיים, המרווח הפיננסי, כולל דמי ניהול, התשואות ושיעור דמי הניהול בתיק המשתתף ברווחים, ראה להלן סעיפים 2.6.3 ו-2.6.4 להלן וכן באור 18.ב. בדוחות הכספיים.

לפירוט אודות הירידה הנמשכת בשיעורי דמי הניהול הממוצעים, לנוכח התגברות התחרות, בענפי הפנסיה והגמל, ראה סעיף 6.6 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד. לפירוט בדבר שיעורי העמלות מהפרמיה/דמי גמולים בביטוח חיים, פנסיה וגמל, ראה סעיף 21.3.1 בחלק ד' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

2.6.3 מידע נוסף על תוצאות עסקי ביטוח חיים

להלן מידע נוסף על תוצאות הפעילות בענף ביטוח חיים (ראה בנוסף, באור 18 בדוחות הכספיים):

המעבר לרווח כולל בשנת 2023 לעומת הפסד כולל בשנת 2022 **בפוליסות שהופקו עד שנת 1990** (בעיקרן מבטיחות תשואה ומגובות בחלקן באג"ח ח"ץ) הושפע בעיקרו מקיטון במרווח הפיננסי השלילי לעומת שנת 2022. בנוסף, עליית עקום הריבית והשינויים באומדנים אקטואריים הביאו בשנת הדוח לקיטון בעתודה המשלימה לגמלאות בסך כ-545 מיליון ש"ח, לעומת קיטון בעתודה האמורה בסך כ-465 מיליון ש"ח בשנת 2022.

המעבר לרווח כולל בשנת 2023 לעומת הפסד כולל בשנת 2022 **בפוליסות שהופקו עד שנת חיתום 2003** (בעיקרן משתתפות ברווחים) נבע בעיקרו מעליית עקום הריבית והשינויים באומדנים אקטואריים אשר הביאו בשנת הדוח לקיטון בעתודה המשלימה לגמלאות בסך כ-1,012 לעומת קיטון בסך כ-109 מיליון ש"ח בשנת 2022. בשנת 2023 לא נרשמו דמי ניהול משתנים בדומה לשנת 2022.

מנגד, בשנת 2023 חל גידול בעתודה לתביעות אובדן כושר עבודה.

בשנות החיתום 2004 ואילך, הן בפוליסות מסוג משתתף ברווחים והן בפוליסות מבטיחות תשואה, חלק ניכר מהרווחיות נובע מדמי הניהול הקבועים התלויים בהיקף העתודות. המעבר להפסד כולל בשנת 2023 לעומת רווח כולל בשנת 2022 נבע בעיקרו מקיטון בעתודת מגדל בטוח בסך כ-29 מיליון ש"ח לעומת קיטון בסך כ-251 מיליון ש"ח אשתקד, וכן מגידול בתביעות אובדן כושר עבודה וריסק מוות.

הקיטון ברווח מסיכון פרט בשנת 2023 לעומת שנת 2022 הושפע בעיקרו מגידול בתביעות המיוחס בחלקו להשפעת "מלחמת חרבות ברזל" וכן מגידול בתביעות אובדן כושר עבודה.

בסיכון הקבוצתי הגידול בהפסד הכולל בשנת 2023 לעומת 2022 נבע בעיקרו מגידול בתביעות באובדן כושר עבודה.

לפירוט, ובכלל זה פילוח ההתחייבויות הביטוחיות לפי חשיפה פיננסית ולפי חשיפה ביטוחית, ראה באור 18.א. בדוחות הכספיים.

2.6.4 פרטים נוספים בהתפתחות הרווח בביטוח חיים

תשואות משוקללות בפוליסות המשתתפות ברווחים (קרן י) (באחוזים):

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004			פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003		
2021	2022	2023	2021	2022	2023
11.5%	(12.3%)	5.1%	12.4%	(10.7%)	5.5%
10.3%	(13.3%)	3.9%	9.9%	(11.2%)	4.9%
14.2%	(7.7%)	8.6%	15.0%	(6.0%)	9.0%
12.9%	(8.8%)	7.4%	12.5%	(6.5%)	8.4%

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004		פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003	
רבעון רביעי 2022	רבעון רביעי 2023	רבעון רביעי 2022	רבעון רביעי 2023
0.6%	2.2%	0.9%	2.2%
0.3%	1.9%	0.7%	2.1%
1.4%	2.3%	1.7%	2.3%
1.2%	2.0%	1.6%	2.2%

רווחי (הפסדי) השקעה שנזקפו למבוטחים בפוליסות משתתפות ברווחים ודמי הניהול בגינם - להלן פרטים בדבר אומדן סכום רווחי (הפסדי) ההשקעה שנזקפו למבוטחים בביטוח חיים וחוזי השקעה משתתפים ברווחים ודמי ניהול המחושבים בהתאם להנחיות שקבע הממונה, וזאת על בסיס התשואה והיתרות הרבעוניות של עתודות הביטוח בדוחות העסקיים של החברה (במיליוני ש"ח):

רבעון רביעי 2022	רבעון רביעי 2023	2021	2022	2023
1,691	2,972	15,087	(10,811)	10,364
255	258	2,298	1,041	1,030

2.7 תחום ביטוח בריאות

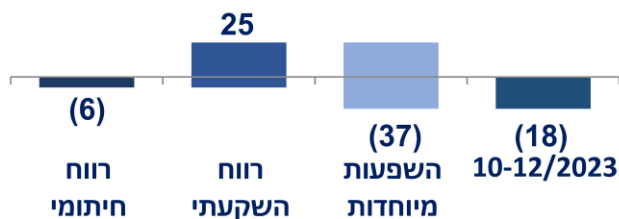
2.7.1 תוצאות הפעילות ברבעון המדווח

התפתחות בהיקף הפעילות

הפרמיות שהורווחו ברוטו בביטוח בריאות הסתכמו בכ-496 מיליון ש"ח לעומת כ-477 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של כ-4%. ברבעון המדווח חל קיטון ניכר במכירות חדשות לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

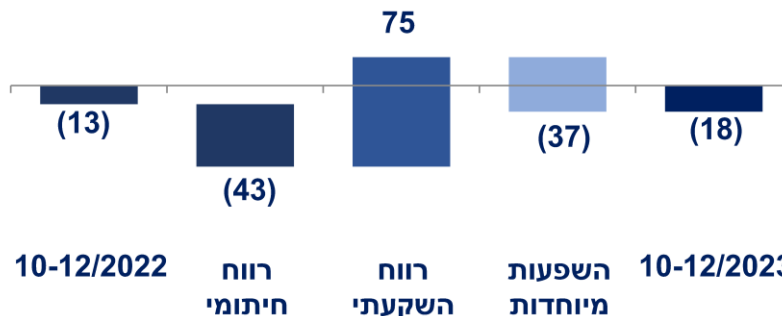
הרכב הרווח הכולל

הרכב רווח כולל בביטוח בריאות ברבעון המדווח (במיליוני ש"ח)

	רווח חיתומי	רווח השקעתי	השפעות מיוחדות	רווח כולל לפני מס
10-12/2023	(6)	25	(37)	(18)
10-12/2022	37	(50)	-	(13)
הפרש	(43)	75	(37)	(5)

שינוי ברכיבי רווח כולל בביטוח בריאות בהשוואה לרבעון המקביל (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - ברבעון המדווח, נרשם הפסד חיתומי לעומת רווח חיתומי ברבעון המקביל אשתקד שנבע בעיקרו מירידה ברווח בביטוחי הוצאות רפואיות, ממעבר להפסד בביטוח תאונות אישיות בשל גידול בתביעות, לרבות תביעות המיוחסות למלחמת "חרבות ברזל" בסך של כ-14 מיליון ש"ח לפני מס, וכן מהפסד בביטוחי הקולקטיבים כתוצאה מעלייה בתביעות. מנגד, בביטוח מחלות קשות חלה עלייה ברווח החיתומי.

רווח השקעתי - ברבעון המדווח נרשם רווח השקעתי לעומת הפסד השקעתי ברבעון המקביל אשתקד, אשר נבע בעיקרו מתשואות ריאליות גבוהות יותר ברבעון המדווח.

השפעות מיוחדות- ברבעון המדווח, חל גידול בהפרשה לעתודה לכיסוי הפסדים עתידיים (פרמיה בחסר) בביטוחי הקולקטיבים וקיטון ברווח הכולל בסך של כ-37 מיליון ש"ח.

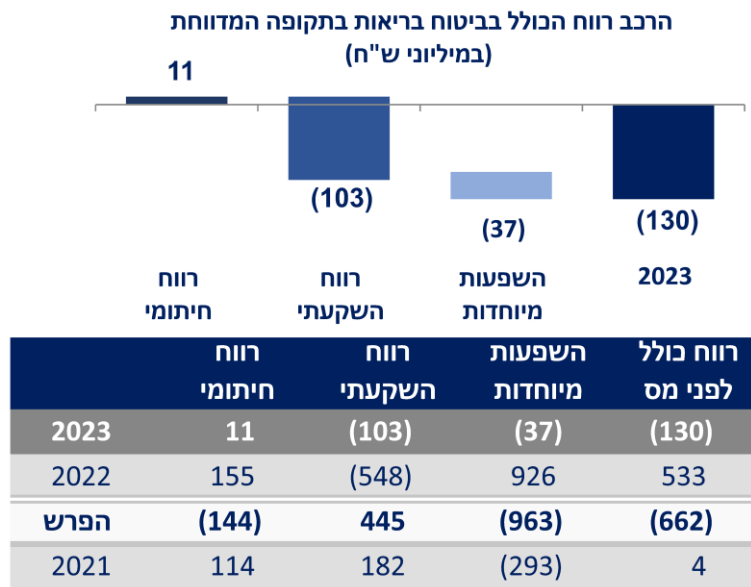
2.7.2 תוצאות הפעילות בתקופה המדווחת

התפתחות בהיקף הפעילות

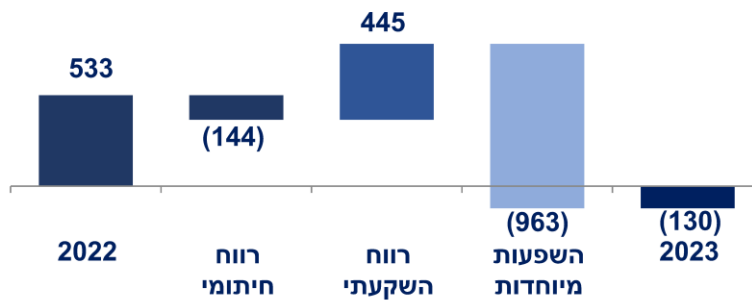
בשנת 2023 חלה ירידה של כ-18% במכירות החדשות לעומת שנת 2022. לפירוט נוסף ראה באור 19 בדוחות הכספיים. בשנת 2023 הסתכמו הפרמיות בכ-1,950 מיליון ש"ח, לעומת כ-1,842 מיליון ש"ח בשנת 2022, עלייה של כ-6%. העלייה האמורה בפרמיות חלה בביטוחי הפרט והקולקטיבים, למעט בביטוח תאונות אישיות. בשנת 2023 חלה עלייה בשיעורי הביטולים בפוליסות פרט, בעיקר בביטוחי פרט שאינם ביטוח סיעודי, לעומת שנת 2022. לפירוט ראה סעיף 11 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד. לפירוט בדבר מבחני רגישות הנוגעים לסיכון עלייה בשיעורי הביטולים ראה באור 7.ב.3.37 בדוחות הכספיים של החברה.

הרכב הרווח הכולל

שינוי ברכיבי רווח כולל בביטוח בריאות בהשוואה לתקופה המקבילה (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - בתקופה המדווחת, נרשמה ירידה ברווח החיתומי לעומת אשתקד שנבעה בעיקרה מירידה ברווח בביטוחי הוצאות רפואיות, מעבר להפסד בביטוח תאונות אישיות (לרבות תביעות המיוחסות למלחמת "חרבות ברזל" כאמור לעיל) וגידול בתביעות בביטוח סיעודי. מנגד, בביטוח מחלות קשות חלה עלייה קלה ברווח החיתומי.

רווח השקעתי - בתקופה המדווחת נרשם קיטון בהפסד השקעתי לעומת אשתקד, אשר נבע בעיקרו משיפור בתשואות הריאליות השליליות לעומת אשתקד.

השפעות מיוחדות - בתקופה המדווחת, חל גידול בהפרשה לעתודה לכיסוי הפסדים עתידיים (פרמיה בחסר) בביטוחי הקולקטיבים בסך של כ-37 מיליון ש"ח. בשנת 2022 העלייה של עקום הריבית, לרבות פרמית אי הנזילות, בקיזוז השפעת עדכון הייחוס של עודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים, הביאו לקיטון בעתודות ביטוח סיעודי ולגידול ברווח הכולל לפני מס בסך של כ-926 מיליון ש"ח אשר הוביל לאיפוס מלא של עתודת ה-LAT בביטוח סיעודי. לפירוט ראה באור 37.ב.5 בדוחות הכספיים.

לפירוט בדבר שיעורי העמלות מהפרמיה, ראה סעיף 21.3.2 בחלק ד' בדוח תיאור עסקי התאגיד. לפרטים נוספים ראה באורים 3ב' ו-19 בדוחות הכספיים.

2.8 תחום ביטוח כללי

2.8.1 תוצאות הפעילות ברבעון המדווח

התפתחות בהיקף הפעילות

הפרמיות ברוטו בביטוח כללי הסתכמו בכ-459 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-434 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של כ-6%. העלייה בפרמיות ברבעון המדווח נבעה בעיקרה מגידול בפרמיה הממוצעת בענף רכב רכוש.

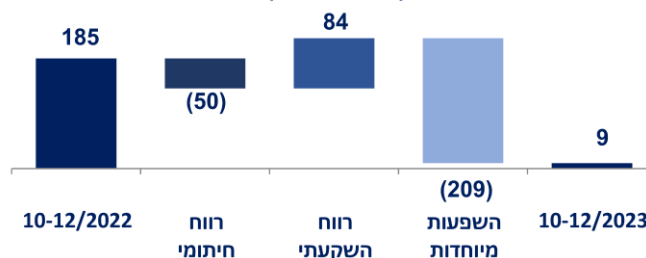
הרכב הרווח הכולל

הרכב רווח כולל בביטוח כללי ברבעון המדווח (במיליוני ש"ח)

	רווח חיתומי	רווח השקעתי	השפעות מיוחדות	רווח כולל לפני מס
10-12/2023	17	47	(55)	9
10-12/2022	67	(37)	154	185
הפרש	(50)	84	(209)	(175)

שינוי ברכיבי רווח ביטוח כללי בהשוואה לרבעון המקביל (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - ברבעון המדווח נרשם קיטון ברווח החיתומי לעומת הרבעון המקביל אשתקד אשר נבע בעיקרו מהפסד חיתומי בענף רכב חובה וקיטון ברווח החיתומי בענפי החבויות, בקיזוז עלייה ברווח החיתומי בענף רכב רכוש. לפירוט לפי ענפים ראה להלן.

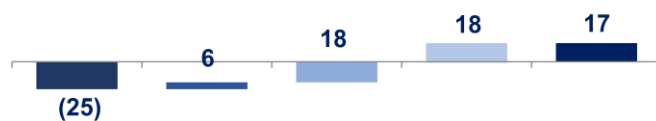
רווח השקעתי - ברבעון המדווח נרשם רווח השקעתי לעומת הפסד השקעתי ברבעון המקביל אשתקד.

השפעות מיוחדות - ברבעון המדווח, הירידה של עקום הריבית לטווח הקצר והבינוני בקיזוז השפעת עדכון הייחוס של חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים, הביאו בעיקרן לגידול בהתחייבויות הביטוחיות ולקיטון ברווח הכולל בענפי החבויות בסך של כ-19 מיליון ש"ח בשייר לפני מס ובענף רכב חובה בסך של כ-37 מיליון ש"ח בשייר לפני מס.

ברבעון המקביל אשתקד, העלייה של עקום הריבית לטווח הקצר והבינוני בקיזוז השפעת עדכון הייחוס של חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים, הביאו בעיקרן לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות ולגידול ברווח הכולל בענפי החבויות בסך של כ-13 מיליון ש"ח בשייר לפני מס ובענף רכב חובה בו החלה החברה להוון לראשונה את התביעות התלויות ברבעון המקביל אשתקד, בסך של כ-139 מיליון ש"ח בשייר לפני מס.

להלן ניתוח הרווח החיתומי לפי ענפים ברבעון המדווח:

הרכב רווח חיתומי בביטוח כללי לרבעון לפי ענפים (במיליוני ש"ח)

10-12/2023 חבויות רכוש אחר רכב רכוש רכב חובה

	סה"כ	חבויות	רכוש אחר	רכב רכוש	רכב חובה
10-12/2023	17	18	18	6	(25)
10-12/2022	67	49	21	(19)	16
הפרש	(50)	(31)	(3)	25	(41)

שינוי ברווח חיתומי לפי ענפים בהשוואה לרבעון מקביל (במיליוני ש"ח)

10-12/2023 חבויות רכוש אחר רכב רכוש רכב חובה 10-12/2022

בענף רכב חובה - נרשם הפסד חיתומי שהושפע משחרור רווחים בגין שנות חיתום קודמות בהיקף נמוך מהרבעון המקביל אשתקד וכן מגידול בהפסד החיתומי בשנת החיתום השוטפת לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

בענף רכב רכוש - מעבר לרווח חיתומי ברבעון המדווח לעומת הפסד חיתומי ברבעון המקביל אשתקד. הרווח האמור הושפע מקיטון בפרמיה בחסר הנובע מעלייה בפרמיה הממוצעת.

בענפי רכוש אחר - הרווח החיתומי נותר ברמה דומה לרבעון המקביל אשתקד.

בענפי החבויות - חלה ירידה ברווח חיתומי לעומת הרבעון המקביל אשתקד שנבעה בעיקרה מהפסד בשנת החיתום השוטפת בענף צד ג' וירידה ברווח בענפי אחריות מקצועית ואחריות המוצר.

2.8.2 תוצאות הפעילות בתקופה המדווחת

התפתחות בהיקף הפעילות

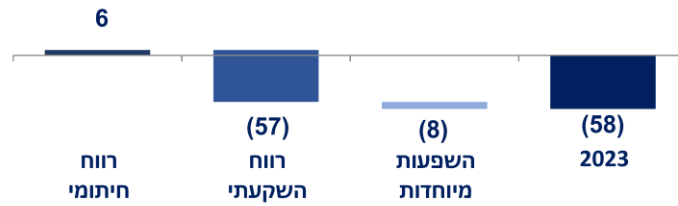
בשנת 2023 הסתכמו הפרמיות בכ-2,372 מיליון ש"ח, לעומת כ-2,071 מיליון ש"ח בשנת 2022, עלייה של כ-15%.

העלייה בפרמיות נבעה בעיקרה מגידול בפרמיה הממוצעת בענף רכב רכוש וכן מעלייה בפרמיות בענפי רכוש אחר והחבויות, בעיקר בשל גידול בהיקף הפוליסות בביטוחי עסקים ודירות ובשל שינוי מועדי חידוש פוליסות בהן הכיסוי הביטוחי ארוך משנה במספר עסקים גדולים.

לפירוט בדבר התפלגות הפעילות בביטוח כללי לפי סוגי לקוחות ובדבר שיעורי החידושים בביטוח רכב חובה, רכב רכוש ודירות, ראה סעיף 14 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

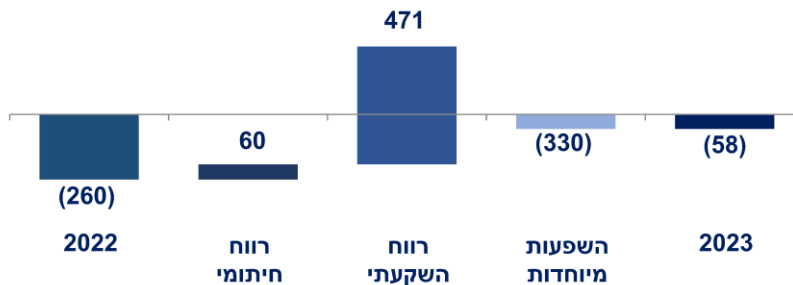

הרכב רווח הכולל בביטוח כללי בתקופה המדווחת (במיליוני ש"ח)

	רווח חיתומי	רווח השקעתי	השפעות מיוחדות	וינוגרד	רווח כולל לפני מס
2023	6	(57)	(8)	-	(58)
2022	(54)	(528)	322	-	(260)
הפרש	60	471	(330)	-	202
2021	(72)	199	(117)	65	76

שינוי ברכיבי רווח ביטוח כללי בהשוואה לתקופה המקבילה (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - בתקופה המדווחת מעבר לרווח חיתומי לעומת הפסד חיתומי אשתקד אשר נבע בעיקרו מצמצום ההפסד בענפי הרכב. מנגד, בענפי החבויות חלה ירידה ברווח החיתומי. לפירוט לפי ענפים ראה להלן.

רווח השקעתי - בתקופה המדווחת נרשם צמצום ניכר בהפסד ההשקעתי לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בשל תשואות שליליות גבוהות אשתקד.

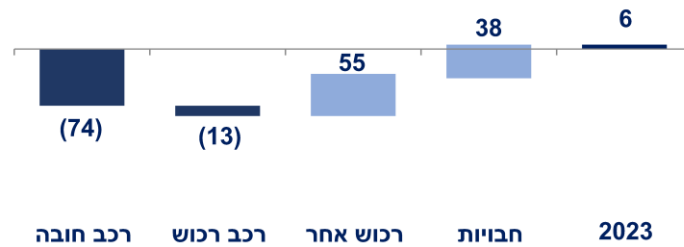
השפעות מיוחדות - בשנת 2023, ירדת עקום הריבית לטווח הקצר והבינוני בקיזוז השינוי בפרמית אי הנזילות והשפעת עדכון הייחוס של חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים, הביאו לגידול בהתחייבויות הביטוחיות בשייר ולקיטון ברווח הכולל לפני מס בסך של כ-8 מיליון ש"ח, בעיקר בענפי החבויות.

בשנת 2022, העלייה של עקום הריבית לטווח הקצר והבינוני והשפעת עדכון הייחוס של חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים, לרבות הקצאת עודף שווי הוגן של נכסים מעל ערכם בספרים שבעבר יוחסו למגזר ביטוח הבריאות, הביאו בעיקרן לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות ולגידול ברווח הכולל בענפי החבויות בסך של כ-174 מיליון ש"ח בשייר לפני מס ובענף רכב חובה, בו החלה החברה להוון לראשונה את התביעות התלויות אשתקד, בסך של כ-146 מיליון ש"ח בשייר לפני מס.

לפירוט ההשפעות המיוחדות ראה באור 9.ג.3.37 בדוחות הכספיים.

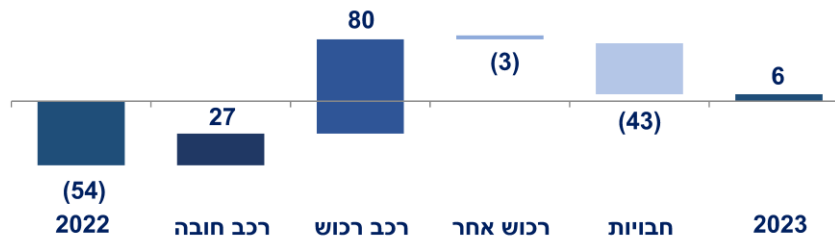
להלן ניתוח הרווח החיתומי לפי ענפים בתקופה המדווחת:

הרכב רווח חיתומי בביטוח כללי לתקופה לפי ענפים (במיליוני ש"ח)

סה"כ	חבויות	רכוש אחר	רכב רכוש	רכב חובה
2023	38	55	(13)	(74)
2022	81	58	(93)	(100)
הפרש	(43)	(3)	80	27
2021	55	69	(76)	(120)

שינוי ברווח חיתומי לפי ענפים בהשוואה לתקופה מקבילה (במיליוני ש"ח)

בענף רכב חובה - חל קיטון בהפסד החיתומי בתקופה המדווחת בעיקר בשל צמצום ההתפתחות השלילית בניסיון התביעות בגין שנות חיתום ותיקות לעומת אשתקד וכן מירידה בחלקה של החברה בהפסדי הביטוח השיורי ("הפול").

יצוין, כי חלקה של החברה בהפסדי הפול, לרבות רווח השקעתי, ברכב חובה בשנת 2023 עמד על סך של כ- 23 מיליון ש"ח, לעומת כ-36 מיליון ש"ח בשנת 2022 וכ-20 מיליון ש"ח בשנת 2021.

בענף רכב רכוש - ירידה בהפסד החיתומי בתקופה המדווחת לעומת אשתקד. הירידה האמורה הושפעה מעלייה בפרמיה הממוצעת אשר הובילה לקיטון בפרמיה בחסר.

בענפי רכוש אחר – הרווח החיתומי נותר ברמה דומה לאשתקד.

בענפי החבויות - ירידה ברווח החיתומי בתקופה המדווחת לעומת אשתקד אשר התבטאה בעיקרה בענפי צד ג', אחריות מעבידים ואחריות המוצר. הירידה האמורה הושפעה בעיקרה מהתפתחות חיובית בניסיון התביעות בגין שנות חיתום קודמות שנרשמה אשתקד. בנוסף, בשנת החיתום השוטפת חל גידול בהפסד החיתומי לעומת אשתקד.

לנתונים בנושא הרכב הרווח והתפתחות הרווח לפי שנות חיתום בענפי רכב חובה וחבויות - ראה באור 17-ג.5-8 בדוחות הכספיים.

להלן נתונים בדבר מדדי רווחיות חיתומית - Loss Ratio ("LR") Combined Ratio-I ("CR") - בענפי הרכוש^{6,7}:

ענפי הרכוש (ללא רכב)			ענף רכב רכוש			
2021	2022	2023	2021	2022	2023	
36.9%	45.9%	53.7%	87.6%	92.7%	78.9%	שיעור תביעות ברוטו
32.3%	35.5%	35.0%	87.7%	92.9%	79.2%	שיעור תביעות בשייר
67.0%	74.8%	81.4%	114.5%	118.2%	103.3%	שיעור תביעות והוצאות ברוטו
76.1%	79.1%	79.7%	114.9%	118.6%	103.8%	שיעור תביעות והוצאות בשייר

הירידה בשיעור תביעות ברוטו בענף רכב רכוש בתקופה המדווחת לעומת אשתקד נובעת בעיקרה מהגידול בפרמיה הממוצעת אשר קוזזה בחלקה בשל עלייה בחומרת התביעות. העלייה בשיעור התביעות ברוטו בענפי רכוש אחרים בתקופה המדווחת הושפע מתביעה בעסק גדול המכוסה כמעט במלואה על ידי ביטוח משנה.

לפירוט בדבר שיעורי העמלות מפרמיה ברוטו, ראה סעיף 21.3.3 בפרק תיאור עסקי התאגיד.

2.9. נתונים מאזניים עיקריים מהדוחות הכספיים

היקף הנכסים בגין חוזים תלויי תשואה ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכם בכ-143.1 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-5% לעומת 31 בדצמבר 2022. העלייה הושפעה בעיקרה מהתשואות שהושגו על ידי החברה בשוקי ההון.

יתרת הפרמיה לגבייה ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמה בכ-588 מיליוני ש"ח, לעומת כ-765 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2022. הירידה בפרמיה לגבייה התרכזה בעיקרה בביטוח חיים ונבעה מהקדמת הגבייה השוטפת.

יתרת ההון ליום 31 בדצמבר 2023 הסתכמה בכ-8,234 מיליוני ש"ח לעומת כ-7,703 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022. הגידול נובע בעיקרו מרווח כולל בסך כ-531 מיליוני ש"ח בשנת הדוח.

לפירוט בנוגע לתוצאות החישוב בהתאם למשטר כושר הפירעון החדש סולבנסי 2, ראה סעיף 3.2 להלן, ובאור 14.ד לדוחות הכספיים.

יתרות המזומנים ושווי המזומנים הסתכמו בכ-19.5 מיליארד ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2023 לעומת כ-18.6 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2022. העלייה נבעה בעיקרה מעלייה בתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת נטו (המושפעת בעיקרה מעיתות קנייה או מכירה של השקעות פיננסיות) וקוזזה בחלקה מתזרימי מזומנים שנבעו מפעילות מימון (פירעון של אגרות חוב ג' ו-ד' בקיזוז גיוס אגרת חוב יא' ו-יב'), לפירוט ראה את דוח תזרים המזומנים לדוחות הכספיים של החברה.

2.12. מקורות מימון

במיליוני ש"ח		
31.12.2022	31.12.2023	
10,879	7,293	התחייבויות פיננסיות
7,068	5,827	הלוואות לזמן ארוך (בעיקר רובד 2) ⁽¹⁾
911	928	הלוואה לזמן קצר ⁽²⁾
2,900	538	אחרים ⁽³⁾

(1) הירידה בהלוואות לזמן ארוך בתקופת הדוח, לעומת 31 בדצמבר 2022 נובעת מפדיון מוקדם מלא של אגרות החוב (סדרות ג' ו-ד') וקוזזה בחלקה מהנפקת סדרות (יא' ו-יב').

(2) יתרות האשראי לזמן קצר כוללות בעיקרן הלוואה לרכישה חוזרת ("ריפו"). לפירוט ראה באור 24.א לדוחות הכספיים.

(3) היתרה כוללת בעיקרה נגזרים המשקפים את ההתחייבות שנוצרה ליום המאזן בשל הפעילות בנגזרים, בעיקר בנושא החשיפה למט"ח. לפירוט ראה באור 24 בדוחות הכספיים.

⁶ Loss Ratio מוגדר כיחס שבין התשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח לבין הפרמיות שהורווחו.

Combined Ratio מוגדר כיחס שבין התשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, עמלות ועלויות רכישה בניכוי הכנסות מעמלות ביטוח משנה והוצאות הנהלה וכלליות לבין הפרמיות שהורווחו.

⁷ הנתונים אינם כוללים הפחתה שיטתית של נכסים בלתי מוחשיים ניתנים לזיהוי שנוצרו ברכישת תיק אליהו.

3. מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות הקבוצה ובסביבתה העסקית

3.1 סביבה מקרו כלכלית

להלן תיאור תמציתי של מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה, שיש להם או צפויה להיות להם השפעה על הקבוצה⁸.

התפתחויות במשק ובתעסוקה

הקבוצה פועלת במסגרת המשק הישראלי אשר מצבו הכלכלי, הפוליטי והביטחוני משליך על מכירותיה בתחומים שונים, על היקף תביעות הביטוח ועל עלויות שונות הכרוכות בתפעולה. לרמת התעסוקה והשכר במשק הישראלי השפעה בעיקר על היקף עסקי ביטוח חיים והחסכון לטווח ארוך של הקבוצה.

הסביבה העולמית - במהלך התקופה המדווחת קצב הפעילות הכלכלית בעולם הוסיף להתמתן, כשברקע, המלחמה המתמשכת באוקראינה וההידוק המוניטרי, וכן הצמיחה האיטית מהצפוי בסין.

המשק הישראלי - עד לפריצתה של מלחמת "חרבות ברזל" בחודש אוקטובר 2023, המשק הישראלי המשיך בפעילות כלכלית ברמה גבוהה, אם כי חלה התמתנות מסוימת במספר מדדי פעילות.

בתחילת הרבעון המדווח פרצה מלחמת "חרבות ברזל", והשפעותיה ניכרו בירידה בצריכה השוטפת, היעדרות עובדים ממקומות העבודה בשל גיוס למילואים וסגירת מוסדות חינוך, פגיעה משמעותית בענפי הבנייה והחקלאות, וכן בענפי התיירות, הבידור והפנאי. מגבלות ההיצע לצד הירידה המשמעותית של הביקוש בתחילת המלחמה באו לידי ביטוי בירידה של הצריכה הפרטית ובירידה משמעותית של היקף הפדיון במגזר העסקי, בעיקר בענפי שירותי המזון והבילוי. בהמשך הרבעון המדווח ניכרה התאוששות הדרגתית בפעילות הכלכלית ושיפור בתעסוקה, תוך שונות רבה בין ענפי המשק.

על פי אומדן שני של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לרבעון הרביעי לשנת 2023⁹, ברבעון המדווח התוצר המקומי הגולמי ירד בכ-20.7% (במונחים שנתיים) לעומת הרבעון השלישי של שנת 2023, וירד בכ-4.0% לעומת הרבעון המקביל אשתקד (עלייה של כ-2% בלבד בשנת 2023 לעומת עלייה של כ-6.5% בשנת 2022). הירידה הניכרת בתוצר ברבעון המדווח לעומת הרבעון הקודם משקפת ירידה בהוצאה לצריכה פרטית, ירידה ביצוא סחורות ושירותים וכן בהשקעה בנכסים קבועים ומנגד עלייה ניכרת בהוצאה לצריכה ציבורית. כמו כן, חלה ירידה ניכרת ביבוא סחורות ושירותים. התוצר המקומי לנפש ירד בכ-0.1% בשנת 2023 וזאת לאחר עלייה של 4.4% בשנת 2022 כולה. יצוין כי, התכווצות המשק ברבעון הרביעי של שנת 2023 הושפעה באופן ישיר מפרוץ מלחמת "חרבות ברזל".

שוק העבודה - בתקופה המדווחת, עד לפריצתה של מלחמת "חרבות ברזל", שוק העבודה המשיך לשהות בסביבת תעסוקה מלאה, עם זאת, שיעור המשרות הפנויות הוסיף לרדת במתינות. על פי דיווחי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת הדוח, נמשכה הירידה בשיעור האבטלה בהגדרתו הרחבה¹⁰, מרמה של כ-5.5% בחודש דצמבר 2022 לרמה של כ-4.2% בחודש ספטמבר 2023, אך כאמור, על רקע מלחמת "חרבות ברזל", חלה עלייה בשיעור האבטלה שהגיעה לכ-7.5% בחודש דצמבר 2023. בחודשים ינואר-דצמבר 2023, חלה עלייה קלה בשכר הריאלי הממוצע (במחירים קבועים) לעומת אשתקד.

שוק ההון

חברות הביטוח, קרנות הפנסיה וקופות הגמל והחברות הפועלות במסגרת השירותים הפיננסיים, משקיעות חלק ניכר מתיק הנכסים שלהן בשוקי ההון. לתשואות בשוקי ההון באפיקים השונים, השלכה מהותית, הן על התשואה המושגת עבור לקוחות הקבוצה והן על רווחי הקבוצה.

⁸ הסקירה מבוססת, בין היתר, על פרסומי בנק ישראל ועל פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

⁹ לפי אומדן החשבונות הלאומיים לשנת 2023 שפורסם ביום 10 במרץ 2024.

¹⁰ שיעור האבטלה בהגדרתו הרחבה כולל בלתי מועסקים, מועסקים שנעדרו זמנית מעבודתם כל השבוע מסיבות כלכליות, הלא משתתפים בכוח העבודה שהפסיקו לעבוד בגלל פיטורים או סגירת מקום העבודה בשנתיים האחרונות והמתיישים מחיפוש עבודה.

בתקופה המדווחת המשיך בעולם הצמצום המוניטרי. העלייה המהירה בריבית, בעיקר ברבעון הראשון של השנה, הביאה לפגיעה בעיקר בשווי של נכסי אגרות חוב בעלי משך חיים ממוצע גבוה, תוך שחיקת המרווח הפיננסי של השקעה במכשירים אלו, ולפגיעה מהותית במספר בנקים אזוריים בארה"ב ובשוויץ.

בארה"ב, בתקופה המדווחת הבנק הפדרלי המרכזי ("FED") העלה את הריבית ב-1% במספר פעימות לרמה של 5.5%. בחודש אוגוסט 2023 סוכנות דירוג האשראי פיץ' הודיעה על הפחתת דירוג האשראי של ארה"ב, מ-AAA ל-AA+. בגוש האירו הבנק האירופי המרכזי ("ECB") העלה את הריבית בכ-2% במספר פעימות לרמה של כ-4.5%, וזאת במקביל להמשך מדיניות ההידוק המוניטרי.

במחצית השניה של שנת הדוח, סביבת האינפלציה בעולם הוסיפה להיות גבוהה, אך במגמת התמתנות, כך שהעלאות הריבית בעולם נמשכו אך קצב העלייה התמתן. על רקע האמור, חלו עליות שערים במדדי המניות בעולם בהובלת מניות הטכנולוגיה. הפעילות הכלכלית במדינות המובילות התמתנה, כאשר הפעילות הכלכלית בארה"ב הראתה מגמה חיובית המבטאת עודפי חסכון במשקי הבית ושוק עבודה הדוק, ומנגד, בגוש האירו, על רקע חולשה במגזרי הייצור וסחר החוץ, הואט קצב הפעילות הכלכלית.

בשוק ההון המקומי נרשמו בתקופה המדווחת עליות שערים מתונות לעומת עליות ניכרות במדדי המניות בעולם. בנוסף, חלה עלייה בתשואות איגרות החוב הממשלתיות בישראל, בפרט באגרות החוב הארוכות וכן עלייה בשער החליפין של הדולר. החל מהמחצית השנייה של שנת 2023, הסתמנה האטה בקצב האינפלציה בישראל, אשר נמצאת בסוף שנת 2023 סמוך ליעד שהציב בנק ישראל.

ברבעון המדווח, עם פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" בחודש אוקטובר 2023, נרשמו ירידות שערים חדות במדדי המניות בארץ ועלייה בתשואות איגרות החוב הממשלתיות אשר קוזזו במהלך חודשים נובמבר ודצמבר 2023. מרווחי איגרות החוב הקונצרניות שהתרחבו עם פרוץ המלחמה חזרו קרוב לרמתם טרם המלחמה, אך התנודתיות בשווקים נותרה גבוהה.

לנוכח השפעות המלחמה ולצורך ייצוב השווקים, הכריז בנק ישראל על תכנית למכירת מט"ח בהיקף של עד 30 מיליארדי דולרים ועל תכנית לביצוע עסקאות SWAP בשוק המט"ח בסכום של עד 15 מיליארדי דולרים. המלחמה העלתה את סיכון המדינה, דבר שהתבטא בעליית פרמית הסיכון של מדינת ישראל בשווקים הפיננסיים וכן בהפחתת תחזית הדירוג על ידי S&P וצירוף לרשימת המעקב השלילית על ידי פיץ'. למלחמה גם השפעה על העולם, שנבעה מהעלייה במתיחות הגיאופוליטית במזרח התיכון. אך עד כה ההשפעה על השווקים הפיננסיים הגלובליים הינה מתונה.

להלן מגמות עיקריות באפיקי ההשקעה העיקריים והשלכותיהן:

שינוי במדדי שוק ההון	2023	10-12/2023
אינפלציה (מדד ידוע)	3.3%	0.1%
אינפלציה (מדד בג'ון)	3.0%	0.1%
אג"ח ממשלתיות שקליות בריבית קבועה (ריאלי)	(1.9%)	1.9%
אג"ח ממשלתיות צמודות (ריאלי)	(3.6%)	0.4%
אג"ח קונצרניות (ריאלי)	2.8%	2.6%
מדד ת"א 35 (ריאלי)	0.4%	1.0%
מדד ת"א 90 (ריאלי)	0.9%	(0.3%)
מדד ת"א 125 (ריאלי)	0.7%	0.6%
מדד MSCI (נומינלי)	20.1%	10.7%
מדד NASDAQ100 (נומינלי)	53.8%	14.3%
מדד S&P 500	24.2%	11.2%
שער הדולר (נומינלי)	3.1%	(5.2%)

ריבית - בחודש דצמבר 2023 עמדה הריבית המוניטרית בישראל על 4.75%, לאחר העלאות ריבית שביצע בנק ישראל במהלך התקופה המדווחת, וזאת לעומת ריבית של 3.25% בחודש דצמבר 2022.

אגרות חוב ממשלתיות - בתקופה המדווחת נרשמה עלייה בתשואות לפדיון של האג"ח השקליות והצמודות בכל הטווחים, מגמה זאת התהפכה ברבעון המדווח על רקע התמתנות סביבת האינפלציה והציפיות לירידת ריבית, למעט באג"ח בעלות מח"מ ארוך.

אגרות חוב קונצרניות - בתקופה המדווחת חלה עלייה בתשואות לפדיון של האג"ח הקונצרניות השקליות והצמודות, אשר הושפעה מהעלייה בתשואות לפדיון של אגרות החוב הממשלתיות. ברבעון המדווח חלה ירידה בתשואות לפדיון של האג"ח הקונצרניות הצמודות והשקליות וירידה קלה במרווח הסיכון מול האג"ח הממשלתיות לאחר תנודתיות ניכרת במהלך הרבעון המדווח על רקע מלחמת "חרבות ברזל".

שינוי הריבית והאינפלציה הצפויה גרמו לשינויים בתשואות הגלומות בתיקי הנכסים הפיננסיים שמחזיקות חברות הביטוח, לרבות תיקי הנכסים המוחזקים מול הפוליסות המשתתפות ברווחים, מהן נגזרים רווחי ההשקעות של חברות הביטוח. לרמת הריביות השפעה על התשואות העתידיות בעת מיחזור הנכסים כנגד ההתחייבויות ועל הערך הגלום של תיק ביטוח החיים, כמו התשואה העתידית של כספי העמיתים. כמו כן, לעלייה באינפלציה, השפעה על הקטנת התשואה הריאלית בתיקי העמיתים ועל כן השפעה נגזרת על דמי הניהול המשתנים שביכולתה של מגדל ביטוח לגבות וכן על המרווח הפיננסי בתיק הנוסטרו של החברה.

התפתחויות בסביבה הכלכלית לאחר תאריך המאזן

סביבת האינפלציה התמתנה בחלק ניכר מהמדינות, אך עדיין שווה מעל יעדי הבנקים המרכזיים. אינפלציית הליבה מתמתנת אף היא. האינדיקטורים לפעילות הכלכלית ומצב התעסוקה מצביעים על התאוששות הדרגתית לאחר הירידה החדה שהתרחשה עם פרוץ המלחמה, אך שוררת שונות בין ענפי המשק. מידת אי-הוודאות לגבי היקף ומשך הלחימה הצפויים גדולה מאוד, וזו משליכה גם לגבי מידת הפגיעה בפעילות ופרמיית הסיכון של המשק עודנה שווה ברמה גבוהה.

בארה"ב ובאירופה הותירו הבנקים המרכזיים את הריבית על כנה אך תוואי הריבית הצפוי על פי השווקים ירד באופן משמעותי, ועל פיו צפויות מספר הורדות ריבית במהלך שנת 2024 בקצב איטי יותר. בחודש ינואר 2024 בנק ישראל הוריד את הריבית ב-0.25% לרמה של 4.5%, על רקע ההתמתנות בקצב האינפלציה, וההתייצבות בשווקים הפיננסיים, לרבות שוק המט"ח.

לאחר תאריך המאזן נרשמו עליות שיערים במדדי המניות בארץ ובעולם תוך תנודתיות ומנגד, נרשמו ירידות שיערים בשערי אגרות החוב הממשלתיים על רקע הצפי להתמתנות בירידות הריבית הצפויות במהלך שנת 2024. מדד המחירים לצרכן בגין חודשים ינואר-פברואר 2024 עלה בכ-0.4%.

חברת הדירוג "מוד'יס" הודיעה בחודש פברואר 2024 על הורדת דירוג האשראי של החוב של מדינת ישראל מ-A1 ל-A2 ועל אופק דירוג שלילי. הורדת דירוג האשראי ושינוי אופק הדירוג ל"שלילי" שיקפו בעיקר, כפי שהסבירה סוכנות הדירוג, את חוסר הוודאות לגבי השלכות הכלכליות של מלחמת "חרבות ברזל", מועד ואופן סיום המלחמה והשינוי במצב הפיסקלי. למרות הורדת הדירוג ושינוי התחזית לשלילית, השוק הגיב במתינות וניכר כי הורדת הדירוג כבר תומחרה קודם לכן.

יצוין כי, הפעילות הכלכלית בארץ מושפעת ממידה של אי ודאות, בין היתר בנוגע למשך ואופי המלחמה בעזה והאפשרות להחמרה בחזיתות אחרות, ובאשר להחלטות שתקבל הממשלה לגבי ההתמודדות התקציבית עם הצרכים הביטחוניים והאזרחיים הנובעים מהמלחמה. להתפתחויות שונות - שישפיעו על משך והיקף המלחמה עלולה להיות השפעה מהותית על ההתפתחויות הכלכליות. התרחבות המלחמה לזירה הצפונית, עלולה לגרום לפגיעה נוספת בצמיחה וכן לשיבושים באפשרות לקיים פעילות כלכלית שגרתית, וכתוצאה מכך עלולה לערער מחדש את היציבות בשווקים ולהביא ללחץ לעליית האינפלציה.

3.2. הון, משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2 ודיבידנד

3.2.1. דוח יחס כושר פירעון

ביום 22 בנובמבר 2023 פרסמה החברה את דוח יחס כושר הפירעון שלה ליום 30 ביוני 2023, כפי שאושר על ידי דירקטוריון החברה. לפירוט ראה דוח מיידי של מגדל אחזקות מיום 23 בנובמבר 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-127065) וכן הפרסום באתר החברה בקישור: <https://www.migdal.co.il/about/economic-solvency-reports>.

נתוני יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 30 ביוני 2023 חושבו בהתאם להוראות הממונה בעניין כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2 כפי שנכללו בהוראות חוזר ביטוח 15-1-2020 "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות לישום משטר כושר" ("חוזר הסולבנסי").

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף ההון של החברה (במיליוני ש"ח):

ליום 31.12.2022	ליום 30.6.2023	
מבוקר*	בלתי מבוקר**	
17,748	16,975	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
12,393	12,596	הון נדרש לכושר פירעון
5,355	4,379	עודף
143%	135%	יחס כושר פירעון (באחוזים)
השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון		
(1,895)	660	גיוס (פדיון) מכשירי הון
607	-	(חריגה ממגבלות כמותיות) / ביטול חריגה ממגבלות כמותיות
16,460	17,635	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
4,067	5,039	עודף
133%	140%	יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)

* המונח "מבוקר" מתייחס לביקורת שנערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי.

** המונח "בלתי מבוקר" מתייחס לסקירה שנערכה בהתאם לעקרונות תקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE3000 - התקשרויות מסוג Assurance שאינן ביקורת או סקירה של מידע כספי היסטורי.

סף הון (MCR) (במיליוני ש"ח):

ליום 31.12.2022	ליום 30.6.2023	
מבוקר	בלתי מבוקר	
3,098	3,149	סף הון (MCR)
12,171	12,691	הון עצמי לעניין סף הון

שינויים עיקריים ביחס כושר הפירעון ליום 30 ביוני 2023 לעומת יום 31 בדצמבר 2022:

יחס כושר הפירעון של החברה עלה ל-140% ליום 30 ביוני 2023, מ-133% ליום 31 בדצמבר 2022.

במחצית הראשונה של 2023 חלו שינויים במשתני שוק: עקום הריבית חסרת הסיכון, אינפלציה ותשואות בשוק ההון, וכן בהנחות דמוגרפיות, אשר השפיעו על מצב ההון של החברה בכיוונים שונים.

לעלייה בעקום הריבית חסרת הסיכון השפעה חיובית על מצב ההון של החברה אשר קוזזה בחלקה כתוצאה מהשפעת הפסדים מירידת שערי נכסי חוב בנוסטרו. בנוסף, עלייה בתשואות תרמה לקיטון בהפסדי השקעות בתיקי עמיתים ולשיפור בשווי דמי ניהול עתידיים כתוצאה מהעלייה בצבירות בביטוחי המנהלים. השפעה זו קוזזה חלקית ע"י גידול בהתחייבויות העתידיות לגמלה וגידול בתרחישים הפיננסיים כתוצאה מעליית עקום הריבית חסרת הסיכון.

כמו כן, ובהתאם לאומדן ראשוני, קביעת מגבלת הפקדה לביטוחי מנהלים (כאמור בסעיף 2.4.9 בדוח תיאור עסקי התאגיד) השפיעה לשלילה על מצב ההון של החברה. השפעה זו קוזזה ברובה על ידי השפעה חיובית של עדכוני מחקרים ומודל אקטוארים. מצב ההון הושפע לחיוב משחרור דרישות הון ועלות הון בגין עסקים קיימים אשר קוזזו חלקית ע"י דרישות הון ועלות הון של עסקים חדשים שנמכרו במחצית הראשונה שנת 2023.

בחודש יולי 2023 הנפיקה החברה, באמצעות מגדל גיוס הון, אגרות חוב שהוכרו כהון רובד 2 בסך של כ-660 מיליוני ש"ח. לפירוט ראה סעיף 2.4.4 בדוח תיאור עסקי התאגיד. לענין החלפת אגרות חוב ה' על ידי הרחבת סדרות י"א וי"ב ראה סעיף 2.4.5 בדוח תיאור עסקי התאגיד.

להלן נתונים ללא ישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות (במיליוני ש"ח):

ליום 31.12.2022	ליום 30.6.2023	
מבוקר	בלתי מבוקר	
11,940	11,365	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון ⁽¹⁾
14,998	15,453	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
(3,057)	(4,088)	עודף (גירעון)
80%	74%	יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)
השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון		
11,940	11,365	הון עצמי
(1,895)	660	גיוס (פדיון) מכשירי הון
805	-	חריגה ממגבלות כמותיות / ביטול חריגה ממגבלות כמותיות
10,850	12,025	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
(4,148)	(3,428)	עודף (גירעון)
72%	78%	יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)

⁽¹⁾ סכום זה אינו כולל הפחתה של 35% מהפרש מקורי בחברה מנהלת בסך כ-64 מיליוני ש"ח ביום 30 ביוני 2023.

3.2.2 עדכון בדבר שימוש במחוללי תרחישים כלכליים בחישוב יחס כושר הפירעון של החברה

נכון למועד פרסום הדוח, החברה השלימה את חישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי על בסיס שימוש במחוללי תרחישים כלכליים¹¹ (Economic Scenario Generator), לרבות השלמת מבחנים ותהליכי בקרה לדיוק, איתנות ותאימות שוק, כמקובל בחברות בחו"ל המיישמות מודלים סטוכסטיים לחישוב יחס כושר פירעון כלכלי ("המודל" או "המודל הסטוכסטי"). להערכת החברה, להטמעת המודל הסטוכסטי השפעה על יחס כושר הפירעון הכלכלי המוערכת בתוספת של כ-9% ליחס כושר הפירעון הכלכלי נכון ליום 30 ביוני 2023, ללא התחשבות ולאחר התחשבות בהוראות המעבר. יצוין, כי נתון זה אינו מבוקר ואינו סקור, וכן רגיש לשינויים בעקום הריבית ובהנחות פיננסיות ודמוגרפיות אחרות, ולכן השפעת המודל הסטוכסטי עשויה להיות שונה, לרבות באופן מהותי, במועד יישומו בפועל. ביום 3 במאי 2023 שלח הממונה לחברה מתווה לישום המודל הסטוכסטי במסגרת חישוב יחס כושר הפירעון לדצמבר 2022. מתווה זה הגדיר ישום הדרגתי של המודל הסטוכסטי בחישוב יחס כושר הפירעון, באופן המאפשר ליישמו במהלך שלוש תקופות דיווח (שתחילתן בדיווח יוני 2022) לעניין חישוב יחס כושר הפירעון בהתחשב בהוראות המעבר בלבד, ולאחר מכן ישום מלא גם לעניין יחס כושר הפירעון ללא הוראות המעבר. החברה סברה כי ישום הדרגתי זה של המודל אינו משקף באופן עקבי ומלא את מצב ההון של החברה, לפני ולאחר הוראות המעבר, ועל כן בחרה שלא ליישם מתווה זה. בנוסף, על רקע הודעת רשות שוק ההון, אשר ניתנה לחברה ביום 12 בנובמבר 2023, אודות כוונתה לערוך ביקורת בנושא ישום המודל הסטוכסטי, החליטה החברה לדחות את מועד הישום לראשונה של המודל עד להשלמת הביקורת כאמור וטיפול בממצאים מהותיים, ככל שיעלו, במסגרתה. בכפוף לאמור לעיל לעניין הביקורת מטעם הרשות, ובהתאם להערכת החברה, המודל ייושם לראשונה במהלך שנת 2024.

3.2.3 אירועים לאחר תאריך החישוב ליום 30 ביוני 2023:

במהלך החציון השני של שנת 2023, לאחר תאריך חישוב יחס כושר הפירעון של החברה ליום 30 ביוני 2023,

¹¹ כמשמעותם בהוראות סימן ב' בשער 5 (חלק 2, פרק 2) לחוזר המאוחד - "משטר כושר פירעון כלכלי".

חלו אירועים אשר להערכת החברה עשויים להשפיע על יחס כושר הפירעון שלה, ובכללם, עליית עקום הריבית חסרת הסיכון והמשך מגמת הגידול בשיעורי הביטולים של ביטוחי המנהלים. בהתאם להערכה ראשונית של החברה, מכלול ההתפתחויות כאמור אינו צפוי להביא לשינוי מהותי ביחס כושר הפירעון ללא ישום הוראות המעבר בתקופת הפריסה. עם זאת, ההתפתחויות כאמור (לרבות השפעת ההפחתה ההדרגתית של סכום הניכוי בתקופת הפריסה) צפויות להביא לקיטון ביחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 31 בדצמבר 2023 עם ישום הוראות המעבר בתקופת הפריסה. בהתאם להערכת החברה, יחס כושר הפירעון ליום 31 בדצמבר 2023 צפוי לעמוד במדיניות ההון של החברה מיום 20 במרס 2024 כאמור בסעיף 3.2.4 להלן. יובהר כי הערכה ראשונית זו לא מביאה בחשבון השפעה עתידית של ישום המודל הסטוכסטי כאמור בסעיף 3.2.2 לעיל וכן השפעות נוספות של צעדים שהחברה עשויה לנקוט בהם, לרבות גיוס נוסף של הון רובד 2, אשר צפויים להשפיע לחיוב על יחס כושר הפירעון של החברה.

החברה טרם השלימה את חישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 31 בדצמבר 2023 (אשר עתיד להתפרסם בחודש מאי 2024), ובהתאם ההערכות המפורטות לעיל בנוגע להשפעות השונות על חישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 31 בדצמבר 2023, הן בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בסעיף 32א לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. הערכות אלה אינן כוללות את מלוא החישובים והבקורות שייערכו על ידי החברה לצורך השלמת חישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי למועד האמור, לרבות בחינת עדכון סכום הניכוי בתקופת הפריסה, והן אינן מבוססות על נתונים מבוקרים או סקורים על ידי רואי החשבון המבקרים של החברה.

3.2.4 מדיניות ההון של החברה

ביום 26 במאי 2021 בחן דירקטוריון החברה את מדיניות ההון של החברה וקבע מדיניות הון, אשר על פיה החברה תשאף לפעול ביחס כושר פירעון בטווח של 155% עד 175%. בנוסף, קבע דירקטוריון החברה יעד יחס כושר פירעון מינימלי של 140%. יעדים אלו הינם ליחס כושר פירעון בהתחשב בסכום הניכוי בתקופת הפריסה עד תום שנת 2032. בהתאם למדיניות ההון, יחס כושר הפירעון של החברה, ללא התחשבות בהוראות המעבר, ייבנה בהדרגה בהתאם ליעדים אלו עד לתום שנת 2032.

ביום 20 במרס 2024 שב ובחן דירקטוריון החברה את מדיניות ההון והותיר ללא שינוי את יחס כושר הפירעון שבו החברה תשאף לפעול, בטווח של 155% עד 175%. בנוסף, בהתחשב בגורמי הסיכון המאפיינים את פעילות החברה לרבות התנודתיות הגלומה בהם והשפעתה על יחס כושר הפירעון, ועל מנת לתמוך בהשגת היעדים ארוכי הטווח של החברה ובצעדים הכלולים בתכנית האסטרטגית כמפורט בסעיף 4 להלן, החליט דירקטוריון החברה לעדכן את יעד יחס כושר הפירעון המינימלי בשנים הקרובות, כך שיהלום את קצב בניית ההון ההדרגתית של החברה ויתמוך בצמיחה איכותית, יציבה וארוכת טווח של יחס כושר הפירעון. בהתאם לכך, דירקטוריון החברה עדכן את יעד יחס כושר הפירעון המינימלי לשיעור של 115% אשר יעלה באופן הדרגתי ויעמוד על שיעור של 140% בתום תקופת הפריסה (תום שנת 2032). יעדים אלו הינם ליחס כושר פירעון בהתחשב בסכום הניכוי בתקופת הפריסה. בהתאם למדיניות ההון, יחס כושר הפירעון של החברה, ללא התחשבות בהוראות המעבר, ייבנה בהדרגה בהתאם ליעדים אלו עד לתום שנת 2032.

3.2.5 מגבלות על חלוקת דיבידנד בחברה

בהתאם למכתב שפרסם הממונה בחודש אוקטובר 2017, חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברת הביטוח יחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנסי בשיעור של לפחות 100%, כשהוא מחושב ללא התחשבות בהוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע הדירקטוריון. היחס האמור מחושב ללא ההקלה שניתנה בגין הפרש מקורי המיוחס לרכישת פעילות של קופות גמל וחברות מנהלות. בנוסף, נקבעו במכתב האמור הוראות דיווח לממונה. נכון ליום 30 ביוני 2023, החברה אינה עומדת בתנאים הנדרשים לצורך חלוקת דיבידנד.

הנתונים הכלולים בסעיף זה, לרבות בדוח יחס כושר פירעון כלכלי של החברה, ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון, וכן הערכות החברה בנוגע להשפעה על יחס כושר הפירעון בשל התפתחויות שאירעו לאחר תאריך חישוב יחס כושר הפירעון ליום 30 ביוני 2023 ולעניין ההשפעה הפוטנציאלית של שימוש במודל הסטוכסטי על חישוב יחס כושר הפירעון (אם וככל שישושו), מבוססים, בין השאר, על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם "מידע צופה פני עתיד", כהגדרתו בסעיף

32א לחוק ניירות ערך. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שבאו לידי ביטוי בסעיף זה, לרבות בדוח יחס כושר פירעון כלכלי או בהערכות החברה, כתוצאה מכך שתחזיות, הערכות ואומדנים אלה, כולם או חלקם, לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שנחזה, בין היתר בהתייחס להנחות אקטואריות (בכלל זה שיעורי תמותה, תחלואה, החלמה, ביטולים, הוצאות, מימוש גמלה, קצב השחרור של מרווח הסיכון ושיעור רווח חיתומי), הוראות והנחיות רגולטוריות לגבי יחס כושר הפירעון הכלכלי, לרבות הוראות פרטניות שתינתנה לחברה, הנחות לגבי פעולות הנהלה עתידיות, שיעורי ריבית חסרת סיכון, תשואות בשוק ההון, הכנסות עתידיות ונזק בתרחישי קטסטרופה.

4. יעדים ואסטרטגיה עסקית של הקבוצה

הסביבה העסקית והתחרות הגוברת מחייבים את חברות הקבוצה לבחון מעת לעת את אופן התמודדותן והיערכותן לגבי היעדים והאסטרטגיה העסקית שלהן. החל מהרבעון הרביעי לשנת 2022, הקבוצה החלה בהליך לגיבוש ובניה של תכנית אסטרטגית לחברות קבוצת מגדל אחזקות, ולצורך כך התקשרה עם חברת יעוץ בינלאומית מובילה. במהלך החודשים אפריל ומאי 2023 אושרו עקרונות המתווה של התכנית האסטרטגית על ידי הדירקטוריונים של מגדל אחזקות ושל החברה והם הנחו את הנהלת מגדל אחזקות ואת הנהלת החברה, לפי העניין, לגבש את הפרטים ולוחות הזמנים לטובת קידום התכנית ויישומה.

המטרות העיקריות של התכנית האסטרטגית הינן מיקוד במתן ערך ופיתוח הקשר עם הלקוחות (מבוטחים ועמיתים), תוך שיפור מוצרי החברה, התשואות והשירות, השאת ערך לבעלי המניות, המשך השקעה והעצמה של ההון האנושי במטרה להגביר את ערכי המקצועיות, המצוינות והנאמנות של עובדי הקבוצה וכן הרחבת שיתופי הפעולה עם גורמים נוספים, תוך מתן שירות נגיש, יעיל, איכותי ותחרותי. על מנת לתמוך במטרות אלה, התכנית האסטרטגית מתמקדת בשלושה נדבכים מרכזיים: חיזוק פעילות הליבה וחתירה לצמיחה רווחית לאורך זמן; הגברת האפקטיביות והקטנת עלויות תוך התייעלות בהוצאות; וכן מיקוד הפעילות העסקית בלקוחות. תכניות העבודה כוללות שורה של פרויקטים ויוזמות למימוש יעדים אלה.

4.1. חיזוק פעילות הליבה וחתירה לצמיחה רווחית - באמצעות ארבעה מנופים מרכזיים:

4.1.1. צמיחה והובלה במוצרי הפנסיה, הגמל והפיננסים - צמיחה במוצרי הפנסיה והגמל, וחיזוק משמעותי של

הצמיחה במוצרים הפיננסיים, באמצעות שורת צעדים שיחזקו את יכולות המכירה, את שיפור המענה התפעולי, ואת התמחור במוצרים אלה, תוך מיקוד בשיפור התשואה על ההון.

4.1.2. השבחת ערוצי ההפצה - ישום אסטרטגית מכירות והפצה הוליסטית הנותנת מענה לכלל ערוצי ההפצה בכלל

המוצרים, ויצירת פלטפורמה לצמיחה במוצרים שבמיקוד.

4.1.3. טרנספורמציה בביטוח הכללי ומיצובו כמנוע צמיחה - באמצעות שני מהלכים מרכזיים:

(א) דיוק המודל ותהליך החיתום בתחומי ביטוח כללי, שיביא לשיפור משמעותי בהצעת הערך ללקוחות.

(ב) טרנספורמציה בניהול תהליך התביעות, שיאפשר תשלום תביעות מהיר, מדויק ואפקטיבי.

4.1.4. שימור - הגדלת שיעור שימור הלקוחות במוצרי הפנסיה, החיים והבריאות, באמצעות שורת צעדים, לרבות

הצעות ערך ייחודיות ללקוחות ולסוכנים ושיפור תהליכי השימור.

4.2. הגברת האפקטיביות והקטנת עלויות - באמצעות ארבעה מנופים מרכזיים:

4.2.1. דיגיטציה - שיפור והרחבת תהליכים ומסעות לקוח וסוכן דיגיטלים במטרה לשפר את חויית הלקוח והסוכן, ולהגביר את המענה לצרכיו.

4.2.2. אוטומציה והטמעת יכולות טכנולוגיות חדשות - אוטומציה והטמעת כלים מתקדמים (כגון AI) לשיפור

אפקטיביות תהליכי תפעול ושירות עתירי תשומות.

4.2.3. סטנדרטיזציה ושיפור תהליכים - יעול תהליכי עבודה, תוך חתירה למצוינות תפעולית והנחלת תרבות של

מצוינות ושיפור מתמיד.

4.2.4. התאמת מודל ההפעלה - התאמת מודל ההפעלה לצרכים המשתנים במטרה ליצור ארגון יעיל ואפקטיבי יותר.

4.3. הלקוח במרכז במציאות המשתנה - באמצעות שני מנופים מרכזיים:

4.3.1. טרנספורמציה בשירות הלקוחות - שיפור השירות באמצעות התאמת המבנה ותהליכי העבודה במוקדי

השירות והתפעול לצרכי הלקוחות, וכן מינוף תהליכי האוטומציה והדיגיטציה להגברת יכולת הלקוחות לבצע פעולות באופן עצמאי, פשוט, מהיר ושקוף.

4.3.2. התאמת הצעות הערך והשירות לצרכים של הסוכנים והלקוחות - יצירת הצעות ערך מתאימות ללקוחות ולסוכנים במטרה לשפר משמעותית את מיצובה של מגדל אחזקות בשוק ולהגביר את המכירות.

לצורך מימוש יעדים אלה, מקודמים שורה של פרויקטים ויוזמות, תוך ביצוע מעקב שוטף ורציף לבחינת העמידה באבני הדרך ובמדדי הביצוע שנקבעו לתכנון ולישום היעדים. להערכת החברה, ישום מכלול הצעדים המפורטים לעיל, יביא לשיפור משמעותי בתוצאותיה העסקיות של החברה ושל מגדל אחזקות ויתמוך בהשגת היעדים הפיננסיים עד שנת 2027, כמפורט להלן לעניין נתוני מגדל אחזקות (למעט לעניין יחס כושר הפירעון).

יצוין כי הנכסים המנוהלים המפורטים בתוכנית כוללים נכסים של מגזר השירותים הפיננסיים אשר הסתכמו נכון ליום 31 בדצמבר 2023 בכ-68 מיליארד ש"ח וכן רווח המיוחס למגזר זה שהסתכם בשנת 2023 בכ-53 מיליון ש"ח (לפני מס) המיוחס לרווח החיתומי וכ-35 מיליון ש"ח (לאחר מס) המיוחס לרווח הכולל, אשר צפויים לעלות בתוכנית האסטרטגית בשנת 2027. נתונים אלה מיוחסים למגדל אחזקות בלבד.

היעד: הכפלת הרווחיות תוך 4 שנים, חיזוק בסיס ההון והגעה לחלוקת דיבידנד שוטפת

נתח שוק | הגדלת נתח השוק בכל אחד מתחומי הפעילות

יעדים אלה מבוססים על ישום התכנית האסטרטגית ותכניות העבודה הנגזרות ממנה ועל הנחות עיקריות אלה: עמידה ביעדי התשואות הריאליות שקבעה הקבוצה בתחומי פעילותה השונים, אשר יביאו, בין היתר, ליכולתה של החברה עד לשנת 2027 לשוב ולגבות דמי ניהול משתנים; צמיחה בנכסים המנוהלים, בין היתר, באמצעות שיפור במאזן הניוד של החברה בתחומי החסכון ארוך טווח ועלייה בהיקף המכירות החדשות; שיפור ברווח החיתומי בפעילות הליבה של החברה; ולעניין יחס כושר הפירעון של החברה - הובאו בחשבון גם הגדלת ההון המוכר לכושר פירעון באמצעות גיוס נוסף של הון רובד 2 וישום המודל הסטוכסטי כאמור בסעיף 3.2.2 לעיל. יובהר כי יעדים אלה מבוססים על התקינה החשבונאית הנוכחית (IFRS4) וכי עם המעבר לתקן החשבונאי החדש (IFRS17) יבוצעו ההתאמות הנדרשות.

המידע בנוגע ליעדים ולאסטרטגיה העסקית הינו בגדר מידע צופה פני עתיד, כמשמעות המונח בסעיף 32 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, אשר משקף את מדיניות ותכניות הקבוצה נכון למועד פרסום הדוח. המידע כאמור נשען על תהליך שביצעה ההנהלה, בליווי חברת יעוץ אסטרטגית בינלאומית, בהתבסס על נתוני חברות הקבוצה, נתוני שוק, ידע מקצועי שנצבר בקבוצה, ניסיון העבר והנחות עבודה בנוגע לפעילויות מגדל אחזקות והשווקים הרלוונטיים וכן ציפיות והערכות לגבי התפתחויות עתידיות, כפי שידועות לקבוצה במועד פרסום הדוח, והוא לא מביא בחשבון את השלכות האימוץ של תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (IFRS17). התממשות או אי התממשות של המידע צופה פני העתיד עשויה להיות מושפעת, בין היתר, משינויים בסביבה העסקית, לרבות במצב שוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים בתנאי התחרות בשווקים הרלוונטיים לפעילות הקבוצה, שינויים רגולטוריים, שינויים בהעדפות הצרכנים, מגורמי סיכון המאפיינים את פעילות הקבוצה, כמפורט בבאור 37 בדוחות הכספיים ובסעיף 26 בחלק ד' בפרק תיאור עסקי התאגיד וכן בשינויים בכדאיות הכלכליות ובהנחות העבודה ששימשו לצורך גיבוש התכנית האסטרטגית. לפיכך, אין כל ודאות בדבר מימוש היעדים ואסטרטגיה זו, אשר אינה תלויה בחברות הקבוצה בלבד, ובהתאם תוצאותיה והשיגיה בפועל של הקבוצה בעתיד עשויים להיות שונים, לרבות באופן מהותי, מאלה שהוצגו.

הדירקטוריון מודה להנהלות חברות הקבוצה, לעובדי הקבוצה ולסוכניה על תרומתם להישגיה.

רוֹן אַגְסִי

מנכ"ל

פרופ' אמיר ברנע

יו"ר הדירקטוריון

20 במרס 2024

**דוח והצהרות
בדבר הבקרה
הפנימית על הדיווח
הכספי ועל הגילוי**

מגדל חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, רונן אגסי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2023 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
 5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

20 במרס 2024

רונן אגסי, מנהל כללי

מגדל חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, טל כהן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2023 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
 5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

20 במרס 2024

טל כהן, משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת פיננסים

מגדל חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

הנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של חברת הביטוח תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של חברת הביטוח לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח על הביטוח. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

הנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות הנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, הנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת חברת הביטוח בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2023, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, הנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2023, הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

_____ (חתימה)	פרופ' אמיר ברנע	יו"ר דירקטוריון
_____ (חתימה)	רון אגסי	מנהל כללי
_____ (חתימה)	טל כהן	משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת פיננסים

תאריך אישור הדוח: 20 במרס 2024

קוסט פורר גבאי את קסירר

דרך מנחם בגין 144 א'

תל-אביב, 6492102

טל. +972 3 623 2525

סומך חייקין

מגדל המילניום KPMG

רחוב הארבעה 17, תא דואר 609

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של מגדל חברה לביטוח בע"מ

בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של מגדל חברה לביטוח בע"מ וחברות בנות שלה (להלן: "החברה") ליום 31 בדצמבר, 2023 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן: "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB Public Company Accounting Oversight Board (בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי והכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981, כמתואר בבאור 1. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2023 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר, 2023 ו-2022 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2023 והדוח שלנו מיום 20 במרס, 2024, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים והפניית תשומת לב לאמור בביאור 39 (1) לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מבקרים משותפים

סומך חייקין
רואי חשבון

תל אביב,
20 במרס 2024

דוחות כספיים מאוחדים

מגדל חברה לביטוח בע"מ
דוחות כספיים מאוחדים
ליום 31 בדצמבר 2023

מגדל חברה לביטוח בע"מ
דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023
תוכן העניינים

עמוד	
2 דוח רואי החשבון המבקרים
6 דוחות מאוחדים על המצב הכספי
8 דוחות רווח והפסד מאוחדים
9 דוחות מאוחדים על הרווח הכולל
10 דוחות מאוחדים על השינויים בהון
13 דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
	באורים לדוחות הכספיים המאוחדים
16 כללי
19 עיקרי המדיניות החשבונאית
43 מגזרי פעילות
55 נכסים בלתי מוחשיים
58 הוצאות רכישה נדחות
59 רכוש קבוע
63 השקעות בחברות מוחזקות
64 נדל"ן להשקעה
67 חייבים ויתרות חובה
68 פרמיות לגבייה
69 נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
71 פירוט השקעות פיננסיות אחרות
79 מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
79 מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
80 הון
83 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
83 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
84 התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי
94 נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
99 פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות
101 תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים, חוזי השקעה וביטוח בריאות
103 מסים על ההכנסה
108 נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים
112 זכאים ויתרות זכות
113 התחייבויות פיננסיות
124 פרמיות שהורווחו בשייר
125 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
126 הכנסות מדמי ניהול
126 הכנסות מעמלות
127 הכנסות אחרות
127 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
128 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
129 הוצאות הנהלה וכלליות
130 תשלום מבוסס מניות
133 הוצאות אחרות
133 הוצאות מימון
133 רווח למניה
134 ניהול סיכונים
193 יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים
214 התחייבויות תלויות והתקשרויות
263 אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח
264 דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד
265 נספח לדוחות הכספיים המאוחדים
281 מכתב הסכמה בקשר לתשקיף מדף של מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ

קוסט פורר גבאי את קסירר
דרך מנחם בגין 144 א'
תל-אביב, 6492102
טל. 972 3 623 2525 +
פקס 972 3 562 2555 +
ey.com

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים

לבעלי המניות של מגדל חברה לביטוח בע"מ

ביקרנו את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "החברה") לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022 ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישמשו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה והחברות המאוחדות שלה לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022 ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981, כמתואר בבאור 2.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור (1)39 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון החברה ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס, או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים וכן (2) שיקול דעתנו לגביו היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעותנו חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

מדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי:

מדוע העניין נקבע כעניין מפתח בביקורת

הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023 כוללים התחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח כללי בסך 5,887,438 אלפי ש"ח, כמתואר בבאור 17 לדוחות הכספיים המאוחדים.

כמתואר בבאורים 2.2 ו-3.3.37.ג לדוחות הכספיים המאוחדים, התחייבויות אלה נמדדות בהתאם לעלות המשוערת ליישוב תביעות הביטוח וכוללות את העלות הצפויה של התביעות שאירעו ודווחו, תביעות שאירעו אך טרם דווחו או דווחו בחסר (IBNR ו-IBNER), הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, הפרשה לפרמיה בחסר והוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות.

מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי מבוססת בעיקרה על אומדנים אקטואריים. ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדנים הסטטיסטיים מבוססים על הנחות שונות, אשר לא בהכרח נתממשנה. ההנחות שנעשה בהן שימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על מדידת הפרשה. עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדנים הסטטיסטיים.

בחלק מענפי הביטוח אי הוודאות המובנית גבוהה יותר, במיוחד בתביעות רכב חובה וחבויות המתאפיינות ב"זנב ארוך", בהן לעיתים, חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה. בבאור 17 לדוחות הכספיים המאוחדים מוצגת התפתחות הערכת התחייבויות בענפי רכב חובה וחבויות.

בשל אי הוודאות המובנית באומדנים המשמשים לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי, קבענו כי המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי הינה עניין מפתח בביקורת.

המענה שניתן לעניין המפתח בביקורת

נהלי הביקורת העיקריים שביצענו לגבי בחינת המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, הבקורות בסביבת מערכות המידע המשמשות לעיבוד הנתונים ואת זרימת המידע לצרכי דיווח כספי.
 - בחנו כי מתודולוגיית מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי מיושמת בהתאם לדרישות של IFRS 4 בדבר "חוזי ביטוח" ובהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
 - בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, את סבירות ההנחות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס במודלים שיושמו לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי.
 - יישמנו נהלים אנליטיים במטרה לזהות ולנתח שינויים מהותיים חריגים.
- בנוסף, הערכנו את נאותות הגילויים העיקריים בדוחות הכספיים המאוחדים אודות התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי, לרבות הגילוי בגין שינוי המדיניות כאמור לעיל.

מדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות:

מדוע העניין נקבע כעניין מפתח בביקורת

הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023 כוללים התחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות שאינם תלויי תשואה בסך 37,768,743 אלפי ש"ח, והתחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות תלויי תשואה בסך 140,210,628 אלפי ש"ח, כמתואר בבאורים 15 ו-16 לדוחות הכספיים המאוחדים.

כמתואר בבאורים 1.2.1, 3.2.2 ו-3.3.3 ב. לדוחות הכספיים המאוחדים, ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות תלויי תשואה ושאנים תלויי תשואה נמדדות בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (תקנות וחוזרים), תקני דיווח כספי בינלאומיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נמדדות, בין היתר, על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

חלק משמעותי מהעתודות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות מבוסס על אומדנים אקטוארים ועל הנחות שונות, ולפיכך מדידת העתודות כרוכה באי וודאות מובנית. עתודות אלה כוללות בעיקרן:

- עתודה משלימה לגמלאות.
- עתודת LAT (בדיקת נאותות ההתחייבויות - Liability Adequacy Test).
- עתודה בגין גמלה בתשלום ותביעות מתמשכות בתשלום בביטוח סיעודי ואכ"ע (אבדן כושר עבודה).

ההנחות העיקריות המשמשות בתהליך המדידה של ההתחייבויות לעיל כוללות הנחות בקשר לביטולים, הוצאות תפעול, תשואה, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמותה, נכות, שיעורי מימוש גמלה ותחלואה. ההנחות נבחנו על ידי האקטואר הממונה בחברה מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים.

בשל אי הוודאות המובנית באומדנים המשמשים לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות, קבענו כי המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות הינה עניין מפתח בביקורת.

המענה שניתן לעניין המפתח בביקורת

נהלי הביקורת העיקריים שביצענו לגבי בחינת המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, הבקורות העיקריות בסביבת מערכת המידע המשמשות לעיבוד הנתונים ואת זרימת המידע לצורכי דיווח כספי.
 - בחנו כי מתודולוגיית מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות מיושמת בהתאם לדרישות של IFRS 4 בדבר "חוזי ביטוח" ובהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
 - בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, את סבירות ההנחות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס במודלים שיושמו לצורך מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות.
 - יישמנו נהלים אנליטיים במטרה לזהות ולנתח שינויים מהותיים חריגים.
 - בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, מחקרים מהותיים שבוצעו על-ידי החברה במהלך תקופת הדיווח ואת יישומם בחישוב העתודות.
- בנוסף, הערכנו את נאותות הגילויים העיקריים אודות התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות בדוחות הכספיים המאוחדים.

מדידת שווי הוגן של השקעות לא סחירות:

מדוע העניין נקבע כעניין מפתח בביקורת

כמתואר בבאורים 8, 11 ו-12 לדוחות הכספיים המאוחדים, יתרת ההשקעות שאינן סחירות ויתרת הנדל"ן להשקעה ליום 31 בדצמבר 2023, מסתכמות ל-82,471,800 אלפי ש"ח, 10,111,725 אלפי ש"ח בהתאמה.

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן וכן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד, נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ.

השווי ההוגן של השקעות במניות שאינן סחירות מבוסס בעיקרו על הערכות שווי חיצוניות, ובקרת השקעה וגידור מבוסס בעיקרו על השווי ההוגן של נכסי הבסיס או הערכות שווי ונקבע בהתאם לדיווחים של כל קרן. טכניקות הערכות שווי הינן סובייקטיביות באופיין ומשלבות הנחות שונות ושימוש באומדנים המשפיעים באופן משמעותי על השווי ההוגן.

השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה מבוסס על הערכות שווי שבוצעו על ידי מערכי שווי חיצונים, וכוללות אומדנים והנחות כגון מחירי שכירות משוערים ושיעורי היוון.

לגבי חלק מההשקעות הלא סחירות, בפרט אלו המסווגות לרמה 3 במדרג השווי ההוגן בהתאם ל-IFRS 13, כגון מניות שאינן סחירות, קרנות השקעה ונדל"ן להשקעה, אי הוודאות המובנית במדידת השווי ההוגן גבוהה, מאחר ומדידה זו מתבססת נתונים אשר אינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

לשינויים באומדנים, בהנחות או בהערכות בהם נעשה שימוש במסגרת הערכות השווי עשויה להיות השפעה משמעותית על קביעת השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים.

בנוסף, למדידת השווי ההוגן השפעה על הקצאת הפער שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן של הנכסים שאינם נמדדים בדוח על המצב הכספי בשווי הוגן ("UGL"), לצורך חישוב בדיקת נאותות העתודה ("LAT").

בשל אי הוודאות המובנית ביחס לאומדנים, ההנחות וההערכות כאמור לעיל, קבענו כי מדידת השווי ההוגן של ההשקעות הלא סחירות הינה עניין מפתח בביקורת.

המענה שניתן לעניין המפתח בביקורת

נהלי הביקורת העיקריים שביצענו לגבי בחינת מדידת השווי ההוגן של השקעות לא סחירות כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך קביעת השווי ההוגן של השקעות לא סחירות ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, בקורות לגבי נאותות הנתונים וההנחות ששימשו בהערכות השווי וסבירות הערכות השווי.
- בחנו את המתודולוגיה למדידת השווי ההוגן של השקעות לא סחירות המיושמת על ידי החברה.
- ערכנו בירורים מול אנשי הכספים וגורמים באגף ההשקעות בחברה לצורך השגת הבנה ביחס לעסקאות, התפתחויות, ושערוכים מהותיים לתקופה וכן לגבי שינויים מהותיים, ככל שחלו, בנתונים, בהנחות ובמודלים בהשוואה לאלו ששימשו בשנה הקודמת.
- עבור הערכות שווי מסוימות, בחנו תוך הסתייעות במומחים מטעמנו את סבירות האומדנים וההנחות העיקריות בבסיס הערכות השווי.
- ביצענו בחינה מדגמית של השווי ההוגן של ההשקעות שאינן סחירות בדוחות הכספיים המאוחדים אל מול הערכות השווי שקיבלה החברה ממומחים חיצוניים, אל מול ציטוטי חברת מרווח הוגן בע"מ ואל מול הדוחות הכספיים ודיווחי קרנות ההשקעה לפי העניין.
- ביצענו בחינה מדגמית של מסד הנתונים ששימש לצורך קבלת ציטוט מחברת מרווח הוגן בע"מ אל מול הסכמי הלוואות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2023 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 20 במרס 2024 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מבקרים משותפים

סומך חייקין
רואי חשבון

תל אביב,
20 במרס 2024

דוחות מאוחדים על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר		באור	
2022	2023		
אלפי ש"ח			
1,089,292	1,216,254	4	נכסים נכסים בלתי מוחשיים
40,663	14,257	ז.21	נכסי מיסים נדחים
2,119,934	2,204,801	5	הוצאות רכישה נדחות
1,240,542	1,295,033	6	רכוש קבוע
27,682	19,097	7	השקעות בחברות כלולות
8,130,455	8,972,287	8	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
968,058	1,139,438	8	נדל"ן להשקעה - אחר
1,401,663	1,548,933	15-16	נכסי ביטוח משנה
118,810	58,487		נכסי מיסים שוטפים
3,916,168	967,273	9	חייבים ויתרות חובה
764,520	588,292	10	פרמיות לגביה
110,151,377	116,891,056	11	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
		12	השקעות פיננסיות אחרות:
15,785,224	16,029,352	א.12	נכסי חוב סחירים
26,470,459	27,064,566	ב.12	נכסי חוב שאינם סחירים
243,687	258,555	ד.12	מניות
5,151,632	6,525,682	ה.12	אחרות
47,651,002	49,878,155		סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
14,715,486	16,580,074	13	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
3,934,055	2,888,671	א.13	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
<u>196,269,707</u>	<u>204,262,108</u>		סך הכל נכסים
<u>136,578,704</u>	<u>143,126,392</u>	11	סך כל השקעות עבור חוזים תלויי תשואה בחברת ביטוח מאוחדת

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות מאוחדים על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר		באור	<u>הון והתחייבויות</u>
2022	2023		
אלפי ש"ח			<u>הון</u>
		14	הון מניות ופרמיה
512,345	512,345		קרנות הון
22,461	(20,052)		עודפים
<u>7,160,088</u>	<u>7,731,813</u>		סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה
7,694,894	8,224,106		זכויות שאינן מקנות שליטה
<u>8,351</u>	<u>9,870</u>		סך הכל הון
<u>7,703,245</u>	<u>8,233,976</u>		
			<u>התחייבויות</u>
41,879,085	43,656,181	15	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
133,029,493	140,210,628	16	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
181,237	184,796	21	התחייבויות בגין מסים נדחים
280,692	294,437	22	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
23,367	3,424		התחייבויות בגין מסים שוטפים
2,293,260	4,385,707	23	זכאים ויתרות זכות
<u>10,879,328</u>	<u>7,292,959</u>	24	התחייבויות פיננסיות
<u>188,566,462</u>	<u>196,028,132</u>		סך הכל ההתחייבויות
<u>196,269,707</u>	<u>204,262,108</u>		סך הכל ההון והתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

טל כהן משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת פיננסים	רון אגסי מנכ"ל	פרופ' אמיר ברנע יו"ר דירקטוריון	20 במרס 2024 תאריך אישור הדוחות הכספיים
--	-------------------	------------------------------------	---

דוחות רווח והפסד מאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			באור	
2021	2022	2023		
אלפי ש"ח				
13,230,204	12,486,060	12,574,699		פרמיות שהורווחו ברוטו
789,902	923,788	878,336		פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
12,440,302	11,562,272	11,696,363	25	פרמיות שהורווחו בשייר
20,823,112	(7,340,939)	14,540,683	26	רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, והכנסות מימון
2,784,955	1,537,509	1,554,158	27	הכנסות מדמי ניהול
339,116	422,164	385,344	28	הכנסות מעמלות
45,627	51,408	53,908	29	הכנסות אחרות
36,433,112	6,232,414	28,230,456		סך הכל ההכנסות
32,005,271	2,763,836	24,775,798		תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
505,388	615,877	692,533		חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
31,499,883	2,147,959	24,083,265	30	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,728,446	1,807,653	1,943,169	31	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
938,429	935,924	1,094,422	32	הוצאות הנהלה וכלליות
16,561	11,867	16,856	34	הוצאות אחרות
167,100	252,146	264,539	35	הוצאות מימון
34,350,419	5,155,549	27,402,251		סך הכל ההוצאות
730	435	(2,281)	ב.7	רווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
2,083,423	1,077,300	825,924		רווח לפני מיסים על ההכנסה
719,490	350,167	258,853	1.21	מיסים על הכנסה
1,363,933	727,133	567,071		רווח לתקופה
מיוחס ל:				
1,361,945	725,672	565,521		בעלי המניות של החברה
1,988	1,461	1,550		זכויות שאינן מקנות שליטה
1,363,933	727,133	567,071		רווח לתקופה
7.31	3.89	3.03	36	רווח בסיסי ומדולל למניה 1 ש"ח המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח)
0.73	0.39	0.30		רווח בסיסי ומדולל למניה 0.1 ש"ח המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח)

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות מאוחדים על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			באור	
2021	2022	2023		
אלפי ש"ח				
1,363,933	727,133	567,071		רווח לתקופה
רווח (הפסד) כולל אחר				
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה				
במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד				
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לרווח כולל אחר				
715,983	(2,572,344)	(534,370)		
שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד				
(368,990)	453,318	423,042		
הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד				
101,698	124,818	17,239		
(527)	2,036	361		
(153,195)	681,351	32,306	21	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילויות חוץ
180	(696)	(124)	21	השפעת המס על נכסים פיננסיים זמינים למכירה
השפעת המס על רכיבים אחרים של רווח כולל אחר				
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה				
במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד, נטו ממס				
295,149	(1,311,517)	(61,546)		
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה				
במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד, נטו ממס				
רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכנית הטבה מוגדרת				
10,722	30,177	(3,789)	ב.22	הערכה מחדש בגין שערור רכוש קבוע
49,169	74,013	36,148		הערכה מחדש בגין שערור רכוש קבוע שהועבר לנדל"ן להשקעה
-	17,776	-		השפעת המס
(15,296)	(31,194)	(7,153)	21	סה"כ רווח כולל אחר לתקופה שלא יועברו לרווח והפסד, נטו ממס
44,595	90,772	25,206		
339,744	(1,220,745)	(36,340)		סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
1,703,677	(493,612)	530,731		סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה
מיוחס ל:				
1,701,750	(495,141)	529,212		בעלי המניות של החברה
1,927	1,529	1,519		זכויות שאינן מקנות שליטה
1,703,677	(493,612)	530,731		רווח (הפסד) כולל לתקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה

סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ	יתרת עודפים	קרנות הון			עסקה עם בעל שליטה	חלוקת מניות הטבה	הון מניות ופרמיה	
				הערכה מחדש	תרגום של פעילויות חוץ	נכסים זמינים למכירה				
				אלפי ש"ח						
7,703,245	8,351	7,694,894	7,160,088	413,785	(993)	(464,769)	21,368	53,070	512,345	יתרה ליום 1 בינואר 2023
567,071	1,550	565,521	565,521	-	-	-	-	-	-	רווח לתקופה
(36,340)	(31)	(36,309)	(2,423)	27,660	237	(61,783)	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
530,731	1,519	529,212	563,098	27,660	237	(61,783)	-	-	-	סך הכל רווח (הפסד) כולל
-	-	-	8,627	(8,627)	-	-	-	-	-	העברה מקרן הערכה מחדש לעודפים
<u>8,233,976</u>	<u>9,870</u>	<u>8,224,106</u>	<u>7,731,813</u>	<u>432,818</u>	<u>(756)</u>	<u>(526,552)</u>	<u>21,368</u>	<u>53,070</u>	<u>512,345</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2023

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות מאוחדים על השינויים בהון

מיוחס לבעלי מניות החברה

סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ	יתרת עודפים	קרנות הון						
				הערכה מחדש	תרגום של פעילויות חוץ אלפי ש"ח	נכסים זמינים למכירה	עסקה עם בעל שליטה	חלוקת מניות הטבה	הון מניות ופרמיה	
8,196,857	6,822	8,190,035	6,406,230	351,267	(2,333)	848,088	21,368	53,070	512,345	יתרה ליום 1 בינואר 2022
727,133	1,461	725,672	725,672	-	-	-	-	-	-	רווח לתקופה
(1,220,745)	68	(1,220,813)	20,207	70,497	1,340	(1,312,857)	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
(493,612)	1,529	(495,141)	745,879	70,497	1,340	(1,312,857)	-	-	-	סך הכל רווח (הפסד) כולל העברה מקרן הערכה מחדש לעודפים
-	-	-	7,979	(7,979)	-	-	-	-	-	
<u>7,703,245</u>	<u>8,351</u>	<u>7,694,894</u>	<u>7,160,088</u>	<u>413,785</u>	<u>(993)</u>	<u>(464,769)</u>	<u>21,368</u>	<u>53,070</u>	<u>512,345</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה

סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ	יתרת עודפים	קרנות הון			חלוקת מניות הטבה	הון מניות ופרמיה		
				הערכה מחדש	תרגום של פעילויות חוץ אלפי ש"ח	נכסים זמינים למכירה				עסקה עם בעל שליטה
6,493,430	5,145	6,488,285	5,030,050	320,846	(1,986)	552,592	21,368	53,070	512,345	יתרה ליום 1 בינואר 2021
1,363,933	1,988	1,361,945	1,361,945	-	-	-	-	-	-	רווח לתקופה
339,744	(61)	339,805	6,930	37,726	(347)	295,496	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
1,703,677	1,927	1,701,750	1,368,875	37,726	(347)	295,496	-	-	-	סך הכל רווח (הפסד) כולל העברה מקרן הערכה מחדש לעודפים
-	-	-	7,305	(7,305)	-	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(250)	(250)	-	-	-	-	-	-	-	-	
<u>8,196,857</u>	<u>6,822</u>	<u>8,190,035</u>	<u>6,406,230</u>	<u>351,267</u>	<u>(2,333)</u>	<u>848,088</u>	<u>21,368</u>	<u>53,070</u>	<u>512,345</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			נספח
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
7,048,169	(2,864,895)	2,445,145	א
(8,717)	(42)	-	
4,530	-	5,777	
(37,206)	(30,486)	(36,918)	
(201,805)	(220,763)	(250,842)	
412	510	888	
74	111	100	
<u>(242,712)</u>	<u>(250,670)</u>	<u>(280,995)</u>	
319,642	(444,688)	(9,855)	
77,532	(77,382)	-	
425,528	1,820,562	659,682	
(4,714)	(51,752)	(6,848)	
(29,326)	(26,837)	(30,678)	
-	-	(1,902,809)	
(250)	-	-	
<u>788,412</u>	<u>1,219,903</u>	<u>(1,290,508)</u>	
<u>(25,276)</u>	<u>202,424</u>	<u>(54,438)</u>	
7,568,593	(1,693,238)	819,204	
<u>12,774,186</u>	<u>20,342,779</u>	<u>18,649,541</u>	ב
<u>20,342,779</u>	<u>18,649,541</u>	<u>19,468,745</u>	ג

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפתתזרימי מזומנים מפעילות השקעה

השקעה בחברות כלולות
תמורה מימוש השקעות בחברות כלולות ונכסים המוחזקים
למכירה בניכוי עלויות עסקה
השקעה ברכוש קבוע
השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
דיבידנד שהתקבל מחברות כלולות
תמורה ממימוש רכוש קבוע
מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה

תזרימי מזומנים מפעילות מימון

התחייבות לרכישה חוזרת (REPO) בגין חוזי ביטוח וחוזי
השקעה שאינם תלויי תשואה, נטו
התחייבות לרכישה חוזרת (REPO) בגין חוזי ביטוח וחוזי
השקעה תלויי תשואה, נטו
תמורה מהנפקת אגרות חוב
בניכוי הוצאות הנפקה
פירעון קרן התחייבות בגין חכירה
פדיון אגרות חוב
דיבידנד לזכויות שאינן מקנות שליטה
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
השפעת תנודות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים
עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות מאוחדים על תזרימי המזומניםנספח א- תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על ההכנסה⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
1,363,933	727,133	567,071
(730)	(435)	2,281
(17,381,785)	11,804,356	(10,250,407)
(387,704)	(119,671)	(372,556)
(1,768,379)	(2,605,255)	(2,191,871)
(109,139)	(66,137)	(11,437)
(702,744)	287,466	(107,692)
4,838	51,960	48,214
2,283	1,228	8,774
1,397	1,184	3
(297,165)	(577,195)	(153,981)
(67,152)	(89,467)	(9,752)
75,871	74,026	76,497
110,493	100,218	107,599
17,073,228	(9,922,736)	7,181,135
2,130,208	728,494	1,777,096
(123,846)	(54,878)	(147,270)
(71,653)	(95,826)	(84,867)
719,490	350,167	258,853
(124,064)	(254,963)	(692,411)
50,997	-	-
721,087	(2,204,954)	(3,021,319)
(22,934)	(123,073)	(161,628)
118,903	2,600	-
(254,456)	(4,795,217)	(1,983,921)
16,380	(50,628)	176,228
(110,281)	(2,818,504)	2,949,025
317,487	(658,914)	2,326,871
13,976	12,786	9,956
(65,394)	(11,023,368)	(4,266,580)
(162,139)	(164,550)	(267,929)
2,764,457	4,246,884	3,056,034
(305,007)	(605,282)	(163,479)
3,452,319	3,954,288	3,520,028
7,048,169	(2,864,895)	2,445,145

רווח לתקופהפריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים

חלק החברה בתוצאות חברות מוחזקות, נטו הפסדים (רווחים), נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

הפסדים (רווחים), נטו מהשקעות פיננסיות אחרות

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

השקעות אחרות

הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות ואחרות

הפסד ממימוש

נכסים בלתי מוחשיים

רכוש קבוע

שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר

פחת והפחתות

רכוש קבוע

נכסים בלתי מוחשיים

שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

שינוי בנכסי ביטוח משנה

שינוי בהוצאות רכישה נדחות

מסים על הכנסה

שינויים בסעיפים מאזניים אחריםהשקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה

רכישת נדל"ן להשקעה

תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה

מימושים (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות

השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר

רכישת נדל"ן להשקעה

תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה

רכישות, נטו של השקעות פיננסיות

פרמיות לגביה

חייבים ויתרות חובה

זכאים ויתרות זכות

התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים ששימשו לפעילות שוטפת

מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה

ריבית ששולמה

ריבית שהתקבלה

מסים ששולמו, נטו

דיבידנד שהתקבל מהשקעות פיננסיות

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (שימשו לפעילות) שוטפת

⁽¹⁾תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה, הנובעים בעיקר מהפעילות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2021	2022	2023
אלפי ש"ח		

9,168,697	13,621,535	14,715,486
3,605,489	6,721,244	3,934,055
<u>12,774,186</u>	<u>20,342,779</u>	<u>18,649,541</u>

נספח ב - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

13,621,535	14,715,486	16,580,074
6,721,244	3,934,055	2,888,671
<u>20,342,779</u>	<u>18,649,541</u>	<u>19,468,745</u>

נספח ג - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

52,188	47,684	40,626
26,006	43,530	53,618
<u>1,350</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
<u>-</u>	<u>-</u>	<u>503,027</u>

נספח ד - פעילות מהותית שאינה כרוכה בתזרימי המזומנים

רכישת רכוש קבוע, נכסים בלתי מוחשיים ונדל"ן להשקעה כנגד זכאים
הכרה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבויות בגין חכירה
תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה שטרם התקבלה
החלפת אגרות חוב בדרך של הצעת רכש חליפין

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

א. הישות המדווחת

מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "החברה") הינה חברה תושבת ישראל, אשר התאגדה בישראל וכתובתה הרשמית היא רחוב אפעל 4, קריית אריה, פתח תקווה. הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ליום 31 בדצמבר 2023 כוללים את אלה של החברה, של החברות הבנות שלה (להלן יחד - "הקבוצה") והשקעות בחברות כלולות. הקבוצה עוסקת בעיקר בפעילות ביטוח, פנסייה וגמל.

ב. שליטה בחברה

החברה נשלטת על-ידי מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - "מגדל אחזקות"). מגדל אחזקות נשלטת על-ידי חברת אליהו הנפקות בע"מ (להלן - "אליהו הנפקות") חברה בת בבעלות מלאה של אליהו 1959 בע"מ (להלן - "אליהו 1959"), וחברת פרויקט גן העיר בע"מ, חברה בבעלות המלאה של מר שלמה אליהו (להלן - "פרויקט גן העיר"), המחזיקות כ-64.28% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות.

מר שלמה אליהו הינו בעל השליטה הסופי בחברה, בחברה האם ובאליהו 1959, בין היתר, באמצעות החברות שלמה אליהו אחזקות בע"מ, אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ וחברת פרויקט גן העיר בע"מ.

ביום 10 בספטמבר 2023, במסגרת עסקה למכירת מניות מגדל אחזקות הועברו חלק ממניות מגדל אחזקות בין שתי חברות פרטיות בשליטת מר שלמה אליהו, כך שלאחר השלמת העסקה אליהו הנפקות בע"מ ופרויקט גן העיר בע"מ מחזיקות בכ-58.13% וכ-6.15% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות, בהתאמה. העברת המניות לא הובילה לשינוי בשליטה במגדל אחזקות ולא שינתה את החזקותיו המצטברות של מר אליהו במגדל אחזקות.

ג. השלכות מלחמת "חרבות ברזל"

ביום 7 באוקטובר 2023 פרצה מלחמת "חרבות ברזל" בין מדינת ישראל לארגון הטרור "חמאס" שבעזה (להלן: "המלחמה"). למלחמה השלכות שונות, ובהן, סגירה זמנית של עסקים, הגבלות על התכנסות והפסקת לימודים זמנית במערכות החינוך ובמוסדות להשכלה גבוהה. בנוסף, אזרחים רבים גויסו בגיוס חירום לזרועות הביטחון ואזרחים רבים פונו מיישובים באזור עוטף עזה ובגבול הצפון. צעדים אלו גרמו לצמצום הפעילות במשק הישראלי ולירידה בפעילות הכלכלית. כמו כן, כתוצאה מהמלחמה נרשמו תנודות חדות בשווקים הפיננסיים, בעיקר בישראל.

הערכת השפעות עיקריות על הקבוצה לאור המלחמה:

בעקבות המלחמה עלתה פרמיית הסיכון של מדינת ישראל בשווקים הפיננסיים. תחזית דירוג האשראי של מדינת ישראל הופחתה על ידי חברת הדירוג S&P וכן צורפה מדינת ישראל לרשימת המעקב השלילית על ידי חברת הדירוג פיץ'.

חברת הדירוג "מודי"ס" הודיעה בחודש פברואר 2024 על הורדת דירוג האשראי של החוב של מדינת ישראל מ-A1 ל-A2 ועל אופק דירוג שלילי. הורדת דירוג האשראי ושינוי אופק הדירוג ל"שלילי" שיקפו בעיקר, כפי שהסבירה סוכנות הדירוג, את חוסר הוודאות לגבי ההשלכות הכלכליות של המלחמה, מועד ואופן סיום המלחמה והשינוי במצב הפיסקלי.

הקבוצה חשופה מתוקף פעילותה לתנודות בשווקים הפיננסיים, להאטה בפעילות במשק הישראלי ולסיכונים אחרים הנובעים מהמלחמה.

התהליכים התפעוליים והעסקיים בקבוצה במהלך תקופת המלחמה מתקיימים במלואם.

בשלב זה קיים חוסר ודאות משמעותי בקשר להתפתחות המלחמה, להיקפה ולמשך זמנה. לפיכך, לא ניתן להעריך כעת את היקף ההשפעה המלא של המלחמה על הקבוצה ועל תוצאותיה, לרבות בטווח המידי והבינוני, אשר עשוי להתאפיין, בהסתמך על אירועי העבר, גם בהתאוששות משמעותית של השווקים.

למלחמה השפעה על קבוצת מגדל במספר מישורים כמפורט להלן:

תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח - עיקר החשיפה לפעילות החברה נובעת מביטוחי ריסק מוות ואובדן כושר עבודה. נכון ליום 31 בדצמבר 2023 ולמועד הסמוך לפרסום הדוח, הגידול בעלות התביעות בענפים אלו הינו בסך של כ-80 מיליון ש"ח לפני מס (כ-53 מיליון ש"ח לאחר מס).

כמו כן, עד לסמוך למועד פרסום דוח זה, לא חל שינוי מהותי בהיקף המשיכות והפדיונות שנובע מהמלחמה. בקרנות הפנסיה המנוהלות על ידי הקבוצה, הגידול בתביעות מוות והצפי לגידול בתביעות נכות כתוצאה מהמלחמה השפיע לרעה אך לא באופן מהותי על מנגנון האיזון האקטוארי בין עמית הקרן ועל העודף/גירעון שלה, אשר נובעים מגורמים דמוגרפיים ומתוצאות ההשקעות של נכסי קרן הפנסיה, ואין בו כדי להשפיע על התוצאות הכספיות של הקבוצה.

תחום ביטוח בריאות - נכון למועד הסמוך לפרסום הדוח, הגידול בעלות התביעות בתחום זה הינו בסכום לא מהותי בסך כ-14 מיליון ש"ח לפני מס.

ג. השלכות מלחמת "חרבות ברזל" (המשך)

תחום ביטוח כללי - ככלל, נזקי רכוש הנובעים מאירועי מלחמה מכוסים על ידי המדינה במסגרת "מס רכוש" ואינם מכוסים במסגרת פוליסות רכוש, ולפיכך הגידול בהיקף החשיפה בתחום זה כתוצאה מהמלחמה אינו צפוי להיות מהותי.

השפעות שינויים בשוק ההון, לרבות שינוי עקום הריבית, על הנכסים המנוהלים וההתחייבויות הביטוחיות - עם פרוץ מלחמת חרבות ברזל בחודש אוקטובר 2023, נרשמו ירידות שערים חדות במדדי המניות בארץ ועלייה בתשואות איגרות החוב הממשלתיות אשר קוזזו במהלך חודשים נובמבר ודצמבר 2023, אי לכך השפעת המלחמה לא הייתה מהותית. מרווחי איגרות החוב הקונצרניות שהתרחבו עם פרוץ המלחמה חזרו עד ליום 31 בדצמבר 2023 קרוב לרמתם טרם המלחמה, אך התנודתיות בשווקים נותרה גבוהה.

נכון ליום 31 בדצמבר 2023 וסמוך למועד פרסום דוח זה, סך הנכסים המנוהלים של הקבוצה עמד על כ-347 מיליארד ש"ח.

ההשפעה על ההכנסות מדמי ניהול קבועים ממועד סוף תקופת הדיווח ועד לסמוך למועד פרסום דוח זה, אינה מהותית.

כמו כן, יצוין כי בתקופת הדוח ולאחריה, לא קיימת השפעה מהותית של המלחמה על נזילות החברה. בנוסף, להערכת החברה, נכון למועד הסמוך לפרסום הדוחות, למלחמת "חרבות ברזל" לא צפויה להיות השפעה מהותית על יחס כושר הפירעון של החברה ליום 31 בדצמבר 2023.

נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, אין ביכולתה של החברה להעריך באופן מלא את היקף ההשפעה העתידית של המלחמה על היקף פעילותן של החברה וחברות הקבוצה, בין היתר לאור התנודתיות בשווקים, חוסר הוודאות בדבר משך זמן הלחימה, עוצמתה, השפעותיה של המלחמה על תחומי הפעילות של החברה וחברות הקבוצה, הנחיות וצעדים שיינקטו על ידי הגורמים המאסדרים וההתנהלות בענפי הפעילות של חברות הקבוצה.

ד. השפעות תנודות בשוק ההון, אינפלציה ועליית שיעור הריבית

בעקבות התפתחויות מאקרו כלכליות ברחבי העולם, לרבות המלחמה המתמשכת באוקראינה, ההידוק המוניטרי, והצמיחה האיטית מהצפוי בסין, נמשכה העלייה בשיעורי האינפלציה בארץ ובעולם אך במגמת התמתנות. כחלק מהצעדים שנקטו על מנת לבלום את עליית המחירים, המשיכו הבנקים המרכזיים בעולם, ובכללם בנק ישראל, להעלות את שיעורי הריבית בקצב מתון ביחס לשנת 2022. לעניין השפעות האינפלציה ראה באור 37.

בשוק ההון המקומי נרשמו במהלך שנת 2023 עליות שערים מתונות לעומת עליות ניכרות במדדי המניות בעולם. בנוסף, חלה עלייה בתשואות איגרות החוב הממשלתיות בישראל, בפרט באגרות החוב הארוכות. כמו כן, חלה עלייה בשער החליפין של הדולר.

בעקבות האמור, בתיק השקעות הנוסטרו של החברה נרשמו בתקופה הפסדים בתיק הסחיר ונגזרים ומנגד, קטנו ההתחייבויות הביטוחיות בעיקר בגין עליית עקום הריבית כך שקוזזו הפסדי ההשקעות האמורים. בפוליסות ביטוח החיים המשתתפות ברווחים ששווקו עד שנת 2004 נרשמה תשואה ריאלית חיובית. עם זאת, בשל התשואה הריאלית השלילית המצטברת שנרשמה בפוליסות ביטוח החיים המשתתפות ברווחים ששווקו עד שנת 2004, החברה לא רשמה דמי ניהול משתנים מתחילת שנת 2022, אלא דמי ניהול קבועים בלבד. כל עוד לא תושג תשואה ריאלית חיובית שתכסה את הפסדי ההשקעות שנצברו לחובת המבוטחים, לא תוכל החברה לגבות דמי ניהול משתנים. אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם נכון ליום 31 בדצמבר 2023 בכ-1 מיליארד ש"ח לפני מס (לעומת כ-1.5 מיליארד ש"ח לפני מס ביום 31 בדצמבר 2022). לאחר תאריך הדיווח ועד סמוך לפרסום הדוחות הכספיים, חלו עליות בשווקים הפיננסיים אשר הקטינו את אומדן דמי הניהול המשתנים שלא יגבו לכ-0.8 מיליארד ש"ח.

באור 1 - כללי (המשך)

ה. הגדרות	
החברה	- מגדל חברה לביטוח בע"מ.
הקבוצה	- מגדל חברה לביטוח בע"מ והחברות המאוחדות שלה.
חברות מאוחדות/ חברות בנות	- חברות אשר לחברה שליטה בהן ואשר דוחותיהן מאוחדים עם דוחות החברה.
חברות כלולות	- חברות אשר לחברה השפעה מהותית בהן ואינן חברות מאוחדות, ואשר השקעת החברה בהן כלולה בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה בשיטת השווי המאזני.
חברות מוחזקות	- חברות מאוחדות וחברות כלולות.
החברה האם	- מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - "מגדל אחזקות").
מקפת	- מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.
יוזמה	- יוזמה - קרן פנסיה לעצמאים בע"מ.
מגדל גיוס הון	- מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ, חברה בת של מגדל ביטוח.
הגופים המוסדיים	- הגופים המוסדיים על פי חוק הפיקוח בקבוצה שהינם מגדל ביטוח, מקפת ויוזמה.
צדדים קשורים	- כהגדרתם בתקן חשבונאות בינלאומי 24 (2009) בדבר צדדים קשורים.
בעלי עניין	- כמשמעותם בפסקה (1) להגדרת "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.
המפקח או הממונה	- הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
חוק הפיקוח	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח), התשמ"א-1981.
תקנות ההון	- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקון.
כללי ההשקעה	- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 וחוזר גופים מוסדיים "כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים" אשר פורסם על-ידי המפקח.
תקנות פרטי דין וחשבון	- תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998, על תיקון.
חוזי ביטוח	- חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.
חוזי השקעה	- פוליסות שאינן מהוות חוזי ביטוח.
חוזים תלויי תשואה	- חוזי ביטוח וחוזי השקעה במגדל ביטוח חיים ובריאות בהם התחייבויות בשל מרכיב החסכון או הסיכון שבהן, צמודות לתשואת תיק ההשקעות (פוליסות משתתפות ברווחי השקעה).
נכסים עבור חוזים תלויי תשואה	- סך הכל נכסים העומדים כנגד התחייבויות הנובעות מחוזים תלויי תשואה.
נכסי ביטוח משנה	- חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	- עתודות ביטוח ותביעות תלויות במגדל הפעילות ביטוח חיים, ביטוח כללי וביטוח בריאות.
פרמיות	- פרמיות לרבות דמים.
פרמיות שהורווחו	- פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.
אגרות חוב	- כתבי התחייבויות נדחים.
הון רוברד 2	- מכשיר הון רוברד 1 נוסף שלא נכלל ברוברד 1, מכשיר הון רוברד 2, מכשיר הון משני מורכב, מכשיר הון שלישוני מורכב.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית**א. בסיס המדידה בדוחות הכספיים**

הדוחות הכספיים המאוחדים ערוכים על בסיס עלות היסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות העיקריים כלהלן: התחייבויות ביטוחיות, מכשירים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך דוח רווח והפסד, מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, נדל"ן להשקעה, קרקע ובנייני משרדים בבעלות, התחייבויות לסיום יחסי עובד מעביד, מיסים נדחים והשקעות בחברות כלולות.

למידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו ראה סעיפים ז, ח, ט, י, יא, יד ו-יח להלן.

ב. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

עד ליום 31 בדצמבר 2022, היו הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ערוכים בהתאם לתקני ה-IFRS. החל מיום 1 בינואר 2023, הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ערוכים בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. כמו כן, נערכו דוחות אלה בהתאם להוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח.

בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה נדחה מועד היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (IFRS 17) ושל תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 9 בדבר מכשירים פיננסיים (IFRS 9) ליום 1 בינואר 2025 (וזאת במקום מועד היישום לראשונה שנקבע בתקן עצמו - 1 בינואר 2023). לאור זאת, בתקופות שעד מועד היישום לראשונה בישראל החברה ממשיכה ליישם את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 4 בדבר חוזי ביטוח (IFRS 4) ואת תקן חשבונאות בינלאומי מספר 39 בדבר מכשירים פיננסיים (IAS 39 משנת 2017).

ביתר הנושאים, הדוחות הכספיים המאוחדים ערוכים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS).

ג. מבנה הדוחות הכספיים ותקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי הרגיל של הקבוצה, עולה בעיקרה על שנה, במיוחד בהתייחס לעסקי ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, לעסקי סיעוד ומחלות ואשפוז, ולעסקי ביטוח כללי בענפי חבויות וביטוח רכב חובה.

הדוחות על המצב הכספי המאוחדים, הכוללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של חברת ביטוח מאוחדת, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו, המספקת מידע מהימן ורלבנטי יותר, תואמת את תקן חשבונאות בינלאומי IAS 1 - הצגת הדוחות הכספיים.

ד. מטבע הפעילות ומטבע חוץ**מטבע הפעילות ומטבע ההצגה**

הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בשקל חדש שהינו מטבע הפעילות של חברות הקבוצה ומעוגל לאלף הקרוב. מטבע זה משקף באופן הטוב ביותר את הסביבה הכלכלית שבה פועלת הקבוצה.

ה. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות של חברות שלחברה יש שליטה בהן (חברות בנות).

ו. השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)**ז. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים**

IFRS4 הדן בחוזי ביטוח מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים) וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש.

להלן תמצית המדיניות החשבונאית בקשר לחוזי ביטוח:

1. ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

(א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף טז להלן.

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה מר דניאל כצמן, שהינו עובד של החברה. חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבע על פי התנאים של החוזים הרלוונטיים.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים הצמודות למדד וההשקעות הצמודות למדד המשמשות כיסוי להתחייבויות אלה, נכללו בדוחות הכספיים לפי המדד שפורסם לאחרונה לפני תאריך המאזן לרבות התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים בקשר לפוליסות שלפי תנאיהן ההצמדה הינה חצי שנתית.

(ד) הנחיות המפקח בדבר התחייבויות לתשלום קצבה

בחוזרים שפרסם המפקח בדבר חישוב התחייבויות לתשלום קצבה בפוליסות ביטוח חיים נקבעו הוראות לחישוב ההפרשות וזאת עקב קצב השיפור בתוחלת החיים המצריך מעקב אחר הלימות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים המאפשרות קבלת קצבה והשלמתן באופן ראוי.

לפרטים נוספים ראה באור 37.ב.3.

(ה) הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים

(1) הוצאות הרכישה הנדחות (להלן - "DAC") בגין פוליסות ביטוח חיים כוללות עמלות לסוכנים, משווקים ומפקחי רכישה והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-15 שנה. ה-DAC המתחייב לפוליסות שבוטלו, נמחק במועד הביטול.

(2) לפחות אחת לשנה בודק האקטואר של החברה את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את יתרת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות. הבדיקה נעשית במקובץ ברמת כל מוצרי הפרט ולכל שנות החיתום ביחד.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על-ידי אקטואר של החברה מידי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

(ו) הוצאות רכישה נדחות בגין רכישת חוזים לניהול נכסים

עמלות לסוכנים ולמפקחי רכישה המשולמות עבור רכישת חוזים לניהול נכסים (קרנות פנסיה וקופות גמל) נרשמות כהוצאות רכישה נדחות אם ניתן לזהותן בנפרד ולמדוד אותן באופן מהימן ואם השבתן, באמצעות דמי ניהול, צפויה. ה-DAC מופחת על פני התקופה המשוערת לקבלת הכנסות מדמי ניהול, לרבות התחשבות בביטולים. בהתאם לתקינה הבינלאומית, החל משנת 2018, החברה אומדת את שיעור הביטולים במח"מ ההפחתה. האקטואר בודק מדי שנה את ברות השבת ה-DAC וזאת על מנת לשקף את שווי הנכס.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)ז. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)1. ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)(ו) הוצאות רכישה נדחות בגין רכישת חוזים לניהול נכסים (המשך)

יתרת ה-DAC שנצברה עד ליום 31 בדצמבר 2017 נבחנת מידי שנה לירידת ערך תוך השוואה בין סך התזרים המהוון הצפוי ליתרת ה-DAC למועד הדיווח. יתרת ה-DAC שנצברה מיום 1 בינואר 2018 נבחנת מידי שנה לירידת ערך בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IFRS 15 תוך השוואה בין סך התזרים הלא מהוון הצפוי ליתרת ה-DAC למועד הדיווח.

ההנחות המשמשות לבדיקה הזו כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה הנקבעות על ידי אקטואר החברה מדי שנה על פי בדיקות נסיון העבר ומחקרים רלבנטיים עדכניים.

(ז) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות (Liability Adequacy Test)

החברה עורכת בדיקה לגבי הלימות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים. במידה והבדיקה מעלה כי כל ההכנסות העתידיות של הפוליסות הרלבנטיות אינן מכסות את כל ההוצאות העתידיות של פוליסות אלו, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר. הבדיקה נעשית בנפרד עבור פוליסות אישיות ובנפרד עבור פוליסות קולקטיביות. במקרה של פוליסות קולקטיביות הבדיקה מתבצעת ברמת הקולקטיב הבודד. הבדיקה נעשית בנפרד עבור קבוצות פוליסות שהוגדרו על ידי המפקח ובהתאם לחוזר ביטוח 14-1-2015 מיום 2 באוגוסט 2015 בנושא ה-LAT ושל חוזר ביטוח 5-1-2020 "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - בדיקת נאותות העתודה (LAT)".

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול ועמלות, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמותה, שעורי מימוש גמלה ותחלואה, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל לערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטואר מידי שנה על פי בדיקות, נסיון העבר, מחקרים רלוונטיים אחרים והוראות רגולטוריות.

לפרטים נוספים - ראה באור 37.ב.3(ב).4.

(ח) תביעות תלויות

תביעות תלויות מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת החברה על בסיס ההודעות בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח.

הפרשות לתשלומי גמלאות, ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח אי כושר עבודה, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת התחייבויות בגין חוזי ביטוח.

(ט) חוזי השקעה

תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף פרמיות שהורווחו אלא נזקפים ישירות לסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. פדיונות ותום תקופה בגין חוזים אלה לא נזקפים לדוח רווח והפסד אלא נגרעים ישירות מהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

בדוח רווח והפסד נזקפים בשל חוזים אלה ההכנסות מהשקעות, שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשל חלקם של המבוטחים בהכנסות מהשקעות, דמי ניהול, עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות.

(י) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של המבוטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללת בסעיף זכאים ויתרות זכות. כמו כן, השינוי בהפרשה מקוזז מסעיף פרמיה שהורווחה ברוטו.

ז. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

2. ביטוח כללי

(א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף טז להלן.

(ב) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות לישוב תביעות תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון ההפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות

עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולות בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודה ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה והוצאות הרכישה הנדחות, בביטוח כללי חושבו בהתאם לתקנות שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות בביטוח כללי), התשע"ג-2013, (להלן - "תקנות חישוב עתודות"), הנחיות המפקח ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתו של האקטואר הממונה, מר מתן גרוס שהינו עובד החברה.

(ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן:

(1) הפרשה לפרמיה שטרם הרווחה (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתחייבים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך המאזן.

(2) הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency). הפרשה זו נרשמת במידה והפרמיה שטרם הרווחה (בניכוי הוצאות הרכישה הנדחות) אינה מכסה את העלות הצפויה בגין חוזי הביטוח. בענפי רכב רכוש, רכב חובה ומקיף דירות, ההפרשה מבוססת בין היתר על מודל, שנקבע בתקנת חישוב עתודות.

(3) תביעות תלויות המחושבות לפי השיטות כמפורט להלן:

3.1 תביעות תלויות (כולל IBNR) וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו לפי הערכה אקטוארית, למעט לגבי הענפים המפורטים בסעיף 3.2 להלן. הוצאות עקיפות ליישוב תביעות נכללות לפי הערכה אקטוארית. התחשיב האקטוארי עבור החברה, בוצע על-ידי האקטואר הממונה מר מתן גרוס שהינו עובד החברה.

3.2 בענפים מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי, ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי, סחורות בהעברה וענפים נכנסים קבעה האקטוארית הממונה כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית. התביעות התלויות בענפים אלה חושבו בהתבסס על הערכה פרטנית לכל תביעה, לפי חוות דעת שנתקבלה מעורכי דין ומומחי החברה שמטפלים בתביעות, וכן בתוספת IBNR ככל שנדרש.

3.3 שיבובים ושרידים נלקחים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות.

(ה) בדיקת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי

החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי כמפורט בבאר 3.7.3.ג(5).

(ו) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות בקשר עם רכישת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הרווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי הוצאות בפועל או לפי שיעורים תקינים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה שטרם הרווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.

(ז) עסקים המתקבלים מהתאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה בע"מ (להלן - "הפול"), מחברות ביטוח אחרות (לרבות ביטוח משותף) וסוכנויות חיתום נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך המאזן בתוספת הפרשות לפי העניין, והכל בהתאם לשיעור השתתפות של החברה בהם.

באר 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

3. ביטוח בריאות

(א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף טז להלן.

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה, מר דניאל כצמן, שהינו עובד החברה.

(ג) תביעות תלויות

ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח סיעודי, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת סעיף ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

בענף נסיעות לחו"ל קבע האקטואר כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית. התביעות התלויות בענפים אלה חושבו בהתבסס על הערכה פרטנית לכל תביעה, לפי חוות דעת שנתקבלה מעורכי דין ומומחי החברה שמטפלים בתביעות, וכן בתוספת IBNR ככל שנדרש.

(ד) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של מבטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללה בסעיף זכאים ויתרות זכות. כמו כן, השינוי בהפרשה קוזז מסעיף פרמיה שהורוחה.

(ה) העתודה לסיכונים שטרם חלפו (Unexpired Risk Reserve), הכלולה בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח כוללת, במידת הצורך, הפרשה בגין הפסד צפוי בשייר (פרמיה בחסר) המחושבת, על בסיס הערכה אקטוארית המבוססת על אומדן תזרים מזומנים בגין החוזה.

(ו) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות (Liability Adequacy Test):

החברה עורכת בדיקה לגבי הלימות של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות. במידה והבדיקה מעלה כי הפרמיות המתקבלות אינן מספיקות לכיסוי התביעות הצפויות, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר. הבדיקה נעשית בנפרד עבור קבוצות פוליסות שהוגדרו על ידי המפקח.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תמותה ותחלואה, שיעורי ריבית ופרמית אי נזילות, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטואר מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים. עבור פוליסות קולקטיביות הבדיקה נעשית בהתאם לניסיון התביעות של הקולקטיב הבודד ובכפוף למהימנות הסטטיסטית של ניסיון זה.

לפרטים נוספים - ראה באור 37.ב.3(4).

(ז) הוצאות רכישה נדחות

(1) הוצאות הרכישה הנדחות כוללות עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואשפוז מופחתות בשיעורים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-6 שנים ובביטוחי בריאות ארוכי טווח (כגון סיעוד ומחלות קשות) לא יותר מ-15 שנה. הוצאות הרכישה הנדחות המתייחסות לפוליסות שבוטלו נמחקות במועד הביטול.

(2) מידי שנה בודק אקטואר של החברה את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC בגין הפוליסות שנמכרו מספיקות ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות. הבדיקה נעשית לכל שנות החיתום יחד.

(3) ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, נקבעות על-ידי אקטואר של החברה מידי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

ח. מכשירים פיננסיים

המדיניות החשבונאית המיושמת על ידי הקבוצה בגין מכשירים פיננסיים, הינה בהתאם ל-IAS39. ראה באור 2. כא(2) להלן, בדבר דחיית אימוץ IFRS9.

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים הן נכסים פיננסיים והן התחייבויות פיננסיות. נכסים פיננסיים כוללים השקעות פיננסיות (נכסי חוב סחירים, נכסי חוב שאינם סחירים, מניות ואחרות) וכן נכסים פיננסיים אחרים כגון: פרמיה לגביה, חייבים אחרים, מזומנים ושווי מזומנים. כמו כן, מכשירים פיננסיים כוללים התחייבויות פיננסיות, כגון: הלוואות ואשראי שנתקבלו, מכשירי חוב, התחייבות לרכישה חוזרת (REPO), אשראי ספקים וזכאים אחרים.

הכרה לראשונה בנכסים פיננסיים שאינם נגזרים

הקבוצה מכירה לראשונה בהלוואות וחייבים ובפקדונות במועד היווצרותם. יתר הנכסים הפיננסיים הנרכשים בדרך הרגילה, לרבות נכסים אשר יועדו לשווי הוגן דרך רווח והפסד, מוכרים לראשונה במועד קשירת העסקה בו הקבוצה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר, משמע המועד בו התחייבה הקבוצה לקנות או למכור את הנכס.

נכסים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים השקעות במניות ובמכשירי חוב, לקוחות, חייבים אחרים ומזומנים ושווי מזומנים.

גריעת נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים נגרעים כאשר הזכויות החוזיות של הקבוצה לתזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי פוקעות, או כאשר הקבוצה מעבירה את הזכויות לקבל את תזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי בעסקה בה כל הסיכונים וההטבות מהבעלות על הנכס הפיננסי עוברים למעשה. לעניין קיזוז נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות, ראה סעיף 3 להלן. מכירות נכסים פיננסיים הנעשות בדרך הרגילה מוכרות במועד קשירת העסקה משמע, במועד בו התחייבה הקבוצה למכור את הנכס.

נכסים פיננסיים מסווגים לקבוצות הבאות:**מזומנים ושווי מזומנים**

מזומנים ושווי מזומנים כוללים יתרות מזומנים הניתנים לשימוש מידי ופקדונות בנקאיים לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר, אשר משך הזמן ממועד ההפקדה המקורי ועד למועד הפדיון הינו עד 3 חודשים, ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי.

נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

נכס פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הוא מסווג כמוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה לראשונה. נכסים פיננסיים מיועדים לשווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הקבוצה מנהלת השקעות מסוג זה ומקבלת החלטות קניה ומכירה בגינן בהתבסס על שווי הוגן, וזאת בהתאם לאופן שבו תיעדה הקבוצה את ניהול הסיכונים או אסטרטגיית השקעה, אם הייעוד נועד למנוע חוסר עקביות חשבונאית (an accounting mismatch), או אם מדובר במכשיר משולב הכולל נגזר משובץ. עלויות העסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. נכסים פיננסיים אלה נמדדים בשווי הוגן והשינויים בהם נזקפים לרווח והפסד.

ח. מכשירים פיננסיים (המשך)1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים (המשך)נכסים פיננסיים מסווגים לקבוצות הבאות: (המשך)הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים בעלי תשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינם נסחרים בשוק פעיל. נכסים אלו מוכרים לראשונה בשווי הוגן בתוספת עלויות עסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, הלוואות וחייבים נמדדים בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית, בניכוי הפסדים מירידת ערך

נכסים פיננסיים זמינים למכירה

נכסים פיננסיים זמינים למכירה הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים אשר יועדו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה או אשר לא סווגו לאף אחת מהקבוצות האחרות. במועד ההכרה לראשונה נכסים פיננסיים זמינים למכירה מוכרים בשווי הוגן בתוספת כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. בתקופות עוקבות נמדדות השקעות אלה בשווי הוגן, כאשר השינויים בהן, פרט להפסדים מירידת ערך, לרווחים או הפסדים משינויים במדד, בשער החליפין, ולצבירת הריבית האפקטיבית במכשירי חוב, נזקפים ישירות לרווח כולל אחר ומוצגים בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה. דיבידנד המתקבל בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה נזקף לדוח רווח והפסד במועד הזכאות לתשלום. כאשר ההשקעה נגרעת, הרווחים או הפסדים שנצברו בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מועברים לרווח והפסד.

2. התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים

הקבוצה מכירה לראשונה במכשירי חוב שהונפקו במועד היווצרותם. יתר ההתחייבויות הפיננסיות מוכרות לראשונה במועד קשירת העסקה בו הקבוצה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר.

התחייבויות פיננסיות מוכרות לראשונה בשווי הוגן בניכוי כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, התחייבויות פיננסיות נמדדות בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית.

גרעת התחייבויות פיננסיות

התחייבות פיננסית נגרעת כאשר היא מסולקת, דהיינו ההתחייבות נפרעה, בוטלה או פקעה. התחייבות פיננסית מסולקת כאשר החייב (הקבוצה) פורע את ההתחייבות על ידי תשלום במזומן, בנכסים פיננסיים אחרים, בסחורות או שירותים, או משוחרר משפטית מההתחייבות.

כאשר התחייבות פיננסית קיימת מוחלפת בהתחייבות אחרת כלפי אותו מלווה בתנאים שונים מהותית, או כאשר נעשה שינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, ההחלפה או השינוי מטופלים כגרעה של ההתחייבות המקורית וכהכרה של התחייבות חדשה. ההפרש בין היתרה של שתי ההתחייבויות הנ"ל בדוחות הכספיים נזקף לדוח רווח והפסד. במידה שההחלפה או השינוי אינם מהותיים, הם מטופלים כשינוי תנאי ההתחייבות המקורית ולא מוכר רווח או הפסד מההחלפה. בעת הבחינה האם מדובר בשינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, מביאה החברה בחשבון שיקולים איכותיים וכמותיים. ראה באור 24 לגבי אג"ח שהוחלפו בשנת הדוח.

3. קיזוז מכשירים פיננסיים

נכס פיננסי והתחייבות פיננסית מקוזזים והסכומים מוצגים בנטו בדוח על המצב הכספי כאשר לקבוצה קיימת באופן מיידי (Currently) זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקזז את הסכומים שהוכרו וכן כוונה לסלק את הנכס וההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות בו-זמנית.

4. מכשירים פיננסיים נגזרים

נגזרים מוכרים לראשונה בשווי הוגן. עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה לראשונה, נמדדים הנגזרים בשווי הוגן, כשהשינויים בשווי ההוגן נזקפים מיידי לרווח והפסד לסעיף רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון.

5. נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

ערכם של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, מותאם בכל תקופה בהתאם לשיעור עליית/ירידת המדד בפועל.

6. הקבוצה קיבלה החלטות לסיווג ולייעוד נכסים כדלקמן:נכסים הכלולים בתיקי השקעה של פוליסות משתתפות ברווחי השקעות

מרבית נכסים אלו, הכוללים מכשירים פיננסיים סחירים ומכשירים פיננסיים לא סחירים, יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד, וזאת מהנימוקים הבאים: מדובר בתיקים מנוהלים, נפרדים ומזוהים, אשר הצגתם לפי שווי הוגן מקטינה באופן משמעותי עיוות חשבונאי של הצגת נכסים והתחייבויות לפי בסיסי מדידה שונים (mismatch), כמו כן הניהול מתבצע לפי שווי הוגן וביצועי התיק נמדדים לפי שווי הוגן בהתאם לאסטרטגיית ניהול סיכונים מתועדת, והמידע לגבי המכשירים הפיננסיים מדווח להנהלה (ועדת ההשקעות הרלוונטית) באופן פנימי על בסיס שווי הוגן.

חלק ממכשירי החוב הלא סחירים, הכלולים בתיקי השקעה של פוליסות משתתפות ברווחי השקעות, נמדדים על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית כמתאפשר על פי הוראת שעה שפרסם המפקח ובהתאם לתקינה.

מכשירים פיננסיים הכוללים נגזרים משובצים שנדרש להפרידם -

מכשירים אלו יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד.

נכסים סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים (נוסטרו) שאינם כוללים נגזרים משובצים או שאינם מהווים נגזרים

נכסים אלו סווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

נכסים שאינם סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליסות משתתפות ברווחים (נוסטרו)

נכסים העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים, לרבות אג"ח ח"ץ, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

מכשירים הנויים שאינם סחירים סווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

השקעות בניירות ערך סחירים בדוחות הכספיים של חברה בת מאוחדת העוסקת בניהול השקעות

נכסים אלו סווגו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד כיוון שמדובר בנכסים המוחזקים למסחר.

7. קביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות.

בקביעת השווי ההוגן של נכס או התחייבות, משתמשת הקבוצה בנתונים נצפים מהשוק ככל שניתן. מדידות שווי הוגן מחולקות לשלוש רמות במדרג השווי ההוגן בהתבסס על הנתונים ששימשו בהערכה, כדלקמן:

- רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל לנכסים או התחייבויות זהים.
 - רמה 2: נתונים נצפים מהשוק, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
 - רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.
- לפרטים נוספים בדבר שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן ראה באור 12.ו.

ח. מכשירים פיננסיים (המשך)8. רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון והוצאות מימוןרווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון כוללים רווחים (הפסדים) ממכירה ומירידת ערך נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, רווחים (הפסדים) ממטבע חוץ והפרשי הצמדה בגין נכסי חוב ורווחים (הפסדים) ממימוש השקעות המחושבים כהפרש בין תמורת המימוש נטו ובין העלות המקורית או העלות המופחתת ומוכרים בעת קרות אירוע המכירה, הכנסות ריבית בגין סכומים שהושקעו (לרבות נכסים פיננסיים זמינים למכירה), הכנסות מדיבידנדים, שינויים בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה והכנסות מדמי שכירות של נדל"ן להשקעה.

הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית.

הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לקבוצה הזכות לקבלת תשלום.

רווחים והפסדים מהפרשי שער, משינויים בשווי ההוגן של ההשקעות ומימוש השקעות מדווחים בנטו.

הוצאות מימון

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער על הלוואות שנתקבלו, ריבית והפרשי שער על פקדונות ויתרות מבטחי משנה ושינויים בגין ערך הזמן בגין הפרשות. עלויות האשראי, שאינן מהוונות, נזקפות לדוח רווח והפסד במועד התהוותן.

ט. רכוש קבוע1. הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך, למעט קרקע ובנייני משרדים בבעלות המוצגים בסיס הערכה מחדש, ראה להלן.

העלות של מספר פריטי רכוש קבוע נקבעה לפי שוויים ההוגן ליום 1 בינואר 2007, מועד המעבר ל-IFRS (עלות נחשבת).

העלות כוללת עלויות הניתנות לייחוס ישיר לרכישת הנכס. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד המתייחס, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבע לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכר נטו בסעיף הכנסות אחרות או הוצאות אחרות, לפי העניין, בדוח רווח והפסד.

שערוך קרקע ובנייני משרדים בבעלות נזקף לקרן הערכה מחדש המוצגת בהון, בניכוי השפעת המס. קרן הערכה מחדש מועברת ישירות לעודפים כאשר הנכס נגרע, ובמהלך השימוש בנכס בהתאם לקצב הפחתתו.

הערכות מחדש מבוצעות באופן סדיר על מנת לוודא שהיתרה בדוחות הכספיים אינה שונה באופן מהותי מהערך שהיה נקבע לפי השווי ההוגן בתאריך הדיווח.

ירידת ערך של נכס שהוערך מחדש נזקפת ישירות לרווח כולל אחר, עד לסכום שבו קיימת יתרת זכות בקרן ההערכה מחדש בגין אותו נכס. ירידת ערך נוספת, אם קיימת, נזקפת לרווח או הפסד. עלייה בערכו של נכס כתוצאה מהערכה מחדש, מוכרת ברווח או הפסד עד לסכום שבו היא מבטלת ירידה, שהוכרה קודם לכן ברווח או הפסד. כל עלייה נוספת לאחר מכן נזקפת לקרן הערכה מחדש.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. רכוש קבוע (המשך)

2. פחת

שיעורי הפחת בהם נעשה שימוש בתקופה השוטפת ובתקופות ההשוואתיות הינו כדלקמן:

בניינים	2%-4%
שיפורים במושכר	5%-20%
כלי רכב	15%
מחשבים ותוכנה	10%-33%
ריהוט וציוד	6%-33%

שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה להארכה שבידי הקבוצה שבכוונתה לממשה) או בהתאם לתקופות החיים השימושיים של השיפור, לפי הקצר שבהם.

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושי וערך השיר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח ומותאמים במידת הצורך.

י. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הוא נדל"ן (קרקע או מבנה-או חלק ממבנה-או שניהם) המוחזק (על ידי הקבוצה כבעלים או בחכירה) לצורך הפקת הכנסות שכירות או לשם עליית ערך הונית או שניהם, ושלא לצורך שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים למטרות מנהלתיות, או מכירה במהלך העסקים הרגיל.

כמו כן, זכויות בנדל"ן להשקעה החכורות על ידי הקבוצה ומיועדת להשכרה לצד ג' מסווגות ומטופלות כנדל"ן להשקעה.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי עלות בתוספת עלויות עסקה שניתן לייחס במישרין לרכישה. בתקופות עוקבות הנדל"ן להשקעה נמדד לפי שווי הוגן, כשהשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

לצורך קביעת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה מתבססת הקבוצה על הערכות שווי המבוצעות על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים שהינם מומחים בהערכות שווי של נדל"ן והינם בעלי הידע והניסיון הנדרשים.

נדל"ן להשקעה נגרע כאשר הוא ממומש או כאשר נפסק השימוש בו ולא צפויות הטבות כלכליות עתידיות ממימוש. ההפרש בין התמורה נטו ממימוש הנכס לבין היתרה בדוחות הכספיים מוכר ברווח והפסד בתקופה שבה נגרע הנכס.

העברת נכס מנדל"ן להשקעה לרכוש קבוע מתבצעת כאשר יש שינוי בשימוש, כגון התחלת שימוש בנכס על ידי הבעלים.

העלות הנחשבת של הנכס המועבר מנדל"ן להשקעה, לרכוש קבוע הוא השווי ההוגן במועד המעבר.

כאשר השימוש בנדל"ן הופך משימוש על ידי הבעלים לנדל"ן להשקעה אשר נמדד לפי שווי הוגן, הנכס נמדד מחדש לפי שווי הוגן ומסווג כנדל"ן להשקעה. כל רווח שנוצר מהמדידה מחדש נזקף לרווח כולל אחר ומוצג בקרן שערך בהון אשר לא ישוחרר לרווח והפסד, אלא אם הרווח מבטל הפסד קודם מירידת ערך של הנדל"ן, ובמקרה זה הרווח נזקף תחילה לדוח רווח והפסד. כל הפסד נזקף ישירות לרווח והפסד.

נדל"ן להשקעה בפיתוח המיועד לשימוש עתידי כנדל"ן להשקעה נמדד אף הוא בשווי הוגן כאמור לעיל וזאת כאשר השווי ההוגן ניתן למדידה מהימנה. כשהשווי ההוגן אינו ניתן למדידה מהימנה, בשל אופי והיקף סיכוני הפרויקט, אזי הוא נמדד על פי עלותו, בניכוי הפסדים מירידת ערך במידה שקיימים, עד למועד שבו השווי ההוגן ניתן למדידה מהימנה או השלמת הבנייה, כמוקדם מביניהם. בסיס העלות של נדל"ן להשקעה בפיתוח כולל את עלות המקרקעין, עלויות תכנון ופיתוח ישירות תוספתיות ודמי תיווך בשל התקשרויות בהסכמים להשכרתו.

לפרטים נוספים ראה באור 8.

יא. חכירות

החברה מטפלת בחוזה חכירה כאשר בהתאם לתנאי החוזה מועברת זכות לשלוט בנכס מזוהה לתקופת זמן בעבור תמורה.

הקבוצה כחוכר

עבור העסקאות בהן החברה מהווה חוכר היא מכירה במועד התחילה בחכירה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה וזאת למעט עסקאות חכירה לתקופה של עד 12 חודשים ועסקאות חכירה בהן נכס הבסיס בעל ערך נמוך, בהן בחרה החברה להכיר בתשלומי החכירה כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. במסגרת מדידת ההתחייבות בגין חכירה בחרה החברה ליישם את ההקלה הקיימת בתקן ב-IFRS 16 ולא ביצעה הפרדה בין רכיבי חכירה לרכיבים שאינם חכירה כגון: שירותי ניהול, שירותי אחזקה ועוד, הכלולים באותה עסקה.

יב. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות. נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בצירופי עסקים נמדדים במועד הרכישה לפי השווי ההוגן.

לאחר ההכרה הראשונית נכסים בלתי מוחשיים נמדדים על-פי עלותם בניכוי הפחתה מצטברת ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.

1. מוניטין

מוניטין שנוצר כתוצאה מרכישה של צרופי עסקים, מוצג במסגרת נכסים בלתי מוחשיים. למידע בדבר מדידת המוניטין בעת ההכרה לראשונה ראה סעיף 2.2 לעיל. החברה מבצעת בחינת ירידת ערך אחת לשנה, לפרטים נוספים ראה באור 2'א בדבר עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים.

בתקופות עוקבות מוניטין נמדד לפי עלות בניכוי הפסדים מירידות ערך שנצברו.

2. עלויות פיתוח תוכנה

עלויות פיתוח תוכנה מהוונות אך ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח, התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית, צפויה הטבה כלכלית עתידית מהפיתוח ולקבוצה כוונה ומקורות מספיקים להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. עלות שהוונה כוללת את עלות החומרים, שכר עבודה ישיר ועלויות תקורה שניתן לייחסן ישירות להכנת הנכס לשימוש המיועד. עלויות פיתוח אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

בתקופות עוקבות, עלויות פיתוח שהונו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

3. עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. כל העלויות האחרות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או מותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

4. הפחתה

אומדן אורך החיים השימושי לתקופה הנוכחית ולתקופות השוואתיות של הנכסים הבלתי מוחשיים העיקריים:

(א) עודפי עלות שנוצרו ברכישת סוכנויות ביטוח או מצירוף עסקים שנרכשו מסוכנויות ביטוח, המיוחסים בעיקרם לתיקי עמלות, מופחתים בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופה של 5-10 שנים.

(ב) דמי ניהול עתידיים - הפרש מקורי המתייחס לדמי ניהול עתידיים צפויים מופחת בהתאם לתקופה החזויה לקבלת דמי הניהול.

(ג) תוכנות מחשב - מופחתות בקו ישר על פני 3-10 שנים.

(ד) תיק לקוחות - מופחת על פני 10 שנים בשיטת סכום ספרות השנים הפוחת.

האומדנים בדבר שיטת ההפחתה ואורך החיים השימושיים נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

1. נכסים פיננסיים

המדיניות החשבונאית המיושמת על ידי החברה בגין ירידת ערך של מכשירים פיננסיים, הינה בהתאם ל-IAS39. ראה באור 2.כ(1) להלן, בדבר דחיית אימוץ IFRS9.

ירידת ערך של נכס פיננסי שאינו מוצג בשווי הוגן דרך רווח והפסד נבחנת כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית לכך שאירוע הפסד התרחש לאחר מועד ההכרה לראשונה בנכס ואירוע הפסד זה השפיע באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים של הנכס הניתן לאמידה מהימנה.

ראייה אובייקטיבית לכך שחלה ירידת ערך של נכסים פיננסיים עשויה לכלול הפרת חוזה על ידי חייב, ארגון מחדש של סכום המגיע לקבוצה בתנאים אשר הקבוצה לא הייתה שוקלת במקרים אחרים, קיום סממנים לכך שחייב או מנפיק חוב יפשוט רגל או היעלמות שוק פעיל עבור נייר ערך, מידע נצפה שמצביע על כך שקיימת ירידה הניתנת למדידה בתזרים מזומנים צפוי מקבוצה של נכסים פיננסיים.

ראיות לירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה

בבחינת ירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהם מכשירים הוניים, בוחנת הקבוצה גם את הפער שבין השווי ההוגן של הנכס לעלותו המקורית תוך התייחסות לתנודתיות של שער המכשיר, למשך הזמן בו השווי ההוגן של הנכס נמוך מעלותו המקורית ולשינויים בסביבה הטכנולוגית, הכלכלית או המשפטית או בסביבת השוק בה פועלת החברה שהנפיקה את המכשיר. בנוסף, ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי ההוגן מתחת לעלות המקורית הינה ראייה אובייקטיבית לירידת ערך.

ראיות לירידת ערך של מכשירי חוב

הקבוצה בוחנת ראיות לירידת ערך לגבי נכסי חוב המסווגים להלוואות וחייבים הן ברמת הנכס הבודד והן ברמה קולקטיבית. ההלוואות והחייבים שהינם משמעותיים באופן פרטני נבחנים ספציפית לירידת ערך. הלוואות וחייבים אלה אשר בגינם לא זוהתה ירידת ערך ספציפית מקובצים יחדיו ולגביהם נבחנת קיומה של ירידת ערך קבוצתית במטרה לאתר ירידת ערך שהתרחשה וטרם זוהתה.

בבחינה קבוצתית של ירידת ערך, הקבוצה עושה שימוש במגמות היסטוריות של ההסתברות להפרה, עיתוי קבלת החזר וסך ההפסד בפועל, בהתאם לשיקול דעת ההנהלה בדבר השאלה האם ההפסדים בפועל צפויים להיות גדולים או קטנים יותר בהשוואה להפסדים העולים מהמגמות ההיסטוריות לאור המצב הכלכלי ותנאי האשראי הקיימים.

יג. ירידת ערך (המשך)1. נכסים פיננסיים (המשך)טיפול בהפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת

הפסד מירידת ערך של נכס פיננסי, הנמדד לפי עלות מופחתת, מחושב כהפרש בין ערך הנכס בספרים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, מהוון בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס. הפסדים נזקפים לדוח רווח והפסד ומוצגים כהפרשה להפסד כנגד יתרת נכסים פיננסיים אלו.

טיפול בהפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה

הפסדים מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מוכרים על ידי העברת ההפסד המצטבר שנזקף לקרן הון בגין נכסים זמינים למכירה, לרווח והפסד. ההפסד המצטבר אשר מועבר לרווח והפסד הינו הפרש בין עלות הרכישה בניכוי החזרי קרן והפחתות, לבין השווי ההוגן הנוכחי בניכוי ירידות ערך אשר הוכרו בעבר דרך רווח והפסד.

ביטול הפסדים מירידת ערך

הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחסו באופן אובייקטיבי לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד מירידת הערך. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים הנמדדים לפי עלות מופחתת ובגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי חוב, נזקף לרווח והפסד. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי הון, נזקף לרווח הכולל האחר.

2. ביטוח משנה

(א) ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי החברה אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח.

מבטח משנה אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזי ביטוח המשנה, עלול לגרום לקבוצה הפסדים.

(ב) החברה מבצעת הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת החברה, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטואר, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון. כמו כן, מתחשבת החברה בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי ניתוק התקשרויות בדרך של פירעון סופי של החובות (Cut Off) במטרה לצמצם את החשיפה.

3. פרמיה לגביה

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיה לגביה מחושבת לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק חובות בפיגור ועל ביטולי פרודוקציה בפועל בשנים קודמות.

ד. הטבות לעובדים

בקבוצה קיימות מספר תכניות הטבה לעובדים.

סיווג הטבות לעובדים, לצורכי מדידה, כהטבות לטווח קצר או כהטבות אחרות לטווח ארוך נקבע בהתאם לתחזית הקבוצה לסילוק המלא של ההטבות.

1. הטבות לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן עד 12 חודשים מתום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים.

הטבות אלו כוללות משכורות, דמי הבראה, ימי חופשה ותשלומים לביטוח לאומי נמדדות על בסיס לא מהוון ומוכרות כהוצאות עם מתן השירותים או במקרה של היעדרויות שאינן נצברות (חופשת לידה) - בעת היעדרות בפועל. התחייבות בגין בונוס, מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.

2. הטבות לאחר סיום העסקה(א) תכנית להפקדה מוגדרת

לקבוצה תוכניות להפקדה מוגדרת בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963 (בסעיף זה - "החוק"), לפיהן הקבוצה משלמת באופן קבוע תשלומים מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים גם אם בקרן לא הצטברו סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובד המתייחסות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות.

הפקדות לתכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים מוכרות כהוצאה במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד ולא נדרשת הפרשה נוספת בדוחות הכספיים.

(ב) תכנית להטבה מוגדרת

הקבוצה מפעילה תכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם.

החישובים נערכים על ידי אקטואר מוסמך לפי שיטת יחידת הזכאות החזויה.

מדידה מחדש של ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת כוללת רווחים והפסדים אקטואריים, תשואה על נכסי תכנית (למעט ריבית) וכן שינוי כלשהו בהשפעה על תקרת הנכסים (ככל שרלוונטי, למעט ריבית). מדידות מחדש נזקפות דרך רווח כולל אחר לעודפים.

עלויות ריבית בגין מחויבות להטבה מוגדרת, הכנסות ריבית בגין נכסי תכנית וריבית בגין השפעה של תקרת הנכסים שנזקפו לרווח והפסד מוצגות בסעיף הוצאות הנהלה וכלליות.

נכסים שעומדים כנגד מרכיב הפיצויים, בפוליסות שהופקו על ידי החברה, אינם מהווים נכסי תוכנית להטבה מוגדרת, ומקוזזים מההתחייבויות בגין חוזי הביטוח.

3. עסקאות תשלום מבוסס מניותעסקאות המסולקות במכשירים הוניים

השווי ההוגן במועד ההענקה של מענקי תשלום מבוסס מניות לעובדים נזקף כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית למענקים. הסכום שנזקף כהוצאה בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, המותנים בתנאי הבשלה שהינם תנאי שירות או תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק, מותאם על מנת לשקף את מספר המענקים אשר צפויים להבשיל.

בעסקאות בהן מעניקה חברת האם לעובדי הקבוצה זכויות למכשיריה הוניים, מטפלת הקבוצה בהענקה כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים, כלומר מכירה בשווי ההוגן של ההענקה ישירות בהון, בהתאם לאמור לעיל.

טו. תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לקבוצה מחויבות קיימת (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר; יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות; וניתן לאמוד את המחויבות באופן מהימן. בעת בחינת הצורך בהכרה בהפרשות ובכימותן, מסתייעת הנהלת הקבוצה ביועציה המשפטיים.

לפרטים נוספים ראה באור 39.

טז. הכרה בהכנסה

להלן מדיניות ההכרה בהכנסה של הקבוצה:

1. פרמיות

(א) פרמיות במגזר ביטוח חיים ובמגזר ביטוח בריאות, לרבות פרמיות חסכון ולמעט תקבולים בגין חוזי השקעה נרשמות כהכנסות בהגיע מועד גבייתן.

ביטולים נרשמים במועד קבלת ההודעה מבעל הפוליסה, או באופן יזום על ידי החברה עקב פיגורים בתשלום, בכפוף להוראות כל דין.

השתתפות המבוטחים בביטוח קבוצתי ברווחים מנוכה מסעיף פרמיות שהורוחו ברוטו.

(ב) פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורוחה בגינה, נרשמים בסעיף פרמיות שהורוחו ברוטו.

פרמיות בענף רכב חובה נרשמות בעת פירעון הפרמיה הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.

פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך הדיווח נרשמות כהכנסות מראש.

ההכנסות שנכללו בדוחות הכספיים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פירעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין ובניכוי השתתפות המבוטחים ברווחים, על בסיס ההסכמים שבתוקף.

2. דמי ניהול

(א) דמי ניהול בגין חוזי ביטוח חיים וחוזי השקעה תלויי תשואה

דמי הניהול מחושבים בהתאם להנחיות המפקח על בסיס התשואה וצבירת החסכון של המבוטחים בתיק המשתתף ברווחים.

דמי הניהול כוללים את המרכיבים דלקמן:

פוליסות שנמכרות החל מיום 1 בינואר 2004 - דמי ניהול קבועים בלבד.

בגין פוליסות שנמכרו עד ליום 31 בדצמבר 2003 - דמי ניהול קבועים ומשתנים.

דמי הניהול הקבועים מחושבים בשיעורים קבועים מצבירת החסכון ונרשמים על בסיס צבירה.

דמי הניהול המשתנים מחושבים כשיעור מהרווח הריאלי השנתי (מה-1 בינואר ועד ה-31 בדצמבר) שנזקק לפוליסה בניכוי דמי הניהול הקבועים שנגבו מאותה הפוליסה.

במהלך השנה נרשמים דמי הניהול המשתנים על בסיס צבירה בהתאם לתשואה החודשית הריאלית, ככל שהיא חיובית. בחודשים בהם התשואה הריאלית שלילית מוקטנים דמי הניהול המשתנים עד לגובה סך דמי הניהול המשתנים שנרשמו במצטבר מתחילת השנה. תשואה שלילית שלא בוצעה בגינה הקטנה של דמי הניהול במהלך שנה שוטפת, תנוכה, לצורך חישוב דמי הניהול מתשואה חיובית בתקופות עוקבות.

(ב) דמי ניהול מקרנות פנסיה ומקופות גמל

הכנסות מניהול קרנות פנסיה ומקופות גמל נזקפות על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים ועל בסיס התקבולים מהעמיתים, בהתאם להנחיות המפקח.

(ג) דמי ניהול מקרנות נאמנות ומניהול תיקי לקוחות

הכנסות מדמי ניהול מקרנות נאמנות והכנסות מניהול תיקי השקעות נזקפות על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים.

ט. הכרה בהכנסה (המשך)3. עמלות

הכנסות מעמלות ביטוח כללי בסוכנויות ביטוח מוכרות כהכנסה בעת התהוותן.

הכנסות מעמלות מביטוח משנה בביטוח כללי, חיים ובריאות נזקפות בעת התהוותן.

הכנסות מעמלות ביטוח חיים בסוכנויות ביטוח נזקפות על בסיס מועדי הזכאות לתשלום העמלות על פי ההסכמים עם חברות הביטוח, בניכוי הפרשות להחזרי עמלות עקב ביטולים של פוליסות ביטוח.

4. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון - ראה סעיף 8.ח לעיל.

בדוח על תזרימי המזומנים החברה בחרה להציג ריבית שהתקבלה, דיבידנד שהתקבל וריבית ששולמה במסגרת תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת. דיבידנדים ששולמו מוצגים במסגרת תזרימי המזומנים מפעילות מימון.

ז. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות מסווגות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות (הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי הביטוח וחוזי השקעה), להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) וליתרת הוצאות הנהלה וכלליות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך, בהתאם למודלים פנימיים של הקבוצה המבוססים על הוצאות ישירות שנזקפו והוצאות עקיפות שהועמסו.

ח. מסים על הכנסה

הוצאת מסים על הכנסה כוללת מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המס נובע מצירוף עסקים או פריטים אשר מוכרים ישירות בהון או ברווח כולל אחר.

מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

מסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. הקבוצה לא מכירה במסים נדחים לגבי הפרשים הזמניים הבאים: ההכרה לראשונה במוניטין, ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס, וכן הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות, ובחברות כלולות, במידה ואין זה צפוי שהם יתהפכו בעתיד הנראה לעין ובמידה והקבוצה שולטת במועד היפוך הפרש.

המסים הנדחים בגין נדל"ן להשקעה המוחזק במטרה להשיב את מרבית (substantially all) הטבות הכלכליות הגלומות בו בדרך של מימוש ולא בדרך של שימוש, נמדדים לפי אופן ההשבה הצפויה של נכס הבסיס, על בסיס מימוש ולא שימוש.

המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה למועד הדיווח.

נכס מס נדחה מוכר בספרים בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתייחסות יתממשו, הם מופחתים.

המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הקבוצה צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות. עבור נדל"ן להשקעה הנמדד תוך שימוש במודל השווי ההוגן, קיימת הנחה הניתנת להפרכה שהערך בספרים של הנדל"ן להשקעה יושב באמצעות מכירה.

י.ח. מסים על הכנסה (המשך)

קיצוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הקבוצה מקזזת נכסי והתחייבויות מסים נדחים במידה וקיימת זכות משפטית הניתנת לאכיפה לקיצוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס באותה חברה נישומה, או בחברות שונות, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים השוטפים מיושבים בו זמנית.

תוספת מס בגין חלוקת דיבידנד

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעות בחברות מוחזקות, לרבות חברות מוחזקות שעיסוקן היחיד הינו אחזקה בזכויות במקרקעין, והמאוחדות בדוחות הסולו של החברה, כל עוד מכירת ההשקעות בחברות מוחזקות אינה צפויה בעתיד הנראה לעין. כמו כן, לא הובאו בחשבון מסים נדחים בגין חלוקת רווחים על ידי חברות מוחזקות כדיבידנדים, כאשר חלוקת הדיבידנד אינה כרוכה בחבות מס נוספת, או כאשר מדיניות הקבוצה שלא ליזום חלוקת דיבידנד על ידי חברה מאוחדת הגוררת חבות מס נוספת.

עסקאות בינחברתיות

מס נדחה בגין עסקאות בינחברתיות בדוח המאוחד נרשם לפי שיעור המס החל על החברה הרוכשת.

עמדות מס לא ודאיות

הפרשה בגין עמדות מס לא וודאיות לרבות הוצאות מס וריבית נוספות, מוכרות כאשר יותר צפוי מאשר לא, כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות.

ט. שינוי במדיניות חשבונאית - כולל יישום לראשונה של תקני דיווח כספי חדשים ותיקונים לתקני חשבונאות קיימים

1. תיקון ל-8 IAS מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות

בחודש פברואר 2021, פרסם ה-IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 8: מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות (להלן - התיקון). מטרת התיקון הינה להציג הגדרה חדשה של המונח "אומדנים חשבונאיים".

אומדנים חשבונאיים מוגדרים כ"סכומים כספיים בדוחות הכספיים הכפופים לאי ודאות במדידה". התיקון מבהיר מהם שינויים באומדנים חשבונאיים וכיצד הם נבדלים משינויים במדיניות החשבונאית ומתיקוני טעויות.

התיקון יישם באופן פרוספקטיבי לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 והוא חל על שינויים במדיניות חשבונאית ובאומדנים חשבונאיים המתרחשים בתחילת אותה תקופה או אחריה.

לתיקון לעיל לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

2. תיקון ל-12 IAS, מסים על הכנסה

במאי 2021 פרסם ה-IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 12, מסים על הכנסה (להלן: "IAS 12" או "התיקון") אשר מצמצם את תחולת 'חריג ההכרה לראשונה' במסים נדחים המובא בסעיפים 15 ו-24 ל-12 IAS (להלן: "התיקון").

במסגרת הנחיות ההכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים, מחריג 12 IAS הכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים מסוימים הנובעים מההכרה לראשונה בנכסים והתחייבויות בעסקאות מסוימות. חריג זה מכונה 'חריג ההכרה לראשונה'. התיקון מצמצם את תחולת 'חריג ההכרה לראשונה' ומבהיר כי הוא אינו חל על הכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים הנובעים מעסקה אשר אינה צירוף עסקים ואשר בגינה נוצרים הפרשים זמניים שווים בחובה ובזכות גם אם הם עומדים ביתר תנאי החריג.

התיקון יישם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 או לאחריו. בנוגע לעסקאות חכירה והכרה בהתחייבות בגין פירוק ושיקום - התיקון יישם החל מתחילת תקופת הדיווח המוקדמת ביותר המוצגת בדוחות הכספיים בהם התיקון יושם לראשונה, תוך זקיפת ההשפעה המצטברת של היישום לראשונה ליתרת הפתיחה של העודפים (או רכיב אחר בהון, ככל שרלוונטי) למועד זה.

לתיקון לעיל לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

3. תיקון ל-1 IAS, גילוי למדיניות החשבונאית

בחודש פברואר 2021, פרסם ה-IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 1: הצגת דוחות כספיים (להלן - התיקון). בהתאם לתיקון, חברות נדרשות לספק גילוי למדיניות החשבונאית המהותית שלהן חלף הדרישה כיום לספק גילוי למדיניות החשבונאית המשמעותית שלהן. אחת מהסיבות העיקריות לתיקון זה נובעת מכך שלמונח "משמעותי" לא קיימת הגדרה ב-IFRS בעוד שלמונח "מהותי" קיימת הגדרה בתקנים שונים ובפרט ב-1 IAS.

התיקון יושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023.

לתיקון לעיל הייתה השפעה על גילויי המדיניות החשבונאית של החברה, אך לא הייתה השפעה על המדידה, ההכרה או ההצגה של פריטים כלשהם בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

4. תיקון לתקן 12 IAS, מסים על הכנסה

בחודש מאי 2023 פרסם ה-IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 12, מסים על הכנסה (להלן: "התיקון"), בעקבות רפורמת המס הבינלאומית של ה-OECD - BEPS Pillar Two (להלן: "Pillar 2" או "רפורמת המס הבינלאומית").

התיקון כולל:

- פטור זמני מנדטורי מיישום הוראות התקן עבור ההכרה והגילוי של נכסים והתחייבויות מסים נדחים הנובעים מאימוץ כללי ה-Pillar 2 (להלן: "פטור זמני"); וכן
- דרישות גילוי ממוקדות עבור ישויות רב לאומיות המושפעות מרפורמת המס הבינלאומית.

יט. שינוי במדיניות חשבונאית - כולל יישום לראשונה של תקני דיווח כספי חדשים ותיקונים לתקני חשבונאות קיימים (המשך)

5. הפטור הזמני המובא בסעיף (א) לעיל חל באופן מיידי ונדרש לתת גילוי על יישומו. יתר דרישות הגילוי הממוקדות, המוזכרות בסעיף (ב) לעיל, חלות על תקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023.

החברה מיישמת את הפטור הזמני, ולכן, לא ניתן גילוי ולא הוכרו נכסים והתחייבויות מסים נדחים הנובעים מאימוץ כללי ה-Pillar 2. כמו כן, החברה בוחנת את השלכות רפורמת המס הבינלאומית על דוחותיה הכספיים. לפרטים נוספים ראו באור 22, בדבר מסים על הכנסה.

כ. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם:

1. IFRS 17 חוזי ביטוח ו-IFRS 9 מכשירים פיננסיים.

בחודש מאי 2017 פרסמה הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש). בחודש יוני 2020 פורסם תיקון לתקן החדש.

התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום הצפוי בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס גם היא על פני תקופת הכיסוי. הפסד יוכר באופן מיידי אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית או הופכת למפסידה.

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח אלמנטרי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר שאינו שונה בהרבה מהמדידה המקובלת כיום.

התקן החדש ייושם למפרע. אם יישום למפרע אינו מעשי ניתן לבחור באחת משתי הגישות הבאות:

(א) גישת יישום למפרע חלקי.

(ב) גישת השווי ההוגן.

ביום 1 ביוני 2023 רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון פרסמה עדכון שלישי ל-"מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח" (להלן - עדכון שלישי) הכוללת מספר עדכונים ביחס ל-"מפת דרכים - עדכון שני", שפורסמה ביום 14 בדצמבר 2022.

במסגרת העדכון השלישי נדחה מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ושל IFRS 9 בישראל לתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2025 (בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2024).

בהתאם לעדכון השלישי, בשנת 2024, במסגרת הדוחות הכספיים לרבעון השלישי, תידרשנה החברות לדווח, במסגרת באור ייעודי לדוחות הכספיים, דוח פרו-פורמה על המצב הכספי בלבד ליום 1 בינואר 2024 (נתוני יתרות פתיחה למועד המעבר, ללא מספרי השוואה), שיהיו ערוכים בהתאם להוראות IFRS 17 ו-IFRS 9. בדוח השנתי לשנת 2024, תידרשנה החברות לדווח, דוחות עיקריים פרו-פורמה (לכל הפחות - דוח על המצב הכספי ליום 1 בינואר 2024 וסעיפים נבחרים מהדוח על הרווח הכולל לשנת 2024, ללא מספרי השוואה), שיהיו ערוכים בהתאם להוראות IFRS 17 ו-IFRS 9 וכל זאת בהתאם למתכונת גילוי המצורפת בנוסף לעדכון השלישי. בנוסף, במסגרת העדכון השלישי עודכנו אבני הדרך ליישום התקנים בשנים 2023 ו-2024, בהתאמה לדחיית מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ו-IFRS 9 ובמטרה להבטיח את היערכותן של חברות הביטוח בישראל ליישום איכותי של התקנים באופן נאות ומהימן. עקרי העדכונים הינם ביחס לדרישות הדיווח לרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לפני מועד היישום לראשונה, ללוח הזמנים להתאמת מערכות המידע, להשלמת גיבוש המדיניות החשבונאית, להיערכות לחישוב תיאום הסיכון עבור סיכון לא פיננסי (RA), למעורבות רואי החשבון המבקרים ולגילוי מידע איכותי משלים לביאור הייעודי החל מהדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2024.

החברה ממשיכה לבחון את ההשלכות של אימוץ התקנים האמורים על דוחותיה הכספיים אך בשלב זה אינה יכולה להעריך את השפעת יישום התקן על דוחותיה הכספיים, וכמו כן נערכת ליישומם בלוח הזמנים האמור.

כחלק מתהליך אימוץ התקן, החברה מצויה בתהליך יישום והטמעה של מערכות מידע ממוחשבות אשר הכרחיות ליישום הוראות התקן. כמו כן, החברה בוחנת וממפה את הבקורות הנדרשות ואת אופן זרימת המידע אל הדוחות הכספיים.

בנוסף, בהתאם לעדכון השלישי בחודש אוגוסט 2023, החברה דיווחה לרשות את התוצאות של סקר ההשפעה הכמותית (studies Impact Quantitative, להלן - "QIS") הראשון לבחינת השפעת היישום לראשונה של IFRS 17. במסגרת ה-QIS הראשון, החברה ביצעה מבדקים כמותיים לצורך בחינת המתודולוגיה של חישוב יתרות הפתיחה על בסיס היתרות ליום 1 בינואר 2023 של חוזי ביטוח מסוימים שנקבעו במסגרת העדכון השלישי.

כ. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם: (המשך)

2. תיקון ל-IFRS 16, חכירות: התחייבות בגין חכירה במכירה וחכירה בחזרה

התיקון מבהיר את הטיפול החשבונאי בתשלומים משתנים עבור מוכר-חוכר בעסקת מכירה וחכירה בחזרה. על פי התיקון, מוכר-חוכר יכול אומדני תשלומי חכירה משתנים בעת מדידה לראשונה של התחייבות בגין חכירה, וכן לאחר הכרה לראשונה, מוכר-חוכר יישם את הדרישות למדידה עוקבת של התחייבות בגין חכירה, כך שלא מוכר רווח והפסד המתייחס לזכות השימוש שנותרה בידי המוכר-חוכר.

התיקון יישם בתקופות דיווח המתחילות ב-1 בינואר 2024, עם אפשרות ליישום מוקדם. התיקון יישם למפרע, עבור עסקאות מכירה וחכירה בחזרה שהתרחשו לאחר אימוץ IFRS 16, לרבות תיקון מספרי השוואה.

הקבוצה בוחנת את השלכות התיקון על הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

3. תיקונים לתקן חשבונאות בינלאומי 7, דוח על תזרימי מזומנים, ולתקן דיווח כספי בינלאומי 7, מכשירים פיננסיים: גילויים

בחודש מאי 2023 פרסם ה-IASB תיקונים לתקן חשבונאות בינלאומי 7, דוח על תזרימי מזומנים, ולתקן דיווח כספי בינלאומי 7, מכשירים פיננסיים: גילויים (להלן: "התיקונים"), בכדי להבהיר את המאפיינים של הסדרי מימון ספקים ולדרוש גילוי נוסף להסדרים אלו.

דרישות הגילוי בתיקונים נועדו לסייע ולאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להעריך את ההשפעות של הסדרי מימון ספקים על התחייבויותיה של הישות וכן על תזרימי המזומנים והחשיפה של הישות לסיכון נזילות.

התיקונים יישמו לתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024 או לאחר מכן. אימוץ מוקדם אפשרי בכפוף למתן גילוי.

להערכת החברה, לתיקונים לעיל לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

4. תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 21, השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ

בחודש אוגוסט 2023, פרסם ה-IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 21, השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ (להלן: "התיקון"), בכדי להבהיר כיצד ישות מעריכה האם מטבע ניתן להחלפה למטבע אחר וכן מהן הדרישות החשבונאיות (מדידה וגילוי) שישות נדרשת ליישם במקרים בהם מטבע אינו ניתן להחלפה למטבע אחר.

התיקון קובע את אופן קביעת שער החליפין המידי בהעדר יכולת חליפין. דרישות הגילוי הנדרשות בהתאם לתיקון נועדו לסייע ולאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין כיצד המטבע שאינו ניתן להחלפה למטבע האחר משפיע, או צפוי להשפיע על הביצועיים הפיננסיים, המצב הפיננסי ועל תזרימי המזומנים של הישות.

התיקון יישם לתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2025 או לאחר מכן. יישום מוקדם אפשרי בכפוף למתן גילוי. ביישום התיקון ישות לא תציג מחדש מידע השוואתי. לחילופין, אם המטבע אינו ניתן להחלפה לתחילת התקופה השנתית שהתיקון מיושם בה לראשונה (מועד היישום לראשונה), ישות תתרגם נכסים, התחייבויות והון, בהתאם להוראות התיקון וההפרשים למועד היישום לראשונה יוכרו כהתאמה ליתרת הפתיחה של העודפים ו/או של הקרן מהפרשי תרגום, בהתאם להוראות התיקון.

להערכת החברה, לתיקון לעיל לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

כא. להלן שיעורי השינוי של מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן		
	מדד ידוע	מדד בגין	
	%		
3.1	3.3	2.9	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023
13.2	5.3	5.3	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022
(3.3)	2.4	2.8	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

2א' - עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים

א. השיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של הקבוצה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם ההשפעה המהותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

1. סיווג וייעוד ההשקעות הפיננסיות

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.
- נכסים פיננסיים זמינים למכירה.
- ראה סעיף ח.6 להלן.

2. סיווג חוזי ביטוח וחוזי השקעה

חוזי ביטוח הינם חוזים בהם המבטח לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר. ההנהלה שוקלת לגבי כל חוזה וחוזה, או לגבי קבוצה של חוזים, האם הם כרוכים בלקיחת סיכון ביטוחי משמעותי ועל כן יש לסווגם כחוזי ביטוח או שהם חוזי השקעה.

ב. אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להפעיל שיקול דעת ולהסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, נוכח שינויים רגולטוריים נרחבים בהם מצוי ענף הביטוח והחסכון ארוך הטווח אשר עשויה להיות להם השלכות מהותיות שלא ניתן להעריך בשלב זה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברה, נדרשה הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים מוכרים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

א'2: - עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)ג. אומדנים עיקריים

להלן מידע בדבר אומדנים עיקריים, שנערכו תוך יישום המדיניות החשבונאית והם בעלי השפעה מהותית על הדוחות הכספיים:

- התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה - התחייבויות אלה מבוססות על שיטות הערכה אקטואריות ועל הערכות בדבר משתנים דמוגרפיים וכלכליים. ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נגזרות בעיקר מניסיון העבר ומבוססות על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

לפרטים נוספים ראה באורים 2.37.ב.2. ו-3.37.ב.3.
- לגבי שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב העתודות בביטוח חיים ובריאות לרבות העתודה המשלימה לגמלאות, ראה באור 3.37.ב.3.(5).

בקשר לבדיקת נאותות העתודה, ראה סעיף 2.1.2.2 (ז) לעיל.
- תביעות משפטיות - כנגד הקבוצה תלויות ועומדות תביעות משפטיות וכן בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו כנגד הקבוצה, הסתמכו החברות על חוות דעת יועציה המשפטיות. הערכות אלה של יועציה המשפטיות מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה.

בנוסף על הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות, הליכים משפטיים והליכים אחרים שהוגשו כנגד הקבוצה, קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על-ידי הקבוצה למבוטחיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין הקבוצה לבין הצדדים השלישיים לחוזי הביטוח הנוגעים לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ושינויים רגולטורים.

לפרטים נוספים ראה באור 1.39.
- קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים שאינם סחירים - השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצורכי באור בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון וציטוטי המחירים נקבעים על ידי חברה המספקת אותם לגופים מוסדיים. השווי ההוגן של קרנות השקעה נקבע על-פי ערך נכסי נקי (N.A.V.) בהתבסס על הדוחות הכספיים של הקרנות ומדיווחים המתקבלים מהקרנות. השווי ההוגן של מניות לא סחירות נקבע על פי הערכת שווי של מומחה.

לפרטים נוספים ראה באור 1.12.
- ירידת ערך מוניטין - הקבוצה בוחנת ירידת ערך מוניטין לפחות אחת לשנה. הבחינה מחייבת את ההנהלה לבצע אומדן של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לנבוע ממימוש או משימוש מתמשך ביחידה מניבת המזומנים (או קבוצת יחידות מניבות מזומנים) שאליה (שאליהן) הוקצה המוניטין. כמו כן נדרשת ההנהלה לאמוד שיעורי ניכיון מתאימים לתזרימי מזומנים אלה. הפסד מירידת ערך מוניטין אינו מבוטל.

לפרטים נוספים ראה באור 4.ב.
- קביעת ברות ההשבה של הוצאות רכישה נדחות - ברות ההשבה של הוצאות הרכישה הנדחות נבדקת לפחות אחת לשנה תוך שימוש בהנחות לגבי שיעורי ביטולים, תמותה, תחלואה ומשתנים נוספים כאמור בסעיפים 1.2.2.(ה), 1.2.2.(ו) ו-3.2.2.(ז) לעיל. אם תחת הנחות אלו לא תתקיים ברות ההשבה, יתכן שיהיה צורך בהאצת ההפחתה או אף במחיקת הוצאות הרכישה הנדחות.

לפרטים נוספים ראה באור 5.

2א' - עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)ג. אומדנים עיקריים (המשך)

- ירידת ערך השקעות פיננסיות - כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחייבים המוצגים בעלותם המופחתת, או שערכם של נכסים פיננסיים זמינים למכירה נפגם וקיימת ירידת ערך לגביהם, סכום ההפסד נזקף לדוח רווח והפסד. בתאריך הדיווח בוחנת הקבוצה האם קיימת ראייה אובייקטיבית כאמור.
לפרטים נוספים ראה באור 12.
- קביעת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה - נדל"ן להשקעה הניתן למדידה מהימנה מוצג לפי השווי ההוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד בתקופה שבה הם נוצרו. השווי ההוגן נקבע על ידי מערכי שווי חיצוניים בלתי תלויים בהתאם להערכות שווי כלכליות הכוללות הנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס ואומדן שיעור היוון המתאים לתזרימי מזומנים אלה וכן בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך.
במדידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה נדרשים מערכי השווי והנהלת הקבוצה להשתמש בהנחות מסוימות לגבי שיעורי התשואה הנדרשים לגבי נכסי הקבוצה, מחירי ההשכרה העתידיים, שיעורי התפוסה, חידושי חוזים, הסתברות להשכרת שטחים פנויים, הוצאות תפעול הנכסים, איתנותם הפיננסית של השוכרים והשלכות הנובעות מהשקעות שיידרשו לפיתוח עתידי על מנת להעריך את תזרימי המזומנים העתידיים מהנכסים.
לפרטים נוספים ראה באור 8.
- הערכה מחדש של רכוש קבוע - הקבוצה מודדת קרקע ובנייני משרדים בבעלות המהווים רכוש קבוע בסכומים משוערכים, והשינויים בשווי הוגן נזקפים לרווח כולל אחר. השווי ההוגן נקבע על ידי מערכי שווי חיצוניים מוסמכים בלתי תלויים בהתאם להערכות שווי כלכליות המבוססות על השוואה לעסקאות של נכסים דומים שנערכו לאחרונה בשוק הנדל"ן ביחס לנדל"ן דומה במאפיינים ולרבות מיקום, מצב פיזי, ייעוד וכדומה או בהתבסס על טכניקת היוון הכנסות המבוססת על הערך הנוכחי של אומדן התזרימים התפעוליים מהשכרה הנובע מהנכס, בהתבסס על תזרימי המזומנים השנתיים נטו לפני מס, המהווים בשיעור היוון המשקף את הסיכונים הספציפיים הגלומים בהם.

באור 3 - מגזרי פעילות

א. כללי

באור מגזרי פעילות כולל מספר מגזרים המהווים יחידות עסקיות אסטרטגיות של הקבוצה. יחידות עסקיות אלה כוללות מגוון מוצרים ומנוהלים בנפרד לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועים. המוצרים בבסיס כל מגזר דומים בעיקרם לעניין מהותם, אופן הפצתם, תמהיל הלקוחות, מהות הסביבה המפקחת וכן במאפיינים כלכליים ודמוגרפיים ארוכי טווח הנגזרים מחשיפה בעלת מאפיינים דומים לסיכונים ביטוחיים. כמו כן, לתוצאות תיק ההשקעות המוזק כנגד ההתחייבויות הביטוחיות עשויה להיות השפעה ניכרת על הרווחיות.

נכסי והתחייבויות כל מגזר כוללים פריטים המיוחסים ישירות למגזר ופריטים אשר ניתן ליחסם על בסיס סביר. ככל שנכסי מגזר מנוהלים בנפרד ממגזר אחר ואין מגבלה רגולטורית, אזי הנכסים והתוצאות מוצגים בהתאם לחשבונות הספציפיים המנוהלים עבור אותו מגזר, אחרת, התוצאות מיוחסות לפי יחס ההתחייבויות הביטוחיות.

כללי החשבונאות שישומו בדיווח המגזרי תואמים את כללי החשבונאות המקובלים שאומצו לצורך העריכה וההצגה של הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה.

בין המגזרים קיימות תנועות בין חברתיות אשר כוללות, בין היתר, ריבית המחושבת לפי הוראות הדין.

החברה מקצה את הנכסים שאינם נמדדים בשווי הוגן בהתאם להוראות הדין בדבר הקצאת נכסים בעת חישוב ה-LAT ולנהלי החברה, לפירוט ראה באור 37.ב.3(4). בהתאם, להקצאה זו עשויה להיות השפעה על מדידת ההכנסות מהשקעות של המגזרים השונים.

כתבי התחייבות נדחים המשרתים את דרישות ההון של החברה והוצאות מימון בגין, מיוחסים לעמודה "לא מיוחסים למגזרי הפעילות".

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח כולל את ענפי ביטוח חיים, פנסיה וגמל והוא מתמקד בעיקר בחסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן, קרנות פנסיה וקופות גמל לרבות קרנות השתלמות) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח לביטוח חיים, פנסיה וגמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

מגזר ביטוח בריאות מרכז את כל פעילות הקבוצה בביטוח בריאות - המגזר כולל ביטוח סיעודי, ביטוח הוצאות רפואיות, ניתוחים, השתלות, ביטוח שיניים ועוד.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים, וענפי חבויות אחרים.

• ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

• ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

• ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים:

אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית, אחריות המוצר, גוף אוניות וגוף מטוסים.

• ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי ביטוח כללי שאינם רכב וחבויות לרבות אובדן רכוש, מקיף בתי עסק, מקיף דירות, בנקים למשכנתאות, תאונות אישיות, מטענים בהובלה, ביטוח הנדסי וסיכונים אחרים.

4. מגזרי פעילות אחרים

מגזרי פעילות אחרים כוללים תוצאות מפעילות סוכנויות ביטוח.

5. פעילות שאינה מיוחסת למגזרי פעילות

פעילות זו כוללת חלק ממטה הקבוצה שאינו מיוחס למגזרי הפעילות, פעילויות נלוות/משיקות לפעילות הקבוצה, והחזקת נכסים והתחייבויות כנגד הון החברה בהתאם לתקנות ההון.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023

סך הכל	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
12,574,699	-	-	-	2,257,905	1,949,632	8,367,162	פרמיות שהורווחו ברוטו
878,336	-	-	-	564,817	166,454	147,065	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
11,696,363	-	-	-	1,693,088	1,783,178	8,220,097	פרמיות שהורווחו בשייר
14,540,683	(104,105)	294,456	6,079	194,398	350,222	13,799,633	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,554,158	-	-	-	-	-	1,554,158	הכנסות מדמי ניהול
385,344	(157,046)*	-	387,983	100,839	32,130	21,438	הכנסות מעמלות
53,908	(4,191)	8,236	49,695	157	-	11	הכנסות אחרות
28,230,456	(265,342)	302,692	443,757	1,988,482	2,165,530	23,595,337	סך הכל הכנסות
24,775,798	(1,200)	-	-	1,889,591	1,770,963	21,116,444	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
692,533	-	-	-	422,690	130,195	139,648	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
24,083,265	(1,200)	-	-	1,466,901	1,640,768	20,976,796	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,943,169	(154,414)	-	166,397	473,256	534,439	923,491	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,094,422	(13,007)	97,758	169,827	72,355	90,630	676,859	הוצאות הנהלה וכלליות
16,856	(228)	3,637	1,844	8,380	-	3,223	הוצאות אחרות
264,539	(94,293)	266,138	1,753	16,753	4,264	69,924	הוצאות מימון
27,402,251	(263,142)	367,533	339,821	2,037,645	2,270,101	22,650,293	סך הכל הוצאות
(2,281)	-	1	883	781	-	(3,946)	חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
825,924	(2,200)	(64,840)	104,819	(48,382)	(104,571)	941,098	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
(61,369)	-	54,544	421	(9,930)	(25,029)	(81,375)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
764,555	(2,200)	(10,296)	105,240	(58,312)	(129,600)	859,723	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

* נובע מהכנסות מעמלות שמתקבלות בסוכנויות שבבעלות הקבוצה, מהפעילות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של 118,277 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח בריאות בסך של 22,651 אלפי ש"ח ובתחום ביטוח כללי בסך של 16,118 אלפי ש"ח.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

סך הכל	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
12,486,060	-	-	-	2,009,844	1,841,680	8,634,536	פרמיות שהורווחו ברוטו
923,788	-	-	-	498,428	154,358	271,002	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
11,562,272	-	-	-	1,511,416	1,687,322	8,363,534	פרמיות שהורווחו בשייר
(7,340,939)	(35,769)	(109,794)	889	100,959	(163,393)	(7,133,831)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,537,509	-	-	-	-	-	1,537,509	הכנסות מדמי ניהול
422,164	(148,140)*	-	353,823	90,884	22,753	102,844	הכנסות מעמלות
51,408	(3,941)	8,589	46,593	167	-	-	הכנסות אחרות
6,232,414	(187,850)	(101,205)	401,305	1,703,426	1,546,682	2,870,056	סך הכל הכנסות
2,763,836	(1,200)	-	-	1,513,086	344,535	907,415	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
615,877	-	-	-	372,114	111,765	131,998	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
2,147,959	(1,200)	-	-	1,140,972	232,770	775,417	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,807,653	(149,077)	-	158,146	437,473	494,523	866,588	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
935,924	(12,546)	59,257	159,050	60,054	78,177	591,932	הוצאות הנהלה וכלליות
11,867	-	4,392	1,498	2,580	-	3,397	הוצאות אחרות
252,146	(26,888)	222,451	3,213	8,513	2,781	42,076	הוצאות מימון
5,155,549	(189,711)	286,100	321,907	1,649,592	808,251	2,279,410	סך הכל הוצאות
435	-	56	632	(593)	-	340	חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,077,300	1,861	(387,249)	80,030	53,241	738,431	590,986	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
(1,870,206)	-	(607,833)	1,096	(313,379)	(205,663)	(744,427)	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
(792,906)	1,861	(995,082)	81,126	(260,138)	532,768	(153,441)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

* נובע מהכנסות מעמלות שמתקבלות בסוכנויות שבבעלות הקבוצה, מהפעילות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של 113,166 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח בריאות בסך של 19,012 אלפי ש"ח ובתחום ביטוח כללי בסך של 15,962 אלפי ש"ח.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. מגזר בר דיווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

סך הכל	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
13,230,204	-	-	-	1,941,359	1,715,287	9,573,558	פרמיות שהורווחו ברוטו
789,902	-	-	-	449,624	127,925	212,353	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
12,440,302	-	-	-	1,491,735	1,587,362	9,361,205	פרמיות שהורווחו בשייר
20,823,112	(21,726)	303,642	544	302,756	568,179	19,669,717	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
2,784,955	-	-	-	-	-	2,784,955	הכנסות מדמי ניהול
339,116	(137,709)*	-	323,270	74,465	13,643	65,447	הכנסות מעמלות
45,627	(4,638)	8,745	41,221	299	-	-	הכנסות אחרות
36,433,112	(164,073)	312,387	365,035	1,869,255	2,169,184	31,881,324	סך הכל הכנסות
32,005,271	(1,200)	-	-	1,654,728	1,768,072	28,583,671	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
505,388	-	-	-	277,312	107,808	120,268	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
31,499,883	(1,200)	-	-	1,377,416	1,660,264	28,463,403	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,728,446	(141,044)	-	139,725	426,402	477,880	825,483	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
938,429	(11,614)	44,753	147,806	59,358	82,123	616,003	הוצאות הנהלה וכלליות
16,561	(335)	6,030	3,343	3,686	-	3,837	הוצאות אחרות
167,100	(13,755)	173,151	3,485	1,377	183	2,659	הוצאות מימון
34,350,419	(167,948)	223,934	294,359	1,868,239	2,220,450	29,911,385	סך הכל הוצאות
730	-	-	269	146	-	315	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
2,083,423	3,875	88,453	70,945	1,162	(51,266)	1,970,254	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
508,055	-	161,361	117	74,677	54,779	217,121	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
2,591,478	3,875	249,814	71,062	75,839	3,513	2,187,375	סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

* נובע מהכנסות מעמלות שמתקבלות בסוכנויות שבבעלות הקבוצה, מהפעילות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של 103,888 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח בריאות בסך של 20,499 אלפי ש"ח ובתחום ביטוח כללי בסך של 13,322 אלפי ש"ח.

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023				
סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	
אלפי ש"ח				
8,367,162	-	-	8,367,162	פרמיות שהורווחו ברוטו
147,065	-	-	147,065	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
8,220,097	-	-	8,220,097	פרמיות שהורווחו בשייר
13,799,633	865	2,666	13,796,102	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,554,158	138,123	386,351	1,029,684	הכנסות מדמי ניהול
21,438	-	-	21,438	הכנסות מעמלות
11	-	-	11	הכנסות אחרות
23,595,337	138,988	389,017	23,067,332	סך הכל הכנסות
21,116,444	-	-	21,116,444	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
139,648	-	-	139,648	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
20,976,796	-	-	20,976,796	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
923,491	70,872	147,571	705,048	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה
676,859	70,133	207,806	398,920	הוצאות הנהלה וכלליות
3,223	3,222	-	1	הוצאות אחרות
69,924	1	13	69,910	הוצאות מימון
22,650,293	144,228	355,390	22,150,675	סך הכל הוצאות
(3,946)	-	-	(3,946)	חלק הקבוצה בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
941,098	(5,240)	33,627	912,711	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(81,375)	1,236	4,071	(86,682)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
859,723	(4,004)	37,698	826,029	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022				
סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	
אלפי ש"ח				
8,634,536	-	-	8,634,536	פרמיות שהורווחו ברוטו
271,002	-	-	271,002	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
8,363,534	-	-	8,363,534	פרמיות שהורווחו בשייר
(7,133,831)	301	762	(7,134,894)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות
1,537,509	125,981	370,870	1,040,658	הכנסות מדמי ניהול
102,844	-	-	102,844	הכנסות מעמלות
2,870,056	126,282	371,632	2,372,142	סך הכל הכנסות
907,415	-	-	907,415	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
131,998	-	-	131,998	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
775,417	-	-	775,417	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
866,588	61,762	130,599	674,227	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
591,932	57,335	185,650	348,947	הוצאות הנהלה וכלליות
3,397	3,222	-	175	הוצאות אחרות
42,076	1	5	42,070	הוצאות מימון
2,279,410	122,320	316,254	1,840,836	סך הכל הוצאות
340	-	-	340	חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
590,986	3,962	55,378	531,646	רווח לפני מסים על ההכנסה
(744,427)	(2,636)	(8,142)	(733,649)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(153,441)	1,326	47,236	(202,003)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021				
סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	
אלפי ש"ח				
9,573,558	-	-	9,573,558	פרמיות שהורוחו ברוטו
212,353	-	-	212,353	פרמיות שהורוחו על ידי מבטחי משנה
9,361,205	-	-	9,361,205	פרמיות שהורוחו בשייר
19,669,717	5,269	15,820	19,648,628	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
2,784,955	121,782	364,824	2,298,349	הכנסות מדמי ניהול
65,447	-	-	65,447	הכנסות מעמלות
31,881,324	127,051	380,644	31,373,629	סך הכל הכנסות
28,583,671	-	-	28,583,671	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
120,268	-	-	120,268	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
28,463,403	-	-	28,463,403	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
825,483	52,083	122,731	650,669	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
616,003	56,135	199,357	360,511	הוצאות הנהלה וכלליות
3,837	3,624	-	213	הוצאות אחרות
2,659	-	-	2,659	הוצאות מימון
29,911,385	111,842	322,088	29,477,455	סך הכל הוצאות
315	-	-	315	חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,970,254	15,209	58,556	1,896,489	רווח לפני מסים על ההכנסה
217,121	(325)	(699)	218,145	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
2,187,375	14,884	57,857	2,114,634	סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023					
סה"כ	ענפי חביות (אחרים)	ענפי רכוש (ואחרים) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
2,371,998	444,825	724,381	836,047	366,745	פרמיות ברוטו
611,561	114,428	483,342	7,546	6,245	פרמיות ביטוח משנה
1,760,437	330,397	241,039	828,501	360,500	פרמיות בשייר
(67,349)	(6,782)	(10,129)	(66,797)	16,359	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
1,693,088	323,615	230,910	761,704	376,859	פרמיות שהורווחו בשייר
194,398	65,639	13,073	18,973	96,713	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
100,839	16,548	84,291	-	-	הכנסות מעמלות
157	55	5	16	81	הכנסות אחרות
1,988,482	405,857	328,279	780,693	473,653	סך הכל הכנסות
1,889,591	406,778	363,914	606,504	512,395	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
422,690	124,382	283,073	3,403	11,832	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,466,901	282,396	80,841	603,101	500,563	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
473,256	90,136	166,225	168,696	48,199	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
72,355	17,475	21,164	19,087	14,629	הוצאות הנהלה וכלליות
8,380	204	148	7,787	241	הוצאות אחרות
16,753	3,842	6,107	1,181	5,623	הוצאות מימון
2,037,645	394,053	274,485	799,852	569,255	סך הכל הוצאות
781	272	31	78	400	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(48,382)	12,076	53,825	(19,081)	(95,202)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(9,930)	(3,454)	(389)	(995)	(5,092)	הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
(58,312)	8,622	53,436	(20,076)	(100,294)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
5,887,438	2,293,318	650,794	554,711	2,388,615	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2023
4,627,084	1,583,569	192,659	551,881	2,298,975	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2023

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-98% מסך הפרמיות בענפים אלו.
ענפי חביות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-86% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023**באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)**

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
סה"כ	ענפי חבויות אחרים*	ענפי רכוש ואחרים* אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
2,070,653	390,951	610,613	687,366	381,723	פרמיות ברוטו
478,663	83,558	382,888	5,110	7,107	פרמיות ביטוח משנה
1,591,990	307,393	227,725	682,256	374,616	פרמיות בשייר
(80,574)	(20,664)	604	(44,773)	(15,741)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
1,511,416	286,729	228,329	637,483	358,875	פרמיות שהורווחו בשייר
100,959	35,524	8,587	7,553	49,295	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
90,884	14,064	76,820	-	-	הכנסות מעמלות
167	62	6	13	86	הכנסות אחרות
1,703,426	336,379	313,742	645,049	408,256	סך הכל הכנסות
1,513,086	206,712	280,076	595,268	431,030	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
372,114	148,585	198,937	2,892	21,700	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,140,972	58,127	81,139	592,376	409,330	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
437,473	83,944	159,921	148,132	45,476	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
60,054	14,644	16,449	15,774	13,187	הוצאות הנהלה וכלליות
2,580	499	368	1,106	607	הוצאות אחרות
8,513	1,314	5,085	307	1,807	הוצאות מימון
1,649,592	158,528	262,962	757,695	470,407	סך הכל הוצאות
(593)	(219)	(23)	(46)	(305)	חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
53,241	177,632	50,757	(112,692)	(62,456)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(313,379)	(115,972)	(11,861)	(24,565)	(160,981)	הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
(260,138)	61,660	38,896	(137,257)	(223,437)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
5,464,576	2,163,824	513,268	510,286	2,277,198	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2022
4,322,962	1,447,435	178,495	508,455	2,188,577	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2022

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-98% מסך הפרמיות בענפים אלו.
ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-88% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023**באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)**

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
סה"כ	ענפי חביות אחרים	ענפי רכוש ואחרים אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
1,871,905	378,937	563,484	574,119	355,365	פרמיות ברוטו
461,687	113,972	336,994	3,954	6,767	פרמיות ביטוח משנה
1,410,218	264,965	226,490	570,165	348,598	פרמיות בשייר שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
81,517	(1,500)	26,855	33,820	22,342	
1,491,735	263,465	253,345	603,985	370,940	פרמיות שהורווחו בשייר
302,756	110,056	13,690	24,750	154,260	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
74,465	13,676	60,781	8	-	הכנסות מעמלות
299	108	15	24	152	הכנסות אחרות
1,869,255	387,305	327,831	628,767	525,352	סך הכל הכנסות
1,654,728	370,910	210,893	532,784	540,141	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
277,312	133,256	129,095	2,957	12,004	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,377,416	237,654	81,798	529,827	528,137	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
426,402	79,108	154,784	148,213	44,297	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
59,358	15,079	16,933	15,942	11,404	הוצאות הנהלה וכלליות
3,686	693	592	1,490	911	הוצאות אחרות
1,377	905	(993)	218	1,247	הוצאות (הכנסות) מימון
1,868,239	333,439	253,114	695,690	585,996	סך הכל הוצאות
146	53	7	12	74	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,162	53,919	74,724	(66,911)	(60,570)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
74,677	27,738	3,732	6,234	36,973	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
75,839	81,657	78,456	(60,677)	(23,597)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
5,431,708	2,166,558	585,878	443,489	2,235,783	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2021
4,318,643	1,527,918	188,192	442,192	2,160,341	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2021

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-98% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חביות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-87% מסך הפרמיות בענפים אלו.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023

סך הכל	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
1,216,254	-	678,243	107,076	168,469	-	262,466
2,204,801	(66,594)	-	-	213,104	564,013	1,494,278
19,097	-	500	5,668	3,652	-	9,277
8,972,287	-	-	-	-	210,669	8,761,618
1,139,438	-	206,826	-	186,051	67,807	678,754
1,548,933	-	-	-	1,260,354	120,431	168,148
588,292	-	-	-	410,255	33,645	144,392
116,891,056	-	-	-	-	2,678,492	114,212,564
16,029,352	-	6,827,826	24,528	2,309,624	1,220,695	5,646,679
27,064,566	(49,029)	51,583	2,466	718,961	587,430	25,753,155
258,555	-	60,785	1	16,066	35,687	146,016
6,525,682	-	1,672,325	2,505	827,381	783,513	3,239,958
49,878,155	(49,029)	8,612,519	29,500	3,872,032	2,627,325	34,785,808
16,580,074	-	-	-	-	389,300	16,190,774
2,888,671	-	554,214	204,529	541,792	125,118	1,463,018
2,335,050	(1,838,786)	1,719,353	239,396	250,507	581,622	1,382,958
204,262,108	(1,954,409)	11,771,655	586,169	6,906,216	7,398,422	179,554,055
143,126,392	-	-	-	-	3,076,308	140,050,084

נכסים

נכסים בלתי מוחשיים
הוצאות רכישה נדחות
השקעות בחברות כלולות
נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
נדל"ן להשקעה - אחר
נכסי ביטוח משנה
פרמיות לגביה
השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
השקעות פיננסיות אחרות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
נכסים אחרים

סך כל הנכסים

סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

התחייבויות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
התחייבויות פיננסיות
התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

סך הכל	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
1,089,292	-	562,264	91,764	169,576	-	265,688
2,119,934	(63,962)	-	-	195,578	582,641	1,405,677
27,682	-	6,288	5,675	3,924	-	11,795
8,130,455	-	-	-	-	182,576	7,947,879
968,058	-	157,008	-	167,335	52,107	591,608
1,401,663	-	-	-	1,141,614	99,165	160,884
764,520	-	-	-	419,025	60,737	284,758
110,151,377	-	-	-	-	2,406,151	107,745,226
15,785,224	-	7,773,005	9,860	2,215,583	1,148,576	4,638,200
26,470,459	(48,077)	73,436	1,954	719,957	606,418	25,116,771
243,687	-	52,234	1	13,626	56,275	121,551
5,151,632	-	1,332,677	2,782	655,122	465,599	2,695,452
47,651,002	(48,077)	9,231,352	14,597	3,604,288	2,276,868	32,571,974
14,715,486	-	-	-	-	330,448	14,385,038
3,934,055	-	1,468,982	105,825	353,124	139,396	1,866,728
5,316,183	(1,654,939)	1,912,418	274,743	116,359	409,954	4,257,648
196,269,707	(1,766,978)	13,338,312	492,604	6,170,823	6,540,043	171,494,903
136,578,704	-	-	-	-	2,809,824	133,768,880

נכסים

נכסים בלתי מוחשיים
הוצאות רכישה נדחות
השקעות בחברות כלולות
נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
נדל"ן להשקעה - אחר
נכסי ביטוח משנה
פרמיות לגביה
השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
השקעות פיננסיות אחרות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
נכסים אחרים

סך כל הנכסים

סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

התחייבויות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
התחייבויות פיננסיות
התחייבויות אחרות

סך כל ההתחייבויות

באור 4 - נכסים בלתי מוחשיים
א. הרכב

מוניטין	הפרשים מקוריים המיוחסים לשווי תיקי ביטוח	דמי ניהול עתידיים	תוכנות מחשב אלפי ש"ח	תיק לקוחות	אחר	סך הכל
646,959	741,047	139,890	2,010,887	81,115	17,407	3,637,305
-	1,298	-	218,053	-	-	219,351
-	-	-	(18,516)	-	-	(18,516)
646,959	742,345	139,890	2,210,424	81,115	17,407	3,838,140
-	10,451	-	232,884	-	-	243,335
-	-	-	(19,463)	-	-	(19,463)
646,959	752,796	139,890	2,423,845	81,115	17,407	4,062,012
156,838	739,774	125,791	1,550,512	77,429	15,574	2,665,918
-	861	3,224	92,950	2,580	603	100,218
-	-	-	(17,288)	-	-	(17,288)
156,838	740,635	129,015	1,626,174	80,009	16,177	2,748,848
-	1,239	3,222	101,429	1,106	603	107,599
-	-	-	(10,689)	-	-	(10,689)
156,838	741,874	132,237	1,716,914	81,115	16,780	2,845,758
490,121	10,922	7,653	706,931	-	627	1,216,254
490,121	1,710	10,875	584,250	1,106	1,230	1,089,292

עלות

יתרה ליום 1 בינואר 2022
רכישות ופיתוח עצמי⁽¹⁾
גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022
רכישות ופיתוח עצמי⁽¹⁾
גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2023

הפחתה שנצברה והפסדים מירידות ערך שנצברו

יתרה ליום 1 בינואר 2022
הפחתה שהוכרה במהלך השנה
גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022
הפחתה שהוכרה במהלך השנה
גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2023

ערך בספרים נטו

ביום 31 בדצמבר 2023

ביום 31 בדצמבר 2022

⁽¹⁾ בגין תוכנות מחשב נכללו סכומים בגין פיתוח עצמי בשנים 2022 ו-2023 בסך של כ-185 מיליון ש"ח ובסך של כ-193 מיליון ש"ח, בהתאמה.

ב. בחינת ירידת ערך של נכסים לא מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר

לצורך בחינת ירידת הערך של המוניטין ליום 31 בדצמבר 2023 הוקצה המוניטין ליחידות מניבות המזומנים הבאות: פנסיה, גמל, ביטוח כללי וסוכנויות ביטוח.

להלן הערך בספרים של המוניטין שהוקצה ליחידות מניבות המזומנים הבאות:

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
190,866	190,866	פנסיה
63,621	63,621	גמל
168,470	168,470	ביטוח כללי
67,164	67,164	סוכנויות ביטוח
<u>490,121</u>	<u>490,121</u>	

לצורך בחינת ירידת הערך של המוניטין נבחן הסכום בר ההשבה של היחידה מניבת המזומנים לה הוקצה המוניטין ביחס לערכה בספרים. ככל שהסכום בר ההשבה של היחידה מניבת המזומנים עולה על ערכה בספרים, היחידה והנכסים שהוקצו לה יחשבו כבלתי פגומים בערכם.

סכום בר ההשבה של יחידת הפנסיה נקבע על בסיס תחזית הכנסות בניכוי הוצאות צפויות מתיק הפנסיה הקיים על בסיס הערך הגלום של תיק זה, בהתאמה לשיעורי היוון ותשואה כלכליים. ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות בין היתר הנחות בגין שיעורי דמי הניהול הצפויים, ביטולים, הוצאות תפעול, עמלות ותשואות תיק ההשקעות, הנקבעות מדי שנה על-ידי הנהלת הקבוצה על-פי הסביבה העסקית ורמת התחרות בענף, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

ליום 31 בדצמבר 2023 וליום 31 בדצמבר 2022, נמצא כי סכום בר ההשבה של יחידת הפנסיה עולה על הערך בספרים.

סכום בר ההשבה של יחידת הגמל התבסס על שווי השימוש שלה ונקבע על בסיס אומדן תזרימי המזומנים העתידי הנגזר ממכלול הפעילויות של היחידה.

ליום 31 בדצמבר 2023 וליום 31 בדצמבר 2022, נמצא כי סכום בר ההשבה של יחידת הגמל עולה על הערך בספרים אשר מורכב בעיקר ממוניטין, דמי ניהול עתידיים והוצאות רכישה נדחות, לפיכך לא הוכר הפסד מירידת ערך.

סכום בר ההשבה של יחידת הביטוח הכללי התבסס על שווי השימוש שלה ונקבע על בסיס אומדן תזרימי המזומנים העתידיים של ענפי הביטוח הכללי.

ליום 31 בדצמבר 2023 וליום 31 בדצמבר 2022, נמצא כי סכום בר ההשבה של יחידת הביטוח הכללי עולה על הערך בספרים.

סכום בר ההשבה של יחידות סוכנויות הביטוח התבסס על שווי השימוש שלהן ונקבע על בסיס אומדן תזרימי המזומנים העתידיים בכל יחידה.

ליום 31 בדצמבר 2023 וליום 31 בדצמבר 2022, נמצא כי סכום בר ההשבה של יחידות סוכנויות הביטוח עולה על הערך בספרים.

ירידות הערך נכללות בסעיף הוצאות אחרות.

מדידות השווי ההוגן מסווגות ברמה 3 בהיררכיית השווי ההוגן. להגדרת הרמות השונות בהיררכיה ראה באור 7.ח.2 בדבר קביעת השווי ההוגן.

באור 4 - נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

ב. בחינת ירידת ערך של נכסים לא מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר (המשך)

הנחות המפתח ששימשו בחישוב הסכום בר ההשבה

חישוב ברות ההשבה של יחידת הפנסיה מתבסס בין היתר על ההנחות העיקריות הבאות:

תשואה עתידית על הנכסים לפי שקלול של אג"ח מיועדות ונכסים מובטחי תשואה יחד עם תשואה של השקעות לפי כ-4% (בשנת 2022 כ-4%).

שיעור ריבית היוון ריאלי לאחר מס כ-9% (בשנת 2022 כ-9%).

חישוב סכום בר ההשבה של יחידת הגמל מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:

שיעור ריבית היוון ריאלי לאחר מס כ-9.1% (בשנת 2022 כ-9.1%). שיעור זה נקבע בהתבסס על מודל W.A.C.C, על בסיס פרמטרים האופייניים לפעילות מסוג זה.

שיעור צמיחה ריאלי לטווח ארוך כ-1% (בשנת 2022 כ-1%). שיעור זה נקבע בהתבסס על שיעור הצמיחה הממוצע לטווח ארוך המקובל בפעילות מסוג זה.

תחזית תזרים המזומנים נבנתה לתקופה של 5 שנים.

חישוב סכום בר ההשבה של יחידת הביטוח הכללי מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:

שיעור ריבית היוון נומינלי לאחר מס כ-11.8% (בשנת 2022 כ-11.7%), תחזית תזרים המזומנים נבנתה לתקופה של חמש שנים, יחס נזק כולל בענפי הביטוח הכללי השונים של כ-83%-132% (בשנת 2022 כ-85%-137%), שיעור צמיחת פרמיות ברוב שנות התחזית בענפי הביטוח הכללי השונים כ-3% (בשנת 2022 כ-3%), שיעור צמיחה נומינלי של הרווח הביטוחי הנקי לטווח ארוך כ-3% (בשנת 2022 כ-3%).

חישוב סכום בר ההשבה של יחידות סוכנויות הביטוח מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:

ממוצע שיעור הריבית להיוון לאחר מס כ-12% (בשנת 2022 כ-12%), ושיעור הצמיחה לטווח ארוך בעיקר כ-0%-1.5% (בשנת 2022 כ-0%-1.5%).

שיעורים אלה נקבעו על בסיס פרמטרים האופייניים לפעילות מסוג זה.

באור 5 - הוצאות רכישה נדחות

א. הרכב

ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
998,651	947,807
357,097	493,304
<u>1,355,748</u>	<u>1,441,111</u>
568,608	550,586
195,578	213,104
<u>2,119,934</u>	<u>2,204,801</u>

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:
 ביטוח חיים
 פנסיה וגמל

ביטוח בריאות
 ביטוח כללי

ב. התנועה בהוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח ובביטוח בריאות

סה"כ	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח		
		אלפי ש"ח	פנסיה וגמל	סה"כ
1,833,938	558,413	1,275,525	258,624	1,016,901
339,748	84,248	255,500	131,289	124,211
181,900	52,554	129,346	29,834	99,512
<u>521,648</u>	<u>136,802</u>	<u>384,846</u>	<u>161,123</u>	<u>223,723</u>
286,246	106,131	180,115	62,650	117,465
144,984	20,476	124,508	-	124,508
1,924,356	568,608	1,355,748	357,097	998,651
384,957	72,273	312,684	185,417	127,267
193,506	52,484	141,022	34,700	106,322
<u>578,463</u>	<u>124,757</u>	<u>453,706</u>	<u>220,117</u>	<u>233,589</u>
303,229	109,212	194,017	83,910	110,107
207,893	33,567	174,326	-	174,326
<u>1,991,697</u>	<u>550,586</u>	<u>1,441,111</u>	<u>493,304</u>	<u>947,807</u>

יתרה ליום 1 בינואר 2022

תוספות
 עמלות רכישה
 הוצאות רכישה אחרות
 סך כל התוספות

הפחתה שוטפת
 הפחתה בגין ביטולים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

תוספות
 עמלות רכישה
 הוצאות רכישה אחרות
 סך כל התוספות

הפחתה שוטפת
 הפחתה בגין ביטולים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2023

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023**באור 6 - רכוש קבוע**

א. הרכב ותנועה

<u>שנת 2023</u>						
סה"כ	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	כלי רכב	מחשבים ותוכנה	קרקע ובנייני משרדים	
אלפי ש"ח						
<u>עלות</u>						
1,617,539	19,172	189,790	46,606	211,353	1,150,618	עלות ליום 1 בינואר 2023
95,541	6,441	8,508	34,455	20,195	25,942	תוספות במשך השנה (*)
9,380	-	-	-	-	9,380	הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר (ראה ג להלן)
(28,191)	-	(3,412)	(18,632)	(3,183)	(2,964)	גריעות במשך השנה
<u>1,694,269</u>	<u>25,613</u>	<u>194,886</u>	<u>62,429</u>	<u>228,365</u>	<u>1,182,976</u>	עלות ליום 31 בדצמבר 2023
<u>פחת שנצבר</u>						
376,997	10,782	151,233	25,343	163,688	25,951	פחת שנצבר ליום 1 בינואר 2023
76,497	1,161	6,681	19,150	12,887	36,618	תוספות במשך השנה (*)
(26,768)	-	-	-	-	(26,768)	הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר
(27,490)	-	(3,277)	(18,166)	(3,168)	(2,879)	גריעות במשך השנה
<u>399,236</u>	<u>11,943</u>	<u>154,637</u>	<u>26,327</u>	<u>173,407</u>	<u>32,922</u>	פחת שנצבר ליום 31 בדצמבר 2023
<u>1,295,033</u>	<u>13,670</u>	<u>40,249</u>	<u>36,102</u>	<u>54,958</u>	<u>1,150,054</u>	עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2023
(*) מזה בגין נכס זכות שימוש						
			<u>33,994</u>	<u>19,624</u>	תוספות לעלות במשך השנה	
			<u>19,061</u>	<u>9,810</u>	פחת השנה	
			<u>35,594</u>	<u>89,770</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2023	

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023**באור 6 - רכוש קבוע (המשך)**

א. הרכב ותנועה (המשך)

שנת 2022

סה"כ	שיפורים במושכר	צידוד וריהוט משרדי	כלי רכב	מחשבים ותוכנה	קרקע ובנייני משרדים	
אלפי ש"ח						
עלות						
1,581,722	17,340	201,298	59,310	203,346	1,100,428	עלות ליום 1 בינואר 2022
68,180	2,880	3,619	12,563	13,886	35,232	תוספות במשך השנה (*)
17,776	-	-	-	-	17,776	שערוך נכסים שהועברו לנדל"ן להשקעה
(37,326)	-	-	-	-	(37,326)	העברה לנדל"ן להשקעה
48,007	-	-	-	-	48,007	הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר (ראה ג להלן)
(60,820)	(1,048)	(15,127)	(25,267)	(5,879)	(13,499)	גריעות במשך השנה
<u>1,617,539</u>	<u>19,172</u>	<u>189,790</u>	<u>46,606</u>	<u>211,353</u>	<u>1,150,618</u>	עלות ליום 31 בדצמבר 2022
פחת שנצבר						
400,122	10,452	159,044	32,684	157,888	40,054	פחת שנצבר ליום 1 בינואר 2022
74,026	1,352	6,687	17,603	11,613	36,771	תוספות במשך השנה (*)
(12,080)	-	-	-	-	(12,080)	העברה לנדל"ן להשקעה
(26,006)	-	-	-	-	(26,006)	הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר
(59,065)	(1,022)	(14,498)	(24,944)	(5,813)	(12,788)	גריעות במשך השנה
<u>376,997</u>	<u>10,782</u>	<u>151,233</u>	<u>25,343</u>	<u>163,688</u>	<u>25,951</u>	פחת שנצבר ליום 31 בדצמבר 2022
<u>1,240,542</u>	<u>8,390</u>	<u>38,557</u>	<u>21,263</u>	<u>47,665</u>	<u>1,124,667</u>	עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2022
(*) מזה בגין נכס זכות שימוש						
			<u>12,506</u>	<u>31,024</u>	תוספות לעלות במשך השנה	
			<u>17,549</u>	<u>9,035</u>	פחת השנה	
			<u>21,058</u>	<u>79,981</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	

באור 6 - רכוש קבוע (המשך)

ב. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כרכוש קבוע

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
1,044,686	1,060,284	בבעלות
79,981	89,770	בחכירה
<u>1,124,667</u>	<u>1,150,054</u>	

ג. החברה התקשרה עם מעריכי שווי חיצוניים מוסמכים בלתי תלויים, על מנת לקבוע את השווי ההוגן של הקרקע והמבנים אשר בבעלותה. השווי ההוגן נאמד בחודש דצמבר 2023.

עקב השימוש במודל ההערכה מחדש, נוצרה קרן הערכה מחדש שיתרתה ליום 31 בדצמבר 2023 הינה 539,189 אלפי ש"ח לאחר הפחתה ולפני מס (ליום 31 בדצמבר 2022 - 514,262 אלפי ש"ח לאחר הפחתה ולפני מס). השינוי בקרן ההערכה מחדש במהלך השנה הסתכם לסך של 24,927 אלפי ש"ח לאחר הפחתה ולפני מס (שנת 2022 - 63,643 אלפי ש"ח לאחר הפחתה ולפני מס).

לפרטים נוספים ראה באור 2.ט.1.

אם הקרקע והמבנים היו נמדדים תוך שימוש במודל העלות, ערכיהם בדוחות הכספיים היו כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
727,150	735,359	עלות
198,204	215,697	פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך שנצברו
<u>528,946</u>	<u>519,662</u>	עלות מופחתת

השווי ההוגן של הקרקע והמבנים נאמד בהתבסס על השוואה לעסקאות של נכסים דומים שנערכו לאחרונה בשוק הנדל"ן ביחס לנדל"ן דומה במאפייניו ולרבות מיקום, מצב פיסי, ייעוד וכדומה, במידה שקיימות עסקאות כאלו. לעיתים, השווי ההוגן נאמד תוך שימוש בטכניקת היוון הכנסות: מודל הערכת השווי מבוסס על הערך הנוכחי של אומדן התזרים התפעולי מהשכרה הנובע מהנכס.

ד. מידע נוסף

בקבוצה קיימים נכסים שהופחתו במלואם ועדיין מופעלים. עלותם המקורית של הנכסים כאמור ליום 31 בדצמבר 2023 הינה בסך של כ-234 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2022 כ-244 מיליון ש"ח).

בשנת 2023 גרעה הקבוצה רכוש קבוע שהופחת במלואו ושאינו משמש את הקבוצה, אשר עלותו המקורית הינה כ-25 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2022 כ-55 מיליון ש"ח).

ה. גילויים עבור עסקאות חכירה בהן החברה מהווה חוכר

לחברה הסכמי חכירה הכוללים חכירות של מבנים, קרקעות ורכבים, אשר משמשים לצורך קיום הפעילות השוטפת של החברה. הסכמי החכירות של המבנים הינם לתקופה הנעה בין 3 ל-20 שנים, בעוד הסכמי החכירות של רכבים הינם לתקופה של כ-3 שנים.

חלק מהסכמי החכירה שבהם התקשרה החברה כוללים אופציות הארכה ו/או ביטול.

פירוטים בדבר עסקאות חכירה

ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	

2,611	4,285
26,837	30,678

הוצאות ריבית בגין התחייבויות חכירה
סך תזרים מזומנים שלילי עבור חכירות

אופציות הארכה וביטול

לחברה הסכמי חכירה הכוללים הן אופציות הארכה והן אופציות ביטול. אופציות אלה מקנות לחברה גמישות בניהול עסקאות החכירה והתאמה לצרכים העסקיים של החברה.

החברה מפעילה שיקול דעת משמעותי בבחינה האם ודאי באופן סביר כי אופציות הארכה וביטול ימומשו.

למידע בדבר התחייבויות חכירה ראה באור 24.

באור 7 - השקעות בחברות מוחזקות

א. פרטים בדבר חברות בנות

להלן רשימה של החברות הבנות העיקריות של הקבוצה:

זכויות בעלות של הקבוצה בחברה הבת לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		מיקום עיקרי של פעילות החברה	
2022	2023		
%			
100	100	ישראל	מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ
100	100	ישראל	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ
100	100	ישראל	מבטח סיימון סוכנויות לביטוח בע"מ
100	100	ישראל	שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ
100	100	ישראל	שחם אורלן סוכנויות לביטוח בע"מ
73.28	73.28	ישראל	סוכנויות פלפורס ביטוח בע"מ
100	100	ישראל	אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ

ב. פרטים בדבר חברות כלולות

1. הרכב ההשקעה בחברות כלולות

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
25,676	19,899	עלות המניות
2,006	(802)	חלק הקבוצה ברווחים ובקרנות הון שנצברו ממועד הרכישה, בניכוי דיבידנדים
<u>27,682</u>	<u>19,097</u>	

2. חלק הקבוצה בתוצאות הפעולות של החברות הכלולות

הנתונים המוצגים הינם בהתאם לשיעורי ההחזקה בחברות הכלולות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
730	435	(2,281)	חלק הקבוצה ברווח (הפסד) הנקי
(527)	2,036	361	חלק הקבוצה ברווח (הפסד) כולל אחר

נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה						
סה"כ		מושכר למשרדים ואחר		מושכר למסחר		
2022	2023	2022	2023	2022	2023	
אלפי ש"ח						
7,293,737	8,130,455	5,594,221	6,311,624	1,699,516	1,818,831	יתרה ליום 1 בינואר
						<u>תוספות במשך השנה</u>
83,053	482,670	77,177	481,651	5,876	1,019	רכישות
176,470	205,181	139,626	202,303	36,844	2,878	עלויות והוצאות שהונו
259,523	687,851	216,803	683,954	42,720	3,897	סך הכל תוספות
						<u>גריעות במהלך השנה</u>
-	-	-	-	-	-	סך הכל גריעות
577,195	153,981	500,600	126,549	76,595	27,432	שינויים בשווי הוגן (שלא מומשו)
<u>8,130,455</u>	<u>8,972,287</u>	<u>6,311,624</u>	<u>7,122,127</u>	<u>1,818,831</u>	<u>1,850,160</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר

נדל"ן להשקעה - אחר						
סה"כ		מושכר למשרדים ואחר		מושכר למסחר		
2022	2023	2022	2023	2022	2023	
אלפי ש"ח						
730,272	968,058	547,993	764,917	182,279	203,141	יתרה ליום 1 בינואר
						<u>תוספות במשך השנה</u>
94,515	122,431	79,806	121,994	14,709	437	רכישות
28,558	39,197	27,792	38,375	766	822	עלויות והוצאות שהונו
25,246	-	25,246	-	-	-	העברה מרכוש קבוע
148,319	161,628	132,844	160,369	15,475	1,259	סך הכל תוספות
						<u>גריעות במהלך השנה</u>
-	-	-	-	-	-	סך הכל גריעות
89,467	9,752	84,080	6,267	5,387	3,485	שינויים בשווי הוגן (שלא מומשו)
<u>968,058</u>	<u>1,139,438</u>	<u>764,917</u>	<u>931,553</u>	<u>203,141</u>	<u>207,885</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר

ב. כסי הנדל"ן להשקעה נמדדים בשווי הוגן ומסווגים לרמה 3 במדרג השווי ההוגן.

יחסי הגומלין בין הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה ומדידת השווי ההוגן	הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה	טכניקות הערכה לקביעת השווי ההוגן	סוג הנכס
<p>אומדן השווי ההוגן יגדל אם:</p> <ul style="list-style-type: none"> שווי השוק של תשלומי שכירות יגדל. שיעור היוון של תזרימי המזומנים יקטן. שיעור ההיוון של תזרימי המזומנים יקטן. 	<ul style="list-style-type: none"> שווי שוק של תשלומי שכירות. שיעור היוון של תזרימי המזומנים (5% עד 10%, ממוצע משוקלל 6.6% בשנת 2023 ו-4.5% עד 10%, ממוצע משוקלל 6.5% בשנת 2022). 	<p>השווי ההוגן נאמד תוך שימוש בטכניקת היוון הכנסות: מודל הערכת השווי מבוסס על הערך הנוכחי של אומדן התזרים התפעולי מהשכרה הנובע מהנכס. הערכת שווי הנדל"ן מתבססת על תזרימי המזומנים השנתיים נטו לפני מס, המהווים בשיעור היוון המשקף את הסיכונים הספציפיים הגלומים בהם. כאשר קיימים בפועל הסכמי שכירות, אשר התשלומים בגינם שונים מדמי שכירות ראויים, מבוצעות התאמות בכדי לשקף את תשלומי השכירות בפועל בתקופת החוזה או לחילופין קביעת שיעור היוון המשקף את הסיכון הספציפי.</p> <p>הערכות השווי מתחשבות בסוג הדיירים הנמצאים בפועל בנכס המושכר או האחראים למילוי התחייבויות השכירות או אלה העשויים להיות במושכר לאחר השכרת מושכר פנוי (הפחתה בשיעור ההיוון למושכרים כדוגמת גוף ממשלתי, גוף מוסדי, שוכרים בעלי עורף פיננסי חזק במיוחד), וכן הערכה כללית לגבי יתרת אורך החיים הכלכלי של הנכס, באותם מקומות שבהם פרמטרים אלו רלוונטיים.</p> <p>לעיתים, השווי ההוגן נקבע בהתבסס על השוואה לעסקאות של נכסים דומים שנערכו לאחרונה בשוק הנדל"ן ביחס לנדל"ן דומה במאפייניו ולרבות מיקום, מצב פיסי, ייעוד וכדומה, במידה שקיימות עסקאות כאלו, ולעיתים מתבצע שילוב בין השוואת עסקאות של נכסים דומים לטכניקת היוון הכנסות.</p> <p>כמו-כן, ישנם נכסים בהם קיים פוטנציאל תכנוני מובהק עקב אישור תכנית בניין עיר חדשה או כנובע מתכנית בניין עיר חדשה המצויה בשלבי אישור מתקדמים ובהם כולל שווי ההוגן של הנכס את התרומה הכלכלית החיובית הנובעת מהפוטנציאל האמור.</p> <p>השווי ההוגן של נכסים בהקמה נאמד בטכניקת "השווי השיורי" (Residual Value), דהיינו חילוף שווי הנכס במצבו משווי לאחר השלמת בנייתו, בניכוי רווח יזמי ראוי ובניכוי יתרת עלות ההקמה על פי תקציב.</p>	<p>נכסים להשכרה למטרת מסחר/משרדים ואחר</p>

באור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ד. ניתוח רגישות

שיעור ההיוון מהווה אומדן משמעותי בקביעת השווי ההוגן משום ששינוי בו ישפיע באופן מהותי על השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה. יחד עם זאת, יצוין כי שינוי בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה עבור חלק מחוזי הביטוח (חוזים תלויי תשואה) אינו משפיע במלואו על הרווח וההפסד של הקבוצה מכיוון שלגביהם עיקר השינוי בשווי נזקף לזכויות עמיתים.

בניתוח רגישות להלן מוצגת ההשפעה של שינוי בשיעור ההיוון בנכסים הנאמדים בגישת היוון הכנסות (מרבית הנכסים) בשיעורים המפורטים (הניתוח להלן אינו כולל נכסים ששוים ההוגן נאמד בגישות אחרות כמפורט בסעיף ג לעיל):

גידול (קיטון) ברווח והפסד לפני מס		גידול (קיטון) בשווי ההוגן ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	2022	2023	
אלפי ש"ח				
(47,800)	(35,185)	(572,162)	(504,785)	עליה של 0.5%
55,589	41,572	667,267	597,770	ירידה של 0.5%

ה. תהליכי הערכה המיושמים בחברה

השווי של נדל"ן להשקעה נקבע על בסיס הערכות שווי שבוצעו על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים, בעלי כישורים מקצועיים מתאימים ובעלי ניסיון עדכני לגבי מיקום וסוג הנכס המוערך. הערכות השווי נבחנות על ידי הגורמים הרלוונטיים בחברה.

ו. התקשרויות לרכישת נדל"ן להשקעה

לעניין התקשרויות לרכישת נדל"ן להשקעה, ראה באור 2.39.ג.

ז. הסדרי חכירה תפעולית

לפרטים בדבר הסדרי חכירה תפעולית בהם הקבוצה משמשת כמחכיר והמסווגים כנדל"ן להשקעה, ראה באור 2.39.ה.

ח. הכנסות שכירות והוצאות תפעוליות שהוכרו בדוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
443,458	484,950	525,938	הכנסות שכירות מנדל"ן להשקעה הוצאות תפעוליות ישירות*
(62,826)	(72,839)	(57,091)	
<u>380,632</u>	<u>412,111</u>	<u>468,847</u>	

(* הוצאות תפעוליות ישירות הנובעות מנדל"ן להשקעה אשר לא הפיק הכנסות שכירות במהלך התקופה אינן מהותיות.)

ט. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כנדל"ן להשקעה

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
4,648,160	5,012,812	בבעלות
4,450,353	5,098,913	בחכירה מהוונת
<u>9,098,513</u>	<u>10,111,725</u>	

חלק מזכויות הבעלות וזכויות החכירה טרם נרשמו על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין וברשות מקרקעי ישראל, לפי העניין, לרוב בשל הסדרי רישום טכניים.

באור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ט. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כנדל"ן להשקעה (המשך)

יתרת תקופות החכירה בשנים:

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
147,280	147,490	עד 15 שנה
1,292,798	1,857,611	16-50 שנה
3,010,275	3,093,812	מעל 50 שנה
<u>4,450,353</u>	<u>5,098,913</u>	סה"כ בחכירה

באור 9 - חייבים ויתרות חובה

א. הרכב

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
55,758	35,176	מוסדות ורשויות ממשלתיות
44,515	40,323	הכנסות לקבל
54,260	63,363	הוצאות מראש
34,603	975	עובדים
6,989	8,536	מקדמות לספקים
3,371,508	576,368	חייבים בגין ניירות ערך
4,709	3,433	מקדמות על חשבון עמלות לסוכני ביטוח
103,939	133,257	חברות ביטוח ותווכני ביטוח
240,666	106,826	אחרים
(779)	(984)	בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
<u>3,916,168</u>	<u>967,273</u>	סך הכל חייבים ויתרות חובה

ראה פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לביסי הצמדה במסגרת באור 37.ג.

ב. הפרשה לחובות מסופקים

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
(1,817)	(779)	יתרה ליום 1 בינואר
1,038	(205)	שינוי בהפרשה בתקופה
<u>(779)</u>	<u>(984)</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר

באור 10 - פרמיות לגביה

א. הרכב

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
774,113	597,786	פרמיות לגביה *
(9,593)	(9,494)	בניכוי הפרשה לחובות מסופקים
764,520	588,292	סך הכל פרמיות לגביה
228,402	264,785	כולל המחאות לגביה והוראות קבע *

לעניין תנאי ההצמדה של הפרמיה לגביה ראה באור 37.ג.

ב. גיול

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
551,603	388,755	פרמיה לגביה שערכה לא נפגם: *
		ללא פיגור **
		<u>בפיגור</u>
54,377	43,387	מתחת ל-90 ימים
37,366	38,782	בין 90 ל-180 ימים
118,851	115,340	מעל 180 ימים
762,197	586,264	סך הכל פרמיה לגביה שערכה לא נפגם
2,323	2,028	פרמיה לגביה שערכה נפגם
764,520	588,292	סך הכל פרמיה לגביה

* כולל סכום של 144,392 אלפי ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2022 - 284,758 אלפי ש"ח) חובות בפיגור במגזר ביטוח חיים. חובות אלה מגובים בעיקרם בערך הפדיון של הפוליסה.

** הירידה ביתרת הפרמיה לגביה התרכזה בעיקרה מהקדמת הגביה השוטפת.

ג. התנועה בהפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיות לגביה

2022	2023	
אלפי ש"ח		
(9,308)	(9,593)	יתרה ליום 1 בינואר
(285)	99	שינוי בהפרשה בתקופה
(9,593)	(9,494)	יתרה ליום 31 בדצמבר

א. פירוט הנכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
8,130,455	8,972,287	נדל"ן להשקעה
		<u>השקעות פיננסיות</u>
27,460,130	26,397,493	נכסי חוב סחירים
17,432,050	17,195,281	נכסי חוב שאינם סחירים *
24,870,950	25,981,430	מניות
40,388,247	47,316,852	השקעות פיננסיות אחרות
110,151,377	116,891,056	סך הכל השקעות פיננסיות
14,715,486	16,580,074	מזומנים ושווי מזומנים
3,581,386	682,975	אחר **
136,578,704	143,126,392	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
37,998	28,415	* מתוכם נכסי חוב הנמדדים בעלות מופחתת
41,515	29,731	שווי הוגן של נכסי חוב הנמדדים בעלות מופחתת

** היתרה כוללת בעיקר יתרת חייבים בגין ניירות ערך, ראה באור 9.

לעניין החשיפה בגין נכסי פוליסות תלויות תשואה ראה באור 1.ב.37.

לעניין פרטים בדבר הצמדה על נכסי חוב ראה באור 1.ד.37.

לעניין ציטוטי המחיר ושיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים ראה באור 1.12.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 11 - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

להלן ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

ליום 31 בדצמבר 2023			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
26,397,493	-	5,029,711	21,367,782
17,166,866	6,286,184	10,880,682	-
25,981,430	4,653,449	-	21,327,981
47,316,852	25,510,612	2,876,971	18,929,269
<u>116,862,641</u>	<u>36,450,245</u>	<u>18,787,364</u>	<u>61,625,032</u>
<u>29,731</u>	<u>-</u>	<u>29,731</u>	<u>-</u>

השקעות פיננסיות
 נכסי חוב סחירים
 נכסי חוב שאינם סחירים
 מניות
 השקעות פיננסיות אחרות
 סך הכל השקעות פיננסיות
 נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (11 א' לעיל)

ליום 31 בדצמבר 2022			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
27,460,130	-	6,795,284	20,664,846
17,394,052	6,751,267	10,642,785	-
24,870,950	4,869,736	-	20,001,214
40,388,247	20,921,038	1,018,942	18,448,267
<u>110,113,379</u>	<u>32,542,041</u>	<u>18,457,011</u>	<u>59,114,327</u>
<u>41,515</u>	<u>-</u>	<u>41,515</u>	<u>-</u>

השקעות פיננסיות
 נכסי חוב סחירים
 נכסי חוב שאינם סחירים
 מניות
 השקעות פיננסיות אחרות
 סך הכל השקעות פיננסיות
 נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (11 א' לעיל)

ג. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות		נכסי חוב שאינם סחירים
	אלפי ש"ח		
32,542,041	20,921,038	4,869,736	6,751,267
2,446,366	2,093,285	(339,453)	692,534
(2,374,489)	(1,805,095)	(149,869)	(419,525)
5,763,189	4,705,689	397,677	659,823
(535,070)	(404,305)	(124,642)	(6,123)
(1,500,693)	-	-	(1,500,693)
108,901	-	-	108,901 (**)
<u>36,450,245</u>	<u>25,510,612</u>	<u>4,653,449</u>	<u>6,286,184</u>
<u>2,345,841</u>	<u>2,070,898</u>	<u>(352,662)</u>	<u>627,605</u>

יתרה ליום 1 בינואר 2023
 סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו: ברווח והפסד*
 תקבולי ריבית ודיבידנד
 השקעות מימושים
 פדיונות העברות אל רמה 3
 יתרה ליום 31 בדצמבר, 2023
 * סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2023

(**) העברות אל רמה 3 נובעות מנייר ערך שלגביו הופסק פרסום נתונים נצפים.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 11 - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ג. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות		נכסי חוב שאינם סחירים
	אלפי ש"ח		
23,904,523	14,297,800	3,536,084	6,070,639
3,910,640	2,811,885	653,882	444,873
(2,108,207)	(1,840,442)	(51,473)	(216,292)
8,371,663	5,837,027	816,486	1,718,150
(270,475)	(185,232)	(85,243)	-
(1,266,103)	-	-	1,266,103
<u>32,542,041</u>	<u>20,921,038</u>	<u>4,869,736</u>	<u>6,751,267</u>
<u>3,873,159</u>	<u>2,806,892</u>	<u>653,882</u>	<u>412,385</u>

יתרה ליום 1 בינואר 2022
סך הרווחים שהוכרו:

ברווח והפסד*
תקבולי ריבית ודיבידנד

השקעות

מימושים

פדיונות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
* סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2022

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר 2023			
סה"כ	הלוואות וחייבים		מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
	אלפי ש"ח		
16,029,352	-	15,114,906	914,446
27,064,566	27,064,566	-	-
258,555	-	258,555	-
6,525,682	-	6,123,918	401,764
<u>49,878,155</u>	<u>27,064,566</u>	<u>21,497,379</u>	<u>1,316,210</u>

נכסי חוב סחירים (א)

נכסי חוב שאינם סחירים (ב)

מניות (ד)

אחרות (ה)

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2022			
סה"כ	הלוואות וחייבים		מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
	אלפי ש"ח		
15,785,224	-	14,912,911	872,313
26,470,459	26,470,459	-	-
243,687	-	243,687	-
5,151,632	-	4,890,272	261,360
<u>47,651,002</u>	<u>26,470,459</u>	<u>20,046,870</u>	<u>1,133,673</u>

נכסי חוב סחירים (א)

נכסי חוב שאינם סחירים (ב)

מניות (ד)

אחרות (ה)

סך הכל

דוחות כספיים מאוחדים | מגדל חברה לביטוח בע"מ
באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023
באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

א. נכסי חוב סחירים

ההרכב

ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	

10,420,642	10,030,058
------------	------------

אגרות חוב ממשלתיות
 זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים

שאינם ניתנים להמרה

872,313	914,446
4,492,269	5,084,848
5,364,582	5,999,294
15,785,224	16,029,352
32,323	202

מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד - שיועדו בעת ההכרה לראשונה
 זמינות למכירה
 סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
 סך הכל נכסי חוב סחירים
 ירידת ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ב. נכסים חוב שאינם סחירים

ההרכב

ליום 31 בדצמבר			
שווי הוגן		ערך בספרים	
2022	2023	2022	2023
אלפי ש"ח			

30,255,771	30,010,292	24,307,516	24,898,529
1,773,037	1,788,259	1,778,606	1,810,103
453,999	407,920	384,337	355,934
2,227,036	2,196,179	2,162,943	2,166,037
32,482,807	32,206,471	26,470,459	27,064,566
		32,069	35,963

אגרות חוב ממשלתיות - אג"ח מיועדות *
נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
 מוצגים כהלוואות וחייבים, למעט פקדונות
 בבנקים
 פקדונות בבנקים
 סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים
 להמרה
 סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים
 ירידת ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

* השווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות חושב על פי מועד הפירעון החוזי.

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ג. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב (ריבית אפקטיבית)

ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
אחוזים	
1.5	2.1
3.8	4.3
6.7	6.8
5.0	5.0
3.6	4.6
6.1	7.0

נכסי חוב סחירים:
בסיס הצמדה
 צמוד למדד המחירים לצרכן
 שקלי
 צמוד מט"ח
נכסי חוב שאינם סחירים:
בסיס הצמדה
 צמוד למדד המחירים לצרכן
 שקלי
 צמוד מט"ח

ד. מניות

ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
13,978	14,225
229,709	244,330
243,687	258,555
30,757	29,866

מניות סחירות זמינות למכירה
 מניות שאינן סחירות זמינות למכירה
 סך הכל מניות
 ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ה. השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בקרנות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, קרנות גידור, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
1,123,311	1,587,219
-	11,872
1,123,311	1,599,091
3,766,961	4,536,699
261,360	389,892
4,028,321	4,926,591
5,151,632	6,525,682
1,143,258	1,176,478

סחירות
 זמינות למכירה
 מכשירים נגזרים (ה1)
 סך הכל השקעות פיננסיות סחירות
שאינן סחירות
 זמינות למכירה
 מכשירים נגזרים (ה1)
 סך הכל השקעות פיננסיות שאינן סחירות
 סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
 ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ה.1. מכשירים נגזרים

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריכי הדוחות הכספיים. החשיפה למכשירים נגזרים על ריבית מוצגת במונחי שווי:

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
137,347	58,565	מניות
3,105,724	2,792,183	מדד
(6,259,858)	(6,558,752)	מטבע זר
6,491	11,994	ריבית

ו.1. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן שלהם ניתן לצרכי באור בלבד, נקבע באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים. שערי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרניות כפי שנמדדו בבורסה לני"ע בתל אביב. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

להלן שיעורי הריבית הממוצעים המשוקללים עבור נכסי חוב שאינם סחירים הכלולים בכל קבוצת דירוג בהשקעות פיננסיות אחרות (*):

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אחוזים		
0.9	0.7	AA ומעלה
3.5	4.4	A
7.3	6.4	BBB
5.9	-	נמוך מ-BBB
7.3	6.6	לא מדורג

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מידרוג" ודירוג פנימי. נתוני חברת מידרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

לעניין דרוג פנימי ראה באור 37.ב.4(ב)1.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023**באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)**

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

להלן ניתוח מכשירים פיננסיים המוצגים על פי שווים ההוגן.

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים ושווי מזומנים, פרמיות לגביה, חייבים ויתרות חובה תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

ליום 31 בדצמבר 2023				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
16,029,352	-	1,272,114	14,757,238	נכסי חוב סחירים
-	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים
258,555	244,330	-	14,225	מניות
6,525,682	4,471,585	455,006	1,599,091	אחרות
<u>22,813,589</u>	<u>4,715,915</u>	<u>1,727,120</u>	<u>16,370,554</u>	סך הכל
32,206,471	662,762	31,543,709	-	נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (12.ב לעיל)

ליום 31 בדצמבר 2022				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
15,785,224	-	1,772,462	14,012,762	נכסי חוב סחירים
-	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים
243,687	229,709	-	13,978	מניות
5,151,632	3,705,538	322,783	1,123,311	אחרות
<u>21,180,543</u>	<u>3,935,247</u>	<u>2,095,245</u>	<u>15,150,051</u>	סך הכל
32,482,807	618,962	31,863,845	-	נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (12.ב לעיל)

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
ונכסים פיננסיים זמינים למכירה			
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות		נכסי חוב שאינם סחירים
	אלפי ש"ח		
3,935,247	3,705,538	229,709	-
394,658	380,161	14,497	-
(584)	21,641	(22,225)	-
(421,605)	(416,961)	(4,644)	-
858,477	819,941	38,536	-
(50,278)	(38,735)	(11,543)	-
<u>4,715,915</u>	<u>4,471,585</u>	<u>244,330</u>	-
<u>389,395</u>	<u>377,547</u>	<u>11,848</u>	-

יתרה ליום 1 בינואר 2023

סך הרווחים שהוכרו:

ברוח והפסד *

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

השקעות

מימושים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2023

מתוכם *

סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין

נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2023

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
ונכסים פיננסיים זמינים למכירה			
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות		נכסי חוב שאינם סחירים
	אלפי ש"ח		
2,556,824	2,457,197	99,627	-
204,977	211,789	(6,812)	-
330,909	262,708	68,201	-
(424,893)	(424,887)	(6)	-
1,267,430	1,198,731	68,699	-
-	-	-	-
-	-	-	-
<u>3,935,247</u>	<u>3,705,538</u>	<u>229,709</u>	-
<u>211,325</u>	<u>218,137</u>	<u>(6,812)</u>	-

יתרה ליום 1 בינואר 2022

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד *

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

השקעות

מימושים

העברות מתוך רמה 3

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

מתוכם *

סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שנכללו ברווח

והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר

2022

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ח. גיול השקעות בנכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
24,307,516	24,898,529
2,132,975	2,122,447
1,150	957
561	377
6,117	6,646
2,140,803	2,130,427
31,367	53,527
(9,227)	(17,917)
22,140	35,610
<u>26,470,459</u>	<u>27,064,566</u>

אגרות חוב ממשלתיות - אג"ח מיועדות

נכסי חוב שערכם לא נפגם *

ללא פיגור

בפיגור **

עד ל-90 ימים

בין 90 ל-180 ימים

מעל 180 ימים

סך הכל נכסי חוב שערכם לא נפגם

נכסי חוב שערכם נפגם

נכסים שערכם נפגם ספציפית, ברוטו

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

סך הכל נכסי חוב שערכם נפגם ספציפית

סך הכל נכסי חוב לא סחירים

* נכסי חוב שערכם לא נפגם הינם לאחר הפרשה לירידת ערך כללית בסך 18,046 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023 (שנת 2022 - 22,842 אלפי ש"ח).

** בעיקר הלוואות בשעבוד פוליסות שכנגדן קיימים ערכי פדיון מלאים ו/או משכנתאות. יצוין, כי הסכומים שלעיל אינם מהווים את הסכום בפיגור בפועל אלא את יתרת החוב המעורבת בפיגור.

ט. גילויים נדרשים לפי IFRS9

- הטבלה להלן מציגה את השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים לפי חלוקה לשתי קבוצות:
- נכסים שעומדים במבחן הקרן והריבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן (להלן: "קבוצה א").
 - כל יתר הנכסים הפיננסיים (להלן: "קבוצה ב").

ליום 31 בדצמבר 2023		
קבוצה א'	קבוצה ב'	
אלפי ש"ח		
29,731	116,862,641	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
-	258,555	השקעות פיננסיות אחרות - מניות
-	6,525,682	השקעות פיננסיות אחרות - אחרות
15,114,906	914,446	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
32,206,471	-	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים *
-	16,580,074	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
2,888,671	-	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
ליום 31 בדצמבר 2022		
קבוצה א'	קבוצה ב'	
אלפי ש"ח		
41,515	110,113,379	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
-	243,687	השקעות פיננסיות אחרות - מניות
-	5,151,632	השקעות פיננסיות אחרות - אחרות
14,912,911	872,313	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
32,482,807	-	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים *
-	14,715,486	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
3,934,055	-	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
		* כולל אגרות חוב מיועדות.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 13 - מזומנים ושוי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
14,715,486	16,580,074
14,715,486	16,580,074

מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית
מזומנים ושוי מזומנים

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום הדיווח ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור ממוצע של כ-4.6% (שנת 2022 כ-3.3%).
לעניין תנאי הצמדה של המזומנים ופקדונות לזמן קצר, ראה באור 1.ד.37.

באור 13 א - מזומנים ושוי מזומנים -אחרים

ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
3,559,540	2,663,970
374,515	224,701
3,934,055	2,888,671

מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית
פקדונות לזמן קצר
מזומנים ושוי מזומנים

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום הדיווח ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור ממוצע של כ-4.3% (שנת 2022 כ-2.9%) ובגין פקדונות שיעור ממוצע של 4.6% (שנת 2022 כ-3.1%).
לעניין תנאי הצמדה של המזומנים ופקדונות לזמן קצר, ראה באור 1.ג.37.

א. הרכב הון המניות

31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2022		31 בדצמבר 2023	
מונפק (ונפרע)	רשום	מונפק (ונפרע)	רשום	מונפק (ונפרע)	רשום
אלפי ש"ח					
977	1,062	977	1,062	977	1,062
185,389	198,938	185,389	198,938	185,389	198,938
186,366	200,000	186,366	200,000	186,366	200,000

מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כ"א

מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א

(* בערכים נומינליים.

ב. ההון המונפק והנפרע

מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א		מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כ"א	
מספר מניות	אלפי ש"ח ע.ג.	מספר מניות	אלפי ש"ח ע.ג.
185,389	185,389,304	977	9,773,357

היתרה לכל אחת מהשנים

ג. המניות מקנות זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.

ד. ניהול ודרישות ההון של חברות הקבוצה

1. מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן להבטחת כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים ולשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה העיסוקית כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית.

2. חברות הקבוצה, שהינן גופים מוסדיים, כפופות לדרישות הון הנקבעות על-ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן - "הממונה").

3. משטר הון רגולטורי החל על החברה

על החברה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו בחודש אוקטובר 2020 (להלן - "חוזר סולבנסי").

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון מחושב כיחס שבין ההון העצמי הכלכלי של חברת הביטוח לבין ההון הנדרש לכושר פירעון.

ההון העצמי הכלכלי נקבע כסיכום ההון העולה מהמאזן הכלכלי (ראה להלן) ומכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים (מכשיר הון רובד 1 מורכב, מכשיר הון רובד 2, הון משני מורכב והון שלישוני מורכב).

סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin).

ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בחוזר הסולבנסי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכוני שוק ואשראי וכן סיכונים תפעוליים.

חוזר סולבנסי כולל, בין היתר, הוראות מעבר בקשר לעמידה בדרישות ההון. החברה בחרה בחלופה של הגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח אשר ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032 (להלן - "ניכוי בתקופת הפריסה").

4. יחס כושר הפירעון ומדיניות ההון של החברה

א) בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני, 2023 שאושר ביום 22 בנובמבר, 2023 לחברה עודף הון בהתחשב בהוראות המעבר בתקופת הפריסה. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.2.1 בדוח הדירקטוריון.

החישוב שערכה החברה כאמור, נסקר, על ידי רואי החשבון המבקרים של החברה, בהתאם לעקרונות תקן בינלאומי (Revised (3000) ISAE) לגבי "התקשרויות מסוג Assurance שאינן ביקורת או סקירה של מידע כספי היסטורי". תקן זה רלוונטי לביצוע ההתקשרות על מנת להעריך האם חישובי הסולבנסי שבוצעו על ידי החברה, ליום 30 ביוני, 2023 מכל הבחינות המהותיות, אינם בהתאם להוראות הממונה ואיננו מהווה חלק מתקני הביקורת או הסקירה החלים על דוחות כספיים. יודגש כי התחזיות וההנחות, שהיוו בסיס להכנת דוח יחס כושר פירעון כלכלי, ליום 30 ביוני 2023 מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים, על פעולות ההנהלה וכן על דפוס ההתפתחות העתידי של מרווח הסיכון, שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהחישוב, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות בחישוב.

בחודש יולי 2023 הנפיקה מגדל גיוס הון, אגרות חוב בסך כ-660 מיליוני ש"ח אשר הוכרו כהון רובד 2, בכפוף למגבלות הקבועות בחוזר סולבנסי לעניין זה. לפרטים נוספים ראה באר 24.ה.1.

ד. ניהול ודרישות ההון של חברות הקבוצה (המשך)4. יחס כושר הפירעון ומדיניות ההון של החברה (המשך)ב) מדיניות ניהול ההון של החברה

ביום 26 במאי 2021 קבע דירקטוריון החברה מדיניות הון אשר על פיה החברה תשאף לפעול ביחס כושר פירעון בטווח של 155%-175%. בנוסף, קבע דירקטוריון החברה יעד יחס כושר פירעון מינימלי של 140%. יעדים אלו הינם ליחס כושר פירעון בהתחשב בסכום הניכוי בתקופת הפריסה עד תום 2032.

יחס כושר הפירעון של החברה, ללא התחשבות בהוראות המעבר, יבנה בהדרגה בהתאם ליעדים אלו עד לתום 2032, בהתאם לתכנית ההון של החברה.

ביום 20 במרס 2024 שב ובחן דירקטוריון החברה את מדיניות ההון והותיר ללא שינוי את יחס כושר הפירעון שבו החברה תשאף לפעול, בטווח של 155% עד 175%. בנוסף, בהתחשב בגורמי הסיכון המאפיינים את פעילות החברה, לרבות התנודתיות הגלומה בהם והשפעתה על יחס כושר הפירעון, ועל מנת לתמוך בהשגת היעדים ארוכי הטווח של החברה ובצעדים הכלולים בתכנית האסטרטגית, החליט דירקטוריון החברה לעדכן את יעד יחס כושר הפירעון המינימלי בשנים הקרובות, כך שיהלום את קצב בניית ההון ההדרגתית של החברה ויתמוך בצמיחה איכותית, יציבה וארוכת טווח של יחס כושר הפירעון.

בהתאם לכך, דירקטוריון החברה עדכן את יעד יחס כושר הפירעון המינימלי לשיעור של 115% אשר יעלה באופן הדרגתי ויעמוד על שיעור של 140% בתום תקופת הפריסה (תום שנת 2032). יעדים אלו הינם ליחס כושר פירעון בהתחשב בסכום הניכוי בתקופת הפריסה. בהתאם למדיניות ההון, יחס כושר הפירעון של החברה, ללא התחשבות בהוראות המעבר, יבנה בהדרגה בהתאם ליעדים אלו עד לתום שנת 2032.

ג) יחס כושר הפירעון לעניין חלוקת דיבידנד

בהתאם למכתב שפרסמה הממונה בחודש אוקטובר 2017 (להלן - "המכתב") חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנטי בשיעור של לפחות 100%, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה.

היחס האמור יחושב ללא ההקלה שניתנה בגין הפרש מקורי המיוחס לרכישת פעילות של קופות גמל וחברות מנהלות. בנוסף, נקבעו במכתב הוראות דיווח לממונה.

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני 2023, יחס כושר הפירעון של החברה לעניין חלוקת דיבידנד, דהיינו, ללא התחשבות בהוראות המעבר, נמוך מ-100%.

לפרטים נוספים ראה סעיף 3.2 בדוח הדירקטוריון.

ד) הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)

ביום 5 בינואר 2022 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד - "דיווח לממונה על שוק ההון" - הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA) (להלן - "התיקון") - בתיקון נקבע כי חברת ביטוח תדווח לממונה אודות הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) אחת לשנה, במהלך חודש ינואר. תחילתו של החוזר ביום 1 בינואר 2023. החברה העבירה את הדיווח כנדרש לממונה.

5. דרישות ההון מחברות מנהלות

דרישות ההון מחברות מנהלות בקבוצה כוללות דרישות הון בהתאם להיקף הנכסים המנוהלים ולהוצאות השנתיות, אך לא פחות מהון התחלתי בסך 10 מיליון ש"ח. נכון למועד דוח זה חברות אלו עומדות בדרישות תקנות ההון.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023**באור 15 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה**

ליום 31 בדצמבר						ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
2022	2023	2022	2023	2022	2023	
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו		
33,411,184	34,179,727	157,756	164,991	33,568,940	34,344,718	חוזי ביטוח
298,038	399,057	-	-	298,038	399,057	חוזי השקעה
33,709,222	34,578,784	157,756	164,991	33,866,978	34,743,775	
30,907	28,465	-	-	30,907	28,465	בניכוי סכומים המופקדים בקבוצה במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
33,678,315	34,550,319	157,756	164,991	33,836,071	34,715,310	סך הכל ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
2,495,730	2,954,227	82,708	99,206	2,578,438	3,053,433	חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח בריאות
4,322,962	4,627,084	1,141,614	1,260,354	5,464,576	5,887,438	חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי
40,497,007	42,131,630	1,382,078	1,524,551	41,879,085	43,656,181	סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

באור 16 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

ליום 31 בדצמבר						ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
2022	2023	2022	2023	2022	2023	
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו		
125,632,577	131,874,421	3,128	3,157	125,635,705	131,877,578	חוזי ביטוח
4,560,402	5,194,497	-	-	4,560,402	5,194,497	חוזי השקעה
130,192,979	137,068,918	3,128	3,157	130,196,107	137,072,075	
154,061	153,760	-	-	154,061	153,760	בניכוי סכומים המופקדים בקבוצה במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
130,038,918	136,915,158	3,128	3,157	130,042,046	136,918,315	סך הכל ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
2,970,990	3,271,088	16,457	21,225	2,987,447	3,292,313	חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח בריאות
133,009,908	140,186,246	19,585	24,382	133,029,493	140,210,628	סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

בחוזי ביטוח תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים או צמודים לתשואה שמניבות השקעות מסוימות של החברה בניכוי דמי ניהול. חוזים אלה כוללים, בין היתר, תוכניות ביטוח המזכות/מחייבות את המבוטח בבונוס/מאלוס לפי תוצאות ההשקעות של תיק הפוליסות המשתתפות ברווחי השקעה של החברה. בחוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המבוטח אינם תלויים ברווח או בהפסד מההשקעות שביצעה החברה.

ההבחנה בין חוזים תלויי תשואה לבין חוזים שאינם תלויי תשואה נעשית ברמת הכיסוי הבודד, כך שישנן פוליסות ביטוח עם מספר כיסויים אשר חלקם תלויי תשואה וחלקם אינם תלויי תשואה.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

א.1. התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים

		ליום 31 בדצמבר				
2022	2023	2022	2023	2022	2023	
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו		
319,461	309,884	50,095	59,361	369,556	369,245	<u>ענפי רכב חובה וחבויות הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה</u>
3,316,551	3,572,660	754,915	740,028	4,071,466	4,312,688	<u>תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר</u>
3,636,012	3,882,544	805,010	799,389	4,441,022	4,681,933	<u>סך ענפי רכב חובה וחבויות (ראה ב.1 להלן)</u>
2,188,577	2,298,975	88,621	89,640	2,277,198	2,388,615	<u>מתוך זה סך ההתחייבות בגין ענף רכב חובה (ראה ג3 ו-4 להלן)</u>
374,921	451,847	181,498	218,976	556,419	670,823	<u>ענפי רכוש ואחרים הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה</u>
42,323	-	-	-	42,323	-	<u>הפרשה לפרמיה בחסר תביעות תלויות</u>
269,706	292,693	155,106	241,989	424,812	534,682	<u>סך ענפי רכוש ואחרים (ראה ב.2 להלן)</u>
686,950	744,540	336,604	460,965	1,023,554	1,205,505	<u>סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי</u>
4,322,962	4,627,084	1,141,614	1,260,354	5,464,576	5,887,438	<u>הוצאות רכישה נדחות</u>
53,559	53,354	9,749	10,971	63,308	64,325	<u>ענפי רכב חובה וחבויות</u>
93,748	107,813	38,522	40,966	132,270	148,779	<u>ענפי רכוש ואחרים</u>
147,307	161,167	48,271	51,937	195,578	213,104	<u>סך הכל הוצאות רכישה נדחות</u>
2,167,137	2,278,067	88,621	89,640	2,255,758	2,367,707	<u>התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות</u>
1,415,316	1,551,123	706,640	698,778	2,121,956	2,249,901	<u>רכב חובה</u>
593,202	636,727	298,082	419,999	891,284	1,056,726	<u>ענפי חבויות אחרים</u>
4,175,655	4,465,917	1,093,343	1,208,417	5,268,998	5,674,334	<u>ענפי רכוש ואחרים</u>
						<u>סך הכל התחייבויות בחוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות</u>

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

א.2. התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישוב

ליום 31 בדצמבר					
2022	2023	2022	2023	2022	2023
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו	
הערכות אקטואריות					
סך הכל הערכות אקטואריות ע"י מר מתן גרוס אקטואר ממונה ביטוח כללי					
3,595,637	3,831,929	742,759	745,141	4,338,396	4,577,070
הפרשות על בסיס הערכות אחרות					
הערכת מחלקת תביעות בגין התביעות התלויות הידועות תוספת לתביעות התלויות בגין תביעות שאירעו אך טרם דווחו (IBNR)					
30,985	29,956	164,409	226,477	195,394	256,433
1,958	3,468	2,853	10,399	4,811	13,867
694,382	761,731	231,593	278,337	925,975	1,040,068
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה					
4,322,962	4,627,084	1,141,614	1,260,354	5,464,576	5,887,438
סך הכל התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי					

ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות

1. ענפי רכב חובה וחבויות

		ליום 31 בדצמבר			
2022	2023	2022	2023	2022	2023
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו	
3,636,852	3,582,453	704,091	795,261	4,340,943	4,377,714
					יתרה לתחילת השנה ⁽¹⁾
715,309	721,090	90,778	113,279	806,087	834,369
					אמדתן עלות התביעות המצטברת בגין שנת חיתום שוטפת ⁽²⁾
(146,206)	119,593	(22,848)	34,099	(169,054)	153,692
					שינוי ביתרות לתחילת שנה כתוצאה מהצמדה למדד ורווח השקעתי לפי הנחת ההיוון הגלומה בהתחייבויות שינוי באומדתן עלות התביעות המצטברת בגין שנות חיתום קודמות ⁽³⁾
(67,393)	(67,096)	81,593	(3,120)	14,200	(70,216)
501,710	773,587	149,523	144,258	651,233	917,845
					סך השינוי בעלות התביעות המצטברת
5,821	4,617	224	137	6,045	4,754
					תשלומים לשוב תביעות במהלך השנה ⁽⁴⁾
550,288	522,233	58,129	150,964	608,417	673,197
					בגין שנת חיתום שוטפת
556,109	526,850	58,353	151,101	614,462	677,951
					בגין שנות חיתום קודמות
3,582,453	3,829,190	795,261	788,418	4,377,714	4,617,608
					סך תשלומים לתקופה יתרה לסוף השנה

הערות

(1) יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(2) עלות התביעות המצטברת הינה: יתרת תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.

עלות התביעות המצטברת מתעדכנת על סמך המודל לאור התפתחות התביעות בפועל.

(3) ההפרש בין הברוטו לשייר באומדתן עלות התביעות המצטברת בגין שנות חיתום קודמות בשנת 2022, נובע בעיקר מענפי חבויות, בגין תביעות המכוסות ברובן בביטוח משנה.

(4) התשלומים כוללים הוצאות עקיפות לשוב תביעות בייחוס לשנות החיתום.

ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות (המשך)

2. ענפי רכוש אחרים

ליום 31 בדצמבר						
2022	2023	2022	2023	2022	2023	
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו		
537,284	593,202	363,311	298,082	900,595	891,284	יתרה לתחילת השנה (1)
698,230	735,547	129,552	255,909	827,782	991,456	אומדן עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח (2)
(16,531)	(9,282)	72,277	30,567	55,746	21,285	שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח (3)
496,790	514,144	61,732	122,734	558,522	636,878	תשלומים ליישוב תביעות במהלך השנה (4)
164,328	189,134	203,715	76,859	368,043	265,993	בגין אירועים של שנת הדוח בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח
661,118	703,278	265,447	199,593	926,565	902,871	סך תשלומים
43,521	62,861	(1,611)	35,034	41,910	97,895	שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, נטו מהוצאות רכישה נדחות (5)
(8,184)	(42,323)	-	-	(8,184)	(42,323)	שינוי בהפרשה לפרמיה בחסר (6)
<u>593,202</u>	<u>636,727</u>	<u>298,082</u>	<u>419,999</u>	<u>891,284</u>	<u>1,056,726</u>	יתרה לסוף השנה (1)

הערות

- יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
- עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח כוללת את יתרת תביעות תלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות בתקופת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות.
- השינוי באומדן עלות התביעות המצטברת בברוטו נובע בעיקרו מענף אבדן רכוש בגין תביעות המכוסות ברובן בביטוח משנה. השינוי בשייר נובע בעיקרו מענפים רכב רכוש ודירות בהם חלה התפתחות חיובית בניסיון התביעות.
- התשלומים ליישוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישובן בייחוס לשנות הנזק.
- הגידול בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה נובע בעיקרו מענף רכב רכוש עקב עלייה בסך הפרמיה שנרשמה בשנת הדוח.
- לא קיימת הפרשה לפרמיה בחסר נכון ליום 31.12.23. בשנה קודמת ההפרשה הייתה בגין ענף רכב רכוש.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג1. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

ליום 31 בדצמבר 2023

סך הכל	שנת חיתום										תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה ⁽¹⁾	
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014		
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2023											
	4,833	6,412	5,291	8,509	10,512	10,507	7,538	9,155	7,864	7,504	לאחר שנה ראשונה	
		46,649	42,189	63,358	89,968	97,093	78,623	94,380	70,871	65,103	לאחר שנתיים	
			136,686	178,668	239,671	255,662	217,868	263,414	213,729	182,856	לאחר שלוש שנים	
				276,763	341,315	393,838	343,217	416,835	334,790	311,291	לאחר ארבע שנים	
					412,358	442,451	442,597	538,343	434,052	391,694	לאחר חמש שנים	
						532,812	495,305	625,702	518,272	468,817	לאחר שש שנים	
							543,502	685,955	586,253	535,534	לאחר שבע שנים	
								757,337	664,395	597,000	לאחר שמונה שנים	
									700,475	648,968	לאחר תשע שנים	
										662,259	לאחר עשר שנים	
											אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה	
	834,448	833,203	831,976	909,415	932,383	923,419	863,082	1,018,578	813,865	828,609	לאחר שנה ראשונה	
		862,082	789,917	961,781	915,830	915,443	861,418	1,008,419	861,900	830,988	לאחר שנתיים	
			779,570	856,343	973,265	949,860	864,712	1,019,658	856,790	815,130	לאחר שלוש שנים	
				850,785	929,180	970,595	931,680	1,034,191	883,853	856,345	לאחר ארבע שנים	
					917,745	930,539	928,334	1,042,661	879,662	855,076	לאחר חמש שנים	
						909,292	859,353	1,011,383	844,960	825,376	לאחר שש שנים	
							846,537	959,060	814,060	778,292	לאחר שבע שנים	
								937,286	820,480	758,636	לאחר שמונה שנים	
									827,780	756,874	לאחר תשע שנים	
										747,688	לאחר עשר שנים	
	278,144	(28,879)	52,406	58,630	14,638	14,127	16,545	81,292	(13,915)	83,300	עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה ⁽²⁾	
	3.50%	(3.47%)	6.30%	6.45%	1.57%	1.53%	1.92%	7.98%	(1.71%)	10.02%	שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים	
	8,513,213	834,448	862,082	779,570	850,785	917,745	909,292	846,537	937,286	827,780	747,688	עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2023
	4,073,674	4,833	46,649	136,686	276,763	412,358	532,812	543,502	757,337	700,475	662,259	תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2023
	4,439,539	829,615	815,433	642,884	574,022	505,387	376,480	303,035	179,949	127,305	85,429	יתרת התביעות התלויות
	154,102											תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2013
	23,967											יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי ⁽³⁾
	4,617,608											סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2023

(1) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(2) עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.

(3) שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים. נתוני תיק תביעות אשר צורף בשנת 2016 והורג מהמשלשים. ראה באור 1.38.

הערות

* רמת המובהקות של המודלים האקטואריים גדולה יותר כאשר בוחנים את התפתחות התביעות ברמת סך שנות החיתום. לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום ולא לכל שנת חיתום בנפרד.
 ** אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
 *** הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות), ככל שקיימת.
 **** לפי בחינה שביצעה החברה בענפי הרכוש ואחרים עלות התביעות נפתרת בדרך כלל תוך שנה, לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג2. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

ליום 31 בדצמבר 2023

סך הכל	שנת חיתום									
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2023										
	4,694	6,174	5,109	8,334	10,208	10,468	7,282	9,025	7,742	7,296
		45,061	41,120	61,833	87,430	94,539	76,439	93,114	69,384	64,471
			131,613	173,081	231,250	244,528	209,676	260,809	211,305	181,469
				267,355	319,716	369,204	326,712	411,560	331,311	307,742
					385,477	444,392	400,006	530,120	420,574	387,059
						494,225	446,985	610,017	500,478	452,568
							488,180	664,393	562,060	514,556
								726,243	635,145	574,687
									668,244	621,405
										631,786
	721,167	739,384	729,189	804,423	847,555	842,426	777,416	963,081	781,608	754,402
		755,410	685,492	847,445	816,218	833,596	755,993	955,679	813,401	797,225
			675,561	743,440	859,914	845,000	748,384	967,575	815,480	765,813
				731,993	816,531	859,556	795,792	984,155	838,496	801,093
					802,050	810,799	789,342	984,881	837,742	790,439
						790,494	713,795	964,640	805,096	770,977
							706,313	912,885	775,506	731,978
								890,877	772,004	709,876
									778,847	703,671
										695,923
454,839		(16,026)	53,628	72,430	45,505	51,932	71,103	72,204	2,761	101,302
6.25%		(2.17%)	7.35%	9.00%	5.37%	6.16%	9.15%	7.50%	0.35%	12.71%
7,548,635	721,167	755,410	675,561	731,993	802,050	790,494	706,313	890,877	778,847	695,923
3,842,878	4,694	45,061	131,613	267,355	385,477	494,225	488,180	726,243	668,244	631,786
3,705,757	716,473	710,349	543,948	464,638	416,573	296,269	218,133	164,634	110,603	64,137
123,335										
98										
3,829,190										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה⁽¹⁾

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה⁽²⁾

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2023

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2023

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2013

יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי⁽³⁾

סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2023

(1) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(2) עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.

שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים.

(3) נתוני תיק תביעות אשר צורף בשנת 2016 והורג מהמשולשים. ראה באור 1.38.

הערות

*

**

רמת המובהקות של המודלים האקטואריים גדולה יותר כאשר בוחנים את התפתחות התביעות ברמת סך שנות החיתום. לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום ולא לכל שנת חיתום בנפרד. אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות. הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות), ככל שקיימת.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג3. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו, בענף ביטוח רכב חובה

ליום 31 בדצמבר 2023

סך הכל	שנת חיתום											
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014		
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2023												
	2,324	3,376	3,101	5,567	7,640	7,784	5,418	6,060	5,743	3,965	תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה ⁽¹⁾	
		32,464	29,803	48,704	74,007	81,940	58,938	73,605	51,473	47,105	לאחר שנה ראשונה	
			102,143	136,839	192,505	210,061	162,783	206,065	166,110	140,083	לאחר שנתיים	
				209,710	255,275	307,684	241,990	316,029	251,766	229,000	לאחר שלוש שנים	
					302,603	365,104	285,463	399,885	316,376	280,844	לאחר ארבע שנים	
						398,449	314,454	451,206	367,630	323,841	לאחר חמש שנים	
							339,053	492,194	411,889	366,198	לאחר שש שנים	
								542,846	477,001	412,539	לאחר שבע שנים	
									497,366	441,682	לאחר שמונה שנים	
										445,903	לאחר תשע שנים	
											לאחר עשר שנים	
	441,875	470,877	456,077	531,958	544,411	562,749	465,802	633,388	502,065	533,271	אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה	
		478,544	434,025	568,352	525,595	559,200	443,559	629,751	528,115	514,391	לאחר שנה ראשונה	
			425,315	501,771	563,126	590,281	432,808	644,051	519,863	484,931	לאחר שנתיים	
				499,532	559,860	606,877	487,336	655,227	560,134	524,009	לאחר שלוש שנים	
					555,184	611,781	488,012	664,772	559,996	519,686	לאחר ארבע שנים	
						602,183	464,897	673,075	564,749	524,174	לאחר חמש שנים	
							456,409	649,599	540,938	492,634	לאחר שש שנים	
								637,177	560,839	478,007	לאחר שבע שנים	
									569,312	483,496	לאחר שמונה שנים	
										477,555	לאחר תשע שנים	
											לאחר עשר שנים	
	(19,493)	(7,667)	30,762	32,426	(10,773)	(39,434)	9,393	(3,789)	(67,247)	36,836	עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה ⁽²⁾	
	(0.42%)	(1.63%)	6.74%	6.10%	(1.98%)	(7.01%)	2.02%	(0.60%)	(13.39%)	7.16%	שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים	
	5,143,086	441,875	478,544	425,315	499,532	555,184	602,183	456,409	637,177	569,312	477,555	עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2023
	2,872,861	2,324	32,464	102,143	209,710	302,603	398,449	339,053	542,846	497,366	445,903	תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2023
	2,270,225	439,551	446,080	323,172	289,822	252,581	203,734	117,356	94,331	71,946	31,652	יתרת התביעות התלויות
	74,139											תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2013
	23,343											יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי ⁽³⁾
	2,367,707											סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2023

(1) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(2) עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.

(3) שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים. נתוני תיק תביעות אשר צורף בשנת 2016 והורג מהמשולשים. ראה באור 1.38.

הערות

* רמת המובהקות של המודלים האקטואריים גדולה יותר כאשר בוחנים את התפתחות התביעות ברמת סך שנות החיתום. לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום ולא לכל שנת חיתום בנפרד.
 ** אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הרווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
 *** הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות), ככל שקיימת.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

4ג. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענף ביטוח רכב חובה

ליום 31 בדצמבר 2023

סך הכל	שנת חיתום										
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2023											
	2,324	3,376	3,105	5,567	7,640	7,784	5,352	6,060	5,743	3,965	תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה ⁽¹⁾
		32,464	29,807	48,704	74,007	81,940	58,872	73,605	51,473	47,105	לאחר שנה ראשונה
			102,148	136,839	192,505	210,061	162,717	206,065	166,110	140,083	לאחר שנתיים
				209,710	255,275	307,100	241,924	316,029	251,766	229,000	לאחר שלוש שנים
					302,603	364,516	285,397	399,885	313,648	280,844	לאחר ארבע שנים
						397,860	314,388	448,930	364,911	323,841	לאחר חמש שנים
							338,987	489,918	409,182	366,198	לאחר שש שנים
								538,462	470,892	412,539	לאחר שבע שנים
									491,258	441,126	לאחר שמונה שנים
										445,347	לאחר תשע שנים
											לאחר עשר שנים
											אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה
	435,448	465,031	452,196	527,819	541,121	559,741	462,801	629,886	497,086	524,432	לאחר שנה ראשונה
		472,037	428,119	561,945	521,563	554,573	440,484	625,124	524,613	511,490	לאחר שנתיים
			418,796	495,858	559,234	583,276	429,451	639,538	516,929	481,429	לאחר שלוש שנים
				492,173	553,993	599,484	483,578	651,151	557,125	521,075	לאחר ארבע שנים
					548,616	598,774	484,044	660,199	556,026	516,677	לאחר חמש שנים
						590,269	458,853	668,814	560,278	522,574	לאחר שש שנים
							454,017	645,426	536,689	490,532	לאחר שבע שנים
								632,793	547,877	476,132	לאחר שמונה שנים
									557,437	482,940	לאחר תשע שנים
										476,999	לאחר עשר שנים
4,034		(7,006)	33,400	35,646	(7,495)	(30,528)	8,784	(2,907)	(60,351)	34,491	עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה ⁽²⁾
0.09%		(1.51%)	7.39%	6.75%	(1.39%)	(5.45%)	1.90%	(0.46%)	(12.14%)	6.74%	שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים
5,078,585	435,448	472,037	418,796	492,173	548,616	590,269	454,017	632,793	557,437	476,999	עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2023
2,861,163	2,324	32,464	102,148	209,710	302,603	397,860	338,987	538,462	491,258	445,347	תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2023
2,217,422	433,124	439,573	316,648	282,463	246,013	192,409	115,030	94,331	66,179	31,652	יתרת התביעות התלויות
60,560											תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2013 ⁽³⁾
85											יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי ⁽⁴⁾
2,278,067											סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2023

(1) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.
 (2) עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.
 (3) שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים.
 (4) כולל גם את נתוני רכישת תיק ביטוח כללי לשנים שקדמו לחיתום 2008 וצורפו בשנת 2016. ראה באור 1.38 ה.1.
 נתוני תיק תביעות אשר צורף בשנת 2016 והוחרג מהמשולשים. ראה באור 1.38 ה.1.

הערות
*
**

רמת המובהקות של המודלים האקטואריים גדולה יותר כאשר בוחנים את התפתחות התביעות ברמת סך שנות החיתום. לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום ולא לכל שנת חיתום בנפרד. אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הרווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות. הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות), ככל שקיימת.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023**באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)**

ג5. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח רכב חובה

שנת חיתום							
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
אלפי ש"ח							
							לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023
<u>415,243</u>	<u>514,682</u>	<u>481,079</u>	<u>452,067</u>	<u>351,352</u>	<u>391,691</u>	<u>371,231</u>	פרמיות ברוטו
<u>(31,976)</u>	<u>(52,695)</u>	<u>(58,270)</u>	<u>(56,788)</u>	<u>(113,646)</u>	<u>(133,530)</u>	<u>(112,620)</u>	רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר
<u>53,757</u>	<u>67,973</u>	<u>58,253</u>	<u>37,565</u>	<u>18,441</u>	<u>6,839</u>	<u>7,423</u>	השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

ג6. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענפי ביטוח חבויות אחרות

שנת חיתום							
2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
אלפי ש"ח							
							לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023
<u>362,192</u>	<u>345,253</u>	<u>383,508</u>	<u>377,816</u>	<u>374,801</u>	<u>389,034</u>	<u>411,129</u>	פרמיות ברוטו
<u>(21,641)</u>	<u>4,768</u>	<u>(29,622)</u>	<u>(34,739)</u>	<u>(62,964)</u>	<u>(51,288)</u>	<u>(41,086)</u>	רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר
<u>44,201</u>	<u>38,556</u>	<u>33,417</u>	<u>20,520</u>	<u>4,901</u>	<u>4,202</u>	<u>5,127</u>	השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג7. הרכב רווח (הפסד) כולל בענף ביטוח רכב חובה

רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום קודמות	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום קודמות	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	
שייר		ברוטו		
אלפי ש"ח				
12,326	(112,620)	8,745	(114,626)	<u>לשנה שהסתיימה ביום 31</u>
(102,337)	(121,100)	(116,413)	(121,617)	<u>בדצמבר</u>
63,804	(87,401)	57,727	(86,561)	2023
				2022
				2021

ג8. הרכב רווח (הפסד) כולל בענפי ביטוח חבויות אחרות

רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום קודמות	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום קודמות	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	
שייר		ברוטו		
אלפי ש"ח				
49,708	(41,086)	39,875	(67,021)	<u>לשנה שהסתיימה ביום 31</u>
109,112	(47,452)	76,058	(72,485)	<u>בדצמבר</u>
142,067	(60,410)	115,679	(60,700)	2023
				2022
				2021

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות

ליום 31 בדצמבר 2023								
פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה					
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			משנת 2004					
סה"כ	קבוצתי	פרט	אלפי ש"ח	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003		עד שנת 1990 ⁽¹⁾
8,955,394	-	-	8,955,394	-	-	-	-	(א) לפי חשיפה ביטוחית התחייבויות בגין חוזי ביטוח קצבה ללא מקדמים מובטחים קצבה עם מקדמים מובטחים:
76,393,331	-	-	-	-	57,151,510	19,241,821	2001	עד חודש מאי 2001
47,805,012	-	-	36,227,002	6,161	11,571,849	-	2001	מחודש יוני 2001
21,890,603	-	-	2,844,907	116,746	8,660,813	10,268,137		קצבה בתשלום הוני (ללא אופציה לקצבה)
2,237,421	-	-	12,161	-	897,794	1,327,466		עתודה משלימה לגמלאות ⁽²⁾
4,770,187	-	-	3,349	-	2,268,609	2,498,229		מרכיבי סיכון אחרים
4,170,348	116,106	813,461	2,175,000	-	960,132	105,649		
166,222,296	116,106	813,461	50,217,813	122,907	81,510,707	33,441,302		סך הכל בגין חוזי ביטוח התחייבויות בגין חוזי השקעה
5,593,554	-	-	5,194,497	398,079	978	-		
<u>171,815,850</u>	<u>116,106</u>	<u>813,461</u>	<u>55,412,310</u>	<u>520,986</u>	<u>81,511,685</u>	<u>33,441,302</u>		סך הכל
								(ב) לפי חשיפה פיננסית:
34,743,775	31,846	557,586	1,047,834	520,986	284,486	32,301,037		שאינו תלוי תשואה
137,072,075	84,260	255,875	54,364,476	-	81,227,199	1,140,265		תלוי תשואה
<u>171,815,850</u>	<u>116,106</u>	<u>813,461</u>	<u>55,412,310</u>	<u>520,986</u>	<u>81,511,685</u>	<u>33,441,302</u>		סך הכל

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים ברובם באגרות חוב מיועדות.

(2) העתודה המשלימה לגמלאות הכלולה בטבלה לעיל הינה בגין מרכיב גמלה נדחית. מרכיב נוסף כלול בסעיף קצבה בתשלום. ראה באור 37.ב.3.ב(6).

סכום נוסף בגין הצבירה הקיימת בגובה 4,073 מיליון ש"ח, יזקק לרווח והפסד כהוצאה לאורך חיי הפוליסה הנותרים עד גיל הפרישה. לפירוט נוסף ראה באור 37.ב.3.ב(6).

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023**באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)**

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004				
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 ⁽¹⁾	
7,992,858	-	-	7,992,858	-	-	-	(א) לפי חשיפה ביטוחית התחייבויות בגין חוזי ביטוח קצבה ללא מקדמים מובטחים קצבה עם מקדמים מובטחים:
72,484,393	-	-	-	-	53,545,314	18,939,079	עד חודש מאי 2001
47,667,324	-	-	36,306,524	27,929	11,332,871	-	מחודש יוני 2001
19,668,791	-	-	2,539,152	149,433	7,526,674	9,453,532	קצבה בתשלום הוני (ללא אופציה לקצבה)
2,218,300	-	-	12,202	-	887,102	1,318,996	עתודה משלימה לגמלאות ⁽²⁾
5,689,019	-	-	4,510	-	2,816,794	2,867,715	מרכיבי סיכון אחרים
3,483,960	112,394	725,388	1,731,528	-	807,841	106,809	סך הכל בגין חוזי ביטוח
159,204,645	112,394	725,388	48,586,774	177,362	76,916,596	32,686,131	התחייבויות בגין חוזי השקעה
4,858,440	-	-	4,560,402	297,131	907	-	סך הכל
164,063,085	112,394	725,388	53,147,176	474,493	76,917,503	32,686,131	
							(ב) לפי חשיפה פיננסית:
33,866,978	31,848	524,082	972,913	474,493	273,859	31,589,783	שאינו תלוי תשואה
130,196,107	80,546	201,306	52,174,263	-	76,643,644	1,096,348	תלוי תשואה
164,063,085	112,394	725,388	53,147,176	474,493	76,917,503	32,686,131	סך הכל

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים ברובם באגרות חוב מיועדות.

(2) העתודה המשלימה לגמלאות הכלולה בטבלה לעיל הינה בגין מרכיב גמלה נדחית. מרכיב נוסף כלול בסעיף קצבה בתשלום. ראה באור 37.ב.3.(6).

סכום נוסף בגין הצבירה הקיימת בגובה 3,319 מיליון ש"ח, יזקף לרווח והפסד כהוצאה לאורך חיי הפוליסה הנותרים עד גיל הפרישה. לפירוט נוסף ראה באור 37.ב.3.(6).

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023							
פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990	
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה			
20,947	-	-	-	-	10,763	10,184	פרמיות ברוטו
6,805,270	-	-	4,391,428	-	2,195,509	218,333	מסורת/מעורב
1,540,945	21,039	741,852	578,013	-	176,075	23,966	מרכיב החיסכון אחר
8,367,162	21,039	741,852	4,969,441	-	2,382,347	252,483	סך הכל
808,530	-	-	509,424	(7,962)	478,304	(171,236)	מרווח פיננסי כולל דמי ניהול
20,663,849	34,940	524,882	9,331,682	(24,655)	8,608,576	2,188,424	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
452,595	-	-	442,981	9,543	71	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
912,711	(6,517)	36,283	(286,567)	34,342	767,991	367,179	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים
(86,682)	(282)	(4,381)	(8,185)	(5,561)	(2,264)	(66,009)	הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח חיים
826,029	(6,799)	31,902	(294,752)	28,781	765,727	301,170	הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים
28,387							רווח מפנסיה וגמל
5,307							רווח כולל אחר מפנסיה וגמל
859,723							סך כל הרווח הכולל מביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
1,455,486	-	-	1,280,663	174,823	-	-	תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
228,067	-	98,991	129,076	-	-	-	פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש
1,345,074	-	-	1,345,039	-	-	35	פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח
36,816	-	-	36,816	-	-	-	פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש
1,319,821	-	-	1,144,998	174,823	-	-	פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה
756,653	-	-	756,653	-	-	-	העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
6,783,926	-	-	4,987,062	-	1,725,406	71,458	העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

הערות

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
3. המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה ומחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.
4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללים רק את סכום הרווחים (הפסדים) מהשקעות בגין חוזי השקעה.

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004				
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990	
24,254	-	-	-	-	11,970	12,284	פרמיות ברוטו
7,060,312	-	-	4,599,529	-	2,231,841	228,942	מסורתי/מעורב
1,549,970	24,635	710,200	604,450	-	183,187	27,498	מרכיב החיסכון אחר
8,634,536	24,635	710,200	5,203,979	-	2,426,998	268,724	סך הכל
(56,426)	-	-	459,347	(47,843)	451,308	(919,238)	מרווח פיננסי כולל דמי ניהול
1,299,805	13,627	371,706	669,629	(47,513)	(2,232,155)	2,524,511	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(392,390)	-	-	(373,390)	(19,007)	7	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
531,646	882	152,861	273,722	89,296	(87,674)	102,559	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים
(733,649)	(2,439)	(32,015)	(67,752)	(44,403)	(18,143)	(568,897)	רווח כולל אחר מעסקי ביטוח חיים
(202,003)	(1,557)	120,846	205,970	44,893	(105,817)	(466,338)	הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים
59,340							רווח מפנסיה וגמל
(10,778)							הפסד כולל אחר מפנסיה וגמל
(153,441)							סך כל ההפסד הכולל מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
2,152,388	-	-	2,033,490	118,898	-	-	תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
276,318	-	86,768	189,550	-	-	-	פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש
1,139,247	-	-	1,139,217	-	-	30	פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח
38,933	-	-	38,933	-	-	-	פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש
2,018,537	-	-	1,899,639	118,898	-	-	פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה
694,368	-	-	694,368	-	-	-	העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
5,088,411	-	-	3,566,372	-	1,428,730	93,309	העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

הערות

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
3. המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה ומחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.
4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללים רק את סכום הרווחים (הפסדים) מהשקעות בגין חוזי השקעה

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						
פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			משנת 2004			
סה"כ	קבוצתי	פרט	שאינו תלוי תלוי תשואה תשואה		עד שנת 2003	עד שנת 1990
			אלפי ש"ח			
27,569	-	-	-	-	13,625	13,944
8,002,387	-	-	5,599,892	-	2,167,616	234,879
1,543,580	22,643	677,863	618,520	-	193,621	30,933
9,573,536	22,643	677,863	6,218,412	-	2,374,862	279,756
2,779,601	-	-	612,362	14,199	1,746,104	406,936
28,275,074	47,881	385,710	12,402,586	(14,328)	13,218,685	2,234,540
308,597	-	-	298,316	10,189	92	-
1,896,489	(5,152)	145,057	(37,247)	19,743	1,470,409	303,679
218,145	647	8,971	20,814	13,752	5,920	168,041
2,114,634	(4,505)	154,028	(16,433)	33,495	1,476,329	471,720
73,765						
(1,024)						
2,187,375						
1,180,429	-	-	1,180,429	-	-	-
322,380	-	87,959	234,421	-	-	-
2,110,880	-	-	2,110,872	-	-	8
37,040	-	-	37,040	-	-	-
1,061,167	-	-	1,061,167	-	-	-
899,233	-	-	899,233	-	-	-
4,028,390	-	-	2,661,294	-	1,216,154	150,942

פרמיות ברוטו

מסורת/מעורב

מרכיב החיסכון

אחר

סך הכל

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול

תשלומים ושינוי בהתחייבויות

בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות

בגין חוזי השקעה

רווח (הפסד) מעסקי ביטוח

חיים

רווח כולל אחר מעסקי ביטוח

חיים

הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי

ביטוח חיים

רווח מפנסיה וגמל

הפסד כולל אחר מפנסיה וגמל

סך כל הרווח הכולל מביטוח

חיים וחסכון ארוך טווח

תקבולים בגין חוזי השקעה

שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח

פרמיה משוננת בגין חוזי

ביטוח - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי

ביטוח

פרמיה משוננת בגין חוזי

השקעה - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי

השקעה

העברות לחברה בגין חוזי

ביטוח וחוזי השקעה

העברות מהחברה בגין חוזי

ביטוח וחוזי השקעה

הערות

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מביטוחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
3. המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה ומחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.
4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללים רק את סכום הרווחים (הפסדים) מהשקעות בגין חוזי השקעה.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023**באור 19 - פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות**

א.1. פירוט ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח לפי חשיפה פיננסית

ליום 31 בדצמבר 2023					
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א אלפי ש"ח	קבוצתי	פרט	
3,292,313	-	111,800	-	3,180,513	תלוי תשואה
3,053,433	11,626	1,336,028	14,314	1,691,465	אחר
<u>6,345,746</u>	<u>11,626</u>	<u>1,447,828</u>	<u>14,314</u>	<u>4,871,978</u>	סך הכל

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

ליום 31 בדצמבר 2022					
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א אלפי ש"ח	קבוצתי	פרט	
2,987,447	-	111,535	-	2,875,912	תלוי תשואה
2,578,438	9,290	1,142,182	13,952	1,413,014	אחר
<u>5,565,885</u>	<u>9,290</u>	<u>1,253,717</u>	<u>13,952</u>	<u>4,288,926</u>	סך הכל

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

א.2. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח לפי חשיפה ביטוחית

ליום 31 בדצמבר 2023					
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א אלפי ש"ח	קבוצתי	פרט	
517,703	-	19,473	7,503	490,727	קצבה בתשלום
5,828,043	11,626	1,428,355	6,811	4,381,251	מרכיבי סיכון אחרים
<u>6,345,746</u>	<u>11,626</u>	<u>1,447,828</u>	<u>14,314</u>	<u>4,871,978</u>	סך הכל

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

ליום 31 בדצמבר 2022					
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א אלפי ש"ח	קבוצתי	פרט	
439,272	-	20,242	7,715	411,315	קצבה בתשלום
5,126,613	9,290	1,233,475	6,237	3,877,611	מרכיבי סיכון אחרים
<u>5,565,885</u>	<u>9,290</u>	<u>1,253,717</u>	<u>13,952</u>	<u>4,288,926</u>	סך הכל

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023**באור 19 - פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות (המשך)**

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023					
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א	קבוצתי	פרט	
אלפי ש"ח					
1,950,407	32,908	1,432,496	3,457	481,546	פרמיות ברוטו
1,770,963	15,337	1,000,659	7,572	747,395	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(104,571)	433	(37,953)	(3,371)	(63,680)	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח בריאות
(25,029)	(31)	(8,541)	(118)	(16,339)	הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות
(129,600)	402	(46,494)	(3,489)	(80,019)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות
84,515	-	84,515	-	-	פרמיה משוננת - חדשה (**)

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל. מתוכם פרמיות פרט בסך של 1,241,535 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 223,869 אלפי ש"ח.

(**) כולל הרחבות בפוליסות.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א	קבוצתי	פרט	
אלפי ש"ח					
1,842,834	23,340	1,344,898	5,234	469,362	פרמיות ברוטו
344,535	13,258	812,999	7,535	(489,257)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
738,431	(1,614)	65,734	(1,428)	675,739	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח בריאות
(205,663)	(152)	(57,768)	(973)	(146,770)	הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות
532,768	(1,766)	7,966	(2,401)	528,969	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות
103,463	-	103,427	-	36	פרמיה משוננת - חדשה (**)

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל. מתוכם פרמיות פרט בסך של 1,154,277 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 213,961 אלפי ש"ח.

(**) כולל הרחבות בפוליסות.

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א אלפי ש"ח	קבוצתי	פרט	
1,715,581	6,934	1,244,453	4,663	459,531	פרמיות ברוטו
1,768,072	4,738	767,427	6,610	989,297	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(51,266)	(1,841)	89,707	(847)	(138,285)	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח בריאות
54,779	23	13,511	303	40,942	רווח כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות
3,513	(1,818)	103,218	(544)	(97,343)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות
110,285	-	110,221	-	64	פרמיה משוננת - חדשה ^(**)

^(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל. מתוכם פרמיות פרט בסך של 1,058,034 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 193,353 אלפי ש"ח.

^(**) כולל הרחבות בפוליסות.

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח				
ביטוח בריאות	סה"כ	חוזי השקעה	חוזי ביטוח	
אלפי ש"ח				
6,081,066	172,775,932	3,716,570	169,059,362	יתרה ליום 1 בינואר 2022
85,162	(6,845,752)	(362,927)	(6,482,825)	ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה ⁽¹⁾
238,724	9,214,307	2,152,388	7,061,919	גידול בגין פרמיות והפקדות שנזקפו להתחייבויות ⁽²⁾
-	(1,040,658)	(36,474)	(1,004,184)	קיטון בגין דמי ניהול מצבירה
(37,768)	(8,314,954)	(581,654)	(7,733,300)	קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה שינויים אחרים ⁽³⁾
(801,299)	(1,725,790)	(29,463)	(1,696,327)	
5,565,885	164,063,085	4,858,440	159,204,645	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022
277,870	12,201,251	458,240	11,743,011	ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה ⁽¹⁾
303,196	8,262,508	1,455,486	6,807,022	גידול בגין פרמיות והפקדות שנזקפו להתחייבויות ⁽²⁾
-	(1,029,684)	(44,850)	(984,834)	קיטון בגין דמי ניהול מצבירה
(45,703)	(11,088,010)	(1,128,117)	(9,959,893)	קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה שינויים אחרים ⁽³⁾
244,498	(593,300)	(5,645)	(587,655)	
6,345,746	171,815,850	5,593,554	166,222,296	יתרה ליום 31 בדצמבר 2023

הערות

(1) ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות - סעיף זה כולל ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין היתרה לתחילת השנה, בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין הפרמיות לחסכון בלבד שנרשמו בתקופת הדוח.

(2) גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות - פרמיה זו איננה כוללת את כל הפרמיה שנרשמה כהכנסה בחברה. הפרמיה כוללת את הפרמיה לחסכון וחלק מהפרמיה במוצרים בעלי פרמיה קבועה, בניכוי דמי ניהול הנגבים כשיעור מהפרמיה.

(3) שינויים אחרים - הסעיף כולל שינויים בעתודה בגין תביעות תלויות, רזרבה לתביעות עיתיות, IBNR, קצבאות בתשלום וכדומה (על פי ההנחות שהיו בשימוש בסוף השנה הקודמת). בנוסף הסעיף כולל גם את השפעת הריבית, הפרשי הצמדה ורווחי ההשקעה שלא נכללו בסעיף "ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות", כגון: ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה על תשלומי תביעות ועל פרמיות שאינן חסכון.

בשנת 2023 נרשם גידול בסעיף שנובע מהכנסות מהשקעות שנזקפו לעתודות כאמור שהיו גבוהות משמעותית בעיקר בביטוח חיים מאלו שנזקפו אשתקד. בשנה המדווחת, בביטוח חיים נרשם קיטון בהפרשה בגין עתודת תוכנית "מגדל בטוח" בסך של כ-29 מיליון ש"ח לעומת קיטון בהפרשה של כ-251 מיליון ש"ח אשתקד, קיטון בהפרשה בגין העתודה המשלימה לגמלאות בסך של כ-1,557 מיליון ש"ח לעומת קיטון של כ-574 מיליון ש"ח אשתקד וגידול בעתודה לתביעות בגין אובדן כושר עבודה בסך של כ-320 מיליון ש"ח. בביטוח בריאות אשתקד נרשם קיטון בהפרשה עד לאיפוסה של עתודת ה-LAT בסך של כ-926 מיליון ש"ח (ראה באור 37.ב.3.(5)).

באור 21 - מסים על ההכנסה

א. כללי

על הכנסות החברה וכל יתר החברות בקבוצה חל מס חברות בהתאם לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן - "הפקודה"). בנוסף, על הכנסות החברות בקבוצה המסווגות כ"מוסדות כספיים" כהגדרתן בחוק מע"מ תשל"ו-1975, חלים מס רווח ושכר. יצוין כי פעילותן של חברות המסווגות כמוסדות כספיים בענפי הביטוח, הפנסיה והפיננסים, מהווה את עיקר פעילות הקבוצה.

ב. הסדרי מס ייחודיים לענף הביטוח

בין התאחדות חברות לביטוח חיים בע"מ לבין שלטונת המס קיימים הסכמים ענפיים המסדירים את הטיפול בנושאים ייחודיים לענף הביטוח שעיקריו מפורטים להלן. ההסכם הענפי האחרון שנחתם בין שלטונות המס והתאחדות חברות ביטוח חיים בחודש פברואר 2024 (להלן - "ההסכם הענפי החדש") הינו לשנות המס 2020 עד וכולל 2022.

הטיפול בסעיפי המס בדוחות הכספיים מבוסס על ההסכמים האמורים. ההסכמים הענפיים מתייחסים, בין היתר, לנושאים הבאים:

1. הוצאות רכישה נדחות (DAC) - הוצאות לרכישת חוזי ביטוח חיים בגין שנות חיתום עד וכולל 2014 יותרו בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני ארבע שנים ובגין שנות חיתום 2015 עד וכולל 2020 - על פני עשר שנים. הוצאות כאמור המתייחסות לחוזי ביטוח חיים שבטלו תותרנה בניכוי בשנת הביטול.

הוצאות רכישה של חוזי פנסיה וגמל (כהגדרתן בהסכם) בגין שנות חיתום 2015 עד וכולל 2020 יותרו בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני עשר שנים או על-פי קצב ההפחתה בדוחות הכספיים, לפי בחירת החברה. לא תותר הקדמת הוצאה המתייחסת לחוזי פנסיה וגמל שבטלו. הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואשפוז אינן כלולות בהסכם הענפי ומופחתות על פני תקופה של שש שנים, בדומה לשיעור ההפחתה בספרים. הוצאות שמתייחסות לפוליסות כאמור שבטלו תותרנה בניכוי בשנת הביטול.

2. ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות - להכנסות הפטורות ממס ו/או החייבות במס מופחת המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם הענפי תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.

3. הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות - יבוצע תאום חלקי של הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי ובריאות, בגין כל שנת חיתום החל משנת 2013. הסכום שתואם יוכר לצורכי מס על פני שלוש שנים החל מהשנה העוקבת לשנת התאום.

4. מיסוי ההכנסות מנכסים המוחזקים כהשקעות חופפות להתחייבויות תלויות תשואה - על מנת למנוע עיוותי מס אפשריים הוסכם על דרך לטיפול ברווחים מניירות ערך סחירים ורווחים משערוך וממימוש נכסי מקרקעין שתגרום להקבלת הכנסות להוצאות.

5. המס החל על ביטול העתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים - בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2007) התשס"ז-2007 מיום 11 בינואר 2007, נקבעו כללים לגבי המס החל על ביטול העתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים שנכללה בדוחות הכספיים עד ליום 31 בדצמבר, 2006 (להלן - "העתודה"). על-פי הכללים, חלק מהעתודה המחושב בגובה 0.17% מסכום הביטוח בסיכון, בשייר עצמי, הקיים בביטוח חיים ואשר בגינו הוגדרה דרישת הון, יהיה פטור ממס. בהסכם המיסוי הענפי, משנת 2006, צוין כי בבסיס הפטור עומדת דרישת ההון, שבאה לידי ביטוי כאמור לעיל, ובמידה ותבטל או תקטן דרישת ההון ידונו הצדדים בהשלכות המס הנובעות מכך, ככל שישנן.

ביום 1 ביוני 2017 פורסם חוזר ביטוח 2017-9-1 של רשות שוק ההון בדבר "יישום כושר פרעון כלכלי מבוסס Solvency II" אשר נכנס לתוקף ביום 30 ביוני 2017 (להלן - "תקנות ההון החדשות"), תוך ביטול דרישת ההון הישנה בגין העתודה. בעקבות כך, בהסכם הענפי החדש נקבע כי:

א. בשנת המס 2020 תירשם הכנסה לצורכי מס חברות ומס רווח בסך של 0.01% מסכום הביטוח בסיכון, בשייר עצמי, כפי שחושב ליום 31 בדצמבר 2006.

ב. במקרה בו יבוטלו או יוקטנו תקנות ההון החדשות ביחס לרכיבים המתייחסים לסיכונים המיוחדים בביטוח חיים, ידונו הצדדים בהשלכות המס הנובעות מכך, ככל שישנן. ההשפעה של ההסדר כאמור לעיל על הדוחות הכספיים של החברה אינה מהותית.

בחודש ינואר 2017, החליט דירקטוריון החברה על פרישה מאיגוד חברות הביטוח בישראל ע"ר והתאחדות חברות לביטוח חיים בע"מ, בתוקף מתום 2017. ממועד זה חדלה החברה מלטפל בנושאי הרגולציה השונים באמצעות גופים אלו. עם זאת, קיבלה על עצמה החברה ליישם את הוראות ההסכמים הענפיים, לשנות המס 2017 עד וכולל 2022, כפי שנחתמו ביום 5 בנובמבר 2020 וביום 21 בפברואר 2024. להערכת החברה לפרישה האמורה אין השלכות מהותיות על סעיפי המסים בדוחות הכספיים של החברה.

באור 21 - מיסים על ההכנסה (המשך)

ג. רפורמת המס הבינלאומית של ה-OECD (להלן: "Pillar 2")

בחודש מאי 2023 פרסם ה-IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 12, מיסים על הכנסה (להלן: "התיקון"), בעקבות רפורמת המס הבינלאומית של ה-OECD - BEPS Pillar Two (להלן: "Pillar 2" או "רפורמת המס הבינלאומית").

התיקון כולל:

(א) פטור זמני מנדטורי מיישום הוראות התקן עבור ההכרה והגילוי של נכסים והתחייבויות מיסים נדחים הנובעים מאימוץ כללי ה-Pillar 2 (להלן: "פטור זמני").

(ב) דרישות גילוי ממוקדות עבור ישויות רב לאומיות המושפעות מרפורמת המס הבינלאומית.

הפטור הזמני המובא בסעיף א' לעיל חל באופן מיידי ונדרש לתת גילוי על יישומו. יתר דרישות הגילוי הממוקדות, המוזכרות בסעיף ב' לעיל, חלות על תקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 או לאחר מכן, אך לא חלות על תקופות הביניים המסתיימות ביום 31 בדצמבר 2023 או לפניו כן.

הקבוצה מיישמת את הפטור הזמני, ולכן לא ניתן גילוי ולא הוכרו נכסים והתחייבויות מיסים נדחים הנובעים מאימוץ כללי ה-Pillar 2.

חקיקת ה-Pillar 2 הושלמה בחלק מהמדינות שבהן הקבוצה פועלת. החקיקה תיכנס לתוקף בשנת הכספים המתחילה ביום 1 בינואר 2024. הקבוצה נמצאת בתהליך של ביצוע הערכה של השפעת החקיקה באותן מדינות על חשיפות המס הפוטנציאליות של הקבוצה לשנת 2024.

נכון למועד הסמוך לפרסום הדוחות, הקבוצה אינה צופה חשיפת מס מהותית בשנת המס 2024.

ד. שיעורי המס

1. המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים, שמהווים את עיקר פעילות הקבוצה, מורכב ממס חברות וממס רווח.

2. שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על חברות הקבוצה, לרבות מוסדות כספיים, החל משנת 2018 הינם:

שיעור מס חברות	שיעור מס רווח באחוזים	שיעור מס אפקטיבי כולל במוסדות כספיים
23.00	17.00	34.19

3. לאחר תאריך המאזן, בחודש מרס 2024 אושר תיקון לצו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים), התשפ"ד - 2024 (להלן - "הצו"), אשר קובע כי החל מיום 1 בינואר 2025 שיעור מס השכר החל על מוסדות כספיים יעמוד על 18% מהשכר ששולם בעד עבודה ומס הרווח יעמוד על 18% מהרווח שהופק.

יתרות המסים הנדחים הנכללות בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2023 מחושבות לפי שיעורי המס שבתוקף לתאריך המאזן ואינן מביאות בחשבון את ההשפעות העשויות לנבוע מהעלאת שיעורי המס כאמור לעיל. ההשפעות האמורות תיכללנה בדוחות הכספיים שיפורסמו החל מהמועד שבו הצו הושלם למעשה, קרי במסגרת הרבעון הראשון של שנת 2024.

החברה מעריכה כי השפעת השינוי בשיעורי המס על דוחותיה הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023 אינה מהותית.

ה. שומות מס

שומות מס סופיות

1. לחברה שומות מס סופיות עד וכולל שנת 2019 למעט סוגיה אחת בשנת 2019 המתייחסת לחבות במס רווח בגין דיבידנד שהתקבל בשנה זו מחברות הבנות מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ ונכסי המגן בע"מ.
2. לחברה מאוחדת שומות מס סופיות מכח הסכם, עד וכולל שנת 2020. לחברות המאוחדות האחרות של החברה שומות מס סופיות מכח הסכם או מכח התיישנות עד וכולל שנת 2018 למעט מספר חברות להן שומות מס סופיות מכח הסכם או מכח התיישנות עד וכולל שנת 2017.

ו. הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים אחרים

לקבוצה אין הפסדים עסקיים לצורכי מס המועברים לשנים הבאות ליום 31 בדצמבר 2023, אשר בגינם נרשמו בדוחות הכספיים נכסי מסים נדחים.

לא הוכרו נכסי מסים נדחים בגין הפסדים עסקיים להעברה בסך של כ- 6 מיליון ש"ח וכן בגין הפסדי הון לצורכי מס בסך של כ- 58 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2022 כ- 7 מיליון ש"ח ו- 52 מיליון ש"ח, בהתאמה) בהיעדר צפי לניצולם בעתיד הנראה לעין.

ז. מסים על ההכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
באלפי ש"ח		
707,663	255,212	210,130
(7,381)	94,466	54,994
19,208	489	(6,271)
<u>719,490</u>	<u>350,167</u>	<u>258,853</u>

מסים שוטפים
 מסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים*
 מסים בגין שנים קודמות
 מסים על הכנסה

* ראה גם סעיף ח' להלן.

באור 21 - מסים על ההכנסה (המשך)

ח. מסים נדחים

הרכב

סה"כ	אחרים	הפסדים לצורכי מס	נכסים בלתי מוחשיים אלפי ש"ח	רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה [*]	נכסים פיננסיים זמינים למכירה	הוצאות רכישה נדחות
(695,569)	77,214	-	(64,590)	(232,574)	(386,110)	(89,509)
(94,466)	(15,948)	-	(6,446)	(37,562)	(50,021)	15,511
649,461	(10,598)	-	-	(21,292)	681,351	-
(140,574)	50,668	-	(71,036)	(291,428)	245,220	(73,998)
(54,994)	38,188	-	(6,518)	(24,485)	(75,883)	13,704
25,029	1,211	-	-	(8,488)	32,306	-
<u>(170,539)</u>	<u>90,067</u>	<u>-</u>	<u>(77,554)</u>	<u>(324,401)</u>	<u>201,643</u>	<u>(60,294)</u>

יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2022
 שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
 שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר
 יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה
 ליום 31 בדצמבר, 2022
 שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
 שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר
 יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה
 ליום 31 בדצמבר, 2023

^{*} כולל מסים נדחים בגין תוכנה המוצגת במאזן בסעיף נכסים בלתי מוחשיים.

באור 21 - מסים על ההכנסה (המשך)

ח. **מסים נדחים (המשך)**

המסים הנדחים המוצגים בדוח על המצב הכספי כוללים:

ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
באלפי ש"ח	
40,663	14,257
(181,237)	(184,796)
<u>(140,574)</u>	<u>(170,539)</u>

נכסי מסים נדחים
 התחייבויות בגין מסים נדחים

ט. **מס תיאורטי**

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח רווח והפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
באלפי ש"ח		
<u>2,083,423</u>	<u>1,077,300</u>	<u>825,924</u>
34.19%	34.19%	34.19%
712,322	368,329	282,383
(15,574)	(18,297)	(20,995)
3,254	4,514	6,813
(652)	(663)	(1,062)
(264)	(463)	1,068
2,230	(396)	(479)
19,208	489	(6,271)
(1,034)	(3,346)	(2,604)
<u>719,490</u>	<u>350,167</u>	<u>258,853</u>
<u>34.53%</u>	<u>32.50%</u>	<u>31.34%</u>

רווח לפני מסים על ההכנסה
 שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים (ראה ג' לעיל)
 מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל הפחתה בגין אי החלת מס רווח על חברות שאינן מוסד כספי
 עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:
 הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס הכנסות פטורות, בעיקר מדיבידנדים חלק הקבוצה ברווחי חברות כלולות גידול (קיטון) בהפסדים לצורכי מס שבגינם לא נזקפו מסים נדחים וניצול הפסדים לצורכי מס משנים קודמות, בגינם לא נזקפו מסים נדחים בעבר, נטו מסים בגין שנים קודמות הפרשים בבסיס המדידה ואחרים
 מסים על הכנסה
 שיעור מס אפקטיבי

באור 22 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות אחרות לטווח ארוך, הטבות בגין פיטורין, כהגדרתן בתקן חשבונאות בינלאומי מס' 19, וכן תשלומים מבוססי מניות.

לפרטים נוספים בדבר המדיניות החשבונאית לגבי הטבות אלה ראה באור 2.יד.

באשר להטבות לאנשי מפתח ניהוליים ראה באור 38.ח, בדבר צדדים קשורים ובעלי עניין.

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את הקבוצה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכנית הפקדה מוגדרת, לפי סעיף 14 כמתואר להלן. התחייבויות הקבוצה בשל כך מטופלות כהטבות לאחר סיום העסקה.

חישוב התחייבות הקבוצה בשל הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על תחזית הקבוצה למשכורת העובד בעת פיטורין או פרישה.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה, ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות סכומים בפוליסות ביטוח מתאימות ומסווגות כתוכנית הפקדה מוגדרת או כתוכנית הטבה מוגדרת כמפורט להלן:

תוכנית הפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963 (להלן: "סעיף 14"), על-פיו הפקדותיה השוטפות של הקבוצה בפוליסות בחברות ביטוח ו/או בקרנות פנסיה, פטורות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכנית הפקדה מוגדרת. ההוצאות בגין תוכנית ההפקדה המוגדרת הסתכמו בשנים 2022, 2023 ו-2021 לסך של 68,728 אלפי ש"ח, 64,135 אלפי ש"ח ו-60,377 אלפי ש"ח בהתאמה ונכללו במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות.

תוכנית הטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכנית הפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי הקבוצה כתוכנית הטבה מוגדרת לפיה נרשמת התחייבות בגין הטבות לעובדים.

נכסי התוכנית

לקבוצה תוכנית הטבה מוגדרת בגינן מופקדים סכומים בקופות גמל, בקרנות פנסיה ובפוליסות ביטוח מתאימות.

א. הרכב ההתחייבויות בשל הטבות לעובדים נטו

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
באלפי ש"ח		
12,586	11,835	התחייבויות בגין תוכנית הטבה מוגדרת שאיננה ממומנת
434,649	469,734	התחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת ממומנת
447,235	481,569	סך הכל התחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת - ראה ב.1
244,024	273,570	בניכוי שווי הוגן של נכסי התוכנית - ראה ב.1 ו-ג להלן
203,211	207,999	סך הכל התחייבות, נטו בגין תוכנית הטבה מוגדרת
66,833	73,774	הטבות אחרות לזמן קצר - הפרשה לחופשה
10,648	12,664	הטבות אחרות לזמן ארוך
280,692	294,437	סך הכל התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

ב. מידע באשר לתוכניות הטבה מוגדרות

1. השינויים בערך הנוכחי של ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת והתנועה בשווי הוגן של נכסי תוכנית

יתרה ליום 31 בדצמבר 2023	הפקדות לתוכנית על ידי המעביד	הפסד (רווח) אקטוארי בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר						הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד ^(*)					יתרה ליום 1 בינואר 2023	
		סה"כ	הפסד (רווח) אקטוארי אחר	שינויים בהנחות הפיננסיות	שינויים בהנחות הדמוגרפיות	תשואה על נכסי תוכנית (**)	תשלומים מהתוכנית	סה"כ	עלות שירות שוטף	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירותי עבר			
481,569	-	11,801	13,686	1,226	(3,111)	-	(43,236)	65,769	37,534	21,907	6,328	447,235	התחייבויות להטבה מוגדרת	
<u>(273,570)</u>	<u>(28,619)</u>	<u>(8,012)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(8,012)</u>	<u>19,876</u>	<u>(12,791)</u>	<u>-</u>	<u>(12,791)</u>	<u>-</u>	<u>(244,024)</u>	שווי הוגן של נכסי תוכנית	
<u>207,999</u>	<u>(28,619)</u>	<u>3,789</u>	<u>13,686</u>	<u>1,226</u>	<u>(3,111)</u>	<u>(8,012)</u>	<u>(23,360)</u>	<u>52,978</u>	<u>37,534</u>	<u>9,116</u>	<u>6,328</u>	<u>203,211</u>	התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת	

^(*) ההוצאות נכללו בסעיף שכר עבודה ונלוות במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות, ראה באור 32.

^(**) למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו.

1. השינויים בערך הנוכחי של ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת והתנועה בשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	רווח (הפסד) אקטוארי בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר						הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד *						
	הפקדות לתוכנית על ידי המעביד	סה"כ	הפסד (רווח) אקטוארי אחר	שינויים בהנחות הפיננסיות	שינויים בהנחות הדמוגרפיות	תשואה על נכסי תוכנית **	תשלומים מהתוכנית	סה"כ	עלות שירות שוטף	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירותי עבר	יתרה ליום 1 בינואר 2022	
447,235	-	(38,264)	(209)	(38,055)	-	-	(41,586)	61,112	48,166	12,067	879	465,973	התחייבויות להטבה מוגדרת
(244,024)	(27,339)	8,087	-	-	-	8,087	23,866	(6,617)	-	(6,617)	-	(242,021)	שווי הוגן של נכסי תוכנית
<u>203,211</u>	<u>(27,339)</u>	<u>(30,177)</u>	<u>(209)</u>	<u>(38,055)</u>	<u>-</u>	<u>8,087</u>	<u>(17,720)</u>	<u>54,495</u>	<u>48,166</u>	<u>5,450</u>	<u>879</u>	<u>223,952</u>	התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת

* ההוצאות נכללו בסעיף שכר עבודה ונלוות במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות, ראה באור 32.

** למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 22 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות הטבה מוגדרות (המשך)

2. ההנחות האקטואריות העיקריות בקביעת ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
%			
2.71	5.14	5.49	שיעור ההיוון ביום 31 בדצמבר
3.62	3.53	3.92	שיעור עליית שכר

שינויים אפשריים באופן סביר בתאריך הדיווח באחת מההנחות האקטואריות, בהנחה שיתר ההנחות נותרות ללא שינוי, משפיעים על המחויבות להטבה מוגדרת כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר 2022		ליום 31 בדצמבר 2023		
-1%	+1%	-1%	+1%	
אלפי ש"ח				
(4,342)	7,021	(4,180)	7,191	שיעור עליית שכר עתידית
9,098	(5,262)	10,889	(5,367)	שיעור ההיוון

3. התשואה בפועל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
%			
9.62	(0.68)	5.29	תשואה בפועל על נכסי התוכנית

4. השפעת התוכנית על תזרימי המזומנים העתידיים של הקבוצה

- אומדן הקבוצה להפקדות הצפויות בנכסי התכנית בשנת 2024 בתכנית הטבה מוגדרת ממומנת הינו בסך כ-31 מיליון ש"ח.
- אומדן הקבוצה לאורך חיי התוכנית (לפי ממוצע משוקלל) לסוף תקופת הדיווח הינו כ-10 שנים.

ג. הרכב נכסי התוכנית

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
%		
5.2	5.0	קופה מרכזית לפיצויים
19.7	18.0	ביטוח מנהלים
75.1	77.0	קופות גמל וקרנות פנסיה
100	100	

באור 23 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		
523,799	2,583,669	זכאים בגין ניירות ערך
100,288	165,573	עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת
202,747	153,779	הוצאות לשלם
191,649	181,693	ספקים ונותני שירותים
19,223	16,294	מוסדות ורשויות ממשלתיות
48,271	51,937	הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
117,667	130,922	פקדונות של מבטחי משנה
170,724	186,658	חשבונות אחרים
288,391	317,580	סך הכל חברות ביטוח ותווכני ביטוח
411,446	407,852	סוכני ביטוח
384,293	357,105	מבוטחים ועמיתים
2,503	3,314	הפרשה להשתתפות מבוטחים ברווחים
83,115	95,280	פרמיה מראש
37,535	51,631	אחרים
2,293,260	4,385,707	סך הכל זכאים ויתרות זכות

ראה פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת באור 37.ג.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות

באור זה מספק מידע בדבר התנאים החוזיים של התחייבויות פיננסיות. מידע נוסף בדבר החשיפה של הקבוצה לסיכוני ריבית, מטבע חוץ ונזילות, ראה באור 37.ב.

א.1. פרוט התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר				
שווי הוגן		ערך בספרים		
2022	2023	2022	2023	
אלפי ש"ח				
				1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת: הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים
1,568	-	1,698	-	כתבי התחייבויות נדחים (להלן אגרות חוב)*
6,921,873	5,728,590	7,066,578	5,826,857	התחייבות לרכישה חוזרת (REPO)
911,388	921,023	911,388	927,679	סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת
<u>7,834,829</u>	<u>6,649,613</u>	<u>7,979,664</u>	<u>6,754,536</u>	
				2. התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד: נגזרים המוחזקים עבור חוזים תלויי תשואה
2,594,810	310,755	2,594,810	310,755	נגזרים המוחזקים עבור חוזים שאינם תלויי תשואה
196,926	94,228	196,926	94,228	סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
<u>2,791,736</u>	<u>404,983</u>	<u>2,791,736</u>	<u>404,983</u>	סך הכל
<u>10,626,565</u>	<u>7,054,596</u>	<u>10,771,400</u>	<u>7,159,519</u>	התחייבויות בגין חכירה
		107,928	133,440	סך הכל התחייבויות פיננסיות
		<u>10,879,328</u>	<u>7,292,959</u>	

(* השווי הוגן של אגרות החוב הסחירות, הניתן לצורכי גילוי בלבד, נקבע בהתאם למחירן בסגירת המסחר נכון למועד הדיווח.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023באור 24 - **התחייבויות פיננסיות (המשך)**

א.2. תנועה בהתחייבויות הנובעות מפעילות מימון

סה"כ	התחייבויות פיננסיות אחרות	בגין התחייבויות לרכישה חוזרת (REPO) [*] אלפי ש"ח	כתבי התחייבות נדחים	הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים	
8,187,692	107,928	911,388	7,166,678	1,698	יתרה ליום 1 בינואר 2023
					<u>תנועה בהתחייבויות</u> <u>הנובעות מפעילות מימון</u>
					<u>שינויים כתוצאה מתזרימי</u> <u>מזומנים מפעילות מימון</u>
652,834	-	-	652,834	-	תוספות
(1,943,342)	(30,678)	(9,855)	(1,902,809)	-	פירעונות
(267,747)	-	182	(267,929)	-	תשלומי ריבית
(1,558,255)	(30,678)	(9,673)	(1,517,904)	-	סה"כ מזומנים נטו שנבעו
303,517	56,190	25,964	223,061	(1,698)	מפעילות מימון
					שינויים אחרים
6,932,954	133,440	927,679	5,871,835	-	יתרה ליום 31 בדצמבר 2023

* עסקאות REPO הינן לזמן קצר ומוצגות בנטו.

** התנועה בהתחייבויות לא כוללת נגזרים.

סה"כ	התחייבויות פיננסיות אחרות	בגין התחייבויות לרכישה חוזרת (REPO) [*] אלפי ש"ח	כתבי התחייבות נדחים	הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים	
6,841,902	88,640	1,397,621	5,354,039	1,602	יתרה ליום 1 בינואר 2022
					<u>תנועה בהתחייבויות הנובעות</u> <u>מפעילות מימון</u>
					<u>שינויים כתוצאה מתזרימי</u> <u>מזומנים מפעילות מימון</u>
1,768,810	-	-	1,768,810	-	תוספות
(548,907)	(26,837)	(522,070)	-	-	פירעונות
(164,306)	-	244	(164,550)	-	תשלומי ריבית
1,055,597	(26,837)	(521,826)	1,604,260	-	סה"כ מזומנים נטו שנבעו
290,193	46,125	35,593	208,379	96	מפעילות מימון
					שינויים אחרים
8,187,692	107,928	911,388	7,166,678	1,698	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

* עסקאות REPO הינן לזמן קצר ומוצגות בנטו.

** התנועה בהתחייבויות לא כוללת נגזרים.

א.2. תנועה בהתחייבויות הנובעות מפעילות מימון (המשך)

סה"כ	התחייבויות פיננסיות אחרות	בגין התחייבויות לרכישה חוזרת (REPO)* אלפי ש"ח	כתבי התחייבות נדחים	הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים	
6,031,365	98,443	1,007,669	4,923,742	1,511	יתרה ליום 1 בינואר 2021
					<u>תנועה בהתחייבויות הנובעות מפעילות מימון</u>
					<u>שינויים כתוצאה מתזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
817,988	-	397,174	420,814	-	תוספות
(29,326)	(29,326)	-	-	-	פירעונות
(162,139)	-	(210)	(161,929)	-	תשלומי ריבית
626,523	(29,326)	396,964	258,885	-	סה"כ מזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון
184,014	19,523	(7,012)	171,412	91	שינויים אחרים
<u>6,841,902</u>	<u>88,640</u>	<u>1,397,621</u>	<u>5,354,039</u>	<u>1,602</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

* עסקאות REPO הינן לזמן קצר ומוצגות בנטו.

** התנועה בהתחייבויות לא כוללת נגזרים.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

1. פרטים בדבר ריבית והצמדה

ריבית אפקטיבית ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
אחוזים	
3.2	4.0
3.3	3.9

בסיס הצמדה
מדד המחירים לצרכן
שקלי

2. מועדי פירעון

ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
2,839,540	1,361,629
915,621	1,396,653
1,381,643	726,703
719,351	11,284
2,231,437	3,391,707
<u>8,087,592</u>	<u>6,887,976</u>

שנה ראשונה
שנה שניה
שנה שלישית
שנה רביעית
שנה חמישית ואילך
סה"כ

לפרטים בדבר מועדי פירעון של התחייבויות פיננסיות בלתי מהוונות ראה באור 2.ב.37.

(* מזה, התחייבויות בגין חכירה:

ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	
24,576	30,543
17,411	24,395
12,676	16,828
10,496	11,284
42,769	50,390
<u>107,928</u>	<u>133,440</u>

שנה ראשונה
שנה שניה
שנה שלישית
שנה רביעית
שנה חמישית ואילך
סה"כ

ג. שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד בחלוקה לרמות

להלן ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן.

היתרה בדוחות הכספיים של זכאים ויתרות זכות תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

ליום 31 בדצמבר 2023			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
404,983	-	401,792	3,191
404,983	-	401,792	3,191
6,649,613	-	921,023	5,728,590

נגזרים
סך התחייבויות פיננסיות

התחייבויות פיננסיות אשר ניתן גילוי של שוויים
ההוגן (א.24 לעיל)

ליום 31 בדצמבר 2022			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
2,791,736	2,074	2,345,669	443,993
2,791,736	2,074	2,345,669	443,993
7,834,829	-	912,956	6,921,873

נגזרים
סך התחייבויות פיננסיות

התחייבויות פיננסיות אשר ניתן גילוי של שוויים
ההוגן (א.24 לעיל)

ד. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
אחוזים	
14.8	-
4.8	4.9
3.5	4.2

הלוואות

אגרות חוב המהוות מכשיר הון רובד 2
התחייבות לרכישה חוזרת (REPO)

ה. אגרות חוב

ה.1. הנפקת ופדיונות של אגרות חוב**פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב סדרה ג' וסדרה ד'**

ביום 5 במרס 2023 התקבלו החלטות דירקטוריון מגדל גיוס הון ודירקטוריון החברה, על ביצוע פדיון מוקדם מלא, ביוזמת מגדל גיוס הון, של יתרת אגרות החוב שבמחזור של מגדל גיוס הון (סדרות ג' ו-ד') בהתאם לתנאיהן. הפדיון המוקדם המלא של אגרות חוב (סדרות ג' ו-ד') בוצע ביום 31 במרס 2023.

בהתאם להוראות שטר הנאמנות לאגרות חוב, הסכום ששולם למחזיקי אגרות החוב בפדיון המוקדם המלא, הינו סכום השווה לערך הנקוב של אגרות החוב סדרה ג' בסך של כ-1,192 מיליון ש"ח בתוספת ריבית עד ליום התשלום, כך ששולם למחזיקי אגרות החוב סך של כ-1,234 מיליון ש"ח עבור סדרה ג' וסכום השווה לערך הנקוב של אגרות החוב סדרה ד' בסך של כ-711 מיליון ש"ח בתוספת ריבית עד ליום התשלום, כך ששולם למחזיקי אגרות החוב סך של כ-735 מיליון ש"ח עבור סדרה ד'.

הנפקת אגרות חוב סדרה יא' וסדרה יב'

בחודש יולי 2023 הנפיקה מגדל גיוס הון 329,841,000 אגרות חוב (סדרה יא') ו-329,841,000 אגרות חוב (סדרה יב') בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת, שהונפקו על פי דוח הצעת מדף של מגדל גיוס הון מיום 2 ביולי 2023, ועל פי תשקיף המדף של מגדל גיוס הון הנושא את התאריך 29 ביולי 2022 (להלן: "אגרות החוב").

אגרות החוב שהונפקו אינן צמודות למדד ושיעור הריבית השנתית אותה נושאות אגרות החוב הינו 5.4%. הריבית בגין אגרות החוב סדרה יא' משולמת פעמיים בשנה, ביום 30 ביוני של כל שנה קלנדרית בין השנים 2024 ועד 2035 ו-31 בדצמבר של כל שנה קלנדרית בין השנים 2023 ועד 2035. הריבית בגין אגרות החוב סדרה יב' משולמת פעמיים בשנה, ביום 30 ביוני של כל שנה קלנדרית בין השנים 2024 ועד 2036 ו-31 בדצמבר של כל שנה קלנדרית בין השנים 2023 ועד 2036. קרן אגרות החוב תעמודנה לפירעון בתשלום אחד אשר ישולם ביום 31 בדצמבר 2035 עבור סדרה יא' וביום 31 בדצמבר 2036 עבור סדרה יב', אלא אם כן תעשה מגדל גיוס הון קודם לכן שימוש בזכותה לפדות את אגרות החוב בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, כמפורט בשטר הנאמנות.

המועד הראשון לפדיון מוקדם של אגרות החוב יחול ביום 31 בדצמבר 2028 עבור סדרה יא' וביום 31 בדצמבר 2029 עבור סדרה יב', ובתנאים המפורטים בשטר הנאמנות, וככל שפדיון מוקדם, מלא או חלקי, יבוצע החל ממועד זה ועד למועד הקובע לתוספת ריבית (לא כולל פדיון מוקדם במועד הקובע לתוספת ריבית, כמפורט להלן), יחולו הוראות כמפורט בשטר הנאמנות ובכללם תשלום החברה למחזיקי אגרות החוב את הסכום הגבוה מבין הבאים: (1) שווי שוק של יתרה ממוצעת של אגרות החוב בשלושים ימי המסחר שקדמו למועד קבלת החלטת הדירקטוריון בדבר ביצוע הפדיון המוקדם. (2) הערך ההתחייבותי של אגרות החוב העומדות לפדיון מוקדם שבמחזור, דהיינו קרן בתוספת ריבית עד למועד הפדיון המוקדם בפועל. (3) יתרת תזרים המזומנים של אגרות החוב העומדות לפדיון מוקדם (קרן בתוספת ריבית) כשהיא מהוות בשיעור היוון ובתנאים המפורטים בשטר הנאמנות.

ככל שלא תנוצל זכות זו לפדיון מוקדם מלא עד או ביום 31 בדצמבר 2030 עבור סדרה יא' ו-31 בדצמבר 2031 עבור סדרה יב' ("מועד הפדיון הקובע לתוספת ריבית"), תשולם תוספת ריבית למחזיקי אגרות החוב על הריבית אותה נושאות אגרות החוב באותה עת, בגין יתרת התקופה (ממועד הפדיון המוקדם שלא נוצל כאמור ועד למועד הפירעון בפועל) שתהא בשיעור של 50% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה.

ככל שהפדיון המוקדם יבוצע החל מהמועד הקובע לתוספת ריבית (כולל) ולאחריו, במועד ביצוע הפדיון המוקדם, תשלם מגדל גיוס הון למחזיקי אגרות החוב את הערך ההתחייבותי של אגרות החוב העומדות לפדיון מוקדם שבמחזור, דהיינו קרן (הערך הנקוב אשר ייפרע בפדיון מוקדם) בצירוף ריבית כפי שהצטבר עד ליום התשלום.

ביצוע הפדיון המוקדם יתאפשר באחד מאלה: א) הנפקה של מכשיר הון (כמשמעותו בחוזר הרכב ההון) בעל איכות זהה או עדיפה; ב) באישור מראש של המפקח על הביטוח ובתנאים שיקבע. ככלל, פדיון מוקדם יתאפשר במידה שההון העצמי של החברה לאחר הפדיון המוקדם יעלה על הון נדרש לכושר פירעון (SCR).

ה.1. הנפקת ופדיונות של אגרות חוב (המשך)הנפקת אגרות חוב סדרה יא' וסדרה יב' (המשך)

תמורת ההנפקה הופקדה ונרשמה בדוחות הכספיים בחברה, ובהתאם לאישור הממונה הוכרה כהון רובד 2 בחברה, בכפוף למגבלות הקבועות בחוזר סולבנסי לעניין זה.

ביום 2 ביולי 2023, קבעה חברת מידרוג דירוג של A1.il באופק יציב, לכתבי התחייבות נדחים (סדרה יא' וסדרה יב') מסוג מכשיר הון רובד 2.

הוצאות ההנפקה הנדחות בגין אגרות החוב (סדרה יא') ואגרות החוב (סדרה יב'), הסתכמו בסך של כ-6.8 מיליון ש"ח, מתוכן סך של כ-1.5 מיליון ש"ח שולמו לצד קשור של מגדל גיוס הון. שיעור הריבית האפקטיבית בגין הנפקת אגרות חוב (סדרה יא') הינו כ-5.65% ובגין הנפקת אגרות חוב (סדרה יב') הינו כ-5.63%.

החלפת אגרות חוב סדרה ה' באגרות חוב סדרה יא' ואגרות חוב סדרה יב'

בחודש דצמבר 2023 הוחלפו 497,254,334 אגרות חוב (סדרה ה') בנות 1 ש"ח ע.ג., בדרך של הצעת רכש חליפין חלקית, בתמורה להנפקת 241,665,606 אגרות חוב (סדרה יא') ו-241,665,606 אגרות חוב (סדרה יב') בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת, בדרך של הרחבת סדרה קיימת, על פי דוח הצעת מדף של מגדל גיוס הון מיום 11 בדצמבר 2023 כפי שעודכן ביום 13 בדצמבר 2023, ועל פי תשקיף המדף של מגדל גיוס הון הנושא את התאריך 29 ביולי 2022 (להלן: "אגרות החוב").

יחס ההחלפה הינו 0.972, היינו בגין כל 1 ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה ה') הנפיקה מגדל גיוס הון 0.486 ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה יא') ו-0.486 ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה יב').

תנאי אגרות חוב (סדרה ה') שונים מתנאי אגרות חוב (סדרה יא') ואגרות חוב (סדרה יב') ובהתאם טופלו כהחלפת מכשירי חוב בעלי תנאים שונים מהותית וההפרש בין היתרה של שתי ההתחייבויות הנ"ל, בסך של כ-1.3 מיליון ש"ח, נזקף כרווח לסעיף הוצאות המימון בדוח רווח והפסד. הוצאות ההנפקה בגין אגרות החוב (סדרה יא') ואגרות החוב (סדרה יב'), הסתכמו בסך של כ-1.6 מיליון ש"ח, מתוכן סך של כ-1.1 מיליון ש"ח שולמו לצד קשור של מגדל גיוס הון. הוצאות ההנפקה קיזזו את הרווח האמור. סכומים אלו נרשמו במקביל כנגד הפיקדונות הנדחים בחברה, כאמור בבאור 4 לעיל.

בהתאם לתנאים שפורטו בתשקיף המדף ובדוח הצעת המדף - אגרות החוב שהונפקו ישמשו את החברה, על פי שיקוליה ובאחריותה, והחברה מחויבת כלפי הנאמן לאגרות החוב למלא אחר תנאי התשלום של אגרות החוב. כמו כן אגרות החוב שהונפקו הוכרו על ידי הממונה כמכשיר הון רובד 2 בידי החברה, בכפוף למגבלות הקבועות בהוראות הממונה, הכל כמפורט בתשקיף המדף ובדוח הצעת המדף.

יצוין כי לא חל שינוי בתנאי הפרעון של אגרות חוב (סדרה ה') שנותרו במחזור, לאחר השלמתה של הצעת רכש החליפין.

ביום 11 בדצמבר 2023, קבעה חברת מידרוג דירוג של A1.il (hyb), לכתבי התחייבות נדחים (סדרות יא' ו-יב') בדרך של הרחבת סדרות סחירות (סדרות יא' ו-יב') מסוג מכשירי הון רובד 2 באמצעות הצעת רכש חליפין לאגרות חוב (סדרה ה').

שיעור הריבית האפקטיבית בגין הרחבת סדרה יא' הינו כ-5.19% ובגין הרחבת סדרה יב' כ-5.22%.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. אגרות חוב (המשך)

ה.2. פרטים והרכב אגרות החוב⁽¹⁾ המשמשות כהון רובר 2 בחברה:

דירוג חברת מידרוג בע"מ

אגרות חוב	סוג מכשיר ⁽²⁾	במועד הנפקת הסדרה	לתאריך המאזן	מועד הנפקה	שווי נקוב	תמורת הנפקה ⁽³⁾	שיעור ריבית נקובה ⁽⁴⁾	שיעור ריבית אפקטיבית	מועד תשלום הקרן	מועד תשלומי ריבית	מועד פדיון מוקדם קובע לתוספת ריבית ⁽⁵⁾	מועד תשלומי ריבית
סדרה ה'	הון משני מורכב	Aa3.il (hyb)	A1.il (hyb)	9.2016	403,861	397,890	3.29%	3.51%	6.2029	שנתי	30.06.2024	מועד תשלומי ריבית ביום 30 ביוני בין השנים 2017-2029
סדרה ו'	מכשיר הון רובר 2	Aa3.il (hyb)	A1.il (hyb)	1.2018	1,379,149	1,355,606	2.63%	2.89%	12.2030	שנתי	31.12.2025	ביום 31 בדצמבר בין השנים 2018-2030
סדרה ז'	מכשיר הון רובר 2	Aa3.il (hyb)	A1.il (hyb)	12.2018	713,205	705,114	4.10%	4.27%	12.2031	שנתי	31.12.2026	ביום 31 בדצמבר בין השנים 2019-2031
סדרה ח'	מכשיר הון רובר 2	Aa3.il (hyb)	A1.il (hyb)	12.2021	650,165	617,257	2.38%	3.09%	12.2034	שנתי	31.03.2030 ⁽⁶⁾	ביום 31 במרס בין השנים 2022-2034 וכן ביום 31.12.2034
סדרה ט'	מכשיר הון רובר 2	Aa3.il (hyb)	A1.il (hyb)	4.2022	985,711	962,830	3.26%	3.70%	3.2038	שנתי	31.03.2028 ⁽⁶⁾	ביום 31 במרס בין השנים 2023-2038
סדרה י'	מכשיר הון רובר 2	A1.il (hyb)	A1.il (hyb)	12.2022	610,214	604,617	5.17%	5.39%	5.2035	חצי שנתי	30.11.2029 ⁽⁶⁾	שני תשלומים חצי שנתיים שווים, ביום 31 במאי בין השנים 2023-2035 וביום 30 בנובמבר בין השנים 2023-2034
סדרה יא'	מכשיר הון רובר 2	A1.il (hyb)	A1.il (hyb)	7.2023	571,507	571,984	5.40%	5.46%	12.2035	חצי שנתי	31.12.2030 ⁽⁶⁾	שני תשלומים חצי שנתיים שווים, ביום 30 ביוני של כל שנה בין השנים 2024-2035 וביום 31 בדצמבר של כל שנה בין השנים 2023-2035
סדרה יב'	מכשיר הון רובר 2	A1.il (hyb)	A1.il (hyb)	7.2023	571,507	571,863	5.40%	5.46%	12.2036	חצי שנתי	31.12.2031 ⁽⁶⁾	שני תשלומים חצי שנתיים שווים, ביום 30 ביוני של כל שנה בין השנים 2024-2036 וביום 31 בדצמבר של כל שנה בין השנים 2023-2036

הערות:

- (1) אגרות החוב תוכרנה כהון רובר 2 בכפוף למגבלות על שיעורו המירבי של הון רובר 2, כאמור בהוראות הממונה לעניין הרכב הון עצמי של חברת ביטוח.
- (2) אגרות החוב אינן מובטחות בשעבוד כלשהו.
- (3) תמורת ההנפקה הינה לאחר ניכוי הוצאות הנפקה נדחות המופחתות בשיטת הריבית האפקטיבית.
- (4) כל אגרות החוב הינן סחירות ונושאות ריבית שיקלית קבועה (אינן צמודות למדד).
- (5) ככל ומגדל גיוס הון לא תבצע פדיון מוקדם, תשולם תוספת ריבית כמפורט בבאור 24.ה.ה.3.3.
- (6) המועד הראשון לפדיון מוקדם ביחס לאגרות החוב סדרה ח', סדרה ט', סדרה י', סדרה יא' וסדרה יב' יחול ביום 31 במרס 2027, ביום 30 באפריל 2027, ביום 31 בדצמבר 2027, ביום 31 בדצמבר 2028 וביום 31 בדצמבר 2029, בהתאמה. לאחר כל אחד ממועדים אלו, בהתאמה, תהיה זכאית מגדל גיוס הון לפדות את אגרות החוב בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, בכל מועד, ובכפוף לתקנון הבורסה ולהנחיות מכוחו. למידע נוסף ראה באור 24.ה.ה.3.3.

יתרה הוצאות הנפקה נדחות		שווי הוגן ^(*)		ריבית צבורה		עלות מופחתת		אגרות חוב
ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2023	
612	-	1,220,431	-	31,995	-	1,190,982	-	סדרה ג'
319	-	727,431	-	18,083	-	710,896	-	סדרה ד'
2,905	454	899,403	407,011	14,823	6,644	898,210	403,407	סדרה ה'
10,182	6,891	1,300,537	1,327,982	-	-	1,368,967	1,372,258	סדרה ו'
4,350	3,330	691,951	703,719	-	-	708,855	709,875	סדרה ז'
30,914	27,160	547,309	567,399	11,605	11,604	619,251	623,005	סדרה ח'
21,085	17,323	924,597	953,577	23,594	24,101	964,626	968,388	סדרה ט'
5,423	4,646	610,214	617,659	-	2,629	604,791	605,568	סדרה י'
-	(743)	-	576,650	-	-	-	572,250	סדרה יא'
-	(599)	-	574,593	-	-	-	572,106	סדרה יב'
75,790	58,462	6,921,873	5,728,590	100,100	44,978	7,066,578	5,826,857	סך הכל אגרות חוב

^(*) השווי ההוגן של סדרות ג'-יב' נקבע לפי השווי בבורסה ליום המאזן.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)ה. אגרות חוב (המשך)**ה.3. מעמדן של אגרות החוב**

אגרות החוב תוכרנה כהון רובד 2 בכפוף למגבלות על שיעורו המירבי של הון רובד 2, כאמור בהוראות הממונה לעניין הרכב הון עצמי של חברת ביטוח.

החברה התחייבה לשאת בתשלום מלוא הסכומים שהיו דרושים לפירעון אגרות החוב (סדרות ה'יב') המהוות הון רובד 2 למחזיקים בהן. התחייבות זו של החברה הינה נדחית ליתר התחייבויותיה של החברה כלפי נושיה כמפורט להלן: התחייבות החברה הינה נדחית ליתר התחייבויותיה כלפי נושיה וקודמת להתחייבויותיה כלפי נושיה על-פי רכיבים ומכשירים הכלולים בהון הראשוני שלה.

1. שעבודים ובטחונות

אגרות החוב אינן משועבדות בשעבוד כלשהו.

2. דחיית מועדי פירעון הקרן ו/או הריבית

במסגרת תנאי אגרות החוב נקבע כי בהתקיימן של נסיבות משהות (המפורטות להלן) יידחה תשלום הקרן ו/או הריבית בגין מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2 בחברה, מבלי שהדבר יפגע בזכות מגדל ביטוח לשלם תשלומים אחרים ברמת קדימות גבוהה יותר.

הדחייה כאמור תהיה עד למועד בו יחדלו להתקיים הנסיבות המשהות או עד לשלוש שנים ממועד פירעון הקרן ו/או הריבית הרלוונטי הקבוע במקור, לפי המוקדם מבניהם, וזאת אלא אם אישר הממונה את תשלום הקרן ו/או הריבית הרלוונטי במועד מוקדם יותר.

"נסיבות משהות" בהתייחס לאגרות חוב המהוות הון רובד 2 בחברה, משמען התקיימות אחת או יותר מהנסיבות הבאות:

(א) ביחס לדחיית תשלום ריבית של מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2 של החברה: על פי הדוח הכספי האחרון של החברה שפורסם קודם למועד פירעון ריבית, לחברה אין רווחים ראויים לחלוקה כמשמעותם בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן - "חוק החברות");

(ב) ביחס לדחיית תשלום קרן ו/או תשלומי ריבית של מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2: על פי הדוח הכספי האחרון של החברה שפורסם טרם מועד פירעון קרן ו/או ריבית רלוונטי:

(1) סכום ההון העצמי של החברה נמוך מההון הנדרש לנסיבות משהות בהתאם לחוזר סולבנסי.

(2) החברה לא ביצעה השלמת הון נכון למועד פרסום הדוח.

(ג) דירקטוריון החברה הורה על דחיית תשלום קרן או ריבית, אם ראה כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של מגדל ביטוח לעמוד בהון הנדרש לנסיבות משהות, או לפרוע במועדן התחייבויות שדרגת הקדימות שלהן גבוהה מזו של אגרות החוב, ובלבד שהתקבל לכך אישור מראש של הממונה.

המונחים "הון עצמי" ו"הון נדרש לנסיבות משהות" נכללו בסעיף זה בהתאם לעמדת הממונה לגבי הפרשנות הראויה למונחים "הון נדרש" ו"הון מוכר" לעניין נסיבות משהות.

במסגרת תנאי אגרות החוב נקבע כי כל עוד לא נפרעו תשלומי קרן ו/או ריבית אשר מועד תשלומם נדחה, מגדל ביטוח לא תבצע כל חלוקה, כהגדרתה בחוק החברות, לא תפרע כל שטר הון, כתב התחייבות או הלוואה מאת בעלי השליטה בה או שלבעלי השליטה בה יש עניין אישי בהם ולא תשלם כל סכום בשל עסקה שאושרה או הטעונה אישור בהתאם להוראות סעיף 270(4) סיפא לחוק החברות אלא לאחר שנפרעו כל תשלומי הקרן או הריבית שנדחו כאמור. בהתייחס להון משני מורכב, המגבלות כאמור לא יחולו על סוגי תשלומים כמפורט בהוראות הממונה "לעניין הרכב הון עצמי של חברות ביטוח". בהתייחס למכשירי הון רובד 2 המגבלות לא יחולו על סוגי תשלומים כמפורט בחוזר הסולבנסי.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)ה. אגרות חוב (המשך)ה.3. מעמדן של אגרות החוב (המשך)**3. פדיון מוקדם**

לגבי אגרות החוב סדרות ה' - ז', מגדל גיוס הון תהא רשאית ללא מתן זכות בחירה למחזיקים באגרות החוב ו/או לנאמן, לפדות את אגרות החוב בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, ובתנאי שהמועד הראשון לפדיון המוקדם יהא כמפורט בטבלה בסעיף ב' לעיל. לגבי אגרות החוב סדרות ח' - יב', מועד ראשון לפדיון מוקדם שאינו קובע לתוספת ריבית הינו ביום 31 במרס 2027, 30 באפריל 2027, 31 בדצמבר 2027, 31 בדצמבר 2028 ו-31 בדצמבר 2029, בהתאמה ומועד פדיון מוקדם קובע לתוספת ריבית הינו כמפורט בטבלה בסעיף ב' לעיל. ככל שלא תנוצל זכות זו לפדיון מוקדם, תשולם תוספת ריבית על הריבית אותה נושאות אגרות החוב באותה עת המפורטות בטבלה כאמור, בגין יתרת התקופה (ממועד הפדיון המוקדם שלא נוצל כאמור ועד למועד הפדיון בפועל) שתהא בשיעור ובתנאים המפורטים להלן:

לגבי מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2 תשולם תוספת ריבית של 50% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה. ביצוע הפדיון המוקדם של מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2 יתאפשר באחד מאלה: (א) הנפקה של מכשיר הון בעל איכות זהה או עדיפה; (ב) באישורו מראש של הממונה על הביטוח ובתנאים שיקבע. (ג) ככלל, פדיון מוקדם יתאפשר במידה שההון העצמי של חברת ביטוח לאחר הפדיון המוקדם יעלה על ה-SCR.

4. פירעון מיידי

ביחס לאגרות החוב סדרות ו'-יב' נקבע כי ניתן יהיה להעמידן לפירעון מיידי במקרה בו מגדל גיוס הון תקבל החלטת פירוק (פרט לפירוק למטרות מיזוג עם חברה אחרת, או שינוי במבנה החברה) או אם יינתן ביחס לחברה צו פירוק קבוע וסופי על ידי בית המשפט, או ימונה לה מפרק קבוע, ואילו ביחס ליתר אגרות החוב שהנפיקה מגדל גיוס הון, נקבע כי ניתן יהיה להעמידן לפירעון מיידי בקרות מקרים מסוימים נוספים, ובין היתר, במקרה של (1) איחור מעל תקופה קצובה בפירעון סכום כלשהו בקשר לאגרות החוב; (2) מגדל גיוס הון תפסיק את תשלומיה ו/או תודיע על כוונתה להפסיק את תשלומיה; (3) הפרת תנאים מהותיים הכלולים באגרות החוב; (4) ביטול רישיון המבטח של החברה וכד'.

דחייתם של תשלומי קרן ו/או ריבית בגין אגרות החוב, בשל התקיימותן של נסיבות משהות כאמור, אינה מקימה זכות להעמדה לפירעון מיידי של אגרות החוב. הנאמן לא יהיה רשאי להעמיד לפירעון מיידי את אגרות החוב שטרם נפרעו ללא קבלת אישור מראש ובכתב של הממונה.

5. דרוג

החברה מדורגת בדירוג Aa2.il לאיתנות פיננסית (IFS) על ידי החברה המדרגת, מידרוג בע"מ (להלן: "מידרוג").

ביום 22 בנובמבר 2023, קיבלה החברה, דוח מעקב דירוג מאת מידרוג. במסגרת דוח המעקב, מידרוג הותירה על כנו דירוג Aa2.il לאיתנות הפיננסית (IFS) של החברה והותירה על כנו דירוג של A1.il (hyb) לכתבי ההתחייבות הנדחים (הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2), שהונפקו על ידי מגדל גיוס הון. אופק הדירוג יציב.

ה.4. הנאמן בגין אגרות החוב הינו רזניק פז נבו נאמנויות בע"מ. שם האחראית בחברת הנאמנות - עו"ד הגר שאול. דואר אלקטרוני hagar@rpn.co.il; טלפון: 03-6389200; פקס 03-6389222; כתובת: יד חרוצים 14, תל אביב.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023**באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)**

ה. אגרות חוב (המשך)

ה.5. למיטב ידיעת החברה, במהלך שנת 2023 ונכון ליום 31 בדצמבר 2023, מגדל גיוס הון עמדה בכל התנאים וההתחייבויות לפי שטרי הנאמנות לאגרות החוב, לא התקיימו תנאים כלשהם המקיימים עילה להעמדת אגרות החוב לפירעון מיידי והיא לא קיבלה הודעה מהנאמן לאגרות החוב בדבר אי עמידתה בתנאים ובהתחייבויות לפי שטרי הנאמנות.

ה.6. החברה התחייבה כלפי מגדל גיוס הון כי תישא בכל הוצאותיה, לרבות הוצאות הנפקה, הוצאות התפעול השוטף וכן החזר הוצאות שיפוי לדירקטורים, אם וככל שתהיינה כאלה.

באור 25 - פרמיות שהורוחו בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023			
שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו	
8,220,097	147,065	8,367,162	פרמיות בביטוח חיים
1,783,953	166,454	1,950,407	פרמיות בביטוח בריאות
1,760,437	611,561	2,371,998	פרמיות בביטוח כללי
11,764,487	925,080	12,689,567	סך כל הפרמיות
(68,124)	(46,744)	(114,868)	בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורוחה*
<u>11,696,363</u>	<u>878,336</u>	<u>12,574,699</u>	סך הכל פרמיות שהורוחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022			
שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו	
8,363,534	271,002	8,634,536	פרמיות בביטוח חיים
1,688,476	154,358	1,842,834	פרמיות בביטוח בריאות
1,591,990	478,663	2,070,653	פרמיות בביטוח כללי
11,644,000	904,023	12,548,023	סך כל הפרמיות
(81,728)	19,765	(61,963)	בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורוחה*
<u>11,562,272</u>	<u>923,788</u>	<u>12,486,060</u>	סך הכל פרמיות שהורוחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			
שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו	
9,361,183	212,353	9,573,536	פרמיות בביטוח חיים
1,587,695	127,886	1,715,581	פרמיות בביטוח בריאות
1,410,218	461,687	1,871,905	פרמיות בביטוח כללי
12,359,096	801,926	13,161,022	סך כל הפרמיות
81,206	(12,024)	69,182	בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורוחה*
<u>12,440,302</u>	<u>789,902</u>	<u>13,230,204</u>	סך הכל פרמיות שהורוחו

* בעיקרו בביטוח כללי, ראה באור 17.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		

<u>רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה</u>		
653,240	959,145	587,842
נדל"ן להשקעה		
<u>השקעות פיננסיות</u>		
1,157,917	2,282,341	1,569,124
נכסי חוב סחירים		
578,346	(32,437)	1,150,724
נכסי חוב שאינם סחירים		
7,299,583	3,300,732	1,374,779
מניות		
8,380,879	6,385,422	6,178,775
השקעות פיננסיות אחרות		
(295,375)	1,058,978	796,839
מזומנים ושווי מזומנים		
17,774,590	9,982,809	11,658,083
סך כל רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, נטו		

<u>רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה, הון ואחרים</u>		
<u>הכנסות מנדל"ן להשקעה:</u>		
67,152	89,467	9,752
שערוך נדל"ן להשקעה		
24,409	30,161	34,986
הכנסות שוטפות בגין נדל"ן להשקעה		
91,561	119,628	44,738
סך הכל הכנסות מנדל"ן להשקעה		
<u>רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית הפרשי הצמדה והפרשי שער ודיבידנד</u>		
(784)	(726,416)	(461,024)
נכסים זמינים למכירה (א)		
431,780	(694,505)	(264,380)
נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (ב)		
(3,329)	(15,648)	(6,335)
נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים (ג)		
2,117,026	3,244,198	2,990,490
הכנסות ריבית * והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
28,174	45,682	46,460
הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
(76,861)	224,947	89,775
רווחים (הפסדים) מהפרשי שער בגין השקעות שאינן נמדדות בשווי הוגן דרך רווח והפסד ומנכסים אחרים **		
460,955	443,984	442,876
הכנסות מדיבידנד		
20,823,112	7,340,939	14,540,683
סך כל רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון		
14,931	3,238	5,278
* בהכנסות הנ"ל כלולה ריבית בגין נכסים פיננסיים אשר אינם מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד שערכם נפגם		
** לעניין הפרשי שער בגין התחייבויות פיננסיות ראה באור 35.		

א. רווחים (הפסדים) נטו מהשקעות בגין נכסים זמינים למכירה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
368,990	(453,318)	(423,042)
(369,774)	(273,098)	(37,982)
(784)	(726,416)	(461,024)

רווחים (הפסדים) נטו מניירות ערך שמומשו ירידות ערך נטו שנזקפו לרווח והפסד סך הכל הפסדים מהשקעות בגין נכסים זמינים למכירה

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 26 - רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון (המשך)

ב. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
-	(63,716)	7,192	בגין נכסים שיועדו בעת ההכרה הראשונית
431,780	(630,789)	(271,572)	שינויים בשווי ההוגן נטו, לרבות רווח ממימוש
<u>431,780</u>	<u>(694,505)</u>	<u>(264,380)</u>	סך כל הרווחים (ההפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

ג. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
-	-	(2,437)	הפסדים נטו ממימוש נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים
(3,329)	(15,648)	(3,898)	ירידות ערך נטו שנזקפו לרווח והפסד
<u>(3,329)</u>	<u>(15,648)</u>	<u>(6,335)</u>	סך הכל הפסדים מהשקעות בגין נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים

באור 27 - הכנסות מדמי ניהול

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
486,606	496,851	524,474	דמי ניהול בענפי הפנסיה והגמל
1,258,549	(*)	(*)	דמי ניהול משתנים בגין חוזי ביטוח חיים
1,014,340	1,004,184	984,834	דמי ניהול קבועים בגין חוזי ביטוח חיים
25,460	36,474	44,850	דמי ניהול בגין חוזי השקעה
<u>2,784,955</u>	<u>1,537,509</u>	<u>1,554,158</u>	סך דמי ניהול מעמיתים וממבוטחים

(*) לפרטים נוספים ראה באור 1.ד.

באור 28 - הכנסות מעמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
185,561	205,683	230,937	עמלת סוכנויות ביטוח
153,555	216,481	154,407	עמלת ביטוח משנה, בניכוי שינוי בהוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
<u>339,116</u>	<u>422,164</u>	<u>385,344</u>	סך הכל הכנסות מעמלות

באור 29 - הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
45,328	51,241	53,751
299	167	157
<u>45,627</u>	<u>51,408</u>	<u>53,908</u>

הכנסות מפעילויות אחרות שאינן ביטוחיות
 הכנסות מתיק תביעות שנרכש בביטוח כללי (1)
 סך הכל הכנסות אחרות

(1) לפרטים נוספים ראה באור 1.38.ה.1.

באור 30 - תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
1,332,213	1,427,475	1,620,737
118,457	128,272	136,795
<u>1,213,756</u>	<u>1,299,203</u>	<u>1,483,942</u>
4,596,505	5,415,127	7,046,236
2,166,252	1,926,141	2,802,968
<u>1,305,097</u>	<u>1,486,808</u>	<u>1,653,487</u>
9,281,610	10,127,279	12,986,633
18,873,196	(8,959,472)	7,537,568
308,597	(392,390)	452,595
<u>28,463,403</u>	<u>775,417</u>	<u>20,976,796</u>
1,653,528	1,511,886	1,888,391
277,312	372,114	422,690
<u>1,376,216</u>	<u>1,139,772</u>	<u>1,465,701</u>
1,768,072	344,535	1,770,963
107,808	111,765	130,195
<u>1,660,264</u>	<u>232,770</u>	<u>1,640,768</u>
<u>31,499,883</u>	<u>2,147,959</u>	<u>24,083,265</u>

בגין חוזי ביטוח חיים
 תביעות ששולמו ותלויות מקרי מוות, נכות ואחרים
 בניכוי ביטוח משנה

פוליסות שנפדו
 פוליסות שמועדן תם
 גמלאות

סך הכל תביעות

גידול בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (למעט שינוי בתלויות) בשייר
 גידול בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשל מרכיב התשואה
 סך הכל תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר בגין חוזי ביטוח חיים

סך הכל תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי
 ברוטו
 ביטוח משנה
 בשייר

סך הכל תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות
 ברוטו
 ביטוח משנה
 בשייר

סך הכל תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
514,958	574,595	635,950
536,714	560,311	609,962
(71,653)	(95,826)	(84,867)
980,019	1,039,080	1,161,045
705,118	720,572	737,371
43,309	48,001	44,753
<u>1,728,446</u>	<u>1,807,653</u>	<u>1,943,169</u>

עמלות רכישה
 הוצאות רכישה אחרות
 שינוי בהוצאות רכישה נדחות
 סך הכל הוצאות רכישה
 עמלות שוטפות אחרות
 הוצאות שיווק אחרות

סך הכל עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
1,135,218	1,106,777	1,251,101	שכר עבודה ונלוות
176,044	166,976	177,926	פחת והפחתות
92,893	100,481	100,297	אחזקת משרדים ותקשורת
123,084	144,397	174,998	שירותי מיחשוב
44,341	48,996	45,357	שיווק ופרסום
41,386	59,723	87,222	ייעוץ מקצועי ומשפטי
84,020	90,360	102,720	אחרות
1,696,986	1,717,710	1,939,621	סך הכל *
			בניכוי:
(178,534)	(173,474)	(190,484)	סכומים שסווגו בסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
(580,023)	(608,312)	(654,715)	סכומים שסווגו בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
938,429	935,924	1,094,422	הוצאות הנהלה וכלליות
346,023	350,239	392,682	* הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות בגין מיכון בסך

א. ביום 12 ביוני 2023 נחתם הסכם קיבוצי חדש בין החברה ומגדל מקפת (החברה ומגדל מקפת יחד ייקראו להלן - "מגדל") לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה ("ההסתדרות") וועד העובדים במגדל, לתקופה של ארבע שנים, עד ליום 31 בדצמבר 2026 ("ההסכם או "ההסכם הקיבוצי").

על פי ההסכם, הוראות ההסכם הקיבוצי שנחתם במאי 2019 וכן הסכמים קיבוציים נוספים ממאי 2020 ומינואר 2022, אשר האריכו את תוקפו של ההסכם משנת 2019, ייכללו בהסכם החדש, למעט שינויים שהוגדרו בו, אשר עיקרם כדלקמן:

1. שכר המינימום לעובד במשרה מלאה יגדל החל מיום 1 באפריל 2025 לסך של 6,800 ש"ח ברוטו לחודש לעובד חדש, ולעובד שעתי סך של 35 ש"ח לשעה.
2. בכל אחת מהשנים 2023 עד 2026 תשלם מגדל תוספת שכר לעובדים הזכאים בשיעור ממוצע שנתי של 3.4% (לעומת שיעור ממוצע של 3% בהסכם הקודם), מתוכם 1.6% רכיב קבוע ו-1.8% לפי שיקול דעת מנהל. בנוסף, נקבע מנגנון של תוספות שכר לעובדים בשנת 2026 בגין עמידה ביעדי רווח של החברה לשנים 2023 עד 2025, אשר יהיה בשיעור של עד 0.8% מהשכר. תקציב נוסף זה יחולק בחלקו כרכיב קבוע ובחלקו כרכיב דיפרנציאלי רק לעובדים שקיבלו את שלוש הפעימות הראשונות (2023 עד 2025) של ההסכם זה.
3. סמוך לאחר חתימת ההסכם הקיבוצי, ישולם לעובדים שהחלו לעבוד בחברה לפני יום 1 ביוני 2022 מענק חד פעמי בשיעור של 25% מהשכר החודשי של העובד.
4. הגדלת תקרת השכר להפרשות לקרן השתלמות מ-15,712 ש"ח (תקרת השכר הפטורה ממס) ל-21,000 ש"ח בשנת 2023; ובשנת 2025 תקרת ההפרשות תגדל ל-27,000 ש"ח. כמו כן, הוגדל שיעור הפרשת המעסיק מ-2.5% ל-5% החל בוותק של 24 חודשים.
5. נכללו עדכונים בעניין תנאי רווחה שונים הכוללים, בין היתר, הגדלת ההשתתפות במימון ארוחות צהריים ובהוצאות החניה, הרחבת סל הכיסויים בביטוח הבריאות הקולקטיבי וכן הגדלת תקציב הרווחה לטובת נפש לעובדים. כמו כן, קוצרה תקופת הזכאות לבדיקת סקר בריאות.

אומדן הגידול הממוצע בעלות הכוללת של הוצאות שכר עבודה ונלוות של מגדל בכל שנה משנות ההסכם ביחס לשנה הקודמת הרלוונטית הוא כ-23.6 מיליון ש"ח.

באור 33 - תשלום מבוסס מניות

א. הוצאה שהוכרה בדוחות הכספיים

ההוצאה שהוכרה בדוחות הכספיים בעבור שירותים שהתקבלו מעובדים מוצגת בטבלה שלהלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 אלפי ש"ח	
4,909	בגין מענקים הוניים
4,909	

עסקאות תשלום מבוסס מניות שהוענקו על ידי החברה לעובדיה מתוארות להלן.

ב. פרטים נוספים בדבר תוכניות תשלומים מבוססי מניות

תוכנית 2023 ⁽¹⁾	
2,401,715	מספר האופציות שהוקצו למנכ"ל
10,217,591	מספר האופציות שהוקצו לעובדים האחרים שנכללו בתוכנית
12,619,306	סך האופציות שהוקצו
12,619,306	יתרת האופציות שטרם מומשו לתאריך המאזן
1	יחס המרה
4.24-4.64	מחיר מימוש *
	<u>מועדי ההענקה:</u>
05.2023	למנכ"ל
05.2023	לעובדי החברה
07.2023	לעובדים המשותפים לחברה ולמגדל אחזקות
07.2024-07.2026	מועד ההבשלה
07.2027-07.2029	מועד הפקיעה
	<u>שווי הוגן (במיליון ש"ח) למועד ההענקה (**):</u>
3	למנכ"ל
13.6	לעובדים האחרים שנכללו בתוכנית

* לא כולל הקצאה לנושא משרה מיום 9 באוקטובר 2023 כמפורט בסעיף (1). מחיר המימוש לא יהיה צמוד למדד המחירים לצרכן או למדד כלשהו.

** כל האופציות שהוענקו בתוכניות שפורטו לעיל הופקדו בידי נאמן במסלול הונוי לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה.

ב. פרטים נוספים בדבר תוכניות תשלומים מבוססי מניות (המשך)

(1) תכנית 2023

ביום 30 במאי 2023 אישר דירקטוריון החברה, לאחר קבלת אישור ועדת התגמול של החברה להקצות ל-16 נושאי משרה בחברה, לרבות מנכ"ל החברה שהינם עובדים בה ("הניצעים"), 12,055,568 אופציות לא רשומות למסחר הניתנות למימוש למניות רגילות של מגדל אחזקות, בנות 0.01 ש"ח ערך נקוב כל אחת ("האופציות"). כמו כן, ביום 9 באוקטובר 2023, אישר דירקטוריון החברה, הקצאה נוספת של 563,738 אופציות, לנושא משרה בחברה, המכהן גם כנושא משרה במגדל אחזקות ("הניצע הנוסף"), כאשר טווח מחירי המימוש עבור הקצאה זו הוא בין 4.81 ש"ח למניה ל-5.27 ש"ח למניה. יתר התנאים (למעט תקופת ההבשלה של האופציות) זהים לתנאי האופציות שהוקצו לניצעים ואושרו בדירקטוריון החברה ובדירקטוריון מגדל אחזקות בחודש מאי 2023. יצויין כי לעניין נושאי המשרה של החברה המכהנים כנושאי משרה גם במגדל אחזקות נדרש, בין היתר, גם אישור אסיפת בעלי המניות של מגדל אחזקות למדיניות התגמול המעודכנת של מגדל אחזקות (כך שתאפשר גם מתן תגמול הוני), אשר התקבל ביום 5 ביולי 2023. המניות שתנבענה ממימוש האופציות שהוקצו לניצעים תהווה נכון למועד הענקתן כ-1.18% מהונה המונפק והנפרע של מגדל אחזקות ומזכויות ההצבעה בה. למרות האמור לעיל, הנחה בדבר מימוש מלא של האופציות למספר זהה של מניות היא תיאורטית בלבד בשל יישום מנגנון "מימוש נטו" המשקף הענקה של מניות מימוש בכמות פחותה שמבטאת את סכום ההטבה הכספי הגלום באופציות בלבד ("מנגנון מימוש נטו"). הקצאת האופציות לניצעים נעשית בהתאם להוראות מסלול רווח הון. השווי ההוגן של סך האופציות שהוענקו לניצעים מהחברה כאמור, מבוסס על המודל הבינומי לתמחור אופציות בהתאם לתנאים על-פיהם מכשירים אלו הוענקו ולנתונים שהיו נכונים למועד אישור ההענקה. יצוין כי הענקת חבילת האופציות הינה כנגד ויתור של נושאי המשרה על חלק מחבילת התגמול לה הם זכאים (היינו אצל חלק מנושאי המשרה חלק מהשכר הקבוע ואצל חלקם חלק מהזכאות למענק כולו או חלקו). בנוסף לחלוף מועדי ההבשלה כמפורט להלן, הבשלת האופציות כפופה גם לעמידה בשני תנאי הביצוע שלהן, במצטבר: (1) יחס כושר פרעון אחרון שפרסמה החברה (לרבות ובהתחשב בפעולות הוניות שבוצעו לאחר מועד פרסום יחס כושר הפרעון) לא יפחת מיחס כושר הפרעון המינימלי בהתאם לדרישות הדין, למעט אם המוסדות המוסמכים יסברו שאי עמידה בדרישה זו הינה כתוצאה מאירוע אקסוגני ומשמעותי שהשפיע על כלל ענף הביטוח בישראל; ו-(2) אי התקיימות נסיבות משהות בקשר לכתבי התחייבות, כהגדרתן בחוזר המאוחד פרק 1, נספח ב', חלק ב' הוראות לעניין הון עצמי של חברת ביטוח, סימן ב' - מכשירי הון רוברד 2 ("תנאי הביצוע").

לעניין מנכ"ל החברה, האופציות מוקצות במנה אחת, בשווי הוגן של כ-2,967 אלפי ש"ח, אשר תבשיל בתום שלוש שנים ממועד הקצאת האופציות, לפירוט נוסף ראה באור 38. בהתאם, מועד הבשלתן הוא 5 ביולי 2026 ומועד פקיעתן הוא 5 ביולי 2029. וזאת למעט במקרה של סיום יחסי עבודה או כהונה בין החברה לניצע בהתאם לתנאי תוכנית התגמול ההונית.

בהקשר זה יצוין כי, ככלל, (א) במקרה של החלטת החברה על הפסקת ההתקשרות, או במקרה שבו החברה ונושא המשרה יגיעו להסכמה הדדית על סיום העסקה; או (ב) סיום העסקה לאחר שינוי שליטה (כהגדרת המונח "שליטה" בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968; "חוק ניירות ערך"); בשני המקרים כאמור יחול האמור להלן: יראו ביום סיום העסקה את החלק היחסי של האופציות המחושב לפי התקופה שחלפה ממועד תחילת ההבשלה ביחס לכלל תקופת ההבשלה כבשל וניתן למימוש במועד סיום העסקה, וחלק יחסי זה לא יפקע ביום סיום העסקה.

האופציות ליתר הניצעים תבשלנה בשלוש מנות שוות כאשר המנה הראשונה תבשיל לאחר שנה ממועד הקצאת האופציות, המנה השנייה תבשיל לאחר שנתיים ממועד הקצאת האופציות ואילו המנה השלישית תבשיל לאחר שלוש שנים ממועד ההקצאה. אורך חיי האופציות הינו שלוש שנים ממועד ההבשלה של כל מנה. בהתאם, מועדי הבשלת האופציות אשר תבשלנה ב-3 מנות הינם 5 ביולי 2024, 5 ביולי 2025 ו-5 ביולי 2026 (ולגבי הניצע הנוסף 9 באוקטובר 2024, 9 באוקטובר 2025 ו-9 באוקטובר 2026) ומועדי פקיעתן הינם 5 ביולי 2027, 5 ביולי 2028 ו-5 ביולי 2029 (ולגבי הניצע הנוסף 9 באוקטובר 2027, 9 באוקטובר 2028 ו-9 באוקטובר 2029), וזאת למעט במקרה של סיום יחסי עבודה או כהונה בין החברה לניצע בהתאם לתנאי תוכנית התגמול ההונית.

ג. תנועה במהלך השנה

כאמור בסעיף ב, בשנת 2023 הוענקו 12,619,306 אופציות במחיר מימוש ממוצע של 4.44 ש"ח למניה. במהלך השנה לא היו אופציות למניות אשר ניתנות היו למימוש, מומשו או פקעו.

ד. הממוצע המשוקלל של יתרת אורך החיים החוזי של האופציות למניות ליום 31 בדצמבר, 2023 הינו 4.79 שנים.

ה. מדידת השווי ההוגן של האופציות למניות המסולקות במכשירים הוניים

החברה משתמשת במודל הבינומי למדידת השווי ההוגן של האופציות למניות המסולקות במכשיריה ההוניים. המדידה מתבצעת ביום הענקת האופציות למניות אשר מסולקות במכשירים הוניים, שכן מדובר באופציות המוענקות לעובדים.

להלן טבלה המציגה את הנתונים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של האופציות למניות המסולקות במכשיריה ההוניים של החברה, בהתאם למודל הבינומי לתמחור אופציות, לגבי התוכנית הנ"ל:

תכנית 2023	
35.22%-39.49%	תנודתיות צפויה במחירי המניה (%)
3.8%-4%	שיעור ריבית חסרת סיכון (%)
3.5-5.5	משך החיים החזוי של האופציות למניות (שנים)
4.63	מחיר המניה (ש"ח) לעובדים המשותפים לחברה ולמגדל אחזקות *
4.02	מחיר המניה (ש"ח) לעובדי החברה

* לא כולל הקצאה לנושא משרה מיום 9 באוקטובר 2023. בהתאם לנתונים לעיל, השווי ההוגן של האופציות נקבע ל- 16,613 אלפי ש"ח במועד ההענקה.

משך החיים החזוי של האופציות למניות מבוסס על מועדי הפקיעה של האופציות, ולא מייצג בהכרח את דפוס המימוש העתידי של האופציות למניות.

התנודתיות הצפויה של מחיר המניה משקפת את ההנחה שהתנודתיות ההיסטורית של מחיר המניה מהווה אינדיקציה טובה למגמה הצפויה בעתיד.

באור 34 - הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
10,320	7,268	6,170
3,160	2,185	2,100
1,397	1,184	3
1,684	1,230	8,583
<u>16,561</u>	<u>11,867</u>	<u>16,856</u>

הפחתת נכסים לא מוחשיים (למעט תוכנות מחשב) *
 הוצאות מפעילויות אחרות שאינן ביטוחיות
 הפסד הון ממכירת רכוש קבוע, נטו
 הפסדי הון אחרים, נטו
 סך הכל הוצאות אחרות

* לפרטים נוספים ראה באור 4.א.

באור 35 - הוצאות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		
171,411	208,365	224,660
801	1,063	1,264
(7,443)	37,315	5,416
2,386	2,611	4,285
(55)	2,792	28,914
<u>167,100</u>	<u>252,146</u>	<u>264,539</u>

הוצאות מימון בגין אגרות חוב
 הוצאות ריבית למבטחי משנה
 הפרשי שער, נטו בגין התחייבויות*
 הוצאות מימון בגין חכירות
 עמלות והוצאות מימון אחרות
 סך הכל הוצאות מימון

* לעניין הפרשי שער בגין השקעות פיננסיות ראה באור 26.

באור 36 - רווח למניה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
בש"ח		
7.31	3.89	3.03
<u>0.73</u>	<u>0.39</u>	<u>0.30</u>

רווח בסיסי ומדולל למניה 1 ש"ח המיוחס לבעלי המניות של החברה בש"ח
 רווח בסיסי ומדולל למניה 0.1 ש"ח המיוחס לבעלי המניות של החברה בש"ח

רווח בסיסי למניה

חישוב הרווח הבסיסי למניה לשנת 2023 התבסס על הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות בסך של 565,521 אלפי ש"ח (בשנת 2022 רווח נקי בסך של 725,672 אלפי ש"ח ובשנת 2021 רווח נקי בסך של 1,361,945 אלפי ש"ח) מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור.

הממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. ובנות 0.1 ש"ח ע.נ. ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה לכל אחת מהשנים הינו 185,389,304 ו- 9,773,357 בהתאמה.

1. הסיכונים העיקריים

הקבוצה פועלת במגזרי הפעילות העיקריים הבאים: ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל), ביטוח בריאות וביטוח כללי.

פעילויות הקבוצה חושפות אותה לסיכונים הבאים:

- סיכוני שוק;
- סיכוני נזילות;
- סיכונים ביטוחיים;
- סיכוני אשראי;
- סיכונים תפעוליים לרבות סיכוני אבטחת מידע וסייבר.

לסיכונים אלה נלווים סיכונים כלליים כגון: סיכוני רגולציה וציות, סיכונים משפטיים, סיכוני מוניטין וסיכונים עסקיים (דוגמת גידול בתחרותיות, שינוי בטעמי הציבור וכו'). לפירוט נוסף ראה סעיף ב.5. להלן.

סיכוני שוק - הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מכשירים הוניים / נכסים ריאליים, במדד המחירים לצרכן ובמטבע חוץ.

סיכוני נזילות - הסיכון להפסד כתוצאה מכך שהקבוצה תתקשה לעמוד בהתחייבויותיה במועדן הכולל בין היתר מכירת נכסים בערך נמוך מערכן בשוק או גיוס בלתי צפוי בזמן קצר.

סיכונים ביטוחיים - סיכוני ביטוח חיים ובריאות נובעים מאי הוודאות בשכיחות, תזמון ומשך תשלום התביעות העתידיות הצפויות בהתייחס להנחות הנוגעות לשיעורי תמותה/אריכות חיים, שיעור מימוש גמלה, שיעורי תחלואה/נכות, הוצאות, ביטולים או פדיונות.

הסיכונים האקטואריים בקרן הפנסיה חלים על העמיתים כאשר השפעתם על החברה המנהלת הינם בהיבט של דמי הניהול.

סיכוני ביטוח כללי נובעים בעיקר מתמחור, הערכת רזרבות וקטסטרופה.

נציין שהסיכונים הביטוחיים מושפעים מסיכוני אקלים וסביבה מתפתחים, פיזיים וסיכוני מעבר, שמלבד שינויים באקלים נובעים גם משינויי חקיקה ורגולציה בעולם בתחום איכות הסביבה.

סיכוני אשראי - סיכון להפסד כתוצאה מאי עמידה של לווה/מבטח משנה בהתחייבויותיו, או כתוצאה משינויים בדירוג הלווים ובמרווחי האשראי בשוק ההון.

סיכונים תפעוליים - הסיכון לפגיעה בחברה בשל אי נאותות או כשל (בזדון או שלא בזדון) של תהליכים פנימיים כתוצאה מאנשים, מערכות ואירועים חיצוניים. חלק מהותי מפעילויות הקבוצה נשען על מערכות מידע שונות. היעדר תשתיות מספקות לרבות בתחום אבטחת מידע וסייבר ו/או ליקויים או כשלים במערכות המידע עלול לחשוף את הקבוצה לאי עמידה בדרישות רגולטוריות וכן לכשלים בתפעול התהליכים השונים.

סיכוני סייבר - סיכון לשימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע או שימוש במידע בלא הרשאה או בחריגה מהרשאה.

לפירוט נוסף של הסיכונים ראה סעיף ב להלן.

דירקטוריון החברה מגדיר את מדיניות החשיפה של המבטח ושל תיקי העמיתים לסיכונים השונים, לרבות קביעת תקרות חשיפה לסיכונים, ככל שניתן לקבוע אותן, והתייחסות לרמת חשיפה כוללת לסיכונים בהתחשב במתאם בין הסיכונים השונים.

הדירקטוריון מינה ועדה לניהול סיכונים וסולבנסי מטעמו, אשר דנה בסוגיות הנוגעות לניהול סיכונים וניהול ההון תחת משטר סולבנסי 2. לפירוט בדבר משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II ראה באור 14. ד. לעיל.

בבאור זה ניתן מידע בדבר החשיפה של הקבוצה לכל אחד מהסיכונים שלעיל, תיאור מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי העבודה, זיהוי הסיכונים והבקורות בקבוצה. גילויים כמותיים ואיכותיים נוספים נכללים לאורך הדוחות הכספיים.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

2. דרישות חוקיות

בפעילות הביטוחית והחסכון ארוך טווח

המסגרות הרגולטוריות מסדירות וקובעות, בין היתר, הסדרים ביחס לסיכונים להם החברות חשופות באמצעות הצבת דרישות רגולטוריות ובין היתר כדלקמן:

במסגרת ההוראות הרגולטוריות בעניין פעילות הדירקטוריון ובהקשר לניהול החשיפות לסיכונים, על הדירקטוריון להגדיר את מדיניות החשיפה של המבטח ושל המבוטחים לסיכונים שונים, לקבוע תקרות חשיפה לסיכונים ככל שניתן לקבוע אותן, לקבוע רמת חשיפה כוללת לסיכונים בהתחשב במתאם בין הסיכונים השונים, לאשר כלים ובקורות למדידת הסיכונים ולניהולם ודרכי התמודדות עם הסיכונים ועם התממשותם.

ניהול ההשקעות - נקבעו הוראות הנוגעות לאופן ניהול ההשקעות על-ידי הגופים המוסדיים המציבות, בין היתר, דרישות למידת הפיזור, מגבלות על השקעות, ונזילות.

ניהול אשראי - נקבעו הוראות הנוגעות להבטחת קיומם של מנגנוני ניהול, פיקוח ובקרה נאותים לניהול סיכוני אשראי אגב פעילות השקעות לרבות הקמת ועדת אשראי ותפקידיה, קביעת מדיניות העמדת אשראי כמו גם דרכי הפיקוח, הבקרה והדיווח ולעדות ההשקעה השונות ולדירקטוריון.

מבטחי משנה - נקבעו הוראות לגבי ניהול החשיפה למבטחי משנה ("חשיפת מבטחי משנה").

דרישות הון - נקבעו הוראות לעניין הון נדרש לכושר פירעון, לפרטים נוספים ראה באור 14.ד.

ניהול סיכונים

הוראות החוזר המאוחד - שער 5, חלק 1, פרק 10 העוסק בפונקציית ניהול הסיכונים בגוף מוסדי, כולל הנחיות המפרטות את תנאי הכשירות של מנהל הסיכונים והקמת יחידה לניהול סיכונים, אשר תהיה נפרדת מקווי העסקים שאת פעילותם השוטפת היא בודקת. בנוסף, מפרט החוזר את סמכויותיו של מנהל הסיכונים לקבלת מידע וגישה לנתונים הדרושים לביצוע תפקידי היחידה לניהול סיכונים וכן את המשאבים הנדרשים לכך. כמו כן, מפרט החוזר את תפקידי ודרכי עבודתו של מנהל הסיכונים הכוללים בין היתר: זיהוי הסיכונים המהותיים, כימות והערכה של הסיכונים המהותיים שזוהו ודיווחים לאורגנים הרלוונטיים.

סיכונים תפעוליים - בנוסף להסדרים לעיל, פרסם המפקח הוראות לעניין ניהול חשיפות ספציפיות שעיקרן הן: מעילות והונאות ("הוראות החוזר המאוחד - שער 5, חלק 3, פרק 1 מעילות והונאות מצד גורמים בתוך הארגון וגורמים מחוץ לארגון") וניהול סיכוני סייבר ("חוזר ניהול סיכוני סייבר בגופים מוסדיים").

אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי (SOX) - על פי הוראות הפיקוח, החברה מיישמת את ההליכים הנדרשים הנוגעים לבחינת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הגילוי ועל הדיווח הכספי בחברה, ומצרפת את הדוחות וההצהרות הנדרשות בקשר לכך לדוחותיה הכספיים.

בפעילות הביטוחית והחסכון ארוך טווח

החברה מינתה מנהל סיכונים לחברת הביטוח ולגופים המוסדיים שבניהולה.

היחידה לניהול סיכונים משלימה את פעילות ניהול הסיכונים של הגורמים העסקיים ואחראית על גיבוש מסגרת העבודה לניהול סיכונים בקבוצה, אתגור פעילויות הקווים העסקיים, פיתוח שיטות כלים ושיטות להערכה, זיהוי וכימות הסיכונים כולל סיכונים מתפתחים, דיווח על חשיפות לסיכונים שוטפים או מיוחדים לגופים המדווחים (כגון ועדות השקעה, דירקטוריון, וועדת ניהול סיכונים וכו'), יישום מערכות להערכת הסיכונים וניהולם (לרבות הטמעת מערכת מיכנית לחישובי סולבנסי II) בתחומים השונים בקבוצה ויישום הוראות הרגולציה בכל הקשור לניהול סיכונים בתחומי השונים. כמו כן, אחראית היחידה להנחיה מקצועית של יחידות הבקרה היושבות בקווי העסקים של החברה לרבות בגיבוש תוכניות הבקרה השנתיות, מעקב אחר יישום וטיפול בממצאים להפחתת הסיכונים וכן, על טיפול בסיכוני מעילות והונאות ואירועי כשל.

בנוסף אחראית היחידה על הערכת הלימות ההון הכלכלית תחת משטר סולבנסי 2 וביצוע תהליך הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של החברה הלוקח בחשבון בין היתר, את הקשרים בין ניהול האסטרטגיה העסקית של החברה, כולל תוכניות עבודה, הסיכונים להם חשופה החברה מערכי ניהול הסיכון ואסטרטגיית ניהול ההון.

היחידה פועלת בשיתוף עם יחידות המטה האחראיות על פעילות הביטוח, פעילות ביטוח משנה, פעילות ההשקעות ותחום כספים.

בקבוצה מתקיימים, באופן תדיר, דיונים מקצועיים בנושאי ניהול סיכונים הן בפורום הנהלה והן בפורומים מקצועיים יעודיים בראשות המנכ"ל.

(ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים של החברה

מדיניות ניהול הסיכונים של החברה מבוססת על תפיסת ניהול סיכונים כלל תאגידית (Enterprise Risk Management) ונועדה לתמוך בהשגת יעדיה העסקיים ושמירה על איתנותה הפיננסית תוך הערכת ההפסדים העלולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים העומדים בפני החברה כתוצאה מפעילותה העסקית, והגבלת הפסדים אלו בהתאם למדיניות הסיכון שנקבעה וזאת תוך התייחסות לשינויים החלים בסביבה העסקית ובהנחיות ודרישות הרגולציה.

ניהול הסיכונים בקבוצת מגדל מבוסס על שלושה קווי הגנה: קו ראשון שהינו מנהלי התחומים העסקיים, קו שני שהינם גורמי ניהול סיכונים הכוללים גורמים מתמחים בסוגי סיכון ספציפי כגון סייבר ציות ומשפטי וקו שלישי ביקורת פנים.

זיהוי הסיכונים המהותיים, הערכת אופן ניהולם כמו גם כימות החשיפה והשפעתם הפוטנציאלית של סיכונים אלו על המצב הכספי העתידי של חברות הקבוצה ומבוטחיה ועל מצב ההון של החברה, נעשה במשותף על ידי היחידה לניהול סיכונים ויחידות המטה ו/או אקטואריה האחראיות על פעילות הביטוח, פעילות ביטוח משנה, פעילות ההשקעות ותחום כספים בהתאמה.

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)(ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים של החברה (המשך)בקרת ניהול הסיכונים מתבצעת במספר מוקדים בקבוצה כלהלן:

- יחידות המטה אחראיות כל אחת בתחומה, על עמידה בנהלי הקבוצה והנחיות הדירקטוריון ועודות ההשקעה לגבי מגבלות החשיפות לסיכונים.
- בקבוצה קיימים פורומים מקצועיים בראשות המנכ"ל וראשי תחומי ההשקעות, ענפי הביטוח והפנסיה. התפתחות החשיפה לסיכונים הביטוחיים בענפי הביטוח השונים והסיכונים הפיננסיים נסקרת באופן שוטף בפני פורומים אלו כמו גם ההתפתחויות בגורמים נוספים, ובהתאם לכך, מתקבלות החלטות ניהוליות לביצוע בתחומים אלו.
- בקבוצה פועל מערך של בקרת סיכונים תפעוליים וציות תחת היחידות העסקיות. מערך הבקרה בחטיבות העסקיות בוחן את התשתיות שמוסדו לצורך התמודדות עם הסיכונים השונים בתהליכי עבודה ובהוראות הדין בהתאם לתכנית בקרה שנתית, וזאת תחת הנחיה מקצועית של מנהל הסיכונים התפעוליים וקצינת הציות.
- אחריות כוללת של יחידת ניהול הסיכונים, ראה סעיף א.3.א לעיל.
- ביקורת הפנים משלבת בתכניות העבודה שלה נושאים שהוגדרו בסקר הסיכונים כנושאים המחייבים תשומת לב מיוחדת.

מוצרים חדשים

תהליך הכניסה לתוכנית ביטוח חדשה או לתחום פעילות חדש בקבוצה, מתבצע בהתאם לנוהל השקת מוצר חדש העונה, בין היתר, גם על הנחיות הרגולציה בנושא זה. זיהוי וכימות הסיכונים הכרוכים במוצר מתבצע כלהלן:

סיכונים ביטוחיים - מדידת החשיפה לסיכונים הביטוחיים נעשית תוך התייחסות הן לתוחלת הסיכון, המשמשת כבסיס לתמחור המוצר, והן לחשיפה להפסדים פוטנציאליים הצפויים מעבר לתוחלת הסיכון, בתרחישים שונים.

סיכוני שוק - במוצרים בהם מעורבת הבטחת תשואה מסוג כלשהו, נמדדת החשיפה לסיכוני שוק בין היתר על ידי כלים סטוכסטיים באמצעותם נמדדים הן תוחלת ההפסד בגין סיכוני שוק (המהווה את הבסיס לתמחור המוצר) והן ההפסד הפוטנציאלי הצפוי ברמת וודאות נתונה, בגין סיכונים אלו.

סיכון כולל - נמדדת ההלימה לתיאבון הסיכון ולמדיניות ניהול הסיכונים של החברה וההשפעה על מצב ההון ותחזית התפתחות ההון תחת משטר סולבנסי 2.

סיכוני שוק ונזילות

סיכוני השוק מנוהלים על-ידי מנהלי ההשקעות בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הכוללת של הדירקטוריון וכן של ועדות ההשקעה של תיקי הנכסים של כספי העמיתים: הפוליסות המשתתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל (בהם הסיכון הינו בעיקרו על העמיתים), וכן של תיקי הנכסים של הנוסטרו.

גופים אלו מקבלים דיווחים על החשיפה של תיקי ההשקעות השונים של הקבוצה לשינויים בשוקי הכספים וההון הכוללים כאמור, שיעורי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה, לרבות ניהול הנכסים מול ההתחייבויות, ובהתייחס לכך, מגדירים רמות חשיפה לאפיקי ההשקעה השונים כמסגרות לביצוע ההשקעות על ידי חטיבת ההשקעות של הקבוצה ובכפוף לתקנות דרכי ההשקעה.

החברה מתמודדת עם סיכוני השוק, בין היתר, באמצעות פיזור בין: אפיקי השקעה, מנפיקים, ענפים ואזורים גאוגרפיים. כמו כן נקבעות מגבלות, בין היתר: לחשיפה לאפיקי השקעה מגבלות ALM וכו'. כמו כן נקבע תאבון סיכון כולל לתרחישים פיננסיים.

למידע בדבר החשיפה לבסיסי ההצמדה של התיקים המנוהלים, ראה סעיפים ג' ו-ד' להלן.

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים של החברה (המשך)

סיכון נזילות מנוהל על-ידי מנהלי ההשקעות הן על ידי מעקב שוטף אחר מצב הנזילות על ההתחייבויות בתיקי ההשקעה השונים כמו גם כימות ההפסד הצפוי בתרחיש קיצון של מימוש נכסים מייד. הנושא נדון בדירקטוריון ובוועדות ההשקעה של התיקים המנוהלים, הן תיקי הנוסטרו והן תיקי העמיתים, הפוליסות המשתתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל. בהתייחס לנתונים אלו, בין היתר, נקבעות מגבלות החשיפה לגורמי הסיכון של הנכסים בתיקים המנוהלים.

המעבר לסלי השקעות הקטין את סיכון הנזילות במיוחד של הקופות הקטנות.

כימות החשיפה לסיכונים שוק וסיכונים נזילות של תיקי ההשקעות נעשה עבור סיכונים שוק הן באמצעות מדידת ערך בסיכון (VaR), המודד את הנזק המירבי הפוטנציאלי בהסתברות נתונה בתקופה נתונה, והן על ידי בחינת הנזק הצפוי לקבוצה בתרחישי רגישות שונים היסטוריים והיפותטיים. במסגרת כימות החשיפה לסיכונים שוק נמדדת החשיפה הכוללת - לסיכון הריבית המאזנית והכלכלית, בין היתר, באמצעות בחינת התאמת הנכסים מול ההתחייבויות (ALM) בתיק הנוסטרו וכן כימות החשיפה הנגזרת מתיקי המשתתף, השפעת השינויים בעקומי הריביות על השווי ההוגן שלהם והעמידה במגבלות החשיפה שנקבעו.

עבור סיכון נזילות, לגבי תיקי העמיתים מחושב גם ההפסד הצפוי כתוצאה מהצורך בהנזלת התיק בקרות תרחיש קיצון של מימוש צבירות מייד.

בנוסף, מחושבים לגבי התיקים המנוהלים (תיקי הנכסים של כספי העמיתים: הפוליסות המשתתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל) מדדי ביצוע שונים, המתייחסים לקשר שבין התשואה המושגת לרמת הסיכון בתיק.

מדידת החשיפות כאמור לעיל, של תיקי הנכסים השונים של הקבוצה מתבצעת לכל הפחות מידי רבעון והיא כוללת מדדי הסיכון המתוארים לעיל, כמו גם את מצב החשיפות לגורמי סיכון בהשוואה למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון וועדות ההשקעה השונות. במקביל, נערכות בקרות שוטפות ביחידת הבקרה של חטיבת השקעות, המנהלות את ההשקעות, בהתייחס לעמידה בתקנות השקעה ובמדיניות ההשקעות והאשראי של התיקים השונים.

דוחות החשיפה מדווחים באופן שוטף לוועדות ההשקעה הרלבנטיות לתיקי הנכסים השונים.

סיכונים ביטוחיים

הסיכונים הביטוחיים מנוהלים על-ידי מנהלי תחומי הביטוח והאקטוארים של הענפים השונים לרבות קרנות הפנסיה (בהם הסיכונים חלים על העמיתים). הדירקטוריון מקבל את הערכת החשיפה להפסד המירבי הצפוי מהסיכונים הביטוחיים המהותיים, ברמת הוודאות שנקבעה בהתבסס על מרכיבי הסיכון כלהלן:

- גדל ההפסד המירבי הצפוי כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד (אירוע קטסטרופה), כמו גם החשיפה להשתנות בלתי צפויה של גורמי סיכון המכוסים בפוליסות הנמכרות על ידי החברה, ברמת וודאות נתונה בתקופה של שנה.
- השפעת האמצעים הננקטים על-ידי החברה לפיזור, הקטנה או הגבלה של הסיכונים הביטוחיים הן באמצעות נהלי חיתום וכללים לקבלת עסקים והן באמצעות הסדרי ביטוח משנה, להקטנת ההפסד הצפוי והשפעה על ההון הנדרש כנגד סיכונים אלו כתוצאה מהחשיפה לסיכונים הביטוחיים.

בהתייחס להערכת חשיפות החברה לסיכונים הביטוחיים וכן לסיכון האקטוארי של עמיתי קרן הפנסיה, קובע הדירקטוריון את מגבלות החשיפה של החברה או הקרן לסיכונים אלו.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים של החברה (המשך)

בביטוח חיים, בריאות וקרן הפנסיה - כימות החשיפה להפסד הנובע ממרכיבי הסיכון של עסקי ביטוח חיים ובריאות והסיכונים האקטואריים בקרנות הפנסיה כגון סיכון תמותה ומחלות הן בעלות והן בכמות התביעות, תוחלת חיים, אירוע גדול במיוחד כגון רעידת אדמה, מגפה, מלחמה או טרור (אירוע קטסטרופה) ועליה בשיעורי הביטולים (בכללם פדיונות וניודים יוצאים) נעשה באמצעות השפעת תרחישי קיצון על שווי תיקי החסכון ארוך הטווח תוך התחשבות בקורלציות בין גורמי הסיכון, באופן זמן של שנה.

החברה מבצעת מעת לעת מחקרים וניתוחים שונים, לרבות בחינת תרחישי רגישות, על ההתפתחויות לחשיפות לסיכונים הביטוחיים/אקטואריים, כגון סיכון מוות, תוחלת חיים, אובדן כושר עבודה, ביטולים, הוצאות וכו' והשפעתן על עתודות הביטוח, כמו גם על רווחיות המוצרים ושווי המכירות החדשות של הקבוצה.

בביטוח כללי - כימות החשיפה להרעה משמעותית בגורמי הסיכון המכוסים בפוליסות, כמו גם לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד, כגון רעידת אדמה (שהינה אירוע הקטסטרופה העיקרי אליו היא חשופה), והשפעת הסדרי ביטוח משנה על ההפסד הפוטנציאלי לקבוצה, מתבצעים באמצעות בחינת תרחישים לגורמי הסיכון המרכזיים להם חשופה החברה ברמת וודאות שנקבעה. בנוסף, הקבוצה מבצעת בשוטף בדיקות רווחיות לענפי הפעילות השונים. קיימת בקרה שוטפת לגבי ההתפתחויות והמגמות בחשיפות לסיכונים הביטוחיים של ענפי הביטוח השונים, הנובעות בעיקרן מהשינויים בשכיחות התביעות וחומרתן כמו גם בהוצאות ובעלויות האחרות, והשפעתן הן על רווחיות המוצרים והן על עתודות הביטוח.

הקבוצה מתמודדת עם סיכוני הביטוח באמצעות שימוש בביטוח משנה, תמחור וחיתום. כמו כן פיזור חוזי הביטוח וכן פיזור בין ענפים, אזורים גיאוגרפיים, סוגי סיכון, גובה הכיסוי וכו' מקטינים את הסיכונים.

סיכוני אשראי

סיכוני אשראי של ההשקעות - מנוהלים על-ידי מנהלי ההשקעות בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הכוללת של הדירקטוריון וכן של ועדות ההשקעה. המדיניות כוללת מגבלות חשיפה שעיקריהן חשיפות ללווה בודד, לקבוצת לווים, חשיפה לקבוצות דירוג אשראי וכו'. בקביעת המגבלות כאמור נלקחות בחשבון גם הדרישות הרגולטוריות. לגופים המוסדיים קיימת ועדת אשראי הדנה ומאשרת עסקאות עפ"י מדרגי הסמכויות שהוקנו לה על ידי כל אחת מועדות ההשקעה השונות.

למידע בדבר דירוג האשראי של הנכסים בתיקים המנוהלים, ראה סעיף ב.4.א(2) להלן.

אומדן החשיפה לסיכוני אשראי הניתן במסגרת תיקי ההשקעות השונים, מתבסס בעיקרו על בחינת הנזק הצפוי לקבוצה מנכסי האשראי בתרחישים שונים כפי שנובעת מדירוג האשראי וממח"מ הנכס.

דירוג האשראי הניתן במסגרת תיקי ההשקעות מתבסס על דירוג חיצוני במידה שקיים, ועל דירוג פנימי של מחלקת המחקר של חטיבת ההשקעות, הבוחנת גם את הדירוג החיצוני.

לעניין דרוג פנימי ראה סעיף ב.4.ב(1) להלן.

מצבת הלווים במסגרת האשראי שניתן במסגרת תיקי ההשקעות השונים של הקבוצה נבדקת אחת לרבעון על ידי יחידת המחקר הקבוצתית, אם חל שינוי בסיכון האשראי של הלווה. בנוסף יחידת האשראי בודקת באופן שוטף את אמות המידה הפיננסיות (covenants) של האשראי וכן את העמידה בהנחיות הרגולציה, הדירקטוריון וועדות ההשקעה. החשיפה לסיכוני אשראי של תיקי ההשקעות השונים ובכלל זה החשיפה ללווים, ענפים ומגזרים, דירוגי הלווים, חובות בעייתיים וכד', מובאת לדיון בועדות ההשקעה אחת לרבעון.

החברה מתמודדת עם סיכוני אשראי של ההשקעות באמצעות פיזור בין: אפיקי השקעה, מנפיקים, ענפים ואזורים גיאוגרפיים תוך בחינת איתנותם של הגופים בהם משקיעה החברה ויכולת הפירעון שלהם טרם ביצוע ההשקעה ובמהלך חיי ההשקעה.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים של החברה (המשך)

סיכוני אשראי של מבטחי משנה - מנוהלים על ידי מחלקת ביטוח משנה המביאה בפני הדירקטוריון את החשיפה לסיכוני האשראי בגין מבטחי המשנה. הדירקטוריון קובע את מגבלות החשיפה לדירוגי סיכון האשראי של מבטחי המשנה, בין היתר, בהתייחס לסוג הענף הביטוחי (זנב ארוך/קצר), למבטח משנה בודד ובהתחשב גם עם המגבלות הקבועות בהסדר התחיקתי.

אומדן החשיפה לסיכוני אשראי מבטחי המשנה מתבסס בעיקרו על ההסתברות להפסד ברמת דאיות נתונה כפי שנובעת מדירוג האשראי של מבטחי המשנה.

הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P.

למידע בדבר סיכוני אשראי מבטחי משנה, ראה סעיף ב.4.1 להלן.

מחלקת ביטוח משנה בוחנת את החוסן הפיננסי של מבטחי המשנה.

בחטיבה הפיננסית נערך מעקב שוטף אחר הגביה ממבטחי משנה.

החברה מתמודדת עם סיכוני אשראי של מבטחי משנה באמצעות פיזור בין מבטחי המשנה, מגבלות חשיפה למבטח בודד ומגבלות דרוג אשראי.

סיכונים תפעוליים

סיכונים תפעוליים עיקריים - הסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי מנהלי החטיבות ונתמכים ע"י גורמים ופונקציות שונים בארגון ובכללם מערך הבקרה, הפרוש בתחומי הפעילות בארגון, יחידת האו"ש, ציות והאכיפה, SOX, אבטחת מידע, ניהול סיכונים תפעוליים, לרבות מניעת הונאות ומעילות, חטיבת הטכנולוגיות והביקורת הפנימית. מסמכי מדיניות בהתחשב בהוראות הרגולציה הקיימות, הקשורות בניהול סיכונים תפעוליים, אושרו ע"י דירקטוריון החברה והחברה פועלת על פיהם.

כימות ההפסד הנובע מסיכונים תפעוליים נכלל במסגרת חישוב יחס כושר הפירעון על ידי פרמטרים מקובלים המתייחסים להיקף פעילות הקבוצה בענפי הביטוח השונים.

החברה מתמודדת עם הסיכונים התפעוליים באמצעות ביצוע מיפוי סיכונים תפעוליים ובניית תכניות הפחתה לסיכונים השיוריים הגבוהים. כמו כן, יישום תכניות הבקרה בתחומי הפעילות מאפשרות להציף ולטפל בליקויים תפעוליים בתהליכי העבודה השוטפים.

אבטחת מידע וסייבר - בשנים האחרונות חלה עליית מדרגה משמעותית במפת איומי הסייבר העולמית. מתקפות רבות מתרחשות בישראל ובעולם כנגד תשתיות לאומיות, גופי ממשל ומגוון רחב של תאגידים. בעולם הביטוחי התרחשו מספר אירועים משמעותיים בסוכנויות ביטוח וכן אירוע מוכן של פריצה לחברת שירביט ודלף מידע בקנה מידה גדול במיוחד.

פעילות העסקית של החברה נשענת במידה רבה על מערכות מידע אשר תומכות בתהליכים העסקיים. זמינות המערכות, מהימנות הנתונים והשמירה על סודיות הנתונים חיוניים לצורך קיום פעילות עסקית תקינה.

עם התקדמות הטכנולוגיה, תדירות האיומים משתנה וכנגזרת מכך, עולה רמת הסיכון לחברה וללקוחותיה. שילוב טכנולוגיות חדשות בליבה העסקית של החברה כמו גם במערכות קצה ובקרב לקוחותיה מעלות את רמת הסיכון בפני תקיפות סייבר. בצד השפעת הטכנולוגיה על מרחב האיומים והסיכונים בתחום הסייבר ואבטחת המידע, השנים האחרונות מאופיינות גם בשינויים רגולטוריים רבים בתחום זה, ובכללם דרישות משפטיות ורגולטוריות שונות שעלולות להוות סיכון משפטי.

סיכון אבטחת המידע והסייבר עלול להיות כרוך בסוגי פגיעה ונזקים שונים ובכללם פגיעה ברציפות הפעילות העסקית של החברה, הכנסותיה, מוניטין החברה, וכן פגיעה או נזק לצדדים שלישיים לרבות לקוחות החברה, ספקיה, שותפיה העסקיים ועובדיה.

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים של החברה
(המשך)

סיכונים תפעוליים (המשך)

החברה נערכת באופן תדיר להתמודדות עם איומי הסייבר ומשקיעה משאבים רבים בנושא זה, לרבות רכישת כיוסי סייבר ביטוחי על ידי מבטחים גלובליים.

קיימת בחברה מדיניות ניהול סיכוני סייבר הכוללת מתודולוגיה לניהול הסיכון וממנה נגזרים נהלים המרכיבים תהליכי עבודה ובקורות להתמודדות עם סיכוני הסייבר. אחריות על יישום המדיניות חלה על מנהל תחום אבטחת מידע וסייבר הכפוף למנהל חטיבת טכנולוגיות וממונה הגנת הפרטיות הכפוף ליועץ המשפטי הראשי והממונה על האכיפה הקבוצתית. יש לציין כי בעלי התפקידים האמורים לעיל וכן בעלי תפקידים מרכזיים נוספים בתחום זה, מדווחים באופן ישיר ובלתי אמצעי לאורגנים המוסמכים ע"י הדירקטוריון לדון בנושאים אלו.

תחום ניהול סיכונים בחברה עוסק באתגור ניהול הסיכון ומערך ההגנה בליווי יועצים חיצוניים בעלי ניסיון, מומחיות ומיומנות בנושא אבטחת מידע וסייבר.

מדיניות ניהול סיכוני סייבר מאושרת על ידי דירקטוריון החברה אחת לשנה. תוכנית העבודה השנתית בנושא, לרבות תוכנית ההפחתה בגינה מאושרת במסגרת תוכניות העבודה המובאות לדירקטוריון. בנוסף, ישנו דיווח חצי שנתי לדירקטוריון של מעקב אחר ביצוע תוכנית העבודה האמורה.

הדירקטוריון מינה ועדה ייעודית המתכנסת אחת לרבעון בנושאי אסטרטגיית מחשוב, סייבר ואבטחת מידע. וועדה זו דנה, בין היתר, במתאר האיומים, באירועים ובמחקרים מהעולם, בתאבון הסיכון בסטטוס תוכניות העבודה וכן במימוש תוכניות ההפחתה.

מנגנוני הפיקוח והבקרה הקיימים בחברה כוללים בנוסף, ועדה לניהול סיכוני סייבר בראשות מנכ"ל הגופים המוסדיים וחברי ההנהלה הבכירים לרבות שומרי הסף של החברה. ועדה זו מתכנסת בתדירות רבעונית ומשמשת כוועדה אופרטיבית לקבלת החלטות בתחומים אלו.

סיכומי הוועדה מדווחים לדירקטוריון החברה במסגרת הדיווח החצי שנתי בנושא זה.

שומרי הסף של החברה ובכללם, מבקר החברה עורך ביקורת על פעילות תחום אבטחת מידע וסייבר בהתאם לתוכנית ביקורת רב שנתית הנגזרת מהסיכון הגלום בפעילות זו.

במסגרת ניהול סיכוני הסייבר, החברה מנהלת מספר סיכונים עיקריים, כגון: שיבוש מידע, גישה בלתי מורשית למידע, השבתת רשת החברה / מערכותיה ופגיעה בפעילות העסקית, דלף מידע ופגיעה בפרטיות.

החברה מעדכנת באופן שוטף את הערכת סיכוני סייבר ואבטחת מידע, בין היתר, באמצעות ביצוע סקרים, גילוי חשיפות, אירועי כשל ותובנות מאירועי סייבר בארץ ובעולם.

לחברה תכנית עבודה סדורה אך גמישה המתעדכנת מעת לעת בהתאם להתפתחות האיומים המשתנים באופן תדיר. התוכנית מושתתת על בסיס ניתוח מתאר האיומים והסיכונים הרלוונטי לחברה וכוללת פעולות שמטרתן להפחית את ההסתברות להתממשותם.

בנוסף, הנחיות וליווי צמוד של תחום אבטחת המידע והסייבר מבוצעים בשגרת העבודה השוטפת, החל משלב ייזום פרויקטים טכנולוגיים ועסקיים וכלה בהתמודדות שוטפת עם סיכונים פנימיים וחיצוניים דוגמת דלף מידע, השבתת רשת, שיבוש מידע וגישה בלתי מורשית למידע, אשר עלולים להשפיע על הפעילות העסקית.

החברה משקיעה משאבים רבים בניהול ובקרת חוסן הספקים ושרשרת האספקה. באמצעות מערכת שנרכשה, ע"י שאלוני בדיקת חוסן וסריקת הנכסים הדיגיטליים שלהם לספקים.

במהלך התקופה המדווחת לא נתגלו אירועי סייבר בעלי השפעה על הדיווח הכספי.

(ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים של החברה (המשך)

סיכונים תפעוליים (המשך)

מניעת מעילות והונאות - הגופים המוסדיים בקבוצה פועלים בתחום זה בהתאם להוראות חוזר הממונה בעניין הונאות ומעילות ובהתאם למדיניות אשר אושרה ע"י דירקטוריון החברה. כחלק ממערך ניהול הסיכונים לקבוצה אחראי ממונה מניעת מעילות והונאות לזיהוי והערכת החשיפות וצמצומן בשיתוף עם מנהלי החטיבות ובסיוע מערך הבקרה הארגוני.

היערכות למקרה אסון (שעת חירום) - לחברה מסגרת עבודה כללית להמשכיות עסקית הכוללת תרחישי ייחוס והשלכותיהן על החברה, מיפוי תהליכים חיוניים לשעת חירום, יעדי שירות למצב חירום ותכנית להמשכיות עסקית. התכנית להמשכיות עסקית (BCP) מתייחסת להיבטים שונים הנדרשים במצב חירום, לרבות כח אדם, תשתיות פיזיות ותשתיות טכנולוגיות. התכנית כוללת, בין השאר, נהלי עבודה בשעת חירום עבור התהליכים העסקיים החיוניים והתומכים בהם, תכנית גיבוי לכח אדם חיוני, תכנית מעבר לאתר חלופי/עבודה מהבית (עבור עובדי החברה התומכים בתהליכים העסקיים החיוניים לחירום), ואתר גיבוי (אתר DRP) למידע אודות מבטחים ועמיתים המאפשר RPO (Return Point Objective) ו-RTO (Return To Operation) בטווחי זמן מוגדרים לתמיכה ביעדי השירות בחירום. לחברה עותק נוסף (שלישי), אשר מבטיח התאוששות של מידע במקרים בהם נפגע מידע באתר הראשי ובאתר החלופי בו זמנית. במסגרת העבודה הכללית נכללת תוכנית להמשכיות עסקית, על פי החוזר תוכנית להמשכיות עסקית מוצגת גם במסמך נפרד לאישור הדירקטוריון. כנדרש אושרה הן מסגרת העבודה הכללית והן תוכנית ההמשכיות העסקית לשנת 2023 בהנהלה ובדירקטוריון בהתאמה. תוקף האישור חל לשנתיים. ב-2023 התכנית להמשכיות עסקית הוטמעה בקרב העובדים באמצעות לומדה אינטראקטיבית וכן באמצעות יישום תכנית תרגילים, תרגיל רציפות עסקית מגדל, בכפוף להוראות הממונה. תרגול מתאר אתר שלישי בענן התקיים בנובמבר 2023. בנוסף במהלך 2023 החברה פעלה באירוע "מלחמת חרבות ברזל" בהתאם למסגרת העבודה הכללית ותוכנית ההמשכיות העסקית שלה שכלל דיווחים שוטפים לפיקוח ההנהלה ולדירקטוריון החברה.

סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים מתפתחים - בשנים האחרונות חלה עליה במודעות, בארץ ובעולם, לחשיבות ניהול סיכונים סביבתיים.

סיכונים סביבתיים כוללים, בין היתר, זיהום אוויר, מים וקרקעות.

סיכונים אקלים מתפתחים הינם סיכונים הנוצרים מהתגברות עוצמת ותדירות אירועי מזג אוויר כתוצאה מהתחממות כדור הארץ. סיכונים אקלים כוללים סיכונים פיזיים כגון שיטפונות, שריפות וכו' וסיכונים מעבר הנובעים מקידום מהליכים להפחתת השפעת ההתחממות הגלובאלית דוגמת צמצום פליטות פחמן כגון מעבר למקורות אנרגיה מתחדשת, מיסוי פחמן וכו'.

החברה יכולה להיפגע משינויי אקלים ומפגעי טבע הקשורים אליהם באופן ישיר מפגיעה במתקניה ובאופן עקיף במסגרת סיכונים אשראי של לווה או ירידה בערך בטחונות החשופות לסיכון סביבתי. כמו כן, החברה יכולה להיפגע באופן עקיף לסיכון הסביבתי במסגרת סיכון אשראי באם תחול הרעה במצבו הפיננסי של לווה או מבטח משנה עקב הצורך לבצע השקעות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו כן, עשוי להיות לחברה סיכון מוניטין בו ייוחס לחברה קשר לגורם מפגע סביבתי, אם כיוצרת המפגע ואם באופן עקיף כמממנת המפגע.

סיכונים סביבתיים הינם סיכונים מתפתחים, המתאפיינים בהיעדר מידע כמותי עם מידע היסטורי מספק לאמידתם ובהשתנות גבוהה יותר מסיכונים אחרים לאורך זמן, דבר המחייב מיסוד תהליכים להתאמת הכלים לניהולם ומדידתם.

החברה רואה חשיבות בקידום הפעילות וניהול הסיכונים בהקשר זה. החברה אימצה מדיניות השקעות ESG לניהול כלל תיק ההשקעות והצהירה על כך באופן גלוי, בהתאם לדרישות הממונה, כחלק מהצהרת מדיניות ההשקעות של החברה.

החברה עוקבת אחר התפתחויות רגולטוריות, טכנולוגיות וחברתיות בתחום, ולומדת את הנושא.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)**ב. פירוט הסיכונים****1. סיכוני שוק**

סיכון שוק הינו כאמור הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מכשירים הוניים / נכסים ריאליים, במדד המחירים לצרכן ובמטבע חוץ. לעניין השפעת ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינויים במשתנים אלו על הרווח (הפסד) לתקופה ועל הרווח (הפסד) הכולל ראה סעיף ב.1 א) להלן.

סיכון ריבית - הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של מכשיר פיננסי ישתנו כתוצאה משינויים בשערי הריבית בשוק.

במרבית עסקי החברה מח"מ הנכסים אינו תואם את מח"מ ההתחייבויות, בעיקר בהתחייבויות ביטוח חיים (כמו גם, ביטוחי בריאות לזמן ארוך ופנסיה) בהן מח"מ ההתחייבויות ארוך ממח"מ הנכסים. כתוצאה מכך, לירידת הריבית ישנה השפעה של הקטנת התשואות העתידיות בעת מיחזור הנכסים כנגד ההתחייבויות ולהקטנת הערך הגלום של תיק ביטוח חיים כמו גם להקטנת התשואה הגלומה העתידית של כספי העמיתים.

בביטוח כללי, לירידת הריבית ישנה השפעה על הקטנת רווחיות המוצרים הנובעת מהקטנת ההכנסות מההשקעות כנגד העתודות.

יצוין כי בשנת 2023 המשיך בבנקים המרכזיים בעולם מגמת הצמצום המוניטרי שכללה, בין היתר עליית ריבית. במחצית השניה של שנת הדוח, סביבת האינפלציה בעולם הוסיפה להיות גבוהה, אך במגמת התמתנות, כך שהעלאות הריבית בעולם נמשכו אך קצב העלייה התמתן. בישראל שינוי המגמה בא לידי ביטוי בירידת ריבית ראשונה, מאז תקופת הקורונה בסוף 2023, אך השפעות המלחמה וירידת דירוג מדינת ישראל על ידי סוכנות Moody's עלולות למתן את ההסתברות לירידות ריבית נוספות בשוק המקומי.

סיכוני שוק (מכשירים הוניים/נכסים ריאליים) - סיכונים הנובעים משינוי בשערי מניות או משינוי בשווי ההוגן של נכסים אחרים.

סיכונים הקשורים במדד המחירים לצרכן - הפסד ריאלי כתוצאה משחיקת ערך הנכסים השקליים כתוצאה מעליית אינפלציה מעבר לציפיות לאינפלציה הגלומות בשוק ההון, זאת כנגד ההתחייבויות הביטוחיות הצמודות למדד.

כאמור, במהלך 2023 ניתן להבחין בהאטת העליות בשיעורי האינפלציה לאחר שנתיים שבה הגיעה לשיא של עשרות שנים, וזאת על רקע הלחימה הממושכת של רוסיה באוקראינה והמשך הקשיים בשרשרת האספקה ומחסור במזון ובסחורות.

יצוין כי לעלייה משמעותית באינפלציה, השפעה על הקטנת התשואה הריאלית בתיקי העמיתים ועל כן השפעה נגזרת על קיטון בדמי הניהול המשתנים שגובה החברה וכן השפעה על המרווח הפיננסי בתיק הנוסטרו של החברה.

סיכון מטבע - הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של מכשיר פיננסי ישתנו כתוצאה משינויים בשערי החליפין של מטבע חוץ.

להכנסות מההשקעות העומדות כנגד עתודות הביטוח וההון העצמי השפעה מהותית על רווחי חברות הביטוח. חלק ניכר מתיק הנכסים של החברה מושקע בניירות ערך סחירים בשוק ההון, ובנגזרים פיננסיים, המתאפיינים בתנודתיות כתוצאה מאירועים פוליטיים, ביטחוניים וכלכליים בארץ ובעולם. ניירות ערך סחירים נרשמים בהתאם לשוויים בבורסה בתאריך הדוח. כתוצאה מכך לתנודתיות בשווי של השקעות אלה בתיקי הנוסטרו וכן להשפעת השינויים בהכנסות מהשקעות על דמי הניהול המשתנים בתיק הפוליסות המשתתפות ברווחים עשויה להיות השפעה מהותית על הרווחיות ועל ההון העצמי של החברה וכן על שווי תיק ביטוח חיים. ירידת שווי הנכסים כנגד הפוליסות המשתתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל מקטינה גם את היקף דמי הניהול הקבועים הנגבים בתיקים אלו. היקף ההשפעה על הרווחים תלוי במאפייני ההתחייבויות הביטוחיות (תלויות תשואה, שאינן תלויות תשואה) ותנאי דמי הניהול במוצרים שעבורם מוחזקת העתודה הרלבנטית.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

התחייבויות תלויות תשואה הינן התחייבויות בגין חוזים בהם תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים בתשואה שמניבות השקעות העומדות כנגד ההתחייבויות בגין פוליסות אלו, בניכוי דמי ניהול כמפורט להלן:

- לגבי פוליסות שהונפקו עד שנת 2004 דמי ניהול קבועים וכן דמי ניהול משתנים בשיעור 15% מהתשואה הריאלית לאחר ניכוי דמי הניהול הקבועים.
- בפוליסות שהונפקו משנת 2004 ואילך - דמי ניהול קבועים.

לחברה קיימת חשיפה ישירה בגין השפעה של שינויים בעקום הריבית על חישוב ההתחייבויות הביטוחיות עבור חוזים אלו. בנוסף, קיימת לחברה חשיפה הנגזרת מדמי הניהול המשתנים בהתאם לתנודתיות בתשואה הנזקפת למבוטחים, וזאת רק לגבי פוליסות שהוצאו עד 2004, ומן ההיקף הכולל של ההתחייבויות ממנה נגזרים דמי הניהול הקבועים של המבטח לגבי כלל המוצרים תלויי התשואה.

מבחינה רגישות ומועדי הפירעון של ההתחייבויות המפורטים בסעיפים הבאים כוללים את ההשפעה הישירה בלבד של שינוי עקום הריבית על חישוב ההתחייבויות הביטוחיות.

כל שינוי של 1% בתשואה הריאלית על ההשקעות במסגרת חוזים תלויי תשואה בגין פוליסות שהונפקו עד שנת 2004, שהיקף ההתחייבויות בגינם ליום 31 בדצמבר 2024 כ-84 מיליארד ש"ח (כ-79 מיליארד ש"ח אשתקד) ישפיע על דמי הניהול בסך של כ-126 מיליון ש"ח (כ-118 מיליון ש"ח אשתקד).

כאשר התשואה בחוזים אלה הינה שלילית החברה אינה גובה דמי ניהול משתנים אלא רק את דמי הניהול הקבועים בשיעור 0.6% מהצבירה בלבד, זאת כל עוד לא תושג תשואה ריאלית נטו (בניכוי דמי ניהול קבועים) חיובית שתכסה את התשואה השלילית שנצברה.

ליום 31 בדצמבר, 2023 נרשמה תשואה חיובית ריאלית. עם זאת, בשל התשואה הריאלית השלילית המצטברת שנרשמה אין השפעה מיידית לשינוי של 1% בתשואה הריאלית על ההשקעות במסגרת חוזים תלויי תשואה על הרווח.

אומדן דמי הניהול שלא ייגבו בשל התשואה השלילית עד להשגת תשואה חיובית כאמור הינו כמיליארד ש"ח, דבר שיקטין את דמי הניהול שתגבה החברה ואת הרווחיות שתרשום החברה בעתיד. לפרטים נוספים ראה באור 1.ד.

השפעת שינוי כאמור על פוליסות שהונפקו משנת 2004 ואילך איננה מהותית.

בביטוח חיים שאינו תלוי תשואה - עיקרו של תיק ביטוח החיים הינו בגין פוליסות מבטיחות תשואה המגובות בעיקרן באגרות חוב מיועדות (ח"ץ) המונפקות על ידי בנק ישראל לכל אורך תקופת הפוליסה. לפיכך קיים לחברה כיסוי פיננסי חופף על עיקר ההתחייבויות מבחינת ריבית והצמדה למשך חיי הפוליסות. ליום 31 בדצמבר 2023 כיסו אגרות החוב המיועדות כ-74% מכלל ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים בתוכניות אלו, בדומה לאשתקד.

אין הקבלה מלאה בין בסיס ההצמדה של הנכסים לבסיס ההצמדה של ההתחייבויות בביטוח חיים שאינו תלוי תשואה (בגין חלק תיק ביטוח החיים שאינו מגובה באגרות חוב מיועדות), בביטוח כללי ובהון.

לשינויים בשווקי ההון, במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין עשויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של הקבוצה.

(א) מבחינה רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לתקופה ועל הרווח (הפסד) הכולל (הון). ניתוח הרגישות הינו ביחס לערך בספרים של הנכסים הפיננסיים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי ההשקעה בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה, שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של נכסים זמינים למכירה ולפיכך, בניתוח הרגישות לעיל, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

ניתוח הרגישות, מביא לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות.

יצוין גם כי הרגישויות אינן בהכרח ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

א) מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2023

שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ ⁽⁵⁾		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעור השינוי במחירי השקעות במכשירים הוניים ⁽³⁾		שיעור השינוי בריבית ⁽¹⁾⁽²⁾	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							
357,887	(357,887)	9,968	(9,968)	(3,596)	3,661	(1,526,182)	292,548
(23,378)	23,378	9,968	(9,968)	(423,661)	423,726	(506,128)	(563,244)

רווח (הפסד)

רווח (הפסד) כולל⁽⁴⁾

ליום 31 בדצמבר 2022

שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ ⁽⁵⁾		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעור השינוי במחירי השקעות במכשירים הוניים ⁽³⁾		שיעור השינוי בריבית ⁽¹⁾⁽²⁾	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							
276,813	(293,987)	5,656	(5,656)	(9,528)	8,961	(1,566,852)	909,409
(45,698)	28,525	5,656	(5,656)	(347,394)	346,826	(609,505)	124,163

רווח (הפסד)

רווח (הפסד) כולל⁽⁴⁾

הערות

⁽¹⁾ ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך בספרים של המכשיר וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך בספרים ולא על שווי כלכלי. במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון, מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי החוב שאינם סחירים בריבית קבועה, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבויות פיננסיות הנמדדות, לאחר ההכרה לראשונה, בעלות מופחתת, בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית והתחייבויות בגין חוזי השקעה.

⁽²⁾ הנכסים עליהם הופעל ניתוח הרגישות מהווים, בשנת 2023 כ-27% מתוך סך הנכסים עבור חוזים שאינם תלוי תשואה. ההשפעה של ירידה של 1% בשיעור הריבית על הרווח והרווח הכולל בגין התחייבויות ביטוחיות בביטוחי חיים ובריאות הכלולה בניתוח הרגישות מוערכת בהפסד של כ-1,437 מיליון ש"ח אחרי מס (אשתקד הפסד של כ-1,473 מיליון ש"ח אחרי מס). ההשפעה של עלייה של 1% בשיעור הריבית מוערכת ברווח של כ-211 מיליון ש"ח אחרי מס (אשתקד רווח של כ-822 מיליון ש"ח אחרי מס). ראה סעיף ב.1. לעיל.

בביטוח כללי, החברה מהונת את ההתחייבויות הביטוחיות בענפי צד שלישי, חבות מעבידים ורכב חובה. השפעה של ירידה בריבית חסרת סיכון ב-1% תביא לגידול בהתחייבויות ולהקטנת הרווח והרווח הכולל בסך של כ-94 מיליון ש"ח אחרי מס (כ-100 מיליון ש"ח אחרי מס אשתקד). עליית ריבית חסרת סיכון ב-1% תגדיל את הרווח והרווח הכולל על ידי הקטנת ההתחייבויות בסך של כ-87 מיליון ש"ח אחרי מס (כ-93 מיליון ש"ח אחרי מס אשתקד). ראה סעיף ב.3.(ג)(ד)(י) לעיל.

⁽³⁾ השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או שלחילופין, לחברה אין מידע ביחס לתזרים זה (בהתאם להגדרות ב-IFRS7 אין כוללות השקעות בחברות כלולות).

⁽⁴⁾ ניתוחי הרגישות ביחס לרווח (הפסד) הכולל מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לתקופה.

⁽⁵⁾ השינוי בשערי חליפין של מטבע חוץ כולל השפעה על פריטים לא כספיים ואחרים שערכם במאזן מסתכם בכ-5.2 מיליארד ש"ח.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

(ב) סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההוגן או בתזרים המזומנים הנובע מהנכס או ההתחייבות. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" מבליטה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שערי המניות.

להלן פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

ליום 31 בדצמבר 2023

סה"כ	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	
42,426,845	26,397,493	16,029,352	<u>נכסים עם סיכון ריבית ישיר</u>
			נכסי חוב סחירים
			<u>נכסי חוב שאינם סחירים</u>
25,797,715	899,186	24,898,529	אג"ח ח"ץ
18,462,132	16,296,095	2,166,037	אחר
1,556,564	1,226,918	329,646	השקעות פיננסיות אחרות
19,468,745	16,580,074	2,888,671	מזומנים ושווי מזומנים
1,548,933	24,382	1,524,551	נכסי ביטוח משנה
109,260,934	61,424,148	47,836,786	סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר
95,001,174	81,702,244	13,298,930	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר ^(*)
<u>204,262,108</u>	<u>143,126,392</u>	<u>61,135,716</u>	סך הכל נכסים
			התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
129,040	63,171	65,869	התחייבויות פיננסיות
			התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי
183,866,809	140,210,628	43,656,181	השקעה
2,783,063	2,336,209	446,854	אחרים
186,778,912	142,610,008	44,168,904	סך הכל התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
9,249,220	384,112	8,865,108	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר ^(**)
<u>196,028,132</u>	<u>142,994,120</u>	<u>53,034,012</u>	סך הכל התחייבויות
8,233,976	132,272	8,101,704	סך הכל נכסים בניכוי התחייבויות
<u>2,770,549</u>	<u>2,456,079</u>	<u>314,470</u>	סיכון חוץ מאזני (התחייבויות למתן אשראי)

^(*) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, קרנות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגביה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

^(**) התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

ב) סיכון ריבית ישיר (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה
43,245,354	27,460,130	15,785,224
25,345,494	1,037,978	24,307,516
18,557,015	16,394,072	2,162,943
3,367,293	2,882,135	485,158
18,649,541	14,715,486	3,934,055
1,401,663	19,585	1,382,078
110,566,360	62,509,386	48,056,974
85,703,347	74,069,318	11,634,029
196,269,707	136,578,704	59,691,003
8,027,672	848,247	7,179,425
174,908,578	133,029,493	41,879,085
494,173	165,384	328,789
183,430,423	134,043,124	49,387,299
5,136,039	2,122,023	3,014,016
188,566,462	136,165,147	52,401,315
7,703,245	413,557	7,289,688
1,958,315	1,785,118	173,197

נכסים עם סיכון ריבית ישיר

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

אג"ח ח"ץ

אחר

השקעות פיננסיות אחרות

מזומנים ושווי מזומנים

נכסי ביטוח משנה

סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר

נכסים ללא סיכון ריבית ישיר*

סך הכל נכסים

התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר

התחייבויות פיננסיות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי

השקעה

אחרים

סך הכל התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר

התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר**

סך הכל התחייבויות

סך הכל נכסים בניכוי התחייבויות

סיכון חוץ מאזני (התחייבויות למתן

אשראי)

* נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, קרנות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגביה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

** התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

ג) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במניות*

ליום 31 בדצמבר 2023

נסחרות במדד מניות היתר	נסחרות במדד ת"א 125	אלפי ש"ח		נסחרות במדד מניות היתר	נסחרות במדד ת"א 125	ענף משק
		לא סחיר בארץ	בחו"ל			
-	-	-	10,702	1	-	תעשייה
-	-	15,233	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	52,898	117,747	-	-	חשמל ומים
-	3,141	8,260	-	-	3,141	תקשורת ושרותי מחשב
-	-	-	6,499	-	-	שירותים פיננסיים
-	-	-	2,090	-	-	שירותים עסקיים
-	-	-	41,984	-	-	אחרים
-	-	-	41,984	-	-	חברות אחזקה
1	3,141	76,391	179,022	1	3,141	סך הכל
100.0	258,555	258,555	258,555	100.0	258,555	

ליום 31 בדצמבר 2022

נסחרות במדד מניות היתר	נסחרות במדד ת"א 125	אלפי ש"ח		נסחרות במדד מניות היתר	נסחרות במדד ת"א 125	ענף משק
		לא סחיר בארץ	בחו"ל			
1	-	-	5,146	1	-	תעשייה
-	-	15,996	-	-	-	בינוי ונדל"ן
845	116	41,535	93,877	845	116	חשמל ומים
-	4,125	-	-	-	4,125	מסחר
-	8,891	8,531	-	-	8,891	תקשורת ושרותי מחשב
-	-	-	5,345	-	-	שירותים פיננסיים
-	-	-	1,943	-	-	שירותים עסקיים
-	-	-	57,336	-	-	אחרים
-	-	-	57,336	-	-	חברות אחזקה
846	13,132	66,062	163,647	846	13,132	סך הכל
100.0	243,687	243,687	243,687	100.0	243,687	

* לא כולל השקעות בחברות כלולות. ראה באור 1.7.1.

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

2. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון להפסד כתוצאה מכך שהחברה תתקשה לעמוד בהתחייבויותיה במועדן הכולל, בין היתר, מכירת נכסים בערך נמוך מערכם בשוק או גיוס ממקור בלתי צפוי בזמן קצר.

החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הודאות לגבי המועד בו תידרש החברה לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד. אולם, חלק ניכר מהתחייבויותיה הביטוחיות במגזר ביטוח חיים אינן חשופות לסיכון הנזילות בגלל אופיים של חוזי הביטוח כמתואר להלן.

חוזים תלויי תשואה, בביטוח חיים - על פי תנאי החוזים זכאים בעליהם לקבל את שווי ההשקעות האמורות ותו לא. לפיכך אם ערך ההשקעות יעלה תהיה במקביל עליה בגובה התחייבויות החברה בניכוי דמי הניהול שגובה החברה.

חוזים שאינם תלויי תשואה, בביטוח חיים ובריאות בסך של כ-40 מיליארד ש"ח המהווים כ-22% מההתחייבויות הביטוחיות והאחרות בביטוח חיים ליום 31 בדצמבר 2023 (אשתקד, סך של כ-39 מיליארד ש"ח ו-22% בהתאמה) הינם בגין חוזים שאינם תלויי תשואה אך מבטיחים תשואה מוסכמת. חוזים אלו מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות (ח"ץ) המונפקות על ידי בנק ישראל. החברה זכאית לממש אג"ח אלו בעת שנדרש פדיון הפוליסות האמורות.

סיכון הנזילות כנגד התחייבויות ביטוחיות של החברה נובע, אפוא, בעיקר מיתרת הנכסים שאינם אגרות חוב מיועדות ואינם כנגד חוזים תלויי תשואה. נכסים אלו מהווים ליום 31 בדצמבר 2023 כ-11% מכלל נכסי החברה (כ-22 מיליארד ש"ח), (אשתקד כ-10% מכלל נכסי הקבוצה, סך של כ-20 מיליארד ש"ח).

מתוך יתרת הנכסים האמורה ליום 31 בדצמבר 2023, סך של כ-12 מיליארד ש"ח (אשתקד כ-10 מיליארד ש"ח) הינם נכסים סחירים ויתרות מזומנים ושווי מזומנים.

יצוין, עם זאת, כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.

על פי תקנות ההשקעה, על החברה להחזיק בנכסים נזילים, כהגדרתם בתקנות ההשקעה.

ניהול נכסים והתחייבויות

החברה מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו.

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפירעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות הבלתי מהוונות של החברה. היות ומדובר בסכומים בלתי מהוונים הרי שאין התאמה בינם לבין יתרות ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות בדוח על המצב הכספי.

א) מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בביטוח חיים ובריאות נכללו בטבלאות כדלקמן: כספי חסכון - מועדי פירעון חוזיים, דהיינו גיל הפרישה, ללא הנחות ביטולים, בהנחה שכל החסכון יימשך כהון ולא כקצבה.

גמלאות בתשלום, אובדן כושר עבודה בתשלום וסיעודי בתשלום - על בסיס אומדן אקטוארי. תביעות תלויות ועתודות הסיכון - מדווח בעמודה "ללא מועד פירעון מוגדר".

ב) מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי נכללו בטבלאות כדלקמן: התחייבויות, בענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים), המוערכים על ידי אקטואר-מדווחים על בסיס אומדן אקטוארי, על פי ניסיון תשלומי התביעות בעבר. התחייבויות ביטוחיות בענפי רכוש ואחרים, שהינם ענפים מקובצים (אינם סטטיסטיים) ובענפים בהם הפרשות הינן על בסיס הערכות שאינן אקטואריות - מדווחים בעמודה של זמן פירעון עד 3 שנים.

ג) מועדי הפירעון של התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה נכללו על בסיס מועדי הפירעון החוזיים. בחוזים בהם הצד שכנגד רשאי לבחור את עיתוי התשלום, ההתחייבות נכללת על בסיס של המועד המוקדם ביותר שבו החברה יכולה להידרש לשלם את ההתחייבות.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

2. סיכוני נזילות (המשך)

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות*

סה"כ	ללא מועד פירעון מוגדר	מעל 15 שנים	מעל 10 שנים ועד 15 שנים אלפי ש"ח	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	עד שנה
						ליום בדצמבר 2023
41,447,328	4,019,243	2,817,846	3,484,216	8,379,586	11,381,137	11,365,300
						ליום בדצמבר 2022
41,393,000	3,592,284	2,762,751	3,851,647	9,459,465	11,415,181	10,311,672

* לא כולל התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי

סה"כ	ללא מועד פירעון מוגדר	מעל 5 שנים אלפי ש"ח	מעל 3 שנים ועד 5 שנים	עד 3 שנים	
					ליום 31 בדצמבר 2023
6,008,388	1,676	1,359,112	1,067,852	3,579,748	
					ליום 31 בדצמבר 2022
5,601,166	2,024	1,351,018	1,063,831	3,184,293	

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

2. סיכוני נזילות (המשך)

התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה

סה"כ	ללא מועד פירעון מוגדר	מעל 15 שנים	מעל 10 שנים ועד 15 שנים אלפי ש"ח	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	עד שנה (1)
8,343,847	-	-	-	2,620,199	3,736,338	1,987,310
158,038	-	-	21,077	38,567	67,213	31,181
422,016	-	883	26,937	115,712	187,086	91,398
5,194,497	-	-	-	-	-	5,194,497
11,657,167	-	-	-	2,330,320	3,482,568	5,844,279
126,664	-	-	21,538	29,891	50,436	24,799
303,538	-	124	11,095	67,611	126,568	98,140
4,560,402	-	-	-	-	-	4,560,402

ליום 31 בדצמבר 2023

התחייבויות פיננסיות, למעט בגין חכירה⁽²⁾

התחייבויות בגין חכירה

התחייבויות בגין חוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה⁽³⁾

ליום 31 בדצמבר 2022

התחייבויות פיננסיות, למעט בגין חכירה⁽²⁾

התחייבויות בגין חכירה

התחייבויות בגין חוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה⁽³⁾

(1) בשנת 2023 ו-2022 לא היו התחייבויות פיננסיות לפירעון לפי דרישה.

(2) כולל התחייבויות פיננסיות בגין פוליסות תלויות תשואה בסך כ-311 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023 (שנת 2022 כ-2,595 מיליון ש"ח).

(3) התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה הינן עד שנה שכן עומדות לפירעון לפי דרישה.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים

(א) כללי

הקבוצה מוכרת פוליסות ביטוח אשר מכסות סיכונים שונים, כגון סיכוני תמותה בעיקר לפני גיל פרישה, סיכון אריכות תוחלת חיים למקבלי קצבה לאחר גיל פרישה ("אריכות ימים") וגידול במימוש שיעורי קצבה, נכות, מחלות קשות, (מצב סיעודי, אבדן כושר עבודה, אש, נזקי טבע אירוע קטסטרופה כגון רעידת אדמה), גניבה, פריצה, חבויות בגין נזקי גוף וכו'. תמחור הפוליסה וכן ההערכות האקטואריות לגבי ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, נעשים בעיקר על סמך ניסיון עבר והמצב המשפטי והרגולטורי הידועים.

החובה להפקיד כספי חסכון של ביטוחי מנהלים החל מחודש ינואר 2008 למסלול הקצבתי, נטיית הציבור להעדיף מסלול קצבה על פני מסלול הוני בגיל הפרישה, משפיעים באופן משמעותי על החשיפה של החברה לסיכון אריכות חיים.

השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים ובחומרתם, ובמצב המשפטי והרגולטורי עשויים להשפיע על התוצאות העסקיות של הקבוצה.

סיכוני הביטוח**סיכוני ביטוח חיים ובריאות**

נובעים בעיקרם מאי הודאות בשכיחות, תזמון גובה ומשך תשלום התביעות העתידיות הצפויות בהתייחס להנחות הנוגעות לשיעורי תמותה/אריכות חיים, שיעורי תחלואה/נכות, הוצאות וביטולים (בכללם פדיונות וניודים יוצאים).

סיכוני ביטוח כללי

סיכון תמחור - הסיכון לשימוש בתמחיר שגוי כתוצאה מליקויים בתהליך החיתום וכן מהחשיפה להרעה בגורמי הסיכון המכוסים בפוליסה מעבר להערכה האקטוארית על פיה נקבעה הפרמיה לכיסוי סיכונים אלו. הפערים עשויים לנבוע משינויים מקריים בתוצאות העסקיות ומשינויים בעלות התביעה הממוצעת ו/או בשכיחות התביעות כתוצאה מגורמים שונים.

סיכון הערכת ההתחייבות הביטוחית (רזרבה לתביעות תלויות) - החשיפה להרעה בתשלומים העתידיים של התביעות התלויות מעבר להערכת התחייבות החברה לתביעות אלו. המודלים האקטואריים על פיהם, בין היתר, מעריכה החברה את התחייבויותיה הביטוחיות מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות.

חשיפת החברה מורכבת מהסיכונים הבאים:

סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות.

סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

סיכון קטסטרופה

חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה (קטסטרופה), כגון רעידת אדמה מלחמה או טרור, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה בביטוח כללי ובביטוח חיים ובריאות הינו רעידת אדמה.

גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק נתון (MPL שנקבע על פי מודל שאימצה החברה) שהינה בעיקרה כ-1.8% מהסכום בסיכון הינו כ-6,501 מיליון ש"ח ברוטו ומתוכו כ-200 מיליון ש"ח בשייר עצמי.

* למעט חשיפה בגין כיסוי רכב רכוש המכוסה בהסכמי ביטוח משנה חוזיים, לגביה מיושם MPL בשיעור של כ-5%.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

א) כללי (המשך)

בעסקי ביטוח חיים קיים חוזה ביטוח משנה מסוג קטסטרופה (CAT) שמכסה תביעות מוות ונכות עבודה תמידית ומוחלטת בעקבות אירוע קטסטרופה (כגון רעידת אדמה או מלחמה מכל סוג שהיא, לרבות מלחמה גרעינית, ביולוגית או כימית). בשנת 2023 הכיסוי של הסכם ביטוח משנה זה הינו כ-340 מיליון ש"ח אחרי השתתפות עצמית בגובה כ-180 מיליון ש"ח עבור כל מקרה אירוע. יש לציין כי חוזה ה-CAT לא כולל סיכון מגיפות.

למידע נוסף בדבר ענפי הביטוח השונים אשר בגינם נוצרת למבטח חשיפה לסיכון ביטוחי, ראה פירוט ההתחייבויות הביטוחיות לפי סיכוני ביטוח באורים 3.ד, 17, 18.א. ו-19.

תמהיל העסקים

פעילות הקבוצה מתמקדת בעיקרה בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך. לשינויים בתמהיל הענפים השונים בתחום החסכון ארוך הטווח, בצמיחה של ענף הפנסיה על חשבון ענף ביטוח חיים, השפעה מהותית בטווח הארוך על תוצאות הפעילות של הקבוצה.

רמת שימור תיק ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

תיק ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך של החברה חשוף לביטולי פוליסות ופדיונות כמו גם לניוד צבירות. רמת שימור התיק מושפעת בעיקרה מהצמיחה במשק ומרמת התעסוקה, מהוראות הרגולציה, מטעמי הציבור וכן מרמת התחרות בין האפיקים השונים של מוצרי החסכון ארוך הטווח כמו גם מרמת התחרות בין כל הגופים העוסקים בתחום, ההולכת וגוברת. לרמת שימור תיק הביטוח, לרבות המעבר בין סוגי החסכון ארוך טווח (ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל) שלהם שיעורי רווחיות שונים, השלכה ניכרת על רווחיות חברות הביטוח.

למבחני רגישות לגבי שינויים בשיעורי הביטולים, ראה סעיף ב.3.ב(7) להלן.

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות

(1) כללי

להלן תיאור מוצרי הביטוח השונים וההנחות המשמשות לחישוב ההתחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר.

באופן כללי בהתאם להוראות המפקח ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם למאפייני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, תקופת הביטוח, מועד תחילת הביטוח, סוג הביטוח, הסכום המבוטח, ואחרים.

(2) השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

תוכניות ביטוח מסוג "עדיף" ומסוג "מסלולי השקעה":

בתוכניות ביטוח מסוג "עדיף" ומסוג "מסלולי השקעה" קיים מרכיב חסכון מזהה. העתודה הבסיסית והעיקרית היא בגובה החסכון שהצטבר כולל תשואה בהתאם לתנאי הפוליסה כדלקמן:

- קרן צמודה לתשואת תיק השקעות (חוזים תלויי תשואה).
- קרן צמודה למדד בתוספת ריבית קבועה מובטחת או מזוכה בתשואה מובטחת כנגד נכסים מותאמים (חוזים מביחי תשואה).

בגין מרכיבים ביטוחיים אחרים (אי כושר עבודה, מקרה מוות, סיעודי וכו') מחושבת התחייבות ביטוחית בנפרד כאמור להלן.

תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורתית"):

תוכניות ביטוח מסוג מסורתי משלבות מרכיב של סכום חסכון במקרה שהמבוטח נשאר בחיים בתום תקופת התוכנית עם מרכיב ביטוחי של סיכון מוות במשך תקופת התוכנית. בגין מוצרים אלה מחושבת התחייבות ביטוחית לכל כיסוי כהיוון של תזרים המזומנים בגין התביעות הצפויות, כולל תשלום בתום התקופה, בניכוי הפרמיות העתידיות הצפויות. חישוב זה מבוסס על ההנחות לפיהן תומחרו המוצרים ו/או על הנחות שהופקו מניסיון התביעות, כולל שיעורי הריבית (להלן - ריבית תעריפית), לוח התמותה או התחלואה. החישוב נעשה בשיטה הידועה בשם "Net Premium Reserve", אשר אינה כוללת בזרם התקבולים הצפוי את המרכיב שהועמס בתעריף הפרמיות לכיסוי העמלות וההוצאות, ומנגד אינה מנכה את ההוצאות והעמלות הצפויות. בגין מוצרים מסורתיים תלויי תשואה מחושבת העתודה בהתאם לתשואה שהושגה בפועל בניכוי דמי ניהול.

התחייבויות לגמלאות בתשלום מחושבות בהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה אשר פורסמו בחוזר המפקח משנת 2022. ראה גם סעיף (3)(ב) להלן.

התחייבויות בגין גמלאות לכל החיים בגין פוליסות בתוקף (משולמות ומסולקות) שטרם הגיעו לשלב מימוש הגמלה או טרם הגיעו לגיל פרישה וטרם התחיל התשלום בפועל, מחושבות בהתאם להסתברות למשיכת הגמלה ובהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים, וכן על פי שיעורי הביטולים שצפויים ושיעורי ההיוון הרלוונטיים בתיק הגמלה עד למועד הפרישה. אומדנים אלו מחושבים בהתאם לניסיון החברה בשילוב עם נתונים שפורסמו על ידי המפקח.

שינויים בהנחות לגבי שיעור ההיוון, תוחלת החיים, שיעורי הביטולים, בשיעור המבוטחים שיבחרו במשיכת גמלה ו/או שינויים אחרים ישפיעו על ההתחייבויות האמורות.

ההתחייבויות האמורות כוללות עתודה בסיסית המשקפת את ערך הפדיון שנצבר לזכות המבוטח ועתודה משלימה לגמלאות.

ההפרשה לעתודה המשלימה לגמלאות מבוצעת באופן הדרגתי עד למועד הפרישה הצפוי על ידי שימוש בפקטור היוון K (להלן: "פקטור K"), לפרטים נוספים אודות פקטור היוון K, ראה סעיף (3)(ד) להלן.

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(2) השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

תוכניות ביטוח חיים אחרות כוללות מוצרי סיכון טהור (אובדן כושר עבודה, מקרה מוות וסיעודי) הנמכרות כפוליסות עצמאיות או שהן מצורפות לפוליסות עם תוכנית יסודית מסוג "עדיף", "מסלולי השקעה" או "מסורתי". בגין תוכניות אלו מחושבת התחייבות אקטוארית ככל שנדרשת. החישוב נעשה בשיטה הידועה בשם "Net Premium Reserve".

בגין תביעות מתמשכות בתשלום, בביטוח סיעודי ובביטוח אובדן כושר עבודה, מחושבת התחייבות ביטוחית בהתאם לגיל התובע, ותק התביעה, ומשך תקופת התשלום הצפויה לפי ניסיון החברה, כשהיא מהוונת לפי שיעור הריבית התעריפית שבמוצר.

העתודות בגין ביטוחי הוצאות רפואיות פרט מחושבות כערך נוכחי של תביעות עתידיות צפויות על בסיס ניסיון העבר בניכוי פרמיות נטו צפויות (Net Premium). הנחות החישוב לגבי פרמטרים הקשורים להנחות תחלואה וביטולים התבססו על בסיס ניסיון החברה עם מרווח שמרנות, כמקובל לחישוב עתודות.

התביעות התלויות בתתי-ענפים ניתוחים, תרופות ומחלות קשות מחושבות על בסיס המשולשים (Chain Ladder, Bornhuetter-Ferguson) לסכומי תביעות ששולמו לפי חודשי נזק, ללא היוון וללא טווח סמך.

התביעות התלויות בתתי-ענפים השתלות וניתוחים בחו"ל מחושבות על בסיס דווח מחלקת תביעות.

ההתחייבות הביטוחית בגין ביטוח קבוצתי מורכבת מהתחייבות בגין פרמיה שטרם הורווחה, עתודה לתביעות תלויות ו-IBNR (תביעות אשר אירעו אך טרם דווחו), עתודה להמשכיות והפרשה להפסדים עתידיים, ככל שנדרשת.

ההתחייבות בגין תביעות תלויות בביטוח חיים כוללות בעיקר הפרשות לתביעות תלויות ו-IBNR למקרי מוות על בסיס הסכום בסיכון עבור מקרי מוות שאירעו עד למועד הדוח, לאובדן כושר עבודה ולנכויות על בסיס מודל Chain Ladder ו-Bornhuetter-Ferguson על פי חודשי נזק.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(3) ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

(א) שיעור היוון

בגין תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורתית") ומוצרי סיכון טהור עם פרמיה קבועה הריבית המשמשת להיוון הינה כדלקמן:

בתוכניות ביטוח המגובות בעיקרן באגרות חוב מיועדות ריבית תעריפית בשיעורים של בין 3% ל-5% צמודה;

בגין מוצרים תלויי תשואה, שהונפקו בשנים 1991 ואילך ריבית תעריפית בשיעור 2.5%, צמודה. בהתאם לתנאי הפוליסה הפרשים בין הריבית לתשואה נטו יזקפו למבוטחים.

ירידה בשיעור הריבית הכלכלית עשויה להגדיל את העתודה המשלימה לגמלאות עקב שימוש בריבית היוון ברוטו, כפי שמצוין בחוזר 2013-1-2.

בנוסף, ירידה בשיעור הריבית לטווח הארוך עשויה להגדיל את עתודות הביטוח בגין המרכיב החופשי (שאיננו מגובה באגרות חוב מיועדות) של פוליסות שמרכיב החסכון בהן כולל תשואה מובטחת הגבוהה משיעור ריבית ההיוון, וזאת כתוצאה מהצורך בהעמדת עתודה נוספת במסגרת בדיקת נאותות העתודות (LAT). ראה באור 2.1.2. לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3(ב)(5)(א) להלן.

(ב) שיעורי תמותה ותחלואה

(1) שיעורי התמותה ששימשו לחישוב ההתחייבויות ביטוחיות בגין תמותה של מבוטחים לפני הגיעם לגיל פרישה (כלומר לא כולל תמותה של מקבלי גמלאות זקנה ומקבלי פיצוי אובדן כושר עבודה) זהים, בדרך כלל, לשיעורים אשר שימשו לקביעת התעריף.

(2) ההתחייבות לקצבאות המשולמות לכל החיים מחושבת בדרך כלל בהתאם ללוחות תמותה עדכניים אשר מפורסמים ע"י הממונה.

עליה בשיעור התמותה בפועל לרמה העולה על ההנחה הקיימת, עשויה להביא לקיטון ההתחייבות לקצבאות המשולמות לכל החיים.

בחודש יוני 2022, פרסם הממונה חוזר "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ובקרנות הפנסיה" (להלן -"החוזר").

החוזר מפרט הנחות ברירת מחדל מעודכנות שעל בסיסן ייחשבו חברות הביטוח את ההתחייבויות בגין פוליסות ביטוח חיים, המאפשרות קבלת קצבה על-פי שיעורי המרה מובטחים על בסיס הנחות דמוגרפיות עדכניות.

החוזר מתייחס, בין היתר, לשינוי בתוחלת החיים, ובכלל זה לשיפורים עתידיים, ולהשלכות הנובעות מכך על גובה העתודות ואופן בנייתן. בנוסף, החוזר כולל לוח תמותה חדש לגמלאים של חברות ביטוח, אשר מתבסס, בין היתר, על ניסיון התמותה של גמלאים של חברות הביטוח.

החברה עדכנה את הערכותיה בדבר ההתחייבויות לגמלה על בסיס לוח התמותה החדש והשיפורים העתידיים בתוחלת החיים הכלולים בחוזר בדוחות הכספיים ל-30 ביוני 2022. כפועל יוצא מכך, הגדילה החברה, אשתקד, את העתודות להשלמת גמלה בסך של כ-923 מיליון ש"ח לפני מס.

לעניין ניתוח רגישות ראה סעיף ב.3(ב)(7) להלן.

(3) שיעורי התחלואה מתייחסים לשכיחות של מקרי תביעה בגין מחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה וכיוצ"ב. שיעורים אלה נקבעו על בסיס ניסיון הקבוצה או מחקרים של מבטחי משנה. בענפי סיעוד ואובדן כושר עבודה נקבעת תקופת תשלום הקצבאות בהתאם לניסיון הקבוצה או מחקרים של מבטחי משנה.

ככל ששיעורי התחלואה וחומריתה יעלו כך עשויה לגדול ההתחייבות הביטוחית בגין מחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה.

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)(3) ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)(ג) הנחות גמלה

חוזי ביטוח חיים, הכוללים מרכיב חסכון בקופות ביטוח, התנהלו, בגין כספי חסכון שהופקדו עד שנת 2008 בשני מסלולים: מסלול הוני או מסלול קצבתי. בפוליסות לקצבה ופוליסות עם נספחי קצבה, המבוטח רשאי בגין הצבירה הנובעת מהפקדות עד סוף שנת 1999 לבחור את המסלול במועד הפרישה. היות וסכום ההתחייבות הביטוחית שונה בכל אחד משני מסלולים אלו, מוטל על החברה לקבוע את שיעור הפוליסות בהן יבחרו המבוטחים במסלול הגמלה. שיעור זה נקבע על פי ניסיון הקבוצה המתעדכן מעת לעת. החל משנת 2008 כל פרמיות החסכון שהופקדו במסגרת קופות ביטוח מיועדות לקצבה והאפשרות למשוך את החיסכון הנצבר מהן בצורה הונית, הצטמצמה.

החברה מבצעת מעת לעת מחקרים בנושא הנחות גמלה לרבות שיעור לקיחת גמלה, מסלולי פרישה, וגיל פרישה ומעדכנת את העתודה המשלימה לגמלאות בהתאם.

כמו כן, מתעדכנות ההנחות בעתודה להשלמת גימלאות בעקבות מחקר ביטולי פוליסות לפני גיל הפרישה הצפוי (כתוצאה מפידיין, נידוד יוצא וכו').

לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3.ב(5) (א) להלן.

(ד) פקטור ההיוון K

ההפרשה לעתודה משלימה לגמלאות נעשית על ידי שימוש בפקטור K, כאמור בסעיף ב.3.ב(2) לעיל.

העתודה המשלימה לגמלה נצברת באופן הדרגתי בגין הכספים שנצברו בפוליסות במקביל להכרה ברווחים מדמי הניהול וזאת לאורך התקופה שנותרה עד למועד הגיע המבוטח לגיל פרישה. עבור פרמיות הצפויות להתקבל במסגרת הפוליסות תיבצר ההפרשה ממועד קבלתן ועד לגיל הפרישה.

ההפרשה ההדרגתית נעשית על ידי שימוש בפקטור K הנגזר משיעור ההכנסות העתידיות כאמור. פקטור זה נלקח בחשבון בחישוב צבירת ההשלמה לעתודה לתשלום קצבה, והוא מוגבל עד לשיעור ההכנסות העתידיות הצפויות מדמי ניהול או ממרווח פיננסי הנובעים מהשקעות המוחזקות כנגד עתודת הביטוח בשל הפוליסה או מתשלומי פרמיות בניכוי ההוצאות המתייחסות לפוליסה. ככל שפקטור K גבוה יותר, ההתחייבות להשלמת עתודה לקצבה שתוכר בדוח הכספי תהיה נמוכה יותר והסכום שידחה וירשם בעתיד יהיה גבוה יותר.

אקטואר החברה קובע בהתאם להנחיות הממונה שני ערכי K נפרדים. פקטור K האחד נקבע עבור התחייבויות בגין פוליסות משתתפות ברווחים, והשני בגין פוליסות מבטיחות תשואה.

נכון לתאריך הדוחות הכספיים ערך ה-K שבו החברה משתמשת עבור פוליסות משתתפות ברווחים עומד על 0.95% (ליום 31 בדצמבר 2022 - 0.75%). העתודה המשלימה לגמלה בגין פוליסות מבטיחות תשואה עומדת על סכומה המלא לימים 31 בדצמבר 2023 ו-31 בדצמבר 2022 (ערך ה K הינו 0.00% לימים אלו).

העלייה בשיעור ה-K של פוליסות משתתפות ברווחים בשנת 2023 נובעת מהעלייה בשיעורי הריבית ומהירידה בשיעור מימוש הגימלאות.

לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3.ב(5) (א) להלן.

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(3) ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)(ה) שיעורי ביטולים

שיעור הביטולים משפיע על אמידת ההתחייבויות הביטוחיות בגין גמלה נדחית ובגין חלק מביטוחי הבריאות. ביטולים של חוזי ביטוח יכולים לנבוע מסילוקים, ביטולים, או פדיונות של פוליסות לבקשת בעליהן, ומביטול פוליסות היזום על ידי החברה עקב הפסקת תשלומי הפרמיות. ההנחות לגבי שיעורי הביטולים מבוססות על ניסיון החברה ומבוססות על סוג הביטול, סוג המוצר וותק של תקופת הכיסוי.

(ו) שיעורי המשכיות

בביטוחי בריאות קבוצתיים זכאים המבוטחים להמשיך ולהיות מבוטחים באותם תנאים גם אם החוזה הקולקטיבי לא יחודש. בגין אופציה זו של המבוטחים קיימת לחברה מחויבות, המבוססת על הנחות לגבי שיעורי המשכיות של הביטוחים הקולקטיביים ושיעורי המשכיות של החוזים עם המבוטחים לאחר סיום החוזה הקולקטיבי.

(4) בדיקת נאותות העתודות (LAT)

החברה בודקת את נאותות העתודות בביטוח חיים ובריאות, לרבות העתודה המשלימה לגמלאות.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיית אי נזילות ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל לערכם בספרים, תמותה, הנחות גמלה ותחלואה והן נקבעות על ידי האקטואר על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים והוראות רגולטוריות.

ביום 29 במרס 2020 פורסם חוזר ביטוח 5-1-2020 "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - בדיקת נאותות העתודה (LAT)", להלן - "חוזר ה-LAT".

החוזר קבע כי בדיקת ה-LAT תחושב תוך קיבוץ מוצרי ביטוח חיים (למעט מוצרי סיעוד) וזאת במקום חישוב עבור כל מוצר ביטוח חיים בנפרד, כפי שהיה נהוג עד כה. שינוי זה מאפשר לקזז קבוצות רווחיות מקבוצות הפסדיות.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(4) בדיקת נאותות העתודות (LAT) (המשך)

עדכון הוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT):

ביום 20 ביוני 2020 פורסם עדכון לחוזר המאוחד הכולל הבהרות לעניין הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT). ההבהרה דנה, בין היתר, בשאלה האם ניתן לבצע שינויים באופן ההקצאה של נכסים להתחייבויות ביטוח לצרכי ה-UGL (השווי העודף דהיינו הפרש החיובי בין השווי ההוגן של נכסים לבין ערכם בספרים). בהתאם להבהרה יש אבחנה בין נכסים שקיימת לגביהם מגבלה חיצונית או פנימית לגבי חלוקתם לכיסוי עתודות מסוימות לבין נכסים לגביהם אין הגבלות כאמור.

בהתאם להבהרה החברה אימצה נוהל שלפיו ניתן להביא לניצול מרבי של השווי העודף, בין היתר, באמצעות הקצאה של נכסים בעלי שווי עודף תחילה לאותן קבוצות המאופיינות ב-LAT, וזאת עד להגעה לסך הסכום שבו נמדדות ההתחייבויות, לפני קיזוז בגין UGL.

להלן נתונים על הנכסים המשמשים לחישוב ה-UGL:

ביטוח חיים ובריאות		ביטוח כללי		סוג הנכס	
2022	2023	2022	2023		
מיליוני ש"ח					
644	602	593	488	נכסי חוב	שווי הוגן של הנכסים
597	576	515	432	נכסי חוב	ערך הנכסים בספרים
47	26	78	56	נכסי חוב	עודף שווי על הנכסים

הפער בין השווי ההוגן לשווי בספרים נובע מנכסי חוב לא סחירים; בביטוח חיים ובריאות בעיקר מפקדונות, הלוואות ואג"ח לא סחיר (לא כולל אג"ח מיועדות) ובביטוח כללי בעיקר מהלוואות ואג"ח לא סחיר.

החברה השתמשה במלוא ה-UGL הנובע מנכסים העומדים כנגד התחייבויות במגזר כללי. בביטוח חיים ובריאות לא קיימת עתודת LAT נכון לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022 ולכן לא ענשה שימוש בעודף שווי הנכסים.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(5) השפעת השינויים באומדנים ובהנחות העיקריות ששימשו בחישוב עתודות ביטוח חיים ובריאות

(א) השפעת השינויים על העתודה המשלימה לגמלאות ועל בחינת נאותות העתודות בביטוח חיים ובריאות

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
מיליוני ש"ח		
		<u>ביטוח חיים*</u>
(1,259)	(479) ⁽¹⁾	קיטון העתודה המשלימה לגמלאות בגין שינוי בשיעור ריבית היוון
(203)	(508)	הקטנת העתודות לגמלה בעקבות שינוי צפי ההכנסות העתידיות הנגזר משינוי הריבית (K)
(1,462)	(987)	סך הקיטון בהפרשות לגמלה כתוצאה משינוי הריבית
(35)	(570)	שינוי בהנחות הגמלה ⁽²⁾
923	-	עדכון שיעורי תוחלת החיים ⁽³⁾
(574)	(1,557)	סך הכל עתודה משלימה לגמלאות
(251)	(29)	עתודות מגדל בטוח (סעיף ב)
(825)	(1,586)	סך הכל השפעה על עתודה משלימה לגמלאות בביטוח חיים
		<u>ביטוח בריאות</u>
(926)	-	גידול (קיטון) בעקבות בחינת נאותות העתודות (LAT) ⁽⁴⁾
(1,751)	(1,586)	סך הכל לפני מס
(1,152)	(1,044)	סך הכל לאחר מס

* השפעות נוספות שאינן כלולות בטבלה, ראה סעיפים ג ו-ד).

⁽¹⁾ החברה משתמשת בהנחות תשואה על בסיס התיק הקיים והצפוי לצורך קביעת אומדני התשואות העתידיות כחלק מקביעת העתודה לגמלאות.

במהלך שנת הדוח בעקבות העלייה בעקום הריבית חסרת הסיכון והעלייה במרווחים באגרות החוב הצמודות ובעקבות עדכון ההנחות בדבר הרכב תיק הנכסים, גדלה התשואה הצפויה בתיק הנכסים הקיים והצפוי. כתוצאה מכך, עודכנו ההנחות בדבר שיעורי ריבית ההיוון המשמשים לחישוב ההפרשות לגמלה והעתודות קטנו.

בתקופה המקבילה אשתקד, חלה עלייה ניכרת בעקום הריבית חסרת הסיכון והתשואה הצפויה בתיק הנכסים הקיים והצפוי עלתה. כתוצאה מכך קטנו העתודות.

⁽²⁾ בשנת הדוח העתודה להשלמת גמלאות קטנה בעיקר בשל מחקר שערכה החברה בנוגע לעדכון הנחת שיעורי מימוש גימלה והתפלגות גילי הפרישה.

אשתקד קטנה העתודה בעיקר בשל עדכון הנחת שיעורי מימוש גימלה.

⁽³⁾ אשתקד העתודה להשלמת גמלאות גדלה בשל עדכון הנחת שיעורי תוחלת חיים בסך של כ-923 מיליון ש"ח לפני מס, כאמור בסעיף ב.3.(ב)(3) לעיל.⁽⁴⁾ בעקבות בחינת נאותות העתודות (LAT), ירדה ההפרשה ל-LAT בביטוח סיעודי אשתקד בסך של כ-926 מיליון ש"ח לפני מס. בעיקר בגין עלייה בעקום הריבית חסרת סיכון ועלייה בפרמיית אי הנזילות. נכון לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022, לא נדרש להשלים עתודות כך שיתרת עתודת ה LAT מאופסת.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(5) השפעת השינויים באומדנים ובהנחות העיקריות ששימשו בחישוב עתודות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(ב) תוכנית ביטוח "מגדל בטוח" הנה תוכנית משתתפת ברווחים הכוללת התחייבות לתשואת מינימום צמודה כאשר נצבר ותק מעל 20 שנה. עבור התחייבות זו שומרת החברה עתודה המבוססת בין היתר על ריביות חסרות סיכון ותנודתיות ממוצעת של תשואות השוק. בשנת הדוח חל קיטון בעתודה בסך של כ-29 מיליון ש"ח לפני מס בעקבות העלייה בריבית חסרת הסיכון, לעומת קיטון בעתודה אשתקד בסך של כ-251 מיליון ש"ח לפני מס בעקבות העלייה בריבית חסרת הסיכון ועדכון אומדן הביטולים.

(ג) החברה עדכנה בשנת הדוח את העתודה לתביעות בגין אובדן כושר עבודה בסך של כ-280 מיליון ש"ח לפני מס, בשייר וזאת בהתבסס על הניסיון בפועל של משך זמן תשלום התביעות בשנים האחרונות. סכומים אלו אינם כלולים בטבלה לעיל.

(ד) העתודה לגמלאות בתשלום כוללת עתודה לגמלה שמקורה בצבירה מהפקדות עד סוף שנת 1999 במעמד שכיר, צבירה מהפקדות עד סוף 1999 בפוליסות ביטוח שנפתחו עד אפריל 1997 במעמד עצמאי וצבירה מהפקדות פרטיות שאינן כפופות לתקנות קופות הגמל (להלן: "כספים לפני 2000 וכספי פרט"). ביום 30 בספטמבר 2022 עדכנה החברה את אומדן הכספים לפני 2000 וכספי הפרט בעתודה לגמלאות, בעקבות כך הוקטנה העתודה, אשתקד, בסך של כ-65 מיליון ש"ח לפני מס. סכומים אלו אינם כלולים בטבלה לעיל.

(6) יתרת העתודה המשלימה לגמלאות

העתודה המשלימה לגמלאות, הכלולה בספרי החברה, מסתכמת לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022 לסך של כ-8,309 מיליון ש"ח ו-8,942 מיליון ש"ח בהתאמה*. יתרת ההפרשות אשר תיזקף לרווח והפסד, על ידי שימוש בפקטורי ההיוון K כאמור לעיל, בצורה הדרגתית עד הגעת המבוטחים לגיל פרישה מסתכמת ליום 31 בדצמבר 2023 לסך של כ-4,073 מיליון ש"ח (אשתקד כ-3,319 מיליון ש"ח).

* מזה כ-4,770 מיליון ש"ח בגין גמלה נדחית (ב-2022 כ-5,689 מיליון ש"ח בגין גמלה נדחית). יצוין כי הנתונים, המפורטים לעיל, בקשר לעתודה המשלימה לגמלאות ובקשר ליתרת ההפרשות אשר תיזקף בעתיד מתייחסים לכספים שנצברו בפוליסות עד לתום כל אחת מתקופות הדיווח ואינם כוללים התחייבות בגין תוספת צבירה עתידית.

(7) ניתוחי רגישותליום 31 בדצמבר 2023

שיעור לקיחת גמלה ⁽²⁾		שיעור תמותה		שיעורי הביטולים ⁽³⁾		שיעור התחלואה	
-5%	+5%	-10% ⁽¹⁾	+10%	-10%	+10%	-10%	+10%
אלפי ש"ח							
295,972	(427,871)	(1,556,042)	798,070	(3,779)	3,488	-	(95,529)

רווח (הפסד)

ליום 31 בדצמבר 2022

שיעור לקיחת גמלה ⁽²⁾		שיעור תמותה		שיעורי הביטולים ⁽³⁾		שיעור התחלואה	
-5%	+5%	-10% ⁽¹⁾	+10%	-10%	+10%	-10%	+10%
אלפי ש"ח							
430,075	(406,028)	(1,664,244)	862,351	(10,848)	10,839	-	(234,354)

רווח (הפסד)

(1) בעיקר עקב העתודה המשלימה לגמלאות.

(2) לצורך ניתוח הרגישות לשיעור לקיחת גמלה הוספו/הופחתו 5% משיעור לקיחת הגמלה. לסכום העתודה המשלימה לגמלאות ראה באור 18.א.

(3) שיעורי הביטולים כוללים פדיונות, סילוקים והקטנות.

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

(1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם פועלת הקבוצה

פעילות החברה מתמקדת בענפים רכב חובה, רכב רכוש, ביטוחי רכוש וביטוחי חביות.

ביטוח רכב חובה מכסה, בהתאם לפקודת ביטוח רכב את בעל הרכב והנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 ("הפלת"ד") בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג הרכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. התביעות בענף זה מתאפיינות ב"זנב ארוך" (Long Tail) דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

התעריף לביטוח רכב חובה מחייב אישור על ידי המפקח על הביטוח והינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון מערכות בטיחות וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (גיל הנהג הצעיר, ותק רישיון נהיגה, ניסיון תביעות בעבר וכו').

ביטוח רכב רכוש הינו ביטוח רשות והוא הביטוח הוולונטרי הנפוץ ביותר במסגרת ביטוח כללי. ביטוח רכב רכוש כולל כיסוי נזקי רכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד ג'.

הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב הניזוק ו/או לגבול האחריות לצד ג' בפוליסה.

התעריף לביטוח רכב רכוש מחייב אישור, כמו גם אישור הפוליסה בכללותה, על ידי המפקח על הביטוח והינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג, שנת ייצור וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (כמות נהגים ברכב, גיל הנהגים, ניסיון תביעות בעבר וכו').

תהליך החיתום מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מדיניות החיתום של הקבוצה כפי שנקבעת מעת לעת.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

ביטוחי חביות מיועדים לכיסוי חבותו על-פי דין של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי כלשהו. סוגי הביטוח העיקריים הינם: ביטוח אחריות כלפי צד ג', ביטוח אחריות מעבידים וביטוחי חביות אחרים כגון אחריות מקצועית, חבות המוצר ואחריות דירקטורים ונושאי משרה. הפוליסות בביטוחי חביות מונפקות בד"כ לפרק זמן של שנה. עם זאת, קצב התנהלות התביעות בענף ארוך יותר ועשוי להמשיך מספר שנים, וזאת ממספר סיבות: הנזק המכוסה בפוליסה נגרם לצד שלישי שאינו המבוטח בפוליסה, פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות החבות והנזק והגשת התביעה ארוך יחסית.

במקרים רבים מדובר בבירור עובדתי ומשפטי מורכב יחסית, הן ביחס לחבות המבוטח והן ביחס להיקף הנזקים, תקופת ההתיישנות בגין עילת התביעה ארוכה יותר מתקופת ההתיישנות המקובלת בביטוח רכוש. התביעות בענף זה מתאפיינות ב"זנב ארוך" (Long Tail) דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

ביטוחי רכוש מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו. הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכונים אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזק תוצאתי (אובדן רווחים) עקב הנזק הפיזי לרכוש. ביטוחי רכוש מהווים נדבך חשוב בביטוחי דירות, ביטוחי בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, מטענים בהובלה ימית, יבשתית, אווירית וכו'.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי

(א) ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

- הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
- תביעות תלויות לרבות עתודה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות
- הפרשה לפרמיה בחסר
- ובניכוי - הוצאות רכישה נדחות.

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה משקפת את מרכיב הפרמיה המתייחס לתקופה שלאחר תאריך המאזן על פי כללים חשבונאיים מקובלים.

כמו כן, בהתאם להנחיות המפקח מדווחת במידת הצורך הפרשה לפרמיה שאינה מכסה את העלות הצפויה של התביעות (להלן פרמיה בחסר) בענפי רכב חובה, רכב רכוש ומקיף דירות. הפרשה זו, אם קיימת, נרשמת בסעיף תביעות תלויות.

בהתאם להוראות המפקח, התביעות התלויות, לרבות חלקם של מבטחי משנה בהן, בענפים שאינם מקובצים (הסטטיסטיים) (ענפי החבויות, רכב חובה, רכב רכוש, דירות ותאונות אישיות), חושבו על ידי האקטואר הממונה בביטוח כללי מתן גרוס, שהצהיר בין היתר כי ההערכות נעשו בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים וכי ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידו, לפי מיטב שיקול דעתו המקצועית ובהתאם להנחיות, ההוראות והכללים.

ההערכות האקטואריות מבוססות בעיקרן על מסדי הנתונים בגין התביעות המשולמות הכוללות גם הוצאות ישירות ליישוב תביעות והשתתפות עצמית. שיבובים ושרידים נלקחים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות. בהתאם להוראות המפקח על הביטוח נכללו בהערכות גם עלויות עקיפות ליישוב תביעות בגין כל הענפים בהם עוסקת החברה בביטוח כללי.

(ב) בהתאם להוראות המפקח התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטואר, על פי שיטות אקטואריות מקובלות באופן עקבי לשנה הקודמת. בחירת השיטה האקטוארית המתאימה לכל ענף ביטוח נקבעת על ידי האקטואר לפי מידת ההתאמה של השיטה לענף ולעיתים נעשה שילוב בין השיטות השונות. הערכת תביעות תלויות בקבוצה מבוססת במירב הענפים על ניסיון העבר של התפתחות תשלומי תביעות (מודל Paid) בפועל, ובחלקם על עלות מצטברת של התביעות (תשלומי התביעות בפועל בתוספת הערכות פרטניות - מודל Incurred). ההערכות כוללות הנחות בדבר עלות התביעה הממוצעת, עלויות הטיפול בתביעות ושכיחות התביעות בקבוצת הסיכון הרלוונטית. הנחות נוספות יכולות להתייחס לשינויים בשיעורי הריבית, שערי חליפין ובעיות ביצוע התשלומים וחומרתם. תשלומי התביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות, בניכוי שיבובים והשתתפויות עצמיות.

(ג) השימוש בשיטות אקטואריות המבוססות על התפתחות התביעות מתאים בעיקר כאשר קיים מידע יציב ומספק בתשלומי התביעות ו/או בהערכות הפרטניות כדי להעריך את סך עלות התביעות הצפויה. כאשר המידע הקיים בניסיון התביעות בפועל אינו מספק, משתמש האקטואר לעיתים, בחישוב המשקלל בין אומדן ידוע (בחברה ו/או בענף) כגון L/R לבין התפתחות התביעות בפועל. משקל גדול יותר ניתן להערכה המבוססת על ניסיון. ככל שהזמן עובר מצטבר מידע נוסף על התביעות.

(ד) כמו כן, נכללות הערכות איכותיות באשר לשינוי מגמות בעתיד אחרי הפעלת שיקול דעת כשאר שינויים לא באו לידי ביטוי באופן מלא בניסיון העבר. האקטואר מעדכן את המודלים ו/או מבצע הפרשות ספציפיות על סמך הערכות סטטיסטיות ו/או משפטיות לפי העניין.

(ה) בהערכת תביעות גדולות במיוחד, ההערכה מבוססת על הערכות פרטניות של מומחי החברה.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי (המשך)

(ו) תיתכנה תופעות חדשות שאין להן ביטוי של ממש בתשלומי התביעות הנוכחיים. אם יתברר שהניסיון בפועל יהיה שונה מן הניסיון המצטבר בתשלומי התביעות הנוכחיים, עלול לעלות בעתיד הצורך בהפרשות נוספות.

(ז) ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. ההנחות בשימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על התוצאה הסופית של ההפרשה. לכן, עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדן הסטטיסטי.

(ח) הנחות שנקבעו בעבר עשויות להשתנות בהתאם למידע חדש שיתקבל בעתיד. במקרים כאלה תביעות תלויות ישתנו בהתאם לשינוי בהנחות ובתוצאות בפועל, וההפרשים שנוצרו בשנת הדוח יכללו בדוח עסקי הביטוח הכללי.

(ט) בענפים רכב חובה, חבות מעבידים וצד שלישי החברה פועלת בהתאם לעקרונות הנוהג המיטבי ובהתאם לכך החברה מהווה את תשלומי התביעות העתידיים בענפים אלו. ההיוון הינו לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו.

(י) התביעות התלויות מחושבות ברמת ברוטו, חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי), ניסיון התביעות בפועל והפרמיה שהועברה למבטחי משנה.

(יא) ההפרשה לתביעות תלויות עבור הסדר ביטוח שיורי (להלן - ה"פול") בוצעה תוך התבססות על החישוב שנעשה על ידי אקטואר ה"פול".

(3) פירוט השיטות האקטוארית בענפי הביטוח העיקריים

לצורך הערכת התביעות התלויות נעשה שימוש במודלים האקטוארים המפורטים להלן, בשילוב ההנחות השונות:

(א) Link Ratio - שיטה סטטיסטית זו מתבססת על התפתחות התביעות (התפתחות התשלומים ו/או התפתחות סך התביעות, התפתחות כמות התביעות ועוד), כדי להעריך את ההתפתחות הצפויה לתביעות הקיימות והעתידיות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר לאחר תקופה מספיקה מאירוע או חיתום הפוליסה, כאשר קיים מידע מספיק מהתביעות הקיימות על מנת להעריך את סך התביעות הצפויות. במידת הצורך נעשה שימוש בשיטת שרמן (Sherman power curve) המתאימה התפלגות לא לינארית למקדמי ההתפתחות שחושבו בשיטת ה-Link Ratio. באמצעות ההתפלגות ניתן לחשב את מקדמי ההתפתחות לתקופות מוקדמות עליהן אין לנו מידע ("זנב ההתפתחות").

(ב) Bornhuetter-Ferguson - שיטה זו משלבת בין אומדן מוקדם (אפריורי) הידוע בחברה או בענף, ואומדן נוסף המבוסס על התביעות עצמן. האומדן המוקדם משתמש בפרמיות ושיעור הנזקים להערכת סה"כ התביעות. האומדן השני משתמש בניסיון התביעות בפועל, ע"ס שיטות אחרות (כגון Link Ratios). הערכת התביעות המשולבת משקללת את שני האומדנים, כאשר ניתן משקל גדול יותר להערכה המבוססת על ניסיון התביעות ככל שהזמן עובר, ומצטבר מידע נוסף על התביעות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר בתקופה האחרונה בה אין מספיק מידע מהתביעות או כאשר מדובר בעסק חדש או כזה ללא מידע היסטורי מספיק.

(ג) הממוצעים - לעיתים, בדומה לשיטת Bornhuetter-Ferguson, כאשר ניסיון התביעות בתקופות האחרונות אינו מספיק, ישנו שימוש בשיטת ממוצעים היסטוריים. בשיטה זו נקבעת עלות התביעות על סמך עלות התביעה לפוליסה בשנים מוקדמות וכמות הפוליסות בשנים המאוחרות. בדומה, עלות התביעות מחושבת על בסיס תחזית כמות תביעות (שיטת Link Ratio) והתביעה הממוצעת ההיסטורית.

(ד) אחר - עבור תביעות מסוג מחלות מקצוע בביטוח חבות מעבידים, שהינן תביעות על בסיס נזק מתמשך מחושבת הפרשה על בסיס עלות עתידית צפויה. בתביעות מסוג זה אין תאריך מסוים בו העובד נפגע והתגבשות הנזק הינה כתוצאה מחשיפה ארוכה לגורמי הסיכון. תביעות מסוג זה מאופיינות בפרק זמן ארוך מאוד מתחילת החשיפה לגורמי הסיכון ועד לדיווח על התביעה (תביעות זנב ארוך).

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(4) להלן פירוט השיטות האקטואריות שיושמו בענפי הביטוח העיקריים

א) ענפי רכב חובה וחבויות

בענפים אלו ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות ו/או התפתחות תשלומים ותלויות (Link Ratio). המודל הנו ברמת שנת חיתום ומחושב ברמת התביעות ברוטו.

בגין תקופות שאינן בשלות נעשה שילוב בין עלות התביעות/ Loss Ratio המבוססים על אומדן אפריורי, לבין העלות ממודל התפתחות התשלומים/סכומי התביעות.

קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב ותביעות גדולות.

הואיל והערכת התביעות התלויות מחושבת כאמור ברמת הברוטו, קיים מודל להערכת תביעות תלויות ביטוח משנה כדלהלן:

בביטוח משנה בלתי יחסי (Excess) המודל בגין שנות החיתום הוותיקות מבוסס על התייחסות פרטנית לתביעות. בגין שנות החיתום האחרונות האומדן מבוסס על מודל תביעות גדולות החוזה את כמות התביעות שתעבורנה את ה-Excess וכן את מוצע סכום התביעות הללו.

בביטוח משנה יחסי לרבות פקולטטיבי, מבוסס המודל על פי הערכת התביעות התלויות הפרטניות לשנים הוותיקות ולשנים אחרונות לפי שיעור Loss Ratio.

כמו כן, נעשה שימוש במודל סטוכסטי למדידת השונות הצפויה בעתודות, וזאת לצורך עמידה בדרישות עמדת הממונה לגבי הנהג המיטבי לחישובי עתודות בביטוח כללי.

בנוסף, מחושבת הפרשה מתאימה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות.

ב) רכב רכוש

בענף רכב רכוש ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות (Link Ratio) תוך התייחסות לסוגי הכיסויים כגון מקיף/צד ג', סוגי רכב וסוגי הנזקים כגון תאונות, גניבות ונזקי טבע.

בחודשי הנזק האחרונים, שאינם בשלים, הקבוצה משתמשת בשיטת הממוצעים המבוססת על עלות תביעה לפוליסה.

קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב.

בהערכות הפרטניות נלקח בחשבון החלק של ההשתתפות העצמית שתגבה מהמבוטח. שיבובים ושרידים נלקחים בחשבון עם ההתאמות הנדרשות שכן המודל האקטוארי מתבסס על ההתפתחות של כל התשלומים (חיוביים ושלייליים). כמו כן, מחושבת הפרשה מתאימה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות.

הערכת התביעות התלויות מחושבת ברמת ברוטו. מרכיב ביטוח המשנה בענף זה אינו מהותי.

ג) דירות

בענף דירות ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות סכומי התביעות (Link Ratio). בחודשי הנזק האחרונים נעשה שימוש בשיטת הממוצעים המבוססת על תביעה לפוליסה.

קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב.

בענף זה ביטוח המשנה הינו יחסי, השייר מחושב על בסיס שיעורי ביטוח המשנה בפועל בכל שנת נזק. כמו כן, מחושבת הפרשה מתאימה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות.

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(4) להלן פירוט השיטות האקטואריות שישמשו בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

(ד) תאונות אישיות

בענף תאונות אישיות ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות סכומי התביעות (Link Ratio).

בשנות החיתום האחרונות נעשה שימוש בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס Loss Ratio.

קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב.

בענף זה ביטוח המשנה הוא בחלקו ביטוח משנה יחסי ובחלקו ביטוח משנה מסוג Excess of Loss, השייר מחושב על בסיס שיעורי ביטוח המשנה בפועל בכל שנת חיתום. כמו כן, מחושבת הפרשה מתאימה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות.

(ה) ענפים בהם בוצעו הפרשות על בסיס שאינו אקטוארי

בענפים הבאים לא יושם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית: מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי, ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי וביטוח סחורות בהעברה.

התביעות התלויות בענפים אלו נכללו על בסיס ההערכות הכוללות את המרכיבים הבאים:

- תביעות תלויות ידועות הכוללות הפרשה מתאימה לסילוק והוצאות הטיפול עד לסוף התקופה ואשר טרם שולמו לתאריך הדוחות הכספיים. הפרשה זו מתבססת בעיקרה על הערכה פרטנית לכל תביעה לפי חוות דעת שנתקבלה מעורכי דין ומומחי החברה שמטפלים בתביעות. רוב ההתחייבויות מגובות בביטוח משנה ולכן ההשפעה לא מהותית.

- הפרשה בגין תביעות שאירעו אך טרם דווחו לחברה (IBNR) המבוססת על ניסיון העבר.

בנוסף, ההפרשה בגין צירוף תיק תביעות ביטוח כללי הינה על בסיס הערכות פרטניות של מומחי החברה.

(5) שינויים בהנחות ובאומדנים העיקריים ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי

- ההפרשות לתביעות תלויות נערכות תוך לקיחת הנחות זהירות לגבי גורמי סיכון הנובעים משינויים רגולטוריים, פסקי משפט תקדימיים ואחרים שחלו במהלך השנים כגון: הלכת השנים האבודות, זכות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי (מל"ל), הטלת חובת דיווח למל"ל, ביטול הסכם עם המל"ל וחתימה על הסכם מחודש בסוף שנת 2014, העברת האחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים לקופות החולים, שינוי ריבית היוון קצבאות ועוד. ככל שהתביעות בשל גורמי הסיכון לא מתמשות בהתאם לאומדנים נוצר עודף או חוסר בהתפתחות התביעות התלויות. כמו כן החברה אינה נוהגת להוון את התביעות התלויות (למעט בענפים רכב חובה, חבות מעבידים וצד שלישי), דבר שמהווה רכיב זהירות נוסף.

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(5) שינויים בהנחות ובאומדנים העיקריים ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי (המשך)

• החל מיום 31 בדצמבר 2015 החברה יישמה את עמדת הממונה בהקשר לנוהג המיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי בהתאם להוראות המפקח הכוללות, בין היתר, את הקביעות הבאות:

(א) "זהירות" משמעה כי, לגבי עתודה שחושבה על ידי אקטואר, "עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" פרושה כי קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכונן לאומן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, ככל שישנן מגבלות בניתוח הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת ויתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות. במסגרת זו יש להתייחס לסיכון הרנדומלי ולסיכון הסיסטמי.

(ב) החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות (LAT) בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי המפורטים לעיל. כחלק מההערכה החברה מהוונת את תשלומי התביעות העתידיים בענפי חבות מעבידים, צד ג ורכב חובה לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו.

(ג) קיבוץ - לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים סטטיסטיים (כהגדרתם בחוזר), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום (או נזק) בענף. בענפים שאינם סטטיסטיים, ניתן להתייחס לכולם כמקשה אחת.

(6) הסדר עם ביטוח לאומי לעניין פיצויים מכח חוק הביטוח הלאומי

בחדש יולי 2021 נחתם בין החברה לבין המוסד לביטוח לאומי (להלן: "המל"ל") הסכם (בדומה להסכם שנחתם עם חברות ביטוח נוספות) לעניין זכות תביעה מחברות ביטוח המוקנית למל"ל מכח חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, להשבת גמלאות ששילם המל"ל אם המקרים משמשים עילה גם לחייב את חברות הביטוח בפיצויים מכוח חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן: "חוק הפלת"ד"). ההסדר האמור קובע כי באשר לאירועים שהתרחשו מיום 1 בינואר 2014 עד יום 31 בדצמבר 2022, הצדדים ימשיכו להפעיל את מנגנון ההתדיינות וההתחשבות הקיים ביניהם היום, ואשר חייבו או יחייבו את המל"ל לשלם גמלה לפי הוראות הדין, המשמשים גם עילה לחייב את החברה לשלם פיצויים לפי חוק הפלת"ד. בשנת 2021 החברה העבירה לידי המל"ל, מקדמה על חשבון המקרים לעיל בסך של 103.2 מיליון ש"ח. מסכום המקדמה מקוזזות תביעות המל"ל המתייחסות לתקופות האמורות בהסדר האמור.

במסגרת הוראות חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2021 ו-2022), התשפ"ב-2021 (להלן: "חוק ההתייעלות הכלכלית"), בוטלה חובת תשלום הסכום הגלובלי, כפי שנקבעה בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2019) התשע"ח-2018, בגין מקרים שאירעו בשנים 2014 עד 2018. בנוסף, נקבע במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית שיעור קבוע מדמי הביטוח שעל חברות הביטוח להעביר למל"ל בגין תאונות דרכים החל משנת 2023 ואילך, במקום שיבוב פרטני של התביעות, כדלקמן: בשנים 2023 ו-2024 - 10% מדמי הביטוח שייגבו על ידי החברה בכל שנה; ומשנת 2025 ואילך שיעור של 10.95% מדמי הביטוח.

להערכת החברה, ההסדר כמפורט לעיל לא צפוי להשפיע מהותית על התוצאות הכספיות של החברה.

(7) ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי - שיעור ההיוון לפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין שונה בשנים האחרונות בעקבות פסקי דין שניתנו בנושא. ככל שתעודכן ריבית ההיוון על בסיס המנגנון עליו המליצה הועדה הבין משרדית לבחינת הנושא, ייתכן עדכון של ההפרשה.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(8) רגישות ההפרשות לשינויים בהנחות

ההערכה האקטוארית כפופה לאי וודאות משמעותית. האומדנים האקטואריים לחיזוי התביעות התלויות, מתייחסים לתוחלת התביעות. בגלל האופי הסטוכסטי של תשלומי התביעות, יש אפשרות של סטיות סביב התוחלת. בנוסף לכך, האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. במידה ויחול שינוי באופן סילוק התביעות או לחילופין בהיקף התביעות המדווחות, עלול להיווצר פער בין ההערכה האקטוארית לבין התוצאה בפועל. גם שינוי בגובה שיעור הריבית, עלול לגרום לפערים בין ההערכות לתוצאה בפועל.

היות והמודל האקטוארי מבוסס על ניסיון העבר, הרי ששינוי לא צפוי בהנחות המודל או בהתנהגות התביעות, יגרמו לשינוי בעתודה.

יצוין שסיכונים אלו נלקחו בחשבון תחת דרישות עמדת הממונה באומדנים לסיכונים הסיסטמטיים.

(9) שינויים בהנחות ובאומדנים העיקריים ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי

(א) ההפרשות לתביעות תלויות נערכות תוך לקיחת הנחות זהירות לגבי גורמי סיכון הנובעים משינויים רגולטוריים, פסקי משפט תקדימיים ואחרים שחלו במהלך השנים כגון: הלכת השנים האבודות, זכות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי (מל"ל), הטלת חובת דיווח למל"ל, ביטול הסכם עם המל"ל וחתימה על הסכם מחודש בסוף שנת 2014, העברת האחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים לקופות החולים, שינוי ריבית היוון קצבאות ועוד. ככל שהתביעות בשל גורמי הסיכון לא מתממשות בהתאם לאומדנים נוצר עודף או חוסר בהתפתחות התביעות התלויות.

(ב) הוודאות בענפים סטטיסטיים (כהגדרתם בחוזר), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום (או נזק) בענף. בענפים שאינם סטטיסטיים, ניתן להתייחס לכולם כמקשה אחת.

(ג) להלן טבלה המסכמת את הגידול (הקטון) בהתחייבויות הביטוחיות כתוצאה מהשינויים המתוארים לעיל:

2022	2023	סעיף
במיליוני ש"ח		
(296)	(13)	שינוי עקום ריבית חסרת סיכון - רכב חובה, חבות מעבידים וצד ג'*
(24)	22	שינוי בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים - חבות מעבידים וצד ג'
(320)	9	סה"כ

* כולל שינוי שוטף בפרמיית אי נזילות.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה

סיכון אשראי הינו, כאמור, הסיכון להפסד כתוצאה מאי עמידה של לווה בהתחייבויותיו, או כתוצאה משינויים במרווחי האשראי בשוק ההון.

לאי עמידה של הצד הנגדי בהתחייבויותיו כתוצאה מהרעה ביכולת ההחזר שלו לרבות חדלות פירעון השפעה על התוצאות העסקיות של החברה.

נכסי אשראי הניתנים מכספי העמיתים וכן נכסי אשראי סחירים בתיקי הנוסטרו, המחושבים עפ"י השווי ההוגן, מושפעים בנוסף גם משינויים במרווחי האשראי כפי שבאים לידי ביטוי בשוק ההון או מירידת דירוג האשראי של החייב.

לעניין מקורות הדירוג ראה סעיף ד.2 ו-ד.3 להלן.

הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2023			
סה"כ	שאינם אלפי ש"ח	סחירים ^(*)	
41,386,663	26,629,425	14,757,238	בארץ
1,707,255	435,141	1,272,114	בחו"ל
<u>43,093,918</u>	<u>27,064,566</u>	<u>16,029,352</u>	סך כל נכסי חוב
ליום 31 בדצמבר 2022			
סה"כ	שאינם אלפי ש"ח	סחירים ^(*)	
39,966,344	26,011,075	13,955,269	בארץ
2,289,339	459,384	1,829,955	בחו"ל
<u>42,255,683</u>	<u>26,470,459</u>	<u>15,785,224</u>	סך כל נכסי חוב

^(*) נכסי חוב סחירים מסווגים בעיקר לקטגוריית זמינים למכירה ומוצגים בשווי הוגן. ראה גם פירוט הנכסים בחלוקה לדירוגים להלן.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים

(א) נכסי חוב

דירוג מקומי ^(*)				
ליום 31 בדצמבר 2023				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB אלפי ש"ח	BBB עד A	AA ומעלה
9,668,980	-	-	-	9,668,980
5,088,258	19	-	855,319	4,232,920
14,757,238	19	-	855,319	13,901,900
24,898,529	-	-	-	24,898,529
214,189	82,869	-	-	131,320
355,934	-	-	-	355,934
215,966	215,966	-	-	-
16,921	16,921	-	-	-
188,456	57,236	-	28,127	103,093
-	-	-	-	-
724,221	98,405	-	287,357	338,459
15,209	2,269	-	9,177	3,763
26,629,425	473,666	-	324,661	25,831,098
41,386,663	473,685	-	1,179,980	39,732,998
156,084	-	-	36,062	120,022
-	-	-	-	-

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

פיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים

נכסי חוב אחרים לפי בטחונות

משכנתאות

הלוואות על פוליסות

הלוואות בשעבוד נדל"ן

הלוואות בשעבוד מניות המקנות

שליטה

בטחונות אחרים

לא מובטחים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם

הופחת על ידי החברה

דירוג בינלאומי^(*)

ליום 31 בדצמבר 2023				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה
361,078	-	-	-	361,078
911,036	-	288,467	605,421	17,148
1,272,114	-	288,467	605,421	378,226
12,837	-	-	12,837	-
422,304	243,019	-	58,346	120,939
435,141	243,019	-	71,183	120,939
1,707,255	243,019	288,467	676,604	499,165
66,316	-	-	-	66,316

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב קונצרניות

נכסי חוב אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

בחו"ל

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

^(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך)

(א) נכסי חוב (המשך)

דירוג מקומי*

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB אלפי ש"ח	BBB עד A	AA ומעלה
9,767,017	-	-	-	9,767,017
4,188,252	18,779	-	513,497	3,655,976
13,955,269	18,779	-	513,497	13,422,993
24,307,516	-	-	-	24,307,516
216,180	2,983	-	-	213,197
384,337	-	-	-	384,337
169,116	169,116	-	-	-
19,454	19,454	-	-	-
194,601	7,947	-	28,279	158,375
6,368	-	-	6,368	-
681,100	39,068	-	282,597	359,435
32,403	7,969	-	16,370	8,064
26,011,075	246,537	-	333,614	25,430,924
39,966,344	265,316	-	847,111	38,853,917
198,723	-	-	39,066	159,657
-	-	-	-	-

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

פיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים

נכסי חוב אחרים לפי בטחונות

משכנתאות

הלוואות על פוליסות

הלוואות בשעבוד נדל"ן

הלוואות בשעבוד מניות המקנות

שליטה

בטחונות אחרים

לא מובטחים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם

הופחת על ידי החברה

דירוג בינלאומי*

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה
653,625	-	-	-	653,625
1,176,330	-	289,496	772,383	114,451
1,829,955	-	289,496	772,383	768,076
18,840	6,379	6,042	6,419	-
440,544	324,593	-	57,330	58,621
459,384	330,972	6,042	63,749	58,621
2,289,339	330,972	295,538	836,132	826,697
-	-	-	-	-

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב קונצרניות

נכסי חוב אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

בחו"ל

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך)

ב) סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

דירוג מקומי*

ליום 31 בדצמבר 2023

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-	BBB	AA ומעלה
		BBB	עד A	
אלפי ש"ח				

חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה

216,244	146,052	-	3,755	66,437
14,257	-	-	-	14,257

נכסי מסים נדחים

1,489,058	1,489,058	-	-	-
-----------	-----------	---	---	---

השקעות פיננסיות אחרות

2,855,669	-	-	-	2,855,669
-----------	---	---	---	-----------

מזומנים ושווי מזומנים

דירוג מקומי*

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-	BBB	AA ומעלה
		BBB	עד A	
אלפי ש"ח				

חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה

275,252	242,232	-	7,245	25,775
40,663	-	-	-	40,663

נכסי מסים נדחים

907,846	907,846	-	-	-
---------	---------	---	---	---

השקעות פיננסיות אחרות

3,866,790	-	-	-	3,866,790
-----------	---	---	---	-----------

מזומנים ושווי

מזומנים

* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

ג) סיכוני אשראי בגין מכשירים חוץ מאזניים (בארץ)

דירוג מקומי*

ליום 31 בדצמבר 2023

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-	BBB	AA
		BBB	עד A	ומעלה
אלפי ש"ח				

מסגרות אשראי בלתי מנוצלות

299,073	60,617	-	181,484	56,972
---------	--------	---	---------	--------

דירוג מקומי*

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-	BBB	AA
		BBB	עד A	ומעלה
אלפי ש"ח				

מסגרות אשראי בלתי מנוצלות

163,672	71,453	-	85,359	6,860
---------	--------	---	--------	-------

* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך)

(ד) סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בחו"ל)

דירוג בינלאומי*

ליום 31 בדצמבר 2023				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB		A ומעלה
		אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	

חייבים ויתרות חובה,
 למעט יתרות מבטחי
 משנה
 השקעות פיננסיות
 אחרות
 מזומנים ושווי מזומנים

154,457	15,634	-	591	138,232
5,036,624	5,036,624	-	-	-
33,002	-	-	32,998	4

דירוג בינלאומי*

ליום 31 בדצמבר 2022				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB		A ומעלה
		אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	

חייבים ויתרות חובה,
 למעט יתרות מבטחי
 משנה
 השקעות פיננסיות
 אחרות
 מזומנים ושווי מזומנים

247,396	13,991	194	43,811	189,400
4,243,786	4,243,786	-	-	-
67,265	-	-	67,257	8

* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(ה) סיכוני אשראי בגין מכשירים חוץ מאזניים (בחו"ל)

דירוג בינלאומי*

ליום 31 בדצמבר 2023				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB		A ומעלה
		אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	

מסגרות אשראי בלתי
 מנוצלות

15,397	-	-	-	15,397
--------	---	---	---	--------

דירוג בינלאומי*

ליום 31 בדצמבר 2022				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB		A ומעלה
		אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	

מסגרות אשראי בלתי
 מנוצלות

9,525	9,525	-	-	-
-------	-------	---	---	---

* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)ב) מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

(1) בהתאם להוראות התיקון לחוזר המאוחד שפורסם בחודש נובמבר 2020 גוף מוסדי אשר עומד בתנאים אשר פורטו בחוזר, יראו את המודל הפנימי שלו כמודל פנימי שאישר הממונה.

לעניין הוראות הדין לגבי דירוג אשראי, יראו בדירוג על-פי המודל כדירוג המקביל מבחינת הסיכון לדירוג של חברה מדרגת בכפוף לאישור הדירקטוריון, או וועדה שהוסמכה על ידו לכך, ובכפוף לעמידה בתנאים שפורטו בחוזר. בחודש דצמבר 2022 אושר בדירקטוריון החברה מודל דירוג פנימי (להלן - המודל) לדירוג אשראי.

(א) השימוש במודל ייעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים, שאושרו בדירקטוריון או ועדה שהסמיך לכך, אגב תהליך אישור ובחינת המודל.

(ב) כל שינוי מהותי במבנה המודל, טעון אישור מראש של דירקטוריון החברה או ועדה שהסמיך לכך.

(ג) ניתן לעשות שימוש במודלים מאושרים במסגרת חישוב דרישות ההון תחת משטר סולבנסי 2, בכפוף לתנאים המפורטים בהוראות משטר ההון כאמור.

(2) קיים שוני בסולמות דירוג בין נכסי חוב בארץ לבין נכסי חוב בחו"ל. בהתאם לחוזר שוק ההון 2008-6-1 בדבר פרסום סולם המרה בין סולם הדירוג הישראלי לסולם הדירוג הבינלאומי, פרסמו חברות הדירוג ניתוח השוואתי בין סולם הדירוג המקומי לסולם הדירוג הבינלאומי.

(3) מידע בדבר סיכוני אשראי בבאור זה אינו כולל את הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה המוצגים בסעיף ד' להלן.

(4) לעניין החשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה ראה סעיף ב. (4.1) להלן.

(5) החברה חשופה בפעילותה גם לחייבים אחרים כגון מעסיקים, ומבוטחים. עליה במקרי חדלות פירעון של עסקים בישראל עשויה להשפיע גם על היקף חובות מעבידים בגין אי העברת תשלומים בגין הפקדות לביטוח פנסיוני עבור עובדיהם, המחייבת את הגופים המוסדיים בקבוצה לנקיטת הליכים. לעניין יתרות פרמיה לגבייה בסך 588,292 אלפי ש"ח (שנת 2022 - 764,520 אלפי ש"ח) ראה באור 10.

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

ב) מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי (המשך)

(6) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאנים סחירים

ליום 31 בדצמבר 2023

סיכון חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני		ענף משק
	%	סכום	
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	
-	0.8	331,424	תעשייה
111,163	5.6	2,399,075	בינוי ונדל"ן
65,280	3.6	1,540,691	חשמל ומים
-	0.2	84,103	מסחר
-	0.1	47,461	מלונאות ותיירות
120,032	0.6	257,939	תחבורה ואחסנה
17,995	0.6	254,040	תקשורת ושרותי מחשב
-	5.4	2,347,243	בנקים
-	0.4	185,759	שירותים פיננסיים
-	0.5	209,186	שירותים עסקיים אחרים
-	0.2	66,862	חברות אחזקה
-	1.0	441,548	אנשים פרטיים
-	81.0	34,928,587	אג"ח מדינה
<u>314,470</u>	<u>100.0</u>	<u>43,093,918</u>	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2022

סיכון חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני		ענף משק
	%	סכום	
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	
-	1.2	502,025	תעשייה
74,850	4.2	1,777,330	בינוי ונדל"ן
60,264	3.5	1,468,087	חשמל ומים
-	0.1	32,805	מסחר
-	0.1	47,427	מלונאות ותיירות
33,990	0.6	261,633	תחבורה ואחסנה
4,093	0.6	271,874	תקשורת ושרותי מחשב
-	5.9	2,509,721	בנקים
-	0.5	209,453	שירותים פיננסיים
-	0.2	78,595	שירותים עסקיים אחרים
-	0.1	41,646	חברות אחזקה
-	0.8	326,929	אנשים פרטיים
-	82.2	34,728,158	אג"ח מדינה
<u>173,197</u>	<u>100.0</u>	<u>42,255,683</u>	סך הכל

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

ב) מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי (המשך)

(7) סיכונים גיאוגרפיים

פירוט מדינות/אזורים שהחשיפה להם עולה על 1% מסך ההשקעות

ליום 31 בדצמבר 2023 (באלפי ש"ח)

סה"כ	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות ^(*)	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	תעודות/ קרנות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
47,938,167	-	47,938,167	4,953,716	1,139,438	-	930,137	92,269	5,894,020	34,928,587	ישראל
2,248,144	58,565	2,189,579	1,707,996	-	-	190,994	113,219	177,370	-	ארה"ב
726,795	-	726,795	657,363	-	-	-	11,083	58,349	-	בריטניה
4,206,460	-	4,206,460	3,535,712	-	284,716	247,467	41,984	96,581	-	אחר
<u>55,119,566</u>	<u>58,565</u>	<u>55,061,001</u>	<u>10,854,787</u>	<u>1,139,438</u>	<u>284,716</u>	<u>1,368,598</u>	<u>258,555</u>	<u>6,226,320</u>	<u>34,928,587</u>	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2022 (באלפי ש"ח)

סה"כ	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות ^(*)	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	תעודות/ קרנות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
46,753,684	-	46,753,684	5,689,004	968,058	-	313,180	87,129	4,968,155	34,728,158	ישראל
2,328,587	137,347	2,191,240	1,459,727	-	-	431,633	99,222	200,658	-	ארה"ב
628,758	-	628,758	586,372	-	-	-	-	42,386	-	בריטניה
1,849,521	-	1,849,521	1,017,884	-	147,808	237,204	57,336	389,289	-	אחר
<u>51,560,550</u>	<u>137,347</u>	<u>51,423,203</u>	<u>8,752,987</u>	<u>968,058</u>	<u>147,808</u>	<u>982,017</u>	<u>243,687</u>	<u>5,600,488</u>	<u>34,728,158</u>	סך הכל

(* השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, השקעות בחברות כלולות, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4.1. סיכוני אשראי מבטחי משנה

החברה מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה, הנעשה ברובו באמצעות מבטחי משנה בחו"ל. עם זאת, ביטוח המשנה אינו משחרר את החברה מחובתה כלפי מבטחיה על פי פוליסות הביטוח.

החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי וודאות לגבי יכולת מבטחי המשנה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (נכסי ביטוח המשנה). על כן יש ביציבות הפיננסית של מבטחי המשנה וביכולת הפירעון שלהם, כדי להשפיע על התוצאות העסקיות של החברה. חשיפה זו מנוהלת על ידי מעקב שוטף אחר דירוג מבטחי המשנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיהם הכספיות לחברה.

החברה חשופה לריכוז סיכון אשראי למבטח משנה בודד, עקב מבנה שוק ביטוח המשנה והכמות המוגבלת של מבטחי משנה בעלי דירוג מספק.

בהתאם להנחיית המפקח קובע דירקטוריון החברה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה, עימם התקשרה ו/או תתקשר החברה, המבוססות בעיקר על דירוגם. חשיפות אלו מנוהלות בחברה על ידי בחינה פרטנית של כל אחד ממבטחי המשנה.

כמו כן, חשיפות החברה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים גבוהים יחסית.

ליום 31 בדצמבר 2023

חובות בפיגור(ב)		נכסי ביטוח משנה								סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2023	קבוצת דירוג (ד)
מל שנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה(א) (ג)	שנתקבלו ממבטחי משנה	פקדונות מבטחי משנה	בביטוח חבויות	בביטוח רכוש	בביטוח בריאות	בביטוח חיים	יתרות בחובה (זכות) נטו		
-	-	122,424	-	1,640	66,514	35,317	40,626	14,863	(33,256)	170,013	AA ומעלה
-	-	33,255	-	54	10,141	18,388	35,064	1,864	(32,148)	113,008	Swiss Reinsurance Co (ה)
284	483	471,961	5,927	16,122	225,097	95,050	38,300	138,683	(3,120)	195,624	Hannover Reinsurance Co אחרים
284	483	627,640	5,927	17,816	301,752	148,755	113,990	155,410	(68,524)	478,645	
6	-	622,262	1,400	102,539	467,708	292,551	6,441	12,738	(53,237)	417,858	A
-	93	34,326	-	10,567	29,322	19,659	-	-	(4,088)	28,577	BBB
1,647	4,515	(2,716)	-	-	607	-	-	-	(3,323)	-	נמוך מ- BBB - או לא מדורג(ו)
1,937	5,091	1,281,512	7,327	130,922	799,389	460,965	120,431	168,148	(129,172)	925,080	סה"כ

הערות

1. (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפקדונות ובניכוי סכום כתבי האשראי שנתקבלו ממבטחי המשנה כערבות להתחייבויותיהם.
(ב) לאחר הפחתת הפרשה לחובות מסופקים בסך של כ-5,765 אלפי ש"ח.
(ג) סך כל ההפרשות לחובות מסופקים בתוספת הקטנת חלקם של מבטחי משנה בתביעות התלויות ובעתודות מסתכם בסך של כ-5,765 אלפי ש"ח המהווים כ-0.4% מסך החשיפה ליום 31 בדצמבר 2023.
 - (ד) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P, במקרים בהם לא ניתן דירוג ע"י S&P הדירוג נקבע על ידי חברת דירוג אחרת והומר לצרכי דיווח לדירוג S&P, לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- עד A+.
 - (ה) כולל יתרות הנובעות מהסכם ביטוח משנה במסגרת רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי. לפרטים ראה באור 38.ה.1.
 - (ו) בקבוצה הלא מדורגת נכללות יתרות בגין תביעות תלויות באמצעות ברוקרים מעסקים שנתקבלו עד וכולל שנת 2003 בסך של כ-8 אלפי ש"ח.
2. סך כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בביטוח כללי הינה כ-6,301 מיליון ש"ח, בהסתברות נזק מירבי שהייתה בעיקרה כ-1.80% (MPL שנקבע על פי מודל שאימצה החברה). לפרטים ראה גם באור 37.ב.א).
 3. לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה לשנת 2023.

ליום 31 בדצמבר 2022

חובות בפיגור(ב)		נכסי ביטוח משנה								סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2022	קבוצת דירוג (ד)
מל שנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה(א) (ג)	סכום כתיב אשראי שנתקבלו ממבטחי משנה	פקדונות מבטחי משנה	בביטוח חבויות	בביטוח רכוש	בביטוח בריאות	בביטוח חיים	יתרות בחובה (זכות) נטו		
-	-	112,028	-	3,905	75,100	30,587	27,966	19,897	(37,617)	229,384	AA ומעלה
-	-	33,003	-	87	10,187	14,267	34,381	5,437	(31,182)	105,640	Swiss Reinsurance Co (ה)
-	-	43,044	-	-	15,246	13,885	30,413	10,485	(26,985)	93,902	Hannover Reinsurance Co
7	18	250,350	5,751	12,981	124,859	38,112	750	104,697	664	75,521	Munich Reinsurance Co
7	18	438,425	5,751	16,973	225,392	96,851	93,510	140,516	(95,120)	504,447	אחרים
-	-	124,800	757	-	109,553	17,500	4,091	444	(6,031)	21,743	A
157	955	565,702	601	90,854	454,702	205,484	1,564	19,924	(24,517)	351,894	Assicurazioni Generali SpA (ו)
157	955	690,502	1,358	90,854	564,255	222,984	5,655	20,368	(30,548)	373,637	אחרים
1	66	25,676	-	9,840	14,685	16,762	-	-	4,069	25,939	BBB
3,210	5,391	(2,821)	-	-	678	7	-	-	(3,506)	-	נמוך מ- BBB - או לא מדורג(ז)
3,375	6,430	1,151,782	7,109	117,667	805,010	336,604	99,165	160,884	(125,105)	904,023	סה"כ

הערות

1. (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפקדונות ובניכוי סכום כתיב האשראי שנתקבלו ממבטחי המשנה כערבות להתחייבויותיהם. (ב) לאחר הפחתת הפרשה לחובות מסופקים בסך של כ-3,966 אלפי ש"ח. (ג) סך כל ההפרשות לחובות מסופקים בתוספת הקטנת חלקם של מבטחי משנה בתביעות התלויות ובעתודות מסתכם בסך של כ-3,966 אלפי ש"ח המהווים כ-0.3% מסך החשיפה ליום 31 בדצמבר 2022. (ד) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P, במקרים בהם לא ניתן דירוג ע"י S&P הדירוג נקבע על ידי חברת דירוג אחרת והומר לצרכי דיווח לדירוג S&P, לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- עד A+.
 - (ה) כולל יתרות הנובעות מהסכם ביטוח משנה במסגרת רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי. לפרטים ראה באור 38.ה.1.
 - (ו) ג'נרלי אינה מדורגת על ידי S&P, לפיכך הדירוג נקבע לפי חברת AMBest.
 - (ז) בקבוצה הלא מדורגת נכללות יתרות בגין תביעות תלויות באמצעות ברוקרים מעסקים שנתקבלו עד וכולל שנת 2003 בסך של כ-8 אלפי ש"ח.
2. סך כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בביטוח כללי הינה כ-5,873 מיליון ש"ח, בהסתברות נזק מירבי שהייתה בעיקרה כ-1.80% (MPL שנקבע על פי מודל שאימצה החברה). לפרטים ראה גם באור 37.ב.3. א. מבטח המשנה המשמעותי ביותר הינו סוויס רי, וחלקו בחשיפה זו הינו כ-689 מיליון ש"ח.
 3. לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה לשנת 2022. כמו כן, קיימת חשיפה של כ-104 מיליון ש"ח, לחברת ביטוח ישראלית, בגין עסקת ביטוח משנה בביטוח חיים.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

5. סיכונים כלליים

(א) מצב המשק והתעסוקה

לרמת התעסוקה השפעה ניכרת על עסקי הקבוצה בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך. להרעה ברמת התעסוקה, ירידה במספר המועסקים וגידול בשיעור האבטלה ולירידה ברמת השכר למועסק, השפעה על היקף המכירות החדשות ועל שיעורי הביטולים בתיק. בנוסף, למצב המשק בכללותו השלכה על עסקי הקבוצה בתחומים השונים לפעילותה. מיתון במשק עלול לגרום לגידול בחובות אבודים, גידול בתביעות בתחומי פעילותה השונים כולל בתביעות אובדן כושר, לצמצום הכיסויים הנרכשים בפוליסות ולעלייה ברמת ההונאות. כמו כן מצב המשק עשוי להשפיע על שווי השוק של נכסי הקבוצה בישראל. בתקופה המדווחת חל שינוי משמעותי במגמות נתוני התעסוקה, ושוק העבודה וזאת בעיקר בשל תחילת מלחמת "חרבות ברזל" שהחלה בתחילת אוקטובר והשפיעה מהותית על בכלכלה הישראלית וכן על שוק העבודה. בנוסף יצוין כי העלייה לסיכון לכניסה למיתון הובילה להיפוך מגמת העליות ריבית שאפיינה את המשק והובילה לירידת ריבית, לאחר מספר עליות בסוף 2023.

הקבוצה עוקבת אחר התפתחויות במצב המשק ונערכת בהתאם לתנאי השוק.

(ב) שינויים ברגולציה וציות

חברות הקבוצה כפופות לרגולציה נרחבת בתחומי פעילותן. אי עמידה בדרישות רגולטוריות, לרבות בשוגג, עלולה לגרום תביעות משפטיות וכן הליכי אכיפה והטלת סנקציות מרשויות פיקוח, לרבות עיצומים כספיים, ובמקרי קיצון גם לשלילת רישיון.

לרגולציה בתחומי הביטוח והחסכון ארוך טווח, לרבות שוק הביטוח הפנסיוני, השלכה ניכרת על התעריף הנגבה וכן על שיעור דמי הניהול הנגבים במוצרים השונים, ערוצי הפצה, תהליכי המכירה והשיווק, אופי המוצרים, היכולת לבדל מוצרים מהמתחרים ועל רמת ההוצאות של חברות הקבוצה העוסקות בתחומים אלו. להוראות הדין, להנחיות ולהסכמים הנוגעים למבנה החסכון במשק ובעיקר לגבי החסכון הפנסיוני, לרבות השלכות המיסוי שלו, השפעות על שינויים בהיקף הפעילות של התחום ועל מידת התחלופיות בין המוצרים השונים, והניוד ביניהם. כמו כן שינויים בחקיקה וברגולציה, בעיקר בתחום חסכון ארוך טווח, עשויים להשפיע גם בהתייחס למוצרים שנמכרו בעבר, הן בדרך של תחולה רטרואקטיבית עקב השפעתם על פרשנות ההסכמים שנכרתו בעבר או כנגזרת של התחרות. כתוצאה, להוראות אלו השפעות הן על תיק ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך של החברות והן על המכירות העתידיות שלהן.

ריבוי שינויי רגולציה יוצר עומס על מערכי הטכנולוגיה והתפעול ועלול להגביר את החשיפה לטעויות תפעוליות או יכולת ציות להנחיות החדשות, עקב הצורך בשינוי תהליכים.

דרישה רגולטורית מרכזית עבור חברות הביטוח הינה דרישות הלימות הון. שינויים רגולטוריים בדרישות ההון עשויים להשפיע על פעילויות החברות והיקפיהן. לפרטים בדבר דרישות ההון של החברה ראה באור 14.ד. לדוחות הכספיים.

כמן כן, סוכנויות הביטוח של החברה כפופות אף הן לרגולציה ולהליכי אכיפה של רשויות הפיקוח, לרבות רגולציה הנוגעת להחזקת סוכנויות על-ידי מבטח וכן חובות המוטלים על משווקים פנסיוניים. לשינויים בהוראות הדין הנוגעים לפעילותן של סוכנויות הביטוח, השפעה על פעילות הסוכנויות ורווחיותן. חברות הקבוצה עוקבות אחר פסיקות בתי המשפט המהוות "הלכה" ורגולציה חדשה בתחומי פעילותן ו/או בתחומים שיש בהם כדי להשפיע על החברה על מנת להטמיע וליישם את השינויים המתחייבים, וכן במקביל לאתר את עקרונות היסוד והכיוונים הכלליים אליהם מכוונים בתי המשפט, המחוקק או הרגולטור, על מנת לכלכל את צעדי החברה באופן שיהלום עקרונות וכיוונים אלו, גם אם טרם קיבלו ביטוי קונקרטי בהלכה או רגולציה חדשה. יחד עם זאת, קשה לצפות הלכה / חקיקה / רגולציה חדשה לרבות שינויים בדגשים או בכיוונים של הרשויות הרלבנטיות וכן חוסר ודאות טבעי ביחס להולדתן של אלו. מאחר ומטבע הדברים מדובר בהתרחשות של אירוע עתידי בלתי ידוע ובלתי ודאי הסיכון האמור הינו בר ניהול או הקטנה במידה מועטה.

(ג) גידול בתחרות

עלייה ברמת התחרות בתחומים בהם הקבוצה פועלת, עלולה לפגוע ברווחיות הקבוצה. המפקח, בהסדרה רגולטורית, מוביל מהלכים בעשור האחרון המגבירים את התחרות בתחום חסכון ארוך טווח, מבחינת מידת התחלופיות בין המוצרים, קביעת מוצרים אחידים וברמת ומבנה דמי הניהול.

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

5. סיכונים כלליים (המשך)

(ד) שינוי בטעמי הציבור

נטיית הציבור לבחור במוצרים התחליפיים או שלא לבצע ביטוח, או בהקשר של מימוש גמלה עשויה להשפיע על הביקוש למוצרי הקבוצה ועל הרווחיות בתחומים השונים. קשת המוצרים הרחבה שמציעה החברה במרבית תחומי הביטוח ממתנת סיכון זה. החברה מתמודדת עם הסיכון באמצעות מעקב אחרי טעמי הציבור והתאמת מוצריה בהתאם.

(ה) סיכונים משפטיים - תקדימים משפטיים, תובענות ייצוגיות ונגזרות, סמכויות המפקח ופרשנות חברות הקבוצה חשופות להחלטות שיפוטיות, לרבות בתביעות ייצוגיות ונגזרות, הן המוגשות כנגדה והן כנגד גופים אחרים בענף, אשר יש בהן כדי ליצור לה פוטנציאל חבות לתשלום בסכומים מהותיים, וכן כדי ליצור תקדים משפטי מחייב ביחס לפעילות הקבוצה, לרבות בכל הנוגע לתשלום תביעות ביטוח והגדלת התשלום בגין אשר לא נצפה בעת הפקת הפוליסות על ידה ו/או הגדלת עלויות התפעול. בהתאם לכך, ההחלטות השיפוטיות כאמור עשויות להשפיע על פעילותה ו/או על תוצאותיה הכספיות של החברה ולהגדיל את התחייבויותיה הביטוחיות ו/או הכספיות.

החשיפה של הקבוצה לתובענות ייצוגיות ונגזרות, כוללת חשיפה הן ביחס למקרים בהם נפתח הליך משפטי בגין, והן למקרים בהם החשיפה הפוטנציאלית להגשת תובענה ייצוגית או נגזרת בגינם הובאה לידיעת חברות הקבוצה באמצעות גילוי עצמי ו/או באמצעות פניות של לקוחות בדרכים שונות, והן כאלה שלחברות הקבוצה אין לגביהן ידיעה כאמור. בשנים האחרונות קיימת מגמה של גידול הן במספר הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות והן במספר התובענות אשר בתי המשפט מאשרים כיייצוגיות. להערכת החברה הדבר מושפע, בין היתר, משינוי גישה כללית של בתי המשפט ביחס לתובענות ייצוגיות בכלל ומהמאפיינים היחודיים שיש לתחום הביטוח, הפנסיה והגמל בפרט. לעניין תביעות ייצוגיות, הליכים משפטיים ואחרים לרבות תביעות והליכים הקשורים לסיכונים רגולציה או סיכונים תפעוליים, ראה באור 6.1.39 (דוחות הכספיים).

כמו כן הגופים המוסדיים בקבוצה כפופים לקביעות שונות במסגרת חוזרים, הכרעות, עמדות וכיוצ"ב, הניתנים על-ידי הממונה ו/או רשויות רגולטוריות אחרות באשר לאופן הפעולה של גופים אלו. בנוסף, הגופים המוסדיים בחברה כפופים לביקורות שנערכות מעת לעת על ידי הממונה ו/או רשויות רגולטוריות אחרות. הליכים אלו עלולים להביא לחיוב של הגופים המוסדיים בסכומים מהותיים ו/או להוראה ביחס לאופן פעולה ביחס לתכניות הביטוח/פנסיה/גמל ששווקו בעבר, באופן שונה מזה שהיווה בסיס לשיווקן על ידי הקבוצה במקור, ואשר יש בו כדי להגדיל עלויות של מוצרים אלו, לרבות להטיל עליה עיצומים כספיים. לדרכי התמודדות החברה ראה סעיף 5.5.1) לעיל, ולעניין פירוט בדבר היבטים נוספים הנוגעים להנחיות והוראות שנקבעות על ידי הממונה, לרבות לגבי הכרעות שניתנות במסגרת בקורות שמקיים הממונה, ראה באור 5.1.39 (דוחות הכספיים).

מורכבותה של פעילות הקבוצה והיקפה, ובפרט תוקפם הארוך של הסכמי הביטוח, יוצרים חשיפה מהותית לסיכונים משפטיים העלולים לנבוע מליקויים אפשריים בתהליכים, מסמכים משפטיים, לרבות פוליסות וחוזי ביטוח משנה, מליקויים תפעוליים ביישומם של הסכמים או תהליכים ומשינויים החלים על פני זמן בפרשנות, גם בהתייחס למוצרים שנמכרו לפני שנים ארוכות, ובהתאם האפשרות להקטין את הסיכון הגלום בהתפתחות בפסיקת בתי המשפט, לרבות פסיקת בית המשפט העליון, יישום כללי פרשנות במסגרתם או קביעת נורמות ראויות במסגרת הפסיקה, ביחס למוצרים שנמכרו בעבר, מוגבל מטבעו.

ניהול הסיכונים המשפטיים כרוך במתן יעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בחינה מתמדת של תהליכי העבודה, המסמכים והטפסים במקומות בהם קיים באופן טבעי ריבוי מופעים מאותו סוג או ענין ואשר יש בהם ייצוגיות מובנית. כמו כן, החברה בוחנת, ככל האפשר, תביעות והליכים שהוגשו כנגדה, כמו גם תביעות והליכים שלא הוגשו כנגדה בענפי העיסוק שלה וכן פסיקות בהליכים אלו והיא מנסה להפיק לקחים ביחס לתהליכי העבודה הנוהגים על ידה.

(ו) פגיעה במוניטין

מוניטין הקבוצה ושמה הטוב מהווים גורם חשוב בהתקשרות הקבוצה עם לקוחות חדשים ושמירה על לקוחות קיימים. לפגיעה בשמה הטוב של הקבוצה עלולה להיות פגיעה מהותית על עסקי הקבוצה.

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2023						
סה"כ	תלויי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ (* אלפי ש"ח	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
						נכסים
1,216,254	-	1,216,254	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
14,257	-	14,257	-	-	-	נכסי מיסים נדחים
2,204,801	13	2,204,788	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
1,295,033	-	1,295,033	-	-	-	רכוש קבוע
19,097	-	19,097	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
						נדל"ן להשקעה עבור חוזים
8,972,287	8,972,287	-	-	-	-	תלויי תשואה
1,139,438	-	1,139,438	-	-	-	נדל"ן להשקעה אחר
1,548,933	24,382	-	14,839	1,290,736	218,976	נכסי ביטוח משנה
58,487	31,648	-	1,985	24,854	-	נכסי מיסים שוטפים
967,273	463,310	64,343	69,302	1	370,317	חייבים ויתרות חובה
588,292	163,622	-	34,703	336,824	53,143	פרמיות לגבייה
						השקעות פיננסיות עבור חוזים
116,891,056	116,891,056	-	-	-	-	תלויי תשואה
						השקעות פיננסיות אחרות
16,029,352	-	-	1,272,114	10,453,121	4,304,117	נכסי חוב סחירים
27,064,566	-	-	455,187	26,236,621	372,758	נכסי חוב שאינם סחירים
258,555	-	258,555	-	-	-	מניות
6,525,682	-	6,124,899	101,320	-	299,463	אחרות
						סך הכל השקעות פיננסיות
49,878,155	-	6,383,454	1,828,621	36,689,742	4,976,338	אחרות
						מזומנים ושווי מזומנים עבור
16,580,074	16,580,074	-	-	-	-	חוזים תלויי תשואה
2,888,671	-	-	524,876	-	2,363,795	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
<u>204,262,108</u>	<u>143,126,392</u>	<u>12,336,664</u>	<u>2,474,326</u>	<u>38,342,157</u>	<u>7,982,569</u>	סך הכל נכסים

* במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2023						
סה"כ	תלוי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
8,233,976	-	8,233,976	-	-	-	<u>סך הכל הון התחייבויות</u>
43,656,181	-	-	33,974	42,749,849	872,358	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
140,210,628	140,210,628	-	-	-	-	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
184,796	-	184,796	-	-	-	התחייבויות מסים נדחים
294,437	153,760	42,404	-	-	98,273	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
3,424	-	-	-	3,424	-	התחייבויות בגין מסים שוטפים
4,385,707	2,318,977	102,452	613,964	526,696	823,618	זכאים ויתרות זכות
7,292,959	310,755	-	55,094	133,440	6,793,670	התחייבויות פיננסיות
196,028,132	142,994,120	329,652	703,032	43,413,409	8,587,919	<u>סך הכל התחייבויות</u>
204,262,108	142,994,120	8,563,628	703,032	43,413,409	8,587,919	<u>סך הכל התחייבויות והון</u>
-	132,272	3,773,036	1,771,294	5,071,252)	(605,350)	סך הכל חשיפה מאזנית
-	-	58,031	(6,697,635)	(2,637,242)	4,002,362	חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
-	132,272	3,831,067	(4,926,341)	(2,434,010)	3,397,012	<u>סך הכל חשיפה</u>

* במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022						
סה"כ	תלויי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח						
1,089,292	-	1,089,292	-	-	-	נכסים
40,663	-	40,663	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
2,119,934	16	2,119,918	-	-	-	נכסי מיסים נדחים
1,240,542	-	1,240,542	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
27,682	-	27,682	-	-	-	רכוש קבוע
						השקעות בחברות כלולות
						נדל"ן להשקעה עבור חוזים
8,130,455	8,130,455	-	-	-	-	תלויי תשואה
968,058	-	968,058	-	-	-	נדל"ן להשקעה אחר
1,401,663	19,585	-	7,869	1,192,711	181,498	נכסי ביטוח משנה
118,810	25,939	-	2,079	90,792	-	נכסי מיסים שוטפים
3,916,168	3,233,500	91,645	258,425	-	332,598	חייבים ויתרות חובה
764,520	302,346	-	31,061	374,111	57,002	פרמיות לגבייה
						השקעות פיננסיות עבור
110,151,377	110,151,377	-	-	-	-	חוזים תלויי תשואה
						השקעות פיננסיות אחרות
15,785,224	-	-	1,858,199	9,767,086	4,159,939	נכסי חוב סחירים
26,470,459	-	-	483,937	25,643,348	343,174	נכסי חוב שאינם סחירים
243,687	-	243,687	-	-	-	מניות
5,151,632	-	4,810,192	132,429	-	209,011	אחרות
						סך הכל השקעות פיננסיות
47,651,002	-	5,053,879	2,474,565	35,410,434	4,712,124	אחרות
						מזומנים ושווי מזומנים עבור
14,715,486	14,715,486	-	-	-	-	חוזים תלויי תשואה
3,934,055	-	-	154,524	-	3,779,531	מזומנים ושווי מזומנים
196,269,707	136,578,704	10,631,679	2,928,523	37,068,048	9,062,753	סך הכל נכסים

* במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022						
סה"כ	תלוי תשואה	לא כספיים ואחרים אלפי ש"ח	במטבע חוץ (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
7,703,245	-	7,703,245	-	-	-	סך הכל הון התחייבויות
41,879,085	-	-	24,880	41,140,530	713,675	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
133,029,493	133,029,493	-	-	-	-	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
181,237	-	181,237	-	-	-	התחייבויות מסים נדחים
280,692	154,061	36,564	-	-	90,067	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
23,367	-	-	-	23,367	-	התחייבויות בגין מסים שוטפים
2,293,260	386,783	84,922	437,009	546,982	837,564	זכאים ויתרות זכות
10,879,328	2,594,810	-	187,938	107,928	7,988,652	התחייבויות פיננסיות
188,566,462	136,165,147	302,723	649,827	41,818,807	9,629,958	סך הכל התחייבויות
196,269,707	136,165,147	8,005,968	649,827	41,818,807	9,629,958	סך הכל התחייבויות והון
-	413,557	2,625,711	2,278,696	4,750,759	(567,205)	סך הכל חשיפה מאזנית
-	-	141,107	(6,099,080)	(2,935,769)	3,022,204	חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
-	413,557	2,766,818	(3,820,384)	(1,814,990)	2,454,999	סך הכל חשיפה

* במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023באור 37 - **ניהול סיכונים (המשך)**

ד. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה

1. פירוט הרכב ההשקעות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2023

סה"כ	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ אלפי ש"ח	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
16,580,074	-	10,925,328	-	5,654,746	נכסים מזומנים ושווי מזומנים
66,670,539	39,342,727	5,646,894	12,782,805	8,898,113	נכסים סחירים
59,875,779	38,097,407	7,600,960	7,934,901	6,242,511	נכסים בלתי סחירים
<u>143,126,392</u>	<u>77,440,134</u>	<u>24,173,182</u>	<u>20,717,706</u>	<u>20,795,370</u>	סך הכל הנכסים
-	16,437,115	(34,997,742)	-	18,560,627	חשיפה לנכס הבסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ אלפי ש"ח	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
14,715,486	-	6,972,048	-	7,743,438	נכסים מזומנים ושווי מזומנים
66,031,587	38,446,226	7,112,177	13,231,002	7,242,182	נכסים סחירים
55,831,631	34,841,927	9,067,396	8,813,226	3,109,082	נכסים בלתי סחירים
<u>136,578,704</u>	<u>73,288,153</u>	<u>23,151,621</u>	<u>22,044,228</u>	<u>18,094,702</u>	סך הכל הנכסים
-	16,826,828	(42,764,224)	-	25,937,396	חשיפה לנכס הבסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא

ד. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ

דירוג מקומי *					
ליום 31 בדצמבר 2023					
סה"כ **	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד AA	AA ומעלה	
11,783,275	-	-	-	11,783,275	נכסי חוב בארץ אגרות חוב ממשלתיות
9,584,507	159,612	-	2,573,413	6,851,482	נכסי חוב אחרים - סחירים
12,484,791	3,783,386	-	3,998,237	4,703,168	נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים
<u>33,852,573</u>	<u>3,942,998</u>	<u>-</u>	<u>6,571,650</u>	<u>23,337,925</u>	סך הכל נכסי חוב בארץ
1,572,046	-	-	456,116	1,115,930	מזה נכסי חוב בדירוג פנימי
-	-	-	-	-	כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם הופחת על-ידי החברה

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מידרוג" ודרוג פנימי. נתוני חברת מידרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטוחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

ד. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ (המשך)

דירוג מקומי *					
ליום 31 בדצמבר 2022					
סה"כ **	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד AA	AA ומעלה	
9,865,770	-	-	-	9,865,770	נכסי חוב בארץ
10,799,076	272,707	-	1,985,953	8,540,416	אגרות חוב ממשלתיות
					נכסי חוב אחרים - סחירים
11,834,858	3,139,748	-	3,630,962	5,064,148	נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים
32,499,704	3,412,455	-	5,616,915	23,470,334	סך הכל נכסי חוב בארץ
1,612,664	-	-	510,521	1,102,143	מזה נכסי חוב בדירוג פנימי
-	-	-	-	-	כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם הופחת על-ידי החברה

* המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מידרוג" ודורג פנימי. נתוני חברת מידרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

** הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

3. סיכון אשראי עבור נכסים בחו"ל

דירוג בינלאומי *					
ליום 31 בדצמבר 2023					
סה"כ **	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה	
9,740,201	3,178,214	2,008,850	3,036,326	1,516,811	סך הכל נכסי חוב בחו"ל
553,329	-	-	-	553,329	מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

דירוג בינלאומי *					
ליום 31 בדצמבר 2022					
סה"כ **	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה	
12,392,476	4,801,413	2,552,614	4,114,633	923,816	סך הכל נכסי חוב בחו"ל
-	-	-	-	-	מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

* המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינן חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי המפקח S&P, Moody's ו-Fitch. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

** הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 37 - ניהול סיכונים (המשך)

ה. גילויים נדרשים לפי IFRS9

הטבלה להלן מציגה את הערך בספרים של הנכסים הפיננסיים העומדים במבחן הקרן והריבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן), לפי רמות דירוג סיכון אשראי. הערך בספרים נמדד בהתאם ל- IAS39 אך לפני הפרשה לירידת ערך.

דירוג מקומי *

ליום 31 בדצמבר 2023

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB אלפי ש"ח	BBB עד AA	AA ומעלה	
2,855,669	-	-	-	2,855,669	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
28,415	-	-	28,415	-	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
14,011,206	19	-	855,319	13,155,868	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
26,647,731	569,494	-	326,661	25,751,576	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים

דירוג מקומי *

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB אלפי ש"ח	BBB עד AA	AA ומעלה	
3,866,790	-	-	-	3,866,790	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
37,998	-	-	37,998	-	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
13,140,449	18,779	-	513,497	12,608,173	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
26,025,999	259,062	-	335,324	25,431,613	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים

דירוג בינלאומי *

ליום 31 בדצמבר 2023

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה	
33,002	-	-	32,998	4	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
1,103,700	-	288,467	437,007	378,226	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
452,798	256,904	-	74,811	121,083	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים

דירוג בינלאומי *

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה	
67,265	-	-	67,257	8	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
1,772,462	-	289,496	714,890	768,076	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
476,529	342,433	6,570	68,758	58,768	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים

* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

ה. גילויים נדרשים לפי IFRS9 (המשך)

הטבלה להלן מציגה השוואה בין השווי ההוגן לערך בספרים של נכסים בקבוצה א' לעיל שאינם בעלי סיכון אשראי נמוך. הערך בספרים נמדד בהתאם ל-IAS39 אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ליום 31 בדצמבר 2023

ערך	
שווי הוגן	בספרים
אלפי ש"ח	
36,987	53,527

השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2022

ערך	
שווי הוגן	בספרים
אלפי ש"ח	
22,493	31,367

השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים

א. כללי

1. החברה נשלטת על-ידי מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - "מגדל אחזקות"). מר שלמה אליהו, אשר מחזיק יחד עם גב' חיה אליהו בכ-64.28% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות, באמצעות חברות פרטיות בשליטתו, הינו בעל השליטה הסופי בחברה. נכון למועד דוח זה, אליהו הנפקות בע"מ מחזיקה ב-58.13% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות ופרויקט גן העיר בע"מ מחזיקה ב-6.15% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות. לפרטים נוספים בדבר החזקות בעל השליטה בחברה ראה באור 1.

בהתאם להוראות הממונה על התחרות (וכתוארו אז, הממונה על ההגבלים העסקיים), במסגרת האישור שניתן על ידו בקשר עם רכישת השליטה, החל ממועד השלמת העסקה לרכישת השליטה בחברה, החברה לא תתקשר (במישרין ובעקיפין), בהסכם עם חברות סוחרות אשר בעל השליטה בחברה מחזיק בהן 5% ומעלה מהון המניות, במישרין או בעקיפין¹, לביצוע עסקאות בנכסי עמיתים, אשר התמורה בגינו תשולם מנכסי העמיתים, אלא בדרך של הליך תחרותי המעניק לכל חברה סוחרת הזדמנות שווה להשתתף בו ובתנאים שנקבעו על ידי הממונה על התחרות.

פרטים ונתונים אודות עסקאות עם בעל השליטה, עם קרוביו או חברות בשליטתו או עסקאות עם צד שלישי שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי ("עסקאות בעל שליטה") מובאים בסעיפים ג'-ה' להלן.

2. פרטים ונתונים ביחס להתקשרויות עם חברות כלולות וחברות קשורות מובאים בסעיפים ג', ד', ו' ו-ז' להלן.

לא נכלל בבאור תיאור של עסקאות בעל שליטה ו/או צדדים קשורים אחרים אשר ההתקשרות בגינם בוצעה בטרם הפכו להיות צד קשור. נתונים כספיים בקשר עם עסקאות אלו בתקופת הדוח כלולים בנתונים בסעיפים ג' ו-ד' להלן. יתרות ועסקאות בין החברה לבין צדדים קשורים ובעל עניין אשר בוצעו בעת היותו צד קשור ו/או בעל עניין, ואשר לאחר מכן ובמשך תקופת הדוח חדלו מלהיות בעל עניין ו/או צד קשור, מתוארות בבאור זה, עקב נתוני תקופות קודמות המצויות במספרי ההשוואה.

3. חלק מפעילותה הכספית והביטוחית של החברה נעשית עם בעלי עניין וצדדים קשורים, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, בכפוף לאישורים הנדרשים על פי דין ובהתאם לנהלי החברה. פעילות זו עשויה לכלול עסקאות במסגרת הספקת שירותי הקבוצה לבעלי עניין וצדדים קשורים ולחברות המוחזקות על ידם (כגון: עסקאות ביטוח, שירותי תיווך בביטוח, שירותי ניהול קופות גמל ו/או קרנות פנסיה לרבות הלוואות בהסתמך על החיסכון הצבור בקופות הגמל או בפוליסות הביטוח והשכרת נכסים) וכן עסקאות במסגרת רכישת שירותים ומוצרים מבעלי עניין וצדדים קשורים בחברה ו/או מחברות המוחזקות על ידם ו/או במסגרת ההשקעות של הקבוצה (לרבות השקעות בניירות ערך, אשראי, נדל"ן וקרנות). ככל שעסקאות אלו מהוות עסקאות זניחות, בהתאם לקווים מנחים וכלים שנקבעו בנוהל שאימצה החברה כאמור בסעיף ב' להלן, הרי שלא יתוארו בנפרד בדוחות אלה.

¹ למעט חברה סוחרת שבמועד השלמת העסקה מלוא מניותיה הוחזקו, במישרין או בעקיפין, על ידי החברה, דהיינו, מגדל שוקי הון.

ב. מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות

1. דירקטוריון החברה אימץ קווים מנחים וכללים לסיווגה של עסקה של החברה או חברות בשליטה עם בעלי עניין בה כעסקה זניחה, כמשמעות המונח בתקנה 41(א3)(1) לתקנות הדוחות ("נוהל זניחות"). כללים וקווים מנחים אלה משמשים גם לבחינת היקף הגילוי והדיווח הנדרש בקשר עם עסקאות של החברה או חברות בשליטה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישור, כקבוע בתקנה 22 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970.

2. הנתונים הכספיים הכלולים בסעיפים ג' ו-ד' להלן כוללים נתונים כספיים של עסקאות זניחות. פירוט עסקאות בעל שליטה ו/או עם צדדים קשורים אחרים אינו כולל תיאור של העסקאות המסווגות כזניחות בהתאם למבחני הזניחות שקבע הדירקטוריון.

3. ביום 22 במרס 2017 החליטו דירקטוריון מגדל אחזקות ודירקטוריון החברה לעדכן את הקווים המנחים והכללים לסיווגה של עסקה עם בעל עניין ו/או עם בעל השליטה כ"עסקה זניחה". בהתאם להחלטה זו, עסקה כאמור תיחשב כ"עסקה זניחה", אם יתקיימו בה כל התנאים הבאים:

(1) היא איננה עסקה חריגה (כמשמעות המונח בחוק החברות).

(2) בהיעדר שיקולים איכותיים מיוחדים העולים מכלל נסיבות העניין, עסקה תחשב כעסקה זניחה אם יתקיים אחד התנאים המפורטים להלן:

(א) עסקת ביטוח -

1. הסכום הכולל של הפרמיות בגין העסקה, לרבות עסקאות נפרדות שקיימת ביניהן תלות, לא יעלה על 2 מיליון ש"ח (מותאם לעליית מדד המחירים לצרכן מהמדד הידוע בינואר 2017) ויחס הפרמיות לא יעלה על 0.5%.

2. יחס ההתחייבויות בתחום הרלוונטי לא יעלה על 0.5% (לצורך חישוב יחס ההתחייבות, ההתחייבות נשוא האירוע תהיה סכום הביטוח).

(ב) עסקאות ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות ופיננסים - העסקאות מבוצעות באותם תנאים הניתנים לעובדי הקבוצה.

(ג) התקשרויות אחרות -

1. היקף העסקה בכל עסקה אינו עולה על 5 מיליון ש"ח (בעסקה בתחום השקעות היקף העסקה של בעל השליטה או בעל העניין ייבחן על פי העמלות או דמי הניהול אותם יקבל בעל השליטה/בעל העניין או ישלם, לפי העניין), כשסכום זה מותאם לעליית מדד המחירים לצרכן מהמדד הידוע בינואר 2017.

וכן-

2. תוצאות מדידתה למול אמת המידה הרלוונטית (אחת או יותר), כאמור להלן, לא עולה על 0.5%.

אמות המידה הרלוונטיות לבחינת סיווגה של עסקה מסוימת כעסקה זניחה הן:

- במכירה של ביטוח או רכישת ביטוח משנה - יחס פרמיות.
- ברכישת נכס - יחס נכסים.
- במכירת נכס - יחס רווחים, יחס נכסים.
- ברכישת/מכירת מוצרים או שירותים אחרים - יחס הוצאות או יחס הכנסות בגין שירותים, על פי העניין.
- בנטילת התחייבות כספית (כולל נטילת אשראי) - יחס התחייבויות.

ב. מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות (המשך)

לעניין זה:

יחס פרמיות: הפרמיות נשוא האירוע חלקי סך הפרמיות השנתיות במגזר הפעילות הרלוונטי (ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות, ביטוח כללי) כשהן מחושבות על בסיס 4 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.

יחס נכסים: היקף הנכסים נשוא האירוע (נכסים נרכשים או נמכרים) חלקי סך הנכסים; היחס יימדד בנפרד ביחס לכספי עמיתים בניהול הקבוצה וביחס לכספי נוסטרו. במקרה של עסקה משותפת לכספי עמיתים ונוסטרו, ייבדק היחס הרלבנטי בנפרד לגבי כל סוג נכסים בהתאם לגובה הסכום של חלק הנוסטרו/ כספי עמיתים, לפי העניין בעסקה אל מול הסך הכולל של הנכסים, כספי נוסטרו/ כספי עמיתים לפי העניין, לפי הדוח הכספי האחרון הסקור/מבוקר הידוע.

יחס רווחים: הרווחים או ההפסדים המשויכים לאירוע חלקי הרווח או ההפסד השנתי הכולל לתקופה (לרבות שינויים בקרנות הון) הממוצע בשלוש השנים הקלנדריות האחרונות.

יחס

התחייבויות: ההתחייבות נשוא האירוע חלקי סך ההתחייבויות לפי הדוח הכספי האחרון הסקור/מבוקר הידוע.

יחס הון עצמי: הגידול או הקיטון בהון העצמי חלקי ההון העצמי לפי הדוח הכספי האחרון הסקור/מבוקר הידוע.

יחס הכנסות

משירותים: היקף הכנסות נשוא האירוע חלקי סך הכנסות השנתיות הממוצעות בשלוש השנים האחרונות שאינן מפרמיות, מחושבות על בסיס 4 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.

יחס הוצאות

בגין שירותים: היקף ההוצאות נשוא האירוע חלקי הוצאות הנהלה וכלליות השנתיות כשהן מחושבות על בסיס 4 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.

4. ביחס לעסקאות רב שנתיות, יחושב היקף העסקה לצרכי בחינת הזניחות על בסיס שנתי. כך לדוגמה, בעסקת ביטוח למספר שנים, כהיקף העסקה ייחשבו דמי הביטוח השנתיים המשולמים או הנגבים. עסקאות נפרדות אשר קיימת ביניהן תלות, כך שבפועל הינן חלק מאותה התקשרות, ייבחנו כעסקה אחת.

5. במקרים בהם, לפי שיקול דעת החברה, כל אמות המידה הכמותיות הנזכרות לעיל אינן רלבנטיות לבחינת זניחות של עסקה, תיחשב העסקה כזניחה בהתאם לאמת מידה רלבנטית אחרת, שתיקבע על ידי החברה, ובלבד שאמת המידה הרלבנטית המחושבת לעסקה תהיה בשיעור של פחות מ-0.5% וכן שהיקף העסקה לא יעלה על סך של 5 מיליון ש"ח, כשסכום זה צמוד למדד כאמור לעיל.

6. בחינת השיקולים האיכותיים של עסקת בעל השליטה או בעל העניין, עשויה להוביל לסיווג העסקה כעסקה לא זניחה למרות המפורט לעיל. כך למשל ולשם הדוגמה בלבד, עסקת בעל שליטה לא תיחשב בדרך כלל כזניחה אם היא נתפסת כאירוע משמעותי על-ידי הנהלת החברה ומשמשת כבסיס לקבלת החלטות ניהוליות או אם במסגרת עסקת בעל השליטה או בעל העניין, צפוי בעל השליטה או בעל העניין, לפי העניין, לקבל טובות הנאה שיש חשיבות במסירת דיווח עליהם בציבור.

7. עסקה שסווגה על-ידי חברה מוחזקת של החברה תחשב זניחה גם ברמת החברה. עסקה כאמור אשר סווגה על-ידי החברה המוחזקת כלא זניחה תיבחן מול אמות המידה הרלבנטיות ברמת החברה.

8. דירקטוריון החברה יבחן את הצורך בעדכון הוראות נוהל זה מעת לעת, בשים לב לעסקאות בעלי השליטה או בעלי העניין בהן מתקשרת החברה ושינויים בהוראות הדין הרלבנטיות.

ג. יתרות של בעלי עניין וצדדים קשורים

הרכב

ליום 31 בדצמבר 2023

חברות כלולות	צדדים קשורים אחרים	קבוצת אליהו	
אלפי ש"ח			
-	42,231	2,224	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה השקעות פיננסיות אחרות: נכסי חוב (*)
13,621	-	-	חייבים ויתרות חובה
276	573	-	פרמיות לגבייה
-	1,933	27	זכאים ויתרות זכות
-	(4,335)	-	

(*) יתרת נכסי החוב הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין עמדה על 19,564 אלפי ש"ח.

ליום 31 בדצמבר 2022

חברות כלולות	צדדים קשורים אחרים	קבוצת אליהו	
אלפי ש"ח			
-	42,243	2,223	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (*)
19,564	-	-	השקעות פיננסיות אחרות: נכסי חוב (**)
45	1	-	חייבים ויתרות חובה
-	403	2	פרמיות לגבייה (*)
-	(3,455)	-	זכאים ויתרות זכות

(*) הוצג מחדש.

(**) יתרת נכסי החוב הגבוהה ביותר במשך השנה של בעל עניין עמדה על 19,564 אלפי ש"ח.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ד. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023

חברות כלולות	צדדים קשורים אחרים	קבוצת אליהו	
אלפי ש"ח			
3	13,429	89	פרמיות שהתקבלו
-	178	47	תביעות ששולמו
-	2,286	-	הסכמי הפצה ותפעול
4,512	675	-	עמלת סוכן ועמלות אחרות
-	3,299	-	הכנסות מדמי שכירות/ דמי שימוש
327	401	-	הכנסות מדמי ניהול
(4,446)	(24,398)	-	אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

חברות כלולות	צדדים קשורים אחרים	קבוצת אליהו	
אלפי ש"ח			
-	10,134	104	פרמיות שהתקבלו *
-	1,805	10	תביעות ששולמו *
-	3,571	-	הסכמי הפצה ותפעול
3,322	736	-	עמלת סוכן ועמלות אחרות
-	3,150	-	הכנסות מדמי שכירות/ דמי שימוש
360	440	-	הכנסות מדמי ניהול *
1,189	(23,625)	-	אחר

* הוצג מחדש.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

חברות כלולות	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים	קבוצת אליהו	
אלפי ש"ח			
-	9,394	114	פרמיות שהתקבלו *
-	1,349	163	תביעות ששולמו *
-	851	-	הסכמי הפצה ותפעול
2,206	708	-	עמלת סוכן ועמלות אחרות
-	2,720	-	הכנסות מדמי שכירות/ דמי שימוש
371	511	-	הכנסות מדמי ניהול *
1,390	(26,071)	-	אחר

* הוצג מחדש.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. תיאור עסקאות בעל שליטה

להלן תיאור של עסקאות עם בעל שליטה או עסקאות עם אדם אחר שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי, המנויות לפי סעיף 270(4) לחוק החברות.

עסקאות חריגות עם בעל שליטה

מס' צד להתקשורת עם החברה	מועד אישור / האורגן מאשר ¹	מהות העסקה ועיקריה
1 אליהו 1959	3 בפברואר 2016 - אישור האסיפה הכללית של מגדל אחזקות	<p>הסכם לרכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי - החברה התקשרה עם אליהו 1959 בע"מ ("אליהו 1959"), חברה פרטית בשליטתו של מר שלמה אליהו, בעל השליטה בחברה, בהסכם במסגרתו הועבר לאחריותה הבלעדית של החברה תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי, הכולל פוליסות שהונפקו על ידי אליהו 1959 עד ליום 31 בדצמבר 2012 ("תיק הביטוח").</p> <p>במקביל להעברת תיק הביטוח, העבירה אליהו 1959 לחברה סכום (במזומן) השווה להערכה האקטוארית של ההתחייבויות הכלולות בתיק הביטוח (המיועד למימון הטיפול בתיק הביטוח) בהתאמות הקבועות בהסכם (ההערכה האקטוארית של החשיפה בגין התביעות שהיו כלולות בתיק הביטוח, נכון ליום 30 ביוני 2015, על פי דוחותיה הכספיים של אליהו 1959, הייתה בסכום של כ-393 מיליון ש"ח) אשר הופקד בחשבון ייעודי ("חשבון התביעות"), וכן את סכום ההוצאות העקיפות לטיפול בתביעות הכלולות בתיק הביטוח (לעניין אישור לתיקון סכום ההוצאות העקיפות ראה להלן).</p> <p>בנוסף, בתמורה לטיפול בתיק הביטוח תהא החברה זכאית ל-71% מהרווחים שינבעו מתיק הביטוח, ככל שיהיו, אך לא פחות מ-7 מיליון ש"ח (רווח מובטח על ידי אליהו 1959, אשר הועבר כמקדמה במועד השלמת העסקה).</p> <p>במסגרת ההתקשרות וכתנאי לה, נחתם הסכם ביטוח משנה בין החברה לבין SWISS RE ("סוויס"), במסגרתו תעניק סוויס כיסוי ביטוחי לתיק הביטוח המכסה את מלוא התחייבויות הביטוח של החברה ("ביטוח המשנה של סוויס"). בהתאם להסכם ביטוח המשנה של סוויס, סוויס תהא זכאית לפרמיה בסך של כ-10.5 מיליון ש"ח (אשר הועברה כמקדמה מיד לאחר השלמת העסקה בדרך של קיזוז מהסכומים שהופקדו בחשבון התביעות, בהתאם למנגנון שנקבע בהסכם ביטוח המשנה ("הפרמיה")) וכן (בנוסף על הפרמיה האמורה) ל-29% מהרווחים אשר ינבעו מתיק הביטוח, ככל שינבעו.</p> <p>כמו כן, במסגרת ההתקשרות, נקבעו הסדרים ביחס לחובת שיפוי ותשלום של אליהו 1959 במקרה בו סכום ההערכה האקטוארית וביטוח המשנה של סוויס לא יספיקו לכיסוי התביעות וההוצאות בקשר עם תיק הביטוח, כאשר שיפוי כאמור יילקח במסגרת ההתחשבנות בין הצדדים. כמו כן, התחייבה אליהו 1959 באופן נפרד לשפות את החברה במקרה בו הסכומים המופקדים בחשבון ההוצאות לא יספיקו לכיסוי ההוצאות העקיפות בקשר עם תיק הביטוח. שיפוי כאמור יקוזז מרווחים שיהיו לחברה מתיק הביטוח, ככל שיהיו. בנוסף להתחייבות השיפוי, במועד השלמת העסקה העמידה אליהו 1959 ערבות בנקאית אוטונומית מתאגיד בנקאי ישראלי לטובת החברה, בגובה של 5% מסכום ההערכה האקטוארית ("הערבות הבנקאית"), וזאת בהתאם לדרישת הממונה, כחלק מהתנאים לאישור ההסכם. בהתאם לאותם תנאים, הערבות הבנקאית נדרשת להיות בתוקף עד לשנת 2020 לכל הפחות, כאשר סכומה יתעדכן אחת לשנה, בהתאם לסכום הערכת התביעות הכלולות בתיק הביטוח, כמדווח בדוחות הכספיים של החברה (לעניין ביטול הערבות הבנקאית ראה להלן).</p> <p>בנוסף, נקבעו במסגרת ההתקשרות הסדרים שונים לשיפוי במקרים בהם ביטוח המשנה של סוויס אינו חל (כגון מחמת חריגים הקבועים בתנאי ביטוח המשנה של סוויס) ובמקרים של תביעות, דרישות והליכים שונים שנקבעו בין הצדדים, כאשר שיפוי מכוח הסדרים כאמור לא ייכלל במסגרת ההתחשבנות. בהתאם לכך, נכון ליום 31 בדצמבר 2022, לא קיימת יתרה כאמור.</p>

¹ בכל מקום בבאור זה, משמעו מועד אישור האורגן הרלוונטי האחרון בהיבט של דיני החברות וזהות אותו האורגן. עסקאות שאושרו באסיפת בעלי המניות אושרו קודם לכן בוועדת הביקורת ובדירקטוריון אותה החברה במקרים בהם נערך עדכון ו/או שינוי להתקשרות קודמת, תיאור מכלול ההתקשרות יהא בתאריך המוקדם מבין השניים.

עסקאות חריגות עם בעל שליטה

מס' צד להתקשרות עם החברה	מועד אישור / האורגן מאשר ¹	מהות העסקה ועיקריה
1 אליהו 1959	המשך	<p>ביום 21 באפריל 2016, לאחר שהתקבל אישור בית המשפט לעסקה, הושלמה העסקה ותיק הביטוח הועבר לאחריותה של החברה.</p> <p>לפרטים נוספים ראה דיווח של מגדל אחזקות בדבר זימון האסיפה הכללית לאישור התקשרות זו מיום 29 בדצמבר 2015 (אסמכתא מספר 2015-01-081583); דיווח בדבר תוצאות האסיפה הכללית מיום 3 בפברואר 2016 (אסמכתא מספר 2016-01-022456); וכן דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 24 באפריל 2016 בדבר השלמת העסקה, (אסמכתא מספר 2016-01-054871).</p> <p>ביום 4 באוגוסט 2016, אישרה האסיפה הכללית של מגדל אחזקות, אישור תיקון להסכם רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי בשל טעות שנפלה בנוסח המקורי של ההסכם בנוגע לחישוב סכום ההוצאות העקיפות. עיקר התיקון הינו בנוגע לאופן חישוב סכום ההוצאות העקיפות אשר היה על אליהו 1959 להעביר לחברה במועד השלמת ההסכם, כך שבהתאם לתיקון האמור סכום ההוצאות העקיפות יחושב כ-3% מההערכה האקטוארית המתואמת, לפני ביטוח משנה (במקום 3% מההערכה האקטוארית "המקורית" (קרי ההערכה האקטוארית למועד הקובע, 30 ביוני 2015), לפני ביטוח משנה). בהתאם להערכה האקטוארית המתואמת (נכון למועד ההשלמה, על פי הנתונים ליום 31 במרס 2016), סכום ההוצאות העקיפות בהתאם לתיקון האמור לעיל הסתכם לסך של כ-9.8 מיליון ש"ח. לפרטים נוספים ראו דיווח של מגדל אחזקות בדבר זימון האסיפה הכללית מיום 28 ביוני 2016 (אסמכתא מספר 2016-01-068974) וכן דיווח של מגדל אחזקות בדבר תוצאות האסיפה הכללית מיום 4 באוגוסט 2016 (אסמכתא מספר 2016-01-097930).</p> <p>ביום 16 ביוני 2019, אישר הממונה, בעקבות פנייה יזומה של מר של שלמה אליהו, לבטל את הערבות הבנקאית, וזאת כנגד העמדת ערבות אישית של מר שלמה אליהו, בהתאם לסכום ולתנאים של הערבות הבנקאית, כמפורט לעיל. כמו כן, אישר הממונה, כי ניתן לראות בערבות האישית שהעמיד מר שלמה אליהו במסגרת התחייבותיו בהסכם, שהינה ערבות שאינה מוגבלת בסכום או זמן, כערבות לצורך עמידה בתנאי לביטול הערבות הבנקאית כאמור לעיל. בהתאם לכך, בוטלה הערבות הבנקאית של אליהו 1959.</p> <p>בהמשך לאמור לעיל בדבר ההתחייבות של אליהו 1959 לשפות את החברה במקרה בו הסכומים המופקדים בחשבון ההוצאות לא יספיקו לכיסוי ההוצאות העקיפות בקשר עם תיק הביטוח, התקבל בחברה בחודש ינואר 2022 סך של כ-0.5 מיליון ש"ח להשלמת סכום ההוצאות העקיפות כאמור, בהתאם להתחייבותה.</p> <p>בחודש ספטמבר 2022 מוצו הסכומים שנכללו בחשבון התביעות ובעקבות כך זכאית החברה לקבלת הסכומים העודפים הנדרשים למימון התביעות מסוויס, בהתאם להסכם ביטוח המשנה. במסגרת זו, ביקשה סוויס, מבלי לגרוע מהתחייבותה כלפי החברה על פי הסכם ביטוח המשנה, כי הסכומים הראשונים להם תהיה זכאית החברה על פי הסכם ביטוח המשנה, עד לסך של כ-10.5 מיליון ש"ח, יועברו לחברה ישירות על ידי אליהו 1959. זאת, לאור קיומה של התחייבות נפרדת ועצמאית של אליהו אחזקות בע"מ ("אליהו אחזקות") כלפי סוויס, לפיה במקרה שימוצו הסכומים שהופקדו בחשבון התביעות, תישא אליהו אחזקות בחבות של סוויס עד לסכום של כ-10.5 מיליון ש"ח (הזהה לסכום הפרמיה) ותשלם את הסכום האמור לחשבון התביעות. במסגרת התחייבות זו של אליהו אחזקות כלפי סוויס, אליהו אחזקות גם תשפה את סוויס במקרה בו הסכומים שישולמו מכוח הסכם ביטוח המשנה יעלו על 535 מיליון ש"ח.</p>

עסקאות חריגות עם בעל שליטה

מס' צד להתקשרות עם החברה	מועד אישור / הארגון מאשר ¹	מהות העסקה ועיקריה
1 אליהו 1959	המשך	<p>האורגנים המוסמכים של החברה ושל מגדל אחזקות בחנו את הבקשה של סוויס, לפיה החברה תקבל ישירות מאליהו 1959 את תשלומי הביטוח (כפי שתדרוש החברה מסוויס מעת לעת) עד גובה הפרמיה כאמור, וכן בחנו את התחייבות השיפוי של אליהו אחזקות כלפי סוויס. האורגנים המוסמכים קבעו כי מאחר שהתחייבויות כאמור של אליהו אחזקות כלפי סוויס, אשר החברה אינה צד להן, אינן משפיעות על זכויות החברה לקבלת תשלומי הביטוח או על ההתחייבויות של סוויס כלפי החברה, ומאחר שהתחייבויות אלה אינן משנות, מבחינת החברה, את מערך הסיכונים הגלומים בעסקה ואת מידת כדאיותה, כפי שאושרה בעבר ע"י אסיפת בעלי המניות של מגדל אחזקות לאור עניינו האישי של בעל השליטה בעסקה, אין מניעה לקבלת תשלומי הביטוח בהתאם לבקשת סוויס כאמור.</p>

עסקאות חריגות עם בעל שליטה

מס' צד להתקשרות עם החברה	מועד אישור / הארגון מאשר ¹	מהות העסקה ועיקריה
2 ישראל אליהו	11 בפברואר 2020 ו-22 בספטמבר 2022 - אישור האסיפה הכללית של מגדל אחזקות	<p>תנאי כהונה - מר ישראל אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, בעל השליטה הסופי בחברה, מכהן כיו"ר ועדת השקעות נוסטרו של החברה מיום 31 באוקטובר 2013 וכיו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון (1965) בע"מ, חברה אחות של החברה ("שוקי הון") מיום 1 בפברואר 2014. כמו כן, עד ליום 28 במאי 2018 כיהן גם כדירקטור במגדל אחזקות ובחברה.</p> <p>בגין כהונתו כיו"ר ועדת השקעות נוסטרו של החברה, מר ישראל אליהו זכאי לגמול שנתי בסך של כ-130 אלפי ש"ח ולגמול השתתפות בשיבות דירקטוריון ו/או ועדותיו בסך של כ-5 אלפי ש"ח לשיבה, הזהים לגמול אותו מקבלים הדירקטורים האחרים, ונציגי ועדות ההשקעה בחברה, לרבות הדירקטורים הבלתי תלויים (למעט יו"ר הדירקטוריון). לסכומים האמורים מתווסף מע"מ כדין והם מתעדכנים פעם בשנה בהתאם לעליית מדד המחירים לצרכן לעומת מדד מרס 2011. בגין השתתפות בשיבה באמצעי תקשורת יהיה זכאי ל-60% מגמול ההשתתפות בשיבה רגילה ובגין השתתפות בהחלטה בכתב, יהיה זכאי ל-50% מגמול ההשתתפות בשיבה רגילה. כמו כן, מר ישראל אליהו זכאי להחזר הוצאות השתתפות בהשתלמות וימי עיון הנחוצים למילוי תפקידו בסכום שלא יעלה על סך של 2,000 ש"ח.</p> <p>בימים 11 בפברואר 2020 ו-22 בספטמבר 2022, אישרה האסיפה הכללית של מגדל אחזקות לחדש את תשלום הגמול למר ישראל אליהו בגין כהונתו כיו"ר ועדת השקעות נוסטרו של החברה, באותם התנאים כל פעם למשך תקופה של 3 שנים נוספות, 2020 עד 2022 (כולל) ו-2023 עד 2025 (כולל).</p> <p>הגמול הכולל אשר שולם למר ישראל אליהו בגין כהונתו בחברה בשנת 2023 עמד על כ-241 אלפי ש"ח (כולל מע"מ), בשנת 2022 עמד על כ-307 אלפי ש"ח (כולל מע"מ), ובשנת 2021 עמד על כ-237 אלפי ש"ח (כולל מע"מ).</p> <p>לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות אודות זימון האסיפה הכללית ותוצאות האסיפה מהימים 31 בדצמבר 2019 (אסמכתאות מספר 2019-01-116178 ו-01-116367); 4 בפברואר 2020 (אסמכתאות מספר 2020-01-013125 ו-01-015150); 11 בפברואר 2020 (אסמכתאות מספר 2020-01-104389 ו-2022-01-104401); 22 בספטמבר 2022 (אסמכתאות מספר 2022-01-120691).</p> <p>בנוסף, להשלמת התמונה, החל מיום 1 בספטמבר 2019 זכאי מר ישראל אליהו גם לשכר חודשי בגין כהונתו כיו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון, בסך של 54 אלפי ש"ח ברוטו, לפי היקף משרה של 60% במתכונת העסקה כעובד שכיר, וכן תנאים סוציאליים נלווים כגון חופשה, הבראה, ימי מחלה והפרשות לחיסכון פנסיוני.</p> <p>לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות אודות זימון האסיפה הכללית ותוצאות האסיפה מהימים 19 בספטמבר 2019 (אסמכתאות מספר 2019-01-097279), 24 באוקטובר 2019 (אסמכתאות מספר 2019-01-090429) ו-17 באוגוסט 2022 (מספרי אסמכתאות 2022-01-104362, 2022-01-104389 ו-2022-01-104401) ו-22 בספטמבר 2022 (מספר אסמכתאות 2022-01-120691).</p>

עסקאות חריגות עם בעל שליטה

מס'	צד להתקשרות עם החברה	מועד אישור / הארגון מאשר ¹	מהות העסקה ועיקריה
3	בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בחברות הקבוצה: מר שלמה אליהו, בעל השליטה הסופי בחברה, מכהן כדירקטור במגדל אחזקות ובנו, מר ישראל אליהו, מכהן כיו"ר ועדת ההשקעות נוסטרו של החברה וכיו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון, חברה אחות של החברה.	14 בפברואר 2022 ו-14 בפברואר 2023 - אישור דירקטוריון החברה לביטוח נושאי משרה (לאחר אישור ועדת התגמול).	<u>ביטוח נושאי משרה</u> - בימים 13 ו-14 בפברואר 2022 ו-12 ו-14 בפברואר 2023, אישור המוסדות המוסמכים בקבוצת מגדל את חידושי ההתקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, לדירקטורים ונושאי משרה בקבוצה, לרבות עבור בעל השליטה וקרובו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה, לתקופה של שנים עשר חודשים כל פעם לפרטים ראה סעיף 6.ח להלן. הכיסוי הביטוחי האמור לבעל השליטה ו/או קרוביו, התואם את מדיניות התגמול של החברה, אושר בהתאם לתקנה 1ב1 לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין), התש"ס 2000 ("תקנות הקלות"). ראה דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מהימים 15 בפברואר 2022 (אסמכתא מספר 018403-01-2022) ו-15 בפברואר 2023 (אסמכתא מספר 017529-01-2023).
		11 בפברואר 2020 ו-22 בספטמבר 2022 - אישור האסיפה הכללית של מגדל אחזקות למתן כתבי שיפוי ולמתן כתבי פטור	כתבי שיפוי ופטור לנושאי משרה שהם בעל השליטה או קרוביו - בימים 11 בפברואר 2020 ו-22 בספטמבר 2022 אישרה האסיפה הכללית של מגדל אחזקות הענקת כתבי שיפוי ופטור לנושאי משרה שהם בעל השליטה או קרובו, אשר כיהנו בחברות הקבוצה באותו מועד בהתאם להוראות סעיף 275 לחוק החברות לתקופה של שלוש שנים. כתבי השיפוי והפטור למר שלמה אליהו עבור כהונתו כדירקטור במגדל אחזקות הוענקו לו על ידי מגדל אחזקות, וכתבי השיפוי והפטור למר ישראל אליהו עבור כהונתו כיו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון וכיו"ר ועדת ההשקעות נוסטרו של החברה, הוענקו על ידי מגדל שוקי הון והחברה, בהתאמה. כתבי השיפוי והפטור שהוענקו לבעל השליטה וקרובו זהים לכתבי השיפוי והפטור שהוענקו ליתר נושאי המשרה בחברה.
			לפרטים נוספים אודות כתבי השיפוי והפטור שהוענקו בחברה, ראה דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות בדבר זימון אסיפה כללית ותוצאותיה מהימים: 31 בדצמבר 2019 (מספרי אסמכתאות 01-116178-2019 ו-01-116367-2019), 4 בפברואר 2020 (אסמכתא מספר 01-013125-2020), 11 בפברואר 2020 (אסמכתא מספר 01-015150-2020), 17 באוגוסט 2022 (מספרי אסמכתא 01-104362-2022, 01-104389-2022 ו-01-104401-2022) ו-22 בספטמבר 2022 (מספר אסמכתא 01-120691-2022). לפרטים אודות כתבי שיפוי ופטור לנושאי משרה שהינם בעל השליטה או למי שלבעל השליטה יש בו ענין אישי, ראה באור 2.39.ד.

1. חברות קשורות

1. בחודש יולי 2008 נחתם הסכם שכירות בין מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ ("המשכירה"), חברה מאוחדת של החברה, לבין מגדל שוקי הון (שירותי ניהול) בע"מ ("שוקי הון שירותי ניהול"), חברה בת של שוקי הון הנשלטת בידי מגדל אחזקות. הסכם השכירות הינו בגין השכרת בנין המשרדים של המשכירה ברח' סעדיה גאון, 26 בתל-אביב ("בנין המשרדים") לצורך ניהול עסקי קבוצת שוקי הון. בהתאם להסכם, מושכר לשוקי הון שירותי ניהול רוב בניין המשרדים (לאחר שעבר שיפוץ נרחב במימון המשכירה), וזאת לתקופת שכירות בת 10 שנים שהסתיימה בסוף אוקטובר 2017. דמי השכירות החודשיים עמדו על סך של כ-236 אלפי ש"ח בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן ובתוספת מע"מ כדן. בהסכם נוספה אפשרות להארכת השכירות לתקופה של 7 שנים נוספות ("תקופת השכירות הנוספת"), שתסתיים בסוף אוקטובר 2024, אלא אם תודיע שוקי הון שירותי ניהול על כך שאינה חפצה להאריך את תקופת השכירות, ובמקרה שכזה יהיה על שוקי הון שירותי ניהול לשלם למשכירה תשלום חד פעמי בסך של כ-6,360 אלפי ש"ח, צמוד למדד. בחודש דצמבר 2016 נחתמה תוספת להסכם השכירות, לפיה השטח המושכר לשוקי הון הוקטן כך שדמי השכירות החודשיים הם 157 אלפי ש"ח בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן ובתוספת מע"מ כדן, וזאת רטרואקטיבית מיום 1 בינואר 2015. עוד נקבע בתוספת להסכם כי בתקופת השכירות הנוספת יעלו דמי השכירות בשיעור של 8%. חלק מהשטחים מושכרים בשכירות משנה לחברות מוחזקות בקבוצת שוקי הון וכן לצדדים שלישיים.

2. במהלך שנת 2023 הפיצה שוקי הון אגרות חוב (סדרות יא' ו-יב' והרחבות לסדרות יא' ו-יב') שהונפקו על ידי מגדל ביטוח גיוס הון. בגין שירותי ההפצה שולם לשוקי הון על ידי החברה סכום כולל של כ-2,675 אלפי ש"ח.

במהלך שנת 2022 הפיצה שוקי הון אגרות חוב (סדרות ט' ו-י' והרחבה לסדרה ח') שהונפקו על ידי מגדל ביטוח גיוס הון. בגין שירותי ההפצה שולם לשוקי הון על ידי החברה סכום כולל של כ-4,177 אלפי ש"ח. במהלך שנת 2021 הפיצה שוקי הון אגרות חוב (סדרה ח') שהונפקו על ידי מגדל ביטוח גיוס הון. בגין שירותי ההפצה שולם לשוקי הון על ידי החברה סכום כולל של כ-996 אלפי ש"ח.

3. לחברה הסכם למתן שירותים עם בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ ("בי-וול"), חברה בת בבעלותה המלאה של מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ ("מגדל בריאות"), חברה בת בבעלותה המלאה של מגדל אחזקות, שמספקת לחברה שירותים בתחום הבריאות.

בחודש אוקטובר 2015 נחתם בין החברה לבין בי-וול הסכם מסגרת למתן שירותים שאינם בגדר כתבי שירות. במסגרת הסכם זה הוסדר מתן שירותים נוספים לחברה: שירות מוקד חירום, העמדת מוקד שירות וסילוק תביעות לביטוח שיניים קבוצתי וביטוח בריאות אמבולטורי. ההסכם הינו לתקופה שאינה קצובה, כאשר לכל אחד מהצדדים זכות ביטול בכל עת בכפוף להודעה מראש לצד השני.

בחודש יולי 2016 נחתם בין החברה לבין בי-וול הסכם מסגרת למתן שירותים בגין כתבי שירות המשווקים למבוטחי מגדל ("הסכם כתבי השירות"). הסכם זה מסדיר מתן שירותים שונים ביחס לכתבי שירות שונים שחולקו למספר סוגים, בין היתר בהתאם למועד שבו החלו להינתן השירותים, כאשר ביחס לכל סוג כאמור נקבעה תקופת התקשרות נפרדת.

בשנת 2021, נחתם תיקון להסכם כתבי השירות בין בי-וול לחברה, לפיו בין היתר השתנה מנגנון ההתחשבות בין הצדדים, ביחס לחלק מכתבי השירות מתשלום בסכום שנתי קבוע בהתאם לכמות המבוטחים שרכשו את כתבי השירות לתשלום לפי שירות בפועל שמספקת בי-וול לחברה.

בשנים 2022, 2021 ו-2023 שילמה החברה לבי-וול סך של כ-33,794 אלפי ש"ח, כ-32,362 אלפי ש"ח וכ-30,834 אלפי ש"ח, בהתאמה.

2. חברות כלולות

1. לעניין השקעות בחברות כלולות ראה באור 7, השקעה בחברות מוחזקות.
2. החברה משלמת עמלות בגין שיווק מוצרי ביטוח ומוצרים פנסיוניים לחברות כלולות בסכומים שאינם מהותיים.

3. במהלך שנת 2015 נתנה החברה הלוואות לחברות כלולות בחו"ל בסך של כ-20,162 אלפי ש"ח לפירעון עד לתום שנת 2025. יתרת הלוואות ליום 31 בדצמבר 2023 הינה 13,621 אלפי ש"ח וליום 31 בדצמבר 2022 הינה 19,564 אלפי ש"ח. בגין הלוואות אלו נרשמו הוצאות מימון בשנת 2023 בסך של כ-4,405 אלפי ש"ח והכנסות מימון בשנים 2022 ו-2021 בסך של כ-2,166 אלפי ש"ח וכ-1,390 אלפי ש"ח, בהתאמה. הלוואות אלו מוצגות ככספי חוב שאינם סחירים במסגרת השקעות פיננסיות אחרות.

4. בבעלות החברה נכסי נדל"ן שונים. בחלק מנכסי הנדל"ן האמורים נעשה שימוש עצמי וחלק מנכסי הנדל"ן מושכרים לשימוש חברות הקבוצה, לרבות חברות שאינן בבעלות מלאה של החברה, בסכומים שאינם מהותיים.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023**באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)****ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים)**

אנשי המפתח הניהוליים בחברה זכאים לשכר, לבונוס, ולהטבות שלא במזומן (כגון רכב, ביטוח רפואי וכדומה). כמו כן, הקבוצה מפקידה עבורם כספים במסגרת תוכנית להטבה מוגדרת ותוכנית להפקדה מוגדרת לאחר סיום העסקה.

נושאי המשרה בחברה ובחברות בנות של החברה, ובכללם יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל החברה, נכללים גם בתוכנית התגמול ההונית שאימצה החברה המאפשרת הענקת תגמול הוני, ובפרט הקצאה של אופציות למניות החברה, כחלק מחבילת התגמול הכוללת שלהם (למידע נוסף, ראה באור 33 בדבר תשלומים מבוססי מניות).

הגמול הניתן לדירקטורים בחברה, למעט יו"ר הדירקטוריון, הינו בהתאם לגמול המשולם לדירקטורים חיצוניים, שנקבע בטווח שבין התגמול השנתי המרבי וגמול ההשתתפות המרבי שנקבעו לחברה בדרגתה של החברה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס-2000 ("תקנות הגמול") לבין הגמול השנתי המרבי וגמול ההשתתפות המרבי, בהתאמה, שנקבעו בתקנות הגמול לדירקטור חיצוני מומחה המכהן בחברה בדרגתה של החברה.

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים**1. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים לרבות דירקטורים המועסקים בחברה**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2021		2022		2023		
מס' אנשים	מס' סכום	מס' אנשים	מס' סכום	מס' אנשים	מס' סכום	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
9	17,793	8	15,618	8	15,366	הטבות לזמן קצר
9	834	8	3,016	8	1,993	הטבות לאחר העסקה
-	-	-	-	7	2,442	תשלום מבוסס מניות (ראה באור 33)
	<u>18,627</u>		<u>18,634</u>		<u>19,801</u>	

יובהר כי סכומים אלו אינם כוללים הטבות אשר שולמו לאנשי מפתח ניהוליים שלא כיהנו בחברה באותה השנה. תשלומים כאמור מפורטים בסעיף ח.4 להלן.

2. הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בחברה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2021		2022		2023		
מס' אנשים	מס' סכום	מס' אנשים	מס' סכום	מס' אנשים	מס' סכום	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
12	3,030	13	2,991	9	3,637	דמי ניהול לדירקטורים שאינם מועסקים בחברה מטעמה
	<u>3,030</u>		<u>2,991</u>		<u>3,637</u>	

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

3. מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה

(א) מדיניות התגמול כללי

מדיניות התגמול שאומצה ע"י החברה ומגדל מקפת (הגופים המוסדיים בקבוצת מגדל) נועדה לקבוע קווים מנחים לאופן התגמול של נושאי המשרה, בעלי תפקידים מרכזיים ועובדים בגופים המוסדיים, באופן אשר ייצור תמריצים ראויים לקידום מטרות החברה, תכנית העבודה שלה והמדיניות בראייה ארוכת טווח, תוך התחשבות בניהול הסיכונים ובהלימה עם טובת החברה, החוסכים באמצעותה ולקוחותיה ("מדיניות תגמול גופים מוסדיים").

מדיניות התגמול של החברה מתעדכנת מעת לעת ומובאת לאישור האסיפה הכללית של החברה, לאחר אישור ועדת התגמול ודירקטוריון החברה.

מדיניות תגמול גופים מוסדיים מעודכנת, בין היתר, בהתאם לכלל הוראות הדין בנושא החלות על הגופים המוסדיים בקבוצה, לרבות הוראות חוזר הממונה שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד חלק 1 שער 5, פרק 5 שכותרתו "תגמול" ("חוזר הממונה"), הוראות תיקון 20 לחוק החברות הוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 ("חוק התגמול").

במדיניות תגמול גופים מוסדיים נקבעו הוראות פרטניות לגבי רכיבי השכר של "בעלי תפקיד מרכזי" שזוהו ככאלה על-פי חוזר הממונה, והם כוללים, בין היתר, את כלל נושאי המשרה בגופים המוסדיים על-פי חוק החברות, נושאי משרה שהוגדרו ככאלו על-פי חוזר הממונה, קרובי בעל השליטה, גורמי השקעות וכן בעלי תפקידים נוספים שזוהו על-ידי הגופים המוסדיים כבעלי תפקיד מרכזי.

(ב) להלן עיקרי הנושאים שנקבעו במדיניות תגמול גופים מוסדיים ובמדיניות התגמול של החברה לשנים 2023 עד (וכולל) 2025:

- קביעת תקרה לעלות השנתית החזויה המקסימלית של יו"ר הדירקטוריון, מנכ"ל ומנהלים אחרים.
- הוראות לגבי הרכיב הקבוע - תקרות שכר חודשי, תנאים נלווים, הצמדה, מענק שנתי מובטח וכו'.
- קביעת הוראות לגבי הרכיב משתנה/ מענק שנתי - תקופות המדידה, פריסת הרכיב המשתנה, מרכיבי הרכיב המשתנה (יעדי חברה, יעדים אישיים ורכיב שיקול דעת והערכה כללית) ואופן חישובו, תנאי הסף לתשלום המענק השנתי ורכיבים נדחים שלו, מתן אפשרות להענקת רכיב משתנה גם במקרים שלא התקיימו כל תנאי הסף והיחס בין רכיבי השכר הקבוע לרכיבי השכר המשתנה.
- הוראות בעניין האפשרות לכלול במסגרת חבילת התגמול הכוללת לנושאי המשרה בחברה גם תגמול הוני.
- הסדרי השבה של הרכיב המשתנה בנסיבות שפורטו במדיניות.
- הוראות ביחס לסיום העסקה.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

3. מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה (המשך)

ג) מדיניות תגמול של הגופים המוסדיים לשנים 2023-2025

ביום 14 במרס 2023 אישרה האסיפה הכללית של החברה את מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים, לתקופה נוספת של 3 שנים, לשנים 2023 עד 2025, לאחר אישור הדירקטוריון מיום 29 בדצמבר 2022 ובהתאם להמלצת ועדת התגמול של הגופים המוסדיים.

במסגרת אישור המדיניות לשנים אלו, ובשל אתגרי הגיוס ושימור נושאי המשרה בחברה בעת הזו, הוגדל בחודש שכר אחד שווי המענק הנורמטיבי לבעל תפקיד מרכזי, וכן נוספה למדיניות האפשרות להעניק מענק ארוך טווח לנושאי משרה בלבד, אשר יפרס על פני תקופה מינימלית של 3 שנים, בהיקף של 3 חודשי שכר לכל שנה לכל היותר, ובלבד שנושא המשרה השלים את שנת העבודה הרלבנטית במלואה.

ביום 30 במאי 2023 אישר דירקטוריון החברה, בהתאם להמלצות ועדת התגמול של הגופים המוסדיים, עדכון למדיניות תגמול הגופים המוסדיים לשנים 2023 עד 2025 ("מדיניות התגמול המעודכנת של הגופים המוסדיים"), אשר עיקר השינויים שנכללו במסגרתו הינם: (1) הוספת האפשרות להעניק תגמול הוני, הניתן למימוש למניות מגדל אחזקות או למניות חברות בנות של מגדל אחזקות, במישרין או בעקיפין, לנושאי המשרה כחלק מחבילת התגמול הכוללת שלהם, לרבות למנכ"ל החברה אשר לגביו משקלו המקסימלי של התגמול ההוני לשנה קלנדרית לא יעלה על שליש מסך התגמול לו הוא זכאי. המדיניות מתייחסת לעיקרי תנאי התגמול ההוני, ובהם היקף התגמול ההוני וחלוקתו למנות, מחיר המימוש, מועד הפקיעה של כתבי האופציה ואופן המימוש; (2) הוספת האפשרות לבצע הפחתה במענק הנורמטיבי ובמענק המקסימלי במקרה של הענקת תגמול הוני; (3) העלאת הרף שנקבע ליחס המקסימלי שבין התגמול המשתנה לבין עלות התגמול הכוללת לנושאי משרה בתפקידי בקרה מ-30% ל-40%; (4) בוטלה האפשרות להעניק מענק ארוך טווח; (5) נוספה תקרה להיקף התגמול הכולל הניתן לנושאי משרה בתקופת ההודעה המוקדמת, בצירוף תשלום עבור התחייבות לאי-תחרות או להסתגלות, כך שסך התגמול כאמור לא יעלה על סך השקול לתגמול בגין 12 חודשי עבודה של נושאי המשרה.

עיקרי מדיניות התגמול המעודכנת של הגופים המוסדיים מתפרסמת אף באתר האינטרנט של החברה בקישור הבא: <https://www.migdal.co.il/about/reward-policy>

יצוין כי במקביל, ביום 30 במאי 2023, אומצו תיקונים גם במדיניות התגמול של מגדל אחזקות לשנים 2023 עד 2025, אשר כוללים, בין היתר, את האפשרות להעניק תגמול הוני. לפירוט נוסף, ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 5 ביולי 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-075333).

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל

(א) מר ניר גלעד, מנכ"ל מגדל אחזקות ויו"ר דירקטוריון החברה (לשעבר)

מר ניר גלעד כיהן כיו"ר דירקטוריון החברה החל מיום 1 במרס 2019, וזאת בהיקף משרה של- 90%. ביום 2 ביולי 2019 החל מר גלעד לכהן גם כמ"מ מנכ"ל מגדל אחזקות וביום 10 באוקטובר 2019 מונה למנכ"ל מגדל אחזקות, וזאת לצד תפקידים נוספים בהם כיהן בקבוצת מגדל, מכוח תפקידיו כאמור.

יחסי העבודה בין מר גלעד לבין החברה ומגדל אחזקות הסתיימו ביום 1 בפברואר 2021.

החל משנת 2020 היה זכאי מר גלעד לשכר חודשי בסך של 207 אלפי ש"ח (בהתאם למנגנון עדכון השכר אשר היה קבוע בהסכם העסקתו). מר גלעד היה זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה וטלפון נייד. בשנת 2021 מגדל אחזקות נשאה בעלות המס הנובעת מ"הוצאה העודפת" על פי חוק התגמול בסך של כ-145 אלפי ש"ח

כמו כן, לאור טענות שהעלה מר גלעד לנזקים שנגרמו לו עקב סיום תפקידו בחברות, במסגרת ההסכם שנערך עימו, הוסכם על פניה להליך גישור ("הליך הגישור").

בעקבות הליך הגישור, אושרה הצעה מטעם המגשרת, כבוד השופטת (בדימוס) הילה גרסטל, לתשלום סך של 3.2 מיליון ש"ח, בתוספת הוצאות משפטיות בגין הליך הגישור והפעולות שקדמו לו, לסילוק הטענות. האישור האמור ניתן על ידי החברה ומגדל אחזקות, לאחר שהצעת המגשרת הובאה בפני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, אשר הודיעה כי אינה מוצאת לנכון להתערב בסוגיה. הסכום שולם בשני חלקים, תשלום ראשון בחודש אוגוסט 2021 ותשלום שני בחודש ינואר 2022.

לפרטים נוספים אודות תנאי הכהונה של מר ניר גלעד, ראה דוח מידי שפורסם על ידי מגדל אחזקות ביום 31 בדצמבר 2019 בדבר זימון אסיפה כללית אשר על סדר יומה, בין היתר, אישור תנאי העסקה למר ניר גלעד (אסמכתא מספר 116178-01-2019) ודוח מתקן מאותו יום (אסמכתא מספר 116367-01-2019); דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 4 בפברואר 2020 (אסמכתא מספר 13125-01-2020) ומיום 11 בפברואר 2020 (אסמכתא מספר 15150-01-2020) בדבר תוצאות האסיפה. דוח מידי של מגדל אחזקות בעניין התקשרות לסיום העסקה מיום 27 בדצמבר 2020 (אסמכתא מספר: 140202-01-2020); דוח מידי של מגדל אחזקות בעניין הפסקת כהונה מיום 3 בינואר 2021 כיו"ר דירקטוריון החברה (אסמכתא מספר: 000504-01-2021); ודוח מידי של מגדל אחזקות מיום 1 בפברואר 2021 בעניין סיום כהונה כמנכ"ל מגדל אחזקות (אסמכתא מספר: 012478-01-2021).

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל (המשך)

ב) מר רן עוז, מנכ"ל החברה (לשעבר)

ביום 1 בספטמבר 2019 מונה מר רן עוז כמנכ"ל החברה וביום 5 בפברואר 2019 מונה כיו"ר דירקטוריון מגדל מקפת, וזאת לצד תפקידים נוספים בהם כיהן בקבוצת מגדל מכוח תפקידיו כאמור. ביום 21 בנובמבר 2021 הסתיימה כהונתו של מר עוז בחברה ובחברות נוספות בקבוצת מגדל, בעקבות הודעה שניתנה מטעמו בעניין זה ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 11 ביולי 2021 (אסמכתא מס' 2021-01-115140) ודיווח מיידי מיום 30 באוקטובר 2021 (אסמכתא מס' 2021-01-161715).

מר עוז היה זכאי בעת מינויו לשכר חודשי בסך של כ-221 אלפי ש"ח. השכר החודשי הותאם בתחילת כל שנה קלנדרית לתקופת ההעסקה בהתאם להוראות חוק התגמול, באופן שההוצאה השנתית החזויה לקבוצה בגין סך התגמול הכולל למר עוז לפי העלות הכוללת של כלל רכיבי התגמול לשנה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, תעמוד על תקרת התגמול על פי חוק התגמול ("מגבלת התגמול"). שכרו החודשי של מר עוז, בשנים 2021 ו-2022, לאחר התאמה היה בסך של כ-239 אלפי ש"ח ובשנת 2020 היה בסך של כ-231 אלפי ש"ח. מר עוז היה זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה וטלפון נייד. בשנת 2023 החברה נשאה בעלות המס הנובעת מ"הוצאה העודפת" על פי חוק התגמול בסך של כ-257 אלפי ש"ח, בשנת 2022 בסך של כ-1,201 אלפי ש"ח ובשנת 2021 בסך של כ-456 אלפי ש"ח. הסכם ההעסקה של מר עוז היה לתקופה בלתי קצובה. כל צד להסכם היה רשאי להביאו לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של תשעה חודשים, אשר החלה ביום 11 ביולי 2021. בכפוף למגבלות הנובעות מהוראות ההסדר התחיקתי, היה זכאי מר עוז עם סיום העסקתו לתשלום מענק הסתגלות בשווי של תשע משכורות חודשיות ובכפוף להתחייבות לאי תחרות. בשנת 2022 נרשמה הוצאה בסך כ-1,409 אלפי ש"ח בגין מענק ההסתגלות.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל (המשך)

ג) מר מוטי רוזן, מנכ"ל מגדל אחזקות ויו"ר דירקטוריון החברה (לשעבר)

מר מוטי רוזן החל לכהן כיו"ר דירקטוריון החברה ביום 3 בינואר 2021 והחל לכהן כמנכ"ל מגדל אחזקות, ביום 1 בפברואר 2021. ביום 22 באפריל 2021 סיים מר רוזן את כהונתו בחברה וביום 8 באוגוסט 2021 סיים את כהונתו במגדל אחזקות.

תנאי תגמולו של מר רוזן, בגין כהונתו כיו"ר דירקטוריון החברה וכמנכ"ל מגדל אחזקות היו בהתאם להסכם שירותי ניהול בין החברה, מגדל אחזקות ומר רוזן ("הסכם השירותים"), כאשר תגמולו של מר רוזן כמפורט בהסכם השירותים היה התגמול הכולל עבור כלל תפקידיו של מר רוזן בקבוצת מגדל.

עד לתחילת כהונתו של מר רוזן כמנכ"ל מגדל אחזקות (ביום 1 בפברואר 2021), החברה נשאה במלוא עלות תגמולו של מר רוזן על פי הסכם השירותים. החל מתחילת כהונתו של מר רוזן כמנכ"ל מגדל אחזקות, החברה נשאה בעלות תגמולו של מר רוזן על פי הסכם השירותים, בהתאם למודל ההקצאה בינה לבין מגדל אחזקות לפיו החברה נושאת ב-90% מהעלות.

מר רוזן היה זכאי בעת מינויו לדמי ניהול חודשיים בסך של כ-283 אלפי ש"ח. דמי הניהול החודשיים של מר רוזן, בשנת 2021, ולאחר התאמה על פי הסכם השירותים עימו, היו בסך של כ-292 אלפי ש"ח. על פי תנאי ההסכם, בכל מקרה בו עתיד היה להיות משולם סכום כלשהו אשר בגינו היתה צפויה חריגה ממגבלת התגמול ("הסכום החורג"), הסכום החורג לא היה משולם והחברה הייתה פטורה מתשלומו. לאחר מחלוקת בין הצדדים בנוגע לקיומו של סכום חורג כאמור, סוכם ביום 13 לפברואר 2024 כי מר רוזן יהיה זכאי לסכום חד פעמי של 169,859 ש"ח אשר עוכב לתשלום מתוך דמי הניהול שלו עד למועד זה. דמי הניהול למר רוזן כללו זכאות לתשלום חלק הפרשות סוציאליות, ימי חופשה, הבראה, מחלה ותנאים נלווים.

הסכם מתן השירותים של מר רוזן היה לתקופה בלתי קצובה. כל צד להסכם היה רשאי להביאו לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של תשעה חודשים ("תקופת ההודעה המוקדמת"). תקופת ההודעה המוקדמת בת תשעה חודשים הותנתה בהתאמת הוראות מדיניות התגמול של החברה ומדיניות התגמול של מגדל אחזקות אשר קבעו באותה עת הודעה מוקדמת מרבית של שישה חודשים. מר רוזן התחייב כי ממועד פקיעתו של הסכם השירותים ובמשך תקופה של תשעה חודשים הוא יימנע מכהונה כנושא משרה או בכל תפקיד אחר בכל גוף בענף הביטוח, וכן כי לא ייתן במהלך התקופה האמורה שירותים, במישרין או בעקיפין, לגוף כאמור, בין בתמורה ובין שלא בתמורה, זולת אם אישרו זאת החברה ומגדל אחזקות מראש ובכתב, וזאת בתמורה לתשלום דמי ניהול בתקופה האמורה ("הסדר אי התחרות"). יצוין, כי הסדר אי התחרות הותנה בעדכון מדיניות התגמול של החברה ומדיניות התגמול של מגדל אחזקות.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל (המשך)

ג) מר מוטי רוזן, מנכ"ל מגדל אחזקות ויו"ר דירקטוריון החברה (לשעבר) (המשך)

ביום 11 במרס 2021 החליט דירקטוריון החברה, בהמשך לדיונים שהתקיימו בדירקטוריון החברה, כי נוכח אי הסכמות ופערים שאינם ניתנים לגישור בין מר רוזן לבין מנכ"ל החברה באותה עת, מר רוזן עוז, באשר לאופן ההתנהלות בחברה, הוא יפעל לסיום כהונתו של מר רוזן בתפקידו כיו"ר דירקטוריון החברה. מגעים לעניין תנאי הפרישה לא צלחו. ביום 14 במרס 2021, החליט דירקטוריון החברה על השעיה לאלתר של מר מוטי רוזן מתפקידו כיו"ר דירקטוריון החברה. לפרטים נוספים ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 11 במרס 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-031983) ומיום 14 במרס 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-033825).

ביום 22 באפריל 2021 סיים מר רוזן את תפקידו כיו"ר דירקטוריון החברה. לפרטים נוספים ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 25 באפריל 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-069444).

כמו כן, המוסדות המוסמכים בחברה ובמגדל אחזקות, לרבות האסיפה הכללית, אישרו להתקשר עם מר רוזן בהסכם פשרה אשר הצדדים לו הינם מגדל אחזקות והחברה מצד אחד ומר רוזן מצד שני, והכל מבלי להודות באיזו מהטענות הנטענות בידי מר רוזן ולצרכי פשרה בלבד, אשר עיקריו כמפורט להלן:

1. מר רוזן יתפטר באופן מידי מכל תפקידיו בקבוצת מגדל ובחברות הבנות. ההתפטרות של מר רוזן מתפקידו כמנכ"ל מגדל אחזקות נכנסה לתוקף ביום 8 באוגוסט 2021, עם מינויו של מר יפתח רוזן-טל כמנכ"ל מגדל אחזקות. ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 8 באוגוסט 2021 (מס' אסמכתא 2021-01-128739).

2. מר רוזן זכאי היה לתקופת הודעה מוקדמת כדלקמן: החברה תשלם חלק של 90% מתקופה של תשעה חודשים; ומגדל אחזקות תשלם חלק יחסי של 10% מתקופה של שישה חודשים. דמי ההודעה המוקדמת שולמו בתשלומים חודשיים עוקבים החל ממועד ההתפטרות (כאשר תקופת ההודעה המוקדמת, כאמור, שונות בין החברה למגדל אחזקות).

3. מעבר לתשלומים האמורים, קיימים תשלומים שלטענת מר רוזן מגיעים לו ואשר החברה ומגדל אחזקות חלוקות לגביהם גם בהינתן הסכם הפשרה, שעניינם תשלום בגין תקופת אי תחרות בת 9 חודשים ופיצוי בגין נזקים שנגרמו לטענת מר רוזן, לו ולשמו הטוב, בעקבות פעולות של החברה והאורגנים שלה, טענות המוכחות בידי החברה ומגדל אחזקות, אשר סבורות כי פעלו כדין ולטובת החברות ("התשלומים במחלוקת"). הצדדים הסכימו לנהל הליך גישור, אשר אם לא יצלח, יתקיים הליך בוררות בקשר עם התשלומים במחלוקת, ובלבד שהסכומים שייפסקו במסגרת הליך הגישור או הבוררות לא יעלו על סך של תשעה חודשי דמי ניהול (כ-2.5 מיליון ש"ח) לא כולל מיסים והוצאות, כאשר החברות תישאנה בהוצאות הליך הגישור ו/או הבוררות לפי העניין בהתאם לתנאי הסכם הפשרה, ומעבר לכך ויתרו הצדדים ויתור הדדי על כל טענה או תביעה.

לעניין הסכם הפשרה, ראה דיווחים מיידים של מגדל אחזקות מיום 5 באפריל 2021 (מספרי אסמכתא 2021-01-056754 ו-2021-01-056778) ומיום 12 באפריל 2021 (מספר אסמכתא 2021-01-061929).

ביום 21 באפריל 2021 האסיפה הכללית של מגדל אחזקות אישרה, בין היתר, את תנאי התגמול והפיצוי של מר רוזן, כמפורט לעיל, וכפי שדווח במסגרת דוח זימון אסיפה. לעניין החלטת האסיפה הכללית ראה דיווחים מיידים של מגדל אחזקות מימים 21 ו-22 באפריל 2021 (מספרי אסמכתאות 2021-01-068316, 2021-01-068817 ו-2021-01-069018).

הליך הגישור עליו הסכימו הצדדים הסתיים ללא הצלחה, ובהתאם להסכם הפשרה, הנושא הועבר להכרעת בורר - כב' שופט בית המשפט העליון בדימוס, מר צבי זילברטל. נכון למועד הדוח, הבוררות מצויה בשלב הסיכומים.

באור 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל (המשך)

(ד) מר יפתח רון-טל, יו"ר דירקטוריון החברה עד ליום 15 בנובמבר 2022

מר יפתח רון-טל כיהן כיו"ר דירקטוריון החברה החל מיום 1 באוגוסט 2021, וזאת בהיקף של 100% משרה. לפרטים נוספים, ראו דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מהתאריכים 14 במאי 2021 ו-7 ביוני 2021, 17 ביוני 2021, 20 ביוני 2021, 24 ביוני 2021 ו-4 ביולי 2021 (אסמכתאות: 2021-01-103314, 2021-01-085476, 2021-01-096843, 2021-01-106185, 2021-01-111021) ו-106185, 2021-01-111021 (התאמה).

בנוסף, ביום 8 באוגוסט 2021 מונה מר רון-טל למנכ"ל מגדל אחזקות. ביום 31 בדצמבר 2021 סיים מר רון-טל את כהונתו כמנכ"ל מגדל אחזקות בהתאם להודעה שניתנה על ידו, וזאת על רקע החלטת האסיפה הכללית של מגדל אחזקות מיום 8 בנובמבר 2021, אשר לא אישרה את חלקה היחסי של מגדל אחזקות (בשיעור של 10%) בעלות ההעסקה הכוללת של מר רון-טל וכן פטור ושיפוי בגין תפקידו זה; ומאחר שלעמדתו, אין זה נכון שימשיך לשאת באחריות הכרוכה בתפקיד כמנכ"ל מגדל אחזקות, ללא השיפוי והפטור כאמור. ראו דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 2 בדצמבר 2021 (אסמכתא: 2021-01-175896).

ביום 9 בנובמבר 2022 הודיע מר רון-טל כי בכוונתו לסיים את תפקידו בחברה עם כינוסה בפועל של האסיפה הכללית השנתית הקרובה של החברה, תוך העלאת טענות לגבי ההתנהלות התאגידית בקבוצה המגבילה לדעתו את היכולת לפעול לייצובה של החברה וקידומה האסטרטגי והעסקי. הודעתו של מר רון-טל, והתייחסות החברה להודעה זו, פורסמו בדיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 9 בנובמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-135175). ביום 15 בנובמבר 2022 התקיימה האסיפה השנתית של החברה ובמועד זה חדל מר רון-טל לכהן בתפקידו. לפירוט, ראו דוח מיידי של מגדל אחזקות מיום 16 בנובמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-137566).

עבור כהונתו כיו"ר דירקטוריון החברה, מר רון-טל היה זכאי לשכר חודשי בסך של כ-231 אלפי ש"ח. השכר החודשי הותאם בתחילת כל שנה קלנדרית לתקופת ההעסקה בהתאם להוראות חוק התגמול, באופן שההוצאה השנתית החזויה לחברה בגין סך התגמול הכולל למר רון-טל לפי העלות הכוללת של כלל רכיבי התגמול לשנה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, תעמוד על תקרת התגמול על פי חוק התגמול ("מגבלת התגמול"), ובכל אופן לא יותר מ-3.5 מיליון ש"ח, להוציא תגמולים פנסיוניים ופיצויי פיטורים על פי דין. שכרו החודשי של מר רון-טל, בשנת 2022, ולאחר התאמה היה בסך של כ-247 אלפי ש"ח. מר רון-טל היה זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה, רכב וטלפון נייד. בשנת 2023 החברה נשאה בעלות המס הנובעת מ"הוצאה העודפת" על פי חוק התגמול בסך של כ-1,208 אלפי ש"ח, בשנת 2022 בסך של כ-528 אלפי ש"ח ובשנת 2021 בסך של כ-171 אלפי ש"ח. הסכם ההעסקה של מר רון-טל היה לתקופה בלתי קצובה. כל צד להסכם היה רשאי להביאו לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של תשעה חודשים, וזאת בכפוף להוראות הנוגעות בדבר במדיניות התגמול של החברה אשר על פיהן תקופת ההודעה המוקדמת במהלך חצי השנה הראשונה תעמוד על שלושה חודשים ובחצי השנה השניה על ארבעה חודשים וחצי. עם סיום העסקתו התחייב מר רון-טל שלא להתחרות בעסקי הקבוצה ופעילותה במשך תשעה חודשים ממועד סיום יחסי עובד - מעסיק בפועל והחברה תשלם לו תשלום בסך השווה לעלות השכר הכוללת בתקופת אי התחרות כאמור, וזאת בכפוף להוראות מדיניות התגמול, ובפרט לכך שההסדר ייכנס לתוקף רק לאחר שמר רון-טל ישלים שמונה עשר חודשי עבודה בחברה.

ביום 5 בנובמבר 2023 נחתם הסכם פשרה בין החברה לבין מר רון-טל לאור טענות שהעלה מר רון-טל, בין היתר, ביחס לאופן סיום העסקתו בחברה, לנזקים שונים שנגרמו לו לכאורה ולזכאותו למענק אי תחרות על פי הסכם ההעסקה שלו. במסגרת ההסדר הוסכם כי החברה תשלם למר רון-טל מענק אי תחרות חד פעמי בסך של 1,725 אלף ש"ח כנגד התחייבות לאי תחרות, כאמור בהסכם ההעסקה של מר רון-טל בחברה, למשך תקופה של 5.5 חודשים, אשר תחילתה ביום 5 בנובמבר 2023. מחצית מהתשלום לתשלום באופן מיידי והמחצית השניה פרוסה לינארית בתשלומים שנתיים על פני שלוש שנים, החל ממועד הפרישה של מר רון-טל מהחברה. לצד זאת, הצדדים וותרו באופן מלא, סופי ומוחלט על טענות כלשהן, נכון ליום חתימת ההסכם, ובפרט לגבי על עניין הנובע או נוגע לתקופת עבודתו של מר רון-טל בחברה.

בשנת 2023, נרשמה הוצאה בסך של כ-920 אלפי ש"ח בגין הסכם הפשרה כאמור.

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל (המשך)

(ה) מר שגיא יוגב, מנכ"ל החברה עד ליום 15 בפברואר 2023

ביום 7 באוקטובר 2021 מונה מר שגיא יוגב כמנכ"ל החברה והחל לכהן בתפקידו החל מיום 21 בנובמבר 2021. ביום 23 בדצמבר 2021 מונה כיו"ר דירקטוריון מגדל מקפת, וזאת לצד תפקידים נוספים בהם הוא מכהן בקבוצת מגדל, מכוח כהונתו כאמור, ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 7 באוקטובר 2021 (אסמכתא מס' 2021-01-153555) וכן דיווח מיידי מיום 31 באוקטובר 2021 (אסמכתא מס' 2021-01-161712).

ביום 31 באוקטובר 2022 הודיע מר יוגב על רצונו לסיים את כהונתו כמנכ"ל החברה. מכתבו של מר יוגב, אשר הוגש ליו"ר דירקטוריון החברה, הכולל את הנימוקים להודעתו וביניהם הקשיים בהם נתקל בניהול החברה ובקידום צעדים שהיו נדרשים לדעתו, ובהם בנייתה של תכנית אסטרטגית לחברה וכן התייחסות החברה להודעה זו ולתוכנה, פורסמו בדיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 31 באוקטובר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-131656). ביום 15 בפברואר 2023 סיים מר יוגב את תפקידו כמנכ"ל החברה. לפרטים נוספים ראה דוח מיידי של מגדל אחזקות מיום 30 בינואר 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-012462).

מר יוגב היה זכאי לשכר חודשי בסך של כ-239 אלפי ש"ח. השכר החודשי הותאם בתחילת כל שנה קלנדרית לתקופת ההעסקה בהתאם להוראות חוק התגמול, באופן שההוצאה השנתית החזויה לחברה בגין סך התגמול הכולל למר יוגב לפי העלות הכוללת של כלל רכיבי התגמול לשנה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, תעמוד על תקרת התגמול על פי חוק התגמול ("מגבלת התגמול"), ובכל אופן לא יותר מ-3.5 מיליון ש"ח, להוציא תגמולי פנסיה ופיצויי פיטורים על פי דין. שכרו החודשי של מר יוגב, בשנת 2022, ולאחר התאמה היה בסך של כ-248 אלפי ש"ח. מר יוגב היה זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה, רכב וטלפון נייד. בשנת 2023 החברה נשאה בעלות המס הנובעת מ"ההוצאה העודפת" על פי חוק התגמול בסך של כ-505 אלפי ש"ח, בשנת 2022 בסך של כ-530 אלפי ש"ח ובשנת 2021 בסך של כ-44 אלפי ש"ח. הסכם ההעסקה של מר יוגב היה לתקופה בלתי קצובה. כל צד להסכם היה רשאי להביאו לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של תשעה חודשים וזאת בכפוף להוראות הנוגעות בדבר מדיניות התגמול של החברה אשר על פיהן תקופת ההודעה המוקדמת במהלך חצי השנה הראשונה תעמוד על שלושה חודשים ובחצי השנה השנייה על ארבעה חודשים וחצי. עם סיום העסקתו התחייב מר יוגב שלא להתחרות בעסקי הקבוצה ופעילותה במשך שישה חודשים ממועד סיום יחסי עובד-מעסיק בפועל והחברה תשלם לו תשלום בסך השווה לעלות השכר הכוללת בתקופת אי התחרות כאמור וזאת בכפוף להוראות מדיניות התגמול ובפרט לכך שההסדר ייכנס לתוקף רק לאחר שמר יוגב ישלים שמונה עשרה חודשי עבודה בחברה. ככל שהסדר אי התחרות לא ייכנס לתוקף, לא ייכנס לתוקף גם ההתחייבות לאי תחרות.

(ו) מר כרמי גילון, יו"ר דירקטוריון זמני בחברה

ביום 24 בנובמבר 2022 אישר דירקטוריון החברה את מינויו של מר כרמי גילון, המכהן גם כדירקטור במגדל אחזקות, ליו"ר זמני של החברה. ביום 17 בינואר 2023 הודיע הממונה, כי אינו מתנגד למינויו של מר גילון כיו"ר דירקטוריון החברה עד ליום 15 במרס 2023. לפירוט, ראה דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מיום 24 בנובמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-141712) ומיום 17 בינואר 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-007405). מר גילון חדל לכהן כיו"ר דירקטוריון זמני בחברה ביום 15 במרס 2023.

ביום 24 באפריל 2023 מינה דירקטוריון החברה את מר כרמי גילון ליו"ר דירקטוריון זמני עד ליום 30 במאי 2023, בכפוף לאי התנגדות הממונה, אשר הודיע ביום 29 במאי 2023, כי אין באפשרותו לאשר את הבקשה שהוגשה מאחר שחסרים בה פרטים. בנסיבות אלה, ולמען הסדר הטוב, החליט דירקטוריון החברה למנות את מר גילון ליו"ר דירקטוריון בתחילת כל ישיבה, וזאת עד למינויו של פרופ' אמיר ברנע כיו"ר דירקטוריון קבוע בחברה ביום 15 בנובמבר 2023.

ביום 31 במאי 2023 אישר דירקטוריון מגדל אחזקות, בשבתו כאסיפה כללית של החברה, תוספת תגמול קבוע בסך 60,000 ש"ח לחודש עבור כהונתו כיו"ר דירקטוריון זמני החל מיום 24 בנובמבר 2022, וזאת בנוסף לתגמול שלו כדירקטור מן המניין. ביום 21 באוגוסט 2023 החליט דירקטוריון החברה כי החל מחודש יוני 2023, עבור כל ישיבה בה מר גילון משמש כיו"ר דירקטוריון הוא יהיה זכאי לתגמול בגובה התגמול שניתן לדירקטור עבור שלוש ישיבות.

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל (המשך)

(ז) מר רונן אגסי, מנכ"ל החברה החל מיום 15 בפברואר 2023

ביום 22 בדצמבר 2022 מונה מר רונן אגסי כמנכ"ל החברה והחל לכהן בתפקידו מיום 15 בפברואר 2023. לפירוט ראו דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מיום 22 בדצמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-154303), מיום 17 בינואר 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-007405) ומיום 30 בינואר 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-012465).

מר אגסי זכאי לשכר חודשי בסך של כ- 253 אלפי ש"ח. השכר החודשי יותאם בתחילת כל שנה קלנדרית לתקופת ההעסקה בהתאם להוראות חוק התגמול, באופן שההוצאה השנתית החזויה לחברה בגין סך התגמול הכולל למר אגסי לפי העלות הכוללת של כלל רכיבי התגמול לשנה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, תעמוד על תקרת התגמול על פי חוק התגמול ("מגבלת התגמול"), ובכל אופן לא יותר מ-3.5 מיליון ש"ח, להוציא תגמולים פנסיוניים ופיצויי פיטורים על פי דין. בשנת 2023 החברה נשאה בעלות המס הנובעת מ"ההוצאה העודפת" על פי חוק התגמול בסך של כ- 464 אלפי ש"ח. מר אגסי יהיה זכאי להמיר פעם בשנה עד שליש מהמשכורת החודשית שלו, בשינויים המחויבים, לתגמול הוני, בכפוף לאישורים הנדרשים על פי דין, לרבות אישור תכנית תגמול הונית בחברה. מר אגסי זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה, רכב וטלפון נייד. הסכם ההעסקה של מר אגסי הנו לתקופה בלתי קצובה. כל צד להסכם רשאי להביאו לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של תשעה חודשים וזאת בכפוף להוראות הנוגעות בדבר מדיניות התגמול של החברה אשר על פיהן תקופת ההודעה המוקדמת במהלך חצי השנה הראשונה תעמוד על שלושה חודשים ובחצי השנה השניה על ארבעה חודשים וחצי. עם סיום העסקתו התחייב מר אגסי שלא להתחרות בעסקי הקבוצה ופעילותה במשך שישה חודשים ממועד סיום יחסי עובד-מעסיק בפועל והחברה תשלם לו תשלום בסך השווה לעלות השכר הכוללת בתקופת אי התחרות כאמור וזאת בכפוף להוראות מדיניות התגמול ובפרט לכך שההסדר ייכנס לתוקף רק לאחר שמר אגסי ישלים שמונה עשרה חודשי עבודה בחברה. ככל שהסדר אי התחרות לא ייכנס לתוקף, לא ייכנס לתוקף גם ההתחייבות לאי תחרות.

ביום 5 ביולי 2023, כחלק מתכנית התגמול ההונית בקבוצת מגדל אשר אומצה על-ידי דירקטוריון מגדל אחזקות ביום 30 במאי 2023, הוקצו 2,401,715 אופציות לא רשומות למסחר הניתנות למימוש למניות רגילות של מגדל אחזקות למר אגסי, המהוות כ-0.22% מהונה המונפק והנפרע של מגדל אחזקות ומזכויות ההצבעה בה, בשווי הוגן של כ-2.967 מיליון ש"ח. במקביל, הופחת השווי ההוגן של האופציות שהוקצו משכרו של המנכ"ל במקביל לרישום החשבונאי של ההקצאה, כאשר החברה המשיכה להפריש הפרשות סוציאליות כנגד חלק השכר שמופחת לטובת המענק ההוני. לפירוט אודות ההקצאה, ראה באור 33 בדבר תשלומים מבוססי מניות.

באר 38 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל (המשך)

ח) מר אמיר ברנע, יו"ר החברה החל מיום 15 בפברואר 2023

ביום 9 באוקטובר 2023 החליט דירקטוריון מגדל אחזקות, בשבתו כאסיפה כללית של החברה, למנות את פרופ' אמיר ברנע כדירקטור בחברה, בכפוף לאי התנגדות הממונה שהתקבלה ביום 15 באוקטובר 2023. ביום 18 באוקטובר 2023, מינה דירקטוריון החברה את פרופ' ברנע כיו"ר הדירקטוריון הקבוע של החברה, בכפוף להודעת אי התנגדות הממונה למינוי כאמור, ובהיקף משרה של 50%. ביום 7 בנובמבר 2023 החליט דירקטוריון החברה, לאחר פניה של הרשות, להגדיל את היקף המשרה כאמור, כך שתעמוד על 2/3 משרה (66.7%). ביום 15 בנובמבר 2023 התקבלה הודעת אי התנגדות הממונה למינוי כאמור והחל מיום זה פרופ' ברנע מכהן כיו"ר הדירקטוריון. לפרטים, ראה דיווחים מידיים של מגדל אחזקות מיום 9 באוקטובר 2023, מיום 16 באוקטובר 2023, מיום 19 באוקטובר 2023, מיום 8 בנובמבר 2023 ומיום 15 בנובמבר 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-114159, 2023-01-116037, 2023-01-117183, 2023-01-122472, 2023-01-124575 ו-2023-01-124575 בהתאמה).

מר ברנע זכאי לשכר חודשי בסך של כ-180 אלפי ש"ח. השכר החודשי יותאם בתחילת כל שנה קלנדרית לתקופת ההעסקה בהתאם להוראות חוק התגמול, באופן שההוצאה השנתית החזויה לחברה בגין סך התגמול הכולל למר ברנע לפי העלות הכוללת של כלל רכיבי התגמול לשנה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, תעמוד על על תקרת התגמול על פי חוק התגמול ("מגבלת התגמול"), ובכל אופן לא יותר מ-3.5 מיליון ש"ח, כאשר כל אחד מהם מוכפל בהיקף המשרה של היו"ר, להוציא פיצויים ותגמולים על פי דין. מר ברנע יהיה זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה, ימי מחלה, רכב, טלפון נייד והחזר הוצאות. הסכם ההעסקה של מר ברנע יהיה לתקופה בלתי קצובה. כל צד להסכם היה רשאי להביאו לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של תשעה חודשים, וזאת בכפוף להוראות הנוגעות בדבר במדיניות התגמול של החברה, אשר על פיהן תקופת ההודעה המוקדמת במהלך חצי השנה הראשונה תעמוד על שלושה חודשים ובחצי השנה השניה על ארבעה חודשים וחצי. עם סיום העסקתו התחייב מר ברנע שלא להתחרות בעסקי הקבוצה ופעילותה במשך שלושה חודשים ממועד סיום יחסי עובד - מעסיק בפועל והחברה תשלם לו תשלום בסך השווה לעלות השכר הכוללת בתקופת אי התחרות כאמור, וזאת בכפוף להוראות מדיניות התגמול, ובפרט לכך שההסדר ייכנס לתוקף רק לאחר שמר ברנע ישלים שמונה עשר חודשי עבודה בחברה.

5. בחודש ינואר 2023 סיים מר אסף מיזן את תפקידו כאקטואר הראשי של החברה. בחודש פברואר 2023 מונה מר דוד סנטורי לתפקיד האקטואר הראשי של החברה באופן זמני ועד למינוי אקטואר ראשי קבוע בחברה. ביום 14 בפברואר 2023 החליט דירקטוריון החברה למנות את מר אלי ברגלס כמשנה למנכ"ל ולתפקיד האקטואר הראשי של החברה. מר ברגלס נכנס לתפקידו ביום 16 באפריל 2023.

בחודש מאי 2023 הודיעה גב' רוני גינור, אקטוארית ממונה בתחום ביטוח כללי בחברה, כי ברצונה לסיים את תפקידה, וזאת החל מיום 20 ביוני 2023. בהתאם לכך, דירקטוריון החברה החליט ביום 30 במאי 2023 למנות את מר מתן גרוס לאקטואר ממונה בתחום ביטוח כללי. הודעת אי התנגדות הממונה למינוי כאמור התקבלה ביום 17 ביולי 2023.

בנוסף, בחודש מאי 2023 החליט דירקטוריון החברה למנות את גב' מיכל גור כגן, אשר הייתה מנהלת הסיכונים של חברות הקבוצה, למנהלת חטיבת חסכון ארוך טווח ובריאות בחברה; וביום 29 במאי 2023 החליט דירקטוריון מקפת למנות את גב' גור כגן כמנכ"לית מקפת, בכפוף לקבלת אי התנגדות הממונה למינוי כאמור. בימים 24 ו-29 במאי 2023 החליטו דירקטוריון החברה ודירקטוריון מקפת (בהתאמה), למנות את מר יוגב בן זיו כמנהל סיכונים זמני בחברה ובמקפת, בכפוף לקבלת אי התנגדות הממונה. כמו כן, ביום 23 ביולי 2023 החליט דירקטוריון החברה למנות את מר דוד גלעד למנהל הסיכונים בחברה וביום 27 ביולי 2023 החליט דירקטוריון מקפת למנות את מר גלעד למנהל הסיכונים במקפת, וזאת בכפוף לאי התנגדות הממונה. ביום 1 באוגוסט 2023 התקבלה הודעת אי התנגדות הממונה למינוי של גב' גור כגן כמנכ"לית מקפת ולמינוי של מר גלעד למנהל הסיכונים בחברה ובמקפת. בהתאם, גב' גור כגן סיימה ביום 1 באוגוסט 2023 את תפקידה כמנהלת הסיכונים הראשית והחלה בתפקידה כמנהלת חטיבת חסכון ארוך טווח ובריאות בחברה וכמנכ"לית מקפת. מר גלעד החל את כהונתו כמנהל הסיכונים בחברה ובמקפת ביום 9 באוקטובר 2023. בהתאם לאמור, החל מיום 1 באוגוסט 2023 ועד ליום 9 באוקטובר 2023, הוא מועד כניסתו לתפקיד של מר גלעד כמנהל הסיכונים, כיהן מר יוגב בן זיו כמ"מ מנהל הסיכונים.

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

6. ביטוח נושאי משרה לרבות נושאי משרה שהם בעל השליטה או קרוביו

מידי שנה, רוכשת מגדל אחזקות פוליסות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה לתקופה של שנה אחת, ממבטח שאינו צד קשור של מגדל אחזקות. הפוליסה הינה משותפת למגדל אחזקות ולחברות בנות של הקבוצה לרבות החברה, מגדל שוקי הון וחברות בשליטת החברה או מגדל שוקי הון.

בהתאם למדיניות התגמול של מגדל אחזקות לשנים 2020 עד 2022 ולמדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה לשנים 2020 עד 2022, אשר אושרו בימים 11 בפברואר 2020 ו-16 ביוני 2020 בהתאמה, מגדל אחזקות והגופים המוסדיים בקבוצה רשאים לרכוש ביטוח נושאי משרה (O&D) עבור נושאי משרה, דירקטורים וחברי ועדות השקעה, לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו שיהנו במגדל אחזקות ו/או בקבוצת המוסדיים, וזאת בסכומי ביטוח שלא יעלו על סך של 200 מיליון דולר ובפרמיה שנתית שלא תעלה על 1.5 מיליון דולר. סכום זה נקבע על בסיס הערכה לגבי צורך עתידי כאשר היקף הביטוח יקבע כתלות בתנאי השוק, לרבות הפרמיה ביחס לכיסוי הביטוחי ולסיכון. ביום 29 באפריל 2021 עודכנה מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים וביום 8 בנובמבר 2021 עודכנה מדיניות התגמול של מגדל אחזקות, בין היתר, על מנת להתאים את המדיניות לתמורות המשמעותיות שאירעו בשוק ביטוח נושאי משרה, ונקבע כי עלות הפרמיה השנתית וגובה ההשתתפות העצמית יקבעו בהתאם לתנאי השוק, ובלבד שעלות עריכת הפוליסה לא תהיה מהותית למגדל אחזקות ולחברה. הסדרים אלו נכללו גם במדיניות התגמול של מגדל אחזקות לשנים 2023 עד 2025 ובמדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה לשנים 2023 עד 2025. לפרטים נוספים בדבר מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, ראה באור 38(ג) לעיל.

בהתאם למדיניות התגמול של מגדל אחזקות ולמדיניות התגמול של הגופים המוסדיים, בימים 13 ו-14 בפברואר 2022 ו-12 ו-14 בפברואר 2023, אישרו המוסדות המוסמכים בקבוצת מגדל את חידושי ההתקשרות בפוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה בקבוצה, לתקופות של שניים עשר חודשים, החל מיום 15 בפברואר 2022 ועד ליום 14 בפברואר 2023 ולאחר מכן החל מיום 15 בפברואר 2023 ועד ליום 14 בפברואר 2024 (הפוליסות לשנים 2022 ו-2023). גבול האחריות של כל אחת מפוליסות הביטוח לשנת 2022 ו-2023 הוא 100 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח. עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסויים האמורים וגובה ההשתתפות העצמית הינם בהתאם לתנאי השוק. הכיסויים הביטוחיים האמורים אושרו בהתאם לתקנה 1ב1 לתקנות ההקלות. לפרטים ראה דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מהימים 15 בפברואר 2022 (אסמכתא מספר 01-018403-2022) ו-15 בפברואר 2023 (אסמכתא מספר 01-017529-2023).

לפרטים נוספים בדבר אישור התקשרות בפוליסת הביטוח הקודמת, ראה דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מיום 14 בפברואר 2021 (אסמכתא מספר 01-017947-2021).

7. לפרטים אודות כתבי פטור וכתבי שיפוי לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים בחברה שניתנו על ידה ועל ידי בעלי עניין בחברה, ראה באור 2.39.ד.

1. התחייבויות תלויות

א. הליכים משפטיים ואחרים - כללי

סעיפים (ב) עד (ו) (כולל) להלן כוללים פרטים בדבר הליכים משפטיים ואחרים כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות. בסעיף (ב) להלן מתוארות בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות לרבות תובענות שהגשן כתביעה ייצוגית אושרה ("הליכים ייצוגיים"), בסעיף (ג) להלן מתוארים הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח, בסעיף (ד) להלן מתוארים הליכים משפטיים אחרים ותובענות מהותיות אחרות, בסעיף (ה) להלן מוצג סיכום נתוני תביעות משפטיות ובסעיף (ו) להלן מתוארים הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה.

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף ההליכים הייצוגיים המוגשים נגד החברה ו/או חברות מאוחדות של החברה. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, וכחלק מגידול בבקשות מסוג זה כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברות המאוחדות. מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה ו/או החברות המאוחדות להפסדים במקרה של קבלת תביעה ייצוגית כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות. ההליכים הייצוגיים, מצויים בשלבים שונים של הברור המשפטי, החל מהשלב של ברור הבקשה לאישור תובענה כייצוגית ועד שלב שבו תביעה אושרה כייצוגית והיא מתבררת ככזו. חלק מההליכים הייצוגיים מצויים בהליכי ערעור.

ניתן להגיש תובענות ייצוגיות בעילות שונות המפורטות בחוק לעניין זה והן כוללות ביחס למבטח כל עניין שבין החברה לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו. במסגרת החוק נקבעו תהליכים ומגבלות בכל הנוגע להסדרי פשרה בתובענות ייצוגיות שמקשות על כינון פשרה בתובענות ייצוגיות ובהן, בין היתר, זכות ליועץ המשפטי לממשלה ולגורמים אחרים להגיש התנגדות להסדר הפשרה וכן מינוי בודק ביחס להסדר הפשרה. היקפה של התובענה הייצוגית נקבע עם אישורה והוא תלוי בעילות התביעה שאושרו והסעד שאושר ביחס לעילות אלו.

בהליכים משפטיים או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") - דהיינו הסתברות העולה על 50%) כי טענות התביעה תתקבלנה וההליך יתקבל (או במקרה של בקשה לאישור תובענה כייצוגית, יאשר ביהמ"ש את אישורה כייצוגית), נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות.

בבקשות לאישור תובענות אשר אושרו כייצוגיות על ידי ביהמ"ש, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות, אם, לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה במסגרת התביעה לגופה תתקבלנה במסגרת ניהול התובענה כתובענה ייצוגית. במקרה בו אושרה תביעה כייצוגית על ידי ביהמ"ש והוגש ערעור על ידי התובע בו הוא עותר להרחיב את פסק הדין שניתן, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות בערעור, אם, לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה בערעור תתקבלנה.

במקרה בו, במי מההליכים גובשה נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם מדובר במקרה אשר לפי הפירוט האמור לעיל לא הייתה נכללת הפרשה בדוחות הכספיים אלמלא הפרשה או הנכונות לפשרה. במקרים בהם לפי הפירוט האמור לעיל נדרשת הפרשה בדוחות הכספיים ויש נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בדוחות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות או סכום הנכונות לפשרה, לפי הגובה מביניהם. במקרים בהם אושר הסדר פשרה, נכללה בדוחות הפרשה בגובה הערכת החברה ו/או חברות מאוחדות לעלות הסדר הפשרה.

בהליכים משפטיים ואחרים כמפורט בבאור זה להלן אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, לא חל האמור לעיל ובהליכים הנמצאים בשלבים ראשוניים המפורטים בסעיפים 31, 34-35 בטבלה שלהלן, ולא ניתן להעריך את סיכוי ההליך, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי החברה ו/או חברות מאוחדות או הפרשה בגובה נכונות החברה ו/או חברות מאוחדות לפשרה, לפי העניין.

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות

להלן פירוט של הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות העומדות ותלויות כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה, בסדר כרונולוגי לפי מועד הגשתן:

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
1	1/2008 מחוזי - ת"א	מבוטח בביטוח חיים נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	גביית מרכיב בפרמיה המכונה "תת-שנתיות" שלא כדין ביחס לרכיבים ו/או כיסויים מסוימים בפוליסה ובסכום החורג מן הסכום המותר. במסגרת הסעדים נכללה בקשה להורות על החזר הסכום שנגבה מחברי הקבוצה כתת שנתיות שלא כדין וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן.	כל מי שנגבה ממנו תשלום בגין רכיב "תת שנתיות" בנסיבות ובסכום החורגים מהמותר.	ביולי 2016 נתן בית המשפט החלטה המאשרת את התובענה כייצוגית ביחס לכל מי שנגבה ממנו תשלום בגין תת שנתיות ביחס לרכיב החסכון בפוליסות מסוג מעורב או ביחס לרכיב גורם פוליסה או ביחס לפוליסות המבטחות בריאות, נכות, מחלות קשות, אובדן כושר עבודה וסיעוד. החברה ויתר החברות הנתבעות הגישו בדצמבר 2016 בקשת רשות ערעור על ההחלטה הנ"ל לבית המשפט העליון. במאי 2018 קיבל בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור וביטל את החלטת בית המשפט המחוזי על אישור התובענה כייצוגית. ביוני 2018 הוגשה בקשה לדין נוסף בתיק. ביום 2 ביולי 2019 הורה בית המשפט העליון על קיום דיון נוסף בפני הרכב של 7 שופטים. בפברואר 2020 הוגשה עמדת היועמ"ש לפיה ככל שהפרשנות של המאסדר את הנחיותיו אפשרית לפי כללי הפרשנות המקובלים יינתן לה משקל בכורה, אלא אם מתקיימים שיקולים שונים המחייבים להפחית ממשקל זה. יצוין, כי עמדת המאסדר, בערכאה הדיונית הייתה כי אין מניעה לגבות את רכיב התת שנתיות ביחס לרכיבי הגבייה. ביולי 2021 ניתן פסק דין על ידי בית המשפט העליון בדיון הנוסף, אשר ביטל את פסק הדין בבקשת רשות הערעור וקבע כי אין ליתן מעמד בכורה לעמדת המאסדר וכי מעמדה הוא ככל רשות מנהלית. ובהתאם נקבע כי פסק דין המחוזי יחזור ויעמוד על כנו ובקשת האישור והתובענה הייצוגית תתברר לגופה. בחודש מאי 2023 הצדדים נעתרו להמלצת בית המשפט ופנו להליך גישור. הצדדים הגישו תצהיר עדות ראשית.	כ-2,300 מיליון ש"ח, מיוחס לחברה כ-827 מיליון ש"ח.

1 תאריך ההגשה של התובענות והבקשות הינו התאריך של הגשת התובענה והבקשה המקורי והערכאה הינה הערכאה בה הוגש במקור ההליך.

2 הפניות לחוקים הנם בשמם המלא אך ללא שנת חקיקתם.

3 הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, כפי שהתבקש בבקשת האישור שהוגשה לראשונה בהליך, קבוצה אשר מהווה בסיס לאומדן סכום התובענה בכתב התביעה אלא אם צוין אחרת.

4 הסכום אותו העריך התובע בתביעה המקורית. אלא אם צוין אחרת הסכומים נקובים בקירוב.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)
 1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
2	4/2011 מחוזי מרכז	מבוטח בביטוח חיים נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	גביית כספים בגין "גורם פוליסה", העולים לעיתים כדי שיעור נכבד מהפרמיה המשולמת, ללא הסכמה חוזית וללא מתן גילוי נאות. הסעדים המבוקשים כוללים תשלום פיצוי/השבה השווה לסכום "גורם פוליסה" שנגבה מחברי הקבוצה בפועל, בצירוף התשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה ומתן צו עשה המורה לחדול מגבייה של סכומים אלה.	כל מי שהוא/ואו היה מבוטח אצל המשיבות ונגבה ממנו סכום כלשהו כ"דמי ניהול אחרים" ו/או כ"גורם פוליסה".	ביוני 2015 הוגש הסכם הפשרה שבמסגרתו הוסכם על החזר כספי בסכום כולל של 100 מיליון ש"ח, כשחלקה של החברה בו הינו 44.5 מיליון ש"ח. ביחס לעתיד הוסכם על הנחה של 25% מסכום גורם הפוליסה שנגבה בפועל. שכר הטרחה המוסכם כ-43 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ, כשחלקה של מגדל בו הינו 44.5%. בנובמבר 2016, ניתנה החלטה הדוחה את הסדר הפשרה ומקבלת באופן חלקי את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית ביחס לגביית גורם פוליסה החל משבע שנים קודם למועד הגשת התובענה (אפריל 2004) ממבוטחים בפוליסות ביטוח חיים משולבות חסכון שנערכו בין השנים 1982-2003, אשר החסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית גורם פוליסה. הסעדים הנתבעים שהוגדרו במסגרת אישור התובענה כייצוגית הם עדכון החסכון הצבור לטובת המבוטחים בסכום החסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתם אילו לא היה נגבה גורם פוליסה או פיצוי המבוטחים בסכום האמור וכן הפסקת גביית גורם פוליסה מכאן ואילך. במאי 2017 הגישו החברה ויתר חברות הביטוח הנתבעות בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט לעיל. בפברואר 2019 משכו מגדל ויתר הנתבעות את בקשת רשות הערעור, תוך שמירת טענותיהן, והתיק הוחזר לבית המשפט המחוזי. הסתיים שלב הוכחות. הצדדים פנו לגישור. בספטמבר 2022 ניתנה החלטה של בית המשפט לפיה, הרף התחתון לצורכי פשרה, צריך לעמוד על 40%. ביוני 2023 הגישו הנתבעות האחרות בקשה לאישור הסדר פשרה שעיקרה השבה בשיעור של 42% מסך גביית גורם הפוליסה שלפי הנטען הייתה אמורה להיות מועברת לחיסכון ולא הועברה, החל משבע שנים לפני הגשת בקשת האישור. הצדדים להסכם הפשרה חלוקים בעניין שערך סכומי ההשבה (לעמדת התובעים יש לשערך באמצעות הוספת תשואת החיסכון בפוליסה ואילו הנתבעות האחרות טוענות כי יש לשערך על דרך של הצמדה למדד ולמצער על דרך של ריבית והצמדה), והוסכם כי בית המשפט יכריע בנושא. עוד הוסכם על הפחתת הגבייה העתידית בגין גורם פוליסה בשיעור של 50%. הצדדים להסכם הסכימו על תשלום שכר טרחה וגמול בהתאם למדרגות המקובלות בפסיקה.	כ-1,470 מיליון ש"ח (לתקופה של 7 שנים) מתוכם מיוחס לחברה סך של כ-522 מיליון ש"ח. ⁵

⁵ בהתאם לכתב התביעה המתוקן שהגיש המבקש לאחר אישור התביעה כייצוגית.

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
2	המשך				<p>ביוני 2023 הגישה החברה הודעה לפיה היא לא חתמה על הסכם הפשרה בשל נסיבות פרטניות והמחייבות לעמדתה התאמות מסוימות בהסכם הפשרה.</p> <p>בדיון שנערך ביולי 2023 הגיעו הצדדים להסכמות שקיבלו תוקף של החלטה, לפיהן הצדדים יפנו לגורם בעל מומחיות משפטית ("הגורם המכריע"), אשר יכריע, באופן מחייב שלא ניתן לערער עליו, האם לנוכח הנוסח הלשוני של הפוליסות החריגות ראוי להחיל עליהן את הסדר הפשרה שעליו חתמו יתר הנתבעות, ובאיזה שיעור, ולאחר מכן יחתם הסכם פשרה בהתאמות הנדרשות.</p> <p>ביום 1 באוגוסט 2023 התקבלה ההכרעה של הגורם המכריע, אשר משמעותה לעניין הסדר הפשרה שייחתם הינה כדלקמן: (1) ביחס לסוג פוליסה אחד, ההשבה תעמוד על 23.1% (במקום 42%) ותבצע הפחתת גבייה עתידית של 27.5% (במקום 50%); (2) ביחס לסוג הפוליסה השני, ההשבה תעמוד על 36.4% (במקום 42%), ותבצע הפחתת גבייה עתידית של 43.3% (במקום 50%).</p> <p>ביום 21 באוגוסט 2023 הוגש הסדר הפשרה שנחתם בין החברה לתובע לאישור בית המשפט המחוזי. על פי הערכה ראשונית ובלתי מחייבת לאותו מועד, הסדר הפשרה כולל סכום השבה נומינלי בסך של 120 עד 147 מיליון ש"ח. מובהר כי הערכה ראשונית זו אינה כוללת את התשואות בגין הסכומים שנגבו, אשר חלקן כפופות להחלטה משלימה של בית המשפט, וכן גמול לתובע הייצוגי ושכר טרחת באי כוחו, אשר אף הם כפופים לאישור בית המשפט. כמו כן, סכומים אלה לא כוללים את הפחתת הגבייה העתידית.</p>	

מס' וערכאה ¹	תאריך	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
3	5/2013 מחוזי - ת"א	מבוטחות בפוליסות ביטוח בריאות נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	אי תשלום הפרשי הצמדה וריבית ממועד קרות מקרה הביטוח ולחילופין תשלום הפרשי ריבית בגין תגמולי ביטוח לאחר חלוף 30 ימים ממועד מסירת התביעה ועד למועד התשלום. הסעד המבוקש הינו תשלום הפרשי הצמדה וריבית אשר לא שולמו כדין.	כל זכאי (מבוטח, מוטב או צד שלישי) שקיבל במהלך 7 שנים שקדמו להגשת התביעה ו/או יקבל עד למתן פסק דין תגמולי ביטוח, מבלי שצורפה להם ריבית והצמדה כדין.	באוגוסט 2015 ניתנה החלטה הדוחה את הבקשה לאישור התביעה כייצוגית בכל הקשור להפרשי הצמדה, ומקבלת את בקשת האישור ביחס לתביעת הריבית החל מחלוף 30 יום ממסירת התביעה לתשלום תגמולי ביטוח (ולא מיום מסירת המסמך האחרון הדרוש למבטח לשם בירור החבות), וזאת ביחס לתקופה של 3 שנים לפני הגשת התביעה ועד למועד מתן ההחלטה האמורה, ולמעט ביחס לתגמולי ביטוח ששולמו על פי פסק דין ("החלטת האישור"). הנתבעות הגישו בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון, ובדין שהתקיים באוגוסט 2016 משכו את בקשת רשות הערעור שהוגשה, תוך שמירת טענותיהן. ביום 28 בפברואר 2021 התקבל פסק דין חלקי בתובענה, לפיו התקבלה התביעה הייצוגית כנגד הנתבעות (להלן: "פסק הדין"), וזאת בגין כל זכאי (מבוטח, מוטב או צד שלישי) אשר במהלך התקופה שתחילתה שלוש שנים קודם להגשת התובענה וסיומה ביום מתן פסק הדין, קיבל מהנתבעות, שלא על פי פסק דין בעניינו, תגמולי ביטוח מבלי שצורפה להם ריבית והצמדה כדין. כי בפסק הדין נקבעו העקרונות על פיהם יש לחשב את זכאותם של חברי הקבוצה להפרשי ריבית. עוד נקבע, כי ימונה מומחה לצורך מימושו וחישוב ההשבה. בנוסף, נפסקו סכומי הוצאות ושכ"ט שישולמו לתובעים הייצוגיים ובאי כוחם בסכומים שאינם מהותיים. גמול התובעים המייצגים ובאי כוחם ייקבע בפסק הדין הסופי. במאי 2021 החברה ונתבעות נוספות הגישו בקשת רשות ערעור ובקשה לעיכוב ביצוע של פסק הדין. בנובמבר 2022 בית המשפט העליון דחה את בקשת רשות הערעור תוך שמירת זכותן של הנתבעות לשוב ולהעלות את הטענות בערעור על פסק הדין הסופי.	כ-503 מיליון ש"ח, מתוכם כ-120 מיליון ש"ח ביחס לחברה ⁶ .

⁶ לפי כתב התביעה המתוקן שהוגש בהתאם להחלטת האישור.

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
3	המשך				<p>בינואר 2023 בית המשפט מינה מומחה בתיק בהתאם לפסק הדין.</p> <p>יצוין, כי הוגשה תביעה ובקשה לאישור תביעה כייצוגית נוספת כנגד החברה באותה עילת תביעה ביחס לקבוצת תובעים נוספת המתייחסת לתקופה שלאחר מועד החלטת האישור. נוכח החלטת בית המשפט בפסק הדין על הרחבת חברי הקבוצה עד ליום מתן פסק הדין (חלף הקביעה בהחלטת האישור כאמור לעיל), סביר כי יתייחר ניהול תביעה נוספת זו ובקשת אישורה כתובענה ייצוגית, אשר הוגשה מלכתחילה למען הזהירות בלבד, למקרה שבית המשפט יקבע אחרת ביחס לחברי הקבוצה. ראה לעניין זה תביעה 15 בבאור זה להלן.</p>	
4	7/2014 מחוזי - מרכז	עמותות וארגונים הפועלים עבור האוכלוסייה המבוגרת נ' מגדל מקפת וכנגד ארבע חברות מנהלות של קרנות פנסיה נוספות	שימוש חסר תום לב בזכות על פי התקנון להעלות את דמי הניהול לשיעור המקסימלי המותר, בעת פרישת העמית לפנסיה וכן אי מתן הודעה מוקדמת לפני הפרישה לפנסיה. הסעדים המבוקשים הינם סעד של חיוב להשיב לפנסיונרים או לקופת הפנסיה את דמי הניהול העודפים שנגבו מהם ו/או שיגבו מהם שלא כדין, לחילופין להשיב לקופת קרן הפנסיה את כל דמי הניהול שנגבו מן הפנסיונרים ולבצע חלוקה צודקת והוגנת של הכספים שנגבו שלא כדין מהפנסיונרים, בין כל עמיתי הפנסיה, לאסור על המשיבות להעלות את דמי הניהול ביחס לכל מבוטח בסמוך לפני יציאתו לפנסיה, לקבוע כי התנאי הקיים בתקנוני הנתבעות המתיר להן להעלות את דמי הניהול מעת לעת הינו (כביכול) תנאי מקפח בחוזה אחיד, וכן להורות על ביטול או שינוי באופן המסיר את הקיפוח הנטען.	כל עמית בקרן פנסיה חדשה מקיפה של המשיבות שזכאי לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאי לקבל פנסיית זקנה.	<p>במרס 2022 אישר בית המשפט המחוזי את בקשת האישור כנגד מקפת ויתר הנתבעות.</p> <p>בית המשפט קבע כי הגדרת הקבוצה תהא כמבוקש בבקשת האישור ותכלול כל מי שהוא עמית בקרן פנסיה חדשה מקיפה, הנמנית על אחת מהנתבעות, וזכאי לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאי בעתיד לקבל פנסיית זקנה. עילות התביעה שאושרו הן הפרת חובת תום לב; הפרת חובת נאמנות; והפרת חובת גילוי יזום. השאלות לדיון בתובענה הייצוגית הינן, האם היה על הנתבעות להודיע לעמיתים מראש על שיעור דמי הניהול שנגבו מהם בתקופת הפנסיה, ואם כן, מהו הנזק שנגרם כתוצאה מכך שלא ניתנה הודעה.</p> <p>ביולי 2022 מגדל מקפת הגישה כתב הגנה. הצדדים מנהלים הליכים מקדמיים.</p> <p>בחוודש ינואר 2024 הצדדים נעתרו להמלצת בית המשפט ופנו להליך גישור.</p>	48 מיליון ש"ח לכל הפחות מבלי שכומתו בשלב זה יתר הסעדים" וכן פיצוי בגין העתיד, לכל הנתבעות.

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
5	9/2015 מחוזי - מרכז	מבוטחת בפוליסת סיעוד נ' החברה וחברות ביטוח אחרות	הפרת תנאי פוליסה עקב נקיטת עמדה פרשנית ביחס לאופן שבו ניתן ניקוד בגין רכיב "שליטה על הסוגרים" בעת בחינת זכאות מבוטחים לקבלת תגמולי ביטוח סיעוד רק מקום בו מצב זה הוא בשל מחלות אורולוגיות או גסטרואנטרולוגיות, בעוד שלפי הטענה יש מקום לתן ניקוד בגין רכיב זה גם אם מדובר באי שליטה תפקודית ואי עמידה בחובות גילוי עובר לרכישת הפוליסה בהקשר זה. הסעדים הנתבעים כוללים חיוב התובעות בפיצוי.	כל מי שהיה מבוטח בביטוח סיעודי ולא קיבל בעת מקרה ביטוח ניקוד מתאים בגין רכיב שליטה על הסוגרים עקב הפרשנות האמורה.	באפריל 2020 ניתנה החלטה המאשרת באופן חלקי את בקשת האישור כנגד החברה ושלוש חברות ביטוח נוספות. אישור התובענה מתייחס לכל מי שהיה מבוטח בחברה ויתר החברות, שכנגדן אושר ניהול התביעה כייצוגית, וסבל מאובדן יכולתו העצמאית לשלוט על פעולת המעיים או פעולת השתן, כתוצאה משילוב של פגם בשליטה בסוגרים שאינה עולה לכדי אובדן שליטה אורגני עם מצב תפקודי ירוד, ועל אף האמור לא קיבל מהמבטחות האמורות ניקוד בגין הפעולה של "שליטה על הסוגרים" במסגרת בחינת תביעתו לקבלת תגמולי ביטוח סיעודי, באופן שהביא לפגיעה בזכויותיו לתגמולי ביטוח בתקופה שבין ספטמבר 2012, לבין מועד אישור ניהול התובענה כייצוגית. ביוני 2020 הוגש כתב תביעה מתוקן בהתאם להחלטת האישור.	עשרות מאות ש"ח. מיליוני
6	9/2015 מחוזי - ת"א	עמית בקרן פנסיה נ' החברה וחברות מנהלות קרנות פנסיה	טענה לפיה המשיבות משלמות לסוכני ביטוח עמלות הנגזרות מדמי הניהול, באופן שיוצר ניגוד עניינים בפעילות סוכני הביטוח ומביאות את העמית למצב בו הוא משלם דמי ניהול גבוהים מן הראוי. הסעדים הנתבעים הינם סעד הצהרתי לפיו המשיבות חייבות לשנות את ההסדר עם הסוכנים ולהתאימו לחוק, השבת כל דמי הניהול שנגבו ביתר וכל סעד אחר הנראה לבית המשפט נכון וצודק בנסיבות העניין.	עמיתי קופות הגמל של החברות המנהלות שנגבו מהם דמי ניהול תוך מתן עמלה לסוכנים הנגזרת מגובה דמי הניהול.	בנובמבר 2022, בית המשפט המחוזי בתל אביב דחה את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית וקבע, בין היתר, כי הפרקטיקה שהייתה נהוגה בעת הרלוונטית לבקשת האישור וקודם לתיקון מספר 20 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 לא הייתה אסורה על פי החוק. בינואר 2023 הומצא להחברה כתב ערעור לבית משפט עליון. באוגוסט 2023 הוגשה תשובת מגדל לערעור.	2 מיליארד ש"ח ככל הנראה ביחס לכל הנתבעות.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
7	1/2016 מחוזי - מרכז	מבוטח נ' החברה	פגיעה בזכויות המבוטחים במסגרת יישום תיקון מס' 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (להלן: "תיקון 3 לחוק קופות הגמל"). זאת, לפי הטענה, מאחר והנתבעת לא נתנה למבוטחים, שברשותם הייתה פוליסה הונית לפני כניסתו לתוקף של תיקון 3 לחוק קופות הגמל, את מקדמי הקצבה אשר היו להם בפוליסה קצבתית קודמת שהייתה ברשותם (להלן: "פוליסה קצבתית מוקדמת"). התובע מבקש לבסס את תביעתו בין היתר, על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז לאישור תובענה ייצוגית בת"צ 48006-03-10 גרניט נגד כלל ביטוח ("תיק גרניט"). הסעדים הנתבעים כוללים הוראה לנתבעת להצמיד לפוליסות ההוניות של מבוטחיה את מקדם הקצבה שהיה קיים להם קודם לתיקון 3 לחוק קופות הגמל בפוליסה קצבתית המוקדמת בעלת מקדם הקצבה העדיף; לחילופין, לחייב את הנתבעת לאפשר לתובע וליתר חברי הקבוצה להפריש את מלוא כספי החסכון הפנסיוני, באופן רטרואקטיבי החל ממועד כניסתו לתוקף של תיקון 3 לחוק קופות הגמל וכן מעתה ואילך, לפוליסה הקצבתית המוקדמת; לחילופין, לחייב את הנתבעת לפצות את התובע ואת יתר חברי הקבוצה בגובה הנזק הנטען לזכויותיהם הפנסיוניות של חברי הקבוצה בגובה התעשרותה על חשבון חברי הקבוצה כתוצאה ממדיניותה הנ"ל; וכן לגבי מבוטחים שכבר פרשו מאז 1 בינואר 2008 והחלו לקבל קצבה נמוכה מכפי שהיו זכאים, לפי טענת התובע, על פי המקדם העדיף - להורות לנתבעת להשיב למבוטחים אלה את ההפרש בין הקצבה לה היו זכאים על פי המקדם העדיף, לבין הקצבה שקיבלו בפועל.	כל מי שהייתה בבעלותו, קודם לכניסתו לתוקף של תיקון 3 לחוק קופות הגמל, הן פוליסה הונית של הנתבעת והן פוליסה קצבתית (בין אם של הנתבעת ובין אם של חברת ביטוח אחרת), ואשר בעקבות התיקון הנ"ל לחוק לא קיבל מקדם קצבה בפוליסה ההונית או שקיבל בפוליסה ההונית מקדם קצבה גרוע ממקדם הקצבה בפוליסה הקצבתית הישנה שלו.	ההליך מצוי בברור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. במאי 2017 ניתנה החלטת בית המשפט המורה על העברת ההליך לבית הדין לעבודה. בקשת רשות ערעור שהגיש התובע על החלטה זו לבית המשפט העליון נדחתה. בפברואר 2018 דחה בית הדין לעבודה את בקשת התובע לאשר את התביעה כייצוגית על יסוד תיק גרניט וקבע כי יש לבחון התנהלות החברה מול מבוטחיה בנפרד. באפריל 2018 הודיע היועמ"ש לממשלה, אשר הגיש עמדה בתיק גרניט, כי החליט שלא להתייצב בתיק. במאי 2020, לאחר שהמבקש הגיש את סיכומיו בתיק ובטרם הגישה החברה את סיכומיה הורה בית הדין על עיכוב ההליכים בתיק עד להכרעה בתיק גרניט. בספטמבר 2021 נדחתה התביעה הייצוגית של גרניט ונקבע, בין היתר, שהנתבעת אינה מחוייבת להעניק מקדם מבוטח למבוטח בפוליסת ביטוח מנהלים הונית אשר אין בה הפקדות סימטריות בפוליסת ביטוח קצבתית. בינואר 2022 הוגש ערעור לבית המשפט העליון בתיק גרניט. בית הדין הורה על עיכוב ההליכים בתיק עד להכרעת בית המשפט העליון בערעור בעניין גרניט. במאי 2023, ניתן פסק הדין בערעור בתיק גרניט, הדוחה את הערעור לאחר שהמערער חזרה בה מהערעור.	50 מיליון ש"ח לשנה. נזק מצטבר יהיה מכפלה של הנזק השנתי במספר השנים הרלבנטיות שייקבעו בפסק הדין.

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
8	10/2016 בית הדין האזורי לעבודה ירושלים	מבוטח עמית בקרן השתלמות נ' מגדל מקפת	טענה לגביית הוצאות ניהול השקעה ללא הוראה חוזית בתקנון בנושא. הסעד המבוקש הוא השבה של כל הוצאות ניהול ההשקעה/עמלות שנגבו מחברי הקבוצה במהלך שבע שנים מלפני מועד הגשת התביעה, בצירוף ריבית שקלית כחוק וכן להורות למגדל מקפת להימנע מלנכות מחשבונותיהם של חברי הקבוצה סכומים כלשהם בגין הוצאות ניהול השקעות/עמלות.	כל עמית בקרן "מגדל השתלמות" (בשמה זה ובשמותיה הקודמים, ולרבות כל הקרנות שמוזגו לתוכה) בהווה ובשבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה.	<p>ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. במאי 2018 הגישה רשות שוק ההון עמדתה בתיק לפיה הגופים המוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מהעמיתים גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי ובלבד שבוצע בהתאם לתקנות.</p> <p>במאי 2019 אישר בית המשפט המחוזי בקשה לתביעה ייצוגית המתנהלת כנגד חברות ביטוח אחרות בעניין גביית הוצאות ישירות בפוליסות ביטוח פרט, וזאת, בין היתר, על יסוד הקביעה כי הפוליסות מהוות הסדר ממצה בכל הנוגע לסכומים שהחברות רשאיות לגבות מהמבוטחים ושתיקת הפוליסות מהווה הסדר שלילי ("החלטת האישור" ו"ההליך המקביל"). על החלטת האישור הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון.</p> <p>על פי עמדת היועמ"ש לממשלה, בין היתר, קיים עיגון חוזי בפוליסות הביטוח של המבקשות באותו הליך לגבות הוצאות ישירות מנכסי החוסכים, ועל-כן, לגישתו, לא קיימת אפשרות סבירה שהתובענות הייצוגיות יתקבלו. נוכח האמור, היועמ"ש סבור כי על בית המשפט לקבל את בקשת רשות הערעור והערעור גופו, ולהורות על דחיית בקשות האישור.</p> <p>בשנת 2021 פורסמו טיוטת דוח ודוח הוועדה המייעצת לממונה על שוק ההון והדוח הסופי בנושא בחינת ההוצאות הישירות להערות הציבור (להלן בסעיף זה: "הדוח"). היועמ"ש לממשלה פנה לבית המשפט בהליך המקביל וציין שלגישתו אין לדוח השלכה על ההכרעה בהליך המשפטי הנדון ואין בו כדי לשנות מעמדתו המשפטית.</p>	כ-94 מיליון ש"ח.

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
8	המשך				<p>באוקטובר 2022 פורסם תיקון לתקנות הוצאות ("התיקון"). בתיקון נקבע, בין היתר, כי משקיע מוסדי יחליט לגבי כל מסלול או קופת גמל שבניהולו את השיעור המקסימלי של הוצאות ישירות בגין עמלת ניהול חיצוני (כהגדרתה בתיקון) וזאת חלף קביעת מגבלת השיעור המקסימלי בהוראות הדין.</p> <p>ביוני 2023 ניתן פסק דינו של בית המשפט העליון בהליך המקביל, אשר קיבל את הערעור, קבע כי חברות הביטוח היו רשאיות להשית על החוסכים את עלות הוצאות ניהול ההשקעות בהן נשאו, והורה על דחית בקשת האישור בהליך המקביל.</p> <p>הצדדים הגישו סיכומים משלימים לעניין השפעת פסק דינו של בית המשפט העליון בהליך המקביל, על ההליך דנן.</p> <p>במרס 2024 הוגשה לבית הדין בקשה בהסכמה להסתלקות מבקשת האישור, במסגרתה התבקש בית הדין למחוק את התביעה ובקשת האישור ולהורות על דחיית תביעותיהם האישיות של התובעים, ללא צו להוצאות. בקשת ההסתלקות כפופה לאישור בית הדין.</p> <p>ראה גם תובענות מס' 9 ו-11 בסעיף זה להלן.</p>	

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
9	12/2016 בית הדין האזורי לעבודה - תל אביב	מבוטחים בפוליסת ביטוח מנהלים נ' החברה	טענה לגביית הוצאות ניהול השקעה ללא הוראה חוזית בפוליסות המתירה זאת. הסעד המבוקש הוא השבה של כל הוצאות ניהול ההשקעה שנגבו מחברי הקבוצה במהלך שבע שנים מלפני מועד הגשת התביעה, בצירוף ריבית שקלית כחוק וכן להורות לחברה להימנע מלנכות מחשבונותיהם על חברי הקבוצה סכומים כלשהם בגין הוצאות ניהול השקעות.	כל המבוטחים בביטוחי המנהלים ששווקו על ידי החברה (משתתף ברווחים, "יותר", "מגדלור" וכיו"ב), אשר נגבו מהם הוצאות ניהול השקעות בניגוד לדין ו/או כאשר הפוליסה לא כללה הוראה המאפשרת לחברה לגבות הוצאות אלו.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביוני 2018 התקבל מענה מטעם הממונה לשאלות שהפנה אליו בית הדין. במאי 2019 אישר בית המשפט המחוזי בקשה לתביעה ייצוגית המתנהלת כנגד חברות ביטוח אחרות. על החלטת האישור הנ"ל הגישו המבקשות בהליך המקביל כנגד חברות אחרות בקשת רשות ערעור. בספטמבר 2020 הורה בית הדין על עיכוב ההליכים בתיק עד מתן הכרעה בהליך המקביל. ביוני 2023 ניתן פסק דינו של בית המשפט העליון בהליך המקביל, אשר קיבל את הערעור, קבע כי חברות הביטוח היו רשאיות להשית על החוסכים את עלות הוצאות ניהול ההשקעות בהן נשאו, והורה על דחית בקשת האישור בהליך המקביל. הצדדים הגישו השלמת טיעון לעניין השפעת פסק דינו של בית המשפט העליון בהליך המקביל, על ההליך דנן. ראה גם תובענות מס' 8 ו-11 בסעיף זה.	567 מיליון ש"ח.
10	1/2017 מחוזי - מרכז	שני מבוטחים בביטוח רכב חובה נ' החברה	טענה לפיה החברה נמנעת מלגלות למבוטחיה כי על פי פרקטיקה הנוהגת אצלה (והקיימת גם אצל יתר חברות הביטוח), הם זכאים להפחתת הפרמיה המשולמת על ידם בהגיעם למדרגות גיל ו/או וותק נהיגה הנהוגות אצלה. הסעדים המבוקשים הם לחייב את החברה להשיב לחברי הקבוצה את דמי הביטוח העודפים שנגבו בניגוד לדין עקב התנהלותה כאמור לעיל וכן צו עשה, המורה לחברה לשנות את דרך התנהלותה כאמור לעיל.	מבוטחי החברה בביטוח רכב חובה, צד ג' ומקיף בתקופה שתחילתה בשבע השנים הקודמות להגשת התובענה, אשר הגיעו במהלך תקופת הביטוח למדרגת גיל ו/או וותק נהיגה המזכה על פי דין וכן על פי הפרקטיקה הנהוגה אצל החברה בהפחתת דמי הביטוח, ואשר החברה נמנעה מלנהוג כלפיהם על פי דין וכן על פי אותה פרקטיקה הנהוגה וכתוצאה מכך לא קבלו את ההפחתה בפרמיה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, בשלב דיוני ההוכחות. במרס 2022 המבקשים הגישו בקשה לעיכוב הליכים לאור דחיית בקשה דומה כנגד חברת ביטוח אחרת וזאת עד להכרעה בערעור שיוגש מטעמם בבקשת האישור שנדחתה. הבקשה לעיכוב הליכים התקבלה. בחודש מרס 2024 נדחה הערעור שהוגש בהליך המקביל.	כ-62 מיליון ש"ח.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
11	2/2017 מחוזי - מרכז	עמותה רשומה הפועלת למען האוכלוסייה המבוגרת נ' מגדל מקפת	טענה לפיה מגדל מקפת גבתה מעמיתיה בקרן הפנסיה ובקופות הגמל, תשלום בגין "הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות בנכסי קופות הגמל" (הוצאות ישירות), בניגוד להוראות התקנון ובניגוד למצגיה החוזיים והטרום חוזיים כלפי עמיתיה. בכך נטען שמגדל מקפת מפרה את החוזה בינה לבין עמיתיה ומפרה גם את הוראות הדין. הסעדים המבוקשים הם: (א) ליתן צו לפיו התנהלות מגדל מקפת הינה בלתי חוקית, באשר היא מפרה החוזה - התקנון בינה לבין עמיתיה; (ב) לחייב את מגדל מקפת להשיב לכל אחד מחברי הקבוצה את הסך המצטבר שנגבה ו/או נוכה מחשבונו בקשר עם כל סוג של הוצאה בקשר עם הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות בנכסי קופות הגמל; (ג) לחילופין לחייב את מגדל מקפת להשיב לנכסי קרן הפנסיה ולנכסי קופות הגמל את כל ההוצאות הישירות שנגבו שלא כדין ולבצע חלוקה צודקת והוגנת של כספים אלה. (ד) להורות למגדל מקפת להציג באופן ברור ומפורש מעתה ואילך, בכל טופסי ההצטרפות ובכל התקנונים כי בנוסף לדמי הניהול ייגבה ו/או ינוכה סך נוסף בקשר עם הוצאת ישירות וכן לציין את השיעור המקסימלי שייגבה.	כל מי שהוא בעל זכות מכל מין וסוג שהוא, בכספים המצויים בקרן הפנסיה אשר בניהולה של מגדל מקפת החל מחדש יולי 2013 ואילך, וכן כל מי שהיה בעבר בעל זכות בכספים כאמור. וכן כל מי שהוא בעל זכות, מכל מין וסוג שהוא, בכספים המצויים בקופת הגמל אשר בניהולה של מגדל מקפת בשבע שנים שקדמו להגשת בקשת האישור ואילך, וכן כל מי שהיה בעבר בעל זכות בכספים כאמור.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. במרס 2018 הועבר התיק לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. ביולי 2018 פנה בית הדין לממונה על מנת שיחווה את דעתו אם עמדותיו שהוצגו בתיקים האחרים תקפים לתיק זה. בנובמבר 2018 השיב הממונה והפנה לעמדה שהגיש בתיק המקביל. במאי 2019 אישר בית המשפט המחוזי בקשה לתביעה ייצוגית המתנהלת כנגד חברות ביטוח אחרות. על החלטת האישור הנ"ל הגישו המבקשות בהליך המקביל כנגד חברות אחרות בקשת רשות ערעור. בספטמבר 2020 הורה בית המשפט על עיכוב ההליכים בתיק עד להכרעה בבקשת רשות הערעור בהליך המקביל. ביוני 2023 ניתן פסק דינו של בית המשפט העליון בהליך המקביל, אשר קיבל את הערעור, קבע כי חברות הביטוח היו רשאיות להשית על החוסכים את עלות הוצאות ניהול ההשקעות בהן נשאו, והורה על דחית בקשת האישור בהליך המקביל. ראה גם תובענות מס' 8 ו-9 בסעיף זה, לרבות בעניין אישור בקשות האישור בהליך המקביל, עמדת הממונה ודוח הועדה המייעצת לממונה ופרסום תיקון לתקנות.	כ-287 מיליון ש"ח.

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
12	12/2017 מחוזי - י-ם	מועמדים שביקשו להתקבל לביטוח נ' החברה, חברות ביטוח נוספות וקופות חולים מכבי ושירותי בריאות כללית	סירוב לבטח את המבקשים ואנשים נוספים המצויים על הספקטרום האוטוסיטי בביטוח סיעודי; קביעת תנאים בלתי אפשריים ובלתי סבירים עבורם ללא כל מתן הסבר או הצדקה להתנהלות; אי מתן תשובה מפורטת ומכבדת למועמד לביטוח אודות הסירוב וההנמקות המפורטות עליו וכן הסירוב איננו מסתמך על נתונים סטטיסטיים אקטואריים או רפואיים רלבנטיים, והכל בניגוד, לפי הטענה, למתחייב מחוק שוויון לאנשים על מוגבלות (להלן: "חוק השוויון"), מתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (הודעת מבטח בדבר מתן יחס שונה לאחד או בדבר סירוב לבטח), ("תקנות השוויון"). הסעדים העיקריים המבוקשים במסגרת התובענה הינם: מתן צו הצהרתי כי המשיבות הפרו את חוק השוויון והתקנות; מתן צו עשה המורה למשיבות להפסיק להפלות את חברי הקבוצה, לקבוע נוהלי עבודה ברורים באשר לטיפול יחידי ללא משוא פנים לבעלי מוגבלויות, על בסיס הוראות חוק השוויון; מתן צו עשה למשיבות למלא אחר הוראות הדין ואחר ההכרעה העקרונית של הממונה הקובעים הליך מסודר בכל הנוגע לסירוב להענקת ביטוח; מתן צו עשה שיורה למשיבות לבטח באופן רטרואקטיבי את חברי הקבוצה, אשר ימצאו כשירים לקבלת ביטוח סיעודי לאחר הליך חיתום שוויוני בהתאם לנהלים שאוזכרו לעיל; פיצוי לחברי הקבוצה בהתאם לאמור בסעיף 19 נ"א (ב) לחוק השוויון בפיצויים ללא הוכחת נזק ובמידת הצורך אף בפיצוי בנזק לא ממוני; פיצוי חברי הקבוצה בגין נזק ממוני.	אנשים עם מוגבלות מסוג אוטיזם אשר ביקשו להיות מבוטחים בביטוח סיעודי אצל מי מהמשיבות וקיבלו מהמשיבות יחס שונה ומפלה שלא כדין ו/או לא נמסרה להם תשובה מפורטת אודות מתן היחס השונה בשבע השנים שקדמו להגשת בקשת האישור.	בפברואר 2023 התקיים דיון במסגרתו בית משפט הודיע, בין היתר, לתובע שהוא אינו מקבל את טיעונו. בפברואר 2023 ניתן פסק דין הדוחה את בקשת האישור. באפריל 2023 המבקשים הגישו כתב ערעור לבית המשפט העליון על פסק הדין. בינואר 2024 הוגשה תשובת החברה לערעור	לטענת המבקשים הנזק האישי שנגרם להם עולה כדי עשרות אלפי שקלים חדשים לכל מבקש. סכום הנזק לכל חברי הקבוצה לא ניתן להערכה מדויקת בשלב זה, מדובר בסכום שבסמכות בית המשפט המחוזי.

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות,	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
13	1/2019 מחוזי - תל אביב	מבוטחת נ' החברה	עניינה של התובענה בטענה כי דחיית תביעה בפוליסת תאונות אישיות, במקרה של אשפוז בבית חולים בעל אוריינטציה שיקומית, בהסתמך על הגדרת הפוליסה למונח בית חולים ככזה שאינו כולל בי"ח שיקומי, הינה שלא כדין. לטענת התובע מדובר בסייג לכיסוי שהוצג באופן מטעה ו/או לא נוסח כראוי.	הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה לקוחות מגדל שרכשו פוליסת בריאות מסוג תאונות אישיות, אשר תביעתם מכוח רכיב פיזיו בגין ימי אשפוז נדחתה על רקע הטענה כי "בית חולים" הוא מוסד רפואי המוכר על-ידי הרשויות המוסמכות לבריאות הנפש ו/או בית החלמה ו/או בית הבראה ו/או מוסד סיעודי, בשלוש השנים שקדמו למועד הגשת בקשת אישור התובענה כייצוגית.	בפברואר 2021 ניתנה החלטה המורה על אישור התובענה כייצוגית התקבלה, כמפורט להלן:	בשלב זה מוערך בכ-24 מיליון ש"ח.
			מבטחת נ' החברה	הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה לקוחות מגדל שרכשו פוליסת בריאות מסוג תאונות אישיות, אשר תביעתם מכוח רכיב פיזיו בגין ימי אשפוז נדחתה על רקע הטענה כי "בית חולים" הוא מוסד רפואי המוכר על-ידי הרשויות המוסמכות לבריאות הנפש ו/או בית החלמה ו/או בית הבראה ו/או מוסד סיעודי, בשלוש השנים שקדמו למועד הגשת בקשת אישור התובענה כייצוגית.	עילות התביעה בגין אושרה התובענה כייצוגית: הפרת הוראות סעיף 3 לחוק חוזה ביטוח; הפרת הוראות חוזר רשות שוק ההון ביטוח וחסכון שעניינו "גילוי נאות למבוטח בעת הצטרפות לפוליסת ביטוח בריאות"; הפרת חוזה הביטוח.	
			מבטחת נ' החברה	הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה לקוחות מגדל שרכשו פוליסת בריאות מסוג תאונות אישיות, אשר תביעתם מכוח רכיב פיזיו בגין ימי אשפוז נדחתה על רקע הטענה כי "בית חולים" הוא מוסד רפואי המוכר על-ידי הרשויות המוסמכות לבריאות הנפש ו/או בית החלמה ו/או בית הבראה ו/או מוסד סיעודי, בשלוש השנים שקדמו למועד הגשת בקשת אישור התובענה כייצוגית.	הסעד הנתבע: תשלום תגמולי הביטוח בגין ימי האשפוז המזכים בפיזיו עבור ימי האשפוז ללא קשר למוסד שבו אושפז המבוטח; מחיקת הגדרת "בית החולים" מהפוליסה או תיקונה בהתאם להוראות הדין ופסק דין הצהרתי לפיו הפרה החברה את הוראות הדין.	
			מבטחת נ' החברה	הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה לקוחות מגדל שרכשו פוליסת בריאות מסוג תאונות אישיות, אשר תביעתם מכוח רכיב פיזיו בגין ימי אשפוז נדחתה על רקע הטענה כי "בית חולים" הוא מוסד רפואי המוכר על-ידי הרשויות המוסמכות לבריאות הנפש ו/או בית החלמה ו/או מוסד סיעודי, בשלוש השנים שקדמו למועד הגשת בקשת אישור התובענה כייצוגית.	באפריל 2021 החברה הגישה בקשת רשות ערעור לבימ"ש עליון על החלטת בינואר 2022 עוכבו ההליכים עד למתן החלטה בבקשת רשות הערעור.	
			מבטחת נ' החברה	הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה לקוחות מגדל שרכשו פוליסת בריאות מסוג תאונות אישיות, אשר תביעתם מכוח רכיב פיזיו בגין ימי אשפוז נדחתה על רקע הטענה כי "בית חולים" הוא מוסד רפואי המוכר על-ידי הרשויות המוסמכות לבריאות הנפש ו/או בית החלמה ו/או מוסד סיעודי, בשלוש השנים שקדמו למועד הגשת בקשת אישור התובענה כייצוגית.	ביולי 2022 הגישה היועצת המשפטית לממשלה את עמדתה בתיק לפיה, הגדרת "בית חולים" בפוליסות הביטוח, עליה הסתמכה החברה בדחיית תביעות הביטוח, מהווה סייג לחבות על פי הפוליסה. לעמדת היועצת המשפטית לממשלה, סייג זה לא הודגש כנדרש בהסדר התחיקתי הרלבנטי, ומשכך מנועה החברה מלהסתמך עליו.	
			מבטחת נ' החברה	הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה לקוחות מגדל שרכשו פוליסת בריאות מסוג תאונות אישיות, אשר תביעתם מכוח רכיב פיזיו בגין ימי אשפוז נדחתה על רקע הטענה כי "בית חולים" הוא מוסד רפואי המוכר על-ידי הרשויות המוסמכות לבריאות הנפש ו/או בית החלמה ו/או מוסד סיעודי, בשלוש השנים שקדמו למועד הגשת בקשת אישור התובענה כייצוגית.	ביולי 2022 החברה הגישה בקשה מוסכמת למחיקת בקשת רשות הערעור אשר התקבלה ללא צו להוצאות. הצדדים פנו להליך גישור.	
			מבטחת נ' החברה	הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה לקוחות מגדל שרכשו פוליסת בריאות מסוג תאונות אישיות, אשר תביעתם מכוח רכיב פיזיו בגין ימי אשפוז נדחתה על רקע הטענה כי "בית חולים" הוא מוסד רפואי המוכר על-ידי הרשויות המוסמכות לבריאות הנפש ו/או בית החלמה ו/או מוסד סיעודי, בשלוש השנים שקדמו למועד הגשת בקשת אישור התובענה כייצוגית.	באפריל 2023 הוגש לאישור בית המשפט המחוזי בתל אביב הסכם פשרה, הכולל החזר כספי בסך של כ-3.6 מיליון ש"ח, הוראות ביחס להסדרת התנהלות עתידית של החברה וכן תשלום גמול לתובעת ושכר טרחה לבא כוח התובעת, בסכומים לא מהותיים. בית המשפט הורה על פרסום הסדר הפשרה.	

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
14	5/2019 מחוזי תל - אביב	מבוטח בפוליסת ביטוח חיים נ' החברה	עניינה של התובענה בטענה, כי בפוליסות הכוללות נוסחת השתתפות ברווחים עם נוסחת RM, החברה אינה משלמת את מלוא התשלומים כמתחייב מפוליסת הביטוח ומהוראות הדין, ובכלל זאת את מלוא חלקם של המבוטחים ברווחים מכוח הפוליסות וכן בטענה להפרת חובות הגילוי והדיווח למבוטחים בקשר לפוליסה וזכויותיהם מכוחה.	הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל המבוטחים או שהיו מבוטחים בחברה, ואשר קיבלו תשלומים על פי פוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים בהן מופיעה נוסחת RM.	הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	692 מיליון ש"ח.
			בבקשה, נסמך התובע על החלטה המאשרת תביעה ייצוגית כנגד חברת ביטוח אחרת לגבי פוליסות שנהוגות באותה חברה בעילות דומות.		באוגוסט 2020 הגיש המבקש בקשה לאיחוד הדיון בתובענה זו יחד עם תובענה שהגיש כנגד חברת ביטוח נוספת. חברות הביטוח, לרבות החברה התנגדו לבקשה זו, בין היתר, על רקע השוני בין ההליכים והתביעות. החברה הגישה תגובתה לבקשה זו.	
			תביעה דומה הוגשה גם כנגד חברת ביטוח נוספת.		במאי 2021, בית המשפט קבע כי התובענות ידונו בפני אותו מותב. המותב אליו הועברו התיקים קבע כי ההליכים יעוכבו עד להכרעתו של בית המשפט העליון בערעורים שהוגשו על התביעה הייצוגית שאושרה נגד חברת ביטוח אחרת. בספטמבר 2021 חברת הביטוח האחרת עדכנה את בית המשפט כי ניתן פסק דין במסגרת הערעור. הערעור של התובע באותו הליך נדחה ובקשת רשות הערעור מטעם חברת הביטוח שהתמקדה בהגדרת הקבוצה וסוגיית ההתיישנות התקבלה בחלקה.	
					במרס 2022 המבקש הגיש בקשה למחיקת בקשת האישור המופיעה - תביעה 18 בסעיף 16 לטבלה זו להלן. בפברואר 2024 בית המשפט הורה על איחוד בקשת אישור זו עם הבקשה המפורטת בסעיף 16 לטבלה זו להלן, ועל הגשת כתב תביעה ובקשת אישור מאוחדים ומתוקנים.	

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
15	6/2019 מחוזי - תל אביב	צד ג' של מבוטח בפוליסת ביטוח רכב נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	עניינה של התובענה בטענה כי החברה אינה משלמת ריבית על תגמולי ביטוח בחלוף 30 יום מיום מסירת התביעה. מדובר בתביעת המשך לתביעה המפורטת בסעיף 3 לעיל ("התביעה הראשונה"), והיא הוגשה, כטענת המבקש, למען הזהירות בלבד למקרה שבית המשפט ידחה את בקשתו להרחבת הקבוצה עד למועד מתן פסק הדין שם.	כל מי שקיבל ו/או יקבל, במהלך התקופה שתחילתה ביום 31 באוגוסט 2015 (לאחר מועד החלטת האישור בתובענה הראשונה) ועד למתן פסק הדין בתובענה זו, תגמולי ביטוח מהחברה, מבלי שצורפה לתגמולי הביטוח ריבית כדין.	טרם הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בפברואר 2021 ניתן פסק דין חלקי בתביעה הראשונה, אשר קיבל את התביעה, לרבות את בקשת התובעים להרחבת חברי הקבוצה, עד למועד מתן פסק הדין, כפי שעתר המבקש בתובענה זו. בהתאם, סביר כי יתייתר ניהול תובענה זו ובקשת אישורה כייצוגית. בנובמבר 2022, בית המשפט העליון דחה את בקשת רשות הערעור שהוגשה בתובענה מספר 3 לעיל, תוך שמירת זכותן של החברה ויתר המשיבות לשוב ולהעלות את הטענות מושא בקשת רשות הערעור במסגרת הערעור שיוגש, ככל שיוגש, על פסק הדין הסופי בתביעה הייצוגית. לפרטים בעניין התובענה הראשונה ופסק הדין החלקי, ראה תובענה מס' 3 בסעיף זה לעיל.	90 מיליון ש"ח.

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
16	6/2019 בית האזורי לעבודה, תל אביב	מבוטחת בפוליסת אבדן כושר עבודה נ' החברה	עניינה של התובענה בטענה כי החברה מפחיתה שלא כדין מתגמולי הביטוח, המשולמים בפוליסות משתתפות ברווחים הכוללות כיסוי למקרה של אובדן כושר עבודה ו/או שחרור מתשלום פרמיה, סכומים בגין "ריבית תעריפית" החל מהתשלום ה-25. תביעה דומה הוגשה גם כנגד חברת ביטוח נוספת.	מבוטחים או שהיו מבוטחים, בפוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים, הכוללות מנגנון להצמדת תגמולי הביטוח ו/או השחרור מפרמיה לתשואת תיק ההשקעות החל מהתשלום ה-25, אשר החברה שילמה להם תגמולי ביטוח ו/או שחררה נספחי חסכון מתשלום פרמיות, לתקופה העולה על 24 חודשים וניכתה מן התשואה, החל מהחודש ה-25, ריבית, למעט מבוטחים, או מי שהיו מבוטחים, אשר בפוליסות על פיהן בוטחו צוין במדויק ובהבלטה מיוחדת בסעיף ההצמדה עצמו שיעור הריבית שתנוכה, ובלבד שאין מופיעות המילים "לפיה חושב סכום הפיצוי החודשי".	1.5 מיליארד ש"ח.

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
17	2/2020 בית הדין האזורי לעבודה, תל אביב	מבוטח בפוליסת ביטוח חיים נ' החברה	עניינה של התובענה בטענה כי החברה העלתה את דמי הניהול למבקש מעבר לשיעור שהוסכם עמו, באופן חד-צדדי, וללא הסכמה וכי על החברה להשיב את שיעור דמי הניהול שנגבו ביתר. במסגרת הבקשה צוין כי בקשה לאישור בגין פרקטיקה זהה תלויה ועומדת כנגד חברת ביטוח אחרת, אשר במסגרתה הוגש לאישור בית הדין הסכם פשרה בו התחייבה אותה חברת ביטוח להשיב את שיעור דמי הניהול של חברי הקבוצה לשיעור שהוסכם עימם במקור וכן להשיב לחברי הקבוצה סך של 67.5% מסך דמי הניהול שנגבו על ידה ביתר. עילות התביעה העיקריות הנטענות הינן: עילות חוזיות של הפרת חוזה והפרת חובת תום הלב בקיום חוזה, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובות נאמנות, הטעייה והפרת חובה חקוקה. הסעד העיקרי הנתבע במסגרת התובענה הינו סעד כספי להשבת מלוא הכספים שגבתה מגדל מחברי הקבוצה בגין דמי ניהול שנגבו מעבר לדמי ניהול שצוינו במסגרת הפוליסה ו/או בניגוד להוראת הרשות המוסכמת ו/או בניגוד להוראת הדין.	כל לקוחות החברה בפוליסות ביטוח מנהלים, אשר נגבו מהם דמי ניהול בשיעור הגבוה מהשיעור הנקוב בפוליסה ו/או בדף פרטי הביטוח ו/או בניגוד להוראות הממונה על הביטוח במשרד האוצר (או כל רשות מוסכמת רלוונטית אחרת) ו/או בניגוד לחוק חוזה ביטוח (או כל הוראת דין רלוונטית אחרת).	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. הוגשה תגובה לבקשת האישור. התיק נקבע להוכחות. בינואר 2023 הוגשה בקשת אישור מתוקנת. הצדדים ניהלו הליך גישור אשר לא צלח.	לא הוערך על ידי המבקש.

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
18	4/2020 מחוזי - חיפה	מבוטח בפוליסת ביטוח רכב (חובה ורכוש) נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות, בניגוד, כביכול, לחובתן על פי דין, נמנעות מלהפחית את דמי הביטוח בפוליסות ביטוח רכב (חובה ורכוש), וזאת על אף שהסיכון אליו חשופות הנתבעות פחת, כנטען בתובענה, באופן מהותי ביותר עקב הגבלות התנועה שהוטלו כתוצאה מהתפרצות נגיף הקורונה בישראל אשר הביאו לצניחה דרמטית בהיקף הנסיעה, וזאת החל מיום 8 במרס 2020 ועד להסרה מוחלטת ומלאה של הגבלות התנועה האמורות ("התקופה הקובעת"). עילות התביעה העיקריות הנטענות הינן: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת הוראות חוק חוזה ביטוח, עילות חוזיות של הפרת חובת תום הלב בקיום חוזה, עוולת הפרת חובה חקוקה ועוולת הרשלנות. הסעדים העיקריים הנתבעים הינם: השבת הפרמיה העודפת שגבו הנתבעות מחברי הקבוצה בתקופה הקובעת; צו עשה המורה לנתבעות להתאים את גביית דמי הביטוח לסיכון לו חשופות הנתבעות בפועל בתקופה הקובעת ו/או פס"ד הצהרתי הקובע כי הפחתה מהותית בשימוש ברכב בנסיבות כדוגמת המאורעות נשוא התובענה מחייבת התאמה (הפחתה) של הפרמיה.	כל מי שהיה מבוטח אצל אחת או יותר מהנתבעות בביטוח חובה ו/או ביטוח מקיף ו/או ביטוח צד ג', במהלך התקופה הקובעת או חלק ממנה.	בחודש אפריל 2020 הוגשו שלוש בקשות לאישור תביעה ייצוגית נגד החברה וחברות ביטוח נוספות בטעות דומות. הבקשה הועברה לדיון בבית המשפט המחוזי בת"א לפני המותב שדן בשתי הבקשות הנוספות. בקשת אישור אחת ביחס לביטוחי הרכב (ככל שהדברים נוגעים לחברה) נמחקה ושתי הבקשות שנתרו אוחדו והוגשו מחדש באפריל 2021. בינאר 2023 התקיים דיון קדם המשפט במהלכו בית המשפט ציין כי יש לפצל את הדיון בתיק זה מהתיק המתואר בסעיף ג(3) להלן וכן הציע לצדדים בתיק זה לפנות לגישור. הנתבעות הודיעו לבית המשפט שהן אינן מעוניינות בגישור. ההליך נמצא בשלב הסיכומים. לתובענה נוספת באותו עניין ו/או בקשר עם טענה להשלכות נגיף הקורונה על ירידת הסיכון הביטוחי ראה סעיף ג(1) בטבלה להלן.	125 מיליון ש"ח.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס' וערכאה ¹	תאריך	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
19	5/2020 מחוזי - תל אביב	עמית בקרן השתלמות נ' מגדל מקפת וחברות מנהלות נוספות	עניינה של בקשת האישור בטענה כי הנתבעות מסווגות, לכאורה, חלק מההפרשות עבור העמיתים, כהפרשות חייבות במס, על אף שהן אינן כאלה ו/או שהרישום בעניין שגוי. עילות התביעה הנתבעות הן, בין היתר, הפרת תקנון הקרן, הפרת חובת תום הלב, הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), חוק הגנת השכר, פקודת מס הכנסה, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, רשלנות, פגיעה באוטונומיה, גזל וחוק הגנת הצרכן. הסעדים העיקריים: להורות לנתבעות להפסיק את שלילת הטבת המס הלא חוקית; להורות על השבה ו/או תשלום כמפורט בתובענה, לכל חברי הקבוצה ו/או הציבור; ולהורות נתבעות לעדכן את הדוחות השנתיים שבעניינם נעשה סיווג שגוי של הפרשות.	כלל לקוחותיהם של הנתבעות ובהוה, אשר הנתבעות ניהלו ו/או מנהלות בעבורם קרן השתלמות אשר הנתבעות סיווגו את ההפרשות שהועברו בעבורם כחייבות במס בניגוד לדין ו/או שהרישום בעניינם שגוי (בין אם נוכה בגין מס בפועל ובין אם טרם נוכה).	הוגשה תגובה לבקשת האישור. מגדל מקפת הגישה בקשה להגשת הודעת צד שלישי כנגד רשות המיסים. ביוני 2020 בית המשפט הביע את עמדתו, כי האופן בו הוגשה הבקשה, כנגד 14 משיבות שונות ו-34 מבקשים שונים עם טענות עובדתיות שונות, נראה על פניו כאינו סביר ויעיל. באוגוסט 2021 הוגשה תגובת רשות מיסים להודעת צד ג', לפיה היא מקבלת את עמדת המשיבות ביחס לפרשנות הדין בנוגע לסיווג ההפרשות החייבות במס בקרן השתלמות תוך שהיא מציינת כי המשיבות מהוות רק צינור להעברת כספים לרשות המיסים. לעמדת הרשות, הטענה המרכזית בהליך היא כנגד הנחיות הרשות לאופן יישום הוראות הדין לקביעת התקרה המוטבת להטבת מס, ולפיכך יש לצרפה כמשיבה בהליך, בתור "צד דרוש", ולא כצד ג'. בינואר 2022 בית המשפט החליט לצרף את רשות המיסים כמשיבה לבקשה והמליץ לצדדים לפנות לגישור. באוגוסט 2022 הוגשה תגובת רשות המיסים לבקשה שהוגשה נגדה, במסגרת בקשת האישור, לפיה היא סבורה כי דין הבקשה לאישור התובענה כייצוגית הינו דחיה. הצדדים פנו להליך גישור.	לא להעריך.

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
20	5/2020	מבוטח הדין בפוליסת ביטוח מנהלים תל-נ' החברה	עניינה של בקשת האישור בטענה כי מגדל, כביכול, ניכתה מהפקדות מעסיקים, סכומים בשיעור העולה על השיעור המותר לפי הדין לטובת רכישת כיסוי ביטוח חיים וכן רכשה בעבור המבוטחים כסויים ביטוחיים, שאינם ביטוח חיים ואינם מותרים לרכישה מתוך הפקדות המעסיק, וזאת ביחס למבוטחים אשר פוליסות הביטוח שלהם הופקו בין אוגוסט 1999 לדצמבר 2003 (להלן: "התקופה הרלוונטית"). עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חובה חקוקה (תקנות מס הכנסה) ועשיית עושר ולא במשפט.	כל מבוטחי המשיבה, אשר קופת הביטוח שלהם נפתחה בתקופה הרלוונטית, ואשר נוכה על ידי מגדל לטובת כיסוי ביטוחי סכום בשיעור העולה על 10% מסכום הפקדותיו של חלק המעביד מאותן הפקדות, החל משבע השנים שקדמו ליום הגשת בקשה זו ועד ליום בו תפסיק מגדל את הניכויים הפסולים או עד ליום אישורה של התביעה כייצוגית, המוקדם מבין השניים. כל זאת, למעט מבוטחים כאמור אשר בקשו כי תחול עליהם הוראת תקנה 45 לתקנות מס הכנסה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביולי 2021 הגיש הממונה את עמדתו בתיק, התומכת בעמדת החברה בכל הנוגע לרכישת כיסוי ריסק מוות מהפקדות העובד. בעמדה צוין כי חל איסור לרכוש כיסוי ביטוחי אחר (למשל אכ"ע) מהפקדות, אלא אם ניתנה הסכמת העובד לאחר תחילת 2004, בהתאם לתקנה 45 לתקנות מס הכנסה כנוסחה ביום 1.1.2004. בנוסף ביקש הממונה מבית המשפט לשקול המשך בירור ההליך הייצוגי נוכח כוונת הממונה לערוך הליך פיקוח רוחבי בנושא. בדצמבר 2021, העביר הממונה אל החברה הודעת דרישת מידע בעניין גביית כסויים ביטוחיים בהתאם למגבלות לפי תקנה 45 לתקנות מס הכנסה הכוללת הוראות לביצוע השבה, ככל שימצא כי החברה פעלה שלא בהתאם לכללים הקבועים בהודעה (להלן: "הדרישה"). במסגרת הדרישה נקבע שעל החברה להעביר לממונה מתווה מפורט של סדר הפעולות אותן תנקוט לצורך ביצוע ההשבה של הסכומים שנגבו שלא כדין. במרס 2022 הגישה החברה לרשות שוק ההון את עמדתה ביחס לדרישה, וכן קיימה פגישה בנושא עם רשות שוק ההון. טרם ניתנה התייחסות הרשות לעמדת החברה כאמור. ראה לעניין זה את סעיף ו(6) לבאור זה להלן. הצדדים הגישו סיכומים.	לא ניתן להעריך.

מס' וערכאה ¹	תאריך המשך	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
20	המשך				<p>בחודש ינואר 2024 ניתנה החלטה המאשרת באופן חלקי את בקשת האישור כנגד החברה.</p> <p>אישור התובענה מתייחס לכל מבוטח שהתקשר עם המשיבה לרכישת ביטוח מנהלים בתקופה הרלוונטית ואשר בשבע השנים שקדמו להגשת ההליך דנן כספים שהופרשו עבורו בגין גמל או פיצויי פיטורין יועדו לרכישת ביטוח אבדן כושר עבודה.</p> <p>כמו כן, במסגרת הבקשה נדחתה טענת המבקש בכל הנוגע לכיסוי ריסק מוות (ובכלל זה הטענה לפיה בפוליסות שנרכשו בתקופה הרלוונטית, ניתן היה לייעד רק 1.3% מהשכר לרכישת ריסק מוות). ביחס לדחיית טענות אלו, הגישו התובעים בינואר 2024 בקשת רשות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה.</p> <p>בית הדין הארצי קבע כי בקשת רשות הערעור תתברר כערעור. ההליך בפני בית הדין האזורי מעוכב עד להכרעה בערעור.</p>	

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
21	6/2020 מחוזי-מרכז	עמית בקרן הפנסיה נ' החברה ומגדל מקפת	<p>עניינה של בקשת האישור בטענה כי בהסכמי הלוואה צמודי מדד הנתבעות כביכול אמצו פרקטיקה פסולה המהווה כביכול תנאי מקפח בחוזה, לנוכח מנגנון הצמדה חד כיווני - לפיו בעת ירידת מדד המחירים לצרכן בעת התשלום בפועל על חשבון הלוואה (להלן: "המדד החדש") לעומת המדד הידוע במועד מתן הלוואה (להלן: "מדד הבסיס"), לא מזוכה העמית בהפרש, זאת להבדיל מהמצב ההפוך (בו המדד החדש עלה ביחס למדד הבסיס), שבו מוגדל התשלום בפועל בשיעור שבו עלה המדד החדש לעומת המדד הבסיס.</p> <p>עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, תנאי מקפח בחוזה אחיד בהתאם לחוק החוזים האחידים, תשמ"ג-1982 ועשיית עושר ולא במשפט.</p> <p>הסעדים העיקריים הנתבעים במסגרת התובענה הינם: צו הצהרתי, לפיו פעולת הנתבעות במסגרת הסכמי הלוואות הצמודות למדד, כמתואר לעיל, הינה בניגוד לדין, צו עשה, אשר יורה לנתבעות לקבוע מנגנון הצמדה דו כיווני ולאפשר ללווים ליהנות מירידת המדד החדש לעומת מדד הבסיס בהלוואות צמודות מדד וכן לפצות את חברי הקבוצה בגין נזקיהם.</p> <p>על פי הנטען בבקשת האישור, עומדות ותלויות כנגד שתי חברות ביטוח נוספות בקשות אישור המעוררות שאלות משותפות של עובדה ומשפט כמפורט בבקשת האישור.</p>	<p>כל לקוחות הנתבעות אשר נטלו הלוואות צמודות מדד מכל סוג, בהן נקבע תנאי מקפח ולפיו ירידת המדד לעומד מדד הבסיס לא תזכה את הלקוח.</p>	<p>הוגשה תגובה לבקשת האישור. ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. הצדדים ניהלו הליך גישור אשר לא צלח. היועמ"ש לממשלה הודיע שהוא לא סבור שהמדינה צריכה למסור עמדה בתיק זה. הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון הגיש עמדה לפיה, בין היתר, השאלה האם מדובר בתנאי מקפח הינה שאלה משפטית הנתונה לסמכות בית המשפט וככל שבית המשפט יקבל את התובענה, ההשבה עצמה צריכה להיעשות מכספי העמיתים.</p> <p>באפריל 2023, ניתנה החלטה להעביר את הדיון בתיק לבית הדין לעבודה.</p> <p>בדצמבר 2023 התקיים דיון במסגרתו בית המשפט הציע לצדדים מתווה פשרה לסיום ההליך.</p>	<p>מעל 3 מיליון ש"ח.</p>

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
22	7/2020 מחוזי-מרכז	מבוטח בפוליסת ביטוח בריאות ואובדן כושר עבודה נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	<p>עניינה של בקשת האישור בטענה כי במקרים של פוליסות ביטוח בהן נקבע כי אירוע/ פגיעה/ מחלה או כל סיכון שהתממש אשר נבעו ו/או היו קשורים למצב רפואי קיים של המבוטח ביום רכישת הפוליסה אינם מכוסים על פי הפוליסה (להלן: "החרגה"). גבו הנתבעות פרמיות שלא כדין משום שלא הפחיתו את הפרמיות בגין אותן פוליסות בהתאם להפחתת הסיכון הנובעת מההחרגה.</p> <p>עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרה של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998, חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, תשס"א-2000, חוסר תום לב, חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981, הפרת חובה חקוקה, עוולת הרשלנות ועשיית עושר ולא במשפט.</p> <p>הסעדים המבוקשים הם השבת הפרמיות העודפות שנגבו לפי הנתען וכן צו עשה המורה לנתבעות לתקן את דרכן ולהפחית את הפרמיה מקום בו קיימת החרגה.</p>	<p>כל מי שבוטח במהלך התקופה שתחילתה 7 שנים קודם ליום הגשת התובענה וסיומה ביום אישורה של התובענה כייצוגית, על ידי אחת או יותר מהנתבעות, בפוליסות ביטוח מסוג נכות, סיעוד, חיים, אובדן כושר עבודה, תאונות אישיות, בריאות (לרבות מחלות קשות, ניתוחים בארץ או בחו"ל, השתלות בארץ או בחו"ל, תרופות, טיפולים אמבולטוריים או כל כיסוי רפואי אחר) שקיימת בה החרגה בפוליסה.</p>	<p>ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. הוגשה תגובה לבקשת האישור. בינואר 2022 המבקש השיב לתשובה לבקשה. באוגוסט 2022 הוגשה השלמת טיעון מטעם החברה ויתר המשיבות.</p>	228 מיליון ש"ח.

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום
23	3/2021 מחוזי - תל אביב	מבוטחים בביטוחי בריאות נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	<p>עניינה של בקשת האישור הינה בטענה כי הנתבעות מפרות את תנאי חוזה הביטוח בכך שהן מסרבות לממן את הוצאות התובעים לרכישת קאנביס רפואי, וזאת על אף שהקאנביס הרפואי אושר לשימוש בהתוויה רפואית במספר מדינות מערביות, אשר תנאי חוזה הביטוח הפנו אליהן.</p> <p>עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת הסכם, חוסר תום לב, עשיית עושר ולא במשפט, עוולת הרשלנות.</p> <p>הסעדים הנתבעים במסגרת התובענה הינם סעד הצהרתי לפיו על הנתבעות להשיב למבוטחים בביטוח לכיסוי תרופות שאינן כלולות בסל הבריאות הוצאות בגין רכישת קאנביס רפואי וסעד כספי במסגרתו יחוייבו הנתבעות להשיב לכלל חברי הקבוצה את שווי הפגיעה הכלכלית שנוצרה עקב הפגמים בהתנהלותן והפרת החוזה הביטוחי.</p>	<p>הקבוצה בשמה מוגשת בקשת האישור כוללת את כל מי שהיה מבוטח של הנתבעות בביטוח לכיסוי תרופות שאינן כלולות בסל הבריאות ואשר לא זכה להשבת הוצאותיו לרכישת קאנביס רפואי.</p>	<p>הוגשה תגובה לבקשת האישור. במרס 2022 בית המשפט המליץ לצדדים לפנות להליך גישור. בהתאם לכך הצדדים פנו להליך הנתבעות. גישור.</p>	כ-79 מיליון ש"ח ביחס לכלל הנתבעות.

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
24	4/2021 מחוזי - תל אביב	עמית בקרן השתלמות נ' החברה וכן נגד גופים מוסדיים, בנקים ו חברות כרטיסי אשראי	עיקר עניינה של בקשת האישור הינה בטענה כי בעת גלישת לקוחות הנתבעות בחשבון/באזור האישי באתרי האינטרנט והיישומונים של הנתבעות, מועבר מידע פרטי, אישי וסודי של לקוחות הנתבעות לצדדים שלישיים, ללא הסכמה מפורשת של הלקוחות ותוך פגיעה קשה וחסרת תקדים בזכותם לפרטיות ובחובות המוטלות על הנתבעות על פי דין. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, פגיעה בפרטיות, הפרת חובת הסודיות והאמון, עשיית עושר ולא במשפט, חוסר תום לב בקיום הסכם והפרת הסכם, הטעייה, רשלנות, הפרת חובה חקוקה ופגיעה באוטונומיה. עיקר הסעדים הנתבעים במסגרת התובענה הינם, בין היתר, להורות לנתבעות לחדול מהעברה ו/או שיתוף ו/או חשיפה או בכל דרך אחרת מידע על לקוחות הנתבעות ועל פעילות בחשבונותיהם לצדדים שלישיים ועם חברת גוגל בפרט, לפעול בהתאם לדין לשמירה והגנה על פרטיות לקוחותיהן וכן לפצות את חברי הקבוצה בגין הנזק שנגרם להם.	כל אדם אשר עושה ו/או עשה שימוש בשירותים הדיגיטליים של הנתבעות ו/או מי מהן במהלך 7 השנים שקדמו להגשת הבקשה ואשר מידע פרטי ו/או אישי ו/או סודי אודותיו עבר לצד שלישי.	הוגשה תגובה לבקשת האישור. בנובמבר 2022 התקיים דיון במסגרתו בית משפט הציע לצדדים לפנות להליך גישור, הגישור לא צלח. התיק נקבע להוכחות.	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה לא הוערך ונאמד לטענת המבקשים במיליוני שקלים, ובכל מקרה מעל 2.5 מיליון ש"ח.

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
25	7/2021 מחוזי - תל אביב	מבוטחים בביטוחי מנהלים נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	עיקר עניינה של בקשת האישור הינה בטענה כי בעת קבלת גמלא הנתבעות מנכות מהתשואה החודשית, שנצברת בגין יתרת ערך הפדיון, ריבית שנתי בשיעור של 2.5% (או בכל שיעור אחר), וזאת ללא עיגון חוזי בתנאי הפוליסה ובניגוד לדין. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חוזה, הפרת חובה חקוקה, הפרת חובות מוגברות המוטלות על הנתבעות כחברות ביטוח, הפרת חובת גילוי, עשיית עושר ולא במשפט וכן תנאי מקפח בחוזה אחיד. עיקר הסעדים הנתבעים במסגרת התובענה הינם צו הצהרתי לפיו ניכוי הריבית מהתשואה החודשית כאמור מהווה הפרת הפוליסות שהנפיקו הנתבעות, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט ועוד; צו עשה המורה לנתבעות לתקן את ההפרה לעתיד לבוא; השבת כל הסכומים שנוכו לחברי הקבוצה שלא כדין מתוך התשואה החודשית, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, החל ממועד הניכוי ועד לקבלת הפיצוי בפועל, וזאת החל בשבע השנים שקדמו להגשת בקשת האישור. סכום הנזק הממוני של התובעת הוערך בסך 1,000 ש"ח.	כל מבוטחי הנתבעות, אשר רכשו מהן פוליסת ביטוח חיים הכוללת צבירת חסכון, שהונפקה בין השנים 1991 עד 2004, ואשר נכתה ו/או תנוכה להם ריבית ששיעורה לא צוין בפוליסה, על סמך ההוראה בפוליסה, לפיה סכום הגמלא החודשית ישתנה "מדי חודש בחודשו על פי תוצאותיהן של ההשקעות בניכוי הריבית על פיה חושב סכום הגמלא החודשית וההוראות המתאימות לעניין זה בתכנית הביטוח" ו/או כל הוראה דומה אחרת.	הוגשה תגובה לבקשת האישור. יצוין, כי כנגד החברה הוגשו שתי תובענות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות בנושאים דומים, ראה פריטים מס' 14 ו-16 בטבלה לעיל. ביוני 2023 הוגשה בקשת החברה והחברות למחיקת התגובה לתשובה, וכן הוגשו תשובה לבקשה ותגובה לבקשה. במרץ 2024 נדחתה הבקשה למחיקת התגובה לתשובה.	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה לא הוערך ונאמד לטענת המבקשים בסכום העולה על 2.5 מיליון ש"ח.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
26	8/2021 מחוזי - מרכז	מבוטח בפוליסת רכב רכוש נ' החברה	עיקר עניינה של בקשת האישור הינה בטענה כי החברה אינה משלמת למבוטחים שרכשו פוליסת ביטוח לא תיקנית ואשר רכבם נפגע בתאונה ונגרם לו נזק של ירידת ערך, תגמולי ביטוח בגין ירידת ערך, בטענה שהפוליסה אינה מכסה שיפוי בגין נזק זה. עילות התביעה העיקריות, הפרת הוראות חוק חוזה ביטוח, תשמ"א 1981, הפרת חובת תום הלב בקיום חוזים, תנאי מקפח בחוזה אחיד, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט. הסעדים העיקריים המבוקשים הינם צו הקובע שיש לשלם ירידת ערך למבוטחים בפוליסות נשוא בקשת האישור וכן תשלום של נזק ירידת הערך לחברי הקבוצה. סכום הנזק הממוני של התובע הוערך בסך של כ-20,061 ש"ח לסכום זה מבוקש להוסיף ריבית והצמדה.	כל מבוטח או צד שלישי (לרבות יורשיהם) אשר בשלוש השנים שקדמו למועד הגשת בקשת האישור ועד אישורה כייצוגית, לא שולמה לו ירידת הערך שנגרמה לרכבו במסגרת אירוע ביטוחי המכוסה בפוליסת ביטוח לא תיקנית של החברה.	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור. הצדדים מנהלים הדברות לצורך סיום הליך. בחודש אוגוסט 2023 הוגש הסדר פשרה לאישור בית המשפט, הכולל תשלום של פיצוי לקבוצה בסכום לא מהותי וכן תשלום גמול ושכ"ט בסכומים לא מהותיים. בחודש אוקטובר 2023 הורה בית המשפט על פרסום הסדר הפשרה.	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה לא הוערך ונאמד לטענת המבקש במיליוני שקלים רבים.
27	5/2022 מחוזי - מרכז	מבוטח בפוליסת דירה נ' החברה	עיקר עניינה של בקשת האישור הינה בטענה כי החברה בוחרת להעביר ללקוח תגמולי ביטוח או כספים ששילם, באמצעות המחאה וזאת תוך הפרת הוראות חוזר גופים מוסדיים 9-9-2016 בעניין בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות הציבור, לפיו העברת כספים ללקוח יהיו בהעברה בנקאית או בכרטיס אשראי.	לקוחות של החברה שהועברו להם כספים בידי החברה באמצעות המחאות ולא בזיכוי בכרטיס אשראי/העברה בנקאית. תת קבוצה 1: לקוחות שפרעו את המחאות ונגרמו להם נזקים. תת קבוצה 2: לקוחות שלא פרעו את המחאות.	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור. הצדדים פנו להליך גישור.	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה נאמד על ידי התובע בסך העולה על 3 מיליון ש"ח.
28	8/2022 מחוזי - מרכז	מבוטח בפוליסת ביטוח בריאות נ' החברה	עיקר עניינה של בקשת האישור הינה בטענה כי בפרסום של החברה הובטחה הנחה מלאה לילד הצעיר במשפחה, מבין ארבעה ילדים או יותר, וזאת עד גיל בגרות; וכי התובע הסתמך על פרסום זה ורק לאחר ההתקשרות, הבהירה החברה לתובע כי ההנחה תינתן לילד הבוגר.	הקבוצה בשמה מוגשת בקשת האישור הינה כלל לקוחות החברה הפוליסות בריאות, אשר נחשפו במישרין או בעקיפין, לפרסומי החברה, המציינים "לד רביעי ואילך חינם" והתקשרו עימה, לפי הטענה, בהתאם להצעה המופיעה בהם.	הוגשה תגובה לבקשת האישור. התיק נקבע להוכחות.	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה, נאמד על ידי התובע, בסך העולה על 5.5 מיליון ש"ח.

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
29	9/2022 מחוזי- מרכז	מבוטח בפוליסת ביטוח בריאות נ' החברה	עיקר עניינה של בקשת האישור הינה בטענה, כי החברה אינה מפצה את מבוטחיה במחצית מעלויות הניתוח בפועל בבית חולים פרטי, אלא משלמת לפי מדד מחירון משרד הבריאות; וכן בטענה כי החברה אינה משפה את המבוטחים בדמי השתתפות עצמית ששילמו לביצוע הניתוח, וזאת כנטען, בניגוד לתנאי הפוליסה.	1. כל מבוטחי החברה בעבר ובהווה, אשר רכשו ממנה פוליסות ביטוח בריאות (אישיות או קבוצתיות), הכוללות הסדר פיצוי זהה או דומה לזה הקבוע בפוליסה של המבקש, ואשר אירע להם מקרה ביטוח שמומן על ידי קופת חולים באמצעות טופס 17 (או טופס מקביל לו), החל ממועד שיווק הפוליסות ועד למועד הפסקת ההפרה הנטענת של חוזי הביטוח על ידי החברה ו/או עד למתן הכרעה סופית וחלוטה בתובענה הייצוגית.	הקבוצות בשמן מוגשת בקשת האישור: הוגשה תגובה לבקשת האישור. המבקש הגיש תגובה לתשובה לבקשת האישור.	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה נאמד על ידי המבקש בסך העולה על 2.5 מיליון ש"ח.
				2. כל מבוטחי החברה בעבר ובהווה, שרכשו ממנה פוליסות ביטוח בריאות (אישיות או קבוצתיות), הכוללות הסדר פיצוי זהה או דומה לזה הקבוע בפוליסה של התובע, ואירע להם מקרה ביטוח שמומן על ידי קופת חולים באמצעות טופס 17 (או טופס מקביל לו), בגינו המבוטחים שילמו דמי השתתפות עצמית, שלא הוחזרו להם כנטען על ידי החברה, והכל החל ממועד שיווק הפוליסות ועד למועד הפסקת ההפרה הנטענת של חוזי הביטוח על ידי מגדל ו/או עד למתן הכרעה סופית וחלוטה בתובענה הייצוגית.		

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
30	9/2022 מחוזי- תל אביב	מבוטח בפוליסת ביטוח בריאות נ' החברה ואח'	עיקר עניינה של בקשת האישור הינו בטענה לאפליה פסולה שנוקטות החברה ונתבעות נוספות, כלפי גברים המבוטחים בפוליסות הבריאות שלהן, על רקע מינם בלבד. בהתאם לכך, נטען שהנתבעות מונעות מגברים שמשלמים פרמיה נוספת עבור נספח שירותים אמבולטוריים, לקבל החזר הוצאות שהוציאו עבור תינוקם, בטענה כי רק נשים זכאיות לקבל החזרים עבור הוצאות הקשורות להריון, לידה וטיפול ברך הנולד.	הקבוצה בשמה מוגשת בקשת האישור הינה כל המבוטחים בביטוח בריאות אצל הנתבעות, אשר הפוליסות שלהם (או נספחיה) כוללות כיסויים עבור שירותים הקשורים להריון, לידה וטיפול ברך הנולד, ואשר הכיסוי נמנע מהם מהטעם שהם גברים ו/או מהטעם שנעזרו בשירותיה של פונדקאית לצורך ההריון והלידה וכן כל המבוטחים אצל המשיבות בביטוח בריאות, או אדם שביקש לערוך אצל אחת או יותר מהנתבעות ביטוח בריאות ואשר נחשף למדיניות המפלה של הנתבעות בקשר למתן כיסויים עבור שירותים הקשורים להריון, לידה וטיפול ברך הנולד, לנשים בלבד, וסבל בעקבות זאת נזק בין היתר בשל השפלה ופגיעה בכבוד בגין ההפליה.	הוגשה תגובה לבקשת האישור.	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה נאמד על ידי המבקש בסך העולה על 2.5 מיליון ש"ח.
31	6/2023 מחוזי - מרכז	מבוטח בפוליסת משכנתא נ' החברה	עיקר עניינה של בקשת האישור בטענה כי החברה מחדשת את פוליסת ביטוח המשכנתא באופן אוטומטי, ללא ידוע וללא קבלת הסכמת הלקוח, וזאת עם תנאים חדשים הכוללים לכאורה ייקור של דמי הביטוח. על פי הטענה, ייקור זה הינו אל מעבר לעליית המדד, ומגלם, בין היתר, את ביטול ההטבה שניתנת למבוטחים בשנה הראשונה.	הקבוצה בשמה מוגשת בקשת האישור הינה כל לקוחות המשיבה אשר המשיבה האריכה להם את פוליסת ביטוח הדירה תוך ייקור הפרמיה מעבר לעליית המדד אף בדרך של ביטוח הטבה, ללא ידוע כנדרש בדין ו/או ללא קבלת הסכמתם כנדרש בדין, במגבלת תקופת ההתיישנות.	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור.	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה נאמד על ידי המבקש בסך העולה על 2.5 מיליון ש"ח.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
32	6/2023 בית הדין האזורי לעבודה ת"א	עמית בקרן פנסיה נ' מגדל מקפת	עיקר עניינה של בקשת האישור הינו בטענה כי מגדל מקפת נוהגת להחתיים מראש חלק מעמיתיה, בעת הצטרפותם לקרנות הפנסיה שבניהולה, על הסדר הארכת ביטוח המאפשר ניכוי אוטומטי של עלות הריסק מיתרת החיסכון הפנסיוני הצבורה, למשך תקופה כוללת שלא תעלה על 24 חודשים, וזאת לפי הטענה, שלא בהתאם להסדר הקבוע בהוראות הדין.	הקבוצה בשמה מוגשת בקשת האישור הינה כל מי אשר המשיבה ניכתה את עלות הריסק מיתרת החסכון הפנסיוני הצבורה שלו בניגוד להוראות הדין, במהלך 7 השנים האחרונות.	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור.	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה נאמד על ידי המבקשת בסך העולה על 4 מיליון ש"ח.
33	9/2023 מחוזי - תל אביב	מבוטח בביטוח רכב נ' החברה	עיקר עניינה של בקשת האישור הינו בטענה כי בעת תקלה המחייבת הרמה לצורך גרירתם של רכבים המונעים קדמית או בהנעה מלאה, היברידיים או חשמליים או אלו המונעים על ידי מחשב, החברה מסרבת לספק את השירות ודורשת תשלום נוסף.	הקבוצה בשמה מוגשת בקשת האישור הינה קבוצת הצרכנים, אשר מחזיקה או החזיקה בכתבי שירות מטעם המשיבה ב-7 השנים האחרונות, אשר רכבם מצריך אפשרות או מחייב גרירה בהרמה בעת השבתת הרכב (המחייב גרירה למוסך).	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור.	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה נאמד על ידי המבקש באופן מצרפי ובהתייחס לכל חברות הביטוח הנתבעות בבקשת האישור, ועומד על סך של 80 מיליון ש"ח.
34	11/2023 מחוזי - תל אביב	מבוטח בביטוח רכב נ' החברה	עניינה של בקשת האישור בטענה כי באירוע קיצוני כדוגמת מלחמת "חרבות ברזל" צפויה ירידה חדה בסיכון עבור חברות הביטוח בפוליסות ביטוח חיים, ביטוח בריאות וביטוח כללי, שלא הובאה בחשבון בקביעת גובה הפרמיה במועד רכישת הביטוח. על כן, לטענת התובעים, יש לבצע השבה חלקית או מלאה של הפרמיה, בפוליסות שבהן מרכיבי הסיכון פחתו משמעותית (ואף לא קיימים).	הקבוצה בשמה מוגשת בקשת האישור הינה "המבוטחים בפוליסות הביטוח השונות של המשיבות לאור התקפת הפתע בשבת חג שמחת תורה 7 אוקטובר 2023 לא סיפקו ולא יספקו למבוטחים מלוא השירותים ו/או הכיסויים הביטוחיים על ידי מי מהמשיבות עד סיום המלחמה - במצב חירום לאור ובהתאם לחוקים והנחיות החירום המשתנות ומתעדכנות השכם וערב" (לשון הבקשה). כמו כן, הוגדרו מספר תתי קבוצות בגוף הבקשה.	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור.	סכום הנזק הנתבע על ידי חברי הקבוצה ביחס לכלל הנתבעות, הוערך בסכום העולה על 2,500,000 ש"ח. ביחס לאחת מתתי הקבוצות שהוגדרו בבקשות אישור - מגויסי צו 8, הוערך סכום הנזק הנתבע ביחס לכלל הנתבעות בסך של כ-10 מיליון ש"ח.

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
35	2/2024	מבוטח בביטוח רכב נ' החברה	עניינה של בקשת האישור בטענה כי בעת תשלום תגמולי ביטוח במסגרת פוליסת ביטוח מקיף לרכב במקרה של אובדן גמור, החברה מפחיתה סכומים בגין "משתנים מפחיתים" או "משתנים מיוחדים", הגם שאלה לא צוינו בפני המבוטחים בשלב הטרם חוזי, בניגוד לחוזר "ביטוח רכב (רכוש) - תגמולי ביטוח במקרה של אובדן גמור".	כל מי שקיבל או יקבל תגמולי ביטוח בגין פוליסת ביטוח מקיף לרכב, שנכרתה עם החברה, לרבות באמצעות המשיבה 1 (סוכנות ביטוח), במקרים של "אבדן גמור" או "אבדן גמור להלכה", בסכום מופחת, בשל "משתנים מפחיתים/מיוחדים", זאת מבלי שמשתנים אלו הוצגו לו בשלב הטרם חוזי, במהלך 3 השנים האחרונות ועד למועד אישור התובענה הייצוגית.	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור.	סכום הנזק הנטען של חברי הקבוצה הוערך בסכום העולה על 2,500,000 ש"ח.

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ג. הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
1	4/2020 מחוזי - תל אביב	מבוטח בפוליסת ביטוח רכב (חובה ורכוש) ומבוטח בפוליסת ביטוח תכולת דירה	עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות, בניגוד, כביכול, לחובתן על פי דין, נמנעות מלהשיב למבוטחיהן חלק מדמי הביטוח בפוליסות ביטוח רכב (חובה ורכוש) ובפוליסות ביטוח תכולת דירה, וזאת על אף שהסיכון אליו חשופות הנתבעות פחת באופן משמעותי, כנטען בתובענה, בשל שינוי נסיבות קיצוני שנגרם כתוצאה ממגפת הקורונה, אשר בעקבותיה הוטלו הגבלות תנועה על אזרחי ישראל וכתוצאה מכך פחתו משמעותית עבירות התפרצות לבתים והיקף הנסועה ברכבים, וזאת החל מיום 19 במרס 2020, המועד בו פורסם על כניסתן לתוקף נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	כ-92 מיליון ש"ח	בינואר 2023 התקיים קדם המשפט במהלכו בית המשפט ציין כי יש לפצל את הדיון בתיק זה מהדיון בתיקי הרכב המתוארים בסעיף ב(19) לעיל. בית המשפט ציין במהלך הדיון שסיכויי בקשת האישור נמוכים והציע למבקש להסתלק מבקשתו. בפברואר 2023 הוגשה בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשים מבקשת האישור תוך דחיית תביעתם האישית, ללא צו להוצאות. בפברואר 2023, אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו את בקשת ההסתלקות מבקשת האישור והורה על דחיית התביעה האישית של המבקשים, ללא צו להוצאות. בכך בא הליך זה לסיומו. לתובענה עם השלכות נגיף הקורונה על ירידת הסיכון הביטוחי ראה סעיף ב(20) בטבלה לעיל.
2	1/2021 מחוזי - תל אביב	מבוטח בביטוחי מנהלים מגדל אחזקות	עניינה של בקשת האישור במספר טענות, אשר עיקרן הינן כדלקמן: מגדל אחזקות מעגלת סכומי הפקדות ולפיכך קיימת חוסר התאמה בין סכומי ההפקדות המועברות על ידי המעסיק לבין הסכומים המדווחים בדוחות הרבעוניים שנשלחו למבוטח; חוסר יכולת לפדות את כספי החסכון הצבורים בפוליסות, בין במשיכה הונית ובין בדרך של קבלת קצבה, מאז פרישת המבקש לגמלאות; טרטור המבקש להמצאת אישורי פטור מפקיד שומה בעוד שמדובר בכספים שממילא פטורים, לטענתו, ממס וכן ביחס לצורך באימות זהותו.	לא כומת. בבקשת האישור צוינה הערכה של מאות מיליונים.	בדצמבר 2021, בית המשפט המחוזי הורה על מחיקת בקשת האישור היות שנפלו בבקשת האישור פגמים רבים אשר אינם מאפשרים את בירורה. בפברואר 2022, המבקש הגיש ערעור לבית המשפט העליון במסגרתו הוסיף את גם את מנכ"ל מגדל אחזקות לשעבר ומשנה למנכ"ל בהחברה לערעור. באוקטובר 2022 מגדל הגישה תשובתה לערעור. במרס 2023 בית המשפט העליון דחה את הערעור. בכך בא הליך זה לסיומו.

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
3	5/2021	עמית בקרן פנסיה נ' מגדל מקפת	עיקר עניינה של בקשת האישור הינה בטענה כי מגדל מקפת מקזזת שלא כדין את תשלומי "דמי פגיעה", ששולמו על ידי ביטוח לאומי לעמיתים, מסכום קצבת נכות המשולמת על ידה מכוח תקנון הקרן הפנסיה. התובע טוען שמדובר בפרשנות מוטעית שמעניקה מגדל לתקנון הקרן ובשלה מקזזת לחברי הקבוצה שיעורים ניכרים מהסכומים שעליה לשלם לעמיתים בקרן, מבלי שיש לפרשנותה עיגון חוקי ו/או פרשני כלשהו. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חוזה, עוולת הרשלנות, הפרת חובת תום לב במשא ומתן, הפרת חובת אמון והפרת דיני הגנת הצרכן. עיקר הסעדים הנתבעים במסגרת התובענה הינם, בין היתר, צו הצהרתי לפיו הפרשנות הנכונה ל"קצבה ממקור אחר" אינה כוללת "דמי פגיעה", צו מניעה לחדול מקיזוז דמי פגיעה מקצבת נכות, פיצוי כספי לתובע ולחברי הקבוצה בגין נזק ממוני ושיאנו ממוני.	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה לא הוערך ונאמד לטענת המבקשים בסכום העולה על 2.5 מיליון ש"ח.	בדצמבר 2022 בית הדין לעבודה הורה למבקש להודיע האם הוא עומד על בקשתו. במרס 2023 המבקש הגיש לבית הדין בקשת הסתלקות ללא צו להוצאות. באפריל 2023 בית הדין לעבודה אישר את בקשת ההסתלקות.
4	6/2022	מבוטחת מחוזי - תל אביב בפוליסת ביטוח מנהלים נ' החברה	עיקר עניינה של בקשת האישור הינה בטענה כי החברה המשיכה להפעיל את הכיסוי הביטוחי בפוליסת החסכון וגבתה פרמיות עבור רכיב הריסק, גם לאחר תאריך גמר הביטוח, וזאת מבלי לקבל את אישור מבוטחיה וכך הפחיתה את רכיב החסכון לרבות ביחס לתשואות שהיו נצברות בגין כספים ששלמו לרכיב הריסק. עילות התביעה העיקריות, הפרת חוזה, הפרת חובת תום הלב, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט. הסעדים העיקריים המבוקשים הינם, השבת פרמיות הביטוח ששולמו ביתר וכן פיצוי בגין הפסדי ריביות ותשואות וכן סעד הצהרתי לפיו החברה תתחייב כי בכל פוליסה ו/או כיסוי ביטוחי אשר מסתיים, היא תפנה למבוטח על מנת לבחון מולו את הארכת הכיסוי הביטוחי תוך הצגת טבלת פרמיות שידרש לשלם עבור הארכת הכיסוי הביטוחי. סכום הנזק הממוני של התובעת הוערך בסך של כ-7,269 ש"ח.	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה נאמד על ידי התובעת בסך העולה על 2.5 מיליון ש"ח.	במרס 2023, הוגשה בקשת הסתלקות מוסכמת לבית המשפט. במאי 2023, בית המשפט אישר את בקשת ההסתלקות ללא פסיקת גמול למבקשת ושכר טרחה לבא כוחה, זאת היות שלא צמחה תועלת לציבור מהגשת בקשת האישור.

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
5	11/2020	צד ג' אשר רכבו נפגע בתאונה מרכב שמבוטח על ידי החברה נ' החברה	עיקר עניינה של בקשת האישור בטענה כי החברה פועלת באופן שיטתי ומכוון בניגוד להוראות הדין כאשר היא מחשבת את שווים של חלקי חילוף שנדרשת החלפתם במהלך ביצוע תיקונים לפי מחירי חלקי חילוף ביבוא מקביל, אשר לטענת התובע אינם ניתנים להשגה בזמנים הרלוונטיים, תחת מחירי חלקי חילוף המופיעים במחירי היבואנים הרשמיים. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חוזה הביטוח וחובת תום הלב, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט ועוולת הרשלנות. הסעדים העיקריים הנתבעים הינם סעד כספי הכולל פיצוי של כלל חברי הקבוצה בגובה ההפרש שבין מחירי חלקי חילוף הקיימים במלאי בשוק המקומי לבין מחירון חלפים שאינם ברי השגה בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק וכן סעד הצהרתי לפיו החברה פעלה ביגוד לדין בפועלה כמתואר בדיווח זה לעיל וכי בית המשפט יורה לה להימנע בעתיד מחישוב גובה הפיצוי לפי מחירי חלקי חילוף שאינם זמינים במלאי בשוק המקומי.	1.5 מיליון ש"ח.	באפריל 2023, אושרה בקשת הסתלקות מוסכמת, הכוללת שינויים מסוימים בהתנהלות החברה בנושא זה מכאן ואילך. כמו כן, נפסקו גמול למבקש ושכר טרחה לבאי כוחו בסכום לא מהותי.

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
6	4/2017	עובדים של מעסיקים, שהנתבעות מנהלות ההסדר שלהם נ' מבטח סימון וסוכנויות ביטוח נוספות	עיקר עניינה של בקשת האישור בטענה כי הנתבעות גרמו בפעילותן כסוכנויות ביטוח (מנהלות הסדר פנסיוני) לנזקים כלכליים לחברי הקבוצה, מאחר ועד לתיקוני חקיקה (תיקונים שבוצעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) ("חוק הייעוץ"), וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב ל-2015 ו-2016), עלויות תפעול ההסדרים הפנסיוניים, שסיפקו הנתבעות למעסיקים, סובסדו על ידי העובדים של אותם מעסיקים והנתבעות העדיפו את טובת המעסיקים, עמם התקשרו בהסכמי שירותים, על פני טובת העובדים, ששילמו בפועל על שירותי התפעול הללו, באמצעות דמי ניהול עודפים שנגבו מהם. הנזק הנטען לחברי הקבוצה הוא התשלום העודף של עלויות התפעול כאמור, שהועמס לפי הטענה על חברי הקבוצה באמצעות דמי ניהול עודפים שנגבו מהם. הסעדים הנתבעים הינם פיצוי/השבה בגין דמי ניהול עודפים שנגבו לטענת התובעים מחברי הקבוצה וכן כל סעד אחד שייראה לביהמ"ש כנכון וצודק בנסיבות העניין.	357 מיליון ש"ח, מתוכם כ-131 מיליון ש"ח כנגד מבטח סימון וסוכנות לביטוח.	באוגוסט 2020 בית הדין האזורי לעבודה דחה את הבקשה לאישור תובענה כייצוגית. ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי לעבודה נדחה בספטמבר 2022 על ידי בית הדין הארצי לעבודה. בדצמבר 2022 הומצאה לחברה עתירה שהוגשה לבית המשפט העליון (בשבתו כבית משפט גבוה לצדק), למתן צו על תנאי וצו מוחלט לביטול פסק הדין (להלן: העתירה"). ביוני 2023 ניתן פסק דין המורה על דחיית העתירה על הסף, בהעדר עילה להתערבות בפסק דינו של בית הדין הארצי. כמו כן, נפסקו הוצאות לטובת הנתבעות בסכום לא מהותי.

ג. הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
7	1/2018	חברה בית המשפט העליון	אי תשלום תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין רכיב המע"מ החל על עלות הנזקים במקרים שבהם הנזקים לא תוקנו בפועל. הסעדים העיקריים הנתבעים במסגרת התובענה הם: (א) הצהרה כי הימנעות הנתבעות מלשלם תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין רכיב המע"מ החל על התיקון במקרים שבהם הנזק לא תוקן בפועל נעשית שלא כדין; (ב) ליתן צו המורה לנתבעות מעתה ואילך לכלול במסגרת תגמולי הביטוח שהן משלמות גם את המע"מ החל על עלות התיקון, וזאת גם אם הנזק לא תוקן; כאשר כתוצאה מכך, גם באותו המקרה שבו מקבל מבוטח או צד ג' תגמולי ביטוח ב"ערך שיפוי" ולא ב"ערך כינון", יחויבו הנתבעות לשלם לו תגמולי ביטוח בגין מלוא הנזק, לרבות המע"מ. ובאשר לחברי תת הקבוצה לכלול בתגמולי הביטוח כאמור גם את המע"מ בשיעור שאינו מקוזז על ידי חברי תת הקבוצה; (ג) לחייב את הנתבעות בתשלום הפיצוי לחברי הקבוצה; (ד) בנוסף ו/או לחילופין למבוקש בס"ק ג' לעיל, היה ויפסק כי הפיצוי לחברי הקבוצה אינו מעשי בנסיבות העניין, עותרת התובעת להורות על מתן פיצוי לטובת הציבור כפי שימצא בית המשפט לנכון בנסיבות העניין.	להערכת התובעת הפיצוי לחברי הקבוצה מהחברה בגין כל שנה הינו בסך כ-13 מיליון ש"ח וכנגד כל החברות הינו כ-82 מיליון ש"ח לכל שנה.	בינואר 2022 ניתן פסק דין על ידי בית המשפט המחוזי מרכז לוד, אשר דחה את בקשת האישור ופסק הוצאות לטובת הנתבעות בסכום לא מהותי. באפריל 2022 המבקשת הגישה ערעור לבית המשפט העליון. בינואר 2023 החברה השיבה לערעור. בספטמבר 2023 חזרה בה המבקשת מהערעור בהמלצת בית המשפט העליון והערעור נדחה ללא צו להוצאות.
8	4/2020 בג"ץ	מבוטח בפוליסת ביטוח אובדן כושר עבודה נ' החברה וחברת ביטוח נוספת	עניינה של בקשת האישור בטענה כי הנתבעות מסרבות, כביכול, להאריך את תוקף הכיסוי הביטוחי בפוליסות אובדן כושר עבודה שנרכשו לפני שנת 2017 לגיל הפרישה החדש שנקבע בשינוי התחיקתי בשנת 2004 וכן מסרבות לשלם לאותם מבוטחים תגמולי אובדן כושר עבודה עד גיל 67 לשכירים ועד גיל 70 לעצמאים. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חוזה, הפרת חוק חוזה ביטוח, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובת תם הלב והאמון מכוח סעיפים 12 ו-39 לחוק החוזים, הפרת הוראות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תרמית. הסעד העיקרי הינו חיוב הנתבעות להשיב לתובע ולכל חברי הקבוצה תגמולי אובדן כושר עבודה שלא שולמו להם מגיל 65 ועד גיל 67 לשכירים ועד גיל 70 לעצמאים.	סכום התביעה המשוער בגין הנזק המיוחס לכלל הנתבעות עומד על 540 מיליון ש"ח.	בפברואר 2023 ניתן על ידי בית הדין הארצי לעבודה פסק דין הדוחה את הערעור תוך חיוב המבקש בתשלום הוצאות לטובת הנתבעות בסכום לא מהותי. במאי 2023 הוגשה עתירה לבית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ, בה עותר התובע לבטל את פסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה. בנובמבר 2023 התקבל פסק דין שדוחה את העתירה שהוגשה לבית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ, ללא צו להוצאות.

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
9	5/2016 מחוזי - מרכז	מבוטחים החברה	טענות לפיהן מגדל ביטוח מחלקת את כספי הפרמיות המתקבלים אצלה באופן שרירותי בניגוד להוראות שמתקבלות אצלה, ובניגוד להסכמים ולהוראות הדין; שמגדל ביטוח מעבירה חלק מהכספים שנגבו ביתר לתכנית ביטוח אחרת שהמבוטח כלל לא ביקש; שמגדל ביטוח גובה פרמיה מהמבוטחים עבור סיכונים שלא קיימים ועושה תיקונים רטרואקטיביים בדוחות שהיא מוציאה תוך הטעיית המבוטחים וכי מגדל ביטוח נמנעת מלהכניס מנגנוני בדיקה שיכולים להתריע על טעויות אפשרויות וימנעו גביה בלתי חוקית.	לא הוערך על ידי התובע.	<p>בהמלצת בית המשפט, הצדדים ניהלו הליך גישור בפלוגתאות מוסכמות, גבשו הסכם פשרה והגישו אותו בפברואר 2022 לאישור בית המשפט.</p> <p>בהסכם הוסכם שמגדל ביטוח תבצע מספר בדיקות בפוליסות ביטוחי מנהלים על מנת לאתר פערים, ככל שניתן, בפוליסות של חברי הקבוצה ותיקונם ככל שנמצאו פערים, הכל בהתאם לקבוע בהסכם הפשרה. בין היתר נקבע שיבוצעו בדיקות ביחס לגביה ביתר בין שיעור הפרמיה בפועל לשיעור הפרמיה המוסכמת ובדיקות בנוגע לתשלומים בחסר מצד מעסיק בגין רכיב אובדן כושר עבודה.</p> <p>בנובמבר 2022 הגישה היועמ"ש לממשלה את עמדתה, לפיה אין מקום לאשר את הסדר הפשרה במתכונתו הנוכחית.</p> <p>בנובמבר 2022 החליט בית המשפט למנות בודק להסכם הפשרה.</p> <p>ביולי 2023 הוגש דוח הבודק. הצדדים והבודק הגישו התייחסויות והצעות לתיקון הסכם הפשרה, האחרונה שבהם בחודש דצמבר 2023, בצירוף הסכם פשרה מתוקן.</p> <p>בינואר 2024 ניתן פסק דין המאשר את הסכם הפשרה המתוקן. מגדל ביטוח תפעל לביצוע פעולות בהתאם להסדר פשרה.</p>

ג. הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
10	7/2019 מחוזי - תל אביב	צד ג' שנפגע ממבוטח בפוליסת ביטוח רכב נ' החברה	ענינה של התובענה בטענה כי כאשר צד ג' בוחר לממש את זכותו ולא לתקן את הרכב הנפגע, החברה מפחיתה באופן שרירותי ואחיד מסכומים שנקבעו בחוות דעת שמאי בגין חלקים שניזוקו באופן המחייב את החלפתם ואשר לא הוחלפו בפועל, שווי ניצולת השרידים, וזאת מבלי להציג חו"ד שמאי נגדית מטעמה ועל אף שאין לשרידים כל ערך.	11.5 ש"ח.	מיליון בהמלצת בית המשפט ניהולו הצדדים הליך גישור. במאי 2023 הוגש הסכם פשרה, במסגרתו הוסכם כי החברה תשלם סך כולל של כ-1.1 מיליון ש"ח לחברי הקבוצה, וכן תשלם שכ"ט עו"ד, תגמול והוצאות בסכומים לא מהותיים. כמו כן, הוסכם כי בכל הנוגע לעתיד מגדל תצרף למכתבי העמדה שלה, מכאן ואילך, את הערכות השמאי הנוגעות לניכוי ערך השרידים, אשר ייערכו בהתאם להוראות חוזר בירור ויישוב תביעות. באוקטובר 2023 התקבלה עמדת היועמ"ש לממשלה ביחס להסכם הפשרה, במסגרתה הוצע כי ההחזר הכספי לחברי הקבוצה יתבצע באמצעות העברה בנקאית או באמצעי בו ביצע המבוטח את התשלום לחברה. בינואר 2024 ניתן פסק דין המאשר את הסכם הפשרה. החברה תפעל לביצוע פעולות בהתאם להסדר פשרה.

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ד. הליכים משפטיים אחרים

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
1	10/2018	דירות יוקרה בע"מ נ' החברה מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל מגדל אחזקות נדל"ן ופל-בית המגן בע"מ	טענה לאי עמידה בהתחייבות חוזית וגרימת נזקים לתובעת בקניון הזהב בראשון לציון אשר בו מחזיקות החברה ומגדל מקפת בשיעור של 75% בשותפות עם דירות יוקרה המחזיקה 25% מהזכויות בקניון הזהב. לשיטת דירות יוקרה, אי העמידה בהתחייבויות החוזיות גרמו, בין היתר, לטרפוד הקמת מתחם בילוי קולינרי שהינו פרויקט "גולדן מרקט" בקניון. קדמה לתביעה זו תביעה שהוגשה ע"י דירות יוקרה לצווים הצהרתיים בקשר לשוק האוכל אשר בסופה בית המשפט נתן החלטה ביום 3 במאי 2018 על מחיקה וחיוב הוצאות המבקשת בסך 7,500 ש"ח.	800 מיליון ש"ח.	הוגש כתב הגנה בינואר 2019. בנובמבר 2019 הגישה החברה תביעה כספית נגד התובעת דירות יוקרה בסך של כ-60 מיליון ש"ח. לשיטת החברה, דירות יוקרה הפרה את התחייבויותיה מכח מערכת ההסכמית שבין הצדדים, עת לא מימשה את מלוא הזכויות המוגדלות שאושרו לה, וממילא לא הקימה, בנתה והשכירה את קומה מינוס 1 בקניון כקומת מסחר טיפוסית, על פי היתר הבנייה שאושר עוד בשנת 2015, עד שזה פקע. בהתאם, כספי השקעה שאמורים היו להיות מושקעים על ידי החברה בקניון - לא הושקעו והתשואה בגינם, העולה כדי סכום התביעה, לא הונבה. התובעת הפרה את התחייבויותיה באופן שבו ניהלה פרויקט גולדן מרקט בקניון ובכך גרמה להפסד תשואה. כמו כן, החברה הגישה בקשה לאיחוד הדיון עם התובענה שתלויה ועומדת נגדה. הצדדים ניהלו הליך גישור אשר לא צלח. באוקטובר 2021 בית המשפט החליט למנות מומחים לצורך סקירת נתוני התיק ביחס להיתר בניה ולפעולות התכנון שבוצעו. במהלך שנת 2022 קיימו הצדדים דיונים בפני המומחים. ביולי 2022 הגישה התובעת תצהירי עדות ראשית. במרס 2023 הנתבעת הגישה תצהירי עדות ראשית. התיק נקבע להוכחות.

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ה. סיכום נתוני תביעות משפטיות

(1) להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות, כפי שצוינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות מאוחדות, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע באלפי ש"ח ⁽¹⁾
<u>תובענות שאושרו כתביעות ייצוגיות</u>	6	1,540,778
צוין סכום המתייחס לקבוצה	5	1,540,778
לא צוין סכום התביעה	1	-
<u>בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות</u>	33	7,475,678
צוין סכום המתייחס לקבוצה	13	4,202,623
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה	4	3,273,055
לא צוין סכום התביעה	16	-
<u>תביעות מהותיות אחרות</u>	1	800,000
צוין סכום המתייחס לקבוצה	1	800,000

(1) כל הסכומים באלפי ש"ח ובקירוב, למועד הגשת הבקשות או התובענות לפי העניין.

(2) סכום ההפרשה הכולל בגין התובענות הייצוגיות ותביעות מהותיות אחרות, שהוגשו כנגד הקבוצה כמפורט בטבלה המסכמת בסעיף 1 לעיל מסתכם בכ-381 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2022 כ-287 מיליון ש"ח).

(3) סך כל ההפרשות הכולל בגין כל ההליכים כנגד הקבוצה, לרבות תובענות ייצוגיות ותביעות מהותיות אחרות, לרבות בגין הליכים כמפורט בסעיף ו' להלן, הינן כ-384 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2022 כ-292 מיליון ש"ח).

1. הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה

להלן מתוארים הליכים משפטיים נוספים והליכים המתנהלים כנגד החברה ו/או החברות המאוחדות:

(1) ביום 17 בינואר 2023 התקבל מכתב מהממונה, המופנה לחברי דירקטוריון החברה ולחברי דירקטוריון מגדל אחזקות, במסגרתו מורה הממונה לחברה, בתוקף סמכותו לפי סעיף 65 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ("חוק הפיקוח על הביטוח"), לפעול לתיקון הפגמים הנטענים במכתב. לפירוט, ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 17 בינואר 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-007405). לפירוט בדבר תגובת מגדל אחזקות והחברה, כל אחת מהן בנפרד, למכתב הממונה, ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 16 בפברואר 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-018111) ("המכתבים מיום 15 בפברואר 2023"). ביום 14 במרס 2023 שלח הממונה שני מכתבים נוספים, האחד מופנה לחברי דירקטוריון מגדל אחזקות והשני מופנה לחברי דירקטוריון החברה. במסגרת המכתב לחברי דירקטוריון מגדל אחזקות, בין היתר, דחה הממונה את טענות מגדל אחזקות בדבר היעדר קשר בין הפגמים הנטענים ובין הצעדים אותם התבקשה החברה לאמץ וכן את טענת מגדל אחזקות כי מעורבותו של יו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות בהליך המינוי של מנכ"ל החברה הייתה תקינה והכרחית. במכתב לחברי דירקטוריון החברה, בין היתר, חזר הממונה על עמדתו כי הפגיעה בעצמאותו וביכולתו של דירקטוריון החברה לבצע את תפקידיו נמשכת, ובפרט בעניין הליך גיבוש אסטרטגיה לחברה ובעניין מינוי של מנכ"ל לחברה. בנוסף, ציין הממונה במכתבו, כי המעורבות של נציגי מגדל אחזקות במינוי מנכ"ל החברה אינה עולה לכאורה עם הוראות חוק החברות, לפיהן הסמכות למינוי מנכ"ל נתונה לדירקטוריון. במכתבו הזכיר הממונה כי דירקטוריון גוף מוסדי נדרש להיות מקצועי ועצמאי והזכיר את ההוראה בחוק החברות, לפיה יראו כהפרת אמונים אי הפעלת שיקול דעת עצמאי בהצבעה בדירקטוריון או בהסכם הצבעה. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 15 במרס 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-027276).

במהלך החודשים אפריל ומאי 2023, ובהמשך לאמור במכתבי הממונה מיום 14 במרס 2023 הנזכרים לעיל, התקיימו שיחות ודיונים עם רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון, אשר במסגרתם העלו נציגי החברה ונציגי מגדל אחזקות בעל-פה ובכתב, את טענותיהם לגבי האמור במכתבי הממונה ("הליך השימוע").

ביום 28 ביולי 2023 התקבל מכתבו של הממונה בו צוין כי לאחר שבחן את כלל טענות החברה ומגדל אחזקות במכתבים מיום 15 בפברואר 2023 ובהליך השימוע, החליט הממונה בתוקף סמכותו לפי סעיף 65 לחוק הפיקוח על הביטוח כדלקמן ("הוראות הממונה"): (1) על החברה לדאוג למינוי של יו"ר דירקטוריון בעל רקע וניסיון הולמים ולמסור על כך הודעה לממונה לצורך קבלת אי התנגדותו למינוי, עד ליום 1 באוקטובר 2023; (2) באשר להפרה לכאורה של חובת האמונים אותה הזכיר הממונה במכתבו מיום 14 במרס 2023, ציין הממונה כי הוא מקבל את טענות החברה ואינו קובע כי הופרה חובת האמונים של מי מחברי דירקטוריון החברה; (3) על החברה לקבוע שתקופת הכהונה של יו"ר הדירקטוריון לא תפחת משלוש שנים. עם זאת, במהלך תקופת הכהונה כאמור, דירקטוריון החברה יהיה רשאי למנות יו"ר אחר בהתאם לסמכותו לפי סעיף 5 לפרק 2 לחלק 1 בשער 5 של החוזר המאוחד, שכותרתו "דירקטוריון גוף מוסדי", אולם האסיפה הכללית של מגדל אחזקות לא תחליט על סיום כהונתו של דירקטור שיהיה יו"ר דירקטוריון בטרם יחלפו שלוש שנים ממועד מינויו לתפקיד יו"ר. על החברה לעגן הוראה זו בתקנון ולהעביר את התקנון המעודכן לאישור הרשות עד ליום 1 באוקטובר 2023. במכתב צוין בנוגע למינוי יו"ר קבוע לחברה כי לעמדת הממונה חוסר היציבות המתמשך בחברה, אשר בא לידי ביטוי, בין היתר, בתחלופה התכופה של יו"ר דירקטוריון החברה והעובדה שטרם מונה לה יו"ר דירקטוריון קבוע מיום 15 בנובמבר 2022, הביא לפגיעה ביציבות הניהולית של החברה ובניהולה התקין; (4) מספר הדירקטורים הבלתי תלויים בחברה יהיה שליש ועוד אחד, וזאת עד למתן הוראה אחרת בעניין. על החברה לעגן הוראה זו בתקנון ולהעביר את התקנון המעודכן לאישור הרשות עד ליום 1 באוקטובר 2023; (5) על החברה להפריד בין מקום מושבו של יו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות לבין מקום מושבם של יתר בעלי התפקידים בחברה עד ליום 31 באוגוסט 2023.

1. הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה (המשך)

הממונה ציין במכתבו כי לשיטתו נפל פגם בהתנהלותו של יו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות לאור מעורבותו בהליך מינוי מנכ"ל החברה, אשר פגע לעמדתו בניהול התקין של החברה ובאפקטיביות הליך המינוי, ומבלי לגרוע מסמכות דירקטוריון החברה לזמן את יו"ר מגדל אחזקות לשמיעת עמדתו לאחר התנעת תהליך סדור ע"י דירקטוריון החברה; (6) על החברה להעביר לאישור רשות שוק ההון נוהל העברת מידע בין מגדל אחזקות לבין בעלי המניות ונוהל בעל שליטה עד ליום 1 באוקטובר 2023.

יצוין, כי ביום 28 ביולי 2023 התקבלה הודעה נוספת מהממונה בעניין כוונתו להתנגד למינוי של מר יוסי בן ברוך, מנכ"ל מגדל אחזקות, כדירקטור בחברה, וזאת בהמשך להחלטת דירקטוריון מגדל אחזקות, בשבתו כאסיפה כללית של החברה, מיום 30 במאי 2023, בדבר המינוי האמור. בהודעה צוין, בין היתר, כי כוונת הממונה להתנגד למינוי מאחר שלעמדתו הוצאתו לפועל של המינוי המבוקש טומנת בחובה חשש לפגיעה בעצמאות דירקטוריון החברה מנימוקים שונים אשר פורטו במכתב. מר בן ברוך הוזמן לטעון טענותיו בפני הרשות בטרם קבלת החלטה סופית בעניין.

לפרטים נוספים אודות מכתבי הממונה מיום 28 ביולי 2023, ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 30 ביולי 2023 (מס' אסמכתא 01-086409-2023).

ביום 30 באוגוסט 2023, לאחר שדו שיח שקיימה מגדל אחזקות עם הממונה לא הגיע לכלל הסכמות, הגישה מגדל אחזקות עתירה לבית המשפט המחוזי בירושלים (בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים), להורות על ביטול הוראות הממונה. בנוסף, לאור המועדים שנקבעו לקיום הוראות הממונה, הגישה מגדל אחזקות בקשה דחופה למתן צו ביניים וצו ארעי, כדי להתלות את הוראות הממונה עד להכרעה בעתירה כאמור. ביום 30 באוגוסט 2023 החליט בית המשפט שלא לתת צו ארעי במעמד צד אחד. כמו כן, ביום 24 בספטמבר 2023 החליט בית המשפט כי במכלול הנסיבות, אין מקום להיעתר לבקשה למתן צו ביניים. יחד עם זאת, בית המשפט מצא להורות כי ביחס להוראות הממונה שנקבע כי יש לקיימן עד ליום 1 באוקטובר 2023, הרי שהמועד יוארך עד ליום 1 בנובמבר 2023. בית המשפט קבע מועד לדיון בעתירה וכן קבע את המועד להגשת כתבי תשובה לעתירה.

בהתאם להוראות הממונה ולהחלטת בית המשפט בבקשה למתן צו ביניים כאמור, הופרד מקום מושבו של יו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות ממקום מושבם של יתר בעלי התפקידים בחברה ומונה יו"ר דירקטוריון קבוע לחברה. בנוסף, החברה העבירה לאישור הרשות נוהל בעל שליטה והעברת מידע וכן תקנון מעודכן בו עוגנו הוראות הממונה לעניין תקופת כהונתו של יו"ר דירקטוריון החברה ולעניין מספר הדירקטורים הבלתי תלויים בחברה, כל עוד הוראות אלו של הממונה תעמודנה בתוקף, ובשים לב לעתירה המנהלית שטרם ניתנה בה הכרעה נכון למועד עדכון התקנון כאמור.

לפירוט אודות העתירה שהוגשה, ראו דיווחים מיידים של מגדל אחזקות מהימים 30 באוגוסט 2023 (מס' אסמכתא 01-100338-2023 ו-01-100662-2023), 10 בספטמבר 2023 (מס' אסמכתא 01-104970-2023), 26 בספטמבר 2023 (מס' אסמכתא 01-109452-2023 ו-01-109503).

1. הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה (המשך)

ביום 12 בפברואר 2024 התקיים דיון בעתירה במסגרתו ולאחר שנשמעו טענות הצדדים והערות בית המשפט, הודיעה מגדל אחזקות כי היא מוכנה שלא לעמוד על הסעדים שהתבקשו בגדרה של העתירה זולת הסעד שעניינו ביטול ההוראה בדבר הפרדת מקום מושבו של יו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות ממקום מושבם של יתר בעלי התפקידים בחברה ("ההוראה בדבר הפרדת מקום המושב") וזאת מבלי לגרוע מטענותיה במישור העקרוני ומבלי לגרוע מאפשרות מגדל אחזקות לפנות לממונה בעתיד ביחס למשך הזמן שבו יעמדו בתוקף יתר ההוראות שניתנו בהחלטת הממונה (קרי מינויו של יו"ר דירקטוריון קבוע בחברה לתקופה שלא תפחת משלוש שנים; מספר הדירקטורים הבלתי תלויים בחברה יהיה שליש ועוד אחד; וכן קביעת נוהל בעל שליטה והעברת מידע אשר אושר ע"י רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, צעדים אשר החברה ומגדל אחזקות קידמו בעת האחרונה). במסגרת הדיון, התבקש הממונה על ידי בית המשפט להגיש הודעה בתוך 24 שעות ולמסור האם הוא עומד על הוראתו בדבר הפרדת מקום המושב. באותו היום, הודיע הממונה כי הוא עומד על קיום ההוראה כאמור, ביחד עם יתר ההוראות אשר פורטו בהחלטת הממונה, וכי הוא מסכים לשוב ולבחון את ההוראה הנ"ל מחדש כעבור שנה מיום כניסתה לתוקף של החלטתו (דהיינו ביום 31.8.2024).

ביום 14 בפברואר 2024 ניתן פסק דינו של בית המשפט הנכבד אשר הכריע בשאלה האם בנסיבות העניין קמה עילה להתערב בהוראת הממונה בדבר הפרדת מקום המושב. בפסק הדין קבע בית המשפט הנכבד כי העתירה התקבלה במובן זה שההוראה בדבר הפרדת מקום המושב מבוטלת, וזאת, בין היתר, מאחר שבנסיבות העניין לא הונחה תשתית עובדתית מספקת אשר יש בה כדי להצדיק את ההוראה כאמור ולקשור באורח מבוסס ומספק בינה לבין הפגם שנמצא במסגרת החלטת הממונה. בנוסף, העתירה ביחס ליתר ההוראות שנכללו בהחלטת הממונה, אשר לגביהן הודיעה מגדל אחזקות במסגרת הדיון בעתירה ולאחר שמיעת הערות בית המשפט כי היא לא עומדת על הסעדים הנוגעים להן - נדחתה, כאשר בית המשפט רשם לפניו את הודעת מגדל אחזקות כי אין באמור כדי לגרוע מאפשרות מגדל אחזקות לפנות לממונה בעתיד ביחס למשך הזמן בו יעמדו ההוראות כאמור על כנו, וזאת מבלי שבית המשפט מחווה כל דעה בהקשר זה.

לפירוט אודות הדיון בעתירה ופסק דינו של בית המשפט הנכבד, ראו דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מהימים 13 בפברואר 2024 (מס' אסמכתא 2024-01-015759) ו-15 בפברואר 2024 (מס' אסמכתא 2024-01-016485).

1. הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה (המשך)

(2) החברה ו/או החברות המאוחדות חשופות לתביעות או לטענות נוספות בעילות שונות, שאינן תביעות לכיסוי ביטוחי של מקרה ביטוח על פי הפוליסה שהופקה על ידי החברה, מצד לקוחות, לקוחות בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, מזה סכום מצטבר בגין תביעות שהוגשו בסך של כ-19 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2022 כ-14 מיליון ש"ח) וזאת מעבר לחשיפות הכלליות המתוארות בבאור זה ובכללן בסעיף 4.1 ו-5.1 לבאור זה.

(3) ביום 21 בדצמבר 2021 העביר הממונה אל החברה הודעת דרישת מידע בעניין גביית כיסויים ביטוחיים בהתאם למגבלות לפי תקנה 45 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964, הכוללת גם הוראות לביצוע השבה, ככל וימצא כי החברה פעלה שלא בהתאם לכללים הקבועים בהודעה זו. לעניין זה ראה בהרחבה סעיף 1(ב)(20) לעיל.

(4) ביום 28 בספטמבר 2023 הודיעה רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון לחברה על כך שהוגשה לוועדה להטלת עיצום כספי ברשות שוק ההון ("הוועדה" או "ועדת העיצומים") בקשה להטיל על החברה עיצום כספי בשל הפרה לכאורה של הוראות לפי סעיף 7 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, וזאת על רקע ביקורת שנערכה בחברה ביחס לתקופה שבין יולי 2018 עד יוני 2019. עניינה של ההודעה כאמור הינו בהפרות נטענות של חובות דיווח שונות על ידי החברה על פי צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות, למניעת הלבנת הון ומימון טרור), תשע"ז-2017 ("הצו"), וכן בטענה כי החברה לא שמרה תיעוד להליך הבקרה לאיתור פעילות בלתי רגילה של לקוחותיה כנדרש על פי הוראת סעיף 17(ד) לצו. בחודש פברואר 2024 הגישה החברה את התייחסותה לוועדת העיצומים, ולאחר מכן העלתה את טענותיה בדיון שהתקיים בנושא בפני הוועדה. טרם התקבלה החלטת הוועדה, ובשלב זה אין באפשרות החברה להעריך את תוצאות ההליך.

(5) הממונה, מפרסם מעת לעת, ניירות עמדה, עקרונות לניסוח תוכניות ביטוח, מסמכי נהגים ראויים ולא ראויים וכיוצא באלה מסמכים או טיוטות מסמכים הרלבנטיים לתחומי פעילותה של הקבוצה אשר יכול ויש להם השפעה על זכויות מבוטחים ו/או עמיתים ויכול ויש בהם ליצור חשיפה לקבוצה במקרים מסוימים הן ביחס לתקופת פעילותה קודם לכניסת אותם מסמכים לתוקף והן ביחס לעתיד. לא ניתן לצפות מראש האם ובאיזו מידה חשופים המבטחים לטענות בקשר ו/או בעקבות הוראות אלו אשר אפשר שיעלו בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. לעיתים יכולה להיות השלכה מסוג זה גם לחוזרים שהממונה מפרסם ואשר ברגיל תחולתם העתידית.

כנגד הקבוצה מוגשות, מעת לעת, תלונות, לרבות תלונות לממונה ביחס לזכויות מבוטחים ו/או עמיתים על פי תוכניות ביטוח ו/או קרנות ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בקבוצה. לעיתים הכרעות (או טיוטות הכרעה) של הממונה בתלונות אלו, ניתנות באופן רוחבי ביחס לקבוצת מבוטחים.

כמו כן, עורך הממונה, מעת לעת, לרבות בעקבות תלונות מבוטחים, ביקורות מטעמו בגופים המוסדיים בקבוצה ו/או מעביר אליהם בקשות לקבלת נתונים, בנושאים שונים של ניהול הגופים המוסדיים, ניהול זכויות מבוטחים ועמיתים בהם וכן ביקורות ליישום הוראות הרגולציה ו/או הטמעת לקחי ביקורות קודמים, בהן בין היתר, מתקבלות דרישות להכנסת שינויים במוצרים השונים, מתן הנחיות לביצוע החזרים ו/או הנחיות ו/או הוראות בקשר לתיקון ליקויים או ביצוע פעולות המבוצעות על-ידי הגופים המוסדיים, לרבות החזר כספים לעמיתים ולמבוטחים. בהתאם לממצאי ביקורות או נתונים המועברים, לעיתים מטיל הממונה עיצומים כספיים בהתאם לחוק סמכויות האכיפה.

1. הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה (המשך)

6) קיימת חשיפה כללית אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות, עקב פערי מידע בין הקבוצה לבין הצדדים השלישיים לחוזי הביטוח, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר ביחס למוצרי החסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת הקבוצה, בהיותם מאופיינים באורח חיים ממושך ובמורכבות גבוהה, במיוחד לאור ההסדרים התחיקתיים השונים הן בתחום ניהול המוצרים והן בתחום המיסוי, לרבות בנושאי קביעת תעריפים, תשלומי הפקדות על-ידי מעסיקים ומבוטחים, פיצולם ושיוכם לרכיבי הפוליסות השונים, ניהול ההשקעות, מעמדו התעסוקתי של המבוטח, תשלומי ההפקדות שלו ועוד. יצוין, כי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופת גמל), התשע"ד-2014 ("תקנות התשלומים"), אשר נכנסו לתוקף בהדרגה החל מיום 1 פברואר 2016 נועדו להקל על מורכבות זו, באמצעות הסדרה של זרימת מידע ממוכנת בין כלל הגורמים המעורבים לעניין אופן ביצוע ההפקדות ושיוכם למרכיבי חשבון קופת הגמל, לרבות לעניין המיסוי.

עוד יצוין, כי מוצרי הקבוצה אשר מנוהלים על פני שנים בהם מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. שינויים אלו מיושמים על ידי מערכות מיכניות העוברות שינויים והתאמות באופן תדיר. מורכבות שינויים אלו והחלת השינויים לגבי מספר רב של שנים, יוצרת חשיפה תפעולית מוגברת. קבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיוניים ארוכי טווח יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזה הביטוח המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, תחום הביטוח בו עוסקות חברות הקבוצה הינו עתיר פרטים ונסיבות, ואשר קיים בו סיכון אינהרנטי שלא ניתן לכימות להתרחשות של טעות או שורה של טעויות מיכוניות או טעויות אנוש, הן בתהליכי עבודה מובנים והן במסגרת טיפול פרטני בלקוח, ואשר עלולות להיות להן תוצאות רחבות היקף הן ביחס להיקף התחולה למספר רב של לקוחות או מקרים והן ביחס להיקף הכספי הרלבנטי בהתייחס ללקוח בודד. הגופים המוסדיים בקבוצה מטפלים, באופן שוטף, בטיוב זכויות מבוטחים, בכל הקשור לניהול המוצרים בגופים המוסדיים, בהתאם לפערים המתגלים מעת לעת.

החברה וחברות מאוחדות חשופות לתביעות וטענות במישור דיני החוזים וקיום התחייבויות ביטוחיות במסגרת הפוליסה, ייעוץ לקוי, הפרת חובת נאמנות, ניגוד עניינים, חובת זהירות, רשלנות במסגרת אחריות מקצועית של הגופים המקצועיים בקבוצה לרבות סוכנויות הקבוצה וכיוצ"ב טענות הקשורות בשירותים הניתנים על ידי חברות הקבוצה וכן מעת לעת מתקיימים נסיבות ואירועים המעלים חשש לטענות מסוג האמור. הקבוצה רוכשת פוליסות לכיסוי אחריות מקצועית, לרבות כנדרש על פי ההסדר התחיקתי, ובעת הצורך היא מדווחת לפוליסה או פוליסות אלו לצורך כיסוי חבות שמקורה באחריות מקצועית וניתנת להגנה ברכישת ביטוח. סכומי החשיפה האפשרית עולים על סכומי הכיסוי ואין וודאות בדבר קבלת כיסוי בפועל בעת קרות מקרה ביטוח. לעניין חשיפות כלליות נוספות, ראה באור 37.א..

2. התקשרויות

א. לפרטים בדבר רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי, באור 38.ה.3.

ב. התחייבויות להשקעה ומתן אשראי

(1) סכום יתרת ההתחייבות להשקעות נוספות של החברה בקרנות השקעה ליום 31 בדצמבר 2023 הינו כ-14,310 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-12,381 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה (בשנת 2022 כ-13,515 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-11,656 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

(2) סכום יתרת ההתחייבויות להשקעות נוספות של החברה בתאגידים שנרכשו ליום 31 בדצמבר 2023 הינו כ-560 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-486 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה (בשנת 2022 כ-747 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-656 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

(3) סכום יתרת ההתחייבויות של החברה להעמיד אשראי, לפי דרישה, ליום 31 בדצמבר 2023 הינו כ-2,770 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-2,456 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה (בשנת 2022 כ-1,960 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-1,786 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

ג. התקשרויות לרכישת נכסי נדל"ן

סכום יתרת ההתחייבות של החברה להשקעות בנדל"ן ליום 31 בדצמבר 2023 הינו כ-199 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-156 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויים תשואה (שנת 2022 כ-359 מיליון ש"ח מתוכם סך של כ-278 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה). חלק מהסכומים הנ"ל מתבסס על מנגנון התחשבותו שנקבע בהסכם.

ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה

(1) כתבי שיפוי שניתנו עד שנת 2006

(א) החברה העניקה כתבי שיפוי לנושאי משרה בחברות מוחזקות ובתאגידים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה בחברה המאוחדת וכן למספר עובדים בקבוצה, לפיהם תשפה אותם מגדל, בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בשל פעולות שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בתאגידים האמורים, או בגין פעולות שפורטו בכתבי השיפוי.

(ב) החברה העניקה כתבי וויתור לנושאי משרה בחברות מוחזקות ובתאגידים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה במגדל ובחברות בנות של מגדל, לפיהם ויתרה החברה בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הוויתור, על תביעות נגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שיעשו כנושאי משרה בתאגידים האמורים.

(ג) החברה העניקה כתבי שיפוי לנושאי משרה במגדל, בחברות בנות של מגדל ובחברות המוחזקות, לפיהם ישפו אותם, בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בקשר עם העניינים הבאים:

(1) תשקיף החברה משנת 1996.

(2) חובות שיחולו על החברה ו/או החברות בקבוצת מגדל בגין היות החברה חברה שמניותיה מוחזקות בידי הציבור ורשומות למסחר בבורסה ובלבד שההתחייבות לשיפוי תחול אך ורק על חבויות הנובעות מפעולות שבוצעו בתקופה של עד שנה מתאריך התשקיף.

(ד) החברה העניקה כתבי וויתור והתחייבות לדחיית תביעות לנושאי משרה בתאגידים המשתייכים לקבוצת מגדל לפיהם ויתרה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הוויתור וההתחייבות על תביעות כנגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שיעשו על ידם כנושאי משרה בכל אחד מהתאגידים, לרבות פעולה בקשר עם התחומים המפורטים להלן:

(1) תשקיף החברה משנת 1996.

(2) החובות שיחולו על התאגיד בקשר עם היות החברה חברה שמניותיה מוחזקות בידי הציבור או רשומות למסחר בבורסה.

כן התחייבה החברה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הוויתור וההתחייבות, לגרום לדחייה של כל תביעה שתגיש כנגד התאגידים או איזה מהם אם כתוצאה מתביעה כאמור ייתבעו נושאי המשרה על ידי מי מהתאגידים בתביעה אשר לא תדחה על הסף.

2. התקשרויות (המשך)**ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה (המשך)****(2) כתבי פטור ושיפוי שניתנו בשנת 2007**

בחודש ינואר 2007 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה מתן התחייבות לפטור והתחייבות לשיפוי של נושאי משרה בחברה.

בהתאם לכך הודיעה החברה לנושאי המשרה בה כדלקמן:

התחייבות לפטור - החברה פוטרת את נושאי המשרה בחברה מכל אחריות כלפיה החברה בהתאם להוראות הדין, לכל נזק שנגרם ו/או ייגרם לה אם נגרם ו/או ייגרם עקב הפרת חובת הזהירות אותם חבים נושאי המשרה כלפיה בפעולתם בתום לב בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או לפי בקשתה לנושאי משרה בחברה אחרת מקבוצת מגדל ו/או כנציגה של החברה ולבקשתה בתאגיד אחר שהחברה מחזיקה בו בזכויות, במישרין או בעקיפין, או בעלת ענין בה (להלן - "החברה האחרת") כמפורט בכתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה.

התחייבות לשיפוי - החברה מתחייבת מראש לשפות את נושאי המשרה בחברה לרבות נושאי משרה בחברה האחרת בהתאם לנוסח כתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה. בהתאם לכתב השיפוי ובכפוף להוראות הדין החברה תתחייב לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה כמפורט בכתב השיפוי שתוטלנה עליהם או שיוציאו עקב פעולות שעשו (לרבות פעולות לפני תאריך כתב השיפוי) ו/או שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או בחברה האחרת ובלבד שהפעולות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב השיפוי ובלבד שסכום השיפוי המירבי של השיפוי בגין סעיף 2.1.1 לכתב השיפוי הכולל והמצטבר שתשלם החברה לכל נושאי המשרה במצטבר על-פי כל כתבי השיפוי שהוצאו ו/או יוצאו על-ידי החברה לא יעלה על סכום מצטבר השווה ל-25% מהונה העצמי של החברה (במאחד) על-פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים האחרונים של החברה לפני מתן השיפוי בפועל וזאת לכל אחד מנושאי המשרה וכולם ביחד, למקרה בודד ובמצטבר וזאת בנוסף לסכומים שיתקבלו מחברת ביטוח, אם יתקבלו, במסגרת ביטוח שרכשה החברה.

(3) קציבת פטור מאחריות והתחייבות לשיפוי שניתנו בשנת 2011

בחודש נובמבר 2011 החליטה ועדת הביקורת של החברה לקצוב עד ליום 30 בנובמבר 2020 את תקופת האירועים במהלכה יחולו הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ככל שלא יוחלפו בהסדרים אחרים, וכן כתבי פטור או שיפוי שיינתנו מעת לעת על ידי החברה על פי הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ביחס לנושאי משרה בחברה שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי במתן כתבי הפטור והשיפוי להם, המכהנים או שיכהנו מעת לעת ראה דוח מיידי שפרסמה מגדל אחזקות ביום 29 בנובמבר 2011, אסמכתא מספר 2011-01-344328.

(4) כתבי שיפוי מעודכנים שניתנו בשנת 2012

בחודש פברואר 2012, אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה הענקת כתבי שיפוי מעודכנים לנושאי משרה בחברה, שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם וכפי שימונו מעת לעת ("נושאי משרה מסויימים") ולדירקטורים בחברה. כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים זהים לכתבי השיפוי שיוענקו לדירקטורים והינם בנוסח שצורף לדיווחים המיידים שפורסמו בעניינם, המפורטים להלן. הוראות כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם. בין יתר ההוראות המצויות בכתבי השיפוי נכללות:

(א) התחייבות לשיפוי מראש בגין חבות כספית שהוטלה על נושא המשרה לתשלום לנפגעים מן ההפרה בהליך מנהלי וכן הוצאות שהוציא נושא משרה בקשר עם הליך מנהלי שהתנהל בעניינו, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל בהתאם לכניסתו לתוקף של חוק האכיפה המנהלית ותיקונו של חוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך") ובהתאם לחוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה) תשע"א-2011.

(ב) סכום השיפוי המרבי שישולם לנושאי משרה בקבוצת מגדל בכללותה, במסגרת כל כתבי השיפוי שהוצאו ויוצאו מעת לעת, לא השתנה, אלא שתוקן כי הוא לא יעלה על סכום השווה ל-25% מהונה העצמי של החברה (במאחד) לפי הדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל (חלף שיקבע לפי הדוחות השנתיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל).

(ג) ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה גם לגבי תפקידים אחרים בהם יישא בעל כתב השיפוי בתאגידי קבוצת מגדל ו/או בתאגיד אחר בו הוא מכהן מטעם קבוצת מגדל.

(ד) ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה הן לגבי אירוע שהתקיים בישראל והן לגבי אירוע שהתקיים מחוץ לישראל.

2. התקשרויות (המשך)ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה (המשך)4) כתבי שיפוי מעודכנים שניתנו בשנת 2012 (המשך)

כמו כן, לאור התפתחויות שחלו בסביבה העסקית בה פועלת החברה וברגולציה החלה עליה, עודכנה רשימת האירועים בגינם רשאת החברה לתת התחייבות לשיפוי, כך שתכלול, בין היתר, התייחסות לאירועים הבאים: ניהול סיכונים, מדיניות השקעות, הליכי ובקורת SOX, עריכת דוחות כספיים ודוחות אחרים וניהול כספי לקוחות.

הוראות כתבי השיפוי המעודכנים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם.

הענקת כתבי שיפוי מעודכנים לנושאי משרה בחברה, שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם וכפי שימונו מעת לעת ("נושאי משרה מסויימים"). כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים זהים לכתבי השיפוי שיוענקו לדירקטורים והינם בנוסח שצורף. הוראות כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם.

לפרטים נוספים אודות כתבי שיפוי אלו, ראה דוח מידי שפרסמה מגדל אחזקות ביום 28 בדצמבר 2011, אסמכתא מספר 01-378141-2011, דוח מידי מיום 2 בפברואר 2012, אסמכתא מספר 01-032109-2012, ודוח מידי מיום 7 בפברואר 2012, אסמכתא מספר 01-036555-2012.

5) כתבי שיפוי ופטור לנושאי משרה שהם בעל השליטה או קרובי

לפירוט אודות כתבי שיפוי ופטור שהוענקו לנושאי משרה שהם בעל השליטה או קרובו, רק באור 5.37.

6) ביטוח נושאי משרה

א) ביום 13 בפברואר 2022 אישרה ועדת התגמול של החברה, חידוש התקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, לדירקטורים ולנושאי משרה בקבוצת מגדל, לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה. הביטוח יחודש לתקופה של 12 חודשים, החל מיום 15 בפברואר 2022, בגבולות אחריות של 100 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח. עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסוי האמור וגובה ההשתתפות עצמית הינם בהתאם לתנאי השוק ונקבעו לאחר בחינת הצעות שקיבלה החברה ממבטחי משנה. לפרטים ראו דיווח מידי של החברה מיום 15 בפברואר 2022 (אסמכתא: 01-018403-2022).

ב) בימים 12 ו-14 בפברואר 2023 אישרו המוסדות המוסמכים בקבוצה את חידוש ההתקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, לדירקטורים ולנושאי משרה בקבוצה, לרבות עבור בעל השליטה וקרובו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה, לתקופה נוספת של שנים עשר חודשים, החל מיום 15 בפברואר 2023 ועד ליום 14 בפברואר 2024. גבולות האחריות של הפוליסה נותרו 100 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח. עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסוי האמור וגובה השתתפות עצמית הינם בהתאם לתנאי השוק. הכיסוי הביטוחי האמור אושר בהתאם לתנאי השוק. הכיסוי הביטוחי האמור אושר בהתאם לתקנה 1ב1 לתקנות ההקלות. לפרטים ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 15 בפברואר 2023 (אסמכתא מספר 01-017529-2023).

באור 39 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ה. חכירות בהן הקבוצה היא המחכירה בחכירה תפעולית

הקבוצה מחכירה נדל"ן להשקעה לגופים חיצוניים. הסכמי החכירה הם לתקופה ממוצעת של 3 עד 7 שנים. בדרך כלל יש לחוכרים אופציה להארכת תקופת השכירות בתנאים שנקבעו בהסכם.

להלן דמי החכירה המינימליים העתידיים להתקבל בגין חוזי חכירה שאינם ניתנים לביטול (לא כולל תקופת אופציה):

ליום 31 בדצמבר 2023	אלפי ש"ח	
484,281		שנה ראשונה
425,627		שנה שנייה
376,107		שנה שלישית
327,634		שנה רביעית
178,357		שנה חמישית
1,193,048		שנה שישית ואילך
<u>2,985,054</u>		

במהלך השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 הכירה הקבוצה בסך של כ-2,494 אלפי ש"ח כהכנסה בדוח רווח והפסד בגין דמי שכירות מותנים (בשנים 2022 ו-2021 סך של כ-2,413 אלפי ש"ח וכ-1,665 אלפי ש"ח בהתאמה).

לפרטים נוספים בדבר ההכנסות שהוכרו בגין נדל"ן להשקעה, ראה באורים 8 ו-26.

באור 40 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח

א. ביום 19 בפברואר 2024 הודיע מר טל כהן, מנהל הכספים של מגדל אחזקות ומנהל החטיבה הפיננסית של החברה, על כוונתו לסיים את תפקידו. כמו כן, ביום 19 בפברואר 2024 אישור דירקטוריון מגדל אחזקות ודירקטוריון החברה את מינויו של מר דוד סבן למנהל כספים של מגדל אחזקות ולמנהל החטיבה הפיננסית בחברה, במקומו של מר כהן, וזאת בכפוף לקבלת אי התנגדות הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון. טרם נקבע מועד לסיום הכהונה של מר כהן ולתחילת הכהונה של מר סבן.

לעניין עזיבה ומינוי של אקטואר ראשי, אקטואר ממונה ביטוח כללי, מנהל סיכונים ומינוי מנכ"ל מקפת בתקופת הדוח ראה באור 38 ח(5).

ב. לאחר תאריך המאזן, בחודש מרס 2024 אושר תיקון לצו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים), התשפ"ד - 2024 (להלן - הצו), אשר קובע כי החל מיום 1 בינואר 2025 שיעור מס השכר החל על מוסדות כספיים יעמוד על 18% מהשכר ששולם בעד עבודה ומס הרווח יעמוד על 18% מהרווח שהופק. לפרטים ראה באור 21.

קוסט פורר גבאי את קסירר
דרך מנחם בגין 144 א'
תל-אביב, 6492102
טל. +972 3 623 2525
פקס +972 3 562 2555
ey.com

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

לכבוד

בעלי המניות של מגדל חברה לביטוח בע"מ

א.נ.,

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981

ביקרנו את המידע הכספי הנפרד המובא לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "החברה") לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 ואשר נכלל כנספח לדוחות הכספיים של החברה לשנת 2023. המידע הכספי הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על המידע הכספי הנפרד בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין במידע הכספי הנפרד הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובפרטים הכלולים במידע הכספי הנפרד. ביקורת כוללת גם בחינה של הכללים החשבונאיים שישמשו בעריכת המידע הכספי הנפרד ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה של המידע הכספי הנפרד. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, המידע הכספי הנפרד ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בחוזר ביטוח 2011-1-4, על עדכוניו.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מבקרים משותפים

סומך חייקין
רואי חשבון

תל אביב,
20 במרס 2024

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה (להלן - "דוחות סולו"), הערוכים לפי תקני דיוח כספי בינלאומיים (IFRS), ועל פי העקרונות החשבונאיים שפורטו בבאור 2 לדוחות הכספיים המאוחדים, למעט העניינים הבאים:

- א. מדידת ההשקעות בחברות מוחזקות המחושבת על בסיס אקוויטי.
 ב. זכויות במקרקעין כוללות גם זכויות במקרקעין המוחזקות באמצעות חברה מוחזקת שהחזקת זכויות אלה הוא עיסוקה היחיד.

ליום 31 בדצמבר		
2022	2023	
אלפי ש"ח		נכסים
730,867	845,048	נכסים בלתי מוחשיים
31,578	8,044	נכסי מיסים נדחים
1,812,534	1,754,873	הוצאות רכישה נדחות
958,340	997,977	רכוש קבוע
1,163,725	1,362,343	השקעות בחברות כלולות
8,130,455	8,972,287	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
1,208,340	1,382,931	נדל"ן להשקעה - אחר
1,401,663	1,548,933	נכסי ביטוח משנה
114,996	39,009	נכסי מיסים שוטפים
3,854,256	938,788	חייבים ויתרות חובה
764,520	588,292	פרמיות לגביה
110,151,377	116,891,056	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
		השקעות פיננסיות אחרות:
15,673,909	15,756,448	נכסי חוב סחירים
26,503,040	27,097,748	נכסי חוב שאינם סחירים
243,529	258,424	מניות
5,100,471	6,486,201	אחרות
47,520,949	49,598,821	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
14,715,486	16,580,074	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
3,651,179	2,633,279	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
196,210,265	204,141,755	סך הכל נכסים
136,578,704	143,126,392	סך כל השקעות עבור חוזים תלויי תשואה בחברת ביטוח מאוחדת

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

ליום 31 בדצמבר		הון והתחייבויות
2022	2023	
אלפי ש"ח		הון
512,345	512,345	הון מניות ופרמיה
22,461	(20,052)	קרנות הון
7,160,088	7,731,813	עודפים
7,694,894	8,224,106	סך הכל הון
		התחייבויות
41,884,847	43,662,804	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
133,036,953	140,217,842	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
183,153	189,576	התחייבויות בגין מסים נדחים
251,597	264,228	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
21,151	989	התחייבויות בגין מסים שוטפים
2,288,710	4,323,663	זכאים ויתרות זכות
10,848,960	7,258,547	התחייבויות פיננסיות
188,515,371	195,917,649	סך הכל ההתחייבויות
196,210,265	204,141,755	סך הכל ההון והתחייבויות

20 במרס 2024

תאריך אישור
הדוחות הכספייםפרופ' אמיר ברנע
יו"ר דירקטוריוןרון אגסי
מנכ"לטל כהן
משנה למנכ"ל,
מנהל חטיבת פיננסים

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

דוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2021	2022	2023	
אלפי ש"ח			
13,230,204	12,486,060	12,574,699	פרמיות שהורווחו ברוטו
789,902	923,788	878,336	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
12,440,302	11,562,272	11,696,363	פרמיות שהורווחו בשייר
20,817,606	(7,323,522)	14,541,296	רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, והכנסות מימון
2,521,934	1,254,767	1,279,096	הכנסות מדמי ניהול
153,555	216,481	154,407	הכנסות מעמלות
299	167	191	הכנסות אחרות
35,933,696	5,710,165	27,671,353	סך הכל ההכנסות
32,006,471	2,765,036	24,776,998	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
505,388	615,877	692,533	חלקם של מבטחי המשנה בשינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
31,501,083	2,149,159	24,084,465	שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשייר
1,625,943	1,680,711	1,797,944	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
687,873	680,149	811,323	הוצאות הנהלה וכלליות
7,038	5,175	9,911	הוצאות אחרות
166,106	252,036	265,576	הוצאות מימון
33,988,043	4,767,230	26,969,219	סך הכל ההוצאות
94,569	95,671	91,808	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
2,040,222	1,038,606	793,942	רווח לפני מיסים על ההכנסה
678,277	312,934	228,421	מיסים על הכנסה
1,361,945	725,672	565,521	רווח לתקופה

נספח לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

דוחות רווח כולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	2023
אלפי ש"ח		

1,361,945	725,672	565,521
-----------	---------	---------

רווח לתקופה**רווח (הפסד) כולל אחר****פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד**

			שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לרווח כולל אחר
706,084	(2,553,438)	(535,826)	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד
(355,524)	453,021	418,244	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד
100,501	122,811	17,189	חלק הקבוצה ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(1,352)	(11,385)	4,289	הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילויות חוץ
(527)	2,036	361	השפעת המס על נכסים פיננסיים זמינים למכירה
(154,213)	676,134	34,321	השפעת המס על רכיבים אחרים של רווח כולל אחר
180	(696)	(124)	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד, נטו ממס
295,149	(1,311,517)	(61,546)	

פרטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד

11,106	27,519	(3,826)	רווח (הפסד) אקטוארי בגין תכנית ההטבה מוגדרת
12,500	16,135	7,932	חלק הקבוצה ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
32,444	56,536	25,970	הערכה מחדש בגין שערוך רכוש קבוע
-	17,021	-	הערכה מחדש בגין שערוך רכוש קבוע שהועבר לנדל"ן להשקעה
(11,394)	(26,507)	(4,839)	השפעת המס
44,656	90,704	25,237	סה"כ רווח כולל אחר לתקופה שלא יועברו לרווח והפסד, נטו ממס
339,805	(1,220,813)	(36,309)	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
1,701,750	(495,141)	529,212	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה

נספח לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

דוחות על השינויים בהון

מיוחס לבעלי המניות החברה								
קרנות הון								
הון מניות ופרמיה	חלוקת מניות הטבה	עסקה עם בעל שליטה	נכסים זמינים למכירה	תרגום של פעילויות חוץ אלפי ש"ח	הערכה מחדש	יתרת עודפים	סה"כ	
512,345	53,070	21,368	(464,769)	(993)	413,785	7,160,088	7,694,894	יתרה ליום 1 בינואר 2023
-	-	-	-	-	-	565,521	565,521	רווח לתקופה
-	-	-	(61,783)	237	27,660	(2,423)	(36,309)	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס סך הכל רווח (הפסד) כולל
-	-	-	(61,783)	237	27,660	563,098	529,212	העברה מקרן הערכה מחדש לעודפים
-	-	-	-	-	(8,627)	8,627	-	
<u>512,345</u>	<u>53,070</u>	<u>21,368</u>	<u>(526,552)</u>	<u>(756)</u>	<u>432,818</u>	<u>7,731,813</u>	<u>8,224,106</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2023

מיוחס לבעלי המניות החברה								
קרנות הון								
הון מניות ופרמיה	חלוקת מניות הטבה	עסקה עם בעל שליטה	נכסים זמינים למכירה	תרגום של פעילויות חוץ אלפי ש"ח	הערכה מחדש	יתרת עודפים	סה"כ	
512,345	53,070	21,368	848,088	(2,333)	351,267	6,406,230	8,190,035	יתרה ליום 1 בינואר 2022
-	-	-	-	-	-	725,672	725,672	רווח לתקופה
-	-	-	(1,312,857)	1,340	70,497	20,207	(1,220,813)	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס סך הכל רווח (הפסד) כולל
-	-	-	(1,312,857)	1,340	70,497	745,879	(495,141)	העברה מקרן הערכה מחדש לעודפים
-	-	-	-	-	(7,979)	7,979	-	
<u>512,345</u>	<u>53,070</u>	<u>21,368</u>	<u>(464,769)</u>	<u>(993)</u>	<u>413,785</u>	<u>7,160,088</u>	<u>7,694,894</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

נספח לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2023

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

דוחות על השינויים בהון (המשך)

מיוחס לבעלי המניות החברה								
קרנות הון								
סה"כ	יתרת עודפים	הערכה מחדש	תרגום של פעילויות חוץ אלפי ש"ח	נכסים זמינים למכירה	עסקה עם בעל שליטה	חלוקת מניות הטבה	הון מניות ופרמיה	
			הערכה מחדש	נכסים זמינים למכירה	עסקה עם בעל שליטה	חלוקת מניות הטבה	הון מניות ופרמיה	
6,488,285	5,030,050	320,846	(1,986)	552,592	21,368	53,070	512,345	יתרה ליום 1 בינואר 2021
1,361,945	1,361,945	-	-	-	-	-	-	רווח לתקופה
339,805	6,930	37,726	(347)	295,496	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
1,701,750	1,368,875	37,726	(347)	295,496	-	-	-	סך הכל רווח (הפסד) כולל
-	7,305	(7,305)	-	-	-	-	-	העברה מקרן הערכה מחדש לעודפים
<u>8,190,035</u>	<u>6,406,230</u>	<u>351,267</u>	<u>(2,333)</u>	<u>848,088</u>	<u>21,368</u>	<u>53,070</u>	<u>512,345</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך) מגזרי פעילות סולו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023

סך הכל	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות		מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח		ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	בריאות	ביטוח כללי	פרמיות שהורווחו ברוטו
		התאמות וקיזוזים	פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח				
12,574,699	-	-	-	-	-	8,367,162	1,949,632	2,257,905	פרמיות שהורווחו ברוטו
878,336	-	-	-	-	-	147,065	166,454	564,817	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
11,696,363	-	-	-	-	-	8,220,097	1,783,178	1,693,088	פרמיות שהורווחו בשייר
14,541,296	(91,512)	292,144	-	-	-	13,796,044	350,222	194,398	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,279,096	-	-	-	-	-	1,279,096	-	-	הכנסות מדמי ניהול
154,407	-	-	-	-	-	21,438	32,130	100,839	הכנסות מעמלות
191	-	23	-	-	-	11	-	157	הכנסות אחרות
27,671,353	(91,512)	292,167	-	-	-	23,316,686	2,165,530	1,988,482	סך הכל הכנסות
24,776,998	-	-	-	-	-	21,116,444	1,770,963	1,889,591	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
692,533	-	-	-	-	-	139,648	130,195	422,690	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
24,084,465	-	-	-	-	-	20,976,796	1,640,768	1,466,901	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,797,944	-	-	-	-	-	790,249	534,439	473,256	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
811,323	-	89,929	-	-	-	558,409	90,630	72,355	הוצאות הנהלה וכלליות
9,911	-	1,530	-	-	-	1	-	8,380	הוצאות אחרות
265,576	(91,512)	266,161	-	-	-	69,910	4,264	16,753	הוצאות (הכנסות) מימון
26,969,219	(91,512)	357,620	-	-	-	22,395,365	2,270,101	2,037,645	סך הכל הוצאות
91,808	-	5,693	71,119	71,119	71,119	14,215	-	781	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
793,942	-	(59,760)	71,119	71,119	71,119	935,536	(104,571)	(48,382)	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
(65,667)	-	52,203	487	487	487	(83,398)	(25,029)	(9,930)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
728,275	-	(7,557)	71,606	71,606	71,606	852,138	(129,600)	(58,312)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)
מגזרי פעילות סולו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

סך הכל	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס		ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
		מגזרי פעילות אחרים	מגזרי פעילות אלפי ש"ח				
12,486,060	-	-	-	2,009,844	1,841,680	8,634,536	פרמיות שהורווחו ברוטו
923,788	-	-	-	498,428	154,358	271,002	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
11,562,272	-	-	-	1,511,416	1,687,322	8,363,534	פרמיות שהורווחו בשייר
(7,323,522)	(23,985)	(102,523)	-	100,959	(163,393)	(7,134,580)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,254,767	-	-	-	-	-	1,254,767	הכנסות מדמי ניהול
216,481	-	-	-	90,884	22,753	102,844	הכנסות מעמלות
167	-	-	-	167	-	-	הכנסות אחרות
5,710,165	(23,985)	(102,523)	-	1,703,426	1,546,682	2,586,565	סך הכל הכנסות
2,765,036	-	-	-	1,513,086	344,535	907,415	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
615,877	-	-	-	372,114	111,765	131,998	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
2,149,159	-	-	-	1,140,972	232,770	775,417	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,680,711	-	-	-	437,473	494,523	748,715	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
680,149	(45)	53,129	-	60,054	78,177	488,834	הוצאות הנהלה וכלליות
5,175	-	2,420	-	2,580	-	175	הוצאות אחרות
252,036	(23,940)	222,612	-	8,513	2,781	42,070	הוצאות (הכנסות) מימון
4,767,230	(23,985)	278,161	-	1,649,592	808,251	2,055,211	סך הכל הוצאות
95,671	-	3,636	50,415	(593)	-	42,213	חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי
1,038,606	-	(377,048)	50,415	53,241	738,431	573,567	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
(1,869,744)	-	(612,026)	581	(313,379)	(205,663)	(739,257)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
(831,138)	-	(989,074)	50,996	(260,138)	532,768	(165,690)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)
מגזרי פעילות סולו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

סך הכל	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס		ביטוח כללי		בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
		מגזרי פעילות אחרים	מגזרי פעילות אלפי ש"ח	מגזרי פעילות אחרים	מגזרי פעילות אלפי ש"ח			
13,230,204	-	-	-	1,941,359	1,715,287	9,573,558	פרמיות שהורווחו ברוטו	
789,902	-	-	-	449,624	127,925	212,353	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה	
12,440,302	-	-	-	1,491,735	1,587,362	9,361,205	פרמיות שהורווחו בשייר	
20,817,606	(11,265)	306,747	-	302,756	568,179	19,651,189	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון	
2,521,934	-	-	-	-	-	2,521,934	הכנסות מדמי ניהול	
153,555	-	-	-	74,465	13,643	65,447	הכנסות מעמלות	
299	-	-	-	299	-	-	הכנסות אחרות	
35,933,696	(11,265)	306,747	-	1,869,255	2,169,184	31,599,775	סך הכל הכנסות	
32,006,471	-	-	-	1,654,728	1,768,072	28,583,671	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו	
505,388	-	-	-	277,312	107,808	120,268	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	
31,501,083	-	-	-	1,377,416	1,660,264	28,463,403	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר	
1,625,943	-	-	-	426,402	477,880	721,661	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	
687,873	-	34,989	-	59,358	82,123	511,403	הוצאות הנהלה וכלליות	
7,038	-	3,139	-	3,686	-	213	הוצאות אחרות	
166,106	(11,265)	173,152	-	1,377	183	2,659	הוצאות (הכנסות) מימון	
33,988,043	(11,265)	211,280	-	1,868,239	2,220,450	29,699,339	סך הכל הוצאות	
94,569	-	1,822	43,513	146	-	49,088	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	
2,040,222	-	97,289	43,513	1,162	(51,266)	1,949,524	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה	
505,232	-	158,036	(9,590)	74,677	54,779	227,330	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה	
2,545,454	-	255,325	33,923	75,839	3,513	2,176,854	סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה	

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי - סולו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023					
סה"כ	ענפי חבויות אחרים*	ענפי רכוש ואחרים* אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
2,371,998	444,825	724,381	836,047	366,745	פרמיות ברוטו
611,561	114,428	483,342	7,546	6,245	פרמיות ביטוח משנה
1,760,437	330,397	241,039	828,501	360,500	פרמיות בשייר
(67,349)	(6,782)	(10,129)	(66,797)	16,359	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
1,693,088	323,615	230,910	761,704	376,859	פרמיות שהורווחו בשייר
194,398	65,639	13,073	18,973	96,713	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
100,839	16,548	84,291	-	-	הכנסות מעמלות
157	55	5	16	81	הכנסות אחרות
1,988,482	405,857	328,279	780,693	473,653	סך הכל הכנסות
1,889,591	406,778	363,914	606,504	512,395	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
422,690	124,382	283,073	3,403	11,832	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,466,901	282,396	80,841	603,101	500,563	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
473,256	90,136	166,225	168,696	48,199	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
72,355	17,475	21,164	19,087	14,629	הוצאות הנהלה וכלליות
8,380	204	148	7,787	241	הוצאות אחרות
16,753	3,842	6,107	1,181	5,623	הוצאות מימון
2,037,645	394,053	274,485	799,852	569,255	סך הכל הוצאות
781	272	31	78	400	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
(48,382)	12,076	53,825	(19,081)	(95,202)	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
(9,930)	(3,454)	(389)	(995)	(5,092)	הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
(58,312)	8,622	53,436	(20,076)	(100,294)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
5,887,438	2,293,318	650,794	554,711	2,388,615	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2023
4,627,084	1,583,569	192,659	551,881	2,298,975	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2023

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-97% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-86% מסך הפרמיות בענפים אלו.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי - סולו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
סה"כ	ענפי חבויות אחרים*	ענפי רכוש ואחרים* אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
2,070,653	390,951	610,613	687,366	381,723	פרמיות ברוטו
478,663	83,558	382,888	5,110	7,107	פרמיות ביטוח משנה
1,591,990	307,393	227,725	682,256	374,616	פרמיות בשייר
(80,574)	(20,664)	604	(44,773)	(15,741)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
1,511,416	286,729	228,329	637,483	358,875	פרמיות שהורווחו בשייר
100,959	35,524	8,587	7,553	49,295	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
90,884	14,064	76,820	-	-	הכנסות מעמלות
167	62	6	13	86	הכנסות אחרות
1,703,426	336,379	313,742	645,049	408,256	סך הכל הכנסות
1,513,086	206,712	280,076	595,268	431,030	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
372,114	148,585	198,937	2,892	21,700	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,140,972	58,127	81,139	592,376	409,330	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
437,473	83,944	159,921	148,132	45,476	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
60,054	14,644	16,449	15,774	13,187	הוצאות הנהלה וכלליות
2,580	499	368	1,106	607	הוצאות אחרות
8,513	1,314	5,085	307	1,807	הוצאות מימון
1,649,592	158,528	262,962	757,695	470,407	סך הכל הוצאות
(593)	(219)	(23)	(46)	(305)	חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
53,241	177,632	50,757	(112,692)	(62,456)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(313,379)	(115,972)	(11,861)	(24,565)	(160,981)	הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
(260,138)	61,660	38,896	(137,257)	(223,437)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
5,464,576	2,163,824	513,268	510,286	2,277,198	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2022
4,322,962	1,447,435	178,495	508,455	2,188,577	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2022

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-97% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-86% מסך הפרמיות בענפים אלו.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי - סולו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
סה"כ	ענפי חבויות (אחרים*)	ענפי רכוש (אחרים*) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
1,871,905	378,937	563,484	574,119	355,365	פרמיות ברוטו
461,687	113,972	336,994	3,954	6,767	פרמיות ביטוח משנה
1,410,218	264,965	226,490	570,165	348,598	פרמיות בשייר
81,517	(1,500)	26,855	33,820	22,342	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
1,491,735	263,465	253,345	603,985	370,940	פרמיות שהורווחו בשייר
302,756	110,056	13,690	24,750	154,260	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
74,465	13,676	60,781	8	-	הכנסות מעמלות
299	108	15	24	152	הכנסות אחרות
1,869,255	387,305	327,831	628,767	525,352	סך הכל הכנסות
1,654,728	370,910	210,893	532,784	540,141	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
277,312	133,256	129,095	2,957	12,004	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,377,416	237,654	81,798	529,827	528,137	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
426,402	79,108	154,784	148,213	44,297	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
59,358	15,079	16,933	15,942	11,404	הוצאות הנהלה וכלליות
3,686	693	592	1,490	911	הוצאות אחרות
1,377	905	(993)	218	1,247	הוצאות (הכנסות) מימון
1,868,239	333,439	253,114	695,690	585,996	סך הכל הוצאות
146	53	7	12	74	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,162	53,919	74,724	(66,911)	(60,570)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
74,677	27,738	3,732	6,234	36,973	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
75,839	81,657	78,456	(60,677)	(23,597)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
5,431,708	2,166,558	585,878	443,489	2,235,783	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2021
4,318,643	1,527,918	188,192	442,192	2,160,341	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2021

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-97% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-87% מסך הפרמיות בענפים אלו.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

התקשרויות, הלוואות, השקעות ועסקאות מהותיות של החברה עם חברות בקבוצה

1. לעניין השקעות בחברות מוחזקות ראה באור 7 - השקעה בחברות מוחזקות בדוחות הכספיים המאוחדים.
 2. הקצאת העלויות וההתחשבות בין החברה למגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ("מקפת") בגין השירותים המשותפים נעשית בהתאם למודל הקצאת הוצאות המשקף את הוצאות הנהלה וכלליות בפועל בגין פעילות הפנסיה והגמל בחברה המשויות למקפת ("מודל הקצאת הוצאות"). מודל הקצאת הוצאות מתבסס על פרמטרים כלכליים וביניהם, בין היתר, שיעור המכירות החדשות של מקפת מתוך מכירות קבוצת מגדל בתחום החסכון ארוך טווח והבריאות; היקפי הפעילויות במחלקות התפעול ובמוקד שירות לקוחות; יחס הפרמיות/דמי גמולים; הערכות מנהלים בקשר עם תשומות זמן עבודה בפועל ועוד. סך השתתפות מקפת בהוצאות בשנים 2023, 2022 ו-2021 מסתכם בכ-249,412 אלפי ש"ח, בכ-214,109 אלפי ש"ח ובכ-220,221 אלפי ש"ח, בהתאמה.
 3. על פי הסכם בין החברה לבין מקפת, החברה מעניקה למקפת שירותי מחשוב - העמדת מערך מחשוב שכולל את מערכות המחשב המשרתות את קבוצת מגדל וכן ניהול ותפעול מערכות המחשב של מקפת המנוהלות בחברה ("שירותי המחשוב"). סך התשלומים ששילמה מקפת בגין שירותי המחשוב בשנים 2023, 2022 ו-2021 מסתכם בכ-21,364 אלפי ש"ח, בכ-22,442 אלפי ש"ח ובכ-22,638 אלפי ש"ח, בהתאמה.
 4. על פי הסכם בין החברה לבין מקפת, שירותי ניהול ההשקעות של מקפת וכן תיק הנוסטרו שלה ניתנים על ידי תחום השקעות ותחום האשראי של החברה בתמורה לשיעור קבוע משווי הנכסים המנוהלים (לעניין זה לא נלקחים בחשבון אחזקות באג"ח מיועדות) ("שירותי השקעות"). עובדי תחומי השקעות ואשראי מועסקים בהעסקה משותפת על ידי החברה ומקפת. סך התשלומים ששילמה מקפת בגין שירותי ההשקעות בשנים 2023, 2022 ו-2021 בכ-29,916 אלפי ש"ח, בכ-26,164 אלפי ש"ח ובכ-24,207 אלפי ש"ח, בהתאמה.
 5. בין החברה לבין יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ ("יוזמה"), חברה מוחזקת באיחוד מלא עד לחודש אפריל 2021, נחתם בשנת 2007, הסכם תפעול לשנתיים, המתחדש מדי שנה החל משנת 2009, לפיו החברה מעניקה ליוזמה את כל שירותי התפעול והגבייה, הכספים והעמלות, ההשקעות ושירותי המחשוב בתמורה לתשלום דמי ניהול. סך התשלומים ששילמה יוזמה לחברה בגין השירותים האמורים מסתכם בשנת 2021 בכ-3,364 אלפי ש"ח. בחודש אפריל 2021 ביצעה קבוצת מגדל שינוי מבני במסגרתו מוזגה יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ ("יוזמה") למגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ("מקפת") כנגד הקצאת מניות. כמו כן, הועבר ניהול קרן הפנסיה הותיקה שבניהול חברת יוזמה לניהול מקפת. המיזוג הושלם לאחר שהתקבלו כל האישורים הנדרשים והתקיימו התנאים להשלמתו ובכלל זה אישור מאת רשות שוק ההון ורשות המסים. החל ממועד המיזוג, הסכם התפעול בין החברה לבין יוזמה בטל וחלים התנאים המפורטים בסעיפים 2-5 לעיל.
 6. החברה מחזיקה באיחוד מלא ובחברות כלולות הפועלות כסוכנויות ביטוח ("סוכנויות הביטוח"). סוכנויות הביטוח משווקות, בין היתר, את מוצרי החברה ומוצרי מוחזקות מוסדיות. סוכנויות הביטוח העיקריות מפורטות בבאור 7 בדוחות הכספיים המאוחדים - השקעה בחברות מוחזקות. החברה משלמת במהלך העסקים הרגיל לסוכנויות הביטוח עמלות בגין מכירת מוצרי ביטוח ומוצרים פנסיניים עבור החברה ועבור מוחזקות מוסדיות שהחברה מעניקה להן שירותי מכירות. סך כל העמלות ששילמה החברה בגין מכירת המוצרים בשנים 2023, 2022 ו-2021 בכ-160,696 אלפי ש"ח, בכ-150,467 אלפי ש"ח ובכ-139,044 אלפי ש"ח, בהתאמה.
 7. לעניין הלוואות שנתנה החברה לחברות כלולות בחו"ל, ראה באור 3.ז.38. לדוחות הכספיים המאוחדים.
 8. בשנת 2021 נחתם הסכם שכירות בין מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ ("אחזקות נדל"ן") לבין שחם אורלן סוכנות לביטוח בע"מ ("שחם-אורלן") חברות בבעלות מלאה של החברה. בהתאם להסכם, מושכר לשחם-אורלן בניין לתקופת שכירות של כ-16 שנים החל מחודש אוגוסט 2021. דמי השכירות בגין השנים 2023, 2022 ו-2021 הסתכמו לסך של כ-4,553 אלפי ש"ח, כ-4,354 אלפי ש"ח וכ-1,762 אלפי ש"ח בהתאמה.
 9. בשנת 2012 נחתם הסכם שכירות בין אחזקות נדל"ן לבין חברה בבעלות מלאה של החברה, מבטח סיימון סוכנויות לביטוח בע"מ ("מבטח סיימון"). בהתאם להסכם, מושכר למבטח סיימון חלק מבניין לתקופת שכירות בת 10 שנים, עם אופציה להארכה של 5 שנים נוספות, החל מחודש יוני 2012. בשנת 2022 מימשה מבטח סיימון את האופציה. דמי השכירות בגין השנים 2023, 2022 ו-2021 הסתכמו לסך של כ-6,770 אלפי ש"ח, כ-6,333 אלפי ש"ח וכ-6,756 אלפי ש"ח, בהתאמה.
- בשנת 2021 נחתם הסכם שכירות בין אחזקות נדל"ן לבין שחם אורלן (כמפורט בסעיף 8 לעיל) וכן הסכם שכירות משנה בין שחם אורלן לבין מבטח סיימון. בהתאם להסכם שכירות המשנה, מושכר למבטח סיימון חלק מבניין נוסף לתקופת שכירות של כ-16 שנים החל מחודש אוגוסט 2021. חלקה של מבטח סיימון בבניין שעבורו נחתם ההסכם בשנת 2012 קטן בעקבות שכירות המשנה בבניין הנוסף.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

התקשרויות, הלוואות, השקעות ועסקאות מהותיות של החברה עם חברות בקבוצה (המשך)

10. בשנת 2013 נחתם הסכם שכירות בין אחזקות נדל"ן לבין חברה בבעלות מלאה של החברה, שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ ("שגיא יוגב"). בהתאם להסכם, מושכר לשגיא יוגב חלק מבניין לתקופת שכירות בת 10 שנים החל מחודש ספטמבר 2012. דמי השכירות בגין השנים 2021, 2022 ו-2023 הסתכמו לסך של כ-69 אלפי ש"ח, כ-66 אלפי ש"ח וכ-71 אלפי ש"ח, בהתאמה.
- בשנת 2021 נחתם הסכם שכירות בין אחזקות נדל"ן לבין שחם אורלן (כמפורט בסעיף 8 לעיל) וכן הסכם שכירות משנה בין שחם אורלן לבין שגיא יוגב. בהתאם להסכם שכירות המשנה, מושכר לשגיא יוגב חלק מבניין נוסף לתקופת שכירות של כ-16 שנים החל מחודש אוגוסט 2021. חלקה של שגיא בבניין שעבורו נחתם ההסכם בשנת 2013 קטן בעקבות שכירות המשנה בבניין הנוסף.
11. בחודש נובמבר 2015 נחתם הסכם שכירות בין אחזקות נדל"ן לבין חברה בבעלות מלאה של החברה, איחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ ("איחוד רשת סוכנויות"). בהתאם להסכם, מושכר לאיחוד חלק מבניין לתקופת שכירות בת 5 שנים החל מחודש יוני 2015. לשוכר ניתנה הזכות להאריך את תקופת השכירות ב-5 שנים נוספות. הסכם השכירות הוארך עד לחודש יוני 2025. דמי השכירות בגין השנים 2021, 2022 ו-2023 הסתכמו לסך של כ-35 אלפי ש"ח, כ-9 אלפי ש"ח וכ-9 אלפי ש"ח, בהתאמה.
12. בבעלות החברה נכסי נדל"ן שונים. בחלק מנכסי הנדל"ן האמורים נעשה שימוש עצמי וחלק מנכסי הנדל"ן מושכרים לשימוש חברות הקבוצה, בסכומים שאינם מהותיים.
13. בחודש דצמבר 2019 נתנה החברה למגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ הלוואה בסך של כ-70,000 אלפי ש"ח. הלוואה נשאה ריבית שנתית בשיעור של 2.56% (שעודכן בהתאם לשיעור הריבית שנקבע לעניין תקנות מס הכנסה). הלוואה והריבית הצמודה יעמדו לפירעון עד ולא יאוחר מיום 24 בדצמבר 2024. באותו מועד נתנה מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ למבטח סיימון סוכנויות ביטוח בע"מ הלוואה בסך של כ-70,000 אלפי ש"ח באותם תנאים.
- בחודש דצמבר 2020 פרעה מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ את יתרת הלוואה והריבית שנצברה בגינה. כמו כן, במהלך חודש דצמבר פרעה מבטח סיימון סוכנויות ביטוח בע"מ סך של 60,000 אלפי ש"ח מיתרת הלוואה והריבית שנצברה בגינה לאותו מועד.
- בחודש דצמבר 2021 פרעה מבטח סיימון סוכנויות ביטוח בע"מ את יתרת הלוואה שנותרה בסך של 10,000 אלפי ש"ח והריבית שנצברה בגינה לאותו מועד.
14. בחודש דצמבר 2019 הנפיקה מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ לחברה שטר הון בסך של כ-50,000 אלפי ש"ח לפירעון בדצמבר 2024. שטר ההון אינו צמוד ואינו נושא ריבית.
15. בשנת 2022 ביצעה חברה בת של החברה, מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ ("מגדל גיוס הון"), הנפקה של אגרות חוב סדרה ט' וסדרה י' והרחבה של סדרה ח' וסדרה ט' בבורסה לניירות ערך בתל אביב.
- בשנת 2023 ביצעה מגדל גיוס הון הנפקה של אגרות חוב סדרה יא' וסדרה יב' בבורסה לניירות ערך בתל אביב וביצעה פיידיון מוקדם מלא של סדרה ג' וסדרה ד'. כמו כן, מגדל גיוס הון ביצעה החלפה של סדרה ה' בדרך של הצעת רכש חליפין חלקית בתמורה להנפקת אגרות חוב סדרה יא' וסדרה יב' בדרך של הרחבת סדרה קיימת.
- התמורה מההנפקות הופקדה בחברה ומשמשת לה כהון רובד 2 בכפוף למגבלות על שיעורו המירבי של הון רובד 2, כאמור בהוראות הממונה לעניין הרכב הון עצמי של חברת ביטוח.
- לעניין זה ראה באור 24. ה. לדוחות הכספיים המאוחדים.
16. להלן פירוט יתרות נוספות עם חברות מוחזקות

ליום 31 בדצמבר	
2022	2023
אלפי ש"ח	

43,645	88,510
(100,189)	(47,150)

יתרות חובה
יתרות זכות

א. נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר			
עלות ^(*)		ערך בספרים	
2022	2023	2022	2023
אלפי ש"ח			
11,451,528	11,341,852	10,420,642	10,030,058
4,742,309	5,307,745	4,492,269	5,084,848
858,854	877,827	872,313	914,446
17,052,691	17,527,424	15,785,224	16,029,352
		32,323	202

אגרות חוב ממשלתיות - זמינות למכירה
נכסי חוב אחרים
שאינם ניתנים להמרה:
 זמינים למכירה
 שווי הוגן דרך רוח והפסד שיועדו בעת ההכרה
 לראשונה
 סך הכל נכסי חוב סחירים
 ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

^(*) בניכוי הפרשות לירידות ערך.

ב. מניות

ליום 31 בדצמבר			
עלות ^(*)		ערך בספרים	
2022	2023	2022	2023
אלפי ש"ח			
16,240	12,584	13,978	14,225
16,240	12,584	13,978	14,225
142,900	180,258	229,709	244,330
142,900	180,258	229,709	244,330
159,140	192,842	243,687	258,555
		30,757	29,866

סחירות
 זמינות למכירה
 סך הכל מניות סחירות
שאינן סחירות
 זמינות למכירה
 סך הכל מניות שאינן סחירות
 סך הכל מניות
 ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

^(*) בניכוי הפרשות לירידות ערך.

ג. השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בקרנות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות גידור, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

ליום 31 בדצמבר			
עלות ^(*)		ערך בספרים	
2022	2023	2022	2023
אלפי ש"ח			
1,082,034	1,392,293	1,123,311	1,587,219
-	-	-	11,872
1,082,034	1,392,293	1,123,311	1,599,091
3,317,797	4,063,186	3,766,961	4,536,699
12	12	261,360	389,892
3,317,809	4,063,198	4,028,321	4,926,591
4,399,843	5,455,491	5,151,632	6,525,682
		1,143,258	1,176,478

סחירות

זמינות למכירה
מכשירים נגזרים

סך הכל השקעות פיננסיות סחירות

שאינן סחירות

זמינות למכירה
מכשירים נגזרים

סך הכל השקעות פיננסיות שאינן סחירות

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

(* בניכוי הפרשות לירידות ערך.)

קוסט פורר גבאי את קסירר
דרך מנחם בגין 144 א'
תל-אביב, 6492102
טל. +972 3 623 2525
פקס +972 3 562 2555
ey.com

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

20 במרס 2024

לכבוד
הדירקטוריון של
מגדל חברה לביטוח בע"מ ("החברה")
אפעל 4, קריית אריה, פתח תקווה

נכבדנו,

**הנדון: מכתב הסכמה בקשר לתשקיף מדף של מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ ("מגדל גיוס הון") מחודש יולי
2022 (להלן: "תשקיף המדף")**

- הננו להודיעכם כי אנו מסכימים להכללה (לרבות בדרך של הפניה), של הדוחות שלנו המפורטים להלן בקשר לתשקיף המדף שבנידון:
1. דוח רואי החשבון המבקרים מיום 20 במרס 2024 על הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023.
 2. דוח רואי החשבון המבקרים מיום 20 במרס 2024 על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2023.
 3. דוח מיוחד של רואי החשבון המבקרים מיום 20 במרס 2024 על מידע כספי נפרד לפי הנחיות המפקח על הביטוח ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) התשמ"א-1981, לימים 31 בדצמבר 2023 ו-2022 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מבקרים משותפים

סומך חייקין
רואי חשבון

פרטים נוספים על התאגיד

פרק 5 - תיאור פרטים נוספים על המבטח
תוכן עניינים

2	רשימת השקעות בחברות-בת ובחברות כלולות לתאריך המאזן	תקנה 11:
7	שינויים בהשקעות בחברות-בת ובחברות כלולות בתקופת הדוח	תקנה 12:
8	הכנסות של חברות בנות וחברות כלולות והכנסות המבטח מהן לתאריך המאזן	תקנה 13:
10	רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של המבטח	תקנה 14:
10	מסחר בבורסה – ניירות ערך שנרשמו למסחר - מועדי הפסקת מסחר וסיבותיה	תקנה 20:
11	תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה	תקנה 21:
14	השליטה במבטח	תקנה 21 א':
14	עסקאות עם בעל שליטה או של בעל שליטה יש בהן עניין אישי	תקנה 22:
15	מניות וניירות ערך אחרים המוחזקים על ידי בעלי עניין ונושאי משרה בכירה במבטח, בחברה בת או בחברה כלולה סמוך ככל האפשר לתאריך הדוח (למיטב ידיעת המבטח)	תקנה 24:
15	הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים של המבטח	תקנה 24 א':
15	מרשם בעלי המניות של המבטח	תקנה 24 ב':
15	מען רשום של המבטח	תקנה 25 א':
16	הדירקטורים של המבטח למועד 20 במרס 2024	תקנה 26:
21	נושאי משרה בכירה של המבטח למועד 20 במרס 2024	תקנה 26 א':
28	מורשה חתימה של המבטח	תקנה 26 ב':
28	רואי החשבון של המבטח	תקנה 27:
28	שינוי בתזכיר או בתקנות של המבטח	תקנה 28:
28	המלצות והחלטות הדירקטורים	תקנה 29:
30	החלטות המבטח	תקנה 29 א':

תקנה 11: רשימת השקעות בחברות בת ובחברות כלולות לתאריך המאזן¹

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג.	ערך בדוח הכספי הנפרד	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון		שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים		
						באלפי ש"ח	באלפי ש"ח	בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון
מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ	2,236			2,236	928,889	--		100	100	100
מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ		רג' 0.1 ש"ח	1,000	100	--	--		100	100	100
מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ	² 810			² 810	272,557	³ 49,029		100	100	100
מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ ⁴	10,000			10,000	222,354	--		100	100	100
אמיר אלוני סוכנות לביטוח חיים (1994) בע"מ ⁵	300			300	2,685	--		75	75	75
אלי ארליך שירותי ביטוח (1999) בע"מ ⁵	2,000			2,000	3,325	--		100	100	100
מקפת שירותים פיננסים- סוכנות לביטוח (1998) בע"מ ⁵	⁶ 1,000			⁶ 1,000	8,583	--		100	100	100

¹ הנתונים ביחס לחברות בנות וכלולות המופיעים בדוח התקופתי נוגעים לתאגידים פעילים בלבד ליום 31 בדצמבר 2023.

² כולל חמש מניות המוחזקות בידי חברות בנות של המבטח ומניה אחת המוחזקת בידי מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן: "מגדל אחזקות").

³ היתרה מורכבת משטר הון שהונפק למבטח בסך 50,000 אלפי ש"ח אינו צמוד למדד ואינו נושא ריבית לפירעון לא לפני דצמבר 2024, שטר הון הון בשיעור של 1.98% יתרתו ליום 31 בדצמבר 2023 לאחר היוון 49,029 אלפי ש"ח.

⁴ בספרי מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ (להלן: "מגדל סוכנויות").

⁵ בספרי מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ (להלן: "מבטח סימון").

⁶ כולל 450 מניות של 1 ש"ח המוחזקות על ידי פרולייין אקסקלוסיב בע"מ, חברה בת של מבטח סימון.

שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים				יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון	ערך בדוח הכספי הנפרד	סה"כ ע.ב.	מספר מניות מסוג אחר	סוג מניה אחר	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	שם התאגיד
שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים				יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון	ערך בדוח הכספי הנפרד	סה"כ ע.ב.	מספר מניות מסוג אחר	סוג מניה אחר	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	שם התאגיד
בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים	בהון	בני"ע מניה מסוג אחר	בני"ע מניה 1 ש"ח	באלפי ש"ח	באלפי ש"ח	בש"ח				
73.28	73.28	73.28		715 ⁷	30,446	187,600.02	18,760,002	רג' 0.01 ש"ח		סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ ⁴
73.28	73.28	73.28		--	2,614	5.1	100 50,900	יסוד 0.0001 ש"ח רג' 0.0001 ש"ח		פלתורס ברמן סוכנות לביטוח בע"מ ⁸
73.28	73.28	73.28		--	3,150	100	1,000	רג' 0.1 ש"ח		פלתורס יהלומים סוכנות לביטוח כללי וימי בע"מ ⁸
36.635	36.635		36.635	--	21	50			50	פלתורס מוניציפלית סוכנות לביטוח כללי בע"מ ⁸
100	100	100	100	--	34,010	3,722	2,000	רווחים 1 ש"ח	1,722	שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ ⁴

⁷ היתרה מורכבת משטר הון צמית שהונפק למגדל סוכנויות.
⁸ בספרי סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ (להלן: "פלתורס"), חברת בת של מגדל סוכנויות.

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.נ.	ערך בדוח הכספי הנפרד	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים		
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון
ג'ינג'ר סוכנות לביטוח בע"מ ⁹	200			200	4,190	--	25	25	25
אחד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ ⁴		רג' 0.001 ש"ח	¹⁰ 1,500,000	¹⁰ 1,500	24,786	--	100	100	100
שחם אורלן סוכנות לביטוח בע"מ ⁴	6,395 ¹¹	מ' בכורה א' 0.1 ש"ח	1,782	6,573.2	27,791	--	100	100	100
איזבל עודה-שחם סוכנות לביטוח ¹²				--	265	--	51	51	51
סו-ביט סוכנות לביטוח בע"מ ¹²	154			154	(51)	¹³ 900	100	100	100
סתי-אורלן סוכנות לביטוח פנסיוני (2012) בע"מ ¹²	500			500	635	--	50	50	50

⁹ בספרי שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ (להלן: "שגיא יוגב"), חברה בת של מגדל סוכנויות.

¹⁰ כולל מניה אחת המוחזקת בידי המבטח.

¹¹ לא כולל 36 מניות בנות 1 ש"ח ו-49 מניות בנות 0.1 ש"ח המוחזקות בידי שחם אורלן סוכנות לביטוח בע"מ (להלן: "שחם אורלן") חברה בת של מגדל סוכנויות.
¹² בספרי שחם אורלן.

¹³ היתרה מורכבת משטר הון שהונפק לשחם אורלן בסך של 900 אלפי ש"ח אינו צמוד למדד ואינו נושא ריבית לפירעון ביולי 2028.

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד	יתרת הלואות, אגרות חוב ושטרי הון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים		
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון
סופר משה סוכנות לביטוח (1997) בע"מ ¹²	55			55	815	--	35	35	35
מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ	רג' 0.0001 ש"ח	1461,660,406	14	6,166.04	1,349,700	--	100	100	100
נכסי המגן בע"מ	6,090,837			6,090,837	404,641	--	100	100	100
פל בית המגן בע"מ ¹⁵	10 14,066,596			10 14,066,596	404,641	--	100	100	100
מגדל אשכול פיננסים בע"מ	16 485,057			16 485,057	135,397	--	100	100	100
מגדל שרותי מימון בע"מ ¹⁷	18 100			18 100	3,192	--	100	100	100
מגדל ליסינג בע"מ ¹⁷	100			100	8,850	--	100	100	100

¹⁴ כולל מניה אחת בידי מגדל ניהול תביעות בע"מ, חברה בת של המבטח (ראה הערת שוליים 21 להלן).

¹⁵ בספרי נכסי המגן בע"מ, חברה בת של המבטח.

¹⁶ כולל מניה אחת המוחזקת בידי מגדל סוכנויות.

¹⁷ בספרי מגדל אשכול פיננסים בע"מ.

¹⁸ כולל שתי מניות המוחזקות בידי המבטח.

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג.	ערך בדוח הכספי הנפרד	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון		שיעור החזקה מההון המונפק באחוזים		
						באלפי ש"ח	באלפי ש"ח	בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים	בהון	בני"ע מניה מסוג אחר
מגדל טכנולוגיות בע"מ ¹⁹	רג' 0.001 ש"ח		20101	200.101	--	--		100	100	100
מגדל ניהול תביעות בע"מ ²¹	רג' 0.001 ש"ח		222,000	222	--	--		100	100	100
דטה קאר ישראל בע"מ	1 ש"ח סוג א' 1 ש"ח סוג ב' 1 ש"ח סוג ג'		10,000 10,000 10,000	30,000	12,067	--		100	100	100
אולברייט החזקות בע"מ	רג' 0.01 ש"ח		13,996	139.96	499	--		100	100	100
אולברייט טכנולוגיות בע"מ ²³	רג' 0.01 ש"ח		100,000	1,000	(7,406)	24 7,676		100	100	100

¹⁹ מגדל טכנולוגיות בע"מ הינה חברה בת בבעלות מלאה של המבטח שכל פעילותה הינה עבור המבטח ובמימונה המלא. הפעילות נרשמת בספרי המבטח ונכללת בדוחות הכספיים שלה.
²⁰ כולל שלוש מניות בידי חברות נכדות של המבטח.
²¹ מגדל ניהול תביעות בע"מ הינה חברה בת בבעלות מלאה של המבטח, פועלת ומתקשרת בשמה, וכל פעילותה הינה עבור המבטח ובמימונה המלא ונכללת בדוחות הכספיים של המבטח.
²² כולל מניה אחת בידי מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ (להלן: "אחזקות נדל"ן"), חברה בת של המבטח.
²³ בספרי אולברייט החזקות בע"מ (להלן: "אולברייט החזקות").
²⁴ היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו לאולברייט החזקות בסך כולל של 7,676 אלפי ש"ח אינם צמודים למדד ואינם נושאים ריבית לפירעון בשנים 2026-2028.

תקנה 12: שינויים בהשקעות בחברות-בת ובחברות כלולות בתקופת הדוח					
תאריך השינוי	מהות השינוי	שם התאגיד	סוג המניה	סה"כ מניות	עלות/תמורה באלפי ש"ח
10.09.2023	רכישה (בספרי המבטח)	אולברייט החזקות בע"מ	רגילה 0.01 ש"ח	6,998	7,199
21.12.2023	הקצאת מניות (בספרי המבטח)	מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ	רגילה 1 ש"ח	25 142	100,000

תקנה 13: הכנסות של חברות בנות וחברות כלולות והכנסות המבטח מהן לשנה שהסתיימה לתאריך המאזן
באלפי ש"ח

שם התאגיד	רווח (הפסד) לתקופה 26	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה 26	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה 26	דיבידנד	דמי ניהול	ריבית נומינלית	מועד תשלום הריבית
מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ	18,149	3,895	22,044	--	--	--	--
מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ	--	--	--	--	--	--	--
מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ	81,378	458	81,836	--	--	--	--
מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ	65,466	(58)	65,408	--	28 796	--	--
אמיר אלוני סוכנות לביטוח חיים (1994) בע"מ	883	--	883	--	--	--	--
אלי ארליך שירותי ביטוח (1999) בע"מ	588	--	588	--	27 48	--	--
מקפת שירותים פיננסיים סוכנות לביטוח (1998) בע"מ	418	--	418	--	27 1,225	--	--
סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ	4,970	(118)	4,852	--	28 144	--	--
פלתורס ברמן סוכנות לביטוח בע"מ	377	--	377	--	29 440	--	--
פלתורס יהלומים סוכנות לביטוח כללי וימי בע"מ	854	--	854	--	29 150	--	--
פלתורס מוניציפלית סוכנות לביטוח כללי בע"מ	392	--	392	30 250	29 370	--	--
שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ	6,291	30	6,321	--	28 125	--	--
ג'ינג'ר סוכנות לביטוח בע"מ	643	--	643	--	--	--	--
סתיו-אורלן סוכנות לביטוח פנסיוני (2012) בע"מ	879	--	879	31 500	--	--	--
אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ	1,529	409	1,938	--	28 15	--	--
שחם אורלן סוכנות לביטוח בע"מ	3,609	194	3,803	--	28 151	--	--
איזבל עודה- שחם- סוכנות לביטוח	215	--	215	--	--	--	--
סו-ביט סוכנות לביטוח בע"מ	(294)	--	(294)	--	31 60	--	--
סופר משה סוכנות לביטוח (1997) בע"מ	248	--	248	31 140	--	--	--

²⁶ משקף את רווחי (הפסדי) התאגיד במלואם ולא כוללים הפחתות הפרשים מקוריים ורווחים שטרם מומשו בגין עסקאות בינחברתיות.
²⁷ נרשם במבטח סימון.
²⁸ נרשם במגדל סוכנויות.
²⁹ נרשם בפלתורס.
³⁰ התקבל בפלתורס.
³¹ התקבל בשחם אורלן.

שם התאגיד	רווח (הפסד) לתקופה ²⁶	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה ²⁶	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה ²⁶	דיבידנד	דמי ניהול	ריבית נומינלית	מועד תשלום הריבית
מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ	62,840	16,382	79,222	--	--	--	--
נכסי המגן בע"מ	15,306	2,421	17,727	--	--	--	--
פל בית המגן בע"מ	15,306	2,421	17,727	--	--	--	--
מגדל אשכול פיננסים בע"מ	3,815	1	3,816	--	--	--	--
מגדל שירותי מימון בע"מ	82	--	82	--	--	--	--
מגדל ליסינג בע"מ	242	--	242	--	--	--	--
מגדל טכנולוגיות בע"מ	--	--	--	--	--	--	--
מגדל ניהול תביעות בע"מ	--	--	--	--	--	--	--
דטה קאר ישראל בע"מ	1,878	--	1,878	--	--	--	--
אולברייט החזקות בע"מ	(7,096)	--	(7,096)	--	--	--	--
אולברייט טכנולוגיות בע"מ	(7,098)	--	(7,098)	--	--	--	--

תקנה 14: רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של המבטח

המבטח אינו מעניק הלוואות כעיסוק עיקרי.

תקנה 20: מסחר בבורסה – ניירות ערך שנרשמו למסחר - מועדי הפסקת מסחר וסיבותיה

לא רלבנטי, למבטח לא קיימים ניירות ערך שנרשמו למסחר.

תקנה 21: תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

להלן פירוט התגמולים (באלפי ש"ח) שישלם המבטח או תאגידים אחרים בשליטתו, ושל כל ההתחייבויות לתשלומים שקיבלו על עצמם בש"ח (לא כולל מס שכר ומע"מ), כפי שהוכרו בדוחות הכספיים של המבטח לשנת 2023 לכל אחד מחמשת מקבלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה במבטח או בתאגידים בשליטתו וכן לבעלי עניין במבטח:

החלק המיוחס למבטח ולחברות בשליטתו (באחוזים) בפועל מתוך סך התגמול בקבוצת מגדל	תגמולים אחרים				תגמולים בעבור שירותים							פרטי מקבל התגמולים			
	סה"כ ³²	אחר	דמי שכירות	ריבית	אחר	עמלה	דמי יעוץ	דמי ניהול	תשלום מבוסס מניות (4)	מענק (3)	שכר (2)	שיעור החזקה בהון מגדל אחזקות באחוזים (1)	היקף משרה בקבוצה	תפקיד	שם
100%	3,398	---	---	---	---	---	---	---	---	--	3,398	---	100%	יו"ר דירקטוריון המבטח לשעבר	יפתח רון-טל (5)
100%	3,334	---	---	---	---	---	---	300	734 ³³	2,300	0.0016%	100%	מנכ"ל מבטח סימון	ליאור רביב (6)	
100%	3,269	---	---	---	---	---	---	559	---	2,710	---	100%	מנכ"ל המבטח	רון אגסי (7)	
100%	2,769	---	---	---	---	---	---	300	745	1,724	---	100%	מנהל חטיבת הלקוחות וערוצי הפצה	ירון שמאי (8)	
100%	2,638	---	---	---	---	---	---	300	418	1,920	---	100%	מנהל חטיבת טכנולוגיות	משה מורגנשטרן (9)	

³² בהתאם לחלק המיוחס למבטח ולחברות בשליטתו.

³³ סכום המענק המוצג בטבלה אינו כולל הוצאה שנרשמה השנה בסך של כ-167 אלפי ש"ח בגין 2022.

להלן הערות והסברים לנתונים המופיעים בטבלה שלעיל:

- (1) ציון שיעורי ההחזקה הינם בהון המניות של מגדל אחזקות ולא במבטח (שכן המבטח הינו חברה פרטית מלאה בשליטת מגדל אחזקות).
- (2) שכר – ככלל תנאי העסקתם של נושאי המשרה במבטח, לרבות אלו המפורטים בטבלה לעיל, נקבעו בהסכם העסקה אישי המגדיר את משכורת הבסיס וכן תנאים סוציאליים ופנסיוניים כמקובל לנושאי משרה בקבוצת מגדל. נושאי המשרה זכאים לשכר, לרבות הפרשות לביטוח פנסיוני, ביטוח לאובדן כושר עבודה, הפרשות לפיצויי פיטורין, חסכון בקרן השתלמות, ימי חופשה, מחלה והבראה, רכב וכיו"ב. כמו כן, רכיב השכר עשוי לכלול תשלום המחויב על פי הסכם שאינו תלוי יעדים ו/או שיקול דעת בכפוף למדיניות תגמול הגופים המוסדיים (כגון מענק הסתגלות, מענק מובטח וכיו"ב). במקרה של סיום העסקה למעט במקרה של פיטורין בנסיבות המאפשרות אי תשלום פיצויים, נושאי המשרה זכאים לפיצויים על פי דין.
- (3) מענק – בהתאם למדיניות התגמול הגופים המוסדיים החלה על נושאי המשרה במבטח, רכיב התגמול המשתנה עשוי לכלול, בין היתר מענק שנתי מותנה יעדים כהגדרתו להלן. מענק שנתי מותנה יעדים – המענק השנתי עשוי להינתן לנושא משרה (למעט מענקים אחרים המפורטים במדיניות התגמול) ויכלול שלושה סוגי יעדים ברמות מדידה שונות: (א) יעדי המבטח. (ב) יעדים יחידתיים/ אישיים. (ג) הערכה אישית (רכיב בשיקול דעת). לכל אחד מסוגי היעדים האמורים יינתן משקל בקביעת המענק השנתי, בהתאם לתפקידו של נושא המשרה ועל פי טווח המשקלים שנקבעו במדיניות תגמול גופים מוסדיים. הענקת המענק השנתי איננה נכללת בהסכם העסקה והיא מותנית על פי מדיניות תגמול גופים מוסדיים באישור זכאות מראש של מענק נורמטיבי על ידי המוסדות המוסמכים. בנוסף, ואף לאחר שניתן אישור זכאות למענק נורמטיבי, נקבע כי הענקת כל מענק בהתאם להוראות מדיניות תגמול גופים מוסדיים כפופה לקבלת אישור המוסדות המוסמכים וכי סכום המענק המחושב הינו למעשה תקרת סכום המענק שהמוסדות המוסמכים יוכלו להעניק. מובהר כי המענק לשנת 2023 טרם נדון ואושר על ידי המוסדות המוסמכים בקבוצה. בהתאם לכך, בטבלה לעיל מופיע סכום ההפרשה בגין המענק לשנת 2023 כפי שהוכרה בדוחות הכספיים של המבטח. יודגש שההפרשה האמורה למענק השנתי לנושאי המשרה המפורטים בטבלה שלעיל בגין 2023, כולו או חלקו, נרשמה על בסיס אומדן בלבד, וכי המענק שישולם בפועל, אם ישולם, עשוי להשתנות והוא כפוף לאישור המוסדות המוסמכים של המבטח והגופים המוסדיים בקבוצה. לפרטים נוספים בדבר מדיניות תגמול גופים מוסדיים ראה באור 3.נ.38 לדוחות הכספיים המאוחדים של המבטח.
- (4) תשלום מבוסס מניות – ביום 30 במאי 2023 אישר דירקטוריון המבטח תכנית תגמול הונית המאפשרת הענקת תגמול הוני, ובין היתר הקצאה של אופציות לא רשומות למסחר הניתנות למימוש למניות רגילות של מגדל אחזקות, בנות 0.01 ש"ח ערך נקוב כל אחת ("האופציות") לנושאי משרה המכהנים בחברות הקבוצה, וזאת בהתאם למסלול רווח הון שבסעיף 102 (ב) (3) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א – 1961 ("תכנית התגמול ההונית" ו"מסלול רווח הון", לפי העניין). בהתאם לתכנית התגמול ההונית: הענקת חבילת האופציות הינה כנגד ויתור של נושאי המשרה על חלק מחבילת התגמול לה הם זכאים (היינו אצל חלק מנושאי המשרה חלק חלק מהשכר הקבוע ואצל חלקם חלק חלק מהזכאות למענק). הסכום הנקוב בטור "תשלום מבוסס מניות", מבטא את ההוצאה לפי כללי החשבונאות כפי שנרשמה בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים בדבר תשלום מבוסס מניות ראה באור 33 לדוחות הכספיים המאוחדים של המבטח.

פרטים נוספים בקשר עם מקבלי התגמולים:

(5) מר יפתח רון-טל, כיהן כיו"ר דירקטוריון המבטח החל מתאריך 1 באוגוסט 2021. לפרטים בדבר הגמול המשולם למר יפתח רון-טל ראה באור 38.נ.4.ד לדוחות הכספיים המאוחדים של המבטח.

(6) מר ליאור רביב, המכהן כמנכ"ל מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ, החל מיום 1 ביולי 2022. תנאי העסקתו של מר רביב נקבעו בהסכם העסקה אישי, בתנאים המפורטים בסעיף קטן 2 ו-4 לעיל. ביום 5 ביולי 2023, כחלק מתכנית התגמול ההונית בקבוצת מגדל אשר אומצה על-ידי דירקטוריון התאגיד ביום 30 במאי 2023, הוקצו 730,123 אופציות לא רשומות למסחר הניתנות למימוש למניות רגילות של התאגיד למר רביב, בשווי הוגן של 0.9 מיליון ש"ח. במקביל, הופחת השווי ההוגן של האופציות שהוקצו מהמענק של מר רביב בתקופת ההבשלה של האופציות. לפירוט אודות ההקצאה, ראה באור 33 לדוחות הכספיים המאוחדים של המבטח. ההסכם הינו לתקופה בלתי קצובה כאשר כל צד רשאי להביאו לידי סיום בהודעה מוקדמת של 90 יום. במקרה של סיום העסקה יהיה מר רביב זכאי למענק הסתגלות בגובה של שישה חודשי שכר. מובהר כי על מר רביב לא חלה מדיניות התגמול של המבטח או של הגופים המוסדיים, לאור העובדה שאינו נושא משרה במבטח ובגופים מוסדיים.

(7) מר רונן אגסי, מכהן כמנכ"ל המבטח ובתפקידים נוספים בקבוצת מגדל החל מיום 15 בפברואר 2023. לפרטים בדבר התגמול המשולם למר רונן אגסי ראה באור 38.נ.4.ז לדוחות הכספיים המאוחדים של המבטח.

(8) מר ירון שמאי, מכהן כמשנה למנכ"ל ומנהל חטיבת הלקוחות וערוצי הפצה של המבטח חל מיום 17 ביולי 2022. תנאי העסקתו של מר שמאי נקבעו בהסכם אישי, בתנאים המפורטים בסעיף קטן 2 עד 4 לעיל. ביום 5 ביולי 2023, כחלק מתכנית התגמול ההונית בקבוצת מגדל אשר אומצה על-ידי דירקטוריון התאגיד ביום 30 במאי 2023, הוקצו 730,123 אופציות לא רשומות למסחר הניתנות למימוש למניות רגילות של התאגיד למר שמאי, בשווי הוגן של 0.9 מיליון ש"ח. במקביל, הופחת חלקית המענק השנתי הנורמטיבי של מר שמאי בתקופת ההבשלה של האופציות. לפירוט אודות ההקצאה, ראה באור 33 לדוחות הכספיים המאוחדים של המבטח. ההסכם הינו לתקופה בלתי קצובה כאשר כל צד רשאי להביאו לידי סיום בהודעה מוקדמת של 60 יום. במקרה של סיום העסקה יהיה מר שמאי זכאי למענק הסתגלות בגובה של תשעה חודשי שכר. מענק הסתגלות ישולם בכפוף לתנאים ולמועדים הקבועים במדיניות התגמול לנושאי משרה בגופים המוסדיים בקבוצת מגדל ולנושאי משרה בתאגיד.

(9) מר משה מורגנשטרן, מכהן כמשנה למנכ"ל ומנהל חטיבת הטכנולוגיות של המבטח חל מיום 1 באפריל 2023. תנאי העסקתו של מר מורגנשטרן נקבעו בהסכם העסקה אישי, המפורטים בסעיף קטן 2 עד 4 לעיל. ביום 5 ביולי 2023, כחלק מתכנית התגמול ההונית בקבוצת מגדל אשר אומצה על-ידי דירקטוריון התאגיד ביום 30 במאי 2023, הוקצו 730,123 אופציות לא רשומות למסחר הניתנות למימוש למניות רגילות של התאגיד למר מורגנשטרן, בשווי הוגן של 0.9 מיליון ש"ח. במקביל, הופחת חלקית המענק השנתי הנורמטיבי של מר מורגנשטרן בתקופת ההבשלה של האופציות. לפירוט אודות ההקצאה, ראה באור 33 לדוחות הכספיים המאוחדים של המבטח. ההסכם הינו לתקופה בלתי קצובה כאשר כל צד רשאי להביאו לידי סיום בהודעה מוקדמת של 90 יום. במקרה של סיום העסקה יהיה מר מורגנשטרן זכאי למענק הסתגלות בגובה של תשעה חודשי שכר. מענק הסתגלות ישולם בכפוף לתנאים ולמועדים הקבועים במדיניות התגמול לנושאי משרה בגופים המוסדיים בקבוצת מגדל ולנושאי משרה בתאגיד.

גמול דירקטורים

הגמול הניתן לדירקטורים במבטח, למעט יו"ר הדירקטוריון, הינו בהתאם לגמול המשולם לדירקטורים חיצוניים, שנקבע בטווח שבין התגמול השנתי המירבי וגמול ההשתתפות המרבי שנקבעו לחברה בדרגתו של המבטח בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס-2000 (להלן: "תקנות הגמול") לבין הגמול השנתי המירבי וגמול ההשתתפות המירבי, בהתאמה, שנקבעו בתקנות הגמול לדירקטור חיצוני מומחה המכהן במבטח בדרגתו של המבטח.

הגמול הכולל ששולם לדירקטורים המכהנים במבטח בתקופת הדוח המכהנים, חלקם, גם כדירקטורים בחברות אחרות בשליטת המבטח ובחברת האם שלו, עבור כהונתם בדירקטוריונים ובוועדות הדירקטוריון השונות, הסתכם לסך של כ- 3,637 אלפי ש"ח. הגמול כולל גמול ששולם למר כרמי גילון, שכיהן כיו"ר זמני עד לכניסתו של מר אמיר ברנע לתפקיד יו"ר דירקטוריון המבטח ביום 15 בנובמבר 2023.

תקנה 21א': השליטה במבטח

מר שלמה אליהו אשר מחזיק יחד עם גב' חיה אליהו בכ-64.28% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן: "מגדל אחזקות") באמצעות חברות פרטיות בשליטתו, הינו בעל השליטה הסופי במבטח.

למיטב ידיעת המבטח, נכון למועד פרסום דוח זה, חברת אליהו הנפקות בע"מ (להלן: "אליהו הנפקות"), מחזיקה ב-58.13% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות וחברת פרויקט גן העיר בע"מ (להלן: "פרויקט גן העיר") מחזיקה ב-6.15% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות.

אליהו הנפקות הינה חברה בבעלות מלאה של אליהו 1959 בע"מ (להלן: "אליהו 1959"). למיטב ידיעת המבטח, בעלי המניות של אליהו 1959 הינם:

מר שלמה אליהו המחזיק ב-25.14% מההון ו-98% ממניות ההנהלה, גב' חיה אליהו, המחזיקה ב-0.02% מההון ו-2% ממניות ההנהלה: שלמה אליהו אחזקות בע"מ (להלן: "שלמה אליהו אחזקות"), המחזיקה ב-61.7% מההון וכן אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ (להלן: "אחים אליהו"), המחזיקה ב-13.14% מההון.

בעלי המניות בחברת שלמה אליהו אחזקות הינם מר שלמה אליהו המחזיק ב-83.31% וגב' חיה אליהו המחזיקה ב-16.69%.

בעלת המניות היחידה בחברת אחים אליהו, הינה שלמה אליהו אחזקות שהמחזיקים בה הינם מר שלמה אליהו וגב' חיה אליהו כמפורט לעיל.

בעל המניות בחברת פרויקט גן העיר הינו מר שלמה אליהו המחזיק ב-100% ממניות החברה.

לפרטים נוספים אודות עסקת מכירה חלקית של מניות מגדל אחזקות, בין אליהו הנפקות לפרויקט גן העיר, אשר הושלמה בחודש ספטמבר 2023, ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 19 ביולי 2023 (אסמכתא 2023-01-082260), דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 04 בספטמבר 2023 (אסמכתא 2023-01-102543), דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 11 בספטמבר 2023 (אסמכתא 2023-01-105237) וכן באור 1.א.38 לדוחות הכספיים המאוחדים של המבטח.

תקנה 22: עסקאות עם בעל שליטה או שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי

1. כחלק מפעילותו העסקית של המבטח, המבטח וחברות הבנות מבצעות או עשויות לבצע עסקאות עם בעל השליטה או עסקאות עם אדם אחר שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ובכפוף לאישורים הנדרשים על פי דין ונהלי המבטח. עסקאות כאמור עשויות להיות במסגרת הפסקת שירותי הקבוצה לבעלי עניין וצדדים קשורים ולחברות המוחזקות על ידם (כגון: עסקאות ביטוח, שירותי תיווך בביטוח, שירותי ניהול קופות גמל ו/או קרנות פנסיה לרבות הלוואות בהסתמך על החיסכון הצבור בקופות הגמל או בפוליסות הביטוח והשכרת נכסים) וכן במסגרת רכישת שירותים ומוצרים מבעלי עניין וצדדים קשורים במבטח ו/או מחברות המוחזקות על ידם ו/או במסגרת ההשקעות של הקבוצה (לרבות השקעות בניירות ערך).

2. לפרטים אודות מדיניות המבטח בעניין עסקאות זניחות, ראה באור 1.א.38 ב. לדוחות הכספיים של המבטח.

3. לפרטים אודות עסקאות המנויות בסעיף 270(4) לחוק החברות אשר המבטח התקשר בהן בשנת הדיווח או במועד מאוחר לסוף שנת הדיווח ועד למועד הגשת הדוח, ראה באור 1.א.38 ב. לדוחות הכספיים של המבטח. לפרטים אודות חידוש ההתקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, לדירקטורים ולנושאי משרה בקבוצת מגדל, לרבות בעל השליטה וקרובו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה, לאחר תאריך המאזן, מיום 15 בפברואר 2024, ראה תקנה 29 א' להלן.

תקנה 24: מניות וניירות ערך אחרים המוחזקים על ידי בעלי ענין ונושאי משרה בכירה במבטח, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך ככל האפשר לתאריך הדוח (למיטב ידיעת המבטח)

א. במבטח

שם בעל הענין	מס' ת.ז. / מס' חברה	מניות ע"נ 1 ש"ח מוחזקות ביום 20.03.2024	מניות ע.ג. 0.1 ש"ח מוחזקות ביום 20.03.2024	שיעור החזקה בדיול מלא	שיעור החזקה בהון, בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים
מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ³⁴	52-002998-4	185,389,304	9,773,357	100	100

ב. בחברות בנות וכלולות

לפרטים אודות חברות בנות וכלולות ראה תקנה 11 ו-13 בפרק זה, פרטים נוספים על התאגיד.

ג. מניות רדומות וניירות ערך הניתנים להמרה או למימוש

אין.

תקנה 24 א': הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים של המבטח

הון רשום ביום 20.03.2024	הון מונפק ביום 20.03.2024
200,000,000 ש"ח	186,366,639.7 ש"ח
מחולק ל- 198,938,420 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ו- 10,615,800 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח	מחולק ל- 185,389,304 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ו- 9,773,357 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח

תקנה 24 ב': מרשם בעלי המניות של המבטח

שם בעל המניות	מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ³⁴	מגדל חברה לביטוח בע"מ	מגדל אשכול פיננסים בע"מ	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח	מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ	מגדל ניהול תביעות בע"מ	מגדל טכנולוגיות בע"מ	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח
מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ³⁴	21	21	21	21	21	21	21	185,389,178	9,773,357
מגדל חברה לביטוח בע"מ									
מגדל אשכול פיננסים בע"מ									
מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח									
מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ									
מגדל ניהול תביעות בע"מ									
מגדל טכנולוגיות בע"מ									

תקנה 25 א': מען רשום של המבטח

המען הרשום של המבטח, רח' אפעל 4, קרית אריה, פתח תקווה 4951104, ת.ד. 3063, פתח תקווה 49130
 טלפון 076-8868182, פקס 03-9238988
 כתובת דואר אלקטרוני, migdalhold@migdal.co.il

³⁴ מגדל אחזקות היא חברה ציבורית, שמנייתה נסחרת בבורסה.

האחזקה במניות המבטח כוללת מאה וחמש מניות בנות 1 ש"ח המוחזקות בידי חברות בנות של המבטח ועשרים ואחת מניות בנות 1 ש"ח המוחזקות על ידי המבטח.

תקנה 26: הדירקטורים של המבטח

שם נושא המשרה	אמיר ברנע, יו"ר הדירקטוריון	רונית בודו ³⁵
מס' הזיהוי:	003794310	023925811
תאריך לידה:	10.09.1939	19.09.1968
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	רב אשי 12, תל אביב	ארתור רובינשטיין 14, תל אביב
הנתיבות שלו:	ישראלית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	חבר בוועדת ניהול סיכונים וסולבנס', בוועדת איתור דב"ת ובוועדה לבחינת דוחות כספיים.	יו"ר הוועדה לבחינת דוחות כספיים וועדת איתור דב"ת. חברה בוועדת ניהול סיכונים וסולבנס', בוועדת תגמול מוסדיים קבוצתית ובוועדת תגמול.
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	לא	כן
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: ³⁶	כן	כן
דח"צ בעל מומחיות מוכחת בתחום הביטוח:	לא	כן
האם הוא עובד של המבטח, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	כן	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	15.10.2023 – דירקטור 15.11.2023 – יו"ר הדירקטוריון	05.09.2016
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:	בוגר בכלכלה וסטטיסטיקה (האוניברסיטה העברית). מוסמך בכלכלה ומנהל עסקים (האוניברסיטה העברית). דוקטורט בכלכלה ניהולית (אוניברסיטת קורנל מדינת ניו-יורק). פרופסור למימון (אמריטוס) במרכז הבינתחומי הרצליה. פרופסור (אמריטוס) בפקולטה לניהול באוניברסיטת תל אביב. בעלים של חברת ברנע ייעוץ כלכלי ופיננסי בע"מ דרכה עוסק במתן ייעוץ כלכלי. משקיף בדירקטוריון בחברת נובה פלסמה בע"מ ונובה גרין טכנולוגיות בע"מ. בעל מניות ודירקטור ב- Immonen Holding Management.	בוגרת במנהל עסקים התמחות בחשבונאות ומימון (המכללה למנהל). מוסמכת במנהל עסקים, התמחות במימון (המכללה למנהל), רואת חשבון, בעלת כשירות לרישיון יעצת השקעות (למעט התמחות). חברה בנבחרת הדירקטורים בחברות ממשלתיות (2017). דח"צ במלם-תים בע"מ. כיהנה כיו"ר ועדת ביקורת של המבטח עד ליום 01.01.2021. כיהנה כדח"צ, יו"ר ועדת ביקורת, חברה בוועדה לבחינת הדוחות הכספיים ובוועדת תגמול במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ עד לספטמבר 2019.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר במבטח:	לא	לא

35 הדב"תית גב' רונית בודו הינה בעלת מומחיות בתחום הביטוח כאמור בסעיף 13(3)(א) בחוזר דירקטוריון גוף מוסדי שפרסם הממונה על רשות שוק ההון ביטוח וחסכון ביום 26 באוגוסט 2018.
36 כאמור בתקנה 2(3) לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007 (להלן: "תקנות הדירקטוריון וועדותיו").

תקנה 26: הדירקטורים של המבטח

שם נושא המשרה מס' הזיהוי:	מירב בו כנען הלר 029641883	גד נוסבאום 007422009
תאריך לידה:	19.09.1972	26.01.1947
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	בן צבי שמעון 38, גבעתיים	ההדרים 8, סביון
הנתיבות שלו:	ישראלית	ישראלית ואמריקאית
חברות בוועדות הדירקטוריון:	י"ר ועדת ביקורת. חברה בוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, בוועדת ניהול סיכונים וסולבנסי, בוועדת תגמול מוסדיים קבוצתית ובוועדת תגמול.	י"ר ועדת ניהול סיכונים וסולבנסי. חבר בוועדת אסטרטגיית מחשוב, סייבר ומידע.
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	כן	לא
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: ³⁶	כן	כן
דח"צ בעל מומחיות מוכחת בתחום הביטוח:	לא	כן
האם הוא עובד של המבטח, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	26.04.2017	01.06.2022
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:	בוגרת מנהל עסקים, התמחות בחשבונאות (המכללה למנהל), רואת חשבון. דב"ת (מומלץ ועדת איתור) ודח"צ בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ("הבורסה"), דב"ת במסלוקת הבורסה ובמסלוקת מע"ף בע"מ. דירקטורית בווליו התחדשות עירונית שותף כללי בע"מ. דח"צ בווליו התחדשות עירונית שותפות מוגבלת והשותף הכללי, בפוסום בע"מ ובקבוצת אירודרום בע"מ. דירקטורית מקרב הציבור במי גבעתיים מפעלי מים וביוב בע"מ. בעלים, דירקטורית ומנכ"לית באם.בי.סי שירותים פיננסים בע"מ, חברה העוסקת במתן ייעוץ מימוני פיננסי לחברות שונות. כיהנה כיו"ר הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של המבטח עד ליום 01.01.2021 וכחברה בוועדת איתור דב"ת עד ליום 31.01.2024. כיהנה כדח"צ, יו"ר הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, חברה בוועדת תגמול ובוועדת ביקורת במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ עד אפריל 2020. כיהנה כדח"צ באירונאוטיקס בע"מ עד אוגוסט 2019 (עת הפיכת החברה לפרטית), כיו"ר בהתנדבות במרכז חינוכי וקהילתי לאומנויות ומדעים ע"ש תלמה ילין עד אוגוסט 2020 וכחברה בוועדת סיווג של רשות החברות הממשלתיות עד 2022.	בוגר (BA) בכלכלה (אוניברסיטת תל אביב). מוסמך (MBA) במנהל עסקים עם התמחות במימון בינלאומי (New York University). CPCU – American Institute for Chartered Property & Casualty Underwriters. בוגר קורס דירקטורים באוניברסיטת תל אביב. בוגר המכללה לביטוח. מרצה בכיר במכללה לביטוח. כיהן כחבר בוועדה לאיתור דב"ת של המבטח עד ליום 31.01.2024. כיהן כדירקטור בקאן פורלייף בע"מ עד דצמבר 2023.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר במבטח:	לא	לא

תקנה 26: הדירקטורים של המבטח

שם נושא המשרה מס' הזיהוי:	מעין כהן מועלם 023677545	אברהם דותן 052300373
תאריך לידה:	09.05.1968	27.12.1953
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	הכרמל 14, גני תקווה	אבא אבן 27, הרצליה
הנתיבות שלו:	ישראלית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	י"ר ועדת תגמול מוסדיים קבוצתית וועדת תגמול. חברה בוועדת ביקורת, בוועדת איתור דב"ת ובוועדת אסטרטגיית מחשוב, סייבר ומידע.	י"ר ועדת אסטרטגיית מחשוב, סייבר ומידע. חבר בוועדת ביקורת ובוועדת תגמול.
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	כן	לא
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: ³⁶	כן	כן
דח"צ בעל מומחיות מוכחת בתחום הביטוח:	כן	לא
האם הוא עובד של המבטח, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	10.11.2021	07.12.2021
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:	בוגרת מנהל עסקים התמחות בחשבונאות ומנהל עסקים (המכללה למנהל), רואת חשבון. דב"ת, י"ר ועדת תגמול מוסדיים, וחברה בוועדת ביקורת ובוועדת תגמול במגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ. כיהנה כחברה בוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של המבטח עד אפריל 2023, כדירקטורית בטי.ג'י.איי תשתיות בע"מ עד אוגוסט 2022 וכדירקטורית בבנק אגוד לישראל בע"מ עד נובמבר 2021.	בוגר מדעי המדינה (אוניברסיטת חיפה). דירקטור וחבר ועדת ביקורת במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ. י"ר דירקטוריון בפארק לאומי רמת-גן בע"מ. דח"צ בסאני תקשורת סלולרית בע"מ. דירקטור באמיליה פיתוח (מ.ע.פ) בע"מ, במרכז הזואולוגי רמת-גן ע"ש ישראל פלד בע"מ ובנור אינק אינוביישנס בע"מ. כיהן כמנכ"ל פי גלילות מסופי נפט וצינורות בע"מ וכיו"ר מגל – מפעלי גז לישראל בע"מ עד 2020. בעברו לקח חלק בהקמת מערכת ה-IT במשטרת ישראל במסגרת היותו ראש אגף המודיעין של משטרת ישראל.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר במבטח:	לא	לא

תקנה 26: הדירקטורים של המבטח

שם נושא המשרה	בני ממן
מס' הזיהוי:	068591940
תאריך לידה:	26.06.1960
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	דקר 18, רמת גן
הנתיבות שלו:	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון:	חבר בוועדת ביקורת ובוועדת אסטרטגיית מחשוב, סייבר ומידע.
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	כן
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: ³⁶	כן
דח"צ בעל מומחיות מוכחת בתחום הביטוח:	כן
האם הוא עובד של המבטח, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	13.02.2024
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:	בוגר (BA) בכלכלה (אוניברסיטת תל אביב). מוסמך (MBA) במנהל עסקים התמחות במימון ושיווק (אוניברסיטת תל אביב). דירקטור ומנכ"ל במנוב ב.מ. ייזום והשקעות בע"מ, חברה פרטית בשליטה מלאה. כיהן כדח"צ וכחבר בוועדות באי.די.איי חברה לביטוח בע"מ (ביטוח ישיר) ובייעוץ עצמאי בתחום ייזום עסקי, ביטוח פנסיוני עד אוקטובר 2023.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר במבטח:	לא

דירקטורים שתקופת כהונתם הסתיימה במהלך תקופת הדוח ובתקופה שלאחריה עד למועד הדוח, ולכן לא הובאו פרטים אודותם:

שם	ת.ז.	תחילת כהונה	סיום כהונה
ד"ר קרן בר חוה	025326323	01.06.2022	05.02.2024
מר כרמי גילון	000540294	03.01.2021	19.02.2024
מר אריה מינטקביץ	000129320	04.09.2022	19.02.2024

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של המבטח³⁷

שם נושא המשרה	רונן אגסי	טל כהן ³⁸
מס' ת.ז.	022929756	027427681
תאריך לידה:	15.04.1968	25.07.1974
התפקיד שהוא ממלא במבטח:	מנכ"ל המבטח	מנהל חטיבת פיננסים ומשאבים של המבטח
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של המבטח, בחברה קשורה של המבטח, או בבעל עניין בו:	יו"ר הדירקטוריון במגדל ביטוח גיוס הון בע"מ, במגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, במגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ ובמבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ.	מנהל כספים במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ובמגדל ביטוח גיוס הון בע"מ. דירקטור במגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ ובמגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ. דירקטור במבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ, באולברייט החזקות בע"מ, באולברייט טכנולוגיות בע"מ ובאשמורת תיכונה בע"מ.
האם הוא בעל עניין במבטח או בן משפחה של נושא משרה בכירה או של בעל עניין:	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר חשבונאות ומנהל עסקים (המרכז האקדמי המכללה למנהל), רואה חשבון. כיהן כמנכ"ל מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ מ-14.07.2023 עד 03.08.2023. כיהן כמשנה למנכ"ל, ראש החטיבה העסקית בבנק לאומי לישראל בע"מ עד ליום 15.02.2023 כדירקטור בחברת Valley National Bank עד סוף פברואר 2023, כראש חטיבת שוקי הון של בנק לאומי לישראל בע"מ וכיו"ר דירקטוריון לאומי פרטנרס עד 2020.	בוגר חשבונאות (אוניברסיטת תל אביב), רואה חשבון. בוגר כלכלה (האוניברסיטה העברית). מוסמך M.B.A. במנהל עסקים (האוניברסיטה העברית). כיהן כמנהל כספים במגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ עד סוף ינואר 2024 וכמנהל אגף כספים וחשבות בכלל חברה לביטוח בע"מ ודירקטור בחברות הבנות שלה עד מאי 2022.
התאריך בו החלה כהונתו:	15.02.2023	01.07.2022

³⁷ מאז 2010 מסווגת הקבוצה כ"נושאי משרה" על פי חוק החברות, את מנהליה במבטח ובגופים המוסדיים בקבוצה מנהלים אשר נושאים בתואר "סמנכ"ל" ואשר הינם כפופים ישירות למנכ"ל. כמו כן, נכללים במסגרת הסיווג מנהלים אשר ממלאים תפקידים אשר על פי מהותם ותוכנם, לרבות ביחס לגופים מוסדיים בחברות מאוחדות על פי ההסדר התחיקתי החל עליהם, תפקידים המחייבים כפיפות למנכ"ל או שיש לגביהם הוראות רגולציה המעידות על היותם בתפקיד אשר מהבחינה המהותית הינם "נושאי משרה". לעומת זאת, מנהלים הנושאים תואר "סמנכ"ל", אך אינם כפופים בפועל למנכ"ל ותפקידם מבחינת תכנון ומהותו אינו תואם את התואר אותו הוא נושא, אינם נכללים בגדר מי שהמבטח רואה בו "נושא משרה" על פי חוק החברות, וזאת לאור בחינה של התוכן והמהות שנלווים לסוגי התפקידים שבהם מכהנים המנהלים. לסיווג האמור לא הייתה השלכה על המנהלים הנכללים בגדר "נושאי משרה בכירה של המבטח" כפי שהם מפורטים בתקנה זו.

³⁸ ביום 19 בפברואר הודיע מר טל כהן כי ברצונו לסיים את תפקידו במבטח. טרם נקב מועד סיום כהונה.

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של המבטח

שם נושא המשרה מס' ת.ז.	נועם הויזליך 017426354	טלי כסיף ³⁹ 054677836	ירון שמאי 033638693
תאריך לידה: 31.10.1974	13.02.1957	17.02.1977	
התפקיד שהוא ממלא במבטח:	מזכירת החברה של המבטח	מנהל חטיבת לקוחות וערוצי הפצה של המבטח	
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של המבטח, בחברה קשורה של המבטח, או בבעל עניין בו:	מנהל סיכונים משפטיים וממונה על האכיפה של המבטח	מזכירת החברה במגדל אחזקות ופיננסים בע"מ, במגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, במגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ ובחברות נוספות בקבוצת הביטוח מגדל.	מנהל תחום לקוחות וערוצי הפצה במגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.
האם הוא בעל עניין במבטח או בן משפחה של נושא משרה בכירה או של בעל עניין:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר במשפטים (האוניברסיטה העברית), עורך דין. מוסמך במנהל עסקים (המכללה למנהל). כיהן כראש אגף רגולציה של בנק לאומי לישראל בע"מ עד מאי 2021.	בוגרת במשפטים (אוניברסיטת תל-אביב), עורכת דין.	בוגר במנהל עסקים (המרכז האקדמי רופין). מוסמך במנהל עסקים (המרכז האקדמי רופין). בעל רישיון סוכן ביטוח בתחום ביטוח חיים מטעם רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון. שימש כבעלים משותף בחברת ייעוץ גונן את גלזנר בע"מ עד יולי 2022. כיהן כמשנה למנכ"ל מנהל חטיבת לקוחות בכלל חברה לביטוח בע"מ עד 2020.
התאריך בו החלה כהונתו:	27.06.2021	01.12.1990	17.07.2022

³⁹ בחודש פברואר 2024 הודיעה גב' טלי כסיף כי ברצונה לפרוש מתפקידה בהגיעה לגיל פרישה. טרם נקבע מועד פרישה.

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של המבטח

שם נושא המשרה	סיגל קליינשטרן	תמיר סולומון	מיכל גור כגן
מס' ת.ז.	023624810	025047176	038648655
תאריך לידה:	13.03.1968	13.03.1973	03.03.1976
התפקיד שהוא ממלא במבטח:	מנהלת חטיבת משאבי אנוש של המבטח	מבקר פנים של המבטח	מנהלת חטיבת חסכון ארוך טווח ובריאות של המבטח
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של המבטח, בחברה קשורה של המבטח, או בבעל עניין בו:	מנהלת תחום משאבי אנוש במגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.	מבקר פנים במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ, במגדל ביטוח גיוס הון בע"מ ובמגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.	מנכ"ל מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.
האם הוא בעל עניין במבטח או בן משפחה של נושא משרה בכירה או של בעל עניין:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגרת ריפוי בעיסוק (אוניברסיטת תל אביב, הפקולטה לרפואה), מוסמכת התנהגות ארגונית (אוניברסיטת תל אביב, הפקולטה למנהל עסקים).	בוגר בכלכלה וניהול (המכללה למנהל), מוסמך במנהל עסקים (הקריה האקדמית). מבקר פנימי מוסמך, (לשכת המבקרים הפנימיים ישראל), חבר ב-IIA ישראל וב-ISACA.	בוגרת כלכלה (מכללת עמק יזרעאל), מוסמכת במנהל עסקים (אוניברסיטת ת"א). כיהנה כמנהלת סיכונים במבטח, במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים ובע"מ ובמגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ עד יולי 2023.
התאריך בו החלה כהונתו:	01.01.2014	25.01.2019	01.08.2023

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של המבטח

שם נושא המשרה	ארז מגדלי	אדוה שלנגר מאירי	אברהם שמאי
מס' ת.ז.	034943852	037277027	024317463
תאריך לידה:	09.11.1978	30.09.1979	10.01.1969
התפקיד שהוא ממלא במבטח:	מנהל חטיבת השקעות של המבטח	מנהלת חטיבת ביטוח כללי של המבטח	מנהל תחום תביעות עסקים של המבטח
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של המבטח, בחברה קשורה של המבטח, או בבעל עניין בו:	מנהל תחום השקעות במגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ. דירקטור במגדל אחזקות נדל"ן, בפל-בית בע"מ, בנכסי המגן בע"מ, במגדל ביטוח גיוס הון בע"מ, במגדל אשכול פיננסים בע"מ, במגדל שירותי מימון בע"מ, במגדל ליסינג בע"מ, במגדל טכנולוגיות בע"מ ובאשמורת תיכונה בע"מ.	לא	לא
האם הוא בעל עניין במבטח או בן משפחה של נושא משרה בכירה או של בעל עניין:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר B.Sc מהנדס תעשייה וניהול, התמחות בניהול ומערכות מידע (אוניברסיטת תל אביב), מוסמך M.Sc במדעי המדינה מנהל עסקים, מימון וחשבונאות (אוניברסיטת תל אביב). בעל רישיון מנהל תיקי השקעות של הרשות לניירות ערך (מותלה). מרצה בבית ספר לכלכלה, המכללה למנהל, קורס השקעות אלטרנטיביות. כיהן כמ"מ מנהל חטיבת השקעות במבטח ובמגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ עד מרץ 2022, כסגן מנהל חטיבת השקעות עד דצמבר 2021 וכמנהל השקעות עמיתים עד 2020.	בוגרת מדעי המדינה, מדיניות חינוך ומינהל (אוניברסיטת תל אביב). מוסמכת (תואר שני M.A.) במשפטים (אוניברסיטת בר אילן). כיהנה כדירקטורית בתאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ עד ינואר 2024, כמנהלת תחום עסקים בחטיבה לביטוח כללי של המבטח עד מאי 2023 ולפני כן, כמנהלת מחוז מרכז באיילון חברה לביטוח בע"מ עד מאי 2020.	בוגר במשפטים, (המכללה למנהל), עורך דין. מוסמך במנהל עסקים (המכללה למנהל). כיהן כמנהל תחום תביעות ביטוח כללי של המבטח עד לאוקטובר 2023.
התאריך בו החלה כהונתו:	27.03.2022	01.06.2023	01.11.2023

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של המבטח

שם נושא המשרה	רון רגב	משה מורגנשטרן	אלי ברגלס
מס' ת.ז.	027213784	034269555	060516184
תאריך לידה:	21.04.1974	20.10.1977	14.07.1982
התפקיד שהוא ממלא במבטח:	מנהלת חטיבת תפעול חסכון ארוך טווח ובריאות של המבטח	מנהל חטיבת טכנולוגיות של המבטח	אקטואר ראשי של המבטח
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של המבטח, בחברה קשורה של המבטח, או בבעל עניין בו:	יו"ר הדירקטוריון בבי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ. דירקטורית במגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ.	מנהל תחום טכנולוגיות במגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ. דירקטור באולברייט טכנולוגיות בע"מ, באולברייט החזקות בע"מ ובדטה קאר ישראל בע"מ.	לא
האם הוא בעל עניין במבטח או בן משפחה של נושא משרה בכירה או של בעל עניין:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגרת חינוך בהוראת מתמטיקה (סמינר הקיבוצים). מוסמכת במנהל עסקים התמחות בשיווק (המכללה האקדמית אונו). כיהנה כמנהלת תחום תביעות, ניהול תביעות, חסכון ארוך טווח ובריאות במבטח, עד אפריל 2023.	בוגר מנהל עסקים (המרכז האקדמי רופין). כיהן כמשנה למנכ"ל, מנהל אגף מערכות מידע במנורה מבטחים ביטוח בע"מ, עד מרץ 2023.	בוגר כלכלה וסטטיסטיקה (האוניברסיטה העברית). מוסמך בסטטיסטיקה (האוניברסיטה העברית). חבר מלא באגודת האקטוארים בישראל. כיהן כמנהל תחום מחקר ופיתוח אקטואריה במנורה מבטחים בע"מ, עד אפריל 2023.
התאריך בו החלה כהונתו:	01.04.2023	02.04.2023	16.04.2023

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של המבטח

שם נושא המשרה	דוד גלעד
מס' ת.ז.	021390406
תאריך לידה:	09.11.1979
התפקיד שהוא ממלא במבטח:	מנהל הסיכונים של המבטח
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של המבטח, בחברה קשורה של המבטח, או בבעל עניין בו:	מנהל הסיכונים במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ובמגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.
האם הוא בעל עניין במבטח או בן משפחה של נושא משרה בכירה או של בעל עניין:	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר כלכלה ופסיכולוגיה (אוניברסיטת תל אביב). מוסמך במנהל עסקים (INSEAD) צרפת. כיהן כסמנכ"ל באגף ניהול סיכונים כמנהל הון כלכלי, סיכון כולל וסיכון ניהולי בפניקס השקעות ביטוח ופיננסים עד אוקטובר 2023, כמנהל ענף סיכון כולל, סיכון ביטוחי והון כלכלי (סולבנסי) בכלל ביטוח ופיננסים עד ינואר 2021.
התאריך בו החלה כהונתו:	08.10.2023

נושאי משרה בכירה שתקופת כהונתם הסתיימה במהלך תקופת הדוח ובתקופה שלאחריה עד למועד הדוח:

שם	ת.ז.	תחילת כהונה	סיום כהונה
מר עמית אורון, מנהל חטיבת חסכון ארוך טווח ובריאות של המבטח	028669158	01.01.2020	31.03.2023
מר דוד סנטורי, אקטואר ראשי (זמני) של המבטח	332735026	01.02.2023	16.04.2023
גב' שרון שחם, מנהלת חטיבת ביטוח כללי של המבטח	017331422	15.09.2022	01.06.2023
גב' ענת אטלס, מנהלת חטיבת אסטרטגיה שיווק שירות דאטה ודיגיטל	032926263	01.02.2022	31.01.2024

תקנה 26ב': מורשה חתימה של המבטח

למבטח אין מורשי חתימה עצמאיים.

תקנה 27: רואי החשבון של המבטח

סומך חייקין, רואי חשבון, מגדל המילניום KPMG רח' הארבעה 17, תא דואר 609 תל-אביב 6100601
קוסט פורר גבאי את קסירר רואי חשבון, מגדל מידטאון, רח' דרך מנחם בגין 144א' תל-אביב 6492102

תקנה 28: שינוי בתזכיר או בתקנון של המבטח

במהלך תקופת הדוח, בעלי המניות של המבטח ביקשו לבצע שינוי בתקנון המבטח. השינוי האמור כפוף לאישור הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן: "הממונה"). נכון למועד הדוח, אישור הממונה כאמור טרם התקבל.

תקנה 29: המלצות והחלטות הדירקטורים

- (א) המלצות הדירקטורים בפני האסיפה הכללית והחלטותיהם שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית בדבר: (לענין המלצות הדירקטוריון בפני האסיפה הכללית ראה פירוט החלטות אסיפה כללית מיוחדת בסעיף קטן (ג) להלן).
1. תשלום דיבידנד (סופי וביניים) וחלוקת מניות הטבה: אין.
 2. שינויים בהון הרשום או המונפק של המבטח: אין.
 3. שינוי תזכיר או תקנון של המבטח: נא ראה התייחסות בתקנה 28 לעיל.
 4. פדיון מניות: אין.
 5. פדיון מוקדם של אגרות חוב: אין.
 6. עסקה שאינה בהתאם לתנאי השוק בין המבטח ובעל ענין בו: אין.
- (ב) החלטות אסיפה כללית בעניינים המפורטים לעיל שנתקבלו שלא בהתאם להמלצות הדירקטוריון: אין.
- (ג) החלטות אסיפה כללית מיוחדת:

- 14.03.2023 מדיניות תגמול – בעלי המניות של המבטח אישרו את מדיניות תגמול קבוצת המוסדיים לשנים 2023 – 2025 כמפורט בנספח א' שצורף להחלטה.
- 26.03.2023 ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה - בעלי המניות של המבטח אישרו לחדש את פוליסת אחריות דירקטורים ונושאי משרה לתקופה של שנים עשר (12) חודשים, החל מיום 15 בפברואר 2023 ועד ליום 14 בפברואר 2024, בגבולות אחריות של 100 (מאה) מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת ביטוח. גובה הפרמיה לתשלום תאושר בנפרד על ידי דירקטוריון המבטח.

18.04.2023 חידוש כהונת דב"ת -

– בעלי המניות של המבטח לא ראו מקום, בנסיבות העניין, להפעיל את סמכותם כבעלי המניות של המבטח לפי סעיף 17(ב) ל"חוזר דירקטוריון גוף מוסדי", לקדם תהליך של הפסקת כהונה של גב' מירב בן כנען הילר כדירקטורית בלתי תלויה במבטח, ובהתאם לכך הוארכה כהונתה בדירקטוריון המבטח לתקופת כהונה שלישית בכפוף לאי התנגדות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.

– המבטח התבקש על ידי האסיפה הכללית להתחיל בהליך איתור של מועמדים לתפקיד דירקטור בלתי תלוי בכפוף להחלטתה של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ להגדיל את מספר הדירקטורים הבלתי תלויים במבטח.

28.05.2023 חלוקת פרמיות – ביטוח הקבוצה – בעלי המניות של המבטח אישרו את חלוקת הפרמיה של ביטוחי הקבוצה בין חברות הקבוצה, כמפורט בחומר הרקע המצ"ב לאסיפה זו.

30.05.2023 – תגמול יו"ר זמני – בעלי המניות של המבטח אישרו את התגמול ליו"ר הדירקטוריון הזמני של המבטח, מר כרמי גילון, בסך של 60 אלפי ש"ח ברוטו, לחדש. התגמול כאמור משולם לו בנוסף לגמול השנתי וגמול ההשתתפות בישיבות לו הוא זכאי מתוקף היותו דירקטור.

– בחירת דירקטור – בעלי המניות של המבטח אישרו למנות את מר יוסי בן ברוך כדירקטור במבטח.

המינוי היה בכפוף לקבלת אי התנגדות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון. מומחיות הרכב הדירקטוריון לאחר אישור המינוי כאמור תובא לבחינה ולאישור דירקטוריון המבטח.

09.10.2023 – מינוי דירקטור שמועמד לכהן כיו"ר הדירקטוריון - בעלי המניות של המבטח החליטו למנות את פרופ' אמיר ברנע כדירקטור במגדל ביטוח, וכמועמד לכהן כיו"ר דירקטוריון המבטח.

המינוי היה כפוף לקבלת אי התנגדות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם להוראות ההסדר התחיקתי החל על הגופים המוסדיים.

כהונתו של ברנע כדירקטור תסתיים בהתאם למועדים הקבועים לכך בתקנון המתוקן כפי שאושר היום בידי האסיפה הכללית המיוחדת של המבטח ויאושר על ידי הממונה.

– תיקון תקנון - בעלי המניות של המבטח אישרו את תיקון תקנון המבטח, לאור דרישות הממונה במכתבו מיום 28.07.2023 כמפורט בתקנה 28 לעיל.

תיקון התקנון כאמור כפוף לאישור הממונה, כפי שנקבע במכתבו מיום 28 ביולי 2023 ויכנס לתוקף עם אישור הממונה. לאחר האישור כאמור, יועבר התקנון לרשם החברות.

22.11.2023 תנאי העסקה יו"ר הדירקטוריון – בעלי המניות של המבטח אישרו את תנאי העסקתו של יו"ר דירקטוריון המבטח, מר אמיר ברנע.

24.01.2024 מינוי דירקטור בלתי תלוי – בעלי המניות של המבטח אישרו למנות את מר בני ממן כדירקטור בלתי תלוי בכפוף לאי התנגדות הממונה, לאחר שעיינו בהמלצות הועדה לאיתור מועמד לכהונת דירקטור בלתי תלוי של המבטח, קיימו דיון ושמעו את עמדתו של יו"ר הדירקטוריון של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ, שראיין את שני המועמדים.

20.03.2024 אישור חידוש פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה – בעלי המניות של המבטח אישרו לחדש את פוליסת אחריות דירקטורים ונושאי משרה לתקופה של שבעה עשר (17) חודשים, החל מיום 15 בפברואר 2024 ועד ליום 14 ביולי 2025, בגבולות אחריות של 120 (מאה ועשרים) מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת ביטוח. גובה הפרמיה לתשלום תאושר בנפרד על ידי דירקטוריון המבטח.

תקנה 29 א' : החלטות המבטח

1. אישור פעולות לפי סעיף 255 לחוק החברות: אין
2. פעולה לפי סעיף 254(א) לחוק החברות אשר לא אושרה: אין
3. עסקאות חריגות הטעונות אישורים מיוחדים לפי סעיף 270 (1) לחוק החברות: אין
4. פטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי לנושא משרה שבתוקף בתאריך הדוח: ראה באור ד.2.39 לדוחות הכספיים של המבטח.

5. ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה

ביום 08 בפברואר 2024 אישר דירקטוריון המבטח, לאחר אישור ועדת התגמול של המבטח מיום 08 בפברואר 2024, חידוש התקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, לדירקטורים ולנושאי משרה בקבוצת מגדל, לרבות ביחס למנכ"ל ו/או לבעל השליטה ו/או לקרוביו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה. הביטוח יחודש לתקופה של שבעה עשר (17) חודשים, החל מיום 15 בפברואר 2024 ועד ליום 14 ביולי 2025, בגבולות אחריות של 120 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח. ההתקשרות בפוליסת הביטוח הינה בתנאי שוק ואינה צפויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות המבטח, רכוש או התחייבויותיו. לפרטים ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 11 בפברואר 2024 (אסמכתא: 2024-01-014892).

מגדל חברה לביטוח בע"מ

שמות החותמים ותפקידם:

רון אגסי
מנהל כללי

אמיר ברנע
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 20.03.2024

נספחים

מגדל חברה לביטוח בע"מ

20 במרס 2024

הצהרת אקטואר ביטוח חייםפרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח חיים עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן - ההפרשות) ליום 31 בדצמבר 2023, כפי שמפורט להלן. אני שכיר של המבטח ומשמש אקטואר ממונה של המבטח מאז 1 בספטמבר 2019. אינני בעל עניין במבטח או בן משפחה של בעל עניין במבטח.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית1. היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוט המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
 - ההפרשה שחושבה בגין ביטוחים משותפים בניהול חברות ביטוח ישראליות אחרות, היא החלק היחסי של ההפרשה שחושבה על ידי אקטואר ביטוח חיים בחברה המובילה, ובכלל זה תיק ביטוח החיים של הסנה החברה הישראלית לביטוח, שנרכשה במשותף ע"י החברה וע"י כלל חברה לביטוח, בגין הפוליסות המנוהלות בידי כלל חברה לביטוח.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. בנספח להלן מפורטים סכומי ההפרשות, באלפי ש"ח, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר, כדלהלן:
 - (1) הפרשה לתביעות תלויות (תביעות שאירעו אך טרם שולמו במלואן, בין אם אושרו ובין אם לאו, למעט תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אי כושר עבודה והכנסה למשפחה), כולל הפרשה לתביעות שעליהן המבטח טרם קיבל דיווח, [Reserve for unpaid losses (incurred but unpaid claims) and the reserve for incurred but not reported claims (IBNR)].
 - (2) הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב התביעות, (Reserve for unpaid unallocated loss adjustment expenses).
 - (3) הפרשה (עתודה) הנובעת מתנאי חוזה הביטוח בביטוח חיים בנפרד, לרבות -
 - (א) עתודה לתכנית עם צבירה;
 - (ב) הפרשה הנדרשת כאשר חלק מהפרמיה הנגבית בשנים המוקדמות של החוזה מיועדת למתן כיסוי עתידי במועד מאוחר יותר, כגון: הפרשה בגין פרמיה קבועה, ברות ביטוח והמשכיות;
 - (4) חלק העתודה בגין תביעות בתשלום, לרבות תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אי כושר עבודה והכנסה למשפחה.
 - (5) השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה (LAT) בגין פוליסות ביטוח סיעודי.
 - (6) אחר - הפרשות נוספות לפי הוראות המפקח: השלמת העתודה לפוליסות גמלא על פי סעיף 1.1.2.1.1.2 של שער 5, חלק 2, פרק 1 לקודקס הרגולציה.
- ב. השפעת השינויים המפורטים להלן על ההפרשות, באלפי ש"ח, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר -
 - (1) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של ההפרשות, אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס ההפרשה - לא נדרשה התאמה כזאת.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

(2) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של הפרשות, אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להיגבות, ומתיקונים אחרים: העתודה המשלימה לגמלאות ועודדת LAT.

פרק ג' - חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בענף ביטוח חיים:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981;
 - ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון;
 - ג. כללים אקטואריים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת הפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. הפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח חיים, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' - הערות והבהרות

1. פרטים אודות סוגי העתודות ועדכון נכללים בביאורים לדוחות הכספיים. ראה ביאור 37 ב.3.ב) לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023.
2. לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת, למעט האמור בסעיף 2.ב.2 לעיל.

	<u>דניאל כצמן</u>	<u>אקטואר ממונה ביטוח חיים</u>	<u>20 במרס 2024</u>
_____	שם האקטואר	תפקיד	תאריך
חתימה			

מצ"ב: טופס 12א: תביעות תלויות ועתודה - ברוטו
טופס 12ב: תביעות תלויות ועתודה - בשייר

כיסויים (אחרים 1)	סיעודי		אכ"ע	סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		סכון טהור או מרכיב החיסון (בפוליסות (עדיף, מסלול)		סכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)		סה"כ		
	קבוצתי	פרט		קבוצתי	פרט	מבטיח תשואה	משתתף	מבטיח תשואה	משתתף			
6	ב5	א5	4	ב3	א3	ב2	א2	ב1	א1			
146,319	4,372	173,422	508,872	10,277	182,543	2,367,896	258,349	447,567	428,435	4,528,052		1 תביעות תלויות
68	9,942	4,698,556	2,702,140	4,852	141,690	131,317,990	28,627,445	1,021,152	3,650,255	172,174,090		2 עתודה (סה"כ שורות 1א2 עד 6)
0	0	0	3,426	14	146	242,504	17,766,839	2,724	1,660,765	19,676,418		1א2 פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה:
68	0	0	44,589	19	1,141	68,157,276	978	679,696	0	68,883,767		2א2 פוליסות שהונפקו עד שנת 1990
0	0	0	4,683	0	594	49,038,222	36,781	2,807	0	49,083,087		3א2 פוליסות שהונפקו בין השנים 1991-2003
68	0	0	52,698	33	1,881	117,438,002	17,804,598	685,227	1,660,765	137,643,272		4א2 פוליסות שהונפקו לאחר שנת 2004
0	2,439	4,207,829	26,059	4,819	125,159	0	0	0	0	4,366,305		ב2 סה"כ (1א2 עד 3א2)
0	7,503	490,727	2,623,383	0	14,650	11,572,266	8,511,386	324,558	1,849,853	25,394,326		פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		3 חלק העתודה בגין תביעות בתשלום
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		4 השתתפות ברווחים
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		5 השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה
0	0	0	0	0	0	2,307,722	2,311,461	11,367	139,637	4,770,187		6 אחר
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		7 עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל
(1) כיסויים אחרים, לרבות: נכויות, כפל תאונה וכד'												
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		8א השפעת התאמת הפרשות בגין עסקים חדשים
0	0	0	0	0	0	-1,004,207	-495,116	-7,813	-49,446	-1,556,582		1ב8 שינויים בהנחות
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		2ב8 שינויים בשיטות
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		3ב8 השפעת התאמת הפרשות בגין עסקים קיימים
0	0	0	319,555	0	0	0	0	0	0	319,555		4ב8 שינויים אחרים

31.12.2023 ליום:

כיסויים (אחרים 1)	סיעודי		אכ"ע	סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		חסכון טהור או מרכיב החיסכון בפוליסות (עדיף, מסלול)		חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)		סה"כ		
	קבוצתי	פרט		קבוצתי	פרט	משתתף	מבטיח תשואה	משתתף	מבטיח תשואה			
6	ב5	א5	4	ב3	א3	ב2	א2	ב1	א1			
98,258	4,372	143,607	501,963	10,277	175,915	2,367,896	258,349	447,551	428,435	4,436,623	1	תביעות תלויות
68	9,942	4,677,224	2,701,835	4,852	141,690	131,315,131	28,524,075	1,021,152	3,650,255	172,046,224	2	עתודה (סה"כ שורות 1א2 עד 6)
0	0	0	3,421	14	146	240,115	17,702,674	2,724	1,660,765	19,609,859	1א2	פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה:
68	0	0	44,306	19	1,141	68,157,276	978	679,696	0	68,883,484	2א2	פוליסות שהונפקו עד שנת 1990
0	0	0	4,678	0	594	49,038,222	36,781	2,807	0	49,083,082	3א2	פוליסות שהונפקו בין השנים 1991-2003
68	0	0	52,405	33	1,881	117,435,613	17,740,433	685,227	1,660,765	137,576,425	4א2	פוליסות שהונפקו לאחר שנת 2004
0	2,439	4,207,829	26,047	4,819	125,159	0	0	0	0	4,366,293	ב2	סה"כ (1א2 עד 3א2)
0	7,503	469,395	2,623,383	0	14,650	11,571,806	8,480,806	324,558	1,849,853	25,341,954	3	פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	חלק העתודה בגין תביעות בתשלום
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	השתתפות ברווחים
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	השלמה הנובעת מבידוק נאותות העתודה
0	0	0	0	0	0	2,307,712	2,302,836	11,367	139,637	4,761,552	7	אחר
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל
(1) כיסויים אחרים, לרבות: נכויות, כפל תאונה וכד'												
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8א	השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים חדשים
0	0	0	0	0	0	-1,004,207	-495,116	-7,813	-49,446	-1,556,582	1ב8	שינויים בהנחות
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2ב8	השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים קיימים
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3ב8	שינויים בשיטות הבדלים בגובה הפרמיה
0	0	0	277,567	0	0	0	0	0	0	277,567	4ב8	שינויים אחרים

מגדל חברה לביטוח בע"מ

20 במרס 2024

הצהרת האקטואר בענפי ביטוח כלליפרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי מגדל חברה לביטוח בע"מ להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בענפי ביטוח כללי, עבור הדוחות הכספיים של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן "מגדל" או "המבטח") ליום 31.12.2023, כפי שמפורט להלן.

אני מכהן כאקטואר ממונה של ביטוח כללי במגדל מיום 16/07/2023 ונמצא בתהליך ליווי עם האקטואר המלווה ד"ר סטוארט קוטס בהתאם לאישור המינוי לתפקיד ע"י רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

אין לי קשרים עסקיים עם המבטח, או עם בעל עניין של המבטח או עם בן משפחה של בעל עניין של המבטח או עם חברה קשורה למבטח ואני עובד כשכיר אצל המבטח.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית1. היקף חוות הדעת האקטוארית

1. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השווייתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
2. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
3. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות בסעיף 2 להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוט המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
4. לצורך חישוב השייר, ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה בקבוצת מגדל מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
5. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
 - א. ההפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיורי (להלן ה"פול") בוצעה תוך התבססות על החישוב שבוצע ע"י אקטואר ה"פול".
 - ב. ההפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים אחרים נעשתה תוך התייחסות למידע שהתקבל מהחברה המובילה. הפרשה זו אינה מהותית.
 - ג. מגדל משמשת כמבטחת משנה בעסקים רב לאומיים אשר לא משפיעים באופן מהותי על השייר.
 - ד. לא נלקח בחשבון העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת בגין תביעות תלויות עבור כל הענפים הכלולים בהערכתי.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

2. נתונים המצורפים להיקף חוות הדעת האקטוארית

ליום 31 בדצמבר 2023			
אלפי ש"ח			
ברוטו	שייר		
		תביעות תלויות	
		ענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים):	(2 א 1 א)
2,055,126	2,170,106	רכב חובה	
527,274	548,104	חבות מעבידים	
592,015	1,061,152	צד שלישי	
204,735	343,006	אחריות מקצועית	
82,158	103,377	חבות המוצר	
199,197	199,529	רכב רכוש	
31,171	60,142	דירות	
3,691,676	4,485,416	סה"כ ענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים)	
33,253	270,129	סה"כ ענפים מקובצים (לא סטטיסטיים וצירוף תיק תביעות)	
3,724,929	4,755,545	סה"כ ענפים	(2 א 1 ב)
85,660	85,660	הוצאות עקיפות	(2 א 2)
		הפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין פרמיה שטרם הורוחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות:	(2 א 3)
48,598	לא נדרש להצהיר	רכב חובה	
-	לא נדרש להצהיר	רכב רכוש	
-	לא נדרש להצהיר	מקיף דירות	
3,859,187	4,841,205	סה"כ התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי המחושבות לפי הערכה אקטוארית	

הערות -

1. ההפרשות המפורטות לעיל כוללות את ההפרשות המחושבות בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפול")
2. העתודה לסיכונים שטרם חלפו כוללת גם את המרכיבים הבאים:
 - א. עלות הסיכון הביטוחי;
 - ב. מרווח לחוסר הוודאות הנלווה לסיכון (כהגדרתו בנייר העמדה);
 - ג. העלות ליישוב תביעות וההוצאות הנלוות לביטוחים אלה.
3. ענפים שלא נכללו בהערכה האקטוארית; ענפים מקובצים (לא סטטיסטיים), כוללים ענפי מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי וביטוח סחורות בהעברה וכן, הערכת התביעות התלויות בגין תיק תביעות ביטוח כללי שנרכש בשנת 2016 ונרשם על פי הערכת מחלקת תביעות. השפעת צירוף התביעות שנרכשו בשייר אינה מהותית (ראה ביאור 3.7.ה.3).
4. בענפי חבויות (חבות מעבידים, צד שלישי, אחריות מקצועית וחבות המוצר), הסכומים הנם בגין תביעות תלויות והפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין פרמיה שטרם הורוחה בניכוי הוצאות רכישה (ככל שקיים).

מגדל חברה לביטוח בע"מ

פרק ג' - חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בענפים הבאים: רכב חובה, חבות מעבידים, צד ג', אחריות מקצועית, חבות המוצר, רכב רכוש ומקיף דירות:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א - 1981 והתקנות לפיו;
 - ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון;
 - ג. עמדת הממונה בנושא חישוב עתודות בביטוח כללי;
 - ד. כללים אקטואריים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת הפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 1.א.2) בגין הענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים): רכב חובה, חבות מעבידים, צד ג', אחריות מקצועית, חבות המוצר, רכב רכוש ודירות, מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
5. סך ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 1.א.2) ב) מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים) ובענפים המקובצים (לא סטטיסטיים) בכללותם כתוקפם ביום הדוח הכספי.
6. ההפרשה המפורטת בפרק ב' סעיף 2.א.2) מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח, בגין הוצאות עקיפות ליישוב התביעות בגין כל הענפים בהם עוסקת החברה בביטוח כללי, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
7. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 3.א.2), מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח, בגין הפער בין הסיכונים שטרם חלפו והפרמיה שטרם הורוחה ברמת השייר (ככל שקיים) בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' - הערות, הבהרות

1. ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות, ומבוססים על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. ההנחות בשימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על התוצאה הסופית של ההפרשה. לכן, עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדן הסטטיסטי. הנחות שנקבעו בעבר עשויות להשתנות בהתאם למידע חדש שיתקבל בעתיד בעקבות, בין השאר, פסיקות ותקדימים בבתי משפט שלא ניתן לחזות אותם מראש, שינויים בגורמים חברתיים וסביבתיים. במקרים כאלה תביעות תלויות ישתנו בהתאם לשינוי בהנחות ובתוצאות בפועל, וההפרשים שנוצרו בשנת הדוח יכללו בדוח עסקי הביטוח הכללי. בנוסף קיימת אי הוודאות נוספת בגלל גלומה שבשימוש במודלים התואמים את עקרונות הנהג המיטבי אשר משולב בהם מידה ניכרת של שיקול דעת.
 2. החל מיום 31 בדצמבר 2015 החברה מיישמת את עמדת הממונה בקשר לנוהג המיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי¹. העתודות מחושבות כ"עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" לפי הפירוש כי קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") שההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. בהקשר זה נקבע לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות כי הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכוון לאומדן הסתברות של 75% לפחות. מרווח הביטחון לוקח בחשבון הן את הסיכון הרנדומלי, אשר ניתן לאמוד אותו בשיטות סטטיסטיות, והן סיכונים סיסטמיים שבשל אופיים נדרש שימוש בשיטות אמידה איכותיות המשלבות מידה ניכרת של שיקול דעת.
- לאור העובדה כי ההערכה על בסיס הנהג המיטבי בוצעה לראשונה במאזן דצמבר 2015, יש לציין כי החברה ממשיכה לבחון דרכים לשיפור הערכות רכיבי המודל, בהתייחס בין השאר לפרקטיקות שמתגבשות בשוק ולידע והניסיון שנצבר ויצברו בשנים הקרובות.

¹ חוזר 2015-1-1; עמדת ממונה – נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך דיווח כספי 6-7

מגדל חברה לביטוח בע"מ

3. כאמור, החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי. בעקבות בחינה זו אימצה החברה את עקרונות הנוהג המיטבי בענפים צד שלישי, חבות מעבידים ורכב חובה ובהתאם לכך החברה מהוונת את תשלומי התביעות העתידיים בענפים אלו לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו.
4. השינוי בעקום הריבית חסרת הסיכון לטווח הקצר והבינוני ובעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים, הביא להגדלת ההתחייבויות הביטוחיות בענפי החבויות בסך של כ-11 מיליון ש"ח בשייר ובענף רכב חובה להקטנת ההתחייבויות בסך של 2 מיליון ש"ח בשייר לפני מס.
5. לא היו שינויים מהותיים בשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת.
6. בענף תאונות אישיות ונסיעות לחו"ל מבוצע תחשיב אקטוארי של התביעות התלויות, הפרשה זו מופיעה בהצהרה של אקטואר בריאות.
7. בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח החברה בחנה אפשרות חישוב הפרשות אקטואריות גם בענפים: מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי וביטוח סחורות בהעברה. עקב העדר מובהקות סטטיסטית, לא יושם מודל אקטוארי בענפים אלו.

מתן גרוס F.I.L.A.A	אקטואר ממונה ביטוח כללי	20 במרס 2024
מתן גרוס	תפקיד	תאריך
שם האקטואר	תפקיד	תאריך
חתימה	תפקיד	תאריך

מגדל חברה לביטוח בע"מ**הצהרת אקטואר ביטוח בריאות****פרק א' - זהות האקטואר**

נתבקשתי על ידי מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח בריאות עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן - ההפרשות) מגדל חברה לביטוח בע"מ ליום 31 בדצמבר 2023, כפי שמפורט להלן. אני עובד שכיר של החברה. אינני בעל עניין במבטח או בן משפחה של בעל עניין במבטח. התמניתי לתפקיד כאקטואר ממונה ביטוח בריאות בתאריך 18.7.2013.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית**1. פסקת היקף חוות הדעת האקטוארית**

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויית את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוט המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את השלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. אין לחברה עסקים נכנסים ו/או ביטוחים משותפים בכל הנוגע לדוח זה.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

2. נתוני הערכה לסכום העתודות

א. להלן פירוט סכומי הפרשות באלפי ש"ח:

סה"כ	ביטוחי קולקטיבים		ביטוחי פרט		תיאור
	תאונות אישיות**	עסקי בריאות המדווחים במגזר בריאות (כולל נסיעות לחו"ל)*	תאונות אישיות**	עסקי בריאות המדווחים במגזר בריאות (כולל נסיעות לחו"ל)*	
					ברוטו
549,584	7,344	107,401	170,305	264,534	תביעות תלויות
18,955	192	6,782	4,534	7,447	הוצאות עקיפות
894,059	495	37,440	160,955	695,169	תנאי חוזה הביטוח
1,462,598	8,031	151,623	335,794	967,150	סה"כ ברוטו
					שייר
480,301	7,345	107,401	170,305	195,250	תביעות תלויות
18,955	192	6,782	4,534	7,447	הוצאות עקיפות
894,059	495	37,440	160,955	695,169	תנאי חוזה הביטוח
1,393,315	8,032	151,623	335,794	897,866	סה"כ שייר

* עתודות עסקי נסיעות לחו"ל נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח כללי. ראה להלן פרק ד' סעיף 1.1.
 ** עתודות עסקי תאונות אישיות לזמן ארוך נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח בריאות. סעיף "תנאי חוזה הביטוח" כולל הפרשה לתביעות נכות תעסוקתית בתשלום על סך 13.8 מלש"ח בביטוחי פרט ו-0.5 מלש"ח בביטוחי קולקטיבים. עתודות עסקי תאונות אישיות לזמן קצר נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח כללי. ראה להלן פרק ד' סעיף 1.1.

ב. השפעת שינויים על הפרשות

- פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של הפרשות אשר נובע מהבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס הפרשה: אין.
- פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של הפרשות אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להגבות ומתיקונים אחרים ברוטו ושייר: אין.

פרק ג' - חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בתת ענפי ביטוח הבריאות הבאים:

- הוצאות רפואיות
- מחלות קשות
- שיניים
- תאונות אישיות לטווח ארוך
- אחר

מגדל חברה לביטוח בע"מ

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 והתקנות לפיו;
 - ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;
 - ג. כללים אקטואריים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח בריאות השייכים לתתי ענפי ביטוח הבריאות שפורטו לעיל, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' - הערות והבהרות

1. הערות הבהרות והסברים
 - א. הוצאות רפואיות - ההפרשות הנובעות מתנאי החוזה, נקבעו על פי מודל אקטוארי.
 - ב. מחלות קשות - ההפרשות הנובעות מתנאי החוזה, נקבעו על פי מודל אקטוארי.
 - ג. ענף אחר - תוכנית "השקעה בריאה" לכיסוי הוצאות רפואיות (ניתוחים ואחרים): בניגוד לתוכניות הרגילות, במידה ולמבטח לא הייתה תביעה במשך 15 שנים, המבטח זכאי או להחזר כספי או להמשך כסוי בפרמיה מופחתת.
 - ד. חישוב ההפרשות לתביעות תלויות ו-IBNR עבור הוצאות רפואיות, מחלות קשות, ותאונות אישיות לטווח ארוך נקבע על בסיס מודל סטטיסטי לחיזוי תשלומי התביעות העתידיים על בסיס ניסיון העבר.
 - ה. ההפרשות עבור תביעות נכות תעסוקתית בתשלום, בענף תאונות אישיות לזמן ארוך, חושבו לפי מקדם תשלומים צפוי, על בסיס ניסיון החברה.
 - ו. ההפרשות בענפי תאונות אישיות לזמן קצר ונסיעות לחו"ל, נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח כללי, מר מתן גרוס.
 - ז. בענף ביטוח סיעודי מבוצע תחשיב אקטוארי של ההתחייבויות הביטוחיות. ההתחייבויות הללו מופיעות בהצהרה של אקטואר ממונה ביטוח חיים.
2. שינויים בהנחות ובשיטות

לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת, לרבות בריבית ההיוון.

20 במרס 2024	אקטואר ממונה ביטוח בריאות	דניאל כצמן	
תאריך	תפקיד	שם האקטואר	חתימה